GÜNEŞ ÜLKESİNDE DİRİLİŞ
Altıncı Kitap

GERİLLA
ÖZGÜRLÜK UMUDU

İKİNCİ CİLT

Esat Faraşîn

ŞEHİT ŞİLAN BAKİ EDEBİYAT OKULU YAYINLARI

SUNUM

Çağdaş Kürdistan'ın direniş ve diriliş romanının yazılması için Edebiyat Okulumuz tarafından beş yıl önce planlı bir çalışma başlatılmıştı.

Beş yıl boyunca kolektif olarak yoğun bir çalışma yürütüldü. Şimdi bu çalışmanın sonuna geldik ve sonuçları ortaya çıkmaya başladı. Şimdiye kadar üç cilt halinde "Amara" ismiyle birinci kitabı, tek cilt halinde "Umut Işığı" ismiyle ikinci kitabı, üç cilt halinde "Özgürlüğe Doğuş" ismiyle üçüncü kitabı, üç cilt halinde "Özgürlük Direnişi" ismiyle dördüncü kitabı ve üç cilt halinde de "Özgürlük Arayışı" ismiyle beşinci kitabı sunduk. Şimdi de dört cilt halinde "Gerilla Özgürlük Umudu" ismiyle altıncı kitabı sunuyoruz. Başta yazarı olmak üzere, söz konusu çalışmaya emeği geçen herkese teşekkür ediyoruz. Herkes için yararlı olacağı umut ve inancıyla okuyucuya sunuyoruz.

Şehit Şilan Baki Edebiyat Okulu

İKİNCİ CİLT

Birinci Bölüm

Kartal gibi, oturduğu kayanın üstünden, çok aşağıda ve uzakta kalan Eruh'u derin bakışlarla bir kez daha süzdü Agit; içinden, "Birçok kimsenin varlığından bile haberdar olmadığı Eruh kasabası, artık herkesin yakından tanıyacağı bir yer olacak ve bu vesileyle Kürdün adı da artık dünyada konuşulacaktır. Eruh'u düşürdük. Ama ciddi savaşlar için daha epey güçlenmeye ihtiyaç var. Bu gece ülkemizde gerilla savaşını resmen başlattık, artık bundan sonra Kürdistan'da gerilla günleri yaşanacaktır!" diye düşündü.

Agît komutasındaki takım, elde ettikleri tarihi başarıdan ötürü kutsal bir mutluluk içindeydi. Sevinçten ne yatabiliyor ne konuşmak istiyorlardı; her biri uzandığı yerde bin bir hayale dalıyor, yarın kuracaklarmış gibi Özgür Kürdistan'ı kafasında düşlüyordu. Ve her hayalin kollarına kendilerini bıraktıklarında gelecekten müjde getiren bir tebessüm göz kırpıyordu sanki.

***

Eylemden sonra, devlet tam anlamıyla birbirine karışmıştı. Korku ve üzüntüden ağlayan yetkililer, "Ah, vazifem elimden şimdi gitti kesin!" diye hayıflanan görevliler, "Bu Kürtler tekrar ayağa kalktı, artık bu doğuda hepimizi, kasabın et kestiği satırıyla doğrayıp o tarafa atarlar artık" diye can telaşına düşen rütbeliler…

Asıl sorunlardan biri de durumun Siirt Valiliği'ne nasıl aktarılacağı idi. Telefonlar kesikti! Kaymakam Mustafa Erdoğan ile Orman Bölge Şefi Abdullah Aksu, bu işi üstlendi doğal olarak. Öyle pejmürde bir duruma düşmüşlerdi ki, başka zamanda varlığından kimsenin haberinin olmadığı bir taksi şoföründen medet umdular. Siirt'ten Eruh'a yolcu getiren ve karanlık çökünce geri dönmeyen taksiye binip, yanlarına bir jandarma eri alıp yola düştüler. Taksi şoförünün sevinç ve meraktan gözleri fırıldak gibi dönüp, içinden "Hey Allah'ım, bu Apocular bir gecede devleti ne duruma düşürdüler. Adamlar korkudan ve hiçbir yere hareket edememekten, o kadar devlet imkânı varken benim taksime muhtaç olup bindiler!" diye düşünüp gülüyordu.

Kaymakamgil Siirt'e vardığında şehirde ölü sessizliği hakimdi; koca bir dev uyuyormuş gibi şehir yatmış, evlerden, topluca çıkınca devin homurtusunu andıran horlama sesleri geliyordu. Devletin Kürdis-

tan'a değer vermeyen politikası nedeniyle çoğu yerin sokak lambası zaten yoktu, olanlar da en adi ve ucuzlardan seçildiği için, ışıklar soft bir haldeydi. Kaymakam, zorla kendisini ayakta tutup, soğukkanlı, hatta bir kahraman gibi görünmek için, bütün bedenine eziyet ederek dik dik yürüyüp, gece saat 02.00 sıralarında Vali Konağı'nın kapısına geldiğinde, Konağın bekçisi horul horul uyuyan valiyi uyandırmaktan korktuğu için, koyu ve pastel bakır rengi üniforması ve siperlikli şapkasıyla konağın önündeyken kendini neredeyse bir bakan gibi gören bekçi, "Sayın kaymakamım, vali bey uyuyor, sabah ziyarete gelseniz nasıl olur" deyince, kahramanlığı zavallı bir bekçi karşısında parlayan beriki adam tersledi ve "Uyandır vali beyi, çabuk!" dedi.

Vali Recep Birsin Özen, bu gece yarısı şaşkınlıkla uyandırıldığında, aceleyle resmi siyah takım elbisesini giyerek kaymakamı karşıladı. Ama adamın kalan yüreği de korkudan erimişti. Biliyordu ki, bu saatte uyandırılması hiç de hayra alamet değildi. Hepsi yumuşak ve kalın sarı yüz çekilmiş koltuklara gömülünce, kaymakamda artık hal kalmamıştı. Zaten, zorla, hem de iki kat bir zorla o zamana kadar dik bir şekilde ayakta tuttuğu bedeni valiyi görünce boş bir çuval gibi koltuğa dökülmüştü. Heyecan ile korku ve de bitkinlikten bayıldı bayılacaktı. Kendinde değildi; başı dönüyor, sanki tüm dünya üstüne yıkılacak gibi oluyordu. Valiye durumu açıklamak, konuşmak istiyor ama, buna ne yüreği yetiyordu ne de nefesi. Kaymakamın halinin hal olmadığını anlayan beraberlerindeki jandarma eri, damdan düşer ve adeta tükürür gibi pat diye lafı ağzından çıkardı:

"Bizim ilçeyi bastılar. Bölük yazıcımız Süleyman Aydın şehit oldu, çok sayıda arkadaşımız yaralı!"

Vali Recep Birsin Özen, bu sözleri duyar duymaz, bir mangal közün üzerine bilmeden oturmuş gibi yerinden fırladı; onunla birlikte oradakilerin hepsi yerinden aynı hızla fırladı. Vali, hiç konuşmadı; durdu, elini çenesine koyup birkaç saniye düşündü, düşündü; sonra aniden, birileri onu aşağıdan zorla çekiyormuş gibi hızla tekrar koltuğa oturdu; onunla birlikte programlanmış robotlar gibi odadaki herkes aynı hızla yerine oturdu. Vali, kafasını eğip, oturmuş halde birkaç saniye daha düşündü, sonra aniden yine o yarışılmaz hızla yerinden fırladı, onunla birlikte bu sefer etrafındakiler de hep birden onun gibi aniden fırladı. Vali, bu sefer konuştu:

"Ya… şaka ediyorsunuz herhalde; ne basması, kim basmış?"

Kaymakamda zaten hal kalmamıştı; konuşamıyordu. Yine jandarma er cevap verdi:

"Valla abi, Apocu eşkıyalar bastı. Her yeri ele geçirdiler; bütün şehri!"

Vali, bu sefer ters ters kaymakama baktı. Kaymakam sadece yarı baygın halde "Maalesef hepsi doğru Vali Bey!" deyince, beriki teferruatı onlardan sordu; orada bulunan her üç kişi de bu sefer bir o bir bu detayları Vali'ye anlattılar.

Bu sefer Vali Recep Birsin Özen, hiç durmadan Ankara'yı arayıp durumu bildirdi. Bu sırada Şemdinli'nin basıldığını ise, Vali Arif Akbulut Ankara'ya bildiriyordu. Aynı sıralarda gelen "ilçe basıldı" haberleri, Ankara'ya bir meteor gibi düştü. Hazırlıksız yakalanan tüm Ankara zevatı, bu meteorun altında kalıp yere yapışırcasına ezilmişti adeta.

İlk şaşkınlıklarını atlatan Ankara'daki ve basılan yörelerdeki telefonlar, telgraflar, gidip gelen arabalar durmak nedir bilmiyordu artık. Bir süre sonra kendilerini toparlayarak, "Kürtlerin isyanı tekrar başladı; hemen harekete geçip tedbirler almalı ve daha kaldırmadan başını ezmeliyiz" mottosu, her yerdeki devlet yetkililerinin ortak politikası olarak hayata geçirilmek üzere düğmeye basıldı.

***

21 Mart Silahlı Propaganda Takımı, Şikefta Birindara görevlendirmesi ardından ağustosun ilk haftasında Govendê Dağı eteğindeki Hergoş köyünde toplanmış, kendi iç düzenlemesini ve eylem hazırlığını burada yapmıştı. Takımın hazırlık toplantılarına Abbas da katılmıştı. Yaz sıcağını üç yüz altmış pınarın serinlettiği bu köy yakınlarında beş gün kalmışlar, her bakımdan eylem için kendilerini hazırlamışlardı. Sonra da Gözlüklü Ali komutasında buradan hareket edip gitmiş, 15 Ağustos 1984 akşamı Şemdinli baskınını başarıyla gerçekleştirdikten sonra iki günde hızla Güney Kürdistan'a geri dönmüştü. Rêkani mıntıkasının Çemço köyü yakınlarına gelip değerlendirme toplantısını yapmış, bir süredir de dinleniyordu.

Toplantıda, bazı eksiklikleriyle birlikte, eylemlerini oldukça başarılı değerlendirmişlerdi: Gözlüklü Ali, Sarı Ömer (Siske Ömer), Arabanlı Salih, Dişsiz Mahmut, Urfalı Nasır, Adıyamanlı Zeki, Halfetili Cuma, Amedli Celal, Antepli Tekin, Dersimli Soro, Bingöllü Welat, Rubar (Abdülmecit Yılmaz), Pazarcıklı Cemal, Dersimli Xalit (Mehmet Yüce), Şerif (Harun Aras), Şemdinlili Adnan, Viranşehirli Awir, Antepli Bekir; Şemdinlili Milis Ardil ve diğer savaşçılardan oluşan 22 kişiyle ani bir baskın yaparak ilçe jandarma bölüğünü, seyyar sınır jandarma tabur komutanlığını ve tabur gazinosunu vurmuş, hakeza kahvehanede sloganlarla propaganda yapıp bildirilerini dağıtmış, o sırada Avrupa'dan gelip ülke faaliyetlerine gidecek olan Dêrsimli Ozan Sefkanın hazırladığı, üzerinde slogan ile resim bulunan ve Urfalı Cuma'nın ise bomba düzeneğini

hazırladığı pankartı asıp çekilmişlerdi. Bu eylem sonucu jandarma astsubay Memiş Arıbaş ölmüş, askerlik şubesi başkan vekili teğmen ile bir jandarma çavuşu yaralanmıştı. Eylem, Eruh baskını ile aynı saatlerde gerçekleşmişti.

Takım dinlenirken, Abbas yanlarına geldi. 21 Mart Takımı eylem için Şemdinli'ye hareket edince, Abbas da Miroz kampına dönmüş, bir yandan yeni kurulan HRK ve ERNK'nin amblem, bildiri ve benzeri hazırlıklarını yaparken, bir yandan da eylem planlamasının sonuçlarını buradan takip etmişti. 15 Ağustos gecesi sabaha kadar radyo başında oturmuş, ancak bir şey duyamamıştı. 16 ve 17 Ağustos günleri de böyle geçmiş, radyodan bir haber duyamayınca Abbas'ın tedirginliği giderek artmıştı. Kendi içinden "Böyle olmaması gerekir, bu sefer mutlaka etkili eylem gerçekleşmiştir, ama neden haber olmuyor" diye sorgularken, nihayet 17 Ağustos akşam bülteninde BBC Türkçe servisi beklenen haberi geniş olarak vermişti. Bunun üzerine, en azından 21 Mart Takımı ile bağlantı kurabilmek için arayışa çıkmış, sonuçta Takıma Çemço alanında ulaşmıştı.

Abbas önce 21 Mart Takımını selamladı ve başarısını kutladı. Ardından eylemin ayrıntılı bilgisini aldı, sorular sorup daha fazla bilgi edinmeye çalıştı. Moralleri yüksekti, uzun süredir çalıştıkları tarihi adım nihayet atılmıştı. Toplantı yapıp eylemin derslerini tartıştılar, yol açacağı siyasi gelişmeleri değerlendirdiler, sonunda da düşmanın tutumu ve kendi yapacakları üzerine tartışma yürüttüler. Önceden tahmin edildiği gibi, Türk ordusu hızla küçük karakollarını bir araya getirip merkezi karakollar örgütlemeye yönelmişti. Daha bu işlem tamamlanmadan, küçük parçalara vurup etkili sonuçlar alma imkânı vardı. Bunu değerlendiren ve ajan-ihbarcı yapıya vuran eylemler yapmak üzere, dinlenen takımı gruplara ayırarak Zagros alanına yeniden yöneldiler.

***

Bu her iki tarihi ve beklenmedik olay, TC Devletinin zirvesi ve alt kademeleri dışında, milliyetçi ve ırkçı Türk basın-yayın organlarında daha fazla çıngar koparmış ve yüreklere korku salmıştı. Olayın hemen ertesinde, 17 Ağustos'ta Genelkurmay Başkanlığından yapılan bir açıklamada, "15Ağustos 1984 gecesi bir grup teröristin Siirt'in Eruh ilçesindeki Jandarma Karakol binasına karşı bombalı ve silahlı saldırıda bulundukları ve saldırı sonucunda 1 jandarma erinin şehit olduğu 6 er ve 3 sivilin yaralandığı, Hakkari ili Şemdinli ilçesinde de bir başka grup tarafından jandarma subay açık hava gazinosu, subay lojmanları ve ilçe Jandarma Karakolu'na silahlı saldırı düzenlendiği ve 1 subay,1 astsubay ve 1 erin yaralandığı" bildirildi.

Logosunda büyük harflerle "Hürriyet" yazan gazetenin isminin en baş kısmında Türk bayrağı ve altındaki "TÜRKİYE TÜRKLERİNDİR" sloganına uygun bir şekilde, 18 Ağustos 1984 Cumartesi tarihli gazete, hem de sürmanşetten şöyle yazıyordu:

"Eruh ve Şemdinli de eyleme kalkışan teröristler aranıyor.

GÜNEY'DE OPERASYON

Siirt'in Eruh, Hakkâri'nin Şemdinli ilçelerinde, jandarma karakollarına, askeri gazino ve subay lojmanlarına bombalı, silahlı saldırıda bulunan sol ayrılıkçı teröristler bir jandarma erini şehit etti.

Olaylarda 1 subay,1astsubay,7 er ve 3 sivil yaralandı. Halk üzerinde baskı ve sindirme eylemlerine başvuran teröristlerin yakalanması için bölgede geniş bir operasyona başlandı."

Manşetin hemen üst sol köşesinde ise "Bölgeye takviye birlikleri sevk edildi" demekten geri kalmıyordu.

Aynı gün, Eruh ve Şemdinli ilçelerini gösteren bir haritanın yanında, yine büyük ve koca harflerle yazan "GÜNEŞ" ismi ile Türk yayıncılığına özgü bir tarzda magazin haberlerinin üzerinde "Eruh'ta saldırı" haberi, manşetten çok daha büyük harflerle veriliyor ve haberin içeriğinde "Genel kurmay başkanlığından verilen bilgiye göre, 15 Ağustos gecesi sol ayrılıkçı gruplara mensup bir grup silahlı terörist, Siirt ili Eruh ilçesi jandarma karakoluna karşı silahlı ve bombalı saldırıda bulunmuş ve ilçe halkı üzerinde baskı ve sindirme eylemlerine başvurmuştur.

Söz konusu saldırı sırasında meydana gelen müsademede bir jandarma eri şehit olmuş 6 er ve 3 sivil yaralanmıştır.

Aynı gün akşamı Hakkâri ili Şemdinli ilçesinde başka bir ayrılıkçı terörist grup Jandarma subay açık hava gazinosunu, subay lojmanlarını ve Jandarma karakolunu otomatik silahlarla taramış, burada da bir subay bir astsubay ve bir erimiz hafif şekilde yaralanmıştır

Her iki olay üzerinde derhal incelemeye başlanmış ve her iki bölgeye sevk edilen takviye birliklerle teröristlerin yakalanması için geniş bir operasyona başlanılmıştır" bilgisi veriliyordu.

Hemen ertesi günü, duygu sömürüsünü ve toplumdaki çocuklar ile yetişkinleri hem terörize hem de provoke eden bir yöntemi kendisine habercilik ilkesi olarak seçmiş Türk milliyetçi-ırkçı gazetelerden önde geleni Hürriyet, bu sefer Şemdinli'de yaralanan astsubayı bedeni çıplak bir halde ve kanlar içinde acı çekerken veriyor ve "ŞEHİT ERİ TOPRAĞA VERDİK. Gözü dönmüş teröristlerin Eruh ilçesine yaptıkları silahlı bombalı saldırıda şehit düşen jandarma eri Süleyman Aydın Erzincan'ın Mertekli köyünde toprağa verildi" haberini yapıyordu. Aynı gün Güneş gazetesi ise, yine manşetten,

"Güneydoğu'da Operasyonlar Sürüyor

2 SALDIRGAN YAKALANDI

*APO ”PKK” Örgütüne mensup oldukları sanılan saldırganlardan bir bölümünün Irak ya da İran’a kaçtıkları, önemli bir bölümünün ise Herekol Dağlarında saklandıkları bildiriliyor.

*Askeri Helikopterler saldırganların yerlerini belirlemek amacıyla keşif uçuşları yapıyor

*Şırnak-Eruh arasındaki köprüde bir komando birliği asayişi sağlamakla görevlendirildi

*İçişler bakanı Tanrıyar baskına uğrayan Eruh Jandarma karakolunda inceleme yaptı. Tanrıyar halka hitaben yaptığı konuşmada “Bu hükümet sizin hükümetinizdir. Sizinle her zaman beraber olacağız. Çok kısa zamanda buraları cennete çevireceğiz dedi” haberini verdi.

İçişler bakanı Ali Tanrıyar’la birlikte Jandarma genel komutanı Orgeneral Mehmet Buyruk ile Emniyet genel müdürü Saffet Arıkan Bedük de olay bölgesine gelmişti. Yıllardır akıllarına gelmeyen Kürt halkı şimdi akıllarına geliyordu. Zamanında isyanlar vesilesiyle çoğunun baba ve dedelerini katletmiş bir devletin hükümeti, şimdi “Bu hükümet sizin hükümetinizdir” diyordu. Üstüne üstlük pek kimseyi inandırmasa da ‘…buraları cennete çevireceğiz’ diyerek, kitleye şeker dağıtıyordu. Tabloyu tamamlaması için de haberin hemen üstünde, olayda kaza ile yaralanan ve Agît’i çok üzen iki yaralı çocuğun hastanedeki masum yüzleriyle hasta hallerini fotoda veriyordu.

Gazeteler 20 Ağustos’ta “Bir grup teröristin Eruh ve çevresinde giriştikleri silahlı baskınla ilgili olarak güvenlik kuvvetlerinin düzenledikleri operasyonlarda 35 militanın ele geçirildiği bildirildi” şeklinde haber yapmanın yanı sıra, 24 Ağustos tarihli Hürriyet birinci sayfadan,

“Orgeneral Üruğ operasyon bölgesinde

HAİNLERİN ELEBAŞI YAKALANDI

*Teröristlerin Eruh baskınının sorumlusu olduğu bildirilen Mehmet Yaman, Şırnak yakınlarındaki bir mağarada kıskıvrak ele geçirildi. Baskını 60 militanla gerçekleştirdiklerini itiraf eden hainin üzerinde, otomatik silah 3 taarruz el bombası ve telsizle yanında 4 bin mermi bulundu.

ÜRUĞ OPERASYON BÖLGESİNDE

Taktik alay Komutanı Korgeneral Hikmet Keskin Belediye Başkanı Nurettin Dilek de hazır bulundu. Genelkurmay Başkanı Orgeneral Üruğ buradan vilayete gitti, Orgeneral Üruğ vali İhsan Dede ile bir süre görüştükten sonra Valilikten ayrılırken gazetecilere şu açıklamayı yaptı:

15 Ağustos gecesi Eruh ve Şemdinli de meydana gelen olaylarla ilgili sıkıyönetim komutanlıklarınca alınan önlemleri yerinde görmek devam eden operasyonlar hususunda ilgili komutanlıklardan bilgi almak maksadıyla bölgeye geldim. Diyarbakır, Siirt, Hakkari ve Van illerinde

incelemeler yapacağım. Bugün bölgedeki askeri ve mülki makamların genel asayiş konusundaki koordineli çalışmalarını gördüm. Bu da beni memnun etti."

Üruğ daha sonra 7. Kolordu Komutanlığında bölge sıkıyönetim komutan ve yardımcılarının da bulunduğu brifinge katıldı, buradan da helikopterle Eruh'a gitti.

Operasyon bölgesi Siirt'in Eruh, Hakkari'nin Şemdinli ilçelerinde incelemelerde bulunan Genelkurmay Başkanı Orgeneral Necdet Üruğ Eruh ta devletin vatandaşına mutlaka sahip çıkacağını belirterek bu konuda müsterih olunmasını istedi" haberini vermekteydi.

Milliyetçi-ırkçı haberlerin erbabı olan Türk basını yine böyle haberleri çıkarak devlete karşı görevini yapmak ve yaranmak istiyordu. Ele başı ve militanlar diye suçsuz ve olayla alakası olmayan kimseleri yakalayıp, Genel Kurmay Başkanı'nın olay yerine gelişini onurlandırmak isteyen işgüzarlar başka ne yapabilirdi ki? Gerçekte olayın sahibi militanlar ve Türk basının jargonuna göre "olayın elebaşıları" çoktan kendilerini sağlama almış ve sarp dağların göğsüne, koruyucu kafes gibi çoktan yerleşmişlerdi.

Irkçı-şoven basın ise, "6 Koldan harekete geçen Mehmetçik dağ-taş terörist arıyor. KOMANDO ÇEMBERİ DARALTIYOR" manşetleriyle yalanın yuvasına sığınmaktan başka çare görmüyordu. Gerçekte, halka karşı terör estirip, köy baskınları ve işkencelerle suçsuz insanları yakalayıp kendilerini tatmin edip, üstlerini aldatıyorlardı. Daha 22 Ağustostaki resmi habere göre yörede estirilen bu terör sonucu, yakalanan insanların sayısı 200'ü geçmişti. Gerçek sayı ise bunun çok çok üstündeydi.

Çok bilinen bir masal üzerinde PKK ile Türk Devleti'ni karşılaştırma lüksüne girsek şuna ulaşırız ki, masalda olduğu gibi tavşana yarış için meydan okuyan kaplumbağadır. Yarışı, ayaklarına güvenen tavşan gibi, üstündeki üniformanın şaşaasına, modern ateşli silah, helikopter, uçak gibi gelişkin tekniğine güvenen Türk Devleti kaybetmiş, aksine, kaplumbağa gibi öz güven, disiplin ve örgütlülüğüne güvenen Apocular kazanmıştı. Yan gelip yatan ve keyfi tavşanı, azimli ve tutkulu, hep gözü açık ayakta bekleyen kaplumbağa rahat yenmişti. Atı alan Üsküdar'ı çoktan geçmişti; son anda uyanan tavşan gibi iş işten geçtikten sonra akıllarının başına gelmesi o dönem açısından pek bir şeyi kurtarmıyordu, askerler geride sadece nal topluyordu aslında ve bunu da ata binen kendileriymiş gibi gösteriyorlardı.

21 Ağustos'ta, kısa boyuyla yürürken adeta kıçı yere değen başbakan, kendisine bol gelen pejmürde görünümlü elbise içinde iri bir top gibi yuvarlana yuvarlana giderken haber yapılıyordu:

“Başbakan Turgut Özal, İzmir'de Genelkurmay Başkanı Orgeneral Necdet Üruğ, Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Mehmet Buyruk, Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Haydar Saltık, Dışişleri Bakanı Vahit Halefoğlu, Vali ve diğer yetkililerle yaptığı toplantıdan sonra, gazetecilere konuya ilişkin olarak yaptığı açıklamada, ‘Toplantıda güneydoğu bölgesinde meydana gelen olayları değerlendiklerini, olayları yerinde inceleyen Genelkurmay Başkanı ve Jandarma Genel Komutanı'ndan bilgi aldıklarını’ söyledi.” Aynı Başbakan, daha sonra Kürdistan’a gidince, 25 Ağustos Tarihli Milliyet’in haberine göre yapılan saldırıların dış bağlantılı olduğunu belirtip, “Türkiye üzerinde emeller besleyen gafiller, başlarını milletimizin şu yalçın kayalar gibi göğsünde kıracaklardır!” gibi faşist ajitasyon ve şiddetten medet umduğunu ilan ediyordu.

Olaya ilgili olan dış basın da BBC’nin yanı sıra baskınları vermekte gecikmedi. Hele “Basler Zeitung” eylemleri, belli ki kendi kaynaklarından bilgi edinerek, 2. Gün, 17 Ağustos 1984 tarihinde veriyordu: “Kürt Savaş Eylemleri. Güvenilir kaynaklardan alınan haberlere göre, Leninist Kürt İşçi Partisi (Apocular)’ın mensubu 300 çete, Türkiye’nin doğusunda bulunan dört köye bir saldırı düzenlemişlerdir. Bir grup partizan Irak sınırının 90 km batısında bulunan Eruh’un jandarma istasyonuna ve karakoluna saldırmıştır. Sayısı henüz belli olmayan bir kısım Kürt tutukluları serbest bırakmıştır. Diğer bir partizan birliği, Irak sınırına 40 km uzaklıkta bulunan Şemdinli’de askeri bir garnizona saldırı düzenlemiş; Şirvan ve Şırnak’ta düzenledikleri eylemlerde ise çete mensupları, içinde bağımsız bir Kürt devletini talep ettikleri bildiriler dağıtmışlardır.”

***

Türk ordu gücü, 15 Ağustos eyleminden hemen sonra harekete geçti. “Kılıç artığı” dedikleri gerillaları yakalamak için “Güneş Operasyonu” adıyla kapsamlı bir saldırı başlattı. Önce 24 saat, olmayınca 48 saat, bu da olmayınca 72 saat ömür biçti gerillalara. Şemdinli ve Eruh’tan başlayan askeri saldırılarını giderek genişletip tüm çevreye yaydılar. İz sürmeye ve eylem yapan militanları yakalamaya çalıştılar. Fakat gerilla örgütlenmesine dair ciddi bilgileri yoktu, dahası korkudan ölecek gibiydiler; bu yüzden ne yaptılarsa aradıklarına ulaşamadılar. Bu sefer “Teröristleri arıyoruz!” adı altında, Gabar köyleri başta olmak üzere, kırsal alanda helikopterlerle birçok yere indirmeler yapıp, halka karşı saldırıya geçtiler. Yaş kuru fark etmiyordu onlar için, herkes aynı kazanın altında birlikte yanacaktı. Asıl olan devletin bekası ve Türkiye ile Kürdistan’ın altını-üstünü soyan saygın haramilerin çıkarlarının elden gitmemesi idi.

“Nereye gidiyorsun lan?”

“Asker abi, hayvanları otlatacağım.”

“Geri dön köye lan! Ne hayvanı? Sen zaten hayvansın, git evde karnını doyur ha ha ha ha ha!”

“Ha ha ha! Sen de amma laf ettin ha şu küçük çocuğa!”

“Bunların hepsi terörist; böyle yapmazsan, biraz cesaret alırlarsa insanı keserler vallahi, Kırıkkaleli, bu dağlarda kendine dikkat et ha?”

Artık her devre askerlerin giye giye rengi atıp çürüğe çıkmış eski bir asker yeşil üniforma üzerinde olan ve bir kaşının yarısı tamamen beyazlaşmış Kırıkkaleli asker, diğerine karşılık, “Bana demene gerek yok. Ben bu gavurları tanımaz mıyım? Valla koyun keser gibi adam keserler fırsatını bulsalar” dedi.

Operasyonlar sırasında askeri güçler, köylülerin “dan û pez”[1] zamanı dedikleri vakitte birkaç helikopter gökyüzünde belirmişti. Aracın üstündeki uzun ana pervaneleri döne döne ve etrafta güçlü bir rüzgar fırtınası yaparak her biri Zivinga Şikaka Köyü’nün çevresinde uygun yerlere indirme yapmış, askerlerin bir kısmı köyü kuşatırken diğerleri köye girmişti bile. Tam eylem günü PKK’nin yöredeki aktif sempatizanı Yaserler köydeydi; neyse ki onlar asker gelmeden gitmişti.

Köyün arazisi çok sarptı, ormanlık ve kayalıkların yanı sıra, 2-3 vadi köyden geçiyordu. Yetişkin erkekler askerin geldiğini uzaktan görünce hemen kendilerini o vadilere bırakıp kayboldular; takati olan köylülerin hepsi kaçıyordu. Geride yaşlılar, kadınlar ve çocuklar kalmıştı.

Askerin hışımla ve sert konuşma, birbirine bağırmalarıyla köye girişi herkeste tarif edilmez bir korku yaratmıştı. Çok yaşlı iki ihtiyarın kalbi bunu kaldıramadı. Bunlardan birisi, başındaki şaşik’ı yere düşüp açılmış, kendisi de yerde başı açık, kısa olan saç tüyleri diken diken bir şekilde durmuş etrafa bakıyor, ama konuşamıyordu. Diğeri ise, harç kullanılmadan taşlar üst üste konarak yapılmış genişçe bir duvara sırtını dayamış, hiç hareket etmeden öyle duruyordu. İkisi de korkudan felç olmuştu. Sonra zaten ikisi de bu hale dayanamadı, yerde oturan bir tahta gibi geriye düşüp kafasını “Takkk!” diye bir taşa vurarak, diğeri ise yaslandığı duvardan, şişirilmiş bir oyuncak insanın havası boşaltılır gibi bedenen sönüp yere yığıldı ve son nefesini verdi. İkisinin de yılların acı ve cefasını çeken oldukça kırışık yüzlerinde, gözleri korkudan cam gibi sabitleşmişti.

Erkekler kaçınca, uzun boylu siyah bir gözlük takmış ve ağzında sigarasını çiğneyen, havasından geçilmeyen, çakır gözlü ve beyaz mı beyaz bir yüz tenine sahip komutan, “Şunların kalan kadın ve çocuklarını bir meydanda toplayın ve tüm askerler de etraflarında nöbet tutsun”

dedi. Askerler denileni yapınca kendisi de oraya geldi. Niğdeli komutan kadın ve çocuklar karşısında tam bir aslan kesilmişti.

Kadınların çoğu üstüne bir şey almadan alınıp götürülmüş, açık olan yakasını eliyle tutup kapatıyordu. Kimisi ayakkabısız, kimisi daha yeni uykudan kalkmış saçı- başı dağınık bir halde, kimisi henüz süt emen bebesini beşikten alamadan sürüklenip getirilmişti. Hepsini bir yere topladıklarında halleri çok perişandı. Açık olan yakasını eliyle tutanların yanı sıra, çocuğu kucağında olanlar bebeği emzirmek için diğer kadınlara yalvarıp etrafında bir duvar oluşturmalarını sağlayarak, onların ortasında öyle yere oturup bebeyi emziriyordu. Ayakkabısız gelenlerin hali tam perişandı. Kimisinin ayağına koca dikenler batarak acıdan durulmaz hale getiriyor, kimisininkinin tabanına cam parçaları batarak kan içinde kalıyor, kimisi de acele acele yürütülmekten parmakları taşlara değip mosmor oluyordu.

Niğdeli havalı komutan yanındaki teğmene, "Bu teröristleri tanımak lazım. Kadın ve çocuklarının içinde, onların yaralanıp ölebileceği düşüncesiyle, bizi vuramazlar; bunu göze alamazlar. Hem Kürtler, kadın ve çocuklarının önünde kimseyi vurmazlar, diyorlar, soktuğumun böyle bir adetleri de varmış. Mağara adamı işte ne olacak. Ben olsam ne çocuk dinlerim ne kadın. Onun için en iyisi kadın ve çocukların etrafında nöbet tutmak. Zayıf bir ihtimal de olsa bize ateş açsalar biz de kadın ve çocuklarını vururuz."

Çarpana yüzlü, altın sarısı parlak saçlı teğmen, yüzbaşıya bir dirsek çakarak gülüp, "İşinizi iyi biliyorsunuz komutanım" dedi.

Askerin gitmeye niyeti yoktu; bir hafta olmuş halen ordaydılar. Her günde kadın ve çocuklara o eziyeti çektiriyorlardı. Gündüz, köyün dışına çıkıp mevzilerde kendilerini korumaya alıyorlardı; stratejik tepeleri de tutmuşlardı. Gündüz böyle köyün etrafını tutmuş halde kalırken, gece ise tehlikeli olur diye korkularından köye girip, gündüz evlerine gönderdikleri çaresiz ve savunmasız kadın ve çocukları tekrar meydanda toplayıp kendilerini güvenliğe almak için onların etrafında nöbet tutuyor, kalıyorlardı. O çocuk ve kadınlar her gün bu eziyeti çekiyordu. Gece toplu halde iken hiç hareket edemiyorlardı; zorunlu ihtiyaçlarını, tuvaletlerini yapmaya bile izin verilmiyordu. Kadınlar kendilerini mecburen tutarken, sıkışan çocuklarına ya olduğu yerde çişini yaptırıyor ya da az kenarda tuvaletini ettiriyordu. Bu sefer de toplantı yeri dışkı kokusundan geçilmiyordu.

Zivinga Şikaka Köyü kaçış için uygun bir araziye sahipti. Zaten eskiden, 80 öncesinden beri köyde böyle askerden kaçış adeta bir gelenek oluşturmuştu. Daha önceden de asker geldi mi köylüler diyordu "Romî hatin, birevin!"[2] ve askerden kaçıyorlardı. Hatta şu vardı: daha öncelerde

bu köyün arkasındaki bir yoldan, Fındık'taki jandarma karakolundan iki asker yaya geliyordu. Normalde köyü yürüyüşüyle Zivinga Şikaka ile Fındık arası 3-4 saatlik bir yoldu. Ama askerler köylüler gibi yürüyemediği için ancak 6-7 saatte yayan gelebiliyorlardı. Arada Siwêdiyê Köyü vardı, onu geçtikten sonra da Xaranê Köyü arazisi üstünden geçip, Zivinga Şikaka alanına giriyorlardı. Alan çok genişti; 4 köyün arazisi… Ondandır ki, kendileri yolu yaya kat etmiyordu: Fındıktan normal yaya olarak çıkıyorlardı. Hemen sonra Afrika sömürgelerindeki misyonerler gibi, yolda, bir küçük baş veya büyük baş hayvan çobanı, evine giden bir köylü, ekiniyle uğraşan bir adamı ya da tarlada çalışan bir işçiyi, kimi görselerdi, devlet gücüyle onlara korku verip sırtlarına biniyor ve öyle geliyorlardı. Askerler bir yere baskına geldiklerinde ya da devriyeye çıktıklarında da böyle köylülerin sırtında yol alıyorlardı. Her binen de elindeki ince çubukla altındaki köylüyü eşek sürer gibi "Şak şak!" diye vurup "Hadi lan, hadi çabuk yürü!" diyorlardı. Bu çok acılı bir durumdu. Bazen ilk gördükleri 12 veya 13-14 yaşındaki bir çobanın sırtına biniyorlardı, çocuğu elindeki çubukla bacaklarından, ayaklarından döverek kan ter içinde ve dizleri kırıldı kırılacak bir durumda öyle yol götürüyorlardı. Hem de zamanı eşit dakikalara bölerek sırayla o çocuğun sırtına biniyorlardı. Bir sefer, kimse yolda olmayınca 12 yaşındaki çelimsiz, zayıf, yüzü oval ve hafif esmer bir çocuğun sırtına binmişti üç asker. Çocuk damar ve sinirlerini koparırcasına ve yüzünde sel gibi ter akarak birini taşıdı bir yere kadar, sonra ikincisini, en sonda da üçüncüsünü sırtına aldığında artık vücudunda depolanmış yaşam enerjisini bile tüketmişti. Bir, derken iki adım atmıştı ki, dizleri kırıldı ve ağız üstü "Traaakk!" diye yere düştü. Çocuğun yüzü taşa değmiş paramparça olmuştu. Üstene sırtındaki asker de "Ulan ibne nasıl taşımazsın beni? Koca adamsın lan piç! Kendini zorlayıp niye diğerleri kadar götürmedin?" diyerek elindeki çubuk ve tekme tokatla çocuğu öldüresiye dövdü. Çocuk daha sonra sürünerek zorla eve yetişti ve bir hafta boyunca hasta yattıktan sonra aldığı ağır darbeler sonucu dayanamayıp, burnundan ve ağzından durmadan kan boşalıp öldü.

O zaman 24 yıl köyde muhtarlık yapmış adam doğal olarak kaçmıyordu. Askerler de her geldiklerinde, köyden kaçıp dağa gidenlerin hesabını sormak için, ya da bir bahane uydurarak veya köyde o yöredeki sömürgeci idareyle sorunu olan birilerini neden olarak gösterip doyunca muhtarı dövüyorlardı. Dipçik darbeleri ve adamın orasına burasına dürttükleri namlu uçları muhtarı perişan hale getiriyor, yüzü-kafası her yeri kan-revan içinde kalıyor, karnında, sırtında, kasıklarında namlu delikleri açılıp kanıyordu. Daha sonra muhtar bu işkence ve dayaklara dayanamayıp, henüz 45 yaşında iken acı çekerek çile içinde ruhunu teslim etti.

Gerillaya kolay ulaşamayan ya da karşılaşmaktan korkan sömürgeci Türk ordu gücü, yediği darbelerin acısını halktan çıkarmak üzere köylere yönelmişti. Kürt köylüleri üzerinde yeni bir baskı ve katliam süreci başlıyordu.

***

15 Ağustos eylemlerinden sonra harekete geçen sadece Türk ordusu olmadı, Kürt işbirlikçiliği ile mülteci solculuk da hemen harekete geçti. Avrupa'da kümelenen Türk ve Kürt çok sayıda sözde sol örgüt, Kürdistan'daki eylemlerin kendi maskelerini düşüreceğini ve kitle tabanlarını eriteceğini düşünerek toplantı üstüne toplantı yaptılar. Eruh ve Şemdinli eylemlerini kınayan ve bunları "Terörizm" olarak tanımlayan sayısız açıklama yayınladılar. 12 Eylül cuntasına, "PKK'ye karşı mücadelede kendilerine şans verilmesi" çağrısında bulundular. Belki de sol etiketli en geniş örgütsel birlikler 15 Ağustos eylemlerini kınama üzerine oluşturuldu.

Tabi eylemler ardından Kürt işbirlikçiliği de sessiz durmadı. Eylemlerden en çok da PKK ile ittifak belgesi imzalamış olan KDP yöneticileri rahatsız oldu. Halbuki PKK'nin eylemleri imzalanmış olan ittifak belgesinin içeriğine uygundu. Fakat belli ki söz konusu belgeyi imzalarken KDP'nin amacı farklıydı. Onlar, ittifaktan faydalanarak PKK'nin Kürt düşmanlarına karşı eylemler geliştirmesini değil, PKK'nin denetim altına alınarak eylem yapamaz hale getirilmesini amaçlamışlardı.

Nitekim daha Eruh ve Şemdinli eylemleri üzerinden beş-altı hafta geçmişti ki, KDP Yönetimi Apo'dan "Önemli bir konuda" görüşme istedi. Apo, durumu Lolan'da bulunan Cuma'ya ileterek, söz konusu görüşmeyi kendisinin yapmasını istedi. Tabi 'önemli konunun' ne olduğunu az çok kestirebildiği için de belli bir perspektif verdi.

Bilgiyi alır almaz Cuma, hazırlıklarını yaparak Rojhilat Kürdistan'a geçti. KDP merkezi Kürdistan'ın Rojhilat parçasında üslenmiş, çalışmalarını buradan yürütüyordu. Randevu sağlandıktan sonra Esat ile birlikte KDP'nin belirttiği yere gittiler. KDP Yönetiminden bir heyet görüşmek için onları bekliyordu. Ortam yumuşatılmaya çalışılsa da soğuk ve gergin bir hava vardı. Belli ki KDP tarafı rahatsız durumdaydı.

Karşısındakilere amaçladığı imajı verebilmek için gayet ciddi durmaya çalışan Barzani'nin, kırmızı-beyaz cemedanî'sinin özenle başa sarıldığı belliydi. Role yapılarak başa sarılmış desenli cemedanî'nin bir koru alnının üst tarafında sağdan sola doğru hafif verev şekilde çatkı gibi giderken, onun üstünde, diğer korları başı tamamen kaplayacak şekilde ve iç içe geçmiş halde sarılmıştı. Cemedanî, bu haliyle başın sağ tarafına yıkılmış, bir katı ise, sol tarafta geniş bir kısmı açıkta kalan siyah saçı

kapatacak şekilde boyun kısmına kadar bırakılmıştı. Küçük siyah lekeli gri şûtik'ının üstünden geçen, siyah köseleden tabanca palaskasını tutan ve pek geniş olmayan askısı da sağ omuzdan sol tarafa doğru verev şekilde atılmıştı. Bedenini öne doğru getirdikten sonra sözlerini sarf etti:

"Biz, bunu kabul edemeyiz. Sizin buradan giderek Kuzey'de yaptığınız eylemler bize zarar veriyor. Biz Türk devletiyle karşı karşıya gelmek istemiyoruz. Sizden, bizi böyle zora sokan şeylerden vazgeçmenizi istiyoruz."

KDP heyetinin karşısında PKK'yi temsilen Cuma ve Esat oturmuştu. Barzani'ye göre Cuma çok daha uzun ve heybetliydi. Üzerinde, pamuk ağırlıklı açık kurşuni yazlık kumaştan bir Kûrdî elbise vardı. Yağız çehresine uyumlu renkte elbise, üzerine bayağı oturmuştu. Esat ise, o sırada İran'ın Makû kentindeki şehir çalışmasını yönettiği ve gerilla gruplarının Serhat, Dersim gibi bölgelere ulaşması için gidiş işlerini örgütleyip hazırladığından olacak, sivil giyim içindeydi. Her iki PKK'li de günlük tıraşları, normal kısalıkta saçları ve ince denebilecek bıyıklarıyla birer sade görünüm sunuyorlardı. Cuma, araya fazla zaman koymadan örgüt tavırlarını ortaya koydu:

"Biz mücadeleyi geliştirmekten vazgeçemeyiz Mesut kardeş. Eylemlerimiz devam edecektir. Bir gerilla savaşı yürütüyoruz biz. Tabi, bunu yaparken sizin hassasiyetlerinizi dikkate alırız. Kardeş örgüt olarak elbette ki zor durumda kalmanızı istemeyiz."

Cuma'nın cevabıyla KDP heyeti istediği yanıtı alamamış olacaktı ki, tekrar konuşma ihtiyacı duydu. KDP açıkça eylemlerin durdurulmasını istiyor, bir yerde dayatıyordu. PKK'nin eylemleri durdurması mümkün değildi, ama KDP ile erkenden bir karşıtlaşma da istemiyor, süreci uzatmaya çalışıyordu. Bu minval üzere karşılıklı konuşmalar bir süre devam etti. Ama her iki taraf da tavırlarında bir değişiklik yapmadı. Ondandır ki, görüşme, bir uzlaşı yaratmadan PKK'liler oradan ayrıldı.

PKK'liler yıllardır edindikleri kişilik gereği, karşı tarafın mimikleriyle ya gerçekten kendi kendine kızması ya da rol yapmasına karşın, soğukkanlıydılar; içlerinden sadece küçümsüyorlardı yapılan rolü. Ama KDP, Mesut Barzani şahsında öyle sınıfta kalan bir sınav vermesiyle toplumda çokça söylenen şu lafları doğruluyordu: "İnsanları tanışırken değil, tartışırken tanırsın." Zira genellikle insanlar tanışırken çok sahte maskeler giyinir, ama tartışırken her damarına bastığında bu maske bir yerinde patlayıp atar ve o kişinin gerçek yüzü an an açığa çıkar. PKK'liler, sabrederken yine halk içinde söylenen şu sözü adeta kanıtlıyorlardı: "Sabır vazgeçmek değil, umudu yarına ertelemektir."

Gerçek liderler, anın görevlerini doğru bir şekilde ortaya çıkaranlardır; kötü liderler ise, anın kendilerine sunduklarının yerine yanlış işlere sarılanlardır.

Her iki militan da KDP'nin tavrından rahatsız olmuş ve bu durumun sonunun iyiye gitmeyeceğini düşünüp oradan ayrılmıştı. Cuma hemen sonucu telefonla Apo'ya bildirip, KDP'nin olumsuz yaklaşım içinde olduğunu söyledi. Nitekim PKK-KDP ittifakı fazla uzun sürmedi.

İkinci Bölüm

21 Mart Silahlı Propaganda Takımı, yeni bir hazırlık ve planlama temelinde sınırı geçip yeniden Kuzey Kürdistan topraklarına yöneldi. İçeri girişlerinden sonraki bir günde Zeki, yeleğinin kumaş astarından yapılmış ve fermuarlı koyun cebinden küçük sony marka el radyosunu çıkardı, bembeyaz parlayan metal ve birbirinin içine geçmeli uzun anteni çekip BBC haberlerini dinlemeye başladı. Bir haberi biraz dinledikten sonra aniden gözleri parladı ve hafifçe gülümsedi. Sonra radyodan ilgisini çekip derin bir düşünceye daldı. Arkasından "Tamam!" dedi sevinçle, "gün bize doğdu!" Herkes başını ona doğru çevirip, "Ne var ne oldu?" gibisinden tuhaf tuhaf bakınca, hemen grubu toplayıp açıkladı:

"Arkadaşlar Kenan Evren, büyük cellat 15 Ağustos Atılımımızdan dolay Kürdistan'a bir gezi düzenliyor, Şemdinli'ye de gelecek. Ben düşündüm de ona dönük bir eylem yaparsak 15 Ağustos Atılımı gibi bir etki yapar. Ne diyorsunuz?"

Resmi adı "Şehit Ferhat Kurtay Mangası" olan grup hiç düşünmeden ortak bir sesli sevinçle "Yaşasınnn! Yaşasınnn!" dedi.

Ondan sonra haberleri takip ederek nefes nefese keşif ve eylem planlaması peşinde koştular.

Olaydan sonra bölgeye gelen İçişleri Bakanı Dr. Ali Tanrıyar, Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Mehmet Buyruk ve Emniyet Genel Müdürü Saffet Arıkan Bedük'ten sonra Genelkurmay Başkanı Orgeneral Necdet Üruğ da buraya geziye çıkmış ve Şemdinli ilçesinde halka hita-

ben bir konuşma da yapmıştı. Şimdi de Cumhurbaşkanı yola düşmüştü.15 Ağustos eylemleriyle silahlı mücadeleyi başlatmış olan PKK'nin etkisine girmemesi için Van, Kars, Hakkâri, Siirt, Bitlis, Muş ve Erzurum illeriyle Eruh, Şemdinli, Yüksekova, Tatvan, Digor ve Kağızman ilçelerini kapsayan gezi planlamasında halka yönelik konuşmalar yapıyordu. İç ve dış kamuoyu için bir gövde gösterisi özelliği de taşıyordu bu gezi.

Evren, gezisi sırasında Türkiye'nin başında şu iki belanın olduğunu vurguluyordu: "Dıştan ve özellikle komşularımızdan beslenen terörist ayrılıkçı sol" ve "Atatürk devrimlerini ve laisizmi tasfiye etmeyi ana hedef bilip, partilere sızmaya çalışan yobaz sağ." "Terörist ayrılıkçı sol"u daha önde tutuyordu Türk paşası. Ve onu dışla bağlantılandırarak, daha baştan "ulus düşmanı" ilan ediyor ve siyaset ile diyalog yolunun dışına atıyordu. Evren'in asker kafasıyla bunu yapması doğaldı; Cumhuriyeti kurucu şiddetle inşa eden ordunun (ve ordunun kalbini oluşturduğu devletin) sembolü olarak, PKK'nin sisteme yönelik-başka yol bırakılmadığı iddiasıyla bilinçli biçimde- hayata geçirdiği yıkıcı zora karşı şimdi kendine güvenle, koruyucu şiddeti faş ediyordu. Nitekim konuşmalarında, aniden zuhur eden tehlike karşısında "Devlet, üç beş çapulcuya pabuç bırakmaz. Türk ordusu; şakilerin, satılmışların hakkından gelecektir; bizim vatandaşlarımızdan isteğimiz, devlete inanmaları ve yardımcı olmalarıdır" diyerek, ordunun kurmuş olduğu normu koruyacağını ve Kürtlerin bu silahlı otoriteye bağlılık ve itaatlerini devam ettirmelerini istiyordu.

Zeki, aydın bir kişilik olarak bunların bilincindeydi ve eğer Kenan Evren'e dönük başarılı bir eylem yaparlarsa söz konusu silahlı otoritenin sembolünü kıracaklardı ki, bu, 15 Ağustos Atılımı değerinde bir adım olacaktı.

Grubun bazı üyeleri farklı yerlere gittiğinden 5 kişi kalmışlardı. Bir asker de yöredeki karakoldan firar edip kendilerine katılmıştı. Yöreyi tanımadığı için 3 gün boyunca arazide aç-susuz dolaşmış, sonra kendilerini tesadüfen bulunca "Aslen Dersimliyim, Istanbul'dan askere geldim, ben de Kürdistan'ı seviyorum" diyerek yanlarında kalmak istemişti. Önce şüphelenip kabul etmeseler de beriki yalvar-yakar edip peşlerini bırakmamıştı. Artık geri de dönemezdi zaten ve belliydi ki yörede silahlı mücadele başlayınca duygusal etkiyle arkadaşları olmak istiyordu. Pejmürde biri olduğundan ortada bırakıp kurda-kuşa da yem etmeye gönülleri el vermedi ve mecburen yanlarına aldılar; bu sefer Güney'e gittiklerinde orada bırakmayı düşünmüşlerdi.

Evren'in Şemdinli'ye geldiği günden 3 gün önce grup, ilçenin Mizgeftê dağından inerek hemen etekteki Masîro köyü arazisinde konuşlandı. İran sınırını geçtikten sonra ilk köy olan Keleşîn'in karşısına düşüyordu Masîro. Burada beklemede kaldılar; tanıdıkları ilişkilere dayanarak köyden yiyecek ihtiyaçlarını karşılayıp son hazırlıklarını yapıyor, etrafı da keşfediyorlardı aynı zamanda. 1 Ekim 1984'de, ertesi gün Evren'in Şemdinli'ye geleceği bilgisini aldılar. 15 Ağustos eylemleri sonrası Cumhurbaşkanı Evren'in olayları hem yerinde incelemek hem de baskınlarla birlikte kafalarına kuşku ve soru işaretleri düşmüş olan halk kitlelerini toplayıp onlara dönük konuşarak devletin gücünü göstermek ve gövde gösterisi yapmak amacıyla düzenlediği doğu gezisi planlamasının bir parçası olarak geliyordu ilçeye.

Zaten o gün helikopterler de güvenlik amacıyla alanda "Ta ta ta ta ta!" diye dolaşmaya başlamışken, karadan ise askeri arabalar aynı şekilde saha taraması yapıyordu. Gerillalar, durumun ciddiyetini görünce gizlilik nedeniyle akşam karanlık tam çöktükten sonra aceleyle köyde kumanyalarını hazırlayıp yola düştüler. 2,5 saat kadar yaya gittikten sonra, oradan geçmekte olan Şemdinli suyunu aşıp yerlerine ulaştılar.

Pusu kurmada karar kılmışlardı ve en uygun yerlerden biri olarak Şemdinli merkezinden Gerdî aşiret alanına giden şose yolda bunu gerçekleştireceklerdi. Cunta liderinin alana gelince teftiş veya moral verme amaçlı olarak askeri birliklere, özellikle de Gerdi alanındaki Rubarok taburuna ve diğer yerlerdeki güçlere doğru hareketlenmenin olacağını hesaplayıp, Evren'in konvoyuna, ona yakın ya da güvenliğini sağlayan askerlere darbe vurmayı düşünerek bunda karar kılmışlardı. Üslendikleri yer, ilçe merkezinden birkaç kilometre ilerledikten sonra ulaşılan bir dağ virajını dönünce karşıya çıkan ve Şemdinli'nin güneyine düşen bir araziydi. Caddenin yanından Şemdinli Suyu da geçiyordu zaten. Bir saat kadar aşağıda Mavan köyü vardı, onun altında Şemdinli Suyu'nun üzerine kurulmuş olan araba köprüsünden geçerek Gerdi alanına gidiliyordu. Eylem yerinin hemen yakınında ise küçük bir köy vardı.

Gece orada kalıp ertesi gün akşama doğru Zeki, üzeri hafif pürüzlü yüzey halinde tasarlanmış siyah ve orta boy dürbünü alıp etrafı, özellikle de ilçe merkezi tarafını uzun süre kontrol etti. Zaten gün boyu da durmadan keşif yapmışlardı. Dağlara kaydırdığı dürbünün merceğinden kaya dipleri ya da ağaçlar arasındaki kuytu yerleri bile incelemeye çalışıyordu. Kendisi bir sonuç alamayınca "Bedri arkadaş sen de bir baksana hele" deyip dürbünü arkadaşına da verdi. O da alandaki çobanlar ve kış hazırlığı için koşuşturan köylüler dışında anormal bir şey görmeyince hepsi birlikte caddenin üstüne inerek pusu hazırlığına başladılar. Arazi çatışma için çok elverişli, ağaçlık ve kayalık bir yerdi. Meşe ağaçları her

yeri kaplamış, caddeyi arasına almıştı. Ağaçlar arasındaki kayalıklar ise gerillalarda yenilmezlik duygusu yaratıyordu.

Düşman açıkta kalıp kendileriyle çatışacak mevzi bulamasın diye nispeten çıplak ve düzlük bir yer buldular. Yoksa taşlık-kayalık bir yer olsaydı, pusu esnasında arabadan çıkıp oralarda gerillalara karşı direnişe geçebilirlerdi. Kendileri için ise, yanında bir savaşçının mevzilenebileceği büyüklükte bir kaya olan küçük bir tepe buldular. Caddeye hâkim bir yerdi burası. Zeki, hemen herkesi toplayıp planı açıkladı:

"Biz üç kişi burada saldırı grubu olacağız, Nasır ile Nubar'ın her biri yolun bir tarafında gözcü olacak. Düşman hangi taraftan gelirse, kurşun sıkıp bizi uyaracaklar ve biz de o zamana kadar yanımıza gelecek olan askere karşı saldırıya geçeceğiz. Her iki arkadaş aynı zamanda bizim savunma gücümüz de olurlar, biz pusumuza düşen arabaya saldırıyı yaparken her iki tarafın birinden düşman desteği gelirse ona karşı çatışır, bırakmazlar. Zaten, eğer bir-iki araba gelirse gücümüz yeter, vururuz. Ama konvoy gelirse, öndeki araçların geçmesine izin verir ve en sonuncuyu hedefler, sonra hızla çekiliriz" dedi.

Bedri hemen araya girip,

"Asker ne olacak?" diye sordu.

Komutan,

"O da Nubar arkadaşın yanında kalsın" dedi ve dönüp arkadaşını "Heval Nubar, yine de dikkatli ol askere karşı, böylece onu gerçek bir olayda denemiş de oluruz" diye tembihledi.

Vakit geçirmeden gözcülerin her biri bir tarafa gidip kendileri için uygun birer kayalık yer buldular. Nasır, mevziisinin etrafına ötedeki ağaç dallarından bazılarını kesip getirdi ve kamuflaj olarak dikti. Arkasından hiç vakit geçirmeden mevziiye gömülerek kalaşnikofunun emniyetini açıp ayar dilini en alttaki tek tek atış işaretine "Şakkk!" diye getirdi; ve mermiyi namluya sürdü.

Beri tarafta ise, Zeki'nin "Ben o kayanın ardına gireceğim, Bedri, Mîran siz ikiniz de bu tepede mevzileneceksiniz" diye yönlendirmesiyle herkes işe koyuldu. Zeki, taşlarla kaya mevzisinin her iki yanını tahkim ederken, Bedri ile Mîran'ın her biri de tepecikte, 6 metre kadar mesafe vererek hızla portatif askeri kürekle kendisine bir yer yapmaya başladı. Ordudan firar eden asker kendisiyle beraber G-3 silahı ve diğer bazı eşyaların yanı sıra yeşil askeri renkte, sapının ucunda üçgen benzeri oyuk el tutacak yeri olan portatif bir kürek getirmişti. Şansları vardı ki, toprak çok sert değildi, yine de ikisi de sırayla acele acele ve ayakkabılarından ter çıkartan bir yorgunlukla toprağı kazıp her iki yanda biriktirdiler. Bedri, "Kürek küçük ama fena iş çıkarmadı" deyip, küreğe methiye dizerek kazdığı yere girdi, arkasından Mîran da işini bitirip mevziisine

yerleşti. Her ikisininki de, zaten tepeciğin kendisi doğal mevziiydi, bu kadar kazmak yeterdi artık.

İşlerini bitirmiş ve pusuda bekliyorlardı ki, henüz daha karanlık olmamışken, yolun ilçe merkezi tarafından değil de Nasır'ın gözcülük yaptığı diğer yönden kurşun sesini işittiler. Düşman geliyordu, demek o tarafta bir köy karakoluna gitmişler ve akşam üstü kente dönüyorlardı. İşaret olarak kurşun sesini işitince üçü de aniden nefeslerini tutarak silahlarını pür dikkat caddeye doğrulttular. Araya pek zaman girmeden bir askeri cip hemen cadde üstünde önlerinde belirdi. Askeri yeşil bir cipti. Üstü çadırla kapalı, kalın ve düz naylon brandadan kapısı ve küçük pençeleri olan araç hem yeniydi hem de önünde uzun bir telsiz anteni yaylanıyordu. Belliydi ki özel bir arabaydı.

Zeki aracı gördüğü gibi hiç düşünmeden kalaşnikofunun tetiğine tüm kuvvetiyle sertçe basıp kaldırmadı. Aynı anda Bedri G-1'ini çalıştırdı, Mîran da ayaklarını önündeki tümsek toprağın üstüne çattığı Sovyet yapımı makineli tüfek diktiriyofu. Mîran bir taraftan tüfeğin tahta dipçiğini omuzuna dayamış geri tepmeyi absorbe ederken, bir taraftan da parmağı tetikte bir inip bir kalkıyordu. Çatılmış iki ayağı üzerinde tambur şarjörden mermileri çekip hedefe kan kusan tüfek, arkasındaki zayıf ve genç delikanlıyla bütünleşmiş gibiydi. Bedri ise "Gırrrrrr! Gırrrrrr!" diye silahtan çıkan tok bir sesle gözünü hedeften ayırmadan tetiğe basıyor, boş kovanlar mekanizma boşluğundan bir kurşun gibi fırlayıp ileriye düşüyordu. Zeki ise iriyarı ve uzunca bedeniyle kalaşnikofun üzerine çökmüş bir fısıltı halinde "Haydi, haydi, haydi!" diyerek sevincini kelimelere döküyor ve silahın kırmızı plastik kabzasını kıracakmış gibi sıkıyordu. Kemerli ve büyükçe burnunun eski yiğitlik asaleti kazandırdığı sarıya yakın buğday teni yüzünde düz saçları iyice alnına düşmüş, gözlerinde, elde edilmekte olan bir zafer erkenden kendisini teşhir ediyordu. Ortalık tam bir kurşun yağmuruna sahne olmuştu.

15 metre kadar mesafeden atılan seri kurşunlarla cipin şoförü anında vurulup öldü. Şoförün yanında oturan yüzbaşı hiç beklemedikleri böyle bir durumla karşılaşınca şaşkınlıktan alt-üst olsa da kendisine hâkim oldu ve "Çabuk aşağı atlayın!" diye bağırarak cipten atladı. Atlarken şapkası üç metre öteye uçtu. Şoförün vurulmasıyla bakımsız, iyice aşınmış şoseye çakılmış olan araba gelen kurşunların tam hedefi olmuş ve her taraftan giren mermiler cipi tam bir kalbura çevirmişti. Küçücük arabaya sıkışmış olan askerlerde ise tam bir panik doğmuştu. "Ah öldüm! Öldüm! " "Vuruldum anam, vuruldum, yetiş!" "Abi yapmayın abi!" "Ya çıkın ya, çıkın çıkın!" sesleri birbirine karışmış, çıkmak için birbirini tepeliyorlardı. Yere atlayan yüzbaşı hemen yolun altında mevzilenerek gerillalara karşı çatışmaya başladı. O sırada başka bir asker de atlamış ve

cipin arkasında mevzilenmiş mukavemet gösteriyordu. İçinden ise tam bir çöküş psikolojisini yaşıyordu:

"Allah'ım nerden düştüm buraya, nerden Allah'ım!? Teskereye bu kadar kalmışken bunun zamanı mıydı Allah'ım? Hani ben gidip evlenecektim, anama iki torun getirecektim! Allah'ım n'olur beni bundan mahrum etme, daha çok gencim! Söz sana, buradan kurtulursam ölene kadar her sene sana bir kurban keseceğim!"

Zeki ile Bedri ikinci şarjörlerini de takıp ateş etmeye devam ettikten sonra Bedri ayağa kalkarak hem kurşun sıkmaya devam etti hem de tam olayın sıcak heyecanı içinde "Hücuuuum!" diye bağırıp ileri koşmak istedi, Mîran da hemen arkasından aynı hareketi yaptı, ki Zeki'nin aceleyle "Durun, durun!" demesiyle birlikte karşıdan yoğun bir kurşun atışı tam üstlerine doğru geldi. Yüzbaşı ve çatışan diğer bir asker onları ayakta görmüş tam hedefe koymuşlardı. "Artık kurtuluşları yok teröristlerin!" diyen asker önde tamamen açıkta olan Bedri'yi gez-göz-arpacık doğrultusunda iyice nişana oturtup parmağı tetiği basmaya başladı. Bedri ise ayakta ileri doğru hamle yapıp durmadan "Hücuum! Hücuum!" diyordu. O kadar yakın mesafeden kurtuluşu yoktu artık gerillanın. Alman G-3'nün kurşunları seri atış modunda namludan fırlamıştı ki, karşı atışları ve Zeki'nin müdahalesini fark eden Bedri tam o sırada kendisini yere attı ve sürünerek geri geri çekilmeye başladı. Askerin salvosu ise Bedri'nin başının üstünden oradaki havayı yakarak ürkütücü bir sesle uçup boşluğa gitti.

Ölüm korkusunu ikisi de çok yakından tatmış olarak hemen kendilerini mevzilenmiş oldukları tepenin ardına yuvarladılar. Bedri gülerek "Ya bunlar bizi gerçekten öldürecekti ha!" dedi Mîran'a. Beriki ise "Ne yani Bedo biz oyun mu oynuyoruz!" diye tersine öfke içinde cevapladı onu. Sonra tekrar bazen tek tek modunda bazen seri modda hedefi dövmeye başladılar, o zamana kadar Zeki de atışa devam etmiş karşıdakilere pek fırsat vermemişti zaten. Az sonra Zeki, arkadaşlarına Kürtçe "Tamam, bu sefer üçümüz çok yoğun bir tarama yapıp hedefi ezelim" dedi. Bunun üzerine her üçü de şarjörlerini değiştirdi ve aynı anda hedefte göz açtırmayan bir kurşun fırtınası yarattılar. Cip ve etrafındaki arazi, şarampol aldığı darbeyle öyle bir yumuşadı ki, hedef olarak erir gibiydi. Sonra karşıdan ses kesildi, birkaç saniye beklediler ihtiyat olsun diye, yine ses yoktu ve o anda Zeki onları korurken diğer iki gerilla aynı heyecan ve hızla "Hücuuuuum!" deyip üst üste kısa seri atışlarla önlerini iyice temizleyerek cipe yetiştiler.

Mîran, etrafı kolaçan etmek için diğer tarafa koşarken bu sırada Bedri hemen yolun altına inmişti bakmak için. Silahı elinde tetikte bir vaziyette adım attı ki, orada yüzükoyun uzanmış bir askeri gördü.

Adamdan hiç ses çıkmıyordu. Sağ eli hemen yanında duran G-3'ün üzerindeydi. Yavaşça yaklaşıp iki eliyle atışa hazır vaziyette tuttuğu siyah ve uzun G-1'in namlusuyla askerin sırtına dürttü. Askerin sağ olduğunu anlayınca geri bir adım atıp sertçe "Kalk!" dedi. Asker yerde "Ah! Ah! Ah!" diye hafif iniltilerle yüzünü Bedri'ye dönerek oturdu. Bir kurşun sağ bacağında baldırını delip geçmişti. Asker Mîran'ın sert bakışlarını görünce hemen,

"Allah için beni öldürmeyin!" dedi.

"Sen kimsin, söyle!?"

"Ben piyade yüzbaşı Deniz!"

"Hımm, yüzbaşısın ha! Bu güzel."

"Beni öldürmeyin…" diye tekrarladı yüzbaşı, çatışmanın ve ölüm korkusunun ruhunu sarmış olduğu bir bitkinlikle.

Bedri o an bayağı bir sevindi, ama bunu yüzbaşıya yansıtmadı. Bir yüzbaşıydı işte, hem de Evren'e yakın bir görevli olabilirdi! Yarası ağır olmadığı için yürüyebilirdi. "Esir alıp götürürüz, parti epeyi siyasi fayda sağlar bundan" diye düşündü.

"Tamam, korkma seni öldürmeyeceğiz" dedi adama.

Sonra yerde albenisiyle duran yeni Alman G-3'ü almak için eğildi. Bir mermi tam gitmiş yüzbaşının G-3'ünün mekanizma kısmına değmişti, silahın şarjörü de boştu, kurşunların hepsi gerillalara sıkılmıştı. "Çatışan bir asker daha vardı, o kaçtı herhalde" şeklinde düşündü. Sonra yüzbaşının belindeki boş tabanca kılıfı dikkatini çekti ve zeytuni gözleri umutla ışıldadı.

"Tabanca nerede?"

"Attım valla!"

"Nereye attın, nasıl atarsın!?"

Eliyle ileriyi işaret ederek "o taraf attım."

Bedri hemen gitti orada tabancayı aradı, ama yoktu. Belki gizliyor diye, askerin oturduğu yere de onu kaldırarak baktı, yine yoktu. Öfkelendi. Yüzbaşı silahı suya atmıştı belli ki.

"Nasıl atarsın sen!" dedi adama, sanki bir arkadaşıymış gibi yakınarak. Bir tabancalarının olması çok iyi olacaktı oysa. Çünkü o zaman ne Zagros alanında ne de Botan'da pek tabancaları yoktu. Kütüklüklerini daha çok bombalarla donatıyorlardı. Hele, 15 Ağustos Eruh Baskını öncesinde hiç kimsede tabanca yoktu. Sadece Hasan bir tabanca sahibiydi, onu da kendisine Suriye'den ülkeye gelirken Pîranlı Halil Hoca ısrar ederek vermişti. Agît'in, tabancasız bir halde Eruh baskınına gidip de eylemde o kadar tabancayı ganimet olarak ele geçirdiklerinde, kendini tutamayarak duygulanması daha dün değil miydi?

Bedri, yüzbaşının üstündeki her şeyi aldı, düdüğünü ve kolundaki bayağı güzel saati de. Sonra etrafta kalan ganimetleri toplamak ve arabayı Mîranla birlikte yakmak için ileri gitti. İkisi birlikte tüm silah ve sırt çantalarını, kütüklük ve mermileri hızla topladı, telsizi de aldılar. Cipin arkasında çatışan asker silahı bırakıp kaçmıştı, onun G-3'ünü de aldılar. Böylece kütüklük ve mermileriyle beraber 4 G-3, 1 MP-5 (Bunu da arabada bulmuşlardı), 3 çanta, telsiz ve diğer ufak tefek eşyalar ele geçmişti. Dağ başındaydılar, imkânları çok kısıtlıydı, o nedenle arabada kendilerine yarayacak her şeyi almışlardı.

Bu sırada Ermeni Nubar ve asker de yanlarına gelmişti. İşleri bitmek üzereydi, fazla eğleşmeleri de iyi değildi. En son Bedri cipi yakmak için acele acele uğraşırken, askerin sesini duydu ve kızgınlıkla hemen başını o tarafa çevirdi.

Nubar'la birlikte gelen asker, uzaktan gördüğü yüzbaşının yanına gitmişti. Gidip başında dikilmişti. Yüzbaşı onu görünce ister istemez yeşil asker üniformasının etkisiyle "Ah, işte ne de olsa bizden biri!" hissiyle umutlandı. Asker ise buz gibi bakışlarını ona dikmiş, öyle duruyordu. Yeşil üniforması kirden yer yer siyahlaşmıştı. Sakallarını kesmemiş, epeyi uzamıştı. Ayaklarında siyah ve uzun asker botları vardı. Yüzbaşı halsiz bir şekilde gülmekten ziyade ağlamayı kamufle eden bir maske takar gibi hafifçe gülümseyerek çaresiz bir insanın son çırpınışı gibi dudaklarını aralayıp "Yardım et!" dedi. Asker de ona gülümsedi. Yüzbaşı karşıdakinin gözlerinde şefkat bakışlarını yakalar gibi oldu ve umudu kanatlanarak ona doğru yükselmeye çalışarak "Çabuk bir şeyler yap, kurtulalım bu cehennemden" dedi. Bu haliyle ürkütücü olmanın aksine gülünç hale geliyordu aslında. Aniden askerin çehresi değişti, birbirinden iyice uzak olan cılız kaşlarını çatarak sert bir şekilde ve bütün birikmiş eziklik komplekslerini tatmin edercesine bağırıp "Sen benim anamı … lan, ben de seninkini … şimdi!" dedi ve elindeki G-3'ü otomatik modda yüzbaşının kafasına boşalttı. Yakından "Güm! Güm! Güm!" diye koca koca kayaların yuvarlanışını andıran bir sesle patlayan kurşunlar bir anda yüzbaşının kafasının üst yarısını alıp götürdü. Adamın, rengini damarlardan aldığı pembe ve yumuşak kıvrımlı beyin parçaları, sarı kemik kıymıklarıyla birlikte fırlayıp ta uzaklara gitti. Kafasının yerinde kenarları kırık ve şurasına burasına et parçaları bulaşmış kanlı bir çanak duruyordu.

Bedri, başını çevirip durumu fark edince hızla askerin yanına koşmuştu ki, silah patlamıştı artık. Hemen askerin elinden sımsıcak namlulu G-3'ü alıp yüzüne okkalı bir tokat indirdi.

"Sen niye öldürdün onu?"

Bir robot gibi ve psikopat bir suratla yine aynı şeyi tekrarladı asker:

“O benim anamı …, ben de onun anasını …!”

Bedri yüzüne baktı baktı, o sırada Zeki ve Mîran da gelmişti, onlar da hiçbir şey demeden askerin yüzüne baktılar sadece. Sonra Zeki, “Tamam haydi işe koyulalım, bununla uğraşmayı bırakın, oldu bir sefer artık” diyerek, arkadaşlarını o tarafa götürdü. Ve tüm eşyaları alıp aceleyle yola koyuldular. Yükleri çok ağırdı, altında zorla yürüyorlardı.

Sabahleyin çoban sürüyü getirdiğinde izlerini silip kaybeder diye oraya yakın köyün patikasından vurup, Şemdinli Çayı’nı da o mevsimde suyu az olduğu için rahatlıkla geçerek Mizgeftê dağına doğru yürüdüler. Oflaya puflaya o ağır yükün altında dağın yokuşunu çıkmaya başladılar. Yol uzun ve vakit dar olduğundan bir de o yükle hızlı hızlı gitmek istediklerinden tam bir işkence içindeydiler. Bedenlerinin her tarafı kalori yakarak ısınıyor, teri dışarı atıyor, soğuk sonbahar gecesi bu teri çabucak soğutuyor, sonra vücutları tekrar ısınıyor, dışarı çıkan ter tekrar soğuyordu. Devri daim gibi bu böyle devam edip gidiyordu. Zeki en önde tüm gücünü vererek grubu peşinden sürüklüyordu. Nubar, aslında güçlü beden yapısına rağmen kendini psikolojik olarak belli bir bırakmışlık içinde olduğundan odur ki düşmeyecek derecede ayakta durabiliyordu. Gayretleri sonucu sabah dağın eteğine ulaşmışlardı ki, aniden havada çok sayıda helikopterin sesini işittiler. Operasyonun mutlaka çıkacağı hesabını yapmışlardı, ama bu kadar erken de beklemiyorlardı. Henüz daha yeni gün doğuyordu. Zeki’nin aniden inisiyatif koyup “Çabuk gevenlerin içine saklanın!” demesiyle, her kes bir anda kayboldu. Yeşil bodur gevenlerin diplerine zorla kendilerini sıkıştırıp görünmez olmuşlardı. Gevenin dikenleri başta çıplak boyun kısımları olmak üzere her taraflarına girip acıtsa da aldırış etmediler. Bereket ki, orası zozanlık alan olduğundan geven çoktu, ondandır ki işleri zor olmadı.

Helikopterler fır dönerek hızla arazinin her tarafına asker indirip operasyonlara başladılar. Bir anda yüzlerce asker eli tetikte, arazinin durumuna göre avcı kolu veya farklı yürüyüş şekilleriyle arazi taraması yapmaya başladı. Vadi, tepe, kayalık her tarafı arıyorlardı. Gerillaların durumu kritikti; kendilerini ve silah, çanta, diğer eşyaları her ihtimale karşı daha fazla küçücük bitkilerin içinde kaybetmeye, herhangi bir görüntü vermemeye çalıştılar. Arazi ise dağ-taş her taraf asker, helikopter, araç sesleri dolmuştu. Zeki içinden “Bu ne kıyamet ya, bu kadarını da tahmin etmiyordum, demek tam hedefi vurmuşuz” dedi. Paradoksal bir şekilde operasyonun bu kadar kapsamlı olmasından hem “Kurtulmamız zor!” hissiyle canı sıkılırken hem de eylemleri isabetli olduğundan bir sevinci yaşıyordu.

Vurulan hedef Evren'in koruma elemanı olduğundan, haber erkenden her tarafa ulaşmış, başta ordu olmak üzere bütün devlet erkanı ayaklanmıştı. Hem hiç beklemedikleri böyle bir olayın etkisiyle şok olmuşlardı hem de en üst düzeyde bir hedefi bu kadar yakından vurabilen gerillaların gücünü düşünüp ürkmüşlerdi. Alandaki komutanlık bunu bir devlet otoritesi ve paşaların can güvenliği sorunu tarzında ele aldığından, olabildiğince kapsamlı bir operasyon çıkarıp mutlaka sonuç almak istiyorlardı. Evren Paşa, öfkeden, ağzından köpükler saçarak etrafını haşlamıştı:

"Nasıl olur bu? Üç-beş eşkıya nasıl böyle meydan okuyabilir bize? Asker, siz ne yapıyorsunuz burada? Böyle giderse yarın hepinizi gelip yataklarınızda tek tek boğazlarlar! Derhal bu hainler bulunmalı, derhal!"

Paşanın öfkesinden iyice nasibini alan komutanlar,

"Haklısınız paşam, tüm gücü harekete geçirdik, eminiz ki sonuç alacağız. Haklısınız paşam" diyerek, durumu kurtarmaya çalışmışlardı. Önce Mavan köyünün muhtarını görüp,

"Muhtar, burası ile sınır arası yaya ne kadar çeker, teröristler bir gecede Irak'a ulaşabilirler mi?" diye sormuşlardı. Berikinden olumsuz cevabını alınca umutlanmışlardı, o nedenle hemen böylesine kapsamlı bir operasyonu başlatmışlardı.

Gerillalar, örgütün kişiliklerine iyice nüfuz ettirmiş olduğu "sonsuz fedakârlık" ve kendilerinin başarmış olduğu böylesine önemli bir eylemin verdiği motivasyonla, gevenlerin dibinde, her taraflarına diken dolmuş olarak, güneşin altında aç-susuz ve bir ölü gibi hareketsiz biçimde saatlerce öyle kaldılar. Çünkü düşünüyorlardı ki, küçük bir zayıflık, her şeyi berbat ederek hem içten inandıkları örgütlerine zarar verir, hem de kendi emeklerini boşa çıkarır!

Tam öğlen üzeri operasyon onlara doğru geldi, hepsi epeyi tedirgin oldu. Askerler avcı kolu biçiminde araziyi araya araya gerillaların bulunduğu alana ilerliyorlardı. Bedri, heyecanla,

"Ne yapacağız heval Zeki?" dedi. Zeki durdu, düşündü, ne yapabilirlerdi ki? Cevap veremedi. Arkasından Nubar, epeyi bir tedirginlikle,

"Bizi buldular artık, ölmekten başka son yok belli ki" dedi, arkadaşlarının duyacağı şekilde. Buna Zeki hemen cevap verdi:

"Dur hele ne öyle konuşuyorsun heval, daha ölmedik, moral bozma!"

O sırada Nubar'ın yanındaki asker ağzını açıp "Be…" demişti ki, Nubar hızla elini ağzına götürüp kapattı ve "Sen sus hele ya!" dedi. Asker, ağzı kapalı "Mımm.. mımm… mımmm…!" edip eliyle Nubar'ın ağzını kapatan eline vurdu. Boğulacak gibi olmuştu, Nubar eliyle ağzını ve

burnunu birlikte kapatıp uzun süre öyle tutmuştu zira. Askerin zor durumda olduğunu fark edince elini çekti. Beriki "Pfehhh!" diye sert bir şekilde soluğunu dışarı verip rahatladı. Ve alçak bir sesle "Tamam abi ya, beni boğacaktın!" dedi. Gerillalardan korktuğu için bir şey diyemiyordu onlara.

Operasyon kolu epeyi yaklaştı, tam üstlerine doğru geliyordu. Askerlerin sesi, kalabalıkları iyice işitilir oldu artık. O zaman Zeki, yüksek olmayan bir sesle,

"Herkes silahını onlara doğrultsun arkadaşlar, geldiklerinde birlikte ateş açıp onlara saldırıya geçeceğiz" dedi. Tüm gerillalar bunun üzerine silahların emniyetini açıp ayarı otomatiğe götürdü. Askerler daha da yaklaştı, az bir mesafe kalmıştı artık. Biraz daha geldiklerinde dananın kuyruğu kopacaktı. Zeki, "Allah kime verirse artık" diyerek, uzandığı yerden nefesini tuttu, eli tetiğe gitti, sol uçtaki asker biraz daha yürüyüp ona doğru geldi… geldi….Sonra sağa doğru ileri gitti. Zeki rahat bir nefes aldı, ama parmağı halen tetikteydi. Sonra askerlerin komutanının, "Burada yoklar ya, gidelim" diyen sesi duyuldu. Zeki bu sefer iyice rahatladı.

Gerillalara yakın bir pınar vardı orada, askerler o pınarda olabilirler diye gelmiş, fakat kimseyi bulamayınca dönmüşlerdi. Az daha sol tarafa baksa bulacaklardı, şans yüzlerine gülmüştü işte, gevenlerin içinde olabileceklerini tahmin etmemişlerdi. Grubun hepsi rahatlayıp derin bir nefes aldı. Nubar'ın yüzüne yeniden kan geldi, çehresine hafif bir tebessüm yayıldı: Bedavadan bir hayat kazanmışçasına hoşnut olmuştu. Askerler gittikten sonra Zeki'nin sesi duyuldu yine:

"Nubar arkadaş bir daha öyle erken konuşma e mi?" Berikinden ses çıkmadı.

Akşam olunca tekrar yola düşerek, kumanyalarını tükettiklerinden, o açlık ve günün perişanlığı içinde zirveye çıkıp Mizgeftê Dağı'nı aştılar ve kendilerini Hacı Beg çayına bıraktılar. İndikleri yerde bol ceviz vardı. Açlıktan Bedri dışında hemen her birisi bir taraftan ağaca uzanıp dalları silkelediler ve olmuş cevizleri hiç vakit kaybetmeden taşlarla kırıp kırıp yedikçe yediler. Zeki daha teknik davranıp yanındaki Sivas bıçağının sivri ucunu alt taraftan sokarak çevirdiğinde ceviz "Çat!" diye hafif bir sesle ikiye ayrılıyor, sonra da içini çıkarıp yiyordu. Diğerleri ise bir kayanın üzerine koyarak taşla kırıyorlardı. Epeyi ceviz yedikten sonra, bu sefer de oradaki pınardan tulum gibi şişene kadar su içtiler ve ayakkabıları ile çoraplarını çıkararak yalınayak Hacı Beg Çayı'nı kesip Güney Kürdistan'ın Arê alanına doğru yola koyuldular.

Arê'nin tepesine ulaştıklarında Nubar ile Bedri dışında diğerleri açlıktan düştüler artık. Zeki, Nasır, Mîran ve askerin hiçbirinde adım atacak takat kalmamıştı. O kadar yolu aç karnına ve hızlı hızlı gelmişlerdi. Asker, silahı o tarafa atmış, bacakları açık halde sırt üstü boylu boyunca yere uzanmıştı: "Hiç hareket edemiyorum, ağzıma bir parça ekmek girmezse ya da şeker, yerimden kalkamam" diyordu. Zeki bir kayanın üzerine oturmuş, yorgunluktan ıhlıyor ve zaten sarıya çalan çehresi daha da sararmış halde arkadaşlarına bakıyordu. Komutan olarak düşmüş olduğuna utanıyordu da; ondandır ki kalkıp yürümek için kendini alabildiğine zorluyor, ama ayakları beyninin komutuna karşı isyana kalkmış gibi mecalsizlikten yerinden kıpırdamıyordu; ya da biraz kalkıp tekrar yere düşüyordu. Aslında yolda gelirken yavaş yavaş takatsiz kalıp ağırlaşmışlar ve artık burada tam düşmüşlerdi.

Bedri de takatsizlikten kolay ayakta duramıyor, sendeliyor, ama direnerek kendini tutuyordu. Henüz ayakta olduğundan, her üçünün etrafında dönerek "Heval, kendinizi zorlayın ve kalkın, bakın hemen şurada ateş var, bir çoban o, ona ulaşalım ekmek-yiyecek vardır, haydi Allah'ınızı severseniz kalkın!" deyip duruyordu. Fakat her üçü de sanki Bedri'yi hiç duymamış gibi yerlerinden kıpırdamıyorlardı. Nubar ise en dinçleriydi, yaratılış olarak fazla inisiyatör ve girişken olmadığından, ayakta durmuş sessizce onlara bakıyordu.

Tam o sırada, Mîran "Öööööğğ! diye kusmaya başladı, yemiş olduğu cevizleri sarımsı ve vıcık vıcık sıvının içinde parça parça dışarı attı. Midesi bulanmıştı, durmadı, bir daha, bir daha kustu. Bedri daha ona "Ne oldu ya!" derken, Zeki, Nasır, asker, Nubar da peş peşe ve içleri dışlarına çıkarcasına kusmaya başladılar. Aç karnına o kadar ceviz yiyip su içtiklerinden mideleri allak bullak olmuştu. Bedri, tek başına ortada kalmış "Allah Allah! Bu nedir?" diye hem düştükleri hale gülüyor hem de gittikçe daha da kaygılanıyordu. Asker, doğru düzgün yerden kalkmadığından beyaz kusmuk ağzının kenarlarına ve elbisesine de bayağı bulaşmıştı.

Her dördü de bir süre kustuktan sonra biraz rahatlayınca Bedri Nubar'a, "Arkadaşlar kalkamıyor, ben yanlarında kalayım, sen git o çobandan yiyecek bir şeyler getir" dedi. Tam o sırada Zeki oturduğu yerden müdahale ederek, "İkiniz gidin, bize bir şey olmaz, baygın değiliz" dedi. Bedriler birlikte gidince söz konusu ateşin çoban değil de oradaki köyün bir evi olduğunu gördüler. Arê köyüydü, Gostê Dağı'nın karşısında vadideydi, epey ev vardı orada.

Köye girdiklerinde gece olmasına rağmen epeyi şen olduğunu gördüler. Kaçakçı pazarı kurulmuş, ortalık gürültüden geçilmiyordu. Ortada koyun ve keçi dolu, bir o bir bu meliyor, her çoban elinde sopa sağa sola

kaçan hayvanları toplayıp bir araya getiriyor, tüccarlar el ele tokalaşarak, pazarlık yapıyorlardı.

Köylüler de, yetişkin ve genç erkekler yerel elbiseleri içinde etraflarında durmuş meraklı bakışlarla onları seyrediyor, kadınlar ise ara sıra başlarını kapı ve pencereden uzatıp bu hengameye bakıyorlardı.

Gerillaları görünce hepsi durup acayip acayip onlara baktı. Birisi onları baştan aşağı süzerek anlamlı anlamlı sordu:

"O eylemi yapan siz misiniz yoksa?"

"Ne eylemi?"

"Evvelsi gece Şemdinli'de Türk paşasının askerlerini vurmuşlar ya. Türkiye mahvolmuş." Bedri adamın bunları demesi üzerine içten epeyi bir gururlandı, artık hiç şüphesi yoktu, eylemleri tam yerini bulmuştu, ta buralara kadar böyle yansıdığına göre… Ama üstlenmedi tabi:

"Öyle mi, iyi, eylem olmuşsa güzel, ama biz değiliz, bizim haberimiz yok valla."

"Allah Allah, demek siz değilsiniz. Ama büyük bir eylem ha, arkadaşlarınızın eline sağlık, her taraf çalkalanıyor."

"Ha, tabi eline sağlık yapan arkadaşların."

"He ya, nasıl vurmuşlar ama? (Kahkahalarla gülerek) Evren Şemdinli'de halka miting yaparken Apocular o sırada onun hemen yanı başında askerlerini vurmuşlar."

"Peki, siz neye gelmişsiniz buraya?"

"Valla açız, biraz ekmek-yiyecek alacaktık."

"Oturun burada yiyin."

"Geride arkadaşlarımız var."

"Onları da getirin kardeş."

Adamlar, böyle samimi ve sıcak ilgi gösterince, Bedri orada kaldı; Nubar, Zekiler için biraz ekmek ve peynir, zeytin, şeker götürdü. Bunları yiyince aniden canlandı üçü de ve tüm yükü alıp köye indiler. Köyde o kadar silah ve cephane ile görüldüklerinde, oradakilerin içine bir uğultu girdi:

"Bunlarmış ya, baksana, gizliyorlar da."

"Ne yiğit adamlarmış ya, bu kadar silah ve cephane de alıp getirmişler."

"Vay be, bu karkerler[3] ne yamanmış!"

Gerillalar hiç bozuntuya vermeden sadece kulak misafiri oldular onlara.

"Ya siz ne yaman adamlarsınız, vallahi bravo size. Gidip paşanın adamlarını vurdunuz."

"Hem de nasıl! Adam gelmiş Şemdinli'de halka konuşuyor, güya onlara korkmamalarını, kendilerini koruyacaklarını söylüyor, ama zırto

kendisini bile koruyamıyor. Ha ha ha ha ha! Ha ha ha ha ha!" Köylü bayağı keyiflenmişti.

Eylemi yapan kişiler olduklarından ötürü köylüler onlara etraflarında toplanıp büyük ilgi gösterdi, bu sıra dışı insanları dönüp dönüp süzdü. Kendilerine bir koyun verdiler, ekmek, kazan ve diğer malzemeleri, onlar da köyün 15 dakika kadar altında bir pınarın başında uzun sürenin açlığından intikam alırcasına güzel bir ziyafet çektiler. Yine köylülerin verdiği sabunlarla banyo da yapıp epeyi rahatlamış ve doymuş olarak yola düştüler.

Yol boyunca onları gören köylüler, eylem Kuzey'de ve Güney'de herkesin içinde yayılmış olduğundan, durumu fark edip gerillalara anlamlı anlamlı bakıyor, birbirlerine aktarıyorlardı.

Deşta Hayatê ve Adilbeg üzerinden geçip Mîroz kampına geldiklerinde tam kahramanlar gibi karşılandılar. Kampta herkes sevinçten uçuyordu. Abbas da oradaydı, yine Sömürge Hasan da geçici bir görev için oraya gelmişti. Abbas onları uzaktan gördüğü gibi içi sevinçle dolu halde hemen kalkıp karşıladı ve "Geldiniz ha, nihayet! (Parmaklar açık ve avuç içi onlara bakan şekilde sağ elini kaldırıp onaylayan bir hareketle) tamam, herkes tamam ve sağlam, güzel! Gelin gelin!" diyerek hepsini tek tek tebrik edip kucakladı. Hasan ve kamptaki diğer gerillalar da sırayla kucaklayıp tebrik etti. O anda hepsi birlikte kanat takmış ortak bir mutluluğu yaşıyordu. Kamptakiler kahramanlarını nerdeyse tutup yüreklerinin içine koymak istiyorlardı. Zafer sloganları yükselip göğün göğsünü parçalıyor, sabırsızlıkla hemen halaylar çevriliyor, sevinç naraları, bağırışmalar birbirine karışıyordu ve herkes dönüp dönüp eylemcileri kutluyor, eylem ve onları övüp duruyordu.

Herkes içinde biriken enerjiyi iyice boşalttıktan sonra çay içip grup eylem hakkında kendilerine hızla bilgi verdi. Arkasından da Abbas konuşmaya başladı:

"Başardık sonunda, başardık! (Yüzünü bu tür durumlarda hep olduğu gibi bir coşku sararak ve vücut dilini yine belirgin bir şekilde devreye koyarak) Budur işte! Eylem budur! Sadece Türkiye değil, uluslararası ortama da bir bomba gibi düştü, bomba gibi! Adam güya Kürdistan'ı dolaşarak halkı silah zoruyla meydanlara toplayıp mitinglerde kitlelere devletin gücünü ve yenilmezliğini gösterecek. (Hafiften gülerek) 'Asayiş berkemal! diyecek. Sen gel, tam bunu yaparken güvenlik işlerinden görevli yüzbaşın ve askerlerin vurulsun! Ne muhteşem bir şey! Tam rezil oldu. Çabaları boşa çıktı. Şimdi artık pisi pisine geri gitmek ona kalır.

Adeta ikinci bir 15 Ağustos etkisi yaptı. 15 Ağustos Atılımımızı tamamlayan bir halka oldu, onun sürekliliğini sağladı. Dönemin çizgisi, bu

eylem hattını başarılı bir şekilde devam ettirmektir. Bu, çok daha başarılı eylemler yapabileceğimizi göstermiştir."

Sonra durdu, gürleyen sesini indirdi ve başını sallayarak "Biz, bu şekilde düşmanın taburlarını, alaylarını, tugaylarını da kaldırırız" dedi. Tam o esnada Bedri'ye açık onay bekleyen bir şekilde anlamlı anlamlı bakarak "Kaldırırız değil mi Bedri arkadaş?" diye sordu. Bedri beklemediği bu durum karşısında, bir de Abbas olduğunda zaten rahat konuşamadığından heyecanlanıp ağzı birbirine dolandı, sonunda kendini erken toparlayarak o da askerce bir üslupla "Evet, yaparız heval Abbas!" dedi. İster istemez herkes - kendini tutmak istediyse de - hafiften güldü.

Sömürge Hasan, aniden eylemcilere dedi "Hepiniz sıraya girin heval." Herkes şaşırdı "Niye?", "Neden ki?", "Ne oldu Hasan?" diyerek, hiçbir şey anlamamış oldukları için ona biraz da tebessümle baktılar. Ama ısrar edince hepsi sıraya girdi. O da en başta olan Zeki'nin yanına geldi ve elini tutup öpmek istedi. Zeki sert bir hareketle "Ya ne oluyor sana Hasan?" deyince, o atılıp zorla Zeki'nin elini tuttu ve "İmkân yok, öpeceğim ya!" dedi. Zeki yine izin vermeyince Sömürge Hasan'ın ufak zeytin habbesi gibi gözlerinden yaşlar boşalmaya başladı. Herkes susmuş, şaşırmış ona bakıyordu.

"Ya rica ederim bırakın o tetik çeken parmaklarınızı öpeceğim sadece. Siz 15 Ağustos'tan sonra bugün ikinci bayramı yaşattınız. Yaşasın Kurd û Kurdistan!"

En son sloganı, kadim yurtseverlik duygusunun bütün sadeliğiyle haykırmıştı. Savaşçılar artık bir şey diyemedi ve herkes sağ elini uzattı. Hamit yaşlı gözleriyle sırayla tek tek hepsinin tetik çeken parmağından öptü. En sondaki sol elini uzatıp "Ben solağım heval, buradan buradan," deyince Hasan dahil hepsi sesli bir şekilde gülüp birlikte diğer arkadaşlarının yanına gittiler.

1 yüzbaşı, 1 başçavuş ve 1 erin öldüğü olaya dünya basını da geniş bir yer verdi. Le Monde, Neue Züricher Zeitung, Frankfurter Rundschau, Bild, Taz ve daha çokça gazetede "Evren'in Koruyucuları Öldürüldü!" başlığıyla sayfalara düştü. Fransız Liberation gazetesi ise olayı,

"Bölücü Kürtler, Salı günü Türk başkanı Kenan Evren'in Şemdinli (Hakkari bölgesi, İran-Irak sınırı)'ye yaptığı gezi sırasında güvenliğini korumakla görevli üç askeri öldürdüler. Bu saldırı tüm ordu tarafından yapılmakta olan temizleme operasyonları esnasında meydana geldi," şeklinde verdi.

Eylemi daha ilk gün duyduğunda, "İşte bize böyle eylemler lazım" diyerek, Apo da hatırı sayılır ölçüde hoşnut olmuştu. Ülkeye bir not göndererek o da bu başarıyı kutladı:

"Tüm arkadaşları kutlarım. Siz Kenan Evren'i beş paralık ettiniz!"

Özellikle Liderin bu notu Şehit Ferhat Kurtay Mangası'nı tarif edilmez bir duygu dünyası içine sokup, adeta ayaklarını yerden keserken, ülke yönetimini de hoşnut etmişti.

***

Rûbarok bölüğü komutanı, karşısındaki iki kişiye normal bir konuşma modunda, ama gizli bir şeyi fısıldar bir ruh haliyle söylüyordu:

"Tahir Bey, siz bu işi rahat yapabilirsiniz. Aşiret sizin aşiretiniz. Yasa da mecliste tartışmaya açıldı. Komutanlarımız bize dedi, kesin kanun olacak. O nedenle şimdiden bizim başlamamız lazım. Şimdiden aşireti hazırlayın. Her yanda uygun kişiler silah almaya hazır olsun. Söyleyin onlara, her birine bir tüfek vereceğiz, az mı bu? Silahı elinde oldu mu oo kral da o, paşa da o! Kim ona ne diyebilir ki artık? Hem zaten o mahkûm olanlar korkmasınlar, suçları ne ise affediliyorlar, kader mahkûmu onlar canım! Bu teröristlerin hainlikleri karşısında onlarınki de suç mu? Yeter ki devletlerinin yanında yer alsınlar; hepsini affedeceğiz, hepsini, hepsini!"

Üsteğmen bir nefes aldı. Üzerinde sık ve şık duran yeşil üniformasının ceketinin kenarlarını her iki eliyle aşağıya doğru çekerek yine de çekidüzen vermeye çalıştı. O bunları yaparken, Ferman'ın, omuzundaki apolete ve nefti renkli spoletine hayranlıkla baktığını fark etti. O an ister istemez böbürlenip, eli yakasına giderek, karton üzerine kadifemsi bir kumaşa oturmuş çapraz tüfeği okşadı.

O konuşurken Tahirê Kemê hep "Evet, komutan beg!" "Evet, komutan beg!" diyordu. Üsteğmen gözlerini kısıp, "Kafasında 40 tilki dolaşıyor, hiçbirinin de kuyruğu birbirine değmiyor!" sözünü hatırlatırcasına hafiften kurnazca gülümseyerek karşısındaki aşiret ileri gelenlerine baktı ve devam etti:

"Hem sizin için de çok iyi olur. O kadar silahlanmış üyesiyle, bir de devlet arkasında, hele hele maaşlar da gelince… gör o zaman sizin kabile, aşiret ne kadar güçlenir. (Bir kahkaha atıp) buraların devleti olur canım! Değil mi?"

Bunun üzerine Tahir hemen konuştu:

"Evet, vallahi komutan beg, başımıza devlet kuşu kondu. Öyle derler ya! Yeter ki siz arkamızda olun, bu işi biz rahat yaparız. Kanunu bir resmileştirin hele… Bunlar bizim aşiretin insanları, her gün beraber olduğumuz bizim köylüler, nasıl kabul etmezler? Biz ne desek odur."

"Hah işte ben de bunu diyorum. (Bu arada ciddileşip sert bakışlarını salarak) Kabul etmeyenlerin de üstüne gitmek lazım tabi, değil mi? Koca devlet onlara o kadar yardım elini uzatıyor, ne demek onlar da bu eli tutmayacaklar?"

"Yok komutan efendi, zannetmiyorum reddetsinler. E, tabi Apocuların etkisinde olup da reddeden olursa ya da bazıları oyun bozarsa, tabi hadlerini bildirmek lazım. O bizim işimiz, siz merak etmeyin. Hele siz bir kanunu çıkarın. Maaş da olsa, oo tam iyi olur."

Üsteğmen aldığı cevabın memnuniyetiyle, bu sefer Ferman'a dönüp,

"O zaman Ferman kardeş de başlarında maşallah iyi bir komutan olur" dedi.

Ferman:

"Tabi, tabi komutan beg, ben ona hazırım evvel Allah!"

Görüşmeleri bittiğinde, komutan, ev sahibine seslenip,

"O şeyleri getirebilirsin" dedi.

Bölüğe yakın bir evde oturmuşlardı. Ev sahibi komutanın emri üzerine hemen iki şişe 45'lik "Yeni Rakı" ve meze getirdi önlerine.

Devlet, Kürdistan'da geliştirmek istediği koruculuk politikasının ön hazırlığı olarak, başta Şemdinli, Beytüşşebap, Eruh-Gabar ve Şırnak olmak üzere (Çünkü buralar PKK'nin çıkış yaptığı ve ağırlık verdiği yerlerdi) her tarafta yörenin devlete bağlı ileri gelenleriyle görüşüyordu. Esas başvurduğu yöntem, Kürdistan'a dair hafızayı canlandırarak, tarihte olduğu gibi aşiret olgusu ve köydeki grup ilişkisinden yararlanmaktı. Üstte Kürt hâkim kesimleri ve ileri gelenleriyle anlaşıp, topluca ve hızla tabandaki geniş katmanı devletle iş birliğine çekmekti. Bu konuda genelde, Osmanlı döneminden beri bir politika olarak, Kürt aşiret ve kabilelerinin eskiden beri devlet yanlısı olanlar öncelikle tercih ediliyordu.

Şemdinli koruculuk konusunda devletin en çok önem verdiği ve en erken başladığı yerdi. Çünkü burası PKK'nin pilot bölge olarak aldığı yerdi ve 15 Ağustos Atılımına ev sahipliği yapmıştı. Aynı zamanda devletin dayanacağı işbirlikçi bir tarihsel damar zayıf da olsa vardı burada. Onun için üstünde özel duruyordu.

Rûbarok Bölüğü Komutanı, aslında uzun bir süreden beri Gerdi Aşiretinin ileri gelenleri olarak Tahirê Kemê ve Fermanê Kelêt'le uğraşıyordu. Tahirê Kemê, aslen Grana köyünden olup, oranın muhtarlığını da yapıyor ve Rûbarok'da oturuyordu. 50 yaşlarındaydı. Gerdi aşireti üzerinde etkili biri konumundaydı. Fermanê Kelêt ise Rûbarok'a bağlı Kelêt köyünün lideriydi. Onlar da Rûbarok'a bağlıydı. Ferman, 35-40 yaşlarındaydı. Aşiretin en üst kabilesi "Mir" kabilesinin ileri geleniydi. Her ikisi, devletin örgütlemesi sonucu yörede PKK aleyhtarı faaliyetler yürütüyorlardı. Tahir, aşiret içinde daha önde gelen biriydi. Ferman, yıllarca devletten kaçak olarak yaşamıştı, sonra devletin gönüllü milisliğini kabul etmişti. Devlet de onu affetmişti: Köyde kır bekçisi bile olmuştu. Tahir

ise, zaten Rûbarok Bölüğüyle iç içe çalışıyor ve açıktan "Ben bırakmayacağım PKK bu alana girsin! Ben devletimle varım, o giderse ben de giderim!" diyordu. Yoğun uğraşı sonucu her ikisinin etrafında, devlet silahını alan 18 kişilik bir gizli çete grubu oluşturulmuştu. Bu, Kürdistan'da ilkti. Tahirê Kemê'nin örgütleyiciliğini ve Fermanê Kelêt'in de askeri komutanlığını yaptığı bu milis grubu esas direktifleri üsteğmenden alıyordu. Bu grubun bir amacı, gerilla karşıtı faaliyet yürütmek, ikna veya mecbur kalınırsa zorla alanda adım adım çeteciliği geliştirmekken, bir amacı da punduna düşürüp militanları vurmaktı.

Devlet tarafı bu tür işlerle uğraşırken, gerilla da boş durmuyor, okuyup inceleyerek olayları anlamaya çalışıyordu: "Dünyanın en eski mesleği kendini satmaktır; bunu 'fahişelik' ile karıştırmak da bir o kadar eski bir yanılgıdır."

Sarı Ömer, kitaptan bu cümleyi okuyup kitabı kapattı. Bedri bu söz üzerine ona bakıp,

"Nedir o Ömer? Şimdi durduk yere bunu niye söyledin?" dedi.

"Çok önemli bir söz."

Bunun üzerine Bedri eğilip Ömer'in elindeki kitaba baktı.

"Bunu o mu söylemiş?"

Ömer, "Evet!" deyince; Bedri tipik bir köylü kurnazlığıyla "Ya Ömer bizi camışın sözleriyle yürütecek! Ha ha ha ha ha! Ha ha ha ha ah!" diye konuşup gülmeye başladı.

"Ya ne camışı? Ne diyorsun sen? Önemli bir düşünür ve yazardır o."

Bedri bu sefer daha bir patlamalı kahkahayla güldü ve

"Ya camış işte, görmüyor musun? (Kitaba elini uzatarak) Bak camış yazıyor" dedi.

Ömer de bu sefer güldü ve ona handeyle sarılı bir öfke bakışı yönelterek,

"Hey gûndî[4], Bedro, o öyle 'C' harfiyle okunmaz. O, Kamus'tur Kamus! Albert Kamus."

Bedri, halen gülmeye devam edip o tarafa kaçtı.

Ortalık biraz sakinleşince Nasır,

"Gerçekten iyi laf demiş adam" dedi, "Ama şimdi sen niye söyledin ki onu?"

"Ya işte bu Tahirê Kemo ile Fermanê Keletok, kendilerini nasıl TC'ye satmışlar!"

"Hımm, doğru, yazar yerinde bir laf etmiş. Kişiliğini satmak, bedenini satmaktan daha kötüdür. Bedenini satan kişi bundan haz duymaz, mecburdur; ama kişiliğini satan, bunu hazzederek yapar. Deyin, hangisi daha aşağılıkça?"

Konuşmaları dinleyen Mardinli Hamit,

"Bizim atasözlerimiz daha güzel" dedi, belli belirsiz bir gururlanmayla. "Mesela, 'Ker ji kera çêdibin!'"[5]

Sarı Ömer, bu söz üzerine Hamit'e ters ters baktı, arkadaşı biraz ürktü: Ne olmuştu ki altı-üstü bir laf söylemişti. Ömer, sonra sadece "Olmadı" deyince, beriki biraz rahatladı.

"Peki şu olsun: 'Qurmê şîrî, heta pirî!'"[6]

"Eh, fena değil."

Ömer'in onayı üzerine Hamit biraz sevinmişti ki, Bedri oradan atıldı:

"Bu nasıl heval Ömer: 'Malê axê diçe canê xulêm dêşe!'"7

"Bu, daha iyi."

"Bu nerden çıktı?" diye öfkelenen Mardinli Hamit, Bedri'ye lafını etmeden durmadı:

"Sen ananın karnında nasıl 9 ay bekleyebildin Bedro?"

O sırada onları dinlemekte olan Ermeni Nubar'ın çok hoşuna gitti bu söz. Eğilip Hamit'e alçak bir sesle bir şey söyledi. Ama ne dediğini herkes gibi Bedri de duydu. Sigortaları attı adeta. Arkadaşının üzerine doğru biraz yürüyerek, yüzü utanç ve öfkeden kızarmış bir halde,

"Sen ne diyorsun Nubar ya?! Sen ne diyorsun ya?! Hele söyle söyle ne demek bu? Sen nasıl böyle bir laf dersin ya? Allah belamı versin, bu kadar yıldır da arkadaşım diyordum sana. Bunu nasıl bana dersin ya?! dedi. Aynı zamanda daha da Nubar'a doğru yürüdü. Ömer meseleyi anlamadı ama kalkıp hızla ikisinin arasına girdi.

"Ya dur hele Bedri! Ne oldu, ne var öyle celallendin?"

"Ya görmüyor musun heval Ömer, diyor 'gediğine koydun.' Bu nasıl laf ya! (İyice öfkelenmişti, kontrolünü kaybetmek üzereydi artık. Şakaklarındaki ince sarı tüyler aniden ayaklanmış, elleri titriyordu.) Biz arkadaşız, biz birbirimiz için canımızı veriyoruz. Bu lafı nasıl gerilla ortamında söyler? Bunu nasıl bana söyler ya?! Ben bu lafı nasıl kaldırırım ya?! Oysa şimdi o 'Benim için öl Bedri!' dese, namusuma tereddüt etmem, ölürüm."

Bedri bu sözleri demeyle birlikte, omuzlarında serili halde duran pamuk yüzdesi düşük siyah-beyaz kefiyeyi sertçe söküp rastgele kenara fırlattı. Kefiye, açılmış olduğu için yukarıda hafifçe havalanarak ağır ağır yere düşmeye başladı. Öfkeli adam, aynı sertlikle Ömer'i yana iterek Nasır'a ulaşmak istedi. Ama Ömer, onu tutup geriye attı,

"Dur ya! Ne oluyor sana? Kendine gel hele! Türkçe yeterince bilmediğin için lafı anlamamışsın!" dedi. Açıklamak istedi ama güldü. Tekrar açıklamak istedi, ama yine gülmekten yapamadı. Herkes meseleyi

anlamıştı, ondan tümünü bir gülme tutmuştu. Bedri ise olanlara bir anlam veremeden durmuş öyle arkadaşlarına şaşkın şaşkın bakıyordu. Neyse sonunda Ömer, biraz gülüp de deşarj olunca,

"Arkadaşım o lafta anladığın gibi bir kötü şey yok. Sen Türkçe iyi bilmediğin için yanlış anladın. O, herkesin herkese yeri gelince söylediği normal bir söz. 'Taşı tam gediğine koydun Hamit!' demek, 'Hamit, tam yerinde bir söz söyledin!' anlamında bir şey oluyor yani. Nubar sana hiç öyle nahoş laflar söyler mi ya?! Sen nasıl bunu aklından geçiriyorsun?"

Bedri, anlamıştı meseleyi, ama morali epeyi bozulmuş, aşırı sinirlenmişti. Bunun verdiği yorgunlukla,

"Tamam ama, olsun, yine de bana öyle lafları demesin" deyip, öteye doğru gitti.

Herkes susmuştu, ama Hamit, belli ki Bedri'yi kızdırmak için halen muzipçe kahkahalarla gülmeye devam ediyordu. Bedri, bir sefer dönüp ona ters ters baktı, sonra tekrar yoluna devam etti. Nubar, şaşkınlıktan ortada öyle apışıp kalmıştı, olanlardan epeyi üzülmüştü de. "Biraz öfkesi geçsin, gidip kendisiyle konuşurum" diye içinden geçirdi.

Şehit Ferhat Kurtay Mangası, 2 Ekim eyleminden sonra yeni etkili eylemler peşinde koşuyor, daha bir moralle çalışıyordu. Grubun sorumlusu Zeki, örgüt görevlendirmesi gereği memleketi olan Adıyaman'da gerillayı geliştirmek için gitmişti. Şimdi onun yerine Sarı Ömer grup sorumlusu olmuştu. Eski üyeler korunmuştu. Çalışmalar açısından ciddi bir sorun önlerindeydi şimdi onların.

Özellikle 15 Ağustos Atılımı ve peşi sıra gelişen eylemlerle Şemdinli'de, Hareketin yürüttüğü mücadele ve gerilla açısından durum daha elverişli hale gelmişti. Atılımla birlikte burada da halk yüksek bir coşkuya kapılmıştı. Yörede her evde nerdeyse bir silah vardı. Gencecik insanlar tüfekle dolaşıyordu. Gerdi Aşireti de dahil herkes gelişmelerden çok etkilenmiş ve "İşte, Şemdinli'de devrim oldu!" diye heyecanlanmıştı. "Bu talebeler başta 2 insandılar, şimdi büyük bir güç olup Şemdinli'yi ele geçirmişler" diyorlardı. Buralarda halk genel de kim otoriteyse kendisini ona göre ayarladığından, Atılım ve eylemlerle birlikte otorite olan devrimcilere sempati ve eğilimleri artmıştı.

İşte, bu gelişmelerden ürken devlet yetkilileri ve otoritesini kaybetme korkusunu yaşayan Gerdi ve diğer bazı aşiret reisleri, ortak çıkar etrafında bir araya gelip karşı faaliyetlerini arttırmışlardı.

Nasır, bir alışkanlığı olduğu üzere, cebinden yine defterini çıkardı, arkadaşı konuşurken elindeki tükenmez kalemle bir şeyler yazıp not aldı. Bir ara kalemin kapağının sivri ucunu dişleri arasına götürerek çiğne-

meye başladı. Unuttuğu bir şeyi hatırlamak için kendini zorluyor, gittikçe kapağın ucunu sert çiğnemekten yiyordu sanki. Sonra aniden aklına gelen şeyi sevinç içinde deftere yazdı. Arkasından kendisi sözü aldı:

"Evet, heval, bu Tahirê Kemo ile Fermanê Kelet sorununa bir çözüm bulmamız gerekir. Halk, halen sürekli şikayetlerini bize yapıyor. Halkı tehdit ettikleri için köylüler onların korkusundan, bize fazla destek de sunamıyorlar. Birçok çevre, bunların cezalandırılmasını istiyor çoktandır. Bize düşmanlıklarının yanı sıra halka çok zulüm ve haksızlık ediyorlar. Köylerde düzenli bir biçimde toplantılar yaparak hem orman, otlak parası diye "Bêş"[8] adıyla düpedüz haraç alıyorlar hem de bizim teşhirimizi yapıyorlar. Niye ki? Halbuki oralar tüm köylülerin ortak malı. Veremeyenler üzerinde baskı uyguluyor, getirip evde hapis bile ediyorlarmış. Tahir, köylülerin otlaklarına cebren el koyuyor. Suni çelişkilerle halkın arasında düşmanlık yaratıyorlar."

Ermeni Nubar, Nasır'ı dinlerken elinde küçük bir çöple önündeki toprağı kazıyor, bir tarafa atıyor, sonra tekrar kazdığı toprağı açtığı çukura dolduruyordu. Kumral hafif dalgalı ve kirlenmiş saçlarının gölgelediği buğday tenli yüzü, her zamanki yorgunluğuna bürünmüş, ölü gibiydi yine. Nasır'ın arkasından o da düşüncelerini söyledi:

"Eskiden bunlara yönelmememizin nedeni, aşiretin toptan bize karşı olabileceği kaygısıydı. O nedenle geçen uzun sürede aşiretin yoksul kesimi ve ileri gelenlerini yürüttüğümüz çalışmalarla zaten önemli ölçüde kazandık, bazılarını tarafsızlaştırdık, bazı ağaları da uyardık. Bu ikisini de tekrar uyardık, ama onlar bizi dinlemedi. Bence artık bunları vurabiliriz."

Bedri, bu görüşe hemen karşı çıkarak,

"Heval, bence acele etmeyelim, bunları ikna etmeye çalışalım. Gerdi aşireti içinde arkadaşın da dediği gibi dostumuz, taraftarımız çok. Grana köyü, Beroj alanı ve diğer yerlerde var bunlar. Böyle bir eylem Gerdiler içinde bir yara açabilir, bazı dostlarımızı incitebilir, bazıları onaylamaz açık ki. Bu hainler yüzünden Rûbarok ovasına giremezsek de acele etmeyelim derim."

O sıra herkesi bir sessizlik sardı. Birisi, kalemiyle oynuyor, birisi elindeki küçük taşları bilye oynar gibi az ileri fırlatıyor, birisi de kararsızlıktan of küf ediyordu.

Irak sınırına 4 kilometre uzaklıktaki Rûbarok nahiyesinin kuzeybatısında, doruğunun yüksekliği 2487 metre olan yalçın kayalıklı ve sınırı teşkil eden Govendê dağı yer alıyordu. Govendê, doğudan batıya doğru 7-8 kilometre boyunca uzanıyordu. Dağın Kuzey yamacından Şemdinli Çayı geçerek Güney Kürdistan'a gidiyordu. Köyün Güney tarafında ise başka bir dağ uzanıyordu. Bu, daha yumuşak bir dağdı. İşte, bu dağın

arka tarafında, güney yamacında Gerdilerin "Beroj"[9] alanı yer alıyordu. Tam sınırda yer alan bu mıntıkanın ileri geleni Mehmet Sait idi. Gerillaların onunla ilişkileri iyiydi, bu alana rahat gidip geliyorlardı. Ama işte, alan sakinleri tarafından "Rûbarok Ovası" denen o iki dağ arasındaki ormanlık ve yumuşak alana gerillalar giremiyordu. Hem Tahir ile Ferman'ın düşmanlıkları hem de özellikle 15 Ağustos Atılımından sonra buraya çok daha fazla asker yığılması yüzünden. Halbuki, Gerdi ileri gelenlerinin olduğu bu merkez önemliydi. Rûbarok'un dışında, oraya 14 kilometre uzaklıktaki, Govendê'nin eteklerinde konumlanmış ve 100 haneden fazla yapısıyla büyük bir yer olan Kelêt, yine Keletok, Irak sınırı üzerinde yer alan Grana ve diğer bazı köyler vardı.

Sarı Ömer de Bedri ile aynı görüşteydi. Hem kalaşnikofunu temizliyor hem tartışmayı dinliyordu. Aynı zamanda silahını yağlıyordu. Küçük bir gözenekli şûtik parçasıyla önce silahın pistonunu, diğer parçalarını ve mekanizma kısmının içini yağladı. Ardından, onu, sağlam bir ipten meydana gelmiş ve ucuna küçük bir alüminyum çubuk monte edilmiş harbisinin boşta kalan ucuna bağlayarak, bu sefer namludan iki sefer geçirip çıkardı. Tüfeğin sağını solunu da biraz temizledikten sonra aceleyle kapatıp konuşmaya başladı:

"Ben de Bedri'yle aynı görüşteyim, acele etmeyelim. Bir daha görüşmeler yapalım. Hele bakalım ne olacak?"

Bundan cesaret alan Bedri tekrar söz aldı:

"En doğrusu bu, onunla görüşmek için Beroj Gerdilerinin reisi Mehmet Sait'i de devreye koyarız, faydası olur. "

"He valla" dedi Ermeni Nubar bunun üzerine, "derler ya 'İyi bir dost, antika bir eser gibidir. Yıllar geçtikçe kıymetlenir. Bu yüzden iyi muhafaza etmek gerekir.' Mehmet Sait'le de eskiden beri iyi ilişkilerimiz var. Şimdi tam da dostluğunu gösterecek zaman."

Taşıdıkları bu eğilim üzerine, Fermanê Kelêt'le Güney Kürdistan'da Hopê Köyü yakınında Beroj Gerdileri ileri geleni Mehmet Sait ile birlikte görüşüp ikna etmek için çok çabaladılar. Özellikle onun yoluyla esas lider olan Tahirê Kemê ile görüşmek istediler. Ama o her seferinde de yanaşmadı. Aksine Fermanê Keletok ve Mehmet Sait gidip KDP ile gizli görüşmeler yaptılar. En son ısrarlarında Tahir'in kendileriyle Kelêt köyünde görüşeceğini söyledi Ferman. Ne var ki, son anda Bêgor köyünden bir dostları, bunun bir tuzak olduğu, silahlı gizli çete grubu ve askerlerin birlikte kendilerine pusu kurduğu bilgisini gerillalara gönderdi. Artık dananın kuyruğu kopmuştu. Ferman da açıktan hareket ederek, nerdeyse her gün, çeteleriyle birlikte dağda pusular kuruyor, yol ke-

siyor, köylerde evlere baskınlar gerçekleştirerek, "Açın kapıyı! Ben üsteğmen Ferman! Siz Apoculara ekmek verip barındırıyorsunuz!" deyip, köylüler üzerinde baskı yapıyordu.

Hal böyle olunca, grup önce bu durumu Takım Yönetimine götürdü, sonra da Takım üzerinden üst parti yönetimine rapor gönderilip onay alındı.

1984 yılının sonbaharı, kasım ayının 20. günü akşam üstü, iki atlı misafir, Grana köyü 1. Azası olan dostları Mehmet Emin Tekin'in evine geldiler. Ev, Govendê dağından inildiğinde köye girerken karşıya çıkan, çalı, ağaç dallarından örülmüş çeperlerden sonra 3. evdi.

Onlar geldiği gibi ev sahibi hemen çıkıp misafirleri karşıladı:

"Buyurun ağam, buyurun, buyurun! (Oradaki gençlere dönerek) Çabuk atları tutun" dedi.

Gençler hemen koşup atları başlıklarından tuttular; misafirler, dizgin kollarını ellerinden bırakmadan, pek yüksek olmayan eğer kaşlarını payanda yapıp tunç üzengi demirlerinden ayaklarını çıkararak indiler.

Tahirê Kemê'nin atı kızıl bir küheylandı. Hayvanın asil duruşu daha ilk bakışta göze çarpıyordu. Kalın, siyah bir deriden ve uzun boğumlarla süslü bir şekilde yapılmış terkili eyeri de göz alıcıydı. Eyerin altına keçeden yapılma bir belleme konulmuştu. Hayvanın alnına büyük, lacivert bir nazar boncuğu bağlanmış, boyun kısmına ise, rengarenk boncuk ve püsküllerle süslenmiş ipten örme bir gerdanlık asılmıştı. Gerdanlığın her iki yan başları birer iple götürülüp eyerin sağ ve sol taraflarına sabitlenirken, alt orta kısımdan bir ip de hayvanın iki bacağı arasından uzatılarak, evde ince uzun yer tezgahında dokunmuş, 7-8 santim genişliğinde ve ortası vişne çürüğü, her iki yanları ise siyah şeritler halinde uzanan desenli kolana bağlanmıştı. Nazar boncuğu ve diğer değişik renklerdeki boncuklar, hayvanın başı etrafında renkli bir ayla oluşturmuştu. Tahir, yolda pis su ve çamur bulaşmasın diye, atının uzun kuyruğunu üç kat yapıp yukarda bağlamayı da unutmamıştı.

Ferman'ı ise, açık kahverengi ve dört ayağı da beyaz bir kısrak getirmişti oraya kadar. Hayvanın yüzünde de alnından burnuna kadar inen beyaz bir şerit vardı. Atın rengi gibi eyeri de açık kahverengiydi. Küheylanın tersine, kısrağın yelesine nazar boncuğu bağlanmıştı. Kuyruğu da belli ki özenle kınalanmıştı. Kızıl kına rengi, açık kahverengi ve hayvanın ayaklarındaki beyaz, doğal bir uyum oluşturmuş ve atı, nazar boncuklarının yaydığı titreşimin gizemli bir havaya soktuğu heybetli yelesiyle birlikte seyredilmeye değer bir hale getirmişti.

Misafirler, uzun yoldan gelirken, atlarını bazen rahvan koşturmuş, bazen de tırısa kaldırmışlardı. Yer yer ise kısa mesafeli dört nal yarışı

yapmışlardı. O yüzden hayvanlar epeyi terlemişti. Gençler hemen eyerlerini indirip 10-15 dakika onları dolaştırarak terlerinin soğumasını sağladılar. Sonra her birinin üzerine siyah, kahverengi ve beyaz yünden dokunmuş giysileri atıp, göğüs ve karın kısmından güzelce bağladılar. Kışa girilmekte olduğu için havaların soğumuş olmasından ötürü bunu yapma gereği görmüşlerdi. Akabinde hayvanları ilerdeki büyük bir ağaca bağladılar.

Köyün muhtarı Tahir ile Ferman, köye toplantı yapıp bêş'ı toplamaya gelmişlerdi. Ev sahibi, muhtarın önüne düşerek onları büyük misafir odasına götürdü. Oda gayet iyi serilmişti. Dört bir tarafa, açık gri zemine serpiştirilmiş koyu yeşil yapraklarıyla birlikte dallarında mor güllerden oluşma desenli ve oldukça kalın yün döşekler serilmişti. Duvarlara ise, İran'dan getirtilmiş, kamıştan yapılma, yarım metreden daha uzun boyuyla dikdörtgen ve elle dokunmuş, köşelerinde büyükçe püsküller olan halı kılıflar çekilmiş yastıklar dayatılmıştı. Yastık yüzlerin kendisi bir sanat eseriydi: Koyu kırmızı renkteydi ve içine hafif gri, koyu lacivert, kırmızı, açık turuncu renklerden köşeli, ama çok çeşitli ve büyük-küçük desenler usta bir dizayn mantığı ve estetik algıyla yerleştirilmişti. Odanın boşta kalan orta kısmında ise otantik desenli bir halı hemen göze çarpıyordu. Büyükçe bir nikel semaver, yanında geniş ve yuvarlak bir tepsi ile içindeki koca közlere uzun kulpu ve koca bir gaga şeklindeki ağzıyla ve bakır işlemeli bir mırra cezvesi oturtulmuş dik dörtgen bir mangal da hemen eşiğin yanında alt köşede yerini almıştı.

Misafirleri en üst başa buyur ettiler. Yan yana oturdular. Her biri için ayrıca ikişer tane beyaz bez yüzlü ve yuvarlak koltuk altı yastıkları getirdiler.

Onlar, ev sahibiyle sohbete girişirken, bu arada gençler hemen köye haber salıp toplantı için aile reislerini çağırdılar.

Bu sırada, 16-17 yaşlarında, siyah saçlı, tombul yüzü kıpkırmızı, uzunca boylu bir genç kafasını eğmiş koşar adımlarla köyden çıktı ve normal yaya yürüyüşüyle 10 dakika kadar ilerideki Irak sınırına doğru gitti.

Grana Köyü'nden çoban Recep Tekin, militanların onu ilk gördüklerinden bu yana epeyi değişmişti. Omuzları oldukça geniş, bel kısmı ince, göğüsleri herkülvari pehlivan vücutlu bir delikanlı olmuştu. "Çocuk pehlivan" denilebilecek bir beden yapısına sahipti. Okul okumamış ve sessiz biri olmasına rağmen uyanık, doğruyu-yanlışı ayırt edebilen, ağır köy işlerinde çalışmak ve dağda hayvanların peşinde koşmaktan fiziksel bakımdan gelişmiş, iyi bir kondisyona sahip biriydi. Geçen yıl yöreye gelen Apocu militanlarla tanıştıktan sonra onlardan etkilenerek gönlünü PKK'den yana vermişti.

İşte, bu olayda da gerillalar ona bir görev vermişti. Tahirê Kemê ile Fermanê Kelêt köye geldiğinde koşup sınırda randevulaştıkları, sık ormanlık arazide bir pınarın başında bekleyen gerillalara haber verecekti. Zaten öncesinden kendisi çoban olduğu için koyun ve kuzularını su vermek üzere sık sık getiriyordu bu pınara. O zaman da gerillaları birçok sefer görüyor, onlarla konuşup gittikçe PKK propagandasından etkileniyordu.

Grup sorumlusu Maraşlı Sarı Ömer, sevecen ve şefkatli bakışlarını, onu ağırlığı altında bırakmamak için mümkün olduğunca hafif kılarak Recep'e yöneltip sordu:

"Sana verdiğimiz bu görevi yapabilir misin? Kendini sakın zorlama, istemiyorsan kalsın" dedi.

Genç Recep, kafasını önüne eğip, kalın bir ses tonuyla burnundan konuşarak cevap verdi:

"Tabi yaparım! Bizi bunlardan kurtarın da ne isterseniz onu yaparım." Bu mahcup delikanlı konuşurken yüzü daha da kırmızılaşıp, yanakları al al yanar olmuştu.

Şimdi beklenenler köye geldiğinde, devrimcilerden önemli bir görev almanın verdiği mutluluk ve ruh haliyle hemen gidip sık ormanda pınarın başında bekleyen gerillalara haber vermişti. Bunun üzerine onlar da genç Recep' e ikinci bir görev vermişlerdi: "Bizi götür köyde bir yere yerleştir ve sonra sen git Tahir ile Ferman'ın yapacağı toplantıya katıl, en sonda toplantı bittiğinde herkes dağılıp ikisi yalnız kalınca aceleyle gel bize haber ver." Coşkulu çocuk pehlivan bunu da yaptı hemen. Tüm grubu peşine takıp, köye doğru götürdü. Yolda dağlık arazinin kıvrımlarında su gibi rahat akıp gidiyordu. Gerillalar ona yetişmekte zorlanıyordu. Arkadan bakıldığında, çok hafif kamburumsu sırtıyla tıpkı genç bir goril gibi etrafına bakmadan ilerleyip gidiyordu.

Köye ulaştıklarında artık karanlık olmuştu. Hepsini götürüp kendilerinin boş bir evine yerleştirdi. Toprak sıvası yer yer dökülmüş, bazı yerlerden yapı taşları da düşmüş ve damı damlayan bu ev, yine de kalınabilecek bir durumdaydı. Sonra da toplantı için misafir odasına gitti.

Misafir odasında herkes gelip yerleşince Tahirê Kemê konuşmaya başladı. Gençler en aşağı, eşik tarafına hemen kıvrılıp yerleşmişlerdi. Takriben 40 kişiden daha fazlaydı katılımcılar. Recep de hiç kimsede kuşku yaratmadan soğuk kanlı, sakin bir şekilde gelip en aşağı yere oturmuştu.

Önce herkesten orman ve otlak parası toplandı. Çoğu gönülsüzce veriyordu, bir kısmı içinden her ikisine de galiz küfürler ediyor, ama parayı vermemeye gücü yetmiyordu. Bazıları da "Şimdi elimde yok, sonra veririm büyüğüm" diyerek sonraya bırakıyordu.

Para işini öncelikle sağlama aldıktan sonra köy işlerine, aşiret içi bazı konulara ilişkin sohbetlere geçtiler. Bir süre bu da devam etti.

Bu arada Recep taşıdığı görev heyecanı ve yerinde duramayan enerjik yapısından ötürü, dikkat çekmeden sessizce çıkıp hızla gerillaların yanına gitti ve toplantıdaki gelişmeleri onlara aktardı. Onlar da "Tamam, çabuk tekrar yerine git" deyip, onu geri gönderdiler.

En sonda Tahir, siyasi konuşmaya geçmişti:

"Biliyorsunuz ki, bu Apocular çıkmış. Devlet şimdi en çok onların üstünde duruyor. Bunlar vatanın bölünmesini istiyorlar çünkü. Bu vatan nasıl bölünür? Eskiden Şeyh Sait gibi Kürt büyükleri de yaptılar. Ama sonuç ne oldu? Hiçbir şey ellerine geçmediği gibi, hepsi idam edildiler. Onlarla beraber olanlar da hep zarar gördü. Ya sürgün edildiler, malları mülkleri, namusları ortada gitti ya da kaçtılar. Şimdi Apocularınki de öyle olacak. Bunların da sonu onlar gibi olacak, merak etmeyin. Nedir ki, bu birkaç başı boş genç koca Türk devletine karşı mı çıkacak? Buna gülünür sadece. Siz ister misiniz sizin mal-mülk, namusunuz da öyle ortada gitsin?"

"Yok büyüğüm, olur mu öyle şey, nasıl isteriz?"

"Ağam nasıl olur o? Kim ister ki öyle bir şeyi"

"Öyleyse, bundan sonra kesin dikkat edin. Devlet de biliyor, bu köyümüzden bazıları onların tarafını tutuyor, onlarla ilişkisi var. Hemen bıraksınlar bunu! Ben burada herkesin içinde diyorum, çok zarar görürler. Sonları kötü olur. Ben devletime söz vermişim, buralarda Apocuları yaşatmayacağız diye. Biz devletimize bağlıyız, sonuna kadar. Ona gelecek en ufak bir zarara karşı göğsümüzü siper ederiz. Biz devletimizle varız, yukarıda Allah, aşağıda onun hayrına ekmek yiyor, çoluğumuzu çocuğumuzu besliyoruz. Nasıl ona ihanet ederiz? Ve nasıl ona ihanet edenlere karşı bir şey yapmaz, öyle dururuz?"

Recep, bu konuşmalar sırasında yine dayanamayarak gidip gerillalara raporunu verdi. Onlar bu sefer daha bir tembihleyerek onu gönderdiler:

"Çabuk git ve sakın bir daha gelme. Yoksa şimdi asıl görevini yaparken sorun çıkacak. Unutma ha, herkes gidip onlar yalnız kalınca hızla gel bize haber ver."

"Tamam heval, siz merak etmeyin. Ben onu hatasız ve zamanında yapacağım."

Delikanlı geldiğinde bu sefer Ferman konuşmaya geçmişti:

"Biz iyi biliyoruz bu köyde kimlerin Apoculara yardım ve yataklık yaptığını, onlara son defa söylüyoruz ya çekin gidin buradan ya da yapmayın bunu. Aşiretimizin adını kötüye çıkarmaya hakkınız yok! Buna izin vermeyiz! Bir de birbirimizle uğraşmayalım. Komutan bize diyor,

‘Sizin hatırınız için biz şimdilik bir şey demiyoruz kimseye, Gerdi aşiretinin hain teröristlerle bir olmayacağını bildiğimiz için.’ Biz de komutana söz verdik, Apoculara aşiretimiz içinde hiçbir köyde müsaade etmeyeceğiz diye.”

Bunu derken, Grana’daki diğer PKK sempatizanlarının yanı sıra özellikle de gerilla hareketinin geliştiği ilk başlardan beri onlarla ilişki kurup köy içindeki temel dayanakları olan “Sakin” ailesi için diyordu. En büyükleri Sabri Sakin’in, Ahmet, Cihangir ve Sait (Sabır) isminde üç kardeşi vardı. Hepsi de köyde PKK’nin birer ileri taraftarı olarak çeşitli hizmetler görüyor, aktif çalışıyorlardı. Ne var ki, o durumda dört kardeşten hiçbiri kalkıp Ferman’a cevap verecek durumda değildi.

Gece saat 12-12.30 sıralarında toplantı sona erince herkes doğal bir sıraya geçmiş halde yukarı başa yanlarına giderek, Tahir ile Ferman’dan hatır istedi (Bazıları önlerinde ezile büzüle bunu yapıyordu.) ve gitti. En son Kasım Demir de gidince onunla birlikte Recep de hızla dışarı çıktı ve pınarın başında onu bekleyen gerillalara haber verdi.

Özellikle Maraşlı Ömer buna çok sevindi. Yumruğunu ve dişlerini aynı anda sıkarak, Nasır’a bakıp “Bu iş tamamdır!” dedi coşkuyla. Arkasından hemen ekledi, “Haydi, herkes son hazırlığını yapsın çabuk” dedi. Recep’i ise, “Sen eve git, sakın dışarı çıkma” diye tembihleyerek köye gönderdi.

Grup sorumlusu, son hazırlık olarak, omuzunda serili duran kefiyesini indirip iki eliyle birer ucundan çaprazlamasına tuttu. Ellerini genişçe açtı ve kefiyeyi hızla kendi ekseninde çevirdi. Kısa sürede kefiye bele bağlanacak bir kuşak gibi olmuştu. O da öyle yaptı, beline bağladı. “Böyle daha rahat hareket ederim” dedi. Açığa çıkan ve erkenden dökülecek belli olan sarı saçları, karanlıkta, kendi özünden altuni ışınlar üretir gibi başının üzerinde dalgalanıyordu. Nasır, aceleyle silahın şarjörünü söktü ve ilk bir-kaç mermiyi çıkararak onların yerine, cebinde özenle saklamakta olduğu başka mermileri koydu. Nubar ona uzaktan bakıyordu. Merakla kendi içinden “Yine ne peşinde bu avcı!” dedi. Ne kadar Nasır’ın çevresinde dönüp ne yaptığını anlamaya çalıştıysa da bir sonuç alamadı. Merak peşini bırakmamış, onu içten kemirmeye başlamıştı.

5 kişiydiler. Ömer’in tersine Bedri, gevşemiş olan kefiyesini başından açtı ve yeniden özene bezene sıkıca bağladı. Düğüne gider gibi süslü püslü sarmıştı kefiyeyi kafasına. Başının etrafında kefiyenin katları geniş tutularak birbiri üzerine sarılmış, önden alnının ortasına kadar indirilmiş ve püsküllerin kenarlardan mümkün olduğunca bolca sarkmasına dikkat edilmişti. Amacına da ulaşmıştı belli ki. Yeşil gözleri, gecenin ıssızlığında, kafasında kutu gibi estetik bağlanmış kefiyenin altında, avının üzerine atılmakta olan bir yırtıcı gibi bakıyordu. Hiç durmadan “Şak

şuk!" diye yüksek bir ses çıkararak namluya mermi de sürdü ve coşkuyla "Benim kızımın önünde kimse duramaz artık!" deyip elindeki silaha hayranlıkla baktı. Emniyeti açık bırakmıştı. O sırada onu izlemekte olan Ömer, "Sen ne yapıyorsun Bedri?" dedi ona ve ekledi: "Düğüne gider gibi ne öylesine süslenip, o havalara giriyorsun. Öldürmeye ve ölmeye gidiyoruz." Bunun üzerine Bedri, "Zaten bu dünyada bizim için bilinen yaşam yok heval Ömer, bari öte dünyada Hurilerin yanına giderken cesedimiz yakışıklı olsun" deyince, herkes kahkahalarla gülmeye başladı.

Nubar ise, adeta hayatından yılgın ve mecalsiz bir biçimde (Birçok zaman bu ruh hali içindeydi) karanlıkta eğilip, yeni giymiş olduğu sarı mekap ayakkabılarının bağcıklarını yeniden sıkıca bağladı. Hamit ise G-3 silahının son kontrolünü yaptı, şarjörü çıkarıp yeniden taktı, her şey tamamdı.

Grup sorumlusu Sarı Ömer, en sonda her dördünü başına toplayıp kafasındaki sade planı açıkladı:

"Benle Nasır arkadaş içeri gireceğiz, siz üçünüz de dışarıda kapıyı tutup bizi koruyun. Tamam mı?"

"Tamam heval."

"Tamam."

"Tamam."

Sonra hiç vakit kaybetmeden yola düştüler.

Ev sahipleri ise, bu sırada evde misafirlere toplantı yaptıkları odanın göbek yerinde iki yatak sermek için her biri oldukça ağır ve kalın yün döşek ve yorganları getirdiler. Hepsi pırıl pırıldı. Yorganların ikisi de, sıcak tutsun ve rahat uyunabilsin diye kare biçiminde ama oldukça büyüktü. Yine her biri için oldukça uzun, kenarlarına kırmızı nakışlar işlenmiş ikişer tane yuvarlak ve kalın yün yastık getirdiler. Yastıklardan biri döşeğin üzerine konarken, diğeri ise hem esas kullanılan yastığın kayıp geriye, boşluğa düşmemesi hem de onun gerektiğinde misafirin zevkine göre yükseltilmesi için arkada yere uzatılmıştı.

Misafirlere yatmadan önce, toplantı boyunca odadakilere kevanî'lik[10] yapmış olan genç, bakır cezveyi közlerin içinden alıp çıkararak birer mırra da verdi. Her biri, tamamen kıvamını bulmuş olan mırralarını, fincanları ellerinde dairesel hareketlerle devindire devindire son damlasına kadar içtiler.

Son hizmetler de bittiğinde ev sahibi Mehmet Emin Tekin, onlara iyi uykular dileyip dışarı gitti. Kendi yatak odasına uğradıktan sonra, odalardan uzakta yer alan tuvalete gitti.

Gerillalar, ses çıkarmasın diye silahlarını böğürlerine elleriyle dayayıp tutuyor ve daracık, küçük dereleri, alçak tepeleri ayakları yeri yala-

yarak giden güvercin hafifliğinde sessiz ve uçarcasına yol alıyor, ağaçların arasında yaprak hışırtısı bile çıkarmadan ilerliyorlardı. Nubar, eyleme konsantre olmanın yanı sıra halen Nasır'ın şarjörde yaptığı mermi değişikliklerini düşünüyordu. Ne yapmıştı? Kötü bir şeyler mi düşünüyordu? Kime karşı yapacaktı bunu?

Tahir ile Ferman odada yalnız kalınca önce başlarındaki kefiyelerini, ardından da gabardin kumaştan yapılma Kurdî elbiselerini indirdiler. Her ikisinin de kefiyesi, başlarında dik duran, siyah ve beyaz ipliklerden sertçe örülmüş bir külahın üzerine kavuk gibi sarılıp tutturulmuştu. Onlar da o örgüyü hiç bozmadan birer başlık gibi kefiyeleri kafalarından çıkarıp kenara indirdiler. Tahir'in elbisesi açık toprak, Ferman'ınki ise kirli sarı rengindeydi. Elbiseleri de özenle katlayıp kavuk kefiyelerin yanına koydular. Beyaz bezden yapılmış ve Kürtçe "derpî" denen pijamalar üzerlerindeydi. Bunun takımı olan kiras'larını da en son yatmak için üzerlerine giydiler. "Kiras" denilen gömlekleri yakasız ve kolluydu, dize kadar uzanıyordu. Derpî ile birlikte her ikisi "kirasderpî" isimli takım oluyordu ve yüzde yüz pamuklu kumaştan yapılıyordu. Onlar da uzun bir yola, misafirliğe giderken derpî'yi şalvarın altına giyiyor, kiras'ı ise genellikle yanlarında taşıyor ve gittikleri yerde gece yatarken giyiyorlardı. Bazıları kiras'ı da alttan giyiyor, yatarken üstteki elbise indirildiğinde gece giyeceği zaten hazır bir biçimde ortaya çıkıyordu. Yörede ev içinde, köyde, erkekler yazın genellikle zaten normal bir giysi olarak bu kirasderpî ile dolaşıyordu. Soğuk mevsimde üstüne şalvar giyiyorlardı. Çoğu köylü yoksul olduğu için şalvar için pahalı kumaş alacak parası olmadığından, beyaz veya mor koyunun tüyleri evde teşilerle iplik haline getiriliyor, sonra bunlar en yakın kent merkezine gönderilip orada tezgahlarda dokunarak kumaş yapılıp şalvar dikiliyordu.

Eylem grubu kısa sürede köye yaklaştı, hepsi hemen silahlarını omuzlarından indirip ellerine aldı. Bu sefer, önde Nasır, en arkada Nubar, 3-4 metre mesafeyle, en kuytu yerlerden, etraflarını devinen gözlerle sürekli kontrol edip, karanlıkta önlerindeki bir cisme takılmasın diye ayaklarını adeta koca bir devinki gibi yüksekten yavaşça aşağıya, yere indirerek ilerliyorlardı. Avına sessizce yaklaşan kurnaz bir tilki gibiydiler o anda. Sayısının azlığından ve büyük güç dengesizliğinden ötürü gerilla savaşı aynı zamanda kurnazlık ve kaçak döğüş değil miydi ki? Karşısında savaşan düzenli ordu mensupları ise buna "Kalleşlik!" diyordu.

Nihayet eve ulaştılar. Bedri ile Nubar kapının her iki yanını tuttular; Hamit ise az ilerde köye açılan köşeye konumlandı. O kadar dakik, dikkatli ve sessiz hareket ediyorlardı ki…birer hiper aktif ölü gibiydiler.

Karanlıkta birbirlerine elle vuruyor ve işaretle anlaşıyorlardı. Ömer, yeleğinin cebinden beyaz, nikel kaplama uzunca el fenerini çıkarıp son defa kontrol etti ve arkası yukarı gelecek şekilde tekrar yeleğinin sol cebine koydu. Kurşunlar patlayıp içerisi ana-baba günü olduğunda gaz lambasının söneceğini düşündüğünden, yanında tedbir olarak el feneri getirmişti.

Kafasını kapıya dayadı Ömer. Yanındaki Nasır'a dönüp işaret diliyle "Sen tekmeyle kapıyı aç, ben içeri gireceğim, dedi. Nasır, uzak doğu kadim dövüş sanatlarının "o meşhur bir parmak yumruk vuruşu" gibi o da sağ ayağını yukarı kaldırıp kapıya neredeyse değdirdi. Sonra var olan hızıyla geri çekip tekmeyi diklemesine aniden ve vücudundaki bütün gücü oraya aktararak vurdu. Ayağı ahşap kapıya değince "Gümmm!" diye büyük bir ses çıkardı ve kapı rüzgârda uçuşan bir kâğıt parçası gibi nerdeyse görünmeyen bir hızla gidip arka duvara değdi ve tekrar öne geldi.

Ömer, kapının açılmasıyla eli tetikte, bir yırtıcı gibi iki adımda içeri girdi ve her iki hedefin, daha ne olduğunu anlamadan, yan yana yattıkları yerde ancak yatağın içinde doğrulabilmiş olduklarını görüp tetiğe bastı. Seri atışla durmadan her ikisine de şarjörün yarısı kadarını boşalttı. Onunla birlikte hemen arkasından içeri girmiş olan Nasır da, grup komutanının tetiğe basmasından çok kısa bir süre sonra o da her iki hedefe yaylım halde ateşe başladı. Onlarca kurşundan çoğu gidip henüz yataktan çıkamamış ve oturur haldeki Tahir ile Ferman'ın bedenini bulmuştu. Aynı anda bembeyaz kirasderpî'leri boydan boya kırmızıya boyandı. Tam o sırada Ömer'in tahmin ettiği gibi gaz lambası aniden sönmüştü. Maraşlı Ömer, hemen cebindeki el fenerini çıkarıp açarak kapama düğmesini ileri sürdü ve ileriyi aydınlatan gür ışıkta ikisi, o an hiçbir duyguyu yaşayamadan, sadece ellerindeki-diyelim ağaç dikme gibi-sıradan bir işi yapmanın sorumluluğuyla tekrar her iki hedefe şarjörde kalan mermilerden toplam 20 kadarını daha boşalttılar. İşi sağlama almak istiyorlardı. Her iki hedef, yatakta tam bir kan gölü içinde kıpırdamadan duruyordu artık. Tahir, anında ölmüş ve sırt üstü tekrar yatağa düşerek, yatar bir vaziyet almıştı. Ferman ise, öyle oturur halde başı öne düşmüş, her tarafının kan olmasının yanı sıra ağzından da yoğurt kıvamında bir kan geliyordu. Birkaç saniye içinde o da ruhunu teslim etti ve "Gümm!" diye yan bir şekilde, yatağa uzanmış bir halde olan Tahir'in tarafına doğru düştü. Nasır'ın daha pınarın yanındayken şarjöründen bazılarını çıkarıp yerine koyduğu mermiler, "patlayıcı mermi" dedikleri saçmalı fişeklerdi. Bu mermilerde, çekirdeğin yapısında katı bir şekilde kurşun bulunmak yerine, ufak kurşun saçmaları vardı. Çekirdek hedefe değip par-

çalandığında bu kurşun saçmalar dışarı fırlayıp her biri hedefin bir yerine zararlar veriyordu. Tahir ile Ferman'da patlayan bu mermilerdeki birçok saçma da yayılıp organlarında derin ve geniş bir tahribat yaratmıştı. Bazı organları paramparça olmuştu.

Ferman'ın da düştüğünü görünce Ömer, hemen "Tamamdır, dışarı çıkalım" dedi Nasır'a ve yine önde Ömer arkada Nasır, uçar gibi kapıdan dışarı fırlayıp çıktılar.

Bu sırada dışarıda fazla bir aksilik olmamıştı. Sadece tuvalete giden ev sahibi döndüğünde onu gören Nubar hemen belli bir panik içinde onu taramış, ama durumu fark eden Bedri hızla eliyle silahına vurarak sert bir şekilde,

"Nubar dur! O ev sahibi galiba, başımıza iş açma!" demişti. Nubar da hemen ateşi kesmişti.

Ömer, yanında Nasır'la çıktığında hiç durmadan "Haydi gidiyoruz" dedi ve tüm grup peş peşe vererek tekrar geldikleri yola vurdular.

Eylem sırasında, ne Tahir ile Ferman'ın ceplerindeki paraları (köylülerden de o gece epeyi para almışlardı) ve hemen orada yanı başlarında duvara dayalı bir şekilde durmakta olan yepyeni iki tane çift kol portatif kalaşnikoflarını aldılar ne de dışarda ağaca bağlanmış olan pahalı atlarını. Sadece işlerini bitirip geldikleri gibi döndüler. Zira, onlar, inanmış görev insanıydılar, görevleri de her iki hedefi yok etmekti. Ondandır ki, para ve atları almaya ne herhangi bir örgüt kararı vardı ne de zaman ve imkânları. Bir klasik savaş askeri gibi yağma peşinde koşarak eylemi tehlikeye sokamazlardı. Böyle bir talimat da üstlerinden yoktu zaten. Öyleyse bu şekilde davranıp, örgüte ait olan militanlar olarak kendilerini de tehlikeli bir duruma düşürme hakları yoktu. Zira o beden ve ruh onlara ait değildi artık, örgüte en iyi hizmeti vermek için nefes alıyorlardı. Aksi durumda, şehit de olsalar, Kürt özgürlük mücadelesinin genel çıkarları için bu durum eleştirilebilirdi. Bunu ise hiç kabul edemezlerdi. Çünkü onların hayatlarını ortaya koymalarının yegâne sebebi bu kutsal davaya layıkıyla şereflice neferlik yapmaktı, gölge düşmüş bir şehadeti asla göze alamazlardı. Aristoteles'in "En büyük suçlar, gerekli olanı değil de fazla olanı elde etmek için işlenir" dediğini biliyordu özellikle grup komutanı Ömer. Bir gölge gibi gelmişlerdi, almak istediklerini elde etmişlerdi ve bir gölge gibi de gidip kaybolacaklardı artık.

Grup, Güney Kürdistan tarafına doğru koşarcasına yol alıyordu. Bu sırada olay yerinde durumu gören ev sahibi hemen uzaktan da olsa gerillaların tarafına doğru ateş açtı. Böylece köyü ve köyün Güney tarafında tepede bulunan, olayın gerçekleştiği evden epeyi uzaktaki jandarma karakolunu da uyarmak istiyordu. İlk şaşkınlığı üzerinden geçen köylüler ile karakol da herkes bulunduğu yerden rasgele ateş etmeye başladı.

Mermiler havada uçuşuyordu. Köyde zaten kalaşnikof doluydu. Damların üstünden, sokaklardan "Bu ne?" "Ne oldu?" "Sesler o taraftan geldi! Yok bu taraftan!" diye karmakarışık ve merak dolu sesler de birbirine karıştı. Ortalık tam bir hengameye boğulmuştu. Ara sıra sıkılan izli mermiler de bu hengamenin yıldızları gibiydiler.

Gerillalar ise nefes bile almadan yol alıp mümkün olduğunca olay mahallinden uzaklaşmaya çalışıyorlardı. Henüz Grana köyünün tepelerine ulaşmışlardı ki, Nubar'ın dizleri kırılıp yere düştü. Bedri hemen endişelendi. Nubar'ın kolundan tutarak kaldırıp yürütmeye çalıştı.

"Nubar heval, gözünü seveyim, gayret et yürü! Bak daha hedefteyiz, yapma böyle, çabuk kalk yürü, yoksa ulaşıp bizi vururlar!"

Ama Bedri ne ettiyse onu kaldıramadı. O anda iç sesini öfkeyle yükseltti: "Tamam, örgüt 'Kimse dünyaya gelirken savaşçı olarak gelmedi ya, insan pratikte yavaş yavaş savaşı öğrenip ona adapte olabilir ancak. Bir de zaten arkadaş sayısı az. Onca tarihi görevi yerine getirebilmek için her insanımızı harekete geçirmeli, uygun bir şekilde değerlendirmeliyiz' mantığıyla bunu yapıyor, ama bazı şeyleri ne kadar zorlasan da olmuyor işte. İşte karşımızda bunun canlı örneği Nubar arkadaş! Çok dürüst, iyi niyetli bir arkadaş ama sanki doğarken savaş parçaları eksik bir şekilde doğmuş, kim ne yapsın ki?"

Sonunda öndeyken, iki arkadaşlarının gelmediğini gören Nasır çabucak geriye döndü ve o ile Bedri'nin her biri Nubar'ın bir kolundan tutarak onu sürükleye sürükleye zorla götürüp sınırı aştılar.

Grup sınırdan sonra da bir süre daha ilerledi ve mola verdi. Artık tehlikeyi önemli ölçüde atlatmışlardı. Üstündeki cehennemi yorgunluğu atmak için önce herkes kendisini ölü gibi yere atıp uzandı. Olayın verdiği sevinç, yine de bu yorgunluk karşısında onlara "Bana mısın?" bile dedirtmeyen cinstendi. Sonra oturup birer sigara yaktılar. Dumanı bir boru gibi karşıya veya yere üflüyorlardı. Her üflenen duman yoğun bir kol hücumu gibi hızla gidiyor ve sonra yenilmiş askerler gibi dağılıp yok oluyorlardı. Bazıları ise yuvarlak ve elips benzeri ya da deforme olmuş başka şekiller halinde gök çekiminin kollarına atılıyorlardı.

Sınırdan yarım saat kadar ileride bir köye uğradılar. Zor bela bir eve girebildiler. Köyün köpekleri canavar gibi onlara saldırıyordu. Bazıları çok iri ve boyunlarındaki tokların çivileri koca kocaydı. Grup, kendini savuna savuna çok sayıda köpeğin hücumunu yararak evin kapısına ulaştı. Tam o sırada Nasır, etraflarındaki çok sayıda büyük küçük köpeğe bakıp "Bizim yörede şöyle bir söz vardır: 'Ardından kırk köpek havlamayana kurt denmezmiş.' Siz bizim ne avları devirip geldiğimizi

bilseydiniz yanımıza yaklaşmazdınız, görmüyor musunuz dişimizde halen kan var!" dedi ve hayvanları muhatap alıp konuşması ona da çok garip gelmiş olacak ki, arkasından da kendi kendine güldü.

O gece sabaha kadar karakoldan hiçbir asker korkusundan olay yerine gitmedi. Cesetler sabaha kadar orada kaldı. Rûbarok Bölüğü Üsteğmeni, olayı duyunca epeyi ürküp soluğu Şemdinli merkezde aldı. Silah kaldırmış olan 18 kişilik gizli çete grubu içinde çözülmeler oldu. Bazıları silah bıraktı. Devlet yetkilileri nedenini sorunca, onlar da "Sizin üsteğmeniniz korkudan Şemdinli'ye kaçtı, biz nasıl bu işi sürdürebiliriz" dediler.

Bu durum, devletin geliştirmek istediği "Koruculuk" politikasının daha baştan darbe yemesi demekti. Bu uygulamanın öyle kolay gerçekleşemeyeceğini onlara gösteriyordu. Ferman'ın önemi, bölgedeki ilk korucu grubu oluşturup komutanı olmasından ileri geliyordu. Ondandır ki, devlet nezdinde bu olay önemli bir darbe sayıldı. Kurmay binbaşı olan Ali İhsan Gürcihan, Türkiye Başbakanı Turgut Özal'a bölgedeki gelişmeler üzerine brifing verdiği sırada öldürülen Fermanê Keletok'u tanıtıp devlete olan gönüllü milislik hizmetlerini överek anlatıyordu:

"Buna acilen bir çözüm bulunmalı Başbakanım. Ferman kardeşimizin hizmetleri çok oldu. Ciddi bir korucu grup örgütleyerek teröristlerin peşine düştü. Sonunda teröristler onu şehit etti, biz bir şey yapamadık. Durum böyle olunca diğerleri de korktu, alanda var olan çabamız da dumura uğradı."

"Ne yapalım peki? Önerin ne?"

"Devletine hizmet edenler, sahipsiz olmadığını bilmeliler efendim. Geriye kalan ailesi için bir şeyler düşünmek lazım. Devletimiz işe daha sıkı sarılmalı ve koruculuğu alanda mutlaka geliştirmeliyiz. Yoksa silahlı kuvvetlerimiz, bu uçsuz bucaksız sarp arazide teröristlerle tek başına mücadele ederken birçok sorun ortaya çıkar."

"Koruculuk konusunu gündeme koyduk zaten, üzerinde çalışıyoruz."

"Maaşlı koruculuk denenmeli bize göre efendim. Bir de süreç hızlandırılsa çok iyi olur."

"Bu insanlar korucu olarak çalışır mı? Ne kadar maaş verirsek bu iş olur?"

"Tabi Başbakanım, birçok kişi kabul eder. Asgari ücrete yakın bir maaş yeterli olabilir."

Bu konuşmadan sonra da durumun ciddiyetini daha iyi anlayan Özal, gönüllü koruculuk çalışmasının hızlandırılması talimatını verdi. Aynı zamanda Gürcihan'ın telkinlerine uyarak Fermanê Keletok'un ailesine yardım yapılmasını istedi.

Eylemin başarılı ve hedefin önemli kişiler olması, Şemdinli ilçesi ve çevre yerlerde hissedilir bir etki yarattı. Aşiret ve kabile büyükleri bunun hesabını yapmaya başladılar. Düşmanlık hevesinde olanlar ayaklarını denk alırken, dostane yaklaşım içinde olanlar bir güven kazandılar. İlçedeki aşiret ve aile ileri gelenleri gerillaları arayarak, bir kısmı dostluğunu dile getirirken, bazıları da yanlış anlaşılmak istemediklerini, PKK'ye bir düşmanlıklarının olmadığını belirtiyordu. Bir ara, Tahirê Kemê'nin kardeşi bile haber göndererek uzlaşmak istediklerini belirtmişti.

Gerillalar yine Rûbarok Ovası'na gidemiyorlardı, ama üzerlerindeki eski aşiret baskısı hafifleyince yoksul köylüler militanlara daha fazla yanaştı. Özellikle, öldürülenlerin baskısına muhatap olanlar, PKK'ye bir çeşit minnet duygusuyla saygı gösterip güven duyduklarını şu veya bu yoldan dile getiriyorlardı.

Alanda PKK'nin otoritesinin bir basamak daha yukarı çıktığını, aşiretin geçmişteki etkili günlerine tanıklık etmiş yaşlı bir Gerdili, kendi bakış açsından şu yakınan sözlerle ifade ediyordu:

"Apocuların buraya gelmesinden sonra şu Gerdi toprağında erkek kalmadı."

Üçüncü Bölüm

Eruh baskınını başarıyla gerçekleştiren 14 Temmuz Silahlı Propaganda Takımı, eylem sonuç değerlendirmesini Hêzil Vadisinde yaptı. Takım burayı gizli üs olarak hazırlamıştı. Coğrafyası savaşmak ve korunmak için uygundu. Alandaki halkın tümünü de kazanmış ve örgütlemişlerdi. Güvenlik açısından toplantı için burayı uygun görmüşlerdi. Ama Eruh'tan buraya ulaşmaları kolay olmamıştı. Günlerce açlık, özellikle de susuzluk çekmişlerdi. Eruh'ta el koydukları silah ve malzemeleri taşımakta zorlanmışlardı. Parçalı hareket ettikleri için, yer yer kurye sorunu yaşamışlar, yol bulmakta da zorlanmışlardı. Bu yol sürecini Komutan Agit anılarında şöyle ifade etti:

“Akşam tekrar yola çıkmak üzere hazırlıklara başladık. Acil olarak suya ve rehbere ihtiyacımız vardı. Rehberle buluşma olanağını, daha önce bir talihsizlik sonucu kaçırdığımız için rehbersizdik. İhtiyaçların temini için bazı arkadaşları yakınımızdaki köye göndermek istedik. Ama gittiklerinde köyde askerlerle karşılaşmış ve bir şey alamadan geri dönmüşlerdi. Bu durumda yola devam etmekten başka çaremiz yoktu. Kestirdiğimiz yöne doğru patikasız araziye vurduk. Ama katırların üç günden beri su içmediklerinden, kayalık arazide yol almaları güçleşiyordu. Bir süre sonra susuzluktan dolayı hepimizde yürüme takati bir hayli azalmıştı. Susuz olduğumuzdan yemek de yiyemiyorduk. Mola verdiğimiz yerde araziyi keşfetmemiz ve haritamızın da yardımıyla yakınımızda bir köyün var olduğunu tespit ettik. Yokuşu zor bela çıktıktan sonra köye yaklaşmıştık.

Ancak daha önce ilişkilerimiz olmadığından oraya gitmeyi uygun bulmadık. Birkaç arkadaşı su ve rehber bulmaları için köye gönderip beklemeye başladık. Döndüklerinde bol su ve iki de rehber getirmişlerdi. Suyumuzu içtikten sonra biraz dinlendik. Köylüler eylemin haberini almışlar, şaşkınlıkla dolu bir sevinç taşıyorlardı. Ele geçirilen düşman silahları ve araçlar gözlerini kamaştırıyordu. Bizimle biraz yürüdükten sonra, onları geri gönderdik. Çünkü harmanlarını bırakıp gelmişlerdi.

Düzgün patikada bir saat kadar yol aldıktan sonra, şafak sökmek üzere olduğundan, gündüzü geçirmek için uygun bulduğumuz bir yerde konakladık. Herkese bir bardak su ile yarım ekmek verildi. O gün oldukça sakin geçti. Fakat öğleden sonra, hayvanlarımızı fark eden bir kadın ve iki genç yanımıza geldiler. Birlikte iki galon su da getirmişlerdi. Nöbetçilerimizin yanına geldiklerinde, köylerini askerlerin bastığını, işkence yaptıklarını ve bu yöne de gelebileceklerini anlatmışlardı. Onları teskin etmeye çalıştığımızda, buna ihtiyaçları olmadığını anladık. Onlar daha çok bizim için endişeleniyorlardı. Helikopterlerin dolaşmaya başlamasıyla kadın yerini değiştirip, kendini emniyete aldıktan sonra konuşmasına devam etti. Çok iyi yaptığımızı söylüyordu. Biraz daha konuştuktan sonra bize daha çok yiyecek ve su getirmek için geri döndüler.

Akşam çökmek üzereyken aşağımızdan geçen patikadan kalabalık bir askeri birliğin bize doğru geldiğini gördüm. Arka arkaya dizilmiş iz sürüyorlardı. Bunun üzerine çatışma pozisyonuna geçerek mevzilendik. Yanımızdan giden köylülerden bilgi almaya çalışıyorlardı. Fakat bilgi alamamış olacaklar ki, yönlerini değiştirip, bizim de gideceğimiz köye doğru yola devam ettiler. Biz onlardan önce köye varmak istiyorduk. Çünkü köy boğazda kurulmuş bir geçit noktasıydı. Kim orayı önce tutarsa, diğerini geçirmezdi. Onlar patikadan yürüdükleri için geçide bizden önce ulaştılar.

Köye yaklaştığımızda öncülerimiz, köyde askerin olduğunu bildirdiler. Karşılaştığımız bazı köylülerin yardımıyla vadiyi keskin yamaçtan aşarak tehlike alanını geride bıraktık. Emin bir yere ulaştığımızda yeni sabah oluyordu. Yerimizi hazırladıktan sonra kısa bir toplantı yaptık. Gevşemeye başlayan hareket düzenini ve düşman takibini kırmak için yeni çatışmalara hazırlıklı olunması gerektiğine dikkat çekildi.

Gündüz dürbünle köyü gözetlediğimizde yeni takviye birliklerinin de köye girdiklerini gördük. Askerler sıcaktan yorgun ve bitkin düşmüş, kendilerini ağaçların gölgesinde yere atıyorlardı. Helikopterler ve jet savaş uçakları, terk ettiğimiz alanın üzerinden o gün hiç eksilmediler. Onlar boğazı geçmediğimizi ve kuşatma alanında olduğumuzu sanıyorlardı. Akşama doğru onları kuşatmaları ile baş başa bırakarak sık ve kayalıklı ormanda aç halimizle yola çıktık. O gün son ekmek kırıntılarını da bitirmiştik.

Biraz yürüdükten sonra gözlerimiz kararmaya başladı. Dizlerimiz titriyor, vücudumuz enerjisini tüketiyordu. Buna rağmen kendimizi zorlayarak yola devam ettik. Kısa süre sonra birkaç yayla çadırı ile karşılaştık. Kendilerini tanıdığımız için yanlarına gittik. Bizi neşeyle karşıladılar. Kadını ve erkeğiyle işe koyulup bizi doyasıya yedirip içirdiler. Kendilerinden ayrıldığımızda artık eski takatsizliğimiz yoktu. Yüksek dağı büyük bir hızla aşağıya doğru inmeye başladık. Birkaç saat sonra gizli siyasi üs diyebileceğimiz alanımızın üzerinde yükselen dağın başına gelmiştik. Adeta kanat açarcasına hızla aşağıya doğru inmeye başladık. Ormana vardığımızda şafak da sökmüştü. O günü köylülerle neşe içinde geçirdik. Üs alanımızı avucumuzun içi gibi biliyorduk ve tanımadığımız tek insan

dahi yoktu. Bu nedenle kendimizi kale gibi hissediyorduk. Üs halkında bayram sevinci vardı. Bizi yiyeceğe boğdular. Kaybettiğimiz enerjiyi tekrar geri almaya başladık."

"Gizli askeri üsse vardığımızda, eylemin değerlendirilmesi ile ilgili bir toplantı yapıp, başarı ve eksikliklerimizi ele aldık. Kazanımlarımızın korunması için siyasal ve askeri faaliyetlerin vardığı aşamanın üstüne çıkarılması gerekiyordu. Eylemin önemli siyasal sonuçlar yaratacağı ortadaydı. Birlik üyelerinin hepsi, tüm konularda görüş birliğindeydi. Değerlendirme ve sonuç raporunu hazırlamak üzere toplantıya son verildi. Yeni eylemlere hazırlanmak için dinlenme, eğitim ve keşif çalışmalarına başlandı."

***

Ağustosun son günleriydi. Yukarılarda yaz sıcağı artık kırılmaya başlıyordu. Ama vadiler sıcaktı. Abbas, yanında Havva ile Hatice ve bir grup erkek gerillayla Zap Vadisine girip kamplarına doğru ilerlediler. Avaşin'den, Miroz kampından geliyorlardı. Kampları Zap köprüsünün hemen altındaydı. Terden sırılsıklam olmuş halde kampa ulaştılar. Kamptakiler onları sevinçle karşıladılar, hal-hatır sordular. Herkeste eylemlerin sevinci vardı. Yemek yiyip çay içtikten sonra biraz dinlendiler. Ardından gelen grup toplantıya oturdu. Grup Botan'a gidecekti. 15 Ağustos eylemleri ardından mücadele alanları takviye ediliyordu. Böyle bir grup da Zagros alanına gönderilmişti.

Toplantıda daha çok Abbas konuştu. 15 Ağustos eylemlerinin anlam ve önemi üzerinde durdu, bu temelde yapılacak görevleri belirtti, çalışmadaki dikkat edilecek hususları vurguladı. Zaten grubun önceden belli bir hazırlığı vardı. Eruh ve Şemdinli eylemleri ise moral ve heyecanı iyice yükseltmişti. Bu durum kadın militanlarda çok fazla yaşanıyor, her hallerinden belli oluyordu. Gruptakiler bir an önce Botan'a gidip mücadeleye katılmak istiyordu. Abbas'ın sorusu üzerine bir şey belirtmediler, "Hazırız Heval" dediler.

Diğer hazırlıklarını da yaptıktan sonra grup gecikmeden yola çıktı. Uzun bir yolculuk sonunda, Haftanin üzerinden Bestler'e ulaştılar ve oradan Adıyamanlı Hasan arkadaşın olduğu yere geçtiler. Garisa'nın Dirêşkê köyüne belli bir mesafede konumlanmıştı Hasan'ın küçük

grubu. Hasan, yeni gelen grubu sevinçle karşıladı, oturacak yer gösterdi, hal-hatır sordu; "Abbas arkadaş bizi unutmamış, bu çok iyi" dedi gülerek. Özellikle kadın militanların alana gelişine sevindi. Havva'yı görünce, "Heval iyi ki geldiniz, halk çalışmasında epeyi zorlanıyorduk, çalışmamız yarım kalıyordu" diye memnuniyetini belirtti.

Grup iki gün orada kaldı. Temizlenip dinlendiler. Hasan, yeni gelen grupla birlikte yeni bir görevlendirme yaptı. Erkeklerden oluşan bir grubu başka bir alana gönderdi. Havvagil kendi grubuyla birlikte hareket edeceklerdi. Akşam üzeri grubu toplayarak planını söyledi:

"Bu gece Dirêşkê'de Reşit'in evine gidelim. Çok samimi ve güvenilir bir yurtseverimiz. Hem yeni evlenmiş, bir ziyaret olur. (Kadın militanlara dönerek) Heval siz de eşiyle biraz ilgilenirsiniz. Bizi çok tanımıyor galiba. İyi olur."

"Tamam heval."

Akşam erkenden yola düştüler.

Ağaçlar arasında sessizce ilerliyorlardı. Hasan ortada, kadın militanlar arkadaydı. Her ikisinin de üstünde Kurdî kiras û sermil[11] vardı.

Havva'ın kiras'ı ince ve düz bir mor kadifeydi; fistolu ve zarif bir sermil'ı de üstüne giymişti. Hatice'nin ise kiras'ı desenliydi, süslüydü sermil'ı biraz daha kalınca ve düz bir kumaştandı. Her ikisinin kollarında da levendi'ler uzanıyordu. Her ikisi de sermil'ın üstüne birer kemer bağlamıştı.

Yine sık ağaçlık bir yerden gidiyorlardı. Bir süre yol gitmişlerdi ki, sükût içindeki gecede aniden "Şraaak!" diye bir çarpma sesi geldi. Hasan'ın dönüp bakmasıyla Hatice'nin "Ah, Havva ne oldu! Bir yerine bir şey oldu mu? Bir yerine bir şey oldu mu?" sesi ve Havva'nın iniltisi aynı anda yükseldi.

"Ahhhhh! Ahhhhh! Offff! Offffff!.Öldüm lê!.."

Grup durdu, herkes kadın militanın başına toplandı. Yürürken sermil'ın açık kalan alt tarafı bir dala takılmış ve onu düşürmüştü. İşin kötüsü tam yüzü koyun düşmüş ve alnı gidip yerdeki dümdüz bir kayanın üstüne tüm şiddetiyle çarpmıştı. Arkadaşları baktığında genç kadının alnı tam orta yerden hafif açılmış, kan yüzüne doğru akıyordu. Hemen kanı temizleyip kendisinin tülbendi ile sıkıca bağladılar. Düz yere çarptığı için yara derine gitmemişti. Ama kafası şiddetle çarptığından başı dönüyor, kendine gelemiyordu. Fakat durmadan sayıklar gibi konuşuyordu.

"Allah belasını versin, nedir bu elbiseler ya! Nedir biz bunları giyiyoruz? Olmuyor işte, her yere takılıyor, bizi düşürüyor! Buna bir çare bulmamız lazım."

Hatice başını tutmuş,

“Tamam heval, tamam tamam, geçti” diyor, saçını okşuyordu.

Öfkeyle daha epeyi söylendi Havva. Sonra yarım saat kadar dinlenip kendine gelince yola düştüler.

Reşit’in evine gittiklerinde her üç kadın hemen yeni çiftin yatak odasına geçti. O ve misafirleri ağırladıkları odanın dışında başka yerleri yoktu. Ev kadını hemen ispirto, kolonya ve normal bezle Havva’nın kafasını açıp yeniden pansuman etti ve güzelce bağladı. Sermil’ın yırtılan yerini de gaz lambası önünde gece dikti. Havva odada uzanıp dinlenirken, Hatice yeni geline mücadelelerini anlatıp propagandaya başladı. Kendini toparlayan Havva da yerinden kalkıp konuşmaya dahil oldu. Diğer odada ise Hasan, Reşit’le sohbeti kızıştırmıştı.

Kadınlar içerdeyken Reşit, Hasan’a konuyu açtı.

“Heval Hasan, size güveniyoruz, siz çok iyi insanlarsınız, ama bu kadınların olması iyi değil sizinle.”

“Niye heval Reşit, onlar da bu halkın çocukları, biz çağdaş bir hareketiz, onlar da ülkeleri için savaşmaya gelmiş dağa.”

“Tamam da heval saygım var, ama bu iş kadın işi değil, kadının yeri ayrıdır. Onlar bizim namusumuzdur, çocuklarımızın anasıdır. (İki elini açıp umutsuz bir yüz ifadesiyle) Kadın nerdee savaş nerdee…!”

“Yok yok, doğru değil, onlar da savaşçı yönlerini geliştirirler. Partimiz, Önderimiz, onlara da erkekler gibi güveniyor ve adım adım geliştirmek istiyor. Bu bir topyekûn ulusal savaş.”

“Valla, siz daha iyi bilirsiniz de… ama şu da var: Siz gerçekten namuslu, dürüst insanlarsınız, mesela ben size sonuna kadar güveniyorum. Sizden asla şüphelenmem. Ama herkes benim gibi değil heval Hasan. Siz genç insanlarsınız, o kadınlar da genç, bu dağ başında… Birkaç kişi bu dağ başında tek başınasınız, bilmem ki, iyi olur mu, insan halidir yani. Siz değil ama yarın şu bu köyden size bir genç katılır, o sizin gibi olur mu ki? Sizin terbiye herkeste yok ki! Siz okumuş, bilen insanlarsınız.”

Hasan gülerek,

“Seni anlıyorum, ama merak etme, biz o yönlü de dikkat ediyoruz. Bize gelen herkesi ahlaki ve siyasi olarak eğitiyoruz. Yine güçlü bir disiplin de kuruyoruz kendi içimizde.”

“Ben bir dost olarak demek istedim sadece, gerisi size kalmış.”

“Sağol yine de heval Reşit.”

Reşit biraz sessiz kaldı, düşündü, sonra tekrar konuştu:

“İçimde kalmış bir şey daha var, onu da söyleyeyim Heval Hasan, böylece rahatlarım.”

Hasan gülerek, “Söyle Heval Reşit, memnun oluruz” dedi.

“Ben size inanıyorum ha, millet kafasında olduğu için size demek istiyorum. Herkes sizin fedakârlık ve yiğitliğinize güveniyor, bu konuda sorun yok. Eruh eylemi de çok etkili oldu, doğrusu hiç kimse beklemiyordu. Ama yine de sayınız az, silahlarınız da sadece tüfek, bak bu kadın arkadaşlarınızın ki otomatik bile değil. Buradan eskiden KDP’liler, Irak komünistleri çok geçerdi, onları da gördük, tanıdık. Siz onların yanında melaikesiniz, ciddisiniz de. Ama silah ve sayınız... onlardan bile çok geri. Bir aşiret, mesela Tayalar, Jirkiler bile bu haliyle sizden güçlü diyor bizim köylüler. Yüzlerce adamları, daha gelişkin silahları var. Siz bu halde gerçekten bu savaşı yürütebilir misiniz? Devletin o kadar uçağı, tankı, topu var.”

Reşit eylemden etkilenmiş, büyük moral almıştı; fakat kafasında çok sayıda soru ve endişe de vardı. Eski katliamları, devletin yaptıklarını aklına getirince, endişe duyması haksız da değildi. Zira devlet yeniden köy baskınlarına başlamıştı, sağdan soldan bu tür bilgiler geliyordu. Her an kendi köyleri ve evleri de basılabilirdi. Böyle bir durumda ne yapacaktı?!

Hasan, Reşit’in kaygılarını anladı ve sakin bir biçimde yürütecekleri gerilla savaşının özelliklerini anlattı. Gizli hareketin önemini belirtti. Devletin çelişkilerinden ve korkularından söz etti. Kendisi de heyecanlanarak, “Savaşta sonucu belirleyen savaşçının bilinç, cesaret ve fedakârlığıdır; o da devlette yok, bizde var” dedi. Fakat düşman köylülere saldırır ve işkence yaparsa, buna karşı intikam eylemi dışında ne yapacaklardı? Bu konuda fazla bir tedbir öneremiyordu. En sonunda, “Elbette sorunlar olur heval Reşit, ama biz bir olur ve çaba harcarsak her sorunun bir çaresi de mutlaka bulunur” dedi.

Hasan’ın grubu, sabaha doğru köyden çıkıp ormana doğru yol alınca, evde Reşit ile eşi koyu bir sohbete girişti. İçinin kayıp toplanmaması için üstünde uzun uzun dikişler atılmış kırmızı ve kaygan yüzlü yün yorganı eşinin üzerine şefkatle örten kadın,

“Öyle deme ama, eğer bunlar hepimizin ağzı açık kaldığı şeyi yapıyorlarsa, yani kadınları da buralara getiriyorlarsa bunlarda iş var vallahi. Hele düşün kimin aklına gelir, kim cesaret eder kadınların bu dağlara gelmesine, ormanlarda erkekler gibi birlikte kalmasına? Vallahi bunlar çok yaman. Eğer bunu yapabiliyorlarsa her şeyi yaparlar. O kız o kadar düşmüş, alnı parçalanmıştı, ama yine de hiç umurunda değildi. ‘Biz devrimciyiz, olur böyle şeyler ooo! Daha kötüsü de bize olur, normaldir, biz bir savaşın içindeyiz’ diyordu” dedi, hayretler içinde kalmış bir ruh haliyle.

Geçici kamp olarak kullandıkları yere gelince Havva, “Heval Hasan, bu elbiselerle yürümek bizi çok zorluyor. Bir de düşünelim, bu elbiselerle eyleme nasıl gireceğiz? Buna bir çare bulmamız lazım” dedi.

Beklemediği bir soruyla karşılaşan Hasan, biraz düşündükten sonra, “Hep birlikte biraz araştıralım, bakalım. Mutlaka bir çaresini buluruz” diyerek gülümsedi.

Uykusuz olmalarına rağmen, Havva yakasını bırakmıyordu. Bu sefer de “Peki Heval Hasan, bizim kalaşnikofumuz ne zaman olacak? Böyle olması haksızlık ve ayrımcılık olmuyor mu? Yanlış anlaşılmasın, eylemi düşünerek söylüyorum bunları” dedi. Uykusuzluktan gözleri bir açılıp bir kapanan Hasan, şimdi daha çok zorlanmıştı. Tartışmayla çözülecek bir konu da değildi. Aniden, “Arkadaşlara soracağım, kalaşnikof bulduğumuzda ilk size vereceğiz; söz! dedi. Ardından da “İzninizle biraz dinlenelim” diyerek yatacağı yere gitti.

Kadın militanlar Botan’da başlayan özgürlük savaşına gelmişlerdi. Ama her şey erkeğe göre örgütlenmiş ve şekillenmişti. Kadının savaşmak için dağa çıkmasına toplum da alışık ve hazır değildi. Dolayısıyla adeta her şey engeldi, sorun ve zorluk çoktu. Oturacak ve yatacak yer bulmaktan ihtiyaç gidermeye, köyde nöbet tutmaya kadar her şey adeta sorun oluyordu. Kadın gerillacılığı tüm bu sorunlar ve zorluklarla mücadele ederek gelişmek durumundaydı!..

***

Hasan, Botan alanında silahlı güçlerle kıra dayalı kitle çalışması yürütüyordu. Güçlerini birimler halinde bölgelerde görevlendirmişti. Kendisi ise, küçük bir birimle alanları dolaşıyor, birimlerin çalışmalarını denetliyor ve onlara destek veriyordu. Havva ve Hatice de bu hareketli denetim birimi içinde yer almıştı. Garisa bölgesinde bir süre kaldıktan sonra Hasan’ın birimi Gabar bölgesine geçti. Orada çalışan Cemil(Kerim Baytar)’in birimiyle birleşti. Çalışmalar hakkında bilgilendikten sonra bir süre birlikte çalışmayı planladılar. Özellikle kadın militanların gelişi Gabar köylüleri için de yeniydi ve etkileyici olacaktı.

Grup her akşam yeni bir köye gidiyor, toplantılar yapıp gelişmeler hakkında halka propaganda ediyordu. Kadın militanlar da köyün kadınlarını topluyor, onlara mücadelelerini anlatıyorlardı. Sıra Spivyan Köyüne gelmişti. Cemil’le birlikte çalışan Metin yakın köylüydü ve yeni katılmıştı, Spivyan’da akrabaları vardı. Köylüleri iyi tanıdığı için, Hasanlara bilgilendirme yaptı. Yöre köyleri gibi Spivyan da genelde yurtsever olarak biliniyordu.

Grup akşam üzeri her zamanki gibi köye giriş yaptı. Köylüler gelenleri görünce toplanıp karşıladılar, birbirlerinin ellerini sıkıp merhabalaştılar. Ayak üzeri daha hal-hatır sorarken, birden Metin'in dayısı Mele Ömer bağırmaya başladı:

"Defolun gidin köyümüzden, kâfirin dölleri, ne olduğu belirsiz soysuz, ahlaksızlar."

Bu duruma şaşıran Cemil, "Edepli konuş Mele, sakin ol, bu ne sinir? Bunlar nasıl söz?" diyerek, anlamak için biraz alttan almak istedi. Ama Mele Ömer bağırmayı sürdürdü:

"Benim altmış adamım var, sizden mi korkacağım, allahsız, imansızlar…"

Bunun üzerine Cemil, "Ne oluyor?" dercesine hemen yanında duran Metin'e baktı. Metin başını öne eğerek, "Anlamadım valla Heval" dedi.

Bu durumdan iyice tedirgin olan Cemil, şaşkınlıkla durumu izleyen Havva ve Hasan'a,

"Heval, siz bu girişte kalın, bunun sağı-solu belli olmaz, biz durumu bir netleştirelim, size haber veririz" dedi.

Havva ve Hasan köyün girişinde kendilerine bir yer belirlerken, Cemil ile Metin köyün içine doğru yürüdü. O sırada köylülerden biri Mele Ömer'e tepki gösterdi. "Git kendi kapında küfür et. Neden kapımızda küfür ediyorsun, terbiyesiz herif" dedi.

Köylü tepki gösterince Mele Ömer biraz çekindi ve akrabası olan köy muhtarının evine doğru yürüyüp gitti.

Ömer ayrılınca Cemil durumu köylülere sordu:

"Ne oluyor buna?"

Bir köylü, "On iki adamıyla köy bekçisi oldu, kendini adam sandı, heval. Buyur, hoş gelmişsiniz. Onun kusuruna bakma diyeceğim ama, bak aslında" diye cevap verdi.

Bir başka köylü, "Bu bunağın yüzünden camiye de gitmez olduk" diye ekledi.

Bunun üzerine Metin söze karıştı: "Ne oldu ki?"

"Her vaazında size küfür ediyor."

Cemil'in hem morali bozulmuş, hem de köyün içinde partinin itibarı zedelendiği için oldukça öfkelenmişti. Belli ki devletin ajanlaştırma faaliyetleri bu köye kadar uzanmıştı. Cemil, boynuna asılı silahını bile düzeltmeden, çokta önemsemeden Mele Ömer'in gittiği muhtarın evine doğru yönelirken Metin'e,

“Gel benimle, bunun derdi ne bizimle, anlayalım” dedi.

Cemil ile Metin daha birkaç adım atmıştı ki, muhtarın evinden silahla sokağa çıkan Mele Ömer, Cemil’e doğru iki el ateş etti. Cemil vurulmuştu. Göğsünü delip geçen iki mermiye rağmen, hemen silahının namlusunu Mele Ömer’e doğrultup, şarjörü boşaltana dek parmağını tetikten ayırmadı. Sonra etrafı sessizlik kapladı. Göğsünden iki mermi alan Cemil, olduğu yerde diz üstü çökerken, kısık bir sesle “Kalleş, sen ne yaptın böyle...” diye söylendi.

Mele Ömer’in vücuduna altı mermi isabet etmişti. Ağır yaralıydı. Elinin bir parmağı kopmuş, her iki ayağının diz kapakları da parçalanmıştı. Silahı dahi bu taramadan kullanılamaz hale gelmişti. Tüm bunlar gözlerinin önünde yaşanan Metin, adeta şok geçirmiş gibi yerinde dona kaldı, Cemil’i vuran Mele Ömer’e tek kurşun dahi sıkamadı. Bunu fırsat bilen yeğeni Ahmet, yerde kanlar içinde çırpınan Mele Ömer’i muhtarın evinin avlusuna çekti.

Silah seslerini duyan Hasan ile Havva, beklemedikleri bu durum karşısında iyice şaşırmıştı. Hemen silah seslerinin geldiği köyün içine doğru koştular. Ulaştıklarında Cemil’in yerde yaralı olduğunu gördüler. Köylüler kaçışmış, etrafta kimse kalmamıştı. “Ne oldu Cemil arkadaş?!” diyerek, tutup onu köyün girişinde bulunan beyaz, düz kayalığın içine oyulan sarnıcın üzerine kadar taşıdılar. Havva, belinden şûtikini çıkarıp, yarasını sarmaya çalıştı. O sırada Havva’nın elini var gücüyle tutan Cemil, ancak “Halkımız sağ olsun, partimiz sağ olsun, Başkan….” diyebildi. Bunlar son sözleriydi.

Cemil, Mardin’in Derik ilçesindendi. Apocu Hareket Derik’e ulaştığında ilk katılan grubun içinde yer almıştı. Sonra Lübnan’a gitmiş, Filistin kamplarında eğitim görmüştü. Ülkeye dönen ilk gruplardan birinin içinde olmuş, Apo’nun talimatıyla geliştirilen yeni örgütlenmede Eruh Grubunun Sorumlusu olarak görev almıştı. Kıra dayalı olarak kitle çalışması yürütüyor, bu biçimde bir yandan gerillaya kitle desteği yaratırken, gerektiğinde de askeri eylemler örgütlüyordu. 15 Ağustos Eruh ve Şemdinli eylemleri ardından gerillanın verdiği ilk şehit oluyordu.

Bu durum, Hasan ile Havva’yı derinden etkiledi. Hilvan ve Siverek Direnişlerinde yaşanan şehadetler gözlerinin önüne geldi.

Hasan içinden intikam yemini ederken, Havva yerde uyur gibi yatan yoldaşına bakıp, "Yerin boş kalmayacak, bunu yapanların da yanına kalmayacak" dedi kendi içinden.

***

14 Temmuz Takımı, Gûndikê Mela Köyü yakınlarında uygun bir araziye üslenmişti. Yerleri karakola yakındı. Eruh eyleminden sonra eylül ayı içinde askere ve ajanlara yönelik başarılı birkaç eylem daha yapmıştı. Özellikle Beytüşşebap'ta halkın başına bela olan yüzbaşı ile bir askerin vurulması, neredeyse Eruh eylemi kadar etki yapmıştı. Halk üzerinde asker baskıları artsa da gerillanın etkinliği daha çok gelişiyordu. Bu, Takımın komutası ve savaşçı yapısı içinde tecrübeyi geliştirmiş ve kendine güveni daha çok artırmıştı. Şimdi de Gûndikê Mela Köyündeki Milli Karakolunu basacaklardı. Alana bunun için gelmişlerdi.

Zaten söz konusu karakola ilişkin daha önceden genel bir bilgileri vardı. Eylem kararı verdikten sonra da keşif grubu çıkarmışlar, gereken detaylı bilgiyi toplamışlardı. Ardından Komutan Agit, keşif grubu ile Takım komutasını toplamış, eylem planını somutlaştırmıştı. Karakola ağır bir darbe vurmak, ezmek istiyorlardı. Plan tüm Takıma aktarıldı ve herkese görevi iyice kavratıldı. Takımdaki herkes heyecanlıydı. Zaten her eylem öncesi böyle bir heyecanı yaşıyorlardı. Agit "Serkeftin" dediğinde tüm Takım heyecanla ve hep birden "Saxbî" dedi ve son hazırlıklarını yapmaya yöneldi.

Akşam karanlığı çökmeden hedefe doğru birlik yola çıktı. Eylem planı doğrultusunda karakolun etrafında mevzilendiklerinde ortalık tenha idi, karanlık ise çökmüştü. Plan gereği önce Bedran Bisivingi ateşledi. Arkasında beliren ateş topuna o bile şaşırdı. Kulakları ise, silahın sesi ile hiçbir şeyi duymaz oldu. Tuğladan yapılma dayanıksız yapı anında darmadağın hale geldi. Göğe yükselen toz-dumana asker çığlıkları karıştı. Peş peşe karakola isabet eden roketlerin ışığıyla eylem başladı. Diktiryofun seri atışları da yapıldıktan sonra savunma gruplarının ateşi kesildi. Erdal'ın saldırı kolu, karakolun ön cephesinden, Şiyar'ın saldırı kolu da arka cephesinden eş zamanlı saldırıya geçti.

Erdal, Haşim, Musa ve Halil karakolun pencerelerinden içeri el bombalarını atarlarken, Şiyar, Fikret, Keleş, Biji ve Ahmet

Rapo karakolun duvarını ve tellerini aşarak bahçeye girdi. Karakoldaki askerler ani baskına ve ciddi darbe yemiş olmalarına rağmen çatışıyor, gerillalara karşılık veriyorlardı. Saldırı grubu binayı içerden fethetmek için saldırıya geçmek istese de aynı sertlikle karşı koyuyorlardı. Yoğun ateşin altında Musa karakolun kapısına ulaştı. Karakolun içine doğru yönelirken yaralı, kan kaybeden ama silahını elinden bırakmayan bir askerin mermisiyle göğsünden vuruldu. Musa aldığı yaraya rağmen, yaralı askerin üzerine şarjöründeki mermilerin tümünü boşalttı. Ardından beton zeminin üzerine düştü. Musa'nın vurulduğunu duyan Şiyar, kendisini gölgesi gibi izleyen Fikret'e,

"Eğer Musa şehit düşmüşse bu karakoldan bir asker dahi sağ çıkmayacak…" diye bağırdı.

Mermilerin kıvılcımları ve roketlerin atışlarıyla alev alan karakol cayır cayır yanmaya başladı. Karakolun içene girip yaralı kalmışsa işlerini bitirmek ve silahlarını almak istiyorlardı. Ama o kızılca kıyamet içerisindeki askerler, ateşin içinde kalmalarına rağmen karşılık vermeye devam ettiler. Gerillanın etkin vuruşlarına rağmen silahlar bir türlü susmuyordu. Agit, gösterilen direncin nedenini bir süre çözemedi. Ancak çatışma uzayınca durumun kötüye gideceğini düşünerek kararını verdi:

"Geri çekilin!"

Bu emir üzerine tüm gruplar birbirlerini kollayarak geri çekilmeye başladılar. Şiyar'ın grubu da geri çekildi. Fakat Ahmet Rapo'nun yaralandığını bilmiyorlardı. Oysa Ahmet Rapo, vurulan Halil'in cenazesini almaya çalışırken yaralanmıştı. İlk sefer de toz, barut ve yanan karakolun alevlerinden dolayı cenazeye ulaşamadı. Ama arkadaşının cansız bedenini orada bırakamazdı. Şansını ikinci sefer de denedi. Bu sefer cenazeye ulaştı ve Halil'in cansız bedenini kaldırdığı esnada üzerine kurşunlar yağdı. Vurulup ağır yaralandı. Keleş, onun vurulduğunu görünce koşarak yanına gitti. Başını dizinin üstüne koydu; yaşıyordu, fakat yarası ağırdı. Bedenine tam altı kurşun isabet etmişti. Arkadaşını fark eden Ahmet Rapo, kesik kesik sözlerle,

"Beni vur, beni burada düşmanın içinde yaralı bırakma" dedi.

Keleş, hemen onu yerden kaldırdı. Kolunun altına girdi ve onu karakolun dışına taşımaya çalıştı. Bir yandan da arkadaşına, "Seni

hiç bırakır mıyım? Ya ikimiz buradan birlikte çıkarız ya da yarın ikimizin cenazesini Şırnak'ta yan yana dizerler" diye cevap verdi.

Fakat tek başına yaralı arkadaşını taşıyabilmesi imkânsızdı. Şiyar, Fikret ve Bijî, dış mevzilerde öldürdükleri askerlerin silahlarına el koymuş, Agit'in eylemi koordine ettiği yere doğru geri çekilmişlerdi. Keleş zor olsa da yaralı arkadaşını karakolun dışına çıkarmayı başardı. Lakin gücü, genç ve oldukça ağır olan Ahmet Rapo'nun yaralı bedenini taşımaya yetmiyordu. Bu yüzden onu bir taşın önüne bıraktı ve "Beni burada bekle. Hemen Heval Agit'in yanına gidip yardım getireceğim" dedi.

Ahmet Rapo sırtını bir taşa dayamış, beklemişti. Yarası zaman geçtikçe daha da ağırlaşmış ve kanaması artarak devam etmişti. Buna rağmen bilinci açıktı. Kolları yorulmasına rağmen silahını elinden bırakmamış, parmağını tetikten ayırmamıştı. Bir anda üzerine doğru karanlık bir siluetin geldiğini fark etti. Ancak yaranın etkisinden, gelenin kim olduğunu seçemedi. "Kim olacaktı ki, mutlaka arkadaşlardır" diye düşündü. Ancak yine de silahını doğrultup karanlık siluetin yakınlaşmasını bekledi. Gözlerini kocaman açınca adeta şok geçirmiş gibi oldu. Gelen başında kep olan bir askerdi. Neyse ki silahı o karaltıya dönüktü. Asker silahsız olduğundan iki elini havaya kaldırdı, teslim oldu. Ama onu esir alan kişi yerden bile kalkamıyordu. Bir tek üstünlüğü elindeki zorla doğrulttuğu silahıydı. Ahmet Rapo, genç olsa da çocuk değildi. Karşısındakinin psikolojisini anlamıştı. "Hiç olmazsa ölmeden önce bunu da öldüreyim" diye içinden geçirdi. Bunu fark eden asker aniden,

"Dur. Beni vurma. Sen yaralısın. Ben sağlam ve silahsızım. Seni taşıyarak arkadaşlarının olduğu yere götürebilirim" dedi.

"Tamam, beni taşıyıp arkadaşlarımın yanına götürürsen hayatını bağışlarım. Ama bak silahım elimde olacak. En ufak bir yanlışında seni gözümü kırpmadan vururum."

Bu temelde anlaştılar. Anlaşma her ikisinin de çıkarına sayılırdı. Ölümün pençesinden her ikisi de ancak böyle bir anlaşmayla kurtulabilirlerdi. Ancak birbirine düşmandılar.

Takımın toplanma yeri on dakikalık bir mesafedeydi. Keleş, çok hızlı hareket ederek toplanma yerine ulaştı. Agit, buluşma noktasında Keleş'i karşısında görür görmez hızla ona gidip sarıldı.

Agit Keleş'in de vurulduğunu düşünmüştü. Şimdi karşısında duruyordu. Agit nefes nefese kalan Keleş'e sordu:

"Çok şükür geri döndün. Ahmet Rapo nerede?"

"Ağır yaralandı. Onu bir yere kadar getirip bıraktım. Tek başımaydım. Daha fazla taşıyamadım."

"Hemen gidip getirelim."

Agit, Şiyar ve Bedran Keleş'i takip ettiler. Keleş, arkasında yürüyen arkadaşlarıyla birlikte Ahmet Rapo'yu bıraktığı kayanın önüne geldi. Fakat bıraktığı yerde yoktu.

Agit, "Ahmet nerede? Onu buraya bıraktığına emin misin?" diye sordu.

Keleş, eliyle yokladığı yerden ellerine bulaşan kanı göstererek:

"Heval Agit, bu onun kanı. Düşman esir aldı demek."

Biraz etrafa baktılar, yoktu. Gecikmeden toplanma yerine geri döndüler. Şafak sökmek üzereydi. Hayli zaman kaybetmişlerdi. Oradan uzaklaşmaları gerekiyordu. Toparlanıp hemen yola düştüler. Takım gücü hızla yol alarak Avyan'ın derin vadisine ulaştı. Suyun sesinden dolayı üzerlerinde aniden beliren helikopterleri geç fark ettiler. Türk askeri operasyonu genişletiyordu. Kendilerini yere atıp hiç kıpırdamadan durdular, helikopterlerin üzerlerinden geçip gitmesini beklediler. Adımlarını daha da hızlandırmaları gerekiyordu. Öğlene doğru üs noktasına ulaştılar. Etkili bir eylem yapmış, düşmana ağır bir darbe daha vurmuşlardı. Ama şehit verdikleri için moralleri bozuktu. Nöbetçiler dışında tüm gerillalar mevzilerinde dinlenmeye çekildiler. Noktanın biraz dışında nöbet tutan Bozan, noktaya doğru gelen bir sesle irkildi. Sesin geldiği yöne baktığında bir kişinin sırtında birini taşıyarak noktaya doğru ilerlediğini gördü. Hemen cebinden aldığı taşlardan üç tanesini arkadaşlarının arasına attı. Bu, ciddi bir duruma işaretti. Erdal, hemen soluğu Bozan'ın yanında aldı. Bozan, "Heval noktaya doğru bir kişi, birini sırtında taşıyarak geliyor" diyerek eliyle gösterdi.

Erdal, anında gösterilen yere baktı ve silahının emniyetini açtı. Bozan'ın tarif ettiği yöne doğru ağaçların arasından yürüdü. Temkinli adımlarla, dikkatli bakışlarla, sesin işitildiği yere ulaştığında gözlerine inanamadı. Ahmet Rapo, bir askerin sırtında gözlerinin önündeydi. Tüm takım uyanıp yaşananı görünce şaşkın kaldı!..

***

15 Ağustos eylemlerinin üzerinden yaklaşık iki ay geçmişti. Özellikle Batı Botan'da giderek yoğunlaşan bir savaş gelişmişti. Elbette bu durum kendisiyle birlikte yeni sorunlar da getirmişti. Yine savaş, her alanda aynı düzeyde gelişmemişti. Omyanus Köyü yakınlarında 14 Temmuz Takımının üs olarak kullandığı noktaya Hasan, Terzi Cemal, Sarı Cemal ve Ebubekir gelmiş, yönetim toplantısı yapacaklardı. Gerillalar öbek öbek dinlenmekte, bazıları ise günlük çalışmalarını (yemek, çay, ekmek yapmak gibi) yürütmekteydi.

Yönetim Agit'in her zaman bulunduğu köşede bağdaş kurarak oturup toplantı düzeni aldı. Agit, yan yana oturan Terzi Cemal ile Ebubekir'e sordu:

"Neden Çatak eylemi yapılmadı? Partinin aldığı karar mutlaka yerine getirilmeliydi!

Soru ortaya buz gibi düşmüştü. Soruyu biraz da bekleyen Ebubekir ile Terzi Cemal önce birbirine baktı. Sonra sorudan bir an evvel kurtulabilmek için Terzi Cemal cevap verdi:

"İlçeyi göremedik. İstihbarat da yetersizdi. Haber geç ulaşınca yeterince keşif de yapamadık."

Sonra, "Zamanımız dardı. Arkadaşlar araziyi de tanımıyordu" diye ekledi Ebubekir.

15 Ağustos tarihinde Çatak eylemini örgütleme görevini üslenince Ebubekir, uzun bir yolculuk ardından Faraşîn zozanlarına ulaşmıştı. Birkaç gün bu muhteşem yerde dinlenmiş, yorgunluğu atmaya çalışmıştı. Sonra çevreye biraz bakmış, gelip gidenden Terzi Cemal'i sormuş, kendisinin verdiği bilgiye göre bulamamıştı! "Zaman kalmadı, eylem bundan sonra yetişmez" diyerek, Bestler tarafına geçmişti. Gerçekte Terzi Cemal bulunamamış mıydı, yoksa fazla aranmamış mıydı, Ebubekir yalnız başına ya da Terzi Cemal'le birlikte eylemden vaz mı geçmişti? Bu tür soruların cevabı anlaşılamamıştı. Zaten gerçeğin ne olduğu sonra da hiç anlaşılamadı.

Verilen cevapları hayret içinde dinleyen Agit, yüzünü buruşturup kaşlarını çatarak arkadaşlarına baktı. Bir şey söylemekte zorlanıyordu. Bu sırada araya Hasan girdi. Hasan'ın

asıl hedefi ise geçmişi değerlendirmekten çok geleceği planlamaktı.

"Arkadaşlar raporlarını sundular. Ama asıl mesele şu ki, düşman şaşkınlığını atıyor. Zayıf olduğu karakolları boşaltıyor. Büyük karakollarını ise yeniden tahkim ediyor" dedi.

Toplantıyı yöneten Ebubekir'di. Agit'e söz vermeden önce kendisi konuştu:

"Ordu tüm hışmıyla üzerimize gelip kapsamlı operasyonlar yapabilir. Bu saldırılar karşısında tümden savunma pozisyonunda kalmamız ya da tümden saldırı halinde olmamız doğru olmaz."

Sonra Agit'e söz verdi:

"Saldırı ruhundan çok, kendimizi operasyon dışında tutma anlayışımız, saldırılarının temel nedeni. Aşırı savunmada kaldığımız için sağa sola koşuşturan bir tarz ortaya çıktı."

Ebubekir gözünü Agit'e dikmiş, ama bir eliyle de not almaktaydı. Terzi Cemal ise önüne bakıyordu. Hasan, yeniden söz aldı:

"Ben de Heval Agit'e katılıyorum, gücümüzü koruyalım kaygısı, edilgen kalmamızın temel nedeni oldu. Oysa eylem yapmak üzere birçok gurup çıkardık. Planlamamız var, karar alıyoruz. Ama arkadaşlar, düşmanın zayıflıkları olmasına rağmen eylem yapmıyor."

Hasan sözünü bitirince sessizlik oldu. Herkesin canı sıkılmıştı. Ebubekir söze girerek, "Yine de kontrollü olmakta yarar var. Cephe savaşı vermiyoruz. Başkan'ın önümüze koyduğu bu değil. Gerilla savaşı veriyoruz. Vurup, kaçacağız" dedi.

Agit Ebubekir'i sakin dinlemeye çalışıyordu, ama alnı yine de kırışmıştı. Ebubekir devam etti:

"Meselâ, Agit arkadaş burda diye söylemiyorum ama Eruh atılımı çok başarılı oldu. Hiç kayıp vermedik. Ama Hasan arkadaşın da dediği gibi şimdi karakolları güçlendirdiler. Aynı ekip Milli Karakolunu vurdu, ne oldu? En değerli iki yoldaşımızı kaybettik."

Bunun üzerine Agit söz istedi. Ama Ebubekir konuşmasını sürdürdü:

"Bir dakika Heval Agit. Meselâ Cemil arkadaşı da kaybettik, değerli milislerimizi de. Ne zaman? Atılım sonrası. Planlamalara uyalım, eylem yapalım, ama gerilla uyanıklığını hep aklımızda tutalım."

Sonra Ebubekir Agit'e söz verdi. Agit konuşmaya başlamadan önce kısa bir süre Hasan'a baktı. Onun gibi sakin olmalıydı. Derin bir nefes çekerek konuştu:

"Milli Karakol eyleminde düşman dokuz kayıp verdi, birçoğu savaş dışı kaldı. On bir silah kaldırdık. Ama Ebubekir arkadaşa katılıyorum, bunlar yetmez, şehitlerimizin kanını bunlar karşılamaz. Daha iyi olmalıydı, buna katılırım."

Agit, Ebubekir ile Terzi Cemal'e bakarak konuşuyordu. Ebubekir de Agit'e bakıyordu. Aralarındaki gerilim çok açıktı. Agit devam etti:

"Ben yapmamaya karşıyım. Kayıp vermemenin yolu dağların kuytu köşelerinde saklanmak değildir. Sürekli kaçış ve saklanmayı esas alırsak, bu bizi gevşek bir ruh haline sokar. Oluşan düşünce, 'her an saldırıya uğrayabilirim, operasyon kapsamında kalabilirim, her an ölebilirim, her an yakalanabilirim' gibi bir ruh halidir. Bu durum kabul edilemez."

***

Botan'daki merkezi yönetimin toplantısı, tüm katılanlar gibi Ebubekir'i de derinden etkiledi. Özellikle Agit'in pratiği ve yaptığı eleştiriler onu derin derin düşündürüyordu. Mutlaka bir şeyler yapmalıydı. Eğer eylem geliştirmezse, Agit karşısında söyleyecek sözü kalmazdı. Ama ne yapmalıydı? Nasıl bir eylem gerçekleştirmeliydi? Günlerce bunun üzerine derin derin düşündü. Sonunda bir karara ulaştı: Spivyan köyündeki ajan çeteleri vurarak etkili bir pratik ortaya çıkartabilirdi. Hem böylece Cemil arkadaşın da intikamını almış olurdu ki, bunun örgüt içindeki etkisi daha da çok olurdu.

Ebubekir iyice karar verdikten sonra, yanına Tevfik'i çağırdı. Toplantı sonrası yeni düzenleme olmuş, Tevfik kendi yanında kalmıştı. Yanındaki gücü takım düzeninde örgütleyerek, Tevfik'i başlarına komutan yapmıştı. Tevfik alanı ve halkı iyi tanıyordu. Agit'in yanında önemli bir tecrübe de edinmişti. Ayrıca hırslı birisiydi; öne çıkmak, başta olmak istiyordu. Ebubekir, Tevfik'in bu özelliklerini görmüş, bu biçimde yararlanacağını düşünmüştü.

Tevfik'le oturunca Ebubekir konuyu açtı. "Spivyan çetelerine yönelik bir intikam eyleminin iyi olacağını ve her bakımdan

etkide bulunacağını" söyledi. Belirtilenleri dinleyen Tevfik, hemen "Olur Heval" dedi. Tevfik çok fazla düşünmez, söylenenlere hemen ve çoğunlukla "evet" derdi. Bir de Agit'in yanında çalışmış olması, Agit'in her şeyi tüm derinliğiyle düşünüp planlayarak hareket etmesi, onda eylemlerin kolay başarıldığı gibi bir sanı oluşturmuştu. Her zaman öyle olacağını sanıyordu. Ebubekir'in de benzer yaklaşım içinde olduğunu sanarak, hiç düşünmeden hemen "Evet" demişti.

Ebubekir ile Tevfik, söz konusu eylem üzerine epeyi tartıştılar. Ebubekir de o alanda olacaktı, ama eyleme Tevfik komuta edecekti. Bu durum Tevfik'i biraz düşündürdü. Spivyan çetelerini vurmak, karakol vurmaktan kolay değildi. Yapınca Mele Ömer'in çete gücüne ağır bir darbe vurabilmek gerekirdi ki, bu da öyle kolay olmayacaktı. Cemil'in vurulmasından sonra devlet Spivyan'a daha çok önem vermiş, Mele Ömer'in gücünü artırıp silah da vermişti. Bir grup asker sık sık uğrayıp güvenliklerine yardımcı oluyordu. Mele Ömer ve çetesi, her an saldırı beklediği için tedbirleri artırmıştı.

Tevfik tüm bu hususları dile getirdi ve "Nasıl yapılabileceğini?" sordu. Ebubekir durumu anlamıştı; biraz düşündü ve "Eğer pusuya düşürülemezlerse köye baskın yapılabilir, gerekirse evleri de vurulabilir" dedi. Giderek tartışma köye baskın ve çete evlerinin vurulması üzerinde yoğunlaştı ve yapılacak eylemin planı bu çerçevede oluştu.

Buna göre gereken hazırlıkları yapıp, Spivyan köyünün yakınında mevzilendiler. Akşam olunca küçük bir grupla Ebubekir orada kaldı; Tevfik ise üç koldan hedeflerin üzerine gitti. Mele Ömer'in, muhtarın ve koruculukta pek istekli olup öne çıkan Emin'in evleri hedefti. Önce üç koldan bu üç evi de bisivingle vurdular. Roketler evlere değince, büyük patlamalar yanında bir de yangın çıkardı. Ardından silahlarla evleri taradılar. Köyde büyük bir kargaşa oluştu. Diğer evlerdeki çeteler mukavemet edip çatışmaya yol açtılar. Karşılıklı süren kısmi bir çatışma ardından Tevfik gücünü geri çekti. Evler yanmış, bir çete ile birlikte Mele Ömer'in ailesinden sekiz kişi ölmüştü. Sonucu Ebubekir'e rapor etti Tevfik. Doğru bir hedefe yönelik bir eylem yapılmıştı, ama eylemin biçimi ve sonuçları bakımından Ebubekir tam emin değildi.

Spivyan baskını çevrede hızla yayıldı. Sömürgeci basın, özellikle sivil ölümlerini öne çıkartarak, boy boy resimler vererek gerilla ve PKK aleyhine yoğun bir propaganda geliştirdi. Olayı basından öğrenen Apo, önce çok rahatsız oldu ve bir süre olay üzerine düşündü; sonra bir hükme ulaştı; böyle bir olay olsa olsa kontrgerilla işi olabilirdi, zaten devlet koruculuk adıyla bu yapıyı geliştirmeye de çalışıyordu. Apo, PKK merkez organı Serxwebûn'a gereken perspektifi verdi. O ayki Serxwebûn gazetesi "Spivyan'da Kontra Katliamı" başlığıyla çıktı.

Olayı öğrenince Abbas da sonuçtan çok rahatsız oldu. Biraz düşündükten sonra, "Bu eylem tarzını doğru bulmadığını ve kabul etmediğini, yönetimin bilgisi dışında yapıldığını, dolayısıyla yapanların sorumlu olduğunu" içeren bir rapor hazırlayıp Apo'ya gönderdi. Aslında hedef doğruydu, şehit gerillanın intikamını alma eylemi çok anlamlıydı; eğer sadece suçlular cezalandırılmış olsaydı çok etkili bir eylem olabilirdi. Ama "Suçluyu cezalandıracağım" diye köyü basıp evleri yakmak, olayla ilgisi olmayan sivilleri vurmak, gerillanın özgürlük çizgisi açısından kabul edilebilecek bir durum değildi.

***

15 Ağustos Atılımından sonra devletin en çok önünü almak istediği husus, yöreden PKK'ye katılımların gelişme eğilimi göstermesiydi. Atılımın ardından 40-50 kişilik bir grup katılım yapmak istemesine rağmen, Sarı Cemal "Bu kadar insanı kaldıramayız, o kadar hazırlığımız yok" diyerek katılımı durdurmuştu. Ama Korkmaz ve 4 arkadaşı Dersimli Şiyar ile konuşarak 5 kişi halinde PKK'ye katılım yaptı. Aynı köy Deşta Lala'dan zaten önceden de Metin, Fail ve Fadıl gibi kimseler katılmıştı. Eski kadrolardan, Lübnan'dan gelmiş olan uzun boyu ve yakışıklı çehresi, kıvırcığa çok yakın saçlarıyla Dersimli Şiyar, kısa boylu ve yuvarlak yüzüyle Cemil ve üçgen suratlı ve kısa boylu, ama cin gibi biri olan Deşta Lalalı Metin, 15 Ağustos Atılımından sonra da her fırsatını bulduklarında bu köye siyasi çalışma için geliyorlardı. Gerillanın söyledikleri ve eylemleri köylüleri derinden etkiliyordu.

Bu durum, o köyden katılımlardan dolayı zaten iyice kızgın olan Türk komuta yapısını çileden çıkarmıştı:

"Gidin o köyü çabuk yerle bir edin; ve ailelerine de deyin, gidip o piç yavrusu döllerini Apocuların yanından getirmeseler karılarını tek tek askerlerin altına yatıracağız."

“Emredersiniz binbaşım, bölüğü alıp hemen oraya gidiyorum.”

Aslında Eruh ve Şemdinli eylemleri ardından devlet ve askerler çok korkmuştu. Komutanlar önce köylere gittiklerinde adeta yalvarırcasına yaklaşmışlar, köylülere her türlü vaatte bulunarak onları gerilladan uzak tutmaya çalışmışlardı. Askerlerin yaşadığı bu korku, köylülerin gerillaya daha çok güven duymasına yol açmıştı. Bu durumu fark edince, şeker politikasını bırakıp şimdi kamçı politikasına yöneliyorlardı. Şeker-kamçı, böl-çatıştır, gerilla kılığına girip komplolar geliştirme politikalarını iç içe yürütüyorlardı.

Askerler Deşta Lala’ya geldikleri gibi, ilk işleri bir takımın hemen Artuk komutanın gösterdiği yerlerde 2-2 taş ve kayaların, ağaçların ardına mevzilenip köyü kuşatmak oldu. Diğerleri de hızla köye daldı. Askerlerin köye girmesiyle beraber evlere dalmaları bir oldu. Askerleri gören köylülerde bir panik ve kaçışma başladı, kendini kurtaran bazıları kaçarken, çoğu köyde evlerin içinde ya yemek yerken, ya dinlenmek için kestirirken, ya eşler birbiriyle oynaşırken yakalanıp köy meydanına getirildiler.

Herkes alana gelince, Artuk yüzbaşı kadınların bir tarafta, erkeklerin de bir tarafta toplanmasını sertçe emretti. Ardından her iki tarafa da “Çabuk herkes üstündekileri soysun!” diye komut verdi. Halk şaşırmış ve korkudan ölecek gibiydi. Köyün tüm erkek ve kadınları nasıl birbirinin karşısında soyunacaktı; çok ayıp ve günahtı bu!

Sesleri iki taraftan yükselmeye başlayınca komutan hemen Kırıkkale tabancasını çekip havaya tam 5 el ateş etti. Ardından “Bakın, dediğimi yapmazsanız ha bu tabancayla sizi tek tek kafanızdan vururum vallahi. Madem günah ve ayıpsa o Ermeni dölü, dağda birbirini belleyen komünistlere niye yardım edip, çocuklarınızın onlara katılmasına izin veriyorsunuz. Çabuk soyunun dedim size!” diye sertçe konuştu.

Tam 40 dakika kadar, o her değdiğinde çıplak vücutlarında kıpkırmızı izler bırakan ince dallar ve değdiği yerde geniş bir çukurluk oluşturan coplarla köylüleri acımadan dövdüler. Artık yorulup bıraktıklarında ne erkeklerde ne de kadınlarda hal kalmayıp ya yere çökmüş ya da yerde sürünür hale gelmişlerdi. Kadınlar o halde yine de mahrem yerlerini dayaktan kıpkırmızı olmuş, kimisininki şişmiş elleriyle kapamaya çalışıyorlardı. Kadın-erkek, herkesin sırtı, kolları, bacakları, göğüsleri, her tarafları ince ince kırmızı izler ve geniş kırmızı çukurluklarla dolmuş, tüm bedenleri kızıla kesmiş, sızıdan hiçbiri yerinde duramıyordu.

Bu sırada erkeklerin içinden bir ses Kürtçe bağırarak “Ey kuçikno! Wê Rojeke tolavê ji we rakin!” dedi. Bunu duyan komutan, birlik içinde Kürtçe bilen bir ere “Bu ne diyor? Bu ne diyor?” diye sordu. Er korku

içinde titreyerek, “Kötü söz işte komutanım. Deli herhalde, kendi kendine konuşuyor” dedi. Er olayı kapatmak istiyordu. Komutan üstüne gitti ve “Bak seni elime alırım ha! Tam ne dedi bana söyle!” diye kızınca, er bu sefer komutanın korkusundan olduğu gibi tercüme etti: “Ey köpekler! Bir gün bunun intikamını sizden alırlar!”

Artuk yüzbaşı bu sözleri duyunca deliye döndü. Antrasit yüzü daha bir siyahlaştı, göz bebeği kara taştan yapılan iri bir gülle gibi büyüdü, yüzünün ak kısmına kan sızdı. “Vay avradını … vay! Apocular sana bu cesareti veriyor ha! Ulan şimdi sana dünyanın kaç bucak olduğunu gösteririm ulan!!” dedikten sonra, 3 ere “Çabuk o köpeği buraya getirin” dedi. Bir deri bir kemik kalmış, ama o halde bile direnerek gitmek istemeyen 40 yaşlarındaki adamı zorla komutanın yanına götürdüler. Komutan ağzı köpüre köpüre “Ulan şimdi sana göstereceğim ulan!” diye bağırırken, 40 yaşlarındaki köylü de “Natirsim law! Ez ji bave te natırsim, ey kuçik!”[12] deyip direndi. Komutan bunu da aynı askere tercüme ettirince kan beynine sıçradı. Bir deri bir kemik adama önce tekme tokat girişti; adam da karşılık verip yüzüne iki tane sert yumruk vurunca, her üç askere “Tutun lan bu köpeği, tutun” dedi. Erlerin her üçü adamı zorla el ve ayaklarından tutarken, köylü halen komutana, küfürlerinin karşılığı olarak durmadan hakaret ediyor ve “Zaten sizde erkeklik yoktur ki, ancak bir kişiye on kişi ile gelmesini bilirsiniz” diyordu. Gözü dönmüş komutan hemen gidip sağa sola baktı, kalınca ve bir metre kadar uzunlukta siyah bir bükülmüş inşaat demiri buldu; iki eri daha çağırıp “Bunu böyle yerde dik tutun lan!” dedi onlara. Artuk, sonra diğer askerlere “Onu getirin, çabuk!” diye emir verdi. Adam direndiyse de güçlü kuvvetli genç askerler, zayıf köylüyü zorla kaldırıp getirdi. Getirdikleri gibi gözü dönmüş ve petek gibi ellere sahip yüzbaşı, köylüyü ipince belinden kavradığı gibi bütün şiddetiyle yerde dikili inşaat demirinin üzerine aniden sonuna kadar oturttu. Adamdan sadece çok acı bir “Iğğğğ!” sesi çıktı. Makatından giren demir ağzından bir karış kadar kanlar içinde ve üst azı dişi ile onun yanındakini kırarak dışarı çıkmıştı.

Demiri tutan askerler korkuyla bırakıp kaçtılar; adamı getiren erler de oradan kaçtı. Yüzbaşı ise, adama bakıp gülerek “Bir daha o sözleri söyle bakayım” diyordu. Kadınlar içinde “Ahhh!” deyip çoğu bayılırken, kalanlar gözünü kapatarak yüzlerini diğer tarafa döndüler. Erkeklerin hepsi de yüzünü diğer tarafa çevirdi. Erkekler içinden “Bu nedir başımıza geldi Allah’ım!” uğultuları gelirken, kadınlar ağlamaktan kendilerini helak ettiler. Kazığa oturtulan adamın karısı, anında bayılmış, 5-6 kadın onun etrafına toplanmış ayıltmaya çalışıyordu.

Askerler bıraktığı için, içinden boydan boya şiş geçmiş halde yere düşmüş adam sadece “Iğğğğ! Iğğğğ!”, bazen de son gücünü toplayarak

“Uğğğğğğğğ!” diye uzun ama kısık bir inilti çıkarırken, yanında duran Yüzbaşı Artuk, herkese, “İyi bakın buna! İyi bakın! kim devlete karşı gelirse sonu bu olacaktır, bu!” diye bağırıyordu. Ama köylü cesur ve inatçıydı, yerde o haldeyken bile son anlarında, halka öyle sözleri bağırarak söyleyen yüzbaşıya sert sert bakıp, sağ elinin parmaklarını “Sen dur! Sen dur!” anlamına gelen bir şekilde dik olarak birbirine yapıştırıp bir-iki defa ona doğru salladı.

Bu olaydan sonra da Artuk yüzbaşı, “bağlı bir Apocu köy “diye Deşta Lala’ya belasını sürmekten vazgeçmiyordu. İki günde bir oraya gelip köylüleri öyle çıplak edip işkenceden geçiriyordu.

Bir gün yine Artuk Yüzbaşı, bir kasırga gibi köye girdi; köyün etrafını yine kuşatmıştı. Girdiği gibi köylüleri yine topladılar meydanda. “Herkes gidip evinden kazma-kürek ile var olan uzun direkleri getirsin” dedi. Fakir köylüler merak içinde “Acaba bu sefer ne olacak” diye korku içinde düşünerek denileni yaptı. Epeyi kazma kürek meydanda toplanınca “Bir köylü bir er olmak üzere altışar altışar, her biriniz elinize bir kazma ya da kürek alıp bu kenara geçin” dedi. Tüm köylü ve erler bunu yapmak isterken, yüzbaşı bağırdı “Yo yo! Sadece 7 grup olacak” dedi. Dediği şekilde 7 grup ayrıldı. Sonra gözüne kestirdiği iri-kuvvetli 7 genç köylüyü çağırarak “Sizlerden her biriniz de bu uzun ve kalın direklerden birer tane alıp, birer birer bu 7 gruba geçin” diye konuşmasına devam etti. Yedişer kişilik gruplar böylece hazırdı artık. Ardından cebinden bir liste çıkardı ve muhtarı yanına çağırarak okumaya başladı: “Ahmet falankes, Mecit filankes…” diye 7 kişinin adını okudu. Ondan sonradır ki, korkunç planını açıkladı: “Muhtar, sen devletin adamısın,” dedi. Muhtar da ne olduğunu bilmeden, biraz da gururla “Evet, komutan beg!” dedi. “O zaman bu devletin kararıdır: Sen bu gruplardan her birini, adını okuduğum her bir kişinin evine götüreceksin, onlar da o evi yıkacak, dümdüz edecek” diye konuşmasını sürdürdü yüzbaşı. Bunu söylediği gibi kadınlar ve erkeklerin içine tam bir kargaşa girdi. Muhtar sessizce yüzbaşının yanında durmuşken, ev sahipleri gelip kendisini komutanın ayağına atıp “Komutan beg! Komutan beg! Suçumuz nedir ki? Niye bizim evleri yıkıyorsunuz?” diyorlardı. Kadınlar “Hawar! Hawar! Malame ji çû! Hawar Xûda! Ev çi belaye hat sere me?”[13] diye inleyip, saçlarını-başlarını yolarak komutana yalvarıp ve “Ihı ıhı ıhı ıhı! Hııııı hıııııı! Hı hı hı hı hı!” diye ne kadar ağladıysa da yüzbaşıyı kararından vazgeçirtemediler. Evi yıkılacak köylüler yalvarıp komutanı ikna etmeye çalışırken, yüzbaşı muhtara “Çabuk haydi grupları al, her birisini bir eve götür” diye azarlayıcı bir ses tonuyla emir verdi. Donup kalmış olan muhtar “Tamam, komutan beg” deyip grupların önüne düşerken, aynı anda Artuk yüzbaşı ev sahiplerine dönüp “Bak, gidip evinizi boşaltın 5 dakika

içinde, 5 dakikadan sonra yıkım başlayacak!" dedi, arkasından da yola düşmüş olan muhtara bağırdı: "Muhtar, sadece 5 dakika ver ha! Sonra grup yıkmaya başlasın!" "Tamam, komutan beg."

Bunu duyan köylülerin her biri ağlaya sızlaya, tanrıya isyan ede ede evine doğru koşup bari çocuklarını ve ev eşyalarını kurtarmak istediler. Gruplar eve yetiştiğinde biraz eşya çıkarmış olan ev sahiplerine 5 dakika süre verildi. Ama bu 5 dakikada ev sahipleri tüm eşyalarını evden çıkaramadan kazma-kürekle, her yerde 6 kişi evleri yıkmaya başladı. Değerli eşyalarını kurtarmış olan ev sahiplerinin çoğu, tehlikeyi göze alıp ev yıkılırken onlar toz toprak içinde içeri girip kalan eşyalarını da almak istiyorlardı. Ama kazmaları eline almış olan askerler duvarlara sertçe vurup, yanındaki köylüye "çabuk kürekle deliği genişlet, önümü biraz temizle" diyor, kürekçi köylü bunu yaparken, asker bu sefer elinde uzun direk olan köylüye "Çabuk sen de şu parçaladığım duvara direkle vur içeri yık, çabuk" diyordu. Korkudan o da uzun direği zayıflamış olan duvara vurup "Gruuummm!" diye içeri ya da yan tarafa doğru yıkıyordu. Zaten evler taş-topraktandı; yıkılması çok zor değildi.

Evleri yıkılan aileler, temel şeylerini dışarı çıkardılarsa da yine de içerde bazı eşyaları kaldı. Yüzbaşı, yıkım işinin zamanında bittiğini görünce sevindi. Köylüleri tekrar meydana toplayarak, onlara şöyle dedi: "Siz Apoculara yardım ettiğiniz ve oğullarınızı yanlarından getirmediğiniz sürece gelip her sefer hak ettiğiniz bir cezayı vereceğiz size. Bu daha işin hele helesi, daha bunun vele velesi var, unutmayın."

Genelde Kürdistan'da olduğu gibi özellikle Botan'da devletin askeri ve siyasi yetkilileri, PKK gerilla birimine katılan yerli gençlerin önünü kesmek ve gidenleri de ailelerini sıkıştırarak geri getirmek için her yola başvuruyordu. Bu katılımlar onun için, tıpkı bir yumak halindeki ipin ucundan tutup çekerek sonunun gelmesine kadar gitmekti çünkü. Ama bir gerçek daha vardı ki, PKK'ye katılanlar kolay kolay dönmezdi; örgütte öyle büyülü bir ruh vardı ve her geleni manyetik alanına çekiyordu. Devletin bunla uğraşması adeta nekromansi (ölüyü çağırmak, geri getirmek) gibi bir şeydi. Ama artık ipin ucunu kaçırmış olduğu için devletin çaresizlikten başka yapacağı bir şey yoktu. Ne var ki, bu konuda PKK rahattı ve sömürgeciliği bununla en zayıf noktasından vurduğunun farkındaydı. Zira örgüte yerelden katılımlar hem PKK'nin o alan rahatça yerleşmesine katkı sunacak hem de karşı orduyu eleman bakımından zayıflatıp ona karşı kendi ordusunu kuracaktı.

Dördüncü bölüm

15 Ağustos Atılımı sürecini değerlendirmek için, o yılki pratiğin sahibi olarak ülke içi merkez, aralık ayının yirmisinde toplantıya oturdu. Abbas, Agît, Hasan, Selim, Ebubekir, Terzi Cemal, Sarı Cemal ve Dersimli Şehmus'un her biri bir yerden gelmişlerdi. Toplantı 15 Ağustos Atılımının planlaması sırasında belirlenmişti. Fatma, önce Rojhilat'a ve oradan Suriye'ye gittiği için artık ülke alanında değildi. Cuma Rojhilat Kürdistan, Fuat ise Lolan-Xinêre çalışmalarında olduğu için katılamadılar. Hakkari alanını temsilen Şehmus vardı.

Mîroz ile Gûzê köyleri arasında, bu her iki yere göre daha güneye düşen ve fazla yüksek olmayan, ama sarp ve ağaçlık, ağaçların içinde de kayalık-taşlık bir dağın dibindeki noktalarında oturdular. Burası, herkesin getirilmediği, dar günler, sıkı operasyon ortamları için gizli tutulan bir yerdi. Daha çok Abbas'ın yönetim toplantıları ve görüşmeler için kullandığı bir kamptı. Kampın kendisi de büyük kayalıklar ve ağaçlıklardan oluşma yamaçta bir yerdeydi. Bir pınarın yanına kurulmuştu hemen. Aslında burası eski bir sürü hayvan gov'ı yanına kendileri tarafından yapılmıştı. Duvarlarını taş ve çamurdan yapmışlar, üzerini de ağaç ve toprakla kapatmışlardı.

20 Aralık 1984 günü başlayan ilk oturumda, resmi merkez sorumlusu olarak Abbas, toplantının açılış konuşmasını yaparken pek de heyecanlı değildi. Yıllardır alışıktı bu tür toplantılara, bir açıdan bakıldığında da hayatı, devrimci pratik faaliyetinin bir parçası olarak toplantılardan örülmüş gibiydi:

"Arkadaşlar, bu toplantımız Kongre sonrası üçüncü ana merkez toplantımız oluyor. Ortaya çıkan durum, gelişmelerin beklenildiğinden daha geniş boyutlu ve derin, kapsamlı olduğunu gösteriyor. Örgütte kriz, devrimci görevlere sahip çıkamama ağır bir sorun olarak ortaya çıktı. Konferans ve Kongrede çözüm yolları gösterilmiş olsa da çözüme varmanın öyle kolay olmadığı ortaya çıktı. Bunun yerine örgütü yıkma, reformize etme, sömürgeciliğin uzantısı yapma faaliyetleri gelişti. Örgütlü bir provokasyon, partiyi bu hale getirmek istedi. Devrimci çizgiden uzaklaşma, örgütü çizgiyle birlikte imha etme çabaları ortaya çıktı. Bu durum merkezi yapı veya olması gerekenler içinde de gelişti. Karşı-devrim tüm

bunları da yedeğine alarak devrimin üzerine yürüdü. Faşizm, devrimci hareketi dağıtmak, ezmek istedi ve bu yönlü bir akım dayattı. Ancak, Kongre kararlarının çözüm yöntemleri, nihayet komplocu yapıya karşı başarı kazanmıştır. Örgüt içinde doğrudan provokasyonun uzantısı olan güçler kısmen etkisiz hale getirildi."

Toplantıda bulunan Terzi Cemal, biraz da iş olsun diye Abbas'ı dinlerken, onun bu güzel yeri nasıl bulduğunu merak ediyordu.

Gûzê köyü birkaç hanelik ve Mîroz'un mezrası gibi bir yerdi. Köşeli bir yumruk gibi Güney Kürdistan'a uzanan Şemdinli'nin batısında, arazinin girinti yerine düşüyordu. Govendê dağının altındaki derin vadiden akan suyun kenarında kurulmuştu. Govendê dağının Güney'e doğru uzantılarının eteğinden çıkan birçok pınarın suyundan mürekkep ve pek büyük olmayan, ama yaz-kış kurumayan bu akarsu köyün ortasından geçiyor, evler her iki yanında kalıyordu. Bu su, sonra aşağı doğru inip Avaşîn'e karışıyordu. Gûzê'den belli bir mesafede Mîroz köyü yer alıyordu. Bu köyün arazisi de her yanı ağaçlık ve çok büyük olmasa da irili-ufaklı kayalık-taşlık bir yer olup, tarıma elverişli değildi. Yine de köyün kendisi pek büyük olmayan bir düzlükte kurulmuştu. Bolca bulunan palamut ve mazı ağaçlarının yanı sıra sarı sarı yetişip normal elmalar gibi büyümeyen ve yörede "sêvok" denilen bir tür yabani elma, normal armuttan daha küçük ve sert karçîn, nar ve sarı alıç gibi meyve ağaçları da vardı. Hele gerillanın, özellikle gece karanlıkta baş belası ve işkence yuvası dikenli böğürtlenler…

"Örgüt faaliyetlerimizde belirlenen sürelerde istenen gelişmeler sağlanamayınca, yeni yöntemler geliştirilmiştir. Fakat bunlardan da istenilen sonuçlar alınamayınca, eksik olan yönleri geliştirmek, gelişmeyen yapıları değiştirmek biçiminde bir örgüt yöntemi izlenmiş ve bu toplantıya ulaşılmıştır. Avrupa, Suriye ve daha değişik alanlarda da yapılan çeşitli toplantılar, 'Hazırlık Birimleri' biçiminde görevlere sahip çıkma ve yürütmeye yönelik amaçları edinmiştir. Biliniyor ki, çözülmeyen, ama mutlaka çözülmesi gereken tahammülfersa sorunlarımız vardır. Toplantımız esas olarak bu konuda çözüm için yol-yöntem belirlemek, pratik kararlar almak durumundadır. Bu, zor bir durum değildir. Çünkü bu konuda belli deneyimlerimiz vardır. Zorlanmayacağız. 15 Ağustos eylemleriyle ortaya önemli siyasal gelişmeler çıkarılmıştır. Bunları tartışmak, uygun devrimci kararları geliştirmek ve daha ileri gelişmelere yol açmak için yapılan bir toplantıdır."

Abbas'ın, kendisini hafiften kasarak konuşmasından, konuya yoğunlaşarak yaklaştığı belli oluyordu. Bu yoğunlaşmanın sonucu olacak ki, daha önceleri konuşmalarında yaptığı gibi, yer yer göz kapaklarını yarıya kadar indirip süzük gözlerle alçak sayılabilecek bir sesle belli bir

tempoda anlatıyor, bir bakıyorsun bir yerde aniden sesini yükselterek konuşup ela gözlerini açarak dinleyicilere bakıyordu. Bazı iddialara göre bilimsel olarak yapılan araştırmalar göz rengine göre karakter belirtiyordu. Bunu bir yerde okumuş olan Sarı Cemal, Abbas onlara baktığı sırada görünen ela gözlerine bakarak ister istemez düşündü: "Gerçi bu gözlerde iris, kişinin üstündeki giysinin rengine ve ışığa göre yeşilden kahverengiye kadar değişik renkler sunduğundan, gözdeki melanin miktarı kişiye göre değiştiği için bu tür gözler için ortak bir şey söylemek zor olsa da, yine de bu renk göze sahip olan insanlar dediklerine göre çok özel oluyormuş. Bağımsız ve özgürlükçü kişiler oluyormuş. Kendinden eminler de. Aynen Abbas gibi… Ama Abbas arkadaş kendinden çok emin! Gizemli yönleri de varmış: ama bizim arkadaşta o pek yok sanki. (Çok hafiften tebessüm ederek) fakat örgütsellik gereği gizli yanları epeyi. Kendilerinden emin olduklarından belki, bu tür kişiler için plansız da deniyor. Buna kendisi şiddetle karşı çıkar, birçok arkadaş da kabul etmez ama bence de -şu veya bu düzeyde de olsa -bir plansızlık var Abbas'ta." Sarı Cemal, Abbas'ın anlatırken gözlerinin zaman zaman süzük olmasını da haklı olarak o anki yoğunlaşma nedenine bağlıyordu. Doğru ya her insanın aşırı yoğunlaşma anında bir mimiği ya da hareketi vardır. Aşırı soğukkanlı duruş bile bazen o anda kişinin ileri düzeyde yoğunlaşmasının dışa vurumu olabilir. Her insanda bu farklı farklıdır.

"Toplantının çözüm getirmesi gereken sorunlar var: Parti politikasının daha etkin yürütülmesi, bunu pratikleştirecek bir yapının ve örgüt çalışmalarının ortaya çıkarılması; 15 Ağustos'un açtığı yeni dönemin eylemsel sorunları, ülke genelinde buna göre yönetim ve taktik hususların geliştirilmesi… Bu konuda pratik kararlara ulaşmak ve hemen uygulamasına girmek gerekiyor. Bu açıdan ertelenemez, hafife alınmaz. Bunun için geçmiş 3-4 yılın yöntem ve biçimlerini esas almıyoruz. Dönemi öyle karşılamak örgütü imhaya götürür. Aksine önceden de yapılan eleştirilerin esas alınması gerekir. Ortam, devrimci politikanın yürütülmesi açısından uygundur. Devrimci deneyim zengindir. Güçleri görevlerin başına ulaştırıp örgütlemek gerekiyor. Belli ki yapımızı büyütüp güçlendireceğiz. Bu konuda umutlu olmak gerekir. Buna inanmayan yıkıcı ve bozguncular çıkmıştır zaten."

Bu konuda yenilikçi olmaları gerektiğini hepsi anlıyordu. Genel sorumlunun belirttiği gibi eskinin yöntem ve biçimleriyle olmazdı bu. Bir yenilenme gerekliydi. Var olan askeri ve siyasi problemler, ancak yeni ve farklı fikirler ile bunların ortaya çıkaracağı yöntemlerle çözülebilirdi. Yoksa, eskiyi tekrar edip istemedikleri darbeleri yemeye devam edeceklerdi. Yenilikçi olabilmek için de bir defa, başarı ve zaferin kale kapısı

olan öz disiplini kendilerinde daha da geliştirmeleri gerekti. Hakeza ikircikli değil, oldukça kararlı ve amaçlarına ulaşmaları için gayet planlı, yine çalışmada iyi bir dizaynı esas alan bir tarz tutturmaları zorunluydu. Bütün bunlar içinse özellikle gözlem yeteneğini pratiğe titizce uygulamak ve zekayı yormak şarttı. Tutucu ve dogmatik değil, farklı, o zamana kadar ortaya çıkmamış bakış açılarını hayata geçirmek, çoğu zaman hayat kurtarır. Elbette ki, bunun için cesur davranmak ve kendisini sadece bir tarz okumaya kilitlememek, değişik değişik okumaları yapmak önemlidir. Yoksa farklı yaklaşımlar ve yeni bakış açıları insanın rüyasına bile girmez. Sorgulayıcılık ve yaratıcılık, böyle bir kişilik için 'olmazsa olmaz' gibi bir değerdedir. Kendine ve dışa yönelik sorgulamayı hakkıyla yapmayan kişi, görünmeyeni nasıl görür, eksiği ve hatayı nasıl tespit eder ki ona göre yeniyi geliştirsin? Denebilir ki, yenilikçi kişiliğin başta gelen özelliği yaratıcılıktır. Yaratıcılık, elbette ki kolay değildir, ama hiç de imkânsız bir şey değildir. Zaten insanı insan yapan öğelerden önemli biri de yaratıcılıktır. Yoksa insan hep öyle kuyruklu kalacaktı. Bazı iddialara göre yaratıcılık bir tıynet özelliğidir, zorla olmaz dense de bu yanlıştır. Her insanda yaratıcı özellik vardır. Önemli olan geliştirebilmektir. Bunun için başta kişinin, yaptığı işe ilgi ve inancı olması şarttır. Ki, o zaman potansiyellerini harekete geçirebilsin. Yoksa o kişi yaşayan bir ölü durumunda kalır. Diğer bir şey ise, bıkmadan, usanmadan deney ve deneydir! Kendi bireysel hayatından elde ettiği ve önüne kitaplar veya başka yollarla hazır gelen deneyimleri ısrarla birleştirip sonuç çıkarmazsa, elbette ki o kişide kendi kendini hep tekrarlayan rutin bir ölü yaşam dönme dolap gibi dönüp durur. Tabi bu konuda beyni, insanlığın hazır araştırma ve deneyim sonuçlarını okuyarak sürekli doyurmayı demeye bile gerek yok.

Toplantıdakilerin çoğu, özellikle aldıkları bazı darbeler ve görevlerin yerine getirilmemesinden sonra bu yenilenme konusu üzerinde duruyordu.

"Ortaya çıkan gelişmeler ürkütücü olmamalıdır. Bizdeki durum bir kokuşma, dağılma emaresi değildir. Tersine yürütemeyen yapının vardığı durumdur bu. Merkez dahil, yapımız büyük ölçüde ayrıştı. Yine örgüt içinde kişisel yaşamı idame ettirmeyi örgüt yapımız kabul etmez. O, ruhen örgütte olmama durumudur. Davut bunun belirgin örneğidir. Örgüt içinde yer almak örgütlü olmak demektir. Ruh ve düşüncede örgüte bağlı olmak gerekir. Düşüncede kabullenilse de pratikte ikircikliklik, kararsızlık, sorumluluktan kaçma var. Bu 'kaçak güreş" te ısrar edilirse oportünizme götürür. İşlerin yürütülememesi durumu yok. Yürütenlerin yü-

rüyememesi durumu var. İşler, dar, geri, tembelce ele alınmamalı. Ne ürküntüye kapılmalı ne de işlerin basitçe yürütülebileceği kanısına… Ulusal Kurtuluşumuzun merkezi, ulusun iradesi olabilir."

Abbas'ın açılış konuşması sona erince toplantının gündem maddeleri belirlendi:

1- Faaliyet raporunun incelenmesi.
2- Rapor temelinde:

A. Siyasal durum ve bazı konulardaki siyasi tutumumuz.
B. Parti içi sorunların çözümü.
   a- Merkezi düzeyde ortaya çıkan sorunlar.
   b- Alt düzeydeki sorunlar-Provokasyon, yıkıcılık, bozgunculuk, kaçkınlık ve teslimiyet-
   c- Parti güvenliği sorunu.
C. Yeni dönemin görevleri.
   a- Örgütsel görevler (bütün alanlarda)
   b- Cephe.
   c- Silahlı Mücadele.
   d- İş bölümü ve görevlendirmeler.

***

Apo, toplantıya talimat ve perspektiflerini içeren iki kasetlik konuşma göndermişti. Usul gereği önce bu konuşma dinlenmeye alındı. Taş odanın ağır havasında kasetçalar ağır ağır dönmeye başladığında hepsinde Liderin ne diyeceğinden kaynaklı bir heyecan vardı:

"Ülke İçi Merkez Komite üyesi yoldaşlara,

Öncelikle, şanlı 15 Ağustos Atılımımız ve sonrasındaki gelişmeler şahsında gösterdiğiniz başarıdan ötürü tüm arkadaşları kutlarım. Önemli bir adımı attık ve arkasının geleceğine inanıyorum. Bir ulusun varlığı tümüyle tehdit altındaydı. 15 Ağustos Atılımı bu yok olmanın önüne geçilmesi için bin bir emekle hazırlanmış, başta zindan direnişiyle, zindan şehitlerinin anılarına bağlılığın bir gereği olarak ve en atılması gereken bir adımdı. Ve biz de bu adımı atmaktan çekinmedik. 15 Ağustos Atılımı, yüzyılların kölelik-teslimiyet ruhunu yıkan ve yenilgi korkusunu düşmanın yüreğine bütün ağırlığıyla oturtan tarihi bir çıkıştır. Kazanan yine insanlık olmuştur; gerileyen ise 12 Eylül faşizmi."

Apo'nun onları kutlaması ve Atılım değerlendirmesi, hepsinde, o sırada ihtimamla içte tutulan bir gönül hoşluğu yaratmıştı. Terzi Cemal kendini tutamayıp, uzun ve siyah bıyıklarının altında dudaklarının hafifçe iki yana hareketiyle bir saniyeliğine yüzünde bir tebessüm görünüp hemen kayboldu. Tam o anda, kalın derili avurtları içe çökmüş çehresini

aceleyle biçimsel bir maske sardı ve yarı utangaç yarı tedirgin bir psikolojiyle göz altından yoklama amaçlı bir bakış Abbas'a fırlattı.

"Gelinen aşamada, parti ve halk olarak mutlaka başarılması gereken, bağımsızlık amaçları doğrultusundaki devrim görevleriyle karşı karşıyayız. Sömürgeci-faşist saldırılar ve halkımızın PKK önderliğinde büyüyen direnişi her alanda karşı karşıya olacaktır artık. Savaş giderek kızışacak, hiçbir olgu kendisini bunun dışında tutamayacaktır. Gerilla ordusu haline gelmiş bir halkla, bunu yöneten bir parti kurmayımız bu dönemin en belirgin özellikleri olacaktır. Halkımızı Ulusal Kurtuluş Ordusu haline getirmek, öncüyü hakiki bir genelkurmay düzeyine ulaştırmak için bize neyin gerekli olduğu sorusuna, artık kesin bir cevap bulmak durumundayız. Gerillanın yönetim ve örgütlenme sorunları başlıca görev olarak karşımızda durmaktadır."

Merkez üyelerinin orta yerinde duran kasetçaların, büyükçe bir damla gibi siyah hoparlöründen tane tane çıkan sese herkes pür dikkat kesilmişken, sıra eleştiri kısmına gelince ister istemez bazılarında belli bir iç daralması oldu. Ellerinden geleni yapmışlardı, ama yine de eleştiriden kurtaramamışlardı kendilerini. Abbas, Apo'nun eleştirel düzeyini bildiğinden bekliyordu bunu. Kısılmış gözlerini teybin kapak kısmındaki camdan görünen kasete sabitleyerek eleştirilere kulak verdi:

"Elbette ki, geçen pratikte ciddi hatalar içine de girilmiştir; bunlardan ders çıkarıp yeni döneme yönelmek ancak bizi başarılı kılacaktır. Roller tam oynanmamıştır. Böylesi önemli bir tarihi dönemde yönetim olarak savunmacı kalınmış, bu da 15 Ağustos Atılımının sonuçlarını gereğince değerlendirememeye yol açmıştır. Arkadaşların geç kalması ve hamleci olamamaları, daha büyük gelişmeler yaratabilecekken, kaybedilen noktayı teşkil etmiştir."

Ancak Apo, eleştirileriyle birlikte oradakilere daha çok moral ve perspektif verip, olası tehlikelere dikkat çekiyor, "Yeni bir yönetim oluşuyor, bunu destekliyoruz, sonuna kadar yanınızda olacağız" diyordu.

Apo'nun konuşma kasetleri dinlendikten sonra, faaliyet raporu bu sefer dönen siyahımsı kahverengi kaset bandından dinlenmeye başlandı. Daha az öncesine kadar dağların ardından zarifçe yükselen güneş, beyaz, eflatun ve kızıl ışınlarını o Aralık gününde çıplak ağaçların arasından naif mızraklar gibi göndererek, yerdeki sonbahar sarısı yaprakları çil çil altınlar sergisine dönüştürüyordu. Sonrasında ise yükseklerde hava akımı ve rüzgârın getirdiği bulutlar tepelerinde toplandı.

Toplantıya ara verildiğinde herkes, kışa girildiği için damına tedbir olsun diye naylon çekilmiş ve kapısı eski bir sacdan alelade oluşturulmuş odadan dışarı çıktı. Agît, yükseklerdeki, gökyüzüne seyrek dağılmış farklı büyüklükteki beyaz kümülüs bulutlarını görünce "Ohh, ne güzel

hava!" diye arkadaşları duyacak şekilde söylendi. Sonra gülerek, "Şunlara bak" dedi kendi kendine, "havadaki bulutlar her bakan gözde onun eğilimine göre farklı farklı algılar oluşturabilir. Örneğin, bir tüccar baksa onları, geniş bir pazar yerine serilmiş irili ufaklı beyaz pamuk kümeleri ya koyun sürüsü gibi görürken, sanatçı ruhlu birisi 'Masmavi göğün göğsüne serpilmiş, kenarları işlemeli ipeksi beyaz tülbentler!' diye tanımlayabilir." İşte, gerilla komutanları bu güzel havaya bakıp içlerini ferahlatmışlardı ki, hava aniden bozuldu. Bulutlar giderek toplanıp yoğunlaşmaya başladı. Abbas, zaten ara süresi de dolmuş olduğu için, "Haydi içeri girip devam edelim, zaten hava da bozuyor" dedi.

Rapor silahlı çatışmalara taktik yönden değindiği gibi, eylemlerin dökümünü de yapıyordu:

"Bu süreçte Botan'da Eruh baskınından sonra, Gûndikê Mela köyü karakol baskınında 7 asker öldürüldü, 1 asker de esir alındı; Beytüşşebap'da bir yüzbaşı, bir asker, Spîvyan köyü misilleme eyleminde ajan-muhbirin Mela Ömer'in ailesinden 9 kişi, bir de asker, Eruh olayında bir asker öldürüldü. 2 asker esir alındı, 1 ajan yakalandı. Ayrıca Şırnak-Bîryan ve Segirkê'de eylemler yapıldı. Şemdinli baskınından sonra burada pusuda 1 yüzbaşı, 1 başçavuş, 1 asker, Hakkâri-Çukurca yolunda pusuda 8 asker, Yüksekova'nın bir köyünde 3 asker öldürüldü. Çukurca'da yine bir pusuda 7 asker esir düşürülüp silahları alınırken, bu ilçenin Erîş köyü yakınında düşmanın on katırlık erzak konvoyuna el konuldu. Ajan-işbirlikçi unsurlar olarak, Hakkari'de Nevzat Çiftçi, Çukurca'da tüccar Mahmut (Asko Baş), Şemdinli-Grana köyünde Tahir ve Ferman ölümle cezalandırıldı. Çukurca merkeze bombalı pankart asıldı. Yine Şemdinli'de askeri araç taranarak 5 asker yaralandı. Bu her iki alanda ayrıca eylemlerde düşmanın askerleri yaralandı, silah-cephanesi ele geçirildi. Hakeza, 15 Ağustos Atılımıyla birlikte Van, Hakkâri ve Başkale'de de bildiri dağıtma, afiş asma eylemleri olurken, Çatak'ta bir muhbir ölümle cezalandırılıyor."

Kısa bir ara verdiklerinde Agît, dinlediklerinin etkisinde kaldığını fark etti, bu kadar eylemi başarabildiklerine göre gerisini getirebileceklerdi elbet. Çünkü, taşıdıkları şu bedenden çoktan vazgeçmişlerdi artık. Ünlü "Proletaryanın zincirlerinden başka kaybedecek bir şeyi yoktur!" sözünü kendi ülke realitesine uyguladı ve şunları fısıldadı omuzları üstündeki meleğe: "Sömürge insanının düşkün köleliğinden başka yitirecek bir şeyi yoktur, ama kazanacağı koca bir ülke vardır!" İnsanın doğup büyüdüğü, hayatı boyunca bütün havasını ciğerlerine çektiği, çocukken kara taşlarında düşüp tırnaklarını kanattığı kendi ülkesini gerçek anlamda kazanmanın nasıl bir duygu olduğunu o an iliklerine kadar his-

setti. Bunun için gerçekte zaten kendilerinin olmayan bedenlerini hiç düşünmeden niye vermesinlerdi? Ancak o şekilde düşmanlarını alt edebileceklerini düşünüyorlardı.

Toplantı tekrar başladığında, komutan, duygularla yüklü haldeyken, raporun olduğu kaset kaldığı yerden devam ediyordu:

"Bu olaylarda, Zagroslar'da hiçbir kaybımız olmazken, Botan Spivyan köyünde Cemil arkadaş komployla katledildi. Aynı köye misilleme eyleminde Xwînrêj arkadaş, Gûndikê Mela eyleminde de Musa yoldaş şehit düştü. 2 arkadaş da yaralandı. Ayrıca alanda 4 yurtsever taraftarımız düşman tarafından katledildi. Geçen süreçte, faaliyet olarak ayrıca Botan'da muhtelif yerlerde köylerde silahlı propaganda toplantıları yapıldı. Zagroslar'da ise bu toplantılardan 30 tane gerçekleştirildi.

Diğer alanlarda da siyasi ve askeri faaliyetler yoğunlaştı bu dönemde. Silvan ve Ergani'de, yine Dersim-Nazmiye ve Karakoçan'da eylemlerin olduğu, Batman'da iki, Nusaybin ile Mardin'de birer işbirlikçi-ajanın cezalandırıldığı bilgisi geldi bize. Mardin-Ömerli'de bir karakol baskını yapılırken, Kerboran'da düşmanla çatışmada bir asker yaralanıyor. Şirvan basılıp askeri bölük taranıyor, bildiri dağıtılıyor, Şirvan'ın bir köyünde çatışmada iki asker ölüp, biri yaralanıyor. Polis dolmuşu taranıp 6 polis öldürülüyor. Bu süreçte Şenkaya'da Dersimli Aydın ile yeni katılım Karslı Mazlum yoldaş komployla şehit düşerken, köy bekçisi ve faşist öğretmeni öldürülüyor. Gercüş'te de bir arkadaş vuruluyor."

Yakından tanıdığı ve savaş arkadaşıydı Aydın, Agît'in. Tam o sırada saliseler içinde adı gibi aydın biri olan arkadaşını hayal etti. Karaya yakın esmer yüzünden eksik olmayan ve adeta aşırı mütevazı hilkatinin fotoğrafı olan gülüşüyle "Biz serdengeçtileriz heval" diyordu ona, "alnımızda eşsizliği, asaletin mor renkli bir işareti gibi duran yüreklerimize nişan almış binlerce tüfekle alay etmezsek ya da Borges gibi, ıssız bir sokakta karşımıza çıkıp 'Ya canını ya malını ver!' diye gürleyen gaspçıya hiç düşünmeden 'Canımı!' deyip onun katil ruhunu bir anda, kendiliğinden yere yıkılan boş bir çuvala dönüştürmezsek veya 'Biz yaşamı, uğruna ölecek kadar çok seviyoruz' sözlerini hakimin yüzüne haykırıp hemen oracıkta Kemal Pir gibi ölüme yatmazsak, bu imkânsızlığın savaşını asla kazanamayacağız."

Agît, ruhunda aniden oluşan duygu tsunamilerine karşı o resmi anda kendisini korumaya çalışarak, teypten kaseti dinlemeye verdi kendisini yine:

"15 Ağustos Atılımı ve sonrası eylemlerden ürken İran bize zorluk çıkarsa da oradan sınırlı yararlanma konumumuz devam ediyor. KDP'nin ürkekliğine rağmen Güneyli kitleler eylemlerimizi destekliyor.

Lolan'daki gücümüzün ağırlığı ülke pratiğine ya da ülke pratiğine yakın sınır alanlarına aktarıldı. Zap'taki kampımız daha çok eğitim ve kitle faaliyetleri temelinde olumlu rolünü oynarken; Heftanîn, kalabalık bir gücümüzün olduğu (50 arkadaş) bir eğitim ve örgütsel merkezimiz durumundadır."

"Örgütsel açıdan, Kars-Ağrı ve Mardin'de dönemin taktiği uygulanamayıp dar kaldıkları için kayıplar verildi. Sason, Amed, Bingöl-Dersim'le ilişkiler pek kurulamadı, Botan'la bu alanlar arasında irtibat kanalı kurmak istedik hayata geçmedi. Şirvan, Bitlis, Mutki epeyi gelişme sağladı, buralarla yoğun ilişki içinde olduk. Botan alanında 15 Ağustos Atılımın sonuçları yeterince değerlendirilip kitle-köy ve parti örgütlenmesine dönüştürülemedi. Aşiret yapılanmalarını mücadeleye aktif çekemedik. Atılım sonrası açığa çıkan ilişkilerin önemsiz bir kesimi yakalandı. Bütün bunlara rağmen alanda –başta yoksul köylülük- toplumun büyük bir kesimi kazanılmıştır."

Toplantıya yeni bir kısa ara verdiklerinde daha önceki beyaz bulutlar yerini, gökyüzünde geniş bir tek parça gibi görünen kurşuni bulutlara bırakmıştı. Kurşuni geniş bulut kümeleri yerinde durmuyor, birleşip büyüyorlardı. Doğu tarafında biraz uzakta henüz, birleştiği pek belli olmayan, kaynaşmış 4 grup beyaz bulut kümesi varlığını koruyordu. Biri köşeleri iyice kırılmış koca bir üçgen gibiyken, yanındaki bir ağacın yatay bir yay şeklindeki tepe kısmı görünümündeydi. Az ötelerinde ise burnu, ağzı her şeyiyle belli olan büyük bir ayı başı beyaz bir bulut duruyorken, onun da yanında tıpkı İngiltere haritası şeklinde başka bir bulut vardı. Kısa sürede hızla su damlacıkları birleşip büyüdü, giderek ışığı geçirmez oldu ve o masum bulutların yerini de birleşen kara bulutlar aldı. Gerilla komutanlarının tepesinde artık devasa parçalar halinde kar bulutları toplanmıştı. Sanki eli kulağındaymış gibi gök gürültüsü peş peşe, sessiz ve ıssız doğa parçalarının ardından duyuldu; arkasından da fazla geçmeden sulu bir kar aceleyle düştü. Agîtler hemen içeri kaçıp toplantıya devam etti:

"Zagroslar'da örgütsel faaliyetler Botan alanı kadar gelişmemiş, kırda ve kent merkezlerinde genelleşememiş, başta Şemdinli, Çukurca ve Yüksekova-Oramar olmak üzere belirli alanlarda derinleşebilmiştir. Bunda aşiretçilik de önemli bir etken olmuştur. Bu alanda, gerillalarımızda Güney'e bağımlı tarz çok daha gelişmiştir. Van-Hakkâri alanına geç müdahale edildiğinden, bazı yerlerde kitle ve parti örgütsel faaliyetleri derinleşmiştir, ama çok fazla niteliksel gelişme sağlanamamıştır."

"Düşman tüm alanlarda işbirlikçi-ajan yapıyı geliştirmek ve aşiretleri kendine devşirmek istiyor. Aşiret ileri gelenleri şimdilik düşmanın oyununa gelmese, çoğu tarafsız kalsa da devlet giderek bazı kesimleri

kazanabilir. Şırnak'ta Süleyman Ağa ailesinin reisi Alihan Tatar düşmandan yana açık tavır koyan tehlikeli bir odak durumundadır. Hakeza Yüksekova'da Pinyanişler düşmanla açık iş birliğine girmiş, Dostkiler ve Oramar'ın bazı reisleri arasında işbirlikçi-ajanlaşma tutmuş, Şemdinli'de ise Herki ve Gerdiler arasında düşmanın milis ağı kurulmuş, kendilerine bir miktar silah vermişlerdir. Hakkâri-Levina mıntıkasında da Gravilerin reisi Cemil ağa en olumsuz unsurdur."

***

Rapordan sonra, ilk olarak yine Abbas konuşmaya başladı. Epeyi yoğunlaşmış olduğu belliydi. O zamanlar yeni yeni gerillaların içinde yayılan kırmızı mika kaplama şarjörlü kalaşnikofunu, hemen yanında battaniyenin üzerinde yere uzatmış, namlu kısmının altına küçük çantasını koymuştu. Alışkanlığı olduğu üzere özellikle el-kol hareketlerinin merkezinde olduğu vücut dilini epeyi devreye koyarak ve sesini, bir akarsuyun bazen çağıldayarak, bazen de sakin akması gibi indirip yükselterek arkadaşlarına konuşmasını yapıyordu:

"Raporda belirtildiği gibi, partimizin Türkiye ve Kürdistan'daki duruma, rejime ve muhalefete ilişkin tahlilleri doğrulanmış oluyor. Türkiye muhalif güçlerinin olumsuz konumlarına rağmen, koşul ve gelişmeler mücadelemizin gelişmesi için son derece elverişli. Güney Kürdistan'daki yapı ve benzerlerinden kaynaklanan olumsuzluklar da mücadelemizi ciddi boyutta engelliyor. Bu işin arkasında emperyalistler, Avrupa, İran, Türkiye var. Türkiye'de hoşnutsuzluk kapsamlı olmasına rağmen, tasfiyecilik ve teslimiyetçilik var. Buna karşı mücadelemiz var.1979-80'deki bize karşı UDG bloklaşmasının benzeri bir şey bugün daha kapsamlı gelişiyor; bunları kitlelerden soyutlamak gerekir. Yine bir 'sol birlik' var. Bu, devrime karşı 'Ağustos bloku'ndan başka bir şey değildir. FKBDC'indeki olaylar, PKK'yi PKK olmaktan çıkarmak için atılmış bir adımdı. Partimiz Dev-Yol, TKEP ve benzeri birçok blokla PKK'yi tasfiye etme çabalarını boşa çıkardığı gibi, ittifaklardan da yararlanmasını bilmişti. Biz uluslararası alanda eylemimize yeterince sahip çıkamadık. Bu tasfiyeci güçlere karşı bir teşhir ve tecrit kampanyası geliştirmek, komplo girişimlerine karşı uyanık olmak, Direniş Cephesini güçlendirmek gerekir."

Canlı bir dinamo gibi olan bu insan, konuşmaktan, artık iyice yerine oturmuş sağlam kale duvarları gibi düşünce formatında değerlendirme yapıp fikir ileri sürmekten ne yoruluyor ne de tıkanıyordu. Abbas'ın örgüt içindeki konumundan dolayı, bu edinimi daha etkili oluyordu. Sanki dersin, doğarken tanrı onun alnına ve diline "devrim" yazmıştı. Zamanını iyi değerlendirme özelliği çok belirgindi. Kendini yenilemek için,

ufak bir zaman bulduğunda hemen kendini yapılandırma ve ilgi alanı olarak, devrimci ve genel kültür kitaplarını okur ya da yazardı. Bazen de bunu, bir PKK grubuna gidip bir ders vermeyle giderirdi. Ya da hiçbir şey yapmazsa, bir alanda birini yanına alarak hızlı hızlı, adeta yüz metre koşusu yapıyormuşlar gibi tur atar ve tartışırdı. Onları uzaktan gören de bunu acayip karşılayıp, 'Bunlar böyle fellek fellek ne yapıyor?' demekten kendini alamazdı. Aslına böylelikle hem fikri olarak hem fe fiziki açıdan kendini formda tutma ve artı bir ek yapma çabasını sürdürüyordu.

"IKP de bu kolun buradaki uzantısıdır. Süleyman'ın kaçırılmasında parmağı var. İçeride -daha çok KUK ve Semircilik biçiminde-geliştirecekleri faaliyetlere karşı uyanık olup, ezici olmamız gerekir. Daha gelişmeden -Güney'den ziyade sınırda ve içeride-darbe vurmamız lazımdır. CUD diye bir olay zaten yok. YNK ve İran-KDP'nin durumunu araştırmak gerekir.15 Ağustos çıkışımız bu güçleri çok zorladı. Bu biçimde taktik bir savaşım yürütüyoruz. Onlar bizi ve tüm Kuzey halkını otonomiciliğe hizmet ettirmeye çalışıyor, biz ise Ulusal Kurtuluş için yararlanmayı esas alıyoruz. Burada, bu güçlere karşı İran Devleti'nin konumu önem kazanıyor. Dikkatli bir yaklaşımla o alandan yararlanmak gerekir."

Abbas'ın sözünü bitirmesiyle Selim hemen o tez canlı haliyle araya girdi:

"İran'a karşı doğu tavır o. Sonuna kadar zorlayarak olanaklardan yararlanmalıyız. IKP'nin üzerine yeterince gidilemedi; teşhiri güncelleştirmek gerekir. 'Ağustos Bloku' ile birlikte IKP de teşhir edilmeli. Ayrıca bazı pratik önlemler alınmalıdır. 15 Ağustos KDP'nin daha farklı değerlendirmelere gitmesine yol açtı. Türkiye'den korkuyor, fakat bizi Türkiye'ye kurban etmez. Taktik ilişkiler geliştirilmeli. Silah ve benzeri bazı konularda yararlanmak için KDP zorlanmalı."

Abbas, dolaylı olarak Selim'i onaylasa da o daha çok sorunu kişiselleştirmekten ziyade sorunu örgüt güvenliği açısından koydu:

"Bu güçlere karşı sorun iyi bir yürütmede düğümleniyor. Örgüt güvenliği sağlanmalıdır. Tavır ve taktiğimiz pratikte yetkin uygulanmalıdır. Örgüt güvenliğine yönelik konularda aktif tavır alma bizde bir ilkedir. IKP ve uzantılarına karşı yaygın bir teşhir faaliyeti geliştirilmelidir. Yazılıdan ziyade çeşitli örgütlerle tartışıp durumu teşhir etmek önemli."

Bu arada Sarı Cemal ilginç bir değerlendirmeyle araya girdi:

"Önümüzde ciddi bir engel değilken, Sami Abdurrahman'a karşı propagandayı güncelleştirmek bize yarar getirmiyor."

Abbas Sarı Cemal'in bu değerlendirmesini kabul etmedi; ve oradakilerin dikkatini çekmek için özellikle buna karşı çıktı:

“Aslında bu anlamsız değil. Sami bizi arkadan hançerleyip kendisini ve KUK’u ön plana çıkarmak istiyor. Sami görülmez bir olay, hiçbir yerde yok ama her yerde var. Buna karşı daha aktif bir tavır içinde olunmalı.”

Tartışma geliştikçe, sırayla görüş belirleme halini aldı:

Sarı Cemal: “Ülke içinde KUK, IKP, Sami, Pêşeng aynı çalışmayı yürütüyor. Bu açıdan tümüne ortak tavır almak gerekli.”

Selim: “Ülke içinde durum öyle. Burada Sami’yi teşhir KDP’nin işidir.”

Ebubekir: “Aslında Sami, KDP’den ayrı bir olay değil.”

Agît: “İçerde etkinlikleri kalmadı. Propaganda ve ajitasyonumuzla bu kırıldı. Örgütlü çevreleri dağıtıldı. Hızlı bir şekilde yok oluşa doğru gitmişlerdir. Şu anda çok sınırlı ve Cûdî alanında etkileri var. 4-5 köyle sınırlı. Sami’ye karşı tavırsız kalınmadı. Propaganda ajitasyon yapıldı. Onu da etkisizleştirdik. Cûdî biriminin yetersizliğinden silahları alınmadı. Konumları tehlikeli ve bize karşı faaliyetleri açık.”

Abbas: “Ülke içinde bunlara karşı tavır çok daha keskin yürütülmeli. Bize karşı, karşı-devrimci faaliyet yürüten güçlerdir; ve ezilmeleri gerekiyor. Bunların içinde Têkoşin, KUK, Pêşeng gibi açıkça karşı devrime oynayanlar var.”

Agît: “Durumları biliniyor. Fakat fiziki tavır alma konusunda bize kesin talimatlar verilmedi.”

Şehmus, Agît’in konuşmasından çok rahatsız oldu. “Bu adamın ağzından hep savaş, ölüm çıkıyor” diye kendi kendine konuştu. Şehmus çoktandır kararsızlığa düşmüştü, ama bunu hiç belli etmiyordu. Bir kadınla birlikte bu zorlu saflardan çıkış yolu arıyordu. İşin içinden çıkamıyordu da, okumuşluğu olduğundan, Agît’in bu sözleri karşısında derinlere daldı:

“Ne yapmalı gerçekten? Bu işin sonu yok. İnsan yaşadıklarını da unutup, kolay kolay vazgeçemiyor” dedi kendi kendine.

“Ya filmin izleyicisi olarak bellekle birlikte fiziğini ortadan kaldırmak. Ya da bir gece karanlıkta tüyerek, hep o bellek denen plağı döne döne dinleyerek, izbe köşelerde saklanıp yaşamak.”

Şehmus, yaşadığı kararsızlığa aralık bir kapı arıyordu, oradan çıkmak için. Ama yine bir savaştan söz edilince, yarası depreşip aklına türlü türlü şeyler gelmişti. Ancak tekrar Abbas’ın sesiyle daldığı rüyalardan çıktı:

“Taktiğimiz belli ve bu yeni karar altına alınmıyor. Taktiğin hayata geçirilmesi, bunun tüm parçaları ve yönleriyle uygulanması gerekir. ‘Şu güce yönelebilir miyiz, karar var mı?’ biçiminde sorular olmamalı. Sorunlar, yapılması gereken görevler belli, pratiğe bunları gerçekleştirmek

için çıkılıyor. Artık pratikte 'Bunu yapayım mı yapmayayım mı?' olmaz."

Abbas'ın ardından sözü tekrar Selim aldı:

"Alınan politik kararların hayata geçirilememesi var; biz bunu eleştiriyoruz. IKP konusunda bir şey yapılmadı." Belli ki, onun kafasında daha çok IKP vardı. Ama Selim'in bunda bu kadar diretmesi ya bir çocukluk hastalığıydı ya da burnunun ucunun ötesini görmeyen bir kapris sahibinin hezeyanlarıydı.

***

Toplantıda siyasi değerlendirmelerden sonra merkezi düzeydeki sorunlar ele alındı. Abbas, "Yeni sorunlar yok, önceden görülmüş sorunların giderilmeyip, daha da ağırlaşarak devam etmesi var. Bazı arkadaşlar tüzüğümüzle uyuşmayan bir konumu sürdürdüler. Gözlüklü Cafer arkadaşın raporları var. Fatma arkadaşın bir mektubu var. Arkadaşların çabalarında yetersizlik, bu konuda alınganlık ve benzeri hatalı anlayışlar da var. Tüzüğü uygulamama olayı var. Örgüt bu durumu kabullenemez. Gözlüklü Cafer arkadaştan, Avrupa faaliyetleri, provokasyon ve Ziyat'ın durumu hakkında rapor isteyelim. Fatma arkadaştan bir cephe bildirgesini hazırlamasını istedik, yapmadı. Biz bunu beklerken karşımıza 'Cephe için Nuri Dersimi hakkında bir çalışma yapma' önerisiyle geldi. 'Bu kadar iş varken neden Nuri Dersimi bir cephe çalışmasına konu olsun?' biçiminde eleştirmek istedik. Fakat öğrendik ki Doğu Kürdistan'a gitmiş. Bu tür arkadaşların durumunu en geç dört aya kadar, yaklaşımlarına göre tavır takınarak sorun olmaktan çıkarmak gerekir."

Uzun bir oturumdan sonra ara verdiler toplantıya.

Agît, hemen kollarını sıvayıp bir çay demlemek için ateş yakmaya başladı. Terzi Cemal, nereden bulmuşsa, başında çember şeridi kalın ve tepesinde aynı kumaşla örtülmüş bir düğme bulunan, içine beyaz noktalar serpiştirilmiş koyu gri bir kubbe şapka giymiş; Agît ise cemedanîsini de indirmiş başı açık dolaşıyordu. Agît'e yaklaşıp, "Biz böyle hoş hoş toplantılar yapıyor, kararlar alıyoruz, ama bakalım düşman ne yapacak, o da boş durmuyor" dedi. Agît, anında Terzi Cemal'in gerginliğini anlamıştı. Ona moral vermek için, ama nispet yaparcasına "Boş ver onu ne kafana takıyorsun. Beni pek ırgalamıyor bile. Düşmandır boş durmaz, biz de tedbirimizi alırız, ama ne yaparsa da bana vız gelir tırıs gider" dedi.

Terzi Cemal, bu sözler karşısında bozulmuştu; kubbe şapkasını bile doğru-dürüst bir halde başına geçirmemiş, şapkanın altından sert ve siyah kılları düzensiz bir biçimde uzanıp alnını kaplamış halde tekrar ko-

nuştu: “Ama küçümsemek de doğru değil. Baksana, arkadaşları şehit ettiler” deyince, Agît, elinde biraz kalınca, ama kuru bir dalı dizine dayamış kırmaya çalışırken, öfkesinden acı kuvveti harekete geçti ve kalın dal “Çaatt!” diye yüksek bir ses çıkararak kırılınca, elindeki her iki parçayı da ateşe atıp, Terzi Cemal’e doğru uzandı:

“Doğru söylüyorsun vurdular, daha çok Kürt’ü de vuracaklar. Biz ölebiliriz ama hayallerimizi öldüremezler. Hayaller ölmez, sadece beden değiştirir. Ama korkak insanların hayali olmaz, hayaller ancak cesurların yüreğinde yuva kurarlar. Bugün benim bedenimde, yarın başka birisinin bedeninde olur. Ve o hayaller yaşadıkça, yüzyıllardır olduğu gibi, hep o asıl silahı kuşanıp sahaya inecek Kürt gençleri çok olacaktır.”

Yeniden oturuma geçtiklerinde “Provokasyon, bozgunculuk, yıkıcılık, kaçkınlık gibi alt düzeydeki sorunlar” diye adlandırdıkları konuya geçtiler. Toplantıda yoğunlaşmalarıyla etkili olan Abbas, burada da esas yönü belirledi: “Toplantı Raporu bu konuda da oldukça kapsamlı. Örgüte karşı mücadele etmek isteyenlerle savaşmak örgüt ilkesidir. Açık veya gizli savaşmayan, mücadeleye güç getirmeyip yaşamlarını sürdürmek isteyenler zararsız, etkisiz kılınmalı, kazanılabilecekler örgüt kuralları esnetilmeden kazanılmalı, parti çerçevesinde olamayanlar cephe zemininde çalıştırılmalıdır. Bilinçsiz, örgüte kısmen yabancı yeni olanların durumu değerlendirilirken, karşı faaliyet yürütenler kesinlikle ezilmelidir. Bozgunculuk ve yıkıcılıkla mücadelede, başta merkez olmak üzere, tüm sorumlu birimler görevlidir. Karşımızda 68 gibi bir sayı var. Bunlar Avrupa’da Semir yönetiminde karşımıza güç olarak çıkarılmak istendi.”

Toplantıda daha sonra, Ziyat denen merkezi öğenin durumuna geçtiler ki, bu olay tam bir ucube idi. Denebilir ki, tuhaflıkların sebebi tuhaflıklardır. Bu kişinin, kazara örgüte katılması, yurt dışına çıkması, merkez üyesi olması hep boşlukların yarattığı tuhaflıklardı. Tam bir oblomov kişilik olarak, PKK’deki kanla yoğrulmuş balı, suya sabuna pek dokumadan yeme amacı güdüyordu. Bir taraftan kendini örgüte “efendi” olarak sunuyor, bir taraftan hiç kimseyle arayı bozmuyor, bir taraftan da bir kadın militanın basit bir broşür tarzı yazıyı ortak kaleme almak için yıllarca onun propagandasını yapıyor, aynı zamanda Halep’te merkezi üye olmanın nimetlerinden yararlanarak gönül meseleleri peşinde koşuyor, dağa geldiğinde de kurumuş bir çalı gibi kaçış yolunu arıyordu. Toplantıda onun için durumunun netleştirilmesi kararı alındı.

***

Gündem gereği daha sonra “Yeni dönemin görevleri” maddesine geçildi. Bu maddeye ilişkin Abbas genel birkaç cümle söyledikten sonra Sarı Cemal söz aldı. Yüzünü kâğıda çevirerek, özel olarak örgütlenme

konusunda hazırladıkları raporu okudu. Rapor sonunda, öncelikle merkezin, sakıncaları olduğu için eskiden olduğu gibi "iç-dış merkez" tarzında değil de kendi içindeki faaliyet alanlarına göre örgütlenmesinin ele alınıp bu temelde parti, cephe ve silahlı mücadelenin örgütlenmesi gerektiği tespit edildi.

Toplantıda bu konu da geniş olarak tartışıldı. Çünkü partinin ve onun etrafında cephenin nasıl örgütleneceği sorununun yeterince çözümlenmesi ve de anlaşılıp görüş birliği yaratılması gerekiyordu. Sarı Cemal ve Selim söz alıp konuştular. Hasan, Botan pratiğinin derslerini ve yaşadıkları sorunların çözümünü değerlendirmeye çalıştı. Bu konuda da yine en çok Abbas konuştu. "Örgütlenme, halk kitlelerinin mücadeleye seferber edilmesine verilecek bir biçim olarak ortaya çıkar, Kürdistan'da böyle bir olayı geliştirmek belli ki kolay değildir" diye başladığı değerlendirmesini, parti örgütlenmesinin ve kitle çalışmasının ayrıntıları üzerinde sürdürdü. Israrla "Genel çerçeveyi 'cephe' olarak belirlemek durumundayız. Örgütsel görevler derken, parti ve cephe örgütlenmesi ve bunun bir kolu olan ordu örgütlenmesini kastediyoruz" diyerek konuya vurgu yapmaya çalıştı.

Toplantı, "Esas sorun Ulusal Kurtuluş Siyasetinin hayata geçirilmesidir. Kitlelerin bu temelde örgütlenip mücadeleye çekilmesi gerekir; bu da Ulusal Kurtuluş Cephesidir. O halde, partinin programını hayata geçirebilmesi için bir cephe örgütlenmesi gerekiyor. Bu geniş örgüt biçimine, düşmanın dayattığı savaşı karşılamak için, toplum yaşamının tüm alanlarında başvurmak gerekiyor" tespitini yaparak, örgütlenmeyi "birincisi, parti kadro ve sempatizanlarının toplumun her alanının yönlendiricisi olarak örgütlenmesini 'Parti Örgütlenmesi' olarak koyarken; ikincisini ise, parti çekirdekleri etrafında toplumun cephe yönetmenliğine göre örgütlenip mücadeleye çekilmesi, yani 'Cephe Örgütlenmesi'" tarzında belirledi.

Toplantıda ortaya konulan kapsamlı işleri, oradakiler işitince herkesin ruhunda farklı fırtınalar esti. Şehmus, nasıl olsa bir gün çekip gideceği düşüncesiyle bunlara ciddi yaklaşmazken, Terzi Cemal güçsüzlüğün verdiği itkiyle uyuşmuş gibiydi. Abbas, pratik içinde sinirleri gerilmeden ötürü kopsa da işlerin altından kalkmaya kararlıydı. Agît ise, farklı bir açıdan ruhunu karşısına almış konuşuyordu: "Bu ağır görevleri yerine getirmek için, kendinle mücadele etmek, ortaya çıkan gerilikler ve hatalarının önüne geçmek değil, asıl sorun şu yaramaz 'kendim' denen şeyi yenmek, ezmek, yok etmektir!"

Biraz düşündükten sonra karşısında oturan ruhuna Agit tekrar konuştu: "Bizim doğu toplumlarında bu biraz zordur; en güçlü bir şekilde PKK ile gelişiyor. Çünkü Ortadoğu'da iki uç hakimdir kişiliğe yaklaşım

açısından. Egemen kesimlerde kof bir kendini beğenmişlikle, burnundan kıl bile aldırmayan yaklaşım; alt kesimlerde ise ezikliğin vurduğu kırbaçla kendini doğru düzgün adam yerine bile koymayıp, 'ben' olgusunun hep arkaya atılması. Onun için şu veya bu alanda ülkesine ve dünyaya yön veren güçlü kişilikler ortaya çıkmıyor. Zayıfsan, yenilmektense manevra yap, ya da bazılarına belli tavizler karşılığında dostluklarını kazanıp yanına çek ki, gücünü büyütesin. Yine, büyümek için mütevazı olmasını bil ve küçük şeylerden başlayıp onları biriktire biriktire büyü! Devam edersem: Sürekli yeni şeyleri elde etmek için, daha önce kazandıklarını hep arkana at ve onlarla ne tatmin ol ne de oyalan. En son da şunu anlıyorum ki: İskambil desteleri gibi kendini her yeri geldiğinde boz, parçala, dağıt; ve sonra hepsini birden yeniden toplayarak yenilenmiş bir harika desteyi elde et."

Tartışmalar sonucunda UDC (Ulusal Direniş Cephesi) diye adlandırdıkları cepheleşmeye giderken, tüm Kuzey Kürdistan'ı 5 merkezi kuruluş bölgesi, yani 5 savaş bölgesine ayırdılar. Buralar aynı zamanda birer eyalet oluyordu:

1.Merkezi Bölge: Hakkâri, Van'ın güneyi, Siirt'in güneyi ve Mardin.

2.Merkezi Bölge: Bitlis, Siirt(Güneyi hariç), Muş'un güneyi ve doğusu.

3.Merkezi Bölge: Kars, Ağrı, Erzurum'un bir kesimi (Karayazı, Şenkaya), Çaldıran, Muradiye, Malazgirt alanı.

4.Merkezi Bölge: Bingöl, Diyarbakır (Merkezi ve kuzeyi), Elazığ'ın merkezi ve kuzey-batısı, Dersim, Varto, Hınıs alanına kadar olan geniş bir savaş bölgesi.

5.Merkezi Bölge: Çermik, Çüngüş, Malatya, Adıyaman, Maraş, Antep, Urfa alanı.

Bölgeler içinde savaşın en çok geliştiği yer, Botan ve Zagroslar alanından oluşan 1. Bölge idi. Toplantıdakilerin "Merkezi Bölge" dedikleri bu yerlerin her biri birer eyalet oluyordu aslında.

Bu alanlarda, örgüt merkez ve merkez adayından oluşan üçer kişilik merkezi yönetim üyesi yer alıp tüm çalışmaları yürütecek komuta merkezi olacaktı. İçlerinde bir kişi HRK merkez üyesi olacaktı ve birimin asıl sorumluluğunu örgütlenmeden sorumlu üye yapacaktı. Bu merkezi yönetimler kendilerine bağlı alt bölge komiteleri ve yerel birimler oluşturacaklardı. Bu beş merkezi alanın da ortak bir yürütme ve ilişki merkezi olacak ve Bitlis-Siirt alanında üslenecekti. Bu en üst birim, tüm Kürdistan faaliyetlerini koordine edecekti. Tüm bu merkezi bölgeler, kırda üslenecek, kendilerine bağlı kasaba ve şehir çalışmalarını örgütle-

yip yürüteceklerdi. Türkiye çalışmalarından esas olarak en tepedeki merkezi yürütme sorumluyken, her merkezi bölge yönetimi de yürütecekti. Bu merkezi bölgelerin, yani eyaletlerin altında, alt bölgeler ve yerel alanlar örgütlenecekti. Örgütlenmenin yeni başladığı alanlarda birimlerle işe başlanacaktı. İmkânların olmadığı yerlerde ise temsilciler olacaktı. Giderek bölge ve yerel komiteleşmelere ulaşılacaktı. Her alt bölgede, siyasi-örgütsel çalışmalar ile silahlı faaliyetler olmak üzere iki ana saha olacak ve oradaki örgütlenme buna göre yapılacaktı.

Komite üyelerinin hepsi partili ise, bu parti komitesi olacaktı; yoksa, parti hücrelerinin içinde gömülüp yönettiği cephe komiteleri kurulacaktı. Yerel komiteler köylerde milis kuvvetlerini örgütleyeceklerdi. Bir köyde birden fazla grup kurabilecekleri gibi, birkaç köyden ortak bir savaşçı grubu da kurabileceklerdi. Bu gruplar en az 3 kişiden başlayacaktı. Gizli hareket eden, eğitilmiş ve bir yöneticisi olan gruplar olacaktı bunlar. Keşif yapıp planlarını hazırlayacak, bir araya gelip eylemi gerçekleştirerek, sonra yine dağılacaklardı. Bölgesel kuvvetler oraya gelmişse ona katılacak, eylem sonrası silahını saklayıp işinin başına dönecekti. Ayrıca başka birçok görevi yerine getirecekti. Şehirsel alanlarda ise, silahlı mücadeleyi, komitenin örgütleyeceği eylem hücreleri yapacaktı. Yine komitedeki örgütlenme bölümü her yerde kitleleri kazanıp örgütleyecekti. İmkânların geliştiği yerde, birer cephe organı olarak köy komiteleri de kurulacaktı.

Resmi olarak ikinci dereceden sorumlu olan Selim, Abbas'ın toplantıda o kadar etkili olmasını kendisine yediremiyor, ama bir şey de yapamıyordu. Ara verdiklerinde yine herkesten önce sigaraya sarılıp üst üste birkaç tane içip izmaritleri atarken, zayıf, küçük, ama çevik bedeniyle yerinde durmayıp oradan oraya gidiyor, siyah inci gibi gözlerini bazen devirip devirip etrafı kolaçan ediyor, bazen de Abbas gibi süzgün bir biçimde etrafındakilerle konuşuyordu. Aslında oldukça kendisine yakışan, ama hep uzun bıraktığı için, zaten küçük olan yüzünü daha da küçülten, siyah, yumuşak ve düz saçlarının öndeki tutamı her hareketli bir şekilde konuştuğunda yerinde titreyip duruyordu.

Ara vermişken, bir taraftan sigarasını, alışkanlığı olduğu üzere, ardından gelen kara suratlı atlılar elinden alacakmış gibi durmadan üst üste ağzına götürüp bitirmeye çalışırken, aynı zamanda toplantıyı düşünüyordu. Abbas'ı kastederek "Adam yoğunlaşmış valla; hep böyle, inisiyatifi hiç kimseye bırakmıyor, özellikle toplantılarda hep kafasındakileri hayata geçirip karar haline getiriyor; bu konuda çok inatçı da" diyordu.

Bundan olacak ki, oturumlar yeniden başladığında, alnına düşen siyah, yumuşak uzun saç tutamını eliyle kenara atarak bu sefer kendisi söz almaya başladı:

“İki önemli sorunumuz var: Birincisi, arkadaş yapımızın örgütlendirilmesi; ikincisi ise, bununla da kitlelerin örgütlendirilmesi.” Abbas, onu onaylarcasına “Bunlar daha çok pratikte yapılacak şeylerdir” derken, Agît, tüm belirtilenler için “Konulduğu biçimiyle uygundur” diye konuştu. Karşılıklı dönüşen konuşmada Abbas bu sefer “1. Merkezi Bölge biraz geniş” derken; Agît, pratik tecrübesine dayanarak “Mardin alanı genişletiyor. Kızıltepe, Dêrîk, Karacadağ, Diyarbakır alanına, Gercüş ve Ömerli de Sason’a bağlı çalışabilir” diye onu karşıladı. Bundan sonra tartışma Abbas ile Agît arasına kaydı. Agît aklındakini söyledi:

“Ulusal savaş ekonomisinin örgütlendirilmesi sorununa şimdiden el atmak gerekir. Özellikle sınır bölgelerini ilgilendiren bir sorun bu.”

“Şimdiden acil olarak böyle bir sorunumuz yok. Denetime aldığımız alanlarda bu sorunu örgütlemek zaten gerekli. Fakat şu anda kitlelerin üretim bağını sürdürmesini örgütlemeyi teşvik etmek gerekir. Toplumun yaşam sorunları mücadelenin önüne çıkarılmamalı. Bunu yapmaya çalışan, kışkırtan güçler var. Böylece bir endişe yaratılarak insanlar tedirgin ediliyor. Bunu kırmak, düşman egemenliği altında örgütlenme, ona karşı mücadele etme fedakârlığını egemen kılmak gerekiyor. Aileleri askerin denetiminde olan bölgelerden uzaklaştırma anlayışının kaçkınlık olduğu kavratılmalıdır. Sömürgecilik de bu taktiğe başvurarak insanların kaçmasını, toprağını terk etmesini teşvik edecektir. Biz de buna prim verirsek dönüşü olmayan bir yola gireriz. Bu konuda Filistin örneği öğreticidir. Sökülmeyi asla kabul etmeyeceğiz!”

“Arkadaşların yazılarında, bölge askeri komutanlığının ilişkisi sekreterle sınırlı kılınmış. Bu doğru olamaz. Komite üyesidir, o tarzda çalışır ve doğrudan HRK merkezine bağlı olur.”

“Bölge örgütü içinde askeri büromuz oluyor. Komiteye bağlıdır ve o tarzda çalışır. Kitlesi, silahlı karakterde olur. Askeri örgütlenme 3 ana bölümde ele alınıyor: Ana kuvvetler, bölgesel kuvvetler ve silahlı kitle güçleri (milis) örgütsel gelişmeye göre kendi içinde bağlantılı kılınır.”

“Şehirdeki eylem hücreleri, kitle çalışması ve örgütlenmesi içinden çıkar. Bunları o örgüt içinden çıkarıp kırsaldaki ilgili bölüme bağlamak gerekir.”

“Bu daha çok eylemin çapına göre belirlenir.”

Abbas’ın bu son konuşmasının ardından Selim araya girerek, konuyu farklı mecraya çekti: “Cephe için kitlesel bir üye kaydına gitmek gerekir. Üyenin komite içinde yer alması koşulu bu üyeliği sınırlandırmaz mı?”

Abbas cevabı çok farklı verdi: “Tersine bu, örgüt yapısını genişletmeyi getirir. Yani örgütler kurulur, toplumun yaşam ve mücadelesinin

tümüne müdahalede bulunur. Kitle örgütlerini dallandırırız. Tüm kitle örgütlerinin, milis, ordu örgütlenmesinin üyeleri cephe üyesidirler."

Agît, derli toplu oturmuş halde, konuşmaları can kulağıyla dinleyerek, elindeki pelikan marka, tümden metal ve üstten basmalı, gövdesi tatlı bir deniz yeşili renginde, alt kısmı ise simsiyah, uç kısmı ile ortadaki yüzük ve klipsi altın sarısı tükenmez kalemi dik tutmuş, ucunu hafiften yere vura vura konuşmak için hazırlandı. Konulara iyice yoğunlaşmıştı, ama hem Abbas'ın koyduklarının tatmin edici olmasından hem de ona olan saygısından çok laf aralarına girip saygısızlık etmek istemiyordu; fakat kafasına takılan veya doğru görmediği önemli konuları da es geçmiyordu:

"Cephe komitelerine bazı yerel öğeler katılabilir. Bu durumda parti üyelerinin komitede olması bazı sakıncalar doğurmaz mı?" Cevabını yine Abbas verdi:

"Şimdilik gizli olurlar. Ancak nüfuzlu insanları nüfuzlu oldukları için cephe komitesine almak sakıncalıdır. Bunlar, cephe programı ve yönetmeliğini kabul edip, bir cephe militanı düzeyine gelmekle cephe üyesi olurlar. Yoksa bunları, cephenin dostları olarak almak lazım."

Grup daha sonra cephe konusuna geçti. "Ulusal Direniş Cephesi" adıyla hazırlanan yönetmelik taslağını inceleyip onayladı. Ardından Abbas, "Toplantımız UDC'nin ilanını kararlaştırmalı. Cephe ilanının 21 Mart'ta yapılması uygun olabilir" dedi. Agît, askeri mantıkla düşünerek hemen buna itiraz etti: "Bu tarihe kadar, kış koşulları da dikkate alınırsa birçok alandaki güçlerimizi toparlayamayız, bu konuda birçok eksiklik ortaya çıkar." Abbas buna belli endişelerle cevap verdi:

"Kış çalışma planımızın belirlenmesi gerekiyor. Bu konuda suskun kalma yeğleniyor. Önümüze koyduğumuz hedeflerimizin işlerliği olmalı ve uygulayıcısı olmalıyız. İlan meselesini tartışmayacağız, 21 Mart'ta cephe ilanına gidiyoruz; 27 Kasım istenmişti, ama 21 Mart'a erteliyoruz. İçine girilen siyasi-örgütsel çalışma hamlesi yarım bırakılamaz. İlan, gelişkin eylemlerle olmasa bile, zamanında yapılmak zorundadır. Gerekirse bir dağ başına bir bez parçası asarız, 4-5 köyde bildiri dağıtır, böylece cepheyi ilan ederiz. 'Olmaz' deyip 3-5 eylem uğruna bir yıllık hedefleri daraltıp kısıtlayamayız. 21 Mart geçtir bile. Günün anlamı açısından belirledik, günü daha anlamlı kılmak istedik."

Bu noktada Hasan son noktayı koyar gibi oldu: "Aslında 21 Mart her bakımdan uygun. 21 Mart'ta yapılması en anlamlısı olur."

Toplantıda sonuç olarak, UDC ilanı için bu tarih kararlaştırıldı ama, içten içe memnuniyetsizlikler ve ikircikliklikler yok da değildi. 21 Mart gibi, Kürtlerin, gerçekle mitolojinin buluştuğu o kült etkinlikler gününde

yapmak isabetli idi. Süregelen anlatıya uygun olarak Kürtlerin, kapkaranlık bir odada hapsedilen asil bir at gibi ulusal şahlanışı kitlesel olarak gerçekleştirip özgürlüğe ulaştıkları ve bunu çok değişik sevinç ve ritüellerle tarihe kazıdıkları bir günde kitlesel bir birliği ilan etmek en iyisi olacaktı. Hem Kürtlerin Ulusal Direniş Günü ve Özgürlük Bayramı olarak kabul edilen bugünün anlamını daha da pekiştirecekti. Ama, Agît'in itirazı da şu açıdan doğruydu ki, o gün için eylem ve kitleyi toparlama hazırlıkları yetişemeyeceğinden, 15 Ağustos Atılımı gibi, adına layık ve ses getiren güçlü bir ilan olamayacaktı. Bu, kesin doğruydu. Abbas, kendi endişesinin yanı sıra muhtemelen biraz da Apo'nun gecikmeyi kabul etmeyeceğini düşünerek, açık bir dayatmayla bu tarihi ileri sürdüğünde Agît düşüncelerini söylediği için rahat ve tepkisizdi. Görüşü desteklenmedi ve o da sustu.

***

Haksızca ve amaçlı bir şekilde bazılarınca vurdulu kırdılı maceracı askeri bir örgüt olarak görülse de PKK, dünya siyasal tarihini bilen ve onu örnek alan ideolojik-politik bir partiydi. Tüm çalışma ve adımlarında da buna dikkat ediyordu. İçinde bulundukları dönemde silahlı gerilla savaşı pratikte hemen her şeyin önüne geçmiş olduğu halde, onlar buna pek önem vermeden, önce parti ve cephe örgütlenme sorunlarını ele alıp kararlaştırmış, bu kulvarda en sona silahlı mücadeleyi bırakmışlardı. Bu haliyle köklü ve hiçbir devin sarsamayacağı gittikçe yeşeren bir ağaç gibiydiler. Kendilerini şimdiden devlet olmuş biçiminde görüyorlardı bile. Zekâ yaşı fiziki yaşını aşmış birini andırıyorlardı: İnanç ve anlayışları, pratik düzeylerinin çok ilerisinde bir canlı organizma…

"Çalışmaları ülke çapında genel bir planlama ile yürütmemiz gerekiyor" diyerek silahlı mücadele gündem maddesinin açılışını yapan Abbas'tan sonra Agît söz aldı ve küçük sayılabilecek, ama sanki elle dikilmiş gibi kalın ve sağlam bir bezden mürekkep çantasından birkaç sayfalık bir çalışmayı çıkarıp okumaya başladı. Okuduğu, kendisinin arkadaşlarıyla birlikte hazırlamış olduğu silahlı mücadele faaliyetleri raporuydu. Düzgün bir Türkçe ve akıcı bir üslupla raporu okuması, herkesin ilgi oranını daha da arttırmıştı. Acemiler gibi gözünü hiç elindeki kâğıttan ayırmadan değil de arada sırada bir kağıda bakmadan yazılanları-kendisi yazdığından bildiği için-arkadaşlarına söylemesi, diğerlerince daha da dikkate değer bulunuyor ve sesiyle üslubu nedeninden olacak ki, oradakiler Agît'e bakarak sanki görsel bir film izliyorlarmış gibi raporu dinliyorlardı.

Aslında oradakilerin hepsi ya sivil hayattayken okula gidip ve kitap okuyarak ya da Sarı Cemal gibi örgüt içinde gelişkin bir iç disiplinle

okuyup araştırarak kendilerini geliştirmişlerdi. Sadece Terzi Cemal adı gibi kaba bir Terzi olarak kalmıştı: Ne yöresel dilini değiştirmiş ne de entelektüel bir konuma ulaşmıştı. Kaba-saba biri olarak, kimsenin pek de anlamadığı (ne hikmetse) bir şekilde hep üst yönetimde yer alıyordu. Dalgalanmaları üst üste yaşayan ruhunda, PKK onu bireysel hayatından kopardığı için hep bir kara leke besliyordu örgüte karşı.

Bu bölüm için ilk sözü Selim aldı. Alışkanlık olduğu üzere yine nerdeyse elini, sarı, kendinden çok küçük koyu gri lekeli gabardin elbisesinin gömlek cebine attı; ama tam o sıra beş çift göz kendisine ters ters bakınca, toplantıda olduğunu ve asla sigara içemeyeceğini fark edip altından hafifçe gülüp elini yavaşça cebinden çekti ve "Örgüt birimleri ve onlarla ilişkilerdeki yetersizliklere değinilmemiş. Milis konusu daha iyi işlenip rolü ve konumu daha da açılabilir. Üslenme konusunda biraz biçimcilik var" biçiminde konuştu. Agît, gerçekte öyle olmasa da bir yönden hemşerisi bilinen Selim'e bu sözler üzerine ters ters baktı ve elini "Bu ne şimdi?" dercesine hava boşluğunda yukarı kaldırıp, yıldızının barışmadığı bu insana açık bir tepki içinde aceleyle cevap verdi:

"Örgüt birimleriyle ilişkiler, görüşme ve toplantı yöntemiyle sağlanmak istendi. Fakat bazı pratik aksaklıklar yüzünden sağlanamadı. Üslenme konusunda işlenen, üssün tahkimi sorunudur; başka türlü de olmaz."

Agît'den sonra kimse konuşmayınca, belli ki oldukça yoğunlaşmış olarak Abbas sözü aldı. Zaten herkes de ona bakıyordu. Agît düşüncelerini raporda belirtmişti, diğerleri de konuşma eğilimi göstermedi. Abbas, derli toplu oturmuş olmasına rağmen yine de tedbir mahiyetinde ve ağır hareketlerle kendisini biraz daha toparladı, elindeki kalemi, önündeki küçük defterin arasına koyup, defterin kapağını "Tapp!" diye biraz sertçe kapatarak, çoğu zaman yaptığı gibi, önce sağ eliyle gömleğinin sol yenini, sonra da sol eliyle sağ yenini mümkün olduğunca yukarı doğru çekip konuşmaya başladı:

"Askeri üsler sorunu mücadeleyle ortaya çıkacaktır. 1983 yılı partinin devrimci taktiğinin hayata geçirilmesinde atılan bir adımdır. Sınırlı olanaklarla yapıldı. Keşif, hazırlık gibi ön çalışmaları yapmak için dar grupların çıkışı biçiminde, başlangıç kabilinden ve belli bir plan doğrultusunda oldu. Tamamen dar bir çalışma tarzıydı ve geliştirilip hızlandırılması gerekiyordu. 83'de planlanan şeylere plan süresi içinde ulaşılamadı. Birimlerimizin ülkeye girişi büyük bir olay olarak değerlendirildi ve görevlerini başarıyla yürütemediler. Kısmen şaşkınlık, panik içinde kalındı ve planlamalara ulaşılamadı. Görevi savsaklama, silahlı olarak yaşamı planlama gibi amacını adeta unutma, kısmen dağılma, yılgınlık,

‘Olmuyor!’ diye işleri bırakma ve başka alanlara gitme oldu. Önemli zararlarımız oldu. Çukurca ve Uludere olaylarıyla karşılaşıldı. Çoğalma değil, dağılmayla karşılaşma gibi bir duruma gelindi. Plan-program geliştirip, güçleri yeniden harekete geçirerek faaliyeti ilerletme konusunda yönetimler görevlerini tam yapmadılar. Bazı alanlara yerleşme olduysa da bu son derece yetersiz, programsız bir genişleme oldu. Keşif-hazırlık çalışmasını uzun süre devam edecek gibi gördü yönetimler. Grupların işleri ciddiye alıp faaliyeti örgütlü geliştirememesi, giderek taktiğin uygulanmaması, yılgınlık ve kaçkınlıkları doğurdu. Yönetim sorunlara cevap olamadı. Taktik doğru bir çalışma tarzıyla hayata geçirilemedi. Sonuçta adeta devrimi omuzlayıp omuzlamama durumu ortaya çıktı.”

Abbas konuşurken Agît hem dinliyor hem de kendisine Amed’den yeni gelmiş olan bir haberi düşünüyordu. Belliydi ki haber onu çok etkilemişti. Dağda 3 kişi halinde dolaşan gerillalar, bir yere gidiyorlarmış. Bunu uzaktan gören 22 yaşlarındaki bir köylü, hemen karakola gidip “Gerillalar burada” diye haber vermiş. 60 kadar jandarma çabucak hazırlanmış ve ihbar eden genci önlerine katarak yola düşmüşler. Askerler çok hızlı gittikleri için, çok fazla bir yol almamışken diğer köye giden patikada yakalamışlar gerillaları. Akşam üzeri, karanlık olmak üzereymiş. En gençleri o yöreden olan ve halen sivil elbise giymiş haldeki 18 yaşlarında yeni bir delikanlıymış. Eli boş olmasın diye diğer iki gerilla ona bir sminof marka tüfek vermiş, kendilerine katmışlar. Askerleri gören gerillalar hemen mevzi alıp çatışmaya girmişler. Yarım saat kadar çatışma sürdükten sonra, jandarmanın içindeki bir suikastçi M-16 silahıyla nişan alıp, gruptan sorumlu olan gerillayı kafasından vurup öldürmüş. Yanındaki tecrübesiz yeni köylü gençle tek başına dört bir yandan gelen askerle çatışan diğer militan, bir süre daha o halde dayanmış. Acemi köylü genç, yanındaki gerillanın uyarılarına rağmen, bulunduğu kayanın arkasında doğrulup “Alın size! Alın size!” diye silahıyla üst üste sıkmış askerlere. Askerler ellerindeki daha üstün silah olan otomatik G-3 silahıyla hep birden gence salvo atışı yapmışlar ve köylü delikanlı, belki 40 kurşun yiyerek yere düşmüş. Yanındaki gerilla eğilip ona bakınca, hiçbir umut olmadığını görmüş. Tek kalan gerilla biraz daha çatışmış ve karanlık bastı basıyor haldeyken sol köşeden bir açık bulup oradan kaçıp kurtulmuş. Çatışmanın durduğundan gerillanın kaçtığını anlayan askerler, yine ihbarcı köylü genci önlerine katarak olay yerine gitmişler.

Her iki cesedi kaldırırlarken, ihbarcı gencin dikkatini bir şey çekmiş. Yarı karanlıkta eğilip cesetlere bakan delikanlı, omuzları çökmüş halde ayağa kalkmış ve yanındaki askere “G-3’ünü bir dakikalığına bana versene!” demiş. Asker bir şey anlamamış, ama kendilerine bu kadar yardımcı olan gence, otomatik moda alınmış silahını vermiş. O da G-3’ü

eline aldığı gibi namluyu kafasına dayayıp tetiğe basmış. Bir anda askerlerin her biri bir yere kaçarken, kendini vuran genç "Küüütt!" diye tam yerde ölü yatan 18 yaşındaki gencin üzerine düşmüş. Öyle bir manzara ortaya çıkmış ki, sanki koyun koyuna birlikte yatıyorlarmış. Silah sesi susunca tekrar olay yerine yavaş yavaş gelen askerler, manzarayı görüp, "Bu niye böyle yaptı ki?" diye ihbarcı gence üzülmüşler. Sonra hep birlikte köye cenazelerle gitmişler ve cesetler köyün meydanına koyulunca herkes toplanmaya başlamış. Haberi alan yaşlı bir anne, yolda başındaki hemen hemen tüm saçları yolup, göğsünü vurmaktan mosmor edip cenazelerin üzerine yetişmiş ve koyun koyuna yatan iki köylü gencin üzerine atılıp ikisine sarılarak "Ne yaptınız? Ne yaptınız böyle kuzularım?" diye ağlamış; artık başında pek yolunacak saç kalmadığı için, çektiği acıdan dişleriyle tırnaklarını çekiyormuş. Meğer gerillaların yanında vurulan genç, ihbar edenin çok sevdiği küçük kardeşi imiş. İhbarcı genç gelip öz kardeşini vurdurduğunu görünce, hiçbir saniye bile düşünmeden kendini de cezalandırıp, el bebek gül bebek büyüttükleri küçük kardeşinin üstüne atmış!

Agît, bu trajedi her aklına geldiğinde "İşte, Kürdün kaderi!" deyip derin bir üzüntü içine giriyordu. Abbas'ı dinlerken yeniden bu trajediyi hatırlamıştı. Abbas ara vermeden konuşmasını sürdürdü:

"Devrimcilik, yıkıcılığa, tasfiyeciliğe ve benzeri durumlara ciddi karşı koyamadı. 1983'de Silahlı Propaganda yürütülecek, silahlı mücadele verilecek ve kitleler kazanılacaktı, bu olmadı. Mücadelenin sorunları yerine dar, verimsiz işlerle uğraşıldı. 1984 Şubat Toplantısı bunu sağcılık olarak değerlendirdi. Silahlı mücadeleyi ileri dönemlere ertelemek yanlıştı. 84'de çalışma tarzımızı geliştirmek istedik, Fakat Silahlı Propaganda taktiğini hayata geçirmede, cephe esprisi içinde siyasal çalışma yapmada yine birçok yetersizlik oldu. Yapının tekrardan geri ve sağ bir seyir izleme tehlikesi vardı. Bunu tedbirlerle aşmaya çalıştık. 15 Ağustos çıkışı, taktiğin, önemli, ama gecikmeli hayata geçirilmesiydi. Atılım içimizde de dışımızda da şaşkınlıklar yarattı. İçimizde tökezleyenler olduğu gibi, diğer arkadaşlar görevlere sahip çıkıp ileri götürme işine girdiler. Atılımın başarısı ve ortaya çıkardığı olumlu sonuçlar biliniyor. 83'deki geri yürütme durumunu artık büyük oranda aştık sanıyoruz. Ama yapı içinde atıl kalma, plansızlık, hazırlıksızlık, alanını terk etme ve yönetim eksiklikleri ortaya çıktı. Demek ki, çalışma tarzımızı gelişmelerle uyumlu kılmamız zorunludur.

"Silahlı Propagandanın, gerillanın çalışma tarzını Kürdistan somutunda hayata geçirmesi gerekir. Bu çalışma tarzı uygulanmadıkça ağır kayıplar alacağımız açıktı. Kars örneği böyledir. Şu açıkça görülüyor ki,

nerede Silahlı Propaganda hayata geçirilmediyse orada imhaya doğru gidildi. Bu konuda yetersiz devrimcilik durumunu açıklamak gerekir. Atılım sonrası bazı arkadaşlarda her şeyi birkaç silahlı eylemle halletme, sömürgeciliğin bununla yıkılabileceği anlayışı gelişti. Bazı sorumlularsa elindeki gücü dağıtır, kendisini de uzaklaştırır konumuna düştü. Bu, silahlı mücadele içinde tasfiyecilik demektir. Her şey bir-iki eylemle halledilemez. Gruplar var ama, onların yaptığı işler yok. Yani Silahlı Propaganda faaliyetlerini yürütememe durumu var. Yoksa aylarca işlevsiz kalınamaz."

Abbas'ın epeyi yoğunlaşmış halde gürül gürül akar gibi konuşmasını gıpta ile dinleyen Hasan, oturduğu yerde, uzun ve iri denebilecek yapısıyla herkese biraz da üstten bakarak, sağlam bir iç disiplinle hemen hemen hiç kımıldamıyordu. Kızarmış yanakları, sarıya çalan beyaz ve parlak yüzü, önden dökülmüş sarı saçlarıyla sağlam bünyeli bir militan tipi çiziyordu. Abbas'ın konuşmalarından coşkuya kapılıp, onu tamamlayan düşünceleri dağarcığında biriktiriyordu. "Evet, itaatsizlik radikal olmalı" diyordu; "madem, ilk insanın, kendi hayatını yaşamak için tanrının bile yasak koyduğu elmayı yiyerek, cennetten atılma pahasına da olsa itaatsizlik edip ona karşı çıkması, insan soyunun hayat yolunu çizdi; biz de kendini tanrı gören bu ceberut sömürgeciliğe karşı başlattığımız itaatsizliği, Adem gibi radikal bir şekilde sonuna kadar götürmeliyiz. İşte Abbas arkadaşın dediği gibi, madem ki içinde bulunduğumuz cenneti, bizim olmadığı için kabul etmeyip, kendimizin olan bir yaşam ve yurdu elde etmek için, yeryüzü tanrılarına karşı itaatsizlik etmeye başladık, o zaman bunu ileri boyutlara taşıyıp tez elden sonuca ulaşmalıyız. Yoksa, kafamızdaki odasında yatan bize ait olan şeytan felç geçirirken, tanrının kadim ve çok marifetli dürtücüsü bizi parmağında oynatır. Bunu yaparken de tüm duyguları, bu süre için tatile çıkarıp acımasız olmak ancak bizi biz yapar. Bu konuda iki espriyi esas almamız gerekli olacaktır: Kendini kaybetmiş bir canavar gibi olmamak için gerekirse affedici olmalıyız."

Hasan'ın destekleyici tutumu Abbas için daha çok teşvik edici oldu ve konuşmasını devam ettirdi:

"Karar var, ama uygulama gücü olmada yetersizlik var. Yeterli devrimcilik, pratiğe devrimci görevleri uygulamak için çıkar; kendine yol, yöntem, plan çizer. Hiçbir zaman görev verilirken sınırları kesin çizilmez. Pratikte yaratıcı ve inisiyatifli olmak gerekir. Yapının önüne en azami düzeyde görevler konmalıdır. Çalışmada taktiği uygulamak gerekir ve bu, silahlı eylemi zorunlu kılar. Yapımız da sempatizanlarımız da silahlı mücadeleye göre kurulmuyorsa savaş zamanında dağılırlar. Bizi kıstırmak isteyen yapıyı dağıtmazsak onlar bizi dağıtırlar. Adıyaman,

Kars'ın durumu budur. Düşmanın savaş yöntemlerine göre bir karşı koyuş gerekiyor. Silahlı propagandacı, gerillacı kendisinden başka hiç kimseye güvenmez, silahını teslim etmez, kendini hiçbir zaman savunmasız bırakmaz. Gizli askeri üste tüm kitle kazanılmış demektir. Yoksa düşman geldiğinde ondan haberdar olup önüne engeller dikemiyorsan orası üs değildir. Kitle kazanılmadığı için keşif yapılamıyor, propaganda adeta sohbete dönüşmüş; kitleler bu durumda nasıl eğitilir? Düşman bazı alanları boşaltmak mı istiyor, orada kitleyi düşmana karşı çıkarıp, gerekirse ayaklanmaya hazırlarız. Bizim hareket serbestisi için düşmanın hareket alanını kısıtlamamız, kollarına vurmamız gerekir; gerektiğinde manevra yapar, başka uygun yerden yöneliriz. Ajanları vasıtasıyla kitleleri kazanmak mı istiyor, silahlı gücümüzle o durumu bertaraf eder, durumu tersine çevirir."

Abbas'ın anlatımları sırasında, hiçbir zaman dolgun olmayan zayıf yüzü, hafif çengelli burnu ve düz siyah saçlarıyla, bazen başını kaldırıp Terzi Cemal'e bakan Ebubekir'i hemen bir gülme tutuyor, kimse görmesin diye anında kafasını öne eğiyordu. Ebubekir içinden "Bunun ne yeteneği var ki, şimdi böyle üst düzey yönetici yapmışlar" diyordu.

Ama, Ebubekir'in ona bakarak güldüğü şey, bunlardan hiçbiri değildi. Üst komutanların çoğunlukla çantaları küçük olur ve içinde en değerli eşyaların dışında bir şey olmazdı. Mesela önemli belgeler, dolar gibi. Çantalarının küçük ve hafif olmasının bir mantığı da vardı: Komutandı, grubu yürütüp yönetmek için hantal değil hafif olmalı, bir çatışma anında kolayca, güçleri üzerinde dolaşabilmeli, gerekirse bir baştan diğerine gidebilmeliydi. 20-30 kiloluk bir yükle kimse bunu yapamazdı. Birçoğu, bu çantayı da taşımaz, koruma olarak yanında tuttuğu en güvenilir gence taşıtırdı.

İşte, Terzi Cemal de genelde böyle çantası hafif bir şekilde dolaşırken, bir gün yolda çantası ona ağır geliyor. Çanta çok ağır değil, ama her zamanki adeta kuş tüyü gibi hafifliğine göre epeyi ağır. "Allah Allah, bu çanta bugün niye bana böyle ağır geliyor, çok mu halden düşmüşüm?" diyor ve sırtındaki ağır yükü çeke çeke gidiyor yine de. Yokuşa geliyorlar, dik bir çıkış. "Bu çantayla nasıl çıkarım?" diye gözüne geliyor, ama herkesin yükü zaten 25-30 kilo, kimseye vermek de ayıp olur, ki veremez de… Zira içinde para ve bir parça altın ile, değerli evraklar var. Şöyle bir yokuşa bakıyor, sonra da savaşçılarına. Herkes kanguru gibi sırtı tırmanırken o, alnında biriken teri silip, sanki İsa gökten inip ona yardım edecekmiş gibi bir süre bekliyor. Savaşçılardan biri de onun bu halini sürekli takip ediyor; sık sık çaresizliğine bakıp gülüyor. Avurtları birbirine girip deforme olmuş, epeyi yaşlı gösteren ve daha çok keskin

düz çizgili yüzü ile ayakkabı fırçası gibi sert kıllı siyah saçlarının donattığı kafasını kaldırıp yokuşa bakıyor, kararsızlığa düşüyor, ama herkes gittiği için "Ya sabır!" deyip yola vuruyor.

Oflaya- puflaya herkesten yarım saat kadar sonra tepeye ulaşıyor ve hiç durmadan kendini yere atıyor. Bir yarım saat da onun dinlenmesini bekliyor tüm grup. Sonra "Ben dışarı çıkacağım, döndüğümüzde gideriz hemen" diyor yardımcısına ve araziye doğru açılıyor. Tam o sırada onu hep takip edip gülen savaşçı pek kimse görmeden gelip çantasını açıyor ve içinden 6 kutu mermi ile 3 adet dolu kalaşnikof şarjörünü ve diğer bazı küçük ama ağır eşyaları hızla çıkarıp onun çantasına koyuyor. Terzi Cemal döndükten sonra, herkesi hazırlanmış ve ayakta buluyor, "Bir sigara içeyim" deyip o kadar insanı ayakta bekletiyor ve sigarasını yavaş yavaş içiyor. Onun derdi aslında o son sigarayı içmek değil, çantanın kendisine ağır gelmesi. Çantayı açıp bakmıyor da, çünkü koyduğu şeyleri kendisi biliyor ve komutan olarak çantasına kimsenin yaklaşmasına imkân yok. Ondandır ki, daha çok kendisine bir şeyler olduğundan, hasta düştüğü veya formunun sıfırlandığından şüpheleniyor. Yine korka korka çantasını kaldırıp sırtına attığında şaşkınlıktan dona kalıyor. Çanta o kadar hafiflemiş ki! Buna hiçbir anlam veremiyor. "Her halde şu bağırsaklarımda bir ağırlık vardı, onlar boşalınca hafifleyip tekrar formuma kavuştum" diyerek, çok hafif çantasını alıp herkesin önünde yürümeye başlıyor.

Ne var ki, onu hep takip edip gülen köylü savaşçı ona yapacağını yapmış. Köylü kurnazlığıyla kendi çantasındaki mermi, dolu şarjör ve diğer eşyalarını gizliden onun çantasına koymuş ve bu sayede ona epeyi taşıttırarak o zorlu yokuşu da çıkarttırmış, sonra "Artık farkına varabilir" diye, o ihtiyacını görmeye gittiğinde yine herkesten gizli bir şekilde çıkarıp almış.

Terzi Cemal'in halen bilmediği bu olay, diğer savaşçılar ve komutanlar arasında bir fıkra gibi tartışılıp duruyormuş. Ebubekir de toplantı sırasında aklına geldiği için, baktıkça gülmekten kendini tutamıyormuş.

Bu sırada Abbas, su içtikten sonra düşüncelerini anlatmaya devam etti:

"Tüm Kürdistan çapındaki çalışmayı yetkinleştirmek, propaganda-ajitasyon ile örgütlenmeyi silahlı grupların faaliyetiyle sürekli kılmamız gerekir. 15 Ağustos'la içine girilen eylemliliği ülke sathına yaymalıyız. Bunu yapınca Hakkari'de bir ayaklanma beklenebilir. Esas olan Silahlı propaganda olsa da bunu daha ileri noktalara vardırmak gerekir. Hakkâri ve çevresinde bir ayaklanmayı gündeme almak gerekir. Geçici olarak bazı bölgeler kurtarılabilir. Şimdiden gerilla bölgelerini belirleyip ona göre bir çalışma yapmak gerekir. Hakkâri bu açıdan en uygunudur. Kitle

kabarmaları savaşımız sonucunda doğabilir. Sınır bölgeleri, Eruh, Şırnak gibi yerlerde kitle eylemleri rahatlıkla hazırlayabiliriz. Şehir- kırda kitle gösterileri geliştirme olmalı. Bitlis-Sason zemininde aynı yoğunlukta bir silahlı mücadeleyi oturtabiliriz; uzantısı olarak Diyarbakır, Elâzığ ve Bingöl'de bir silahlı mücadele geliştirmeliyiz. Aynısını Antep, Adıyaman ve Urfa'da da geliştirebiliriz. Buralarda kırsal kesimde ajan yapı ve karşı milis kesimini dağıtmalıyız. Bismil, Beşiri, Urfa zemininde ağalığa vurmak, çeşitli alanlarda köylülüğün toprak işgal hareketini yaratmak lazım. Kars-Ağrı alanında özellikle ajan yapıya karşı bir mücadele olmalıdır. Ayrıca Batman, Diyarbakır'da buğday silolarına el koyup halka dağıtmak olabilir. Her idama karşı eylemlerle cevap verilmelidir."

On beş dakika kadar aradan sonra tekrar oturduklarında Agît söz alıp konuştu:

"Ben diyeyim yani, güçlerimizin atılımdan sonra hemen geri çekilme içine girmesi yanlıştı. Biz toplantıda konuşmuştuk ki, düşmanın geri çekilme durumunda fırsatken ona göz açtırmayıp vuracaktık. O sırada altın değerinde uzun bir zamanın böyle eylemsiz geçmesi bizim için ciddi bir kayıptı. Sonrasında durumlar düzeltilip üç ay boyunca, Botan ve Zagros sahalarında, diğer alanlarda da gerçekleştirdiğimiz eylemler, yoğunluk bakımından istediğimiz düzeyde olmasa da tümü askeri hedeflere yönelik sonuç alıcı yönelimlerdi. Sipîvyan köyünde komployla vurulan Cemil ve Gûndikê Mele karakol baskınında şehit düşen Musa arkadaşların dışında kayıplarımızın olmaması da başarıyı tamamlıyor zaten. Yani bu 3 ay boyunca düşman çok zayıf kaldı, neyi nasıl yapacağını bilemediği için çok somut hazırlık yapamıyordu, biz peş peşe eylemlerle etkili olduk. Bu şekilde artık kışa girdik zaten. Düşmanın kendisi bile bu süreçte 46 eylem yapıldı diye kendi içinde bunu ifade etti."

Bu arada Hasan kendisini konuşmak için hazırlamıştı. Apo'nun eleştirilerinin etkisi altında kalmış, bir vicdan muhasebesi içine girmişti. "O kadar niyetimiz temiz ve yapmak için çok istek de gösteriyoruz, ama halen niye beceremiyoruz ki? Ve biz burada pratiğin tam ortasındayız, ama doğru bir analiz edemiyoruz, A. Arkadaş da binlerce kilometre öteden hepimizden iyi görüyor. Liderlik bu demek işte! Herkesin göremediğini görmek ve aynı zamanda ona göre de yapılacakları doğru tespit edip hayata geçirmek. A. Arkadaşın yaptığı tam da budur şimdi. Her türlü insan yaratımı için de bu böyledir: Sorun çok dürüst olmak veya çok emek sarf etmek değil, kafa ve kol emeğini birlikte ve zamanında doğru sarf etmek, hızlı olmak ve o temelde de sonuç almak.

"Biz özellikle raporlarda değinilen ayaklanma ve katılım gibi iki esas konuda Atılımın sonuçlarını iyi değerlendiremedik: Önce haberimiz olmadı, sonradan öğrendik ki, bizim baskın eylemlerimizden hemen

sonra halk (İşte Eruh'da Aval-150 hane- Uludere'de Neweb-200 hane-gibi köyler.) dağa çıkmış. Yüzlerce kişilermiş; köyde kalıp düşmana teslim olmaktansa silahlarını alıp dağa çıkmayı yeğlemişler. İşte biz bu toplu direnme fırsatını kaçırdık; atmosfer uygundu, eğer bir ayaklanma planımız olsaydı bunu hayata geçirebilirdik. Çünkü o sırada askeri güçler birkaç yer dışında kendi mevzilerine, karakollarına çekilmişti, alanın genelinde devlet yoktu sanki. Bir ay boyunca böyleydi yani; bazı operasyonlar vardı, gürültüsü koparıldığı gibi etkili falan değildi. Bizim hamleden dolayı psikolojik üstünlüğümüz söz konusuydu, halkta güven ve moral vardı, herkes coşku içindeydi, silahını alıp dağa çıkıyor, saflara katılmak istiyorlar… (Hasan bu ara Sarı Cemal'e bakarak) aslında örneğin Cemal arkadaş oraya en yakın olandı, zamanında harekete geçseydi, halkın o kalkışmasını değerlendirebilirdik. Arkadaş bu konuda hiçbir şey yapamadı."

Bu eleştiri üzerine Sarı Cemal huysuzlandı. Arızalı olduğu için sık sık yaptığı gibi sol gözünü (Bu göz bebeğinin üzerine ak gelmişti, iyi görmüyordu.) kapatarak Hasan'a "Bu nereden çıktı?" dercesine baktı. Sonra pot kırmamak için tekrar başını önüne eğip yere baktı. Ama hafif dalgalı saçları arasından başını kaşıyarak, hemen içinden bu iddiaya karşı nasıl bir cevap vereceği üzerine düşünmeye başladı. Bu haliyle ona karşıdan bakanlar, nerdeyse yüzünün yarısını kaplayan epeyi iri burnunun sanki manyetik alanına girip önce oraya odaklanıyordu.

Zeki ve kurnaz yapısıyla Sarı Cemal, 1.80'den daha uzun boylu ve iri kemikli biriydi. Oldukça beyaz bir teni sarıya çalan açık kumral saçsakal ve bıyıklar donatmıştı. Hasan, arkadaşının bozulduğunu fark etti, konuşmasını sürdürdü:

"Atılımımızla birlikte özellikle Botan'dan 60 (5 kişi aydın, diğerleri köylü-çoban) kadar katılımın olması (Öncesinde de vardı tabi, mesela Omyanus köyünden Ahmet Rapo arkadaşlar, yine Kerim yoldaşlar eylemden evvel Botan yöresinden katılım yapan bir grup gençti.) Zagroslar'dan 9 kişinin, Amed ve diğer alanlardan da kısmi katılımın olması gerçekte o koşullara göre sınırlı bir sayı. Aslında burada diğer bir ciddi hatamızı belirtmek gerekir ki, o atmosferde gençlik müthiş katılmak istiyordu. Birçok genç katılmak için dağa çıkmıştı. Ama biz "Önümüz kıştır, koruyup barındıramayız, bu kadarını kaldıramayız kaygısıyla bazılarını almadık, beklettik, ki onlar sonra heba oldu. Yani katılımların önünü açıp teşvik etmedik, o zamanki acemilikten ürktük. Oysa bunu yapsaydık gelen gençler çok daha fazla olurdu. Ayrıca, Botan'da 100, Zagroslar'da 30 kadar örgütlü milis varlığımız olsa da iyi çalışırsak bu sayı çok daha arttırılabilir."

Abbas'ın bu önemli konuda en sonda toparlama mahiyetindeki konuşmasından sonra gündemin "İş bölümü ve görevlendirmeler" maddesine geçtiler. İş bölümü yapabilmek için herkes kendi durumunu özeleştirel izah etti. En başta kendi durumunu ele alan Abbas, daha sonra, özellikle ikinci olarak konuşan Agît ile yeni genç üye olarak Şehmus ve 1980 öncesine çakılıp kalmış olan Terzi Cemal için bazı değerlendirmeler yaptı. Selim, özeleştirisinde partide çıkan yıkıcılık ve tasfiyeciliğe karşı mücadelede yetersiz kaldığını, 15 Ağustos Atılımının yarattığı gelişmelerden fazla yararlanamadığını, oradaki üyeler üzerinde bir otorite ve yürütme gücü olamayacağını, ancak aynı düzeyde bir faaliyet içine girebileceğini ve bir özeleştiri raporu yazacağını belirtirken, en son konuşan Ebubekir, Devrime ve Partiye inancı ve güveninin sonsuz olduğunu açıkladı.

Bu özeleştiriler esas alınarak yapılan iş bölümüne göre;

Genel yürütme: Abbas, Selim ve Ebubekir; Adıyaman Eyaleti yönetimi: Hasan, Nebil ve Ömer; Dersîm, Bingöl, Diyarbakır, Elazığ alanı (eyaleti) yönetimi: Terzi Cemal, Şehmus ve Adil; Merkezi Yürütmenin yerleşeceği Bitlis-Siirt(Garzan) alanı yönetimi: Selim, Celal Hoca, Ali; Birinci Merkezi Bölge (eyalet) yönetimi: Agît (askeri sorumlu) ile Cemal (siyasal-örgütsel sorumlu), Tevfik (Yardımcı); Kars-Ağrı alanı yönetimi: Mehmet Ali olarak belirlendi.

***

Toplantı ara vermişti tekrar; bir ülkenin kurtarıcıları ayakta hem demli çaylarını içiyor hem tartışıyorlardı. Terzi Cemal, Agît'in karşısında kendinden emin bir şekilde konuşuyordu. Aslında kendinden emin görünse de içindeki kaygıları dışa vurmamaya çalışıyordu.

"Bu işi yapacağız yapacağız, prova ede ede, deneye deneye de olsa öğreneceğiz" deyince, Agît'in kara zeytuni gözleri alaycı bir biçimde parladı hemen:

"Çok fazla prova ve deneye girme desem Heval Cemal, sakın ha…!

"Niye ki, Agît arkadaş?"

"Niyesi açık heval Cemal, biz bir savaş yürütüyoruz, bunun her anı acı, kan ve gözyaşıyla gerçekleşiyor."

"(……)"

"Acı çekmenin provası olmaz heval. Kan ağlayışların denemesi olmaz, olmamalı."

Terzi Cemal mat olmuş gibiydi. Önce bir afalladı arkadaşının bu lafları karşısında. Sonra kendisini toparlayıp zoraki bir savunma içine girdi.

"Ee, peki nasıl olacak ki? Biz savaşta yeniyiz daha."

“Hiçbir şey ve hiçbir kimse için yeni bir şey yoktur aslında. Hele söz konusu savaş olunca. Çocuklukta yaptığın kavgaları bile tecrübe olarak değerlendirip, yine bol bol dünya deneylerini okuyup ve en önemlisi de içindeki seni bekleyen hazır potansiyeli güçlü bir inanç ve yürekle açığa çıkarıp devreye koyarak, ilk eyleminde, ilk muharebende bile başarıyı yakalayabilirsin. Yeter ki, azmet…”

“Umut bizde büyük Agît arkadaş, o konuda şüphe yok, kader yüzümüze güler kanımca.”

“Bu da yanlış işte… Bize umut lazım değil heval. Umuda işi bırakırsak hava alırız. Bize, kesin bir inançla hedefin burçlarına çıkıp savaş dansını etmek lazım.”

“Sen de amma şair gibi konuştun ha…!”

“Yoo, öyle değil. Bizim gibi dünya halklarına göre çok gecikmiş halklar açısından artık umut çoktan aşılmıştır. Kesin kazanma, kazanma inancı lazımdır bize. Umut gelseydi bu 200 yıldır savaş yapan ataları-mıza gelirdi. Onun için Önderlik genellikle o kadar kesin konuşuyor, her adımını kendinden emin atıyor; dikkat edersen umuda pek bel bağlamıyor, konuşmalarında pek umuttan bahsetmiyor”

Agît bunları söylerken Terzi Cemal içinden öfkeyle “Yine o adamdan bahsetti. O kadar talimat üzerine talimat gönderiyor, gelsin kendisi buraya o dediklerini yapsın hele…” diye geçirdi. Agît’e ise “O kadar emin olma. Her şeyi bırak, hadi diyelim, biz ne kadar iyi savaştıksa da ya bir kaza olursa!..”

“Kaza olursa olsun, ne yapalım. Biz, bize düşeni dediğim şekilde yapalım da. Kaza olursa hiç olmazsa derler ‘Valla adamlar yaptılar, ama kaza oldu, ellerinden ne gelir?’ Şu da var her kaza da kötü sonuçlar doğurmayabilir, kazadan kazaya fark olabilir. Bakarsın bize uğrayan kaza da bizim için iyi bir kaderin boy vermesine neden olabilir.”

“Sen de sırf bana baskın çıkabilmek için, tüm okuduklarını, tüm hünerini ortaya döktün yani Agît…”

“Benim öyle bir derdim yok valla heval Cemal. Benim için, Sezar’ın dediği gibi Gerisini henüz zarları atmamış olanlar düşünsün bence.

Terzi Cemal, Agît’in bu tavrı karşısında tebessüm edip sustu sadece. Bunu anlamaya hem genel kültürü yetmiyordu hem de anladıkları işine gelmiyordu. Esas nükteyi anlamıştı çünkü.

***

Artık toplantının sonuna gelinmişti. Pratik planlama ve kapanış için oturacaklardı ki, Doğu Kürdistan’da bulunan Cuma’dan bir not geldi.

Kuryeden notu alıp bakınca, Apo'nun yeni perspektifleri olduğunu anladılar. Telefon konuşmasında Apo'nun söylediklerini Cuma yazılı hale getirip hızla göndermişti. Abbas, "Arkadaş olmazsa işimiz zor!" dedi etrafındakilere. Herkes, öylesi bir Önder'e sahip olmanın şans olduğu ruh haliyle "Doğru" diye karşılık verirken, Selim içinden "Her şeyi o belirliyor ama, dağda olan biziz, burada biz daha iyi isabetli sonuçlara ulaşabiliriz ama" şeklinde yakınıyordu.

Son oturuma Apo'nun görüşlerini içeren Cuma'nın notunu okuyarak başladılar. Apo "Parti ağırlıklı olarak geniş propaganda aşamasını başarıyla tamamlamış, dönem esas olarak kitle eylemselliği ve örgütlülüğü, güçlü, otoriter, kuruluş ve yönetim dönemi olacaktır" diyordu talimatında.

Cuma'nın Urmiye'den kendisiyle yaptığı telefon konuşmasından çıkardığı sonuçlara dayanarak, uç vermekte olan iki yanlış anlayışın önünü ise ustaca almaya çalışıyordu:

"Yönetim düzeyinde tekrar kısır, gevezelik diyebileceğimiz aşırı tartışmalarla partinin kararlılık düzeyini geriye çekmemeye dikkat etmeniz gerekirken, savaşçı yapıda da geçmiş Siverek pratiğinde görüldüğü gibi siyasi denetimden çıkıp kayıplara yol açacak salt askeri anlayışın önü alınmalıdır."

Hakeza Apo, yönetim tarzı olarak, yetkileri dengeli biçimde paylaşıp yükü hafifletmenin önemine ve büro tarzı çalışmanın kesin olmasına değiniyor, 1985 yılı için ülkeye derinlikli girmenin ve alanlara uygun dağılımın gereğine de vurgu yapıyordu.

Yağmurun gürültüsünden sesler anlaşılmaz olmuştu. Çünkü çılgınca yağıyor, odanın iki tarafındaki pencerelere çekili eskilikten artık iyice sararmış naylonlara ve toprak dama "Pat pat!" diye üst üste telaşlı telaşlı düşerek etrafı velveleye veriyordu. Abbas "Ses anlaşılmıyor, ne yapalım, ara mı verelim?" dedi. Bunun üzerine Ebubekir, "Durun ben bu naylonları sökeyim ya, nedir bu!" diyerek kalktı. Pencerelerin açılmasıyla soğuk hava içeri doldu. Ama pencere duvarı kalındı, o nedenle yağmur damlaları odaya kadar gelmiyor, çok daha hafif bir sesle pencerenin iç toprak zeminine düşüyordu. Halen ses vardı, ama sorunu kısmen çözmüşlerdi. Notu okumaya devam ettiler.

Apo, bu sefer, alan örgütlenmeleri açısından, Dersim-Bingöl Kuzey hattının ciddi gelişmeler yaratabilecek önemine dikkat çekip buraya güçlü takviyeler yapılarak 1986 yılına kadar büro tarzıyla yönetilen bir eyalet olarak örgütlenmesinin önemini dile getiriyordu. Alt bir bölge olarak Palu, Genç, Hani, Lice, Dicle'nin ele alınabileceğini, Şeyh Sait'in mirasçısı olarak burada gerekli takviyelerle gerillanın geliştirilebilece-

ğini, Amed'e uzanılabileceğini belirtiyordu. Siirt, Muş, Bitlis'in en yakınlaştığı mıntıka olarak Sason veya çevresini ülke içi koordinasyon ve alanlar arası irtibat yeri olarak değerlendirip, bu görev için de Selim'in oraya düşünülebileceğini vurguluyordu yine.

Apo'nun perspektiflerini içeren not şöyle devam ediyordu: "Botan, yine Agît ve Sarı Cemallerle yürütülebilir; Burhan da iki yardımcıyla Pervari-Mutki hattını silahlı temelde daha da hareketlendirmek için düşünülebilir; Adıyaman merkezli olarak Maden, Çermik, Çüngüş, Gerger, Siverek'in birleştiği zeminde faaliyeti geliştirmek, buranın yönetimi için de Hasan'ı göndermek planlamaya alınabilir diyordu. Mardin'in Dêrik merkezli olarak canlandırılması gerektiğini, darbe yediği için zayıflamış olan Kars-Ağrı'nın, başta Ağrı Dağı ve çevresine silahlı birimler yerleştirmek suretiyle güçlendirilmesini belirtiyordu. Abbas ve yardımcı olarak Ebubekir'in de topluca içeride yerleşene kadar Haftanin'de üslenip genel yönetim göreviyle hem ülke içi hem de sınır boyu çalışmalarına bakabileceğini önerip, Irak hududundaki Lolan, Haftanin ve diğer kampları, ülkeden gelecek katılımlar için siyasi ve askeri eğitim açısından yetkince değerlendirmenin öneminin altını çiziyordu."

Apo, strateji olarak da çok yeni ve önemli bir şeye dikkat çekiyordu:

"Bazı bölgeleri, özellikle orta kesimi askeri bölge olarak ilan etmek uygundur sanırım. Cephe ilanıyla birlikte, askeri bölgeler meselesini görüşmeli, öneri ve kararda bulunmalısınız. Aleyhte bozguncu faaliyetleri, ustaca yöntemlerle bertaraf etmeliyiz."

"Askeri bölge" sözü hepsini aniden heyecanlandırmıştı. Vurucu bir etki yaptı. Daha işin başında sayılacakları bir zamanda böyle bir şey hiçbirinin aklına gelmezdi. "Arkadaş yine farkını ortaya koydu" dedi kendi kendine Abbas. Tabi, niye düşünülmesindi? Apo, zaten daha baştan halk savaşı aşamalarını hızla yaşayıp en erkenden sonuç almak istiyordu. Ama ülkedeki pratik yönetim onun süratine ayak uyduramıyordu. Arkadaşlarına öfkesi de ondandı. Kim bilir belki de şimdi bir yöntem olarak, onları ileriye itebilmek için hedefi böyle aniden üstten biçiyordu. Karşıdaki parlayan hedefi gören gerillalar, ne yapacakları konusunda kafaları aydınlanmış ve net olarak, ona ulaşmak için bünyelerindeki güçleri daha iyi harekete geçirebilirlerdi.

Uzun uzun görüş belirttikten sonra Apo, talimatının sonuç kısmını arkadaşlarına moral ve coşku verme amaçlı bir söylevle bitiriyordu:

"Kürdistan gibi bir ülke için ana meselelere ilişkin olarak benim konumumdan beklenebilecek teorik ve pratik hususlar fazlasıyla yerine getirilmiştir, yine de bu konuda sizleri güçlendirmeye devam edeceğim. Gerisi pratik eylem ve örgütlenmedir. Bu da pratik merkez ve kadroların işidir. Silahlar, militanlar, dil, beyin susmamalı, en verimli ve sürekli

çizgiye uygun kusmalı, yürümeli, söylemeli ve düşünmelidir. Sizler bunu en üst dereceden sağlamakla sorumlusunuz.

"Parti ve ulusal direniş tarihimizde ilk defa geçmişin ağır zincirlerinden kısmen kurtularak geleceğimizi özgürce çizmenin tarihi anını yakalamış bulunmaktayız. Bu halkaya muazzam asılarak geleceği bir daha yıkılmayacak biçimde inşa etmek için, tüm partililerin bu şansı iyi değerlendirip, bir sözcükten bir mermi ve bir kuruş paraya, bir kadrodan, bilinçsiz ama cefakar ve kinli halkımızın her bireyine kadar kendilerine emanet edilmiş maddi ve manevi değerleri direnişin kutsal anıtında eritmek amacıyla elden geleni bu sefer gerçek bir PKK militan savaşçısı olarak hayata geçireceklerine dair inanç ve umudumuzu aynı zamanda bir parti emri olarak belirtirim.

Selam ve yüksek başarı dileklerimle…"

Apo'nun talimatı olan not bittiği sırada, o zamana kadar yağmur suyuna doyan damın toprağı fazlasını artık odaya akıtmaya başlamıştı. Orta kalınlıkta kavak ağaçlarının arasındaki boşluklardan iki yerde şarıl şarıl su akmaya başladı. İster istemez hepsi kenara çekildi. Devam edemeyecek duruma gelmişlerdi. Naylon da yoktu yanlarında dama çeksinler. Daha ne yapacağız diye düşünürlerken Sarı Cemal, pratik zekasıyla "Ben hallederim" deyip kafasının üstüne oradaki yeşil askeri parkalardan birini çekerek dışarı çıktı. Gidip damı loğlamaya başladı. Epeyce loğladıktan sonra döndü ve "Bir süre idare eder" dedi. Üstü başı iyice yaş olmuştu. Bir süre kurulandı. Damdaki killi toprak loğlamayla pekişip sertleştiğinden suyu aşağı bırakmıyordu artık.

Apo'nun perspektifleri somut ve toplantıda tartışılıp kararlaştırılanlarla esas olarak uygundu. Bu durum, toplantıya katılanlarda genel bir memnuniyet yarattı. Bunu gözleyen Abbas, divan olarak bazı hususları belirtti önce:

"Görüldüğü gibi, Arkadaşın talimat düzeyinde belirttikleri de toplantımızın sonuçlarıyla uygundur ve kararlarımızı güçlendirmektedir. Kararlaştırdığımız hususları yeniden tartışacak değiliz. Artık bunları pratikleştirmek bizim görevimizdir. Bu nedenle, benim önerim pratik planlamamızı somutlaştıralım ve bir de toplantı sonuçlarını Genel Sekreterliğe nasıl aktaracağımızı belirleyerek toplantımızı sonuçlandıralım."

Abbas'ın belirttikleri toplantı ortamında bir sessizlik yarattı. Herkes Apo'nun belirttiklerini ve Abbas'ın önerisini düşünüyordu. Aslında en makul olanı buydu. Zira tartışılanları yeniden tartışmak hem doğru olmazdı ve hem de buna zamanları yoktu. Yaşanan sessizliği Agît bozdu. Söz alarak, "Arkadaşça da ciddi eleştiri konusu olduğu üzere, baştan beri yönetim olarak Güney'e aşırı bağlanma temel zayıflığımızdır bizim. Burası fiili ve resmi olarak merkez yapılıyor. Bence Garzan'ı merkez

yapma kararımız üzerinde ciddiyetle durmalıyız. Geçen yıl buraya bir tur atmıştım, merkez komitenin orada üslenmesi uygundur" dedi.

Apo'nun eleştirileri karşısında bir tür özeleştiri anlamına da gelen Agît'in bu sözleri hepsinde doğal bir memnuniyetle karşılandı. Zira bu durumu tartışıp karara bağlamışlardı. Agît konunun önemini biraz daha vurgulamış oluyordu. Başka konuşan olmayınca Hasan bir konuda değerlendirme yaptı. Fıtratı gereği ağır ve çok sakin konuşuyordu yine. Daha genç olmasına rağmen sarıya çalan hafif dalgalı saçları geriye doğru çekilmiş, şakakları iyice açılmıştı. Olur ki heyecandan unutabilir diye elindeki kalın ve yeni bir naylon kaplı cep defterine üç sıra kısa hatırlatıcı not düşmüştü: "-Fiili ateşkes. -İnisiyatif. -Düşmanı sürükleme." Bunlara bakarak konuşmaya başladı:

"Bizle düşman kışa bir tür ateşkesle girmişiz. Esas hesaplaşma 1985 yılında olacak. Devlet 1984 yılında hazır değildi, bir şey yapamadı, şimdi hazırlıklarını gerçekleştirip, ne yapacaksa yeni yılda yapacak. O nedenle bizim 1985'te gerekli hazırlıkları yaparak inisiyatifli olmamız lazım. Bu çok önemli. Kim inisiyatifli olup erken hareket eder ve süreci peşinden sürüklerse o kazanır."

Daha sözü bitmeden "Evet" dedi Abbas, oturduğu yerden kafasını kaldırıp arkadaşlarına bakarak, "İnisiyatifli olmak için düşmandan önce, bahara kalmadan, kıştan itibaren eylem yapmak gerekir. Eylem, inisiyatif demektir. Düşmanın tekniği var, bahara doğru bizden önce hareket eder. Ondan ki, biz kışla birlikte eylem yapıp, inisiyatifi elde tutmalı ve onu hep peşimizden sürüklemeliyiz. Bunun için ben şöyle bir plan öneriyorum: Mardin'de kış ortasından itibaren eylemi başlatalım, orası buna uygundur." Başını kaldırıp Sarı Cemal'e bakarak, "Cemal arkadaş oraları iyi tanıyor zaten, sonra eylemi baharda Botan'a taşıralım, yaza doğru da zozanlara, Hakkari'ye doğru geçiririz. Böylece yıl boyu inisiyatif bizde olur. Böylece düşmanın Botan'daki yoğunlaşmasını da dağıtmış oluruz. Yoksa, biz geç davranırsak, düşman hazırlıkları temelinde erkenden ciddi operasyonları başlatıp alanı tutar ve o kazanır."

Son konuşmalar herkesi ikna etmişti. Sarı Cemal Mardin için çok istekli değildi. Her ne kadar oralı olup, Mardin'deki eşkıyalık geçmişinden ötürü araziyi iyi bilip, ilişkileri de vardıysa, o kariyerine orada yıldız koyamayacağını düşünüyordu. Hareketin merkezi Botan'dı, güç de esas olarak buradaydı, burada şansını denemek ona göre daha iyiydi. Ama bunu dile getiremezdi; hem örgüt ortamı buna izin vermezdi, hem de ahlaki olarak kabul edilmezdi. Mardin bazı açılardan dar bir saha olmasının yanı sıra, mücadeleyi uzun süreli kılma bakımından da daha riskliydi. Aslında bireysel yaşam endişesinden ziyade kariyer kaygısıydı ondaki. Hele bir de "Korktu!" imajı doğsaydı, -feodal köken özelliklerinin

de etkisiyle-bunu hiç kaldıramazdı ve kariyeri de biterdi. Ayrıca Abbas böyle düşünüyorsa, artık söz söylenemezdi.

Çok kısa bir tartışmadan sonra Abbas'ın getirdiği eylem planı olduğu gibi benimsendi.

"Son olarak, toplantı sonuçlarını Arkadaşa rapor etme konusunu da netleştirelim" dedi Abbas. Zira hem 15 Ağustos Atılımı temelinde çok önemli bir pratik yaşanmıştı ve hem de önemli bir toplantı yapılmıştı. Sonuçların Apo'ya yeterince rapor edilmesi ve yeni perspektiflerinin alınması önemliydi. Yazılı raporun yetersiz kalacağını düşünüyordu. Nitekim fazla beklemeden bu düşüncesini bir öneri olarak toplantıya sundu: "Bence yazılı rapor yetersiz kalır. Yine de kısa bir özet yazılıp tüm belgeler olduğu gibi rapora eklenebilir. Ama bir arkadaşın gidip bizzat sözlü olarak Arkadaşa bilgileri vermesi ve perspektifleri alıp gelmesi daha uygun olur. Bunun için de Agît arkadaşı öneriyorum. Çünkü hem hepimizden önce gelmişti ve hem de savaş pratiğini tüm ayrıntılarıyla biliyor."

Abbas'ın bu önerisi de sessizlik yarattı ve düşünmeye yol açtı. Ardından bu tarz gidiş-gelişin kısa sürede mümkün olup olamayacağı tartışıldı. Yol vardı ve de işliyordu. Sonunda söz konusu öneri hepsinin kafasına yattı ve son karara dönüştü. Böylece pratik planlama ve iş bölümü netleşmiş oldu: Agît Şam'a gidecek, Apo'ya sonuçları aktarıp ondan perspektif ve talimat alarak gelip Botan'a geçecekti. Sarı Cemal, toplantı sonrası hemen Mardin'e geçip kış ortasında savaşı oradan başlatacaktı. Hasan, Dersim'e gidecek ve ikinci yılda oradan Adıyaman'a geçecekti. Terzi Cemal de Amed'e düzenlenmişti. Esas olarak da baharın başında kuvvetler Botan'a geçip orası hareketlendirilecek, bu esnada ana karargâh gidip Garzan tarafında kendini üslendirecek ve Zagroslar da böyle bir hareketlenmeye dahil olacaktı!

Toplantının sonuna gelmişlerdi artık. Abbas, kısa bir kapanış konuşması yapıp arkadaşlarına başarılar dileyerek toplantıyı sonuçlandırdı. Hepsi önemli bir görevi daha sonra erdirmenin gönül rahatlığıyla araziye dağıldı. Burada da palamut ve mazıyla birlikte pınarın çevresinde sêvok, karçîn, nar, sarı alıç ağaçları vardı. İskit kâhinlerinin geleceği gördüğü iplik gibi ince dalları, tatlı yeşil, uzun şerit gibi, naif yapraklarıyla su sevdalısı söğüt ağaçları etrafa görsel bir güzellik veriyordu.

Abbas ile Agît birlikte yürüdüler. Devasa, gri bir kayanın ıslak yüzeyinde parmağını düz bir çizgi oluşturarak sürükleyen Agît, az ilerideki nar ağacına doğru gidip büyük bir tane kopardı. Beyaz sedef kaplı küçük bıçağını çıkartarak önce narın baş kısmını özenle yuvarlak bir kapak şeklinde kesip attı, sonra da derin olmayan darbelerle elindeki meyveyi dört eşit parçaya böldü. Nar, oldukça iri ve kıpkırmızı taneleriyle hemen

iştah çekiyordu. Yarısını Abbas'a uzatıp, "Heval, yağmur yemiş nar daha güzel oluyormuş, bir tadına baksan" dedi. Abbas, parça narı alıp birkaç tane yedi ki, yüzünü buruşturup sallayarak "Üffff!" dedi, ne kadar keskin bir mayhoş tadı varmış!" Agît de elindeki parçayı yiyecekti ki, Ebubekir ile Sarı Cemal öteden avuçlarında dolu sarı alıçla geldiler.

"Çok güzeller bunlar, kadife gibi ve etli yemişler. Ağaçta bazılarını soğuk vurmuş, hayvan yemiş bozulmuşlardı, ama bunlar iyileri" deyip bir kısmını onlara verdiler.

"Öyle mi? Biz de güzel bir nar kopardık valla" diyerek, Agît de elindeki narın yarısını Sarı Cemal'e verirken, Abbas da kendisininkinin yarısını Ebubekir'e verdi.

Ebubekir, "Siz yiyin, biz de kopartırız zaten şimdi" dediyse de Abbas, "Bir şey olmaz Ebubekir arkadaş, hele bunu yiyin, sizin koparacaklarınızı da komün malı yaparız, merak etme" diyerek, alışkanlığı olduğu üzere ona espritüel bir cevapla birlikte elindeki parça narı verdi. Hepsi güldü bu sırada.

Aralık 1984 toplantısı bitmiş, alınan kapsamlı kararlar temelinde herkes yeni bir başlangıca hazır hale gelmişti. Eruh ve Şemdinli eylemlerinin başlattığı süreç, bu temelde yeni olaylarla ilerleyecekti!

Beşinci Bölüm

Tamamlanan toplantı ardından ilk iş, Agît'in yolcu edilmesiydi. Abbas, toplantıyı kısaca özetleyen yazılı raporu hızla hazırladı. Diğer tüm toplantı belgelerini, tutanak ve ses kayıtlarını, raporları, cephenin ilanı için hazırladıkları bildiriyi, HRK ve cephe için uygun gördükleri amblemleri, hepsini toplayıp Apo'ya göndermek için paket yaptılar. Agît ile bir kez daha toplu konuşup paketi verdiler. Komutan, Lider'e ulaşmak üzere yola çıkmaya hazırdı.

Artık iyiden iyiye kış gelmiş, havalar ciddi biçimde soğumuştu. Kaldıkları yer yüksek olduğu için, yerde bir karış civarında kar da vardı.

Ama her yıla göre mevcut kar azdı. "Bu da senin şansın herhalde" diyerek Agît'e takılıyorlardı. Hepsi de heyecanlıydı. Abbas son ileteceklerini Agît'e aktardıktan sonra kampta bulunanlar fotoğraf çektirdiler. Sonra da tek sıra olup Agît'i yolcu ettiler.

Agît, küçük bir grupla aralık sonunda Miroz'dan yola çıktı. Tek işi Apo'ya erkenden ulaşmaktı. Bunun verdiği heyecanla azami hızda yürüyüş yaptılar. Üç günde Lolan kampına ulaştılar. Kampta bir gün dinlendikten sonra Urmiye'ye gitmek üzere yola çıktılar. Şanslarından İran dağın altına kadar yol getirmişti ve kuvvetli araçlar gidip gelebiliyordu. Dağın zirvesini aşarak söz konusu yola ulaştılar ve bir araç ayarlayarak hızla Urmiye'ye geçtiler.

Urmiye'de Agît'i Cuma karşıladı. Birkaç gün burada kalarak, gidiş için gerekli belgeleri hazırladılar. Aynı zamanda Cuma ile görüş alışverişinde bulundular. Agît, toplantı sonuçlarını Cuma'ya özet olarak aktardı. Telefon üzeri Apo da bilgilendirildi. Agît'in gelmekte olduğu bilgisini alan Apo da epeyi heyecanlandı.

Agît ocak ortasında Şam'a ulaştı. Hava alanında Cemal karşıladı. Hal hatır sorduktan sonra hızla Apo'nun kaldığı eve gittiler. Her zaman olduğu gibi çok heyecanlanan Apo, Agît'i kapıda karşıladı. Tokalaşıp yoldaşını öptü. Hemen içeri geçerek oturdular ve acil bilgileri almak üzere konuşmaya başladılar. Önder ile Komutan artık bir aradaydı! 15 Ağustos Atılımı temelinde yaşanan gelişmeleri birlikte değerlendirecek ve 1984-85 kışındaki olayları birlikte izleyeceklerdi!

***

Agît gittikten sonra birkaç gün hazırlık yapan diğer yönetim üyeleri, topluca Haftanin'e gitmek üzere Miroz kampından ayrıldılar. Geri kalan işlerini Haftanin kampında yapacak, 1985 planlamasını Haftanin üzeri hayata geçireceklerdi. Yollar çamurdu, ama mevsim normallerine göre kar çok azdı. Yol yürüyüşünden çok, yaptıkları savaş planlamasını Bakur'da hayata geçirme koşulları nedeniyle mevsimi yakından takip ediyorlardı. Zira güçlerinin hepsi Bakur'da kalmıştı ve yönetim de kış sürecinde geçiş yapacaktı.

Vadiye inip Avaşin'i geçtikten sonra yamacı tırmanarak Çemço tarafına geçtiler. Ertesi gün yürüyerek akşam üzeri Zap suyuna vardılar. Nehri geçip Metina tarafında ve suyun kıyısında olan ve bir grup arkadaşlarının kaldığı kampa ulaştılar. Kamptakiler gelen arkadaşlarını karşılayıp hal-hatır sordular. Yemeğe oturacaklardı ki, kamp sorumlusu Hasan'a bir not uzattı, "Biraz önce Haftanin'den geldi heval" dedi. Hasan heyecanla notu açıp elektrik ışığında bir göz attıktan sonra morali iyice bozuldu. Yönetim dışındakileri mangadan çıkardıktan sonra Hasan notu

Abbas'a verdi ve sesli bir biçimde, "Tevfik Pervari'de yaralı yakalanmış!" dedi.

Söz konusu haber yönetim ortamına adeta bir bomba gibi düştü. Tevfik, 14 Temmuz Silahlı Propaganda Birliğinde Komutan Agît'in siyasi yardımcısıydı. Yönetim toplantı için Başur'a geçerken, kendisi bir birliğin başında Ebubekir tarafından görevlendirilmişti. Not kısaydı ve yaralı yakalanmış olması dışında başka bir bilgi yoktu. "İlk adım olumsuzlukla başladı" dedi Hasan, etkilenmiş ve üzgün bir biçimde. "Böyle bir eylem planı var mıydı?" diye sordu Abbas. Ebubekir dahil oradakiler açık cevap veremediler, "Genel planlamanın olduğunu" belirttiler. Olay üzerine fazla bir şey bilmiyorlardı, gerisi tahmin yürütmeye kalmıştı. "Acaba ne oldu ve nasıl oldu?" diye gece yarısına kadar tartıştılar. Tevfik'in düşmana teslim olup olmayacağını değerlendirdiler. Teslim olursa yol açacağı sonuçların neler olacağını sorguladılar. Yorgundular, sonra yatıp dinlenmeye çalıştılar. Olayın etkisi sonucu çoğu sabaha kadar uyuyamadı.

Sabah kalkıp hemen yola çıktılar ve üç günde Haftanin kampına ulaştılar. Orada da farklı bir bilgi yoktu. Sorup sual ettiler, bilgi alabilecekleri tüm kaynaklara baş vurdular; fakat farklı bir bilgi edinemediler. İçlerine ciddi bir kuşku düşmüştü. Şaka değil savaş yapıyorlardı, dolayısıyla her türlü olasılığı hesaba katmak, her türlü olumsuzluğu düşünmek zorundaydılar. Bu durum kaygılarını çok daha artırıyordu. Mevcut haliyle fazla bir bilgi edinemeyeceklerini anlayınca, "Bir toplantı yapalım" dedi Abbas. Yönetim Haftanin'de toplantıya oturdu ve Tevfik'in düşmanın eline geçme durumunu tüm yönleriyle değerlendirdi. Teslim olması durumunda olası yaşanacaklar gözden geçirildi. Botan'da halkı herkesten çok tanıyordu. Düşmana bilgi vermesi durumunda tüm yurtseverler deşifre olacaktı. Aynı 1979 yılı mayısında Şahin Dönmez'in yakalanması gibi bir sonuca yol açabilirdi.

Tüm bu olasılıkları genişçe tartıştılar. "Bu durumda daha fazla bekleyemeyiz, duruma müdahale etmemiz ve tedbirler almamız gerekir, bunun için Bakur'a geçişleri hızlandıralım" dedi Abbas. Bu temelde alınabilecek tedbirleri de çok yönlü değerlendirdiler ve ilk önce Sarı Cemal'in geçmesini ve bu olaya ilişkin de gereken tedbirleri almasını kararlaştırdılar. Hem tedbir alacak ve hem de yönetimi bilgilendirecekti.

Bu çerçevede gereken hazırlıklar yapıldıktan sonra Sarı Cemal'i yolcu ettiler. Bir gecede Bestler'e ulaştı. Hêzil'in suyu azdı ve Besta'da kar yok denecek düzeydeydi; bu nedenle vadi boyunca yürüyüp bir gecede Bestler'e ulaşılabiliyordu. Sarı Cemal ulaşınca, öğrendiği ilk bilgileri arkadaşlarına not etti. "Eylemde yaralı olarak yakalanmıştı, bombası olduğu halde direnmemiş teslim olmuştu, bu nedenle düşmana bilgi

verme olasılığı yüksekti." Bu bilgiyi edinince Abbasgil toplanıp değerlendirdi ve "Düşmana bilgi verme olasılığına göre tedbirler almak üzere" Terzi Cemal'i de göndermeyi uygun gördüler. Ocak ayı ortasında Terzi Cemal'de gönderildi ve aynı biçimde bir günde Bestler'e ulaştı. Geride kalan yönetim, "Giden arkadaşlar gereken tedbirleri alırlar" diyerek, biraz rahatladı ve Hasan'ın gönderilmesinde acele etmedi. Şubat başında hava durumunda bir değişiklik olmayınca, planlandığı gibi Dersim'e gitmek üzere Hasan da yola çıkartıldı. Böylece hem Tevfik olayına ilişkin gereken tedbirleri alabilecek bir yönetim içeri geçmiş oluyordu ve hem de 1985 planlamasının gerektirdiği adımlar atılıyordu!..

***

Tevfik, kalaşnikovunu odanın içinde yoğun sigara dumanının ortasında nerdeyse flu hale gelmiş adamların üzerine bütün dikkatiyle doğrultmuştu. Yeni olduğu için özellikle namlu kısmı simsiyah parlayan silahın, kırmızı mika kaplı şarjörüne Serxwebûn gazetesinden kestiği, Mazlum Doğan'ın küçük bir resmini yapıştırmıştı. Kendisi de tanıyordu ama özellikle siyasi yardımcısı olduğu Agît'in methiyeler dizen konuşmaları sonucu PKK'nin bu öncü kadrosunu kendisine idol olarak almıştı. Ara sıra içinden "Ben de onun gibi tarihi bir kişilik olacağım; gücüm var, bunu rahat yapabilirim. Zaten şimdiden epeyi yol aldım, gözde bir komutanım, biraz daha etkili eylemler yaparsam epeyi yükselirim" diyerek kendi kendini ajite ediyordu. Bir sefer bu motivasyonla birlikte cebinden küçük ve yuvarlak mavi naylon kabın içine monte edilmiş aynasını çıkartarak yüzüne bakıp "Hem Mazlum arkadaşa da benziyorum; esmer ve zayıf yüzlü o da" da demişti.

Dediklerinin doğruluk payı vardı da: Genç olmasına rağmen var gücüyle kendisini verdiği için başarılı bir yönetici olarak gittikçe öne çıkıyordu. Daha ilk ülkeye geldiğinde Gabar-Çiyayê Bizina Dağı'nda iki arkadaşıyla üslenerek Suriye'den gelecek gerilla gruplarını karşılama görevini üstlenmiş, sonrasında Botan'da değişik alanlarda aktif bir şekilde pratik faaliyetlerde yer almış, 15 Ağustos Atılımında 14 Temmuz Silahlı Propaganda Takımı'nın komutanı Agît'in siyasi yardımcısı olarak iyi bir performans göstermiş ve giderek öne çıkmıştı. Gelişme potansiyeli Apo'ya rapor edildiğinden, Apo, onu, Pervari-Mutki hattını silahlı birimlerle daha da hareketlendirmek için düşünüyordu.

Tevfik, "Kimse kıpırdamasın, hepinizi biçerim vallahi, kıpırdamayın sakın!" diye ağır tehditkâr sözlerle ve gözünü odanın içinde fır döndürüp herkesi kontrole almaya çalışıyordu. Siyah dağınık saçları yuvarlak yağız çehresini daha da yakışıklı yapmıştı. Aslında bu çehre, henüz

genç olduğundan "bebek yüzlü" bir imaj da veriyordu ona. Sakal ve bıyıkları bile daha doğru düzgün çıkmamıştı.

"Vallahi benim suçum yok heval, o söylenenler dedikodu, beni sevmeyenler yaymış; yine de bir kusurum varsa dikkat ederim, vallahi heval dikkat ederim!" diye yalvaran adamı ölümle cezalandırmak için gelmişlerdi. Reşit Şener köyün ağasıydı, etrafındaki epeyi dolgun yün şilteler üzerine oturmuş, arkalarında sırt dayamak için nerdeyse birer un çuvalı büyüklüğünde koca koca yastıklar dizili olan kişiler ise hizmetindeki akrabalarıydı. Oğlu da oradaydı. Bazıları, korku ve düşünceli bir hal içinde gözünü önündeki el yapımı halının kırmızı-beyaz nakışlarına dikmişken, bazıları da sert ama gizli bakışlarını Tevfik'e saplarcasına yöneltmişti. Nerdeyse ölümüne kendilerini onun üzerine atacaklardı. Çikolata kahve saç renginde biri ise sadece boş gözlerle Tevfik'e bakıyordu.

Reşit ağanın misafir odasının içi yarı loştu; keskin sigara kokusuna, ev sahibinin küçük ve kabartma desenli dik dörtgen cep şişesinden kendisine bolca sürmüş olduğu gül yağı rayihası karışmıştı. Arkasındaki parlak yuvarlak metal levhaya dolandırılmış bir telle duvara asılı olan iki boğumlu yüksekçe gaz lambasının 14 numara camının içinde, boydan boya ince bir siyah şerit halinde is oluşmuştu. Yükseltilmiş fitiliyle lambanın alevi, sigara dumanının dışarı çıkması için hafifçe açık bırakılmış pencereden gelen belli belirsiz rüzgarla sık sık titriyordu. Alevin sincap rengi, kırmızı-beyaz sönük ışığı odanın içine yayılıyor, oldukça geniş duvara gömülmüş pencerenin zemininde çamur sıva içindeki küçük sarı saman parçalarında birikiyor, yansıyordu.

"Hayır, seni tanıyoruz. Düşmana işbirlikçilik yapıp bize karşı kötülük peşinde koşuyor, aleyhte kampanya yürütüyorsun. Kaç sefer bizi öldürtme amaçlı ihbarlar yaptın. Devletten aldığın güçle köylüler üzerinde baskı kurup onları da ihbar ettin."

Tevfik, iki gerillayla birlikte, Garisa alanında Pervari ilçe merkezine onlarca kilometre uzaklıktaki ve Kevzin köyüne eylem için gelmişti. 6 kişilik Pervari grubunun kalan diğer 3 üyesi de (Burhan, Sinan, Kinyas) Garısa'nın Eruh tarafına düşen başka bir köye iş için gittiler. Ağaçlık bir alanda olan köyün içine gece karanlığında rahat bir şekilde süzülüp cezalandıracakları adamın evine ulaşmışlardı. Kendine aşırı bir güvenle- aslında çok da doğru bir şey olmadığını bildiği halde- her iki arkadaşına "Siz dışarıda bekleyin, gözünüzü dört açın, ben adamı içerde cezalandırıp geleyim" diyerek odaya dalmıştı. Eylemi kolay gördüklerinden böyle küçük bir birimle gelmişlerdi. Aslında hem zaten sayıları az olduğu için bu şekilde gelmişlerdi hem de -özellikle artık kışa da girildiğinden- gizli ve hızlı hareket edebilsinler diye bunda karar kılmışlardı.

Tevfik'in kaşları aniden çatıldı, gözleri kısıldı, işaret parmağı tetiğe daha iyi oturdu; bedeni onda değildi artık, ruhu başına almış bir boşlukta uçuşuyordu kendi kendine. Bir tür sevinç ile gurur ruhuna doldu o an ve bu bambaşka duyguların komutuyla,

"Sen yaşamaya hakkı olmayan bir hainsin! Seni partimizin yüce kararı gereği ölümle cezalandırıyorum" diyerek tetiğe bastı.

Seri biçimde ve yarı loş odada ateş kıvılcımlarıyla namludan fırlayan 7 kurşun gidip adamın bedenini paramparça etti. Tam o sırada salvo atışın basıncıyla lamba söndü; her yer aniden zifiri karanlığa büründü. Bunu fırsat bilen odadaki diğer kişiler hızla küfürler eşliğinde Tevfik'in üzerine atıldılar.

"Yakalayın, yakalayın ya bu it oğlu iti!"

"Namussuz, öldürdün onu!"

"Bırakmayın kaçsın, bırakmayın, bırakmayın"

Karanlıkta herkes birbirine dolanıp yumak gibi oldu. Tevfik aniden yüksek sesle,

"Heval yardım edin, heval yardım edin, bunlar yakaladı beni, yardım edin!" diye bağırdı. Yerde boğuşma can havliyle devam ediyordu. Tevfik sapsarı olmuş, korku her yanını sarmıştı. Tek başına o kadar insanla boğuşuyordu. Adamların eline düşme düşüncesi iliklerine kadar işliyordu. Durmadan var gücüyle bağırıp yardım istiyordu. Odadakilerin hepsi birbirine kenetlenmiş, kim kimin neresini tuttuğu da pek belli değildi.

"Silahını alalım, silahını alalım" diye birisi durmadan bağırıyordu. Tevfik de özellikle o anda bile "Silah düşmana asla teslim edilmez" ilkesi aklında olarak kalaşnikovu kucağında sıkıca sarmış bırakmıyordu. Sonunda en genç olan köylü silahın kundağından yakalayıp tüm gücüyle çekip aldı. Bu arada Reşit ağanın oğlu Sait, cebindeki sustalı bıçağı çıkarmıştı ve Tevfik'e karanlıkta rastgele üst üste saplamaya başladı. Bıçağın yıldız beyazı parlayan uzunca ağzını genç gerillanın bedenine saplayıp saplayıp çıkarıyordu. Aldığı darbelerle canı epeyi acıyan Tevfik,

"Ahh! Vuruyorlar beni!" diye feryat etti, "Vuruyorlar, vuruyorlar!"

O anda odada kurşunlar bir daha seri modda patladı. Arkadaşlarının yardım sesini duyan diğer gerillalar koşup pencereye gelerek, Tevfik'in çıkardığı sese göre diğer adamlara ateş edip odayı kurşunla doldurmuşlardı. Odanın içi olduğu için tok bir şekilde çıkan kurşun sesleri üst üste patlayıp patlayıp durmuştu. Penceredeki iki gerilla arkadaşlarının vurulduğunu öğrenince tereddütleri ikiye katlandı. Hem Tevfik yaralanmıştı hem de içerisi karanlık olduğundan nasıl ateş edeceklerini bilmiyorlardı. Ya onu da vursalardı? Ama başka çareleri de yoktu, yoksa arkadaşlarını

kurtaramayacaklardı. Tevfik hem yaranın acısıyla inliyor hem de durmadan arkadaşlarına "Vurun bu alçakları ya, vurun bu alçakları, hepsini öldürün!" diye sesleniyordu. Onlar da Tevfik'in olduğu yerden çıkan sese göre adamların yerini tahmin ederek ateş ediyorlardı. Yoğun ateş altında kalan diğerleri, kendilerini kurşunlardan korumak için duvarların dibine ve hesaplarına göre pencereden gelen kurşunların almadığı yerlere, köşelere sinmeye çalışıyorlardı. Ancak Azrail'in ölüm çığlıkları gibi gelen kurşunlardan kurtulmaları zordu.

Bu kısacık anda Tevfik akıl edip odanın içinden aşağı ahır kısma inen kestirme ara yolu karanlıkta el yordamıyla bulmaya çalıştı. Bu köy evi de tipik bir Botan yapım tarzı olarak, ihtiyaç gereği iki katlıydı. Alt katında geçim araçları olduğu için nerdeyse evlatları kadar değer verdikleri koyun, keçi, inek gibi hayvanları vardı; ayrıca buradaki en son oda, yöre ahalisinin "paşmalê"[14] dediği, fazla eşya ile erzakın konulduğu depo olarak kullanılıyordu. Üst katta ise kendileri oturuyordu. Özellikle gece ve kış mevsiminde alt kata kestirmeden gidebilsinler diye odanın içinde kestirme bir iniş vardı. Bir kişinin rahatlıkla inebileceği genişlikte olan bu inişin üstü tahta bir kapakla kapatılıyor, üstünde yatılıyordu da; lazım ettiğinde de açılıp alta iniliyordu. Tevfik, bu sistemi bildiğinden yaralı halde bu kapağı aradı. Kurşun bağırtılarının odayı doldurduğu o ölüm-kalım anında sonunda buldu aradığını ve hızla kapağı kenara çekerek kendisini aşağı bıraktı. Bir taraftan "Ah! Ah!" diye kısık sesle inliyor, aynı zamanda da alt kata inen merdivene zorla tutunarak zemine ulaşmaya çalışıyordu. Acı içinde inişi başarıp alt katın dış kapısına ulaştığında arkadaşlarını çağırdı ve aceleyle köyden uzaklaşmaya başladılar.

Onu önce biraz koltuğunun altına geçerek öyle yürütmeye çalıştılar. Ama birkaç adımdan sonra bunu başaramadığını gördüler. Yaraları iyice açılmıştı, o nedenle pek ilerleyemiyordu; bu tarz gidişte ısrar etseler gecikeceklerdi. Zindan hiç tartışmadan, silahını aceleyle arkadaşına vererek Tevfik'i sırtına aldı. Grubun üçüncü üyesi Besam, kendilerininkinin yanı sıra zaten Tevfik'in silah ve kütüklüğünü de taşıyordu, şimdi Zindan da kendisininkini ona vermişti. Zindan, komutanını tamamen beline kadar kaldırmış, her iki taraftan da ayaklarını eline alıp önde kenetleyerek acele acele yürüyordu.

Gabar'ın Zivinga Şikaka köyünden olan Zindan, 19 yaşlarında dayanıklı ve güçlü biriydi, ama Tevfik de iri kemikli olduğundan az ağır değildi. Genç gerilla yüzü kıpkırmızı olmuş, o soğuk havada şakaklarından terler dökülerek nefes nefese gidiyordu. İşin kötüsü yerde kar da vardı. Oralar, Kürtçe "berfgîr"[15] denen karın erken düşüp yeri tuttuğu mıntıka kategorisinde olan bir alandı. Kar azdı ve soğuk havadan dolayı

yerde donmuştu, ama yine de o ağırlıkla Zindan adımını attığında çoğunlukla "Hırtt!" diye ayağı kara gömülüyordu. Bazı sulak yerlerde ise buz tabakası oluştuğundan ayağı kayıp düşmemesi için daha özel bir çaba gösteriyor, o nedenle sırtındaki ağırlık adeta iki katına çıkıp belini kırıyordu. Bir sefer yine kaymasın diye böyle ayağını dikkatlice atmasına rağmen, sanki kırmızımsı mekap ayakkabısının altında yer uçup gitti ve genç gerilla düşmeye başladı. Son anda kendisini toparlayıp diğer ayağına yüklendi ki düşüp yerde yuvarlanmaktan kurtuldu ama, sırtında Tevfik'le birlikte her iki dizleri üzerine "Küütt!" diye buzun üstüne düştü. Her iki dizi de kanlandı, ama o aldırış etmeyerek arkadaşının yardımıyla tekrar doğrulup komutanını hızlı hızlı oradan uzaklaştırmaya devam etti. Arazi taşlık ve kayalık olduğundan fazla iz çıkmasın diye yine o ağırlıkla bazen yüksek taşların üzerine çıkıp taştan taşa öyle ilerliyor, bazen de ağaçlar içindeki yüksek kayaların, diğer yerler kadar kar tutmamış diplerinden gidiyorlardı.

Zindan, Tevfik'i epeyi götürdükten sonra aşırı yorulunca arkadaşı Besam devraldı, o da bir süre gittikten sonra tekrar diğeri aldı. Bazen çok uygun olmayan yerlerde de koltuklarının altına girerek ikisi birlikte götürüyordu. Bu şekilde ikisi sırayla Tevfik'i taşıyarak köyden hatırı sayılır ölçüde uzaklaştılar.

Gece artık sabaha doğru evriliyordu, 20 Aralık 1984 günü çoktan başlamıştı. Köyden hatırı sayılır ölçüde uzaklaşmışlardı ama henüz tehlikeli sahadan çıkmamışlardı. Her üçünde de artık takat diye bir şey kalmamıştı, bu halde Tevfik'i daha fazla götürmeleri imkânsızdı. Böyle giderse onlar da esas üslenme alanları olan, daha epeyi uzaktaki yüksek dağlık yere ulaşamayacaklardı. Daha böyle kara kara düşünürlerken önlerine bir hayvan gov'u çıktı. İki geniş odalı ve sıcak bir yerdi. Tevfik'i, zibilin üzerine indirip kendileri de biraz dinlenmek istediler.

Köyün hemen az dışında aceleyle bağlamış oldukları yaralarını açıp temizleyerek yeniden bir şutık parçasıyla sağlamca bağladılar. Komutanları sırtı duvara dayalı halde oturmuş, elini yarasına atmış, inilti içinde onlara bakıyordu, onlar da komutanlarına.

"Nasıl olacak, çok ağır gidiyoruz, bu durumda dağa oraya yetişemeyeceğiz" dedi genç Zindan, heyecanlı bir şekilde.

"Beni bırakın siz çabuk gidin" dedi Tevfik, "Yoksa kurtaramazsınız."

"Olmaz, nasıl seni bırakırız, hayır olmaz, seni kurtarmamız lazım."

"Evet, bunu hiç düşünme, tamam mı heval Tevfik?"

"Bırakın gidin heval, gerçekçi olun, yoksa hepimiz şehit olabiliriz" diye üsteledi Tevfik.

Bunun üzerine ikisi az ötede kendi başlarına bu hususu tartışıp, Tevfik'in dediği gibi mecburen onu eğer durum ters gitmezse gece tekrar gelip almak üzere bırakmaya razı oldular. Evin köşesinde eski-püskü eşyalar ve kuru odun kümesi vardı, orayı açıp kendisine bir yer yaptılar, hava soğuk olduğu için üşümesin diye fazladan iki kefiye ile bir kazak da ona verdiler. En son ayrılırken, iki bombadan daha yeni olanı kendi kütüklüğünden çıkarıp ona uzattı Besam. Uzatırken,

"Sen bizden çok daha iyi biliyorsun heval bunu kullanmasını" dedi.

Tevfik ona bakıp gülümseyerek,

"Merak etmeyin eğer bulurlarsa burayı beni sağ yakalamayacaklar, arkadaşlara bunu özellikle deyin, tümüne selamlar, hepsini çok seviyorum, zafer bizim olacak!" diye karşılık verdi arkadaşına. İki gerilla komutanlarının bu kararlılığı karşısında örtülü bir memnuniyet ve gururla oradan ayrıldılar.

Yaraları canını çok acıtıyordu, üstelik soğuktu, ondan ötürü daha bir azap içindeydi. Soğuktan dizlerini karnına çekmiş, pis paçavraların altında ve 3-4 tane kabuklu ince kuru ağacın üstünde yaşam savaşı veriyordu. Onu en çok huzursuz eden de düşmanın gelip onu bulacağıydı. Uyumak istiyordu ama ağrıdan ve yakalanma psikolojisinden uyuyamıyor, dalıp dalıp uyanıyordu. Aşırı uykusuz kalınca sabah olmak üzereyken kısa bir süreliğine uyuyabildi. Sonra otomatik kurşun sesleriyle aniden gözleri büyükçe bir gümüş madeni para gibi açılmış olarak yerinden fırladı.

Sabah erkenden köylülerle askerlerin yer yer kan damlalarını ve yer yer de kardaki belli ayak izlerini takip ederek, gov'a gelmeleri pek zor olmamıştı aslında. Evvel-emirde dışarıda bir şarjör G-3 mermisi sıkmış olan jandarma bölük-karakol komutanı, akabinde yüksek sesle,

"Biliyoruz ordasınız, iziniz buraya geldi, teslim olup dışarı çıkın teröristler!" dedi.

Tevfik'in ilk uykulu hali üzerinden geçtikten sonra sakinleşti. Çok şaşırmamıştı aslında, böyle bir sonu biraz bekliyordu. Ne yapacağını da uzunca düşünmüştü o geçen sürede. Dışarıdan sarışın komutanın megafonla üst üste yaptığı "Teslim olun eşkıyalar!" "Teslim olun yoksa bu evi dümdüz ederiz teröristler!" çağrılarından sonra, kafasında planladığı üzere yanı başında duran bombasını eline aldı. Bir çocuğun yeni alınmış oyuncağından mutlu olması gibi sevindi: Önemli bir hizmet görüp onu başına bela olan dertten kurtaracaktı bu oyuncak. Sonra bir ara psikolojisi aniden değişti: Elindeki yeşil bombanın araları kesilmiş parçalı hali, ona ağzını açmış kendisine bakan bir timsah gibi göründü. Esmer yüzünde bir tebessüm belirdi o an. Yine pek düşünmeden sol elinde sıkıca

bombayı kavramışken, sağ elinin işaret parmağını bombanın piminin genişçe halkasına doğru götürdü. Parmağını halkaya geçirdi ve hızla çekti. Pim aniden yuvasından çıktı. Uzunca telin kılıç gibi parıltısı yüzüne vurunca tam o anda yüreğinde bir dalgalanma oldu; eski saf hali gidip ruhu bulandı. Keskin bir tereddüt virajına girdi.

Bombayla birlikte kavramış olduğu mandalı serbest bırakıp bırakmama konusunda acı bir kararsızlık tüm bedenini ateşler içinde bıraktı. Ölüm! Bütün şiddetiyle aklına geldi o esrarengiz yok oluş. "Nasıl yok olabilirim ama, daha çok gencim, milyarlarca insan şen-şakrak hayatını yaşıyor, ben nasıl ölebilirim, küçük yaşta bu ölümüne fedakârlıkla yürüyen mücadeleye atıldım, iki gün bile hayatın zevklerini tadamadım, ölmek benim hakkım olamaz. Hayatı doya doya yaşayan o kadar insan var, niye onlardan hiçbiri değil de ben ama. Hem nereye gideceğim? Bu ruhu ve bedeni kendi ellerimle nasıl bir belirsizliğe salabilirim ki?" derken, içinden gözleri doldu.

Sonra aniden gözündeki su kabarcıkları kızıl şimşeklere dönüştü, "Alçak, bu harekete katılırken ölümü göze almadın mı, o kadar insan nasıl cezaevlerinde, 12 Eylül koşullarında ülkede, Filistin halkıyla dayanışma içindeyken Lübnan'da öldü. Eğer kimse kendisini feda etmezse bu kangren olmuş en az bin yıllık sorun nasıl çözülür, bu dava nasıl boy atar? Daha baştan demedin mi 'Biz kendimizi feda ediyoruz bu halka, yaşam açısından kayıp kuşağız, ama tarih bizi hep yazacak! Nedir ki, bir hayattır vereceksin, o kadar!'"

Biraz rahatladı, durdu sakinleşti; sonra tekrar gözlerindeki bulutlar beyazdan griye dönüştü ve damlalar dökülmeye başladı: "Tamam, ama ölmek şart mı ki? (Sesi titriyordu.) Bu yaşta onca gelişme sağlayıp büyük bir kişi oldum, herkes beni parmakla gösteriyor, bu genç hayatı niye hemen vereyim ki şimdi? Teslim olursam o yiğit cezaevi direnişçileri gibi direnir, ilk fırsatta tekrar büyük hizmetler veririm partiye. Evet, evet en iyisi böyle!"

Kararını vermişti, elindeki çift tel konseptindeki pimi tekrar bombaya takıp, çıkmaması için orijinalinde olduğu gibi arkadan her bir teli bir yana ayırdı. Dışarıda halen megafonla çağrılar yapmakta olan komutana seslendi:

"Tamam, teslim oluyorum, ama yaralıyım, gelip beni alsınlar."

Komutan sevinçle hemen "Tamam, tamam" deyip iki köylüyü içeri göndererek onu aldırdı ve hiç bekletmeden köyden çıkmak için hazırlandılar.

Elleri arkadan kelepçeli ve gözleri siyah bir bantla bağlı şekilde askeri araca bindirerek Eruh merkeze, oradan da helikopterle doğru Siirt'e götürüp askeri göz altı için kullandıkları binada öyle yaralı halde bir

hücreye attılar. Elleri halen kelepçeli iken, ayaklarını da zincirle bir demir kürsüye bağladılar. Tevfik bir başına orada acılar içinde kıvrandı. Sonra iri yarı iki asker gelip her biri bir kolundan tutarak onu kürsüyle birlikte az ilerideki daha genişçe bir odaya götürdüler. Gözleri bağlı haldeyken aniden yüzünde peş peşe ve sağlı sollu, ağır bir elin tokatları patladı. Birden yüzü ateşler içinde kaldı, sandalye ile birlikte yana doğru düşecekti ki, bir el onu tutup kürsüyü tekrar düzeltti. Aynı anda tokatların sahibinden oldukça sert bir ses tonuyla,

"Adın ne, nerelisin?" sorusunu duydu.

Tek başına gözleri kapalı, sürekli acı veren yaralarıyla nasıl bir dünyada olduğunun bilinmezliği içinde ister istemez korkuya kapıldı, ama özel bir çabayla bu ruh halini gizlemeye çalışıyordu.

"Direneceğim" dedi kendi kendine, "direnmeliyim." Cezaevindeki yoldaşlarının yazdığı kitaplarda sorguda düşmana adını söylememenin önemli olduğunu hatırladı. İlk çözülme çorap söküğü gibi peşinden diğerlerini de getirirdi çünkü. Bunu düşünerek sorguculara cevap vermedi. Buna iyice öfkelenen sorgucu,

"Adın ne lan! … çocuğu! Adını da mı söylemeyeceksin? Ooo, büyüklerinizden öğrenmişsiniz ha, hiçbir şey demeyeceksiniz demek. Ulan puşt hem adamı öldür hem de şimdi hiçbir şey söyleme ha! Ben sana gösteririm lan … çocuğu!" diyerek yumruklarla yüzü-gözü kan içinde kalana kadar var gücüyle vurdu ona. Tevfik acı içinde bir inlemeyle o gözünü kapattı.

"Son defa soruyorum lan, konuşacak mısın konuşmayacak mısın? Hıı! Bir gecede 3 kişiyi öldürdünüz siz piç yavruları, seni böyle bırakır mıyım artık?"

Eylemde Reşit ağanın yanı sıra, orada bulunanlardan Hüseyin Şener ve İbrahim Sayın isimli iki kişi daha ölmüştü.

Sorgucu yanıtlarına cevap alamadığından o gün işkenceye küplere binmiş halde devam etti. Bir sonraki gün de Tevfik'i falakadan yaralarına darbeler vurup ezmeye kadar değişik işkencelere tabi tuttular. Ama beyni parçalanmışçasına acılara dayanıp direniyordu o.

Üçüncü gün sorgucu yine geldi. Tevfik'i konuşturamamış olduğu için deliye dönmüş gibiydi, burnundan soluyordu. Gitti ötede duran kalın ve üstünde çiviler çakılmış tahta copu getirdi ve hırsla gelip onu Tevfik'in yarasına soktu. Kalın ve üstü çivili alet bıçağın açmış olduğu dar delikten girince Tevfik "Ahhhhhhhh!" diye böğürdü, yerinden fırlamak istediyse de hem ayakları zincirle sandalyeye bağlıydı hem de sağ ve sol yanda onu tutan ızbandut gibi adamlar omuzlarına basarak tekrar yerine oturtmuşlardı. Kalın tahta cop yara yerine girince üstündeki çiviler Tev-

fik'in organlarını içe doğru parçalayarak orayı genişletmişti. Gerilla acılar içinde kıvranırken, sorgucu daha da zalimleşerek onun bağırtıları arasında tahta copu yaranın içinde sağa doğru ağır ağır döndürdü. Tevfik'in bu acıya dayanma gücü yoktu artık, ağzından kanlar gelerek acayip sesler çıkarıp var gücüyle böğürüyordu, sesi odadan taşıp çok çok uzaklara gitti. Çiviler yaranın içinde her döndüğünde vücudunu paramparça edip organ parçalarını da kendileriyle birlikte koparıp götürüyorlardı. Gerilla cehennem ateşinin tam ortasına düşmüş hücre hücre yanıp kül oluyor gibiydi. Sorgucu bir kez daha copu yaranın içine iyice sokup tekrar döndürmüştü ki, Tevfik bu sefer boynuna bıçak atılan bir kurbanlık gibi acı bir böğürtü içinde belli belirsiz bir sesle "Tamam, tamam! Durun, n'olur durun!" dedi. Sorgucunun aniden gözleri açıldı, alttan Tevfik'in yüzüne bakıp delilere özgü bir gülüşle,

"Hı, bir şey mi dedin? Bir şey mi dedin?" derken, aynı zamanda copu biraz daha çevirdi. Tevfik, yine acı içinde "Aığğğğğğ! diye bağırarak, "Tamam, tamam konuşacağım, vallahi her şeyi anlatacağım, durun, yeter!" dedi. Ağzından kan ile şoriği birlikte aşağı doğru iniyor, gözlerinden akan yaşlar da gelip onlara karışıyordu. Çehresinde bir insan yüzü kalmamıştı artık, bir kan, gözyaşı ve şorik maskesiyle kaplıydı sanki. Önce bedeni teslim olmuştu ve ruhu da onun peşinden giderek diz çöktü. İçinden "Ben bu acıya dayanamam, dayanamam, hayır dayanamam" diyerek yüreğini ezdikçe eziyordu. "Yapabildiğim kadar yaptım işte, daha benden ne istiyorlar. Buraya kadarmış benimki de. Hem ne yapayım, kendimi öldürtemem ki? Daha hiç bu hayatı yaşamadım, hiç yaşamadım! Niye yaşamayayım ki, benim hakkım bu, niye bu hakkımı elimden alacaklar, niye? Vermem! Kürdistan bana mı kalmış? Başkaları da benim kadar yapsın hele!" Bunları söylerken ruhu hem ağlıyor hem de arsızca bir isyandaydı. Kahramanlık oyunu bitmişti artık. İslami kültüre göre bir ölünün başını kaldırdığında "Küütt!" diye mezar taşına değmesi gibi şimdi gerçeklerle yüzleşecekti. Kafasını gerçeğin taşına bu şiddetli vuruşu, onu hayal dünyasından uyandırmıştı sanki. Kendi gerçeğine koşacaktı artık: "Ben yanlış yaptım ya! Kendi gerçeğimi bırakıp, başka bir rolü bir aktör gibi oynamak istedim. Ama bu saha film seti değil, değil! Özden yaşamadığım halde, PKK mücadelesinin inanmış bir militanı gibi olmaya ve onun bir kahramanı olarak öne çıkmaya soyundum. Ne yapayım, kendi gerçeğim ne ise onu yaşamalıyım." Kariyer duygusunun tetiklediği serüven, onu bu serencamla karşılaştırmıştı.

İşkenceyi durdurdular, ama sandalyeden kaldırmadan, "Adın ne? Kimsin sen? Hadi söyle bakalım" diye hiddetle ondan sordular. Tevfik, o perişan halde konuşmaya başladı:

“Adım Tevfik, 14 Temmuz Silahlı Propaganda Takımı’ında 3 kişilik dar yönetim üyesiyim. Takımın komutanı Agît’in siyasi yardımcısı.” Adamların hepsi bir anda neye uğradıklarını şaşırmışlardı. İnanamıyorlardı! Silahlı mücadeleyi başlatan Eruh baskınının ve bir asker arkadaşlarının sorumlusu muydu bu?

On gün kadar tedavisi olup dinlendikten sonra, yine sorgu odasına götürüldü. 3 Ocak 1985 günü istihbarat onbaşısının Tevfik’ten geniş bir soruşturma sonucu önemli bilgileri aldıktan sonra, ertesi sabah erkenden üst düzey bir komutan odaya girdi. Koyu yeşil değerli bir yünlü kumaştan askeri üniforması ütülüydü, ama yine de yer yer kırışıklıklar göze çarpıyordu. Başında yüksekçe, sivri uç sert dokulu şapka vardı. Polyester-pamuk karışımı gri krem rengi karacı gömleğinin üstünde simsiyah kravatı, sarı yaldız kaplama dört düğmeyle kapatılmış ceketin altından yine de göze çarpıyordu. Omuzundaki apolette yer alan sarı defne yaprağından çelengin içindeki çapraz kılıçtan oluşan kokart ile aynı renkte tek yıldız, tuğgeneral olduğunu gösteriyordu. General ağır adımlarla hazır ol şeklinde ayakta bekleyen Tevfik’e doğru geldi ve “Sen misin o önemli terörist lan!” diyerek bütün gücüyle peş peşe tokatlar savurdu, yakasından tutup onu yere fırlattı. Tevfik yere düşünce general hırsını alamayıp “Sen misin askerlerimizi öldüren, o kadar bizi uğraştıran lan ey puşt, ha sensin demek!” diyerek yerde yüzüne hızlı tekmeler fırlattı; siyah ayakkabının tabanını oluşturan sert gön, değdiği yerde Tevfik’in yüzünde, kılıç darbesi gibi, kan fışkırtan iki yarık açtı. Tevfik yüzünü göğsüne kapatıp elleriyle korumaya çalışınca, komutan, bu sefer karnına, göğsüne, sırtına, neresi rast gelirse öfkeyle tekme vurmaya başladı. Uzun süre dövdükten sonra yorulunca nefes nefese oradaki sandalyeyi çekip oturdu ve ayağıyla Tevfik’in sağ yanağına iyice bastırarak kundurasını sağa sola oynatıp ezdi. Tuğgeneral, Tevfik’e bir süre öyle bakıp güldükten sonra sert bir emirle kahve istedi. Kahvesini yudumlayıp bitirdiğinde iyice deşarj da olmuştu artık.

Alana yeni atanmış olan tugay komutanı Kundakçı, askeriye içinde acımasızlığı ve kural tanımazlığıyla bilinen bir komutandı. Aşırı hırsı, önünde engel tanımak istemeyen psikopat bir kişiliğe büründürmüştü onu. Irkçı düzeyde Türk milliyetçisi biriydi. Ruhunu ele geçirmiş acımasızlığı, gür kaşlarını çatarak bir babanın çocuğunu korkutmak istediği keskin bakışları içeren bir çehreyle Tevfik’e baktığında, düz siyah saçlı ve bir et yığını irice burunlu bıyıksız yüzüne de hemen yansımıştı.

“Şimdi tanıdın beni, hadi her şeyi baştan sona bana da anlat bakayım.”

Bunun üzerine Tevfik, “Tamam” deyip her şeyi baştan sona genişçe ve generalin sorularıyla derinleştirerek anlattı. General ona gittikçe daha

iyi yaklaşmaya başlamış, sordukça soruyordu. Öyle ki, o da artık karşısında bir yol arkadaşı varmış gibi samimice ve yeteneklerini konuşturarak istenen bilgileri veriyordu.

Tevfik işte generalle o buluşma anında yeni serüvenine başlama kararını vermişti. Tuğgeneral Kundakçı'nın yönlendirmesiyle başta Agît olmak üzere bir zamanlar omuz omuza silah sıktığı arkadaşları hakkında ve gerilla örgütlenmesi ile mücadele tarzı, üslenme yerleri ve biçimleri, uyguladıkları strateji ve taktikler, hedef ve planlamaları gibi konularda detaylı bilgileri karşısındaki eski düşmanı ve yeni komutanına vermesinin yanı sıra, bildiği bütün halk ilişkilerini de isim isim sıraladı.

***

"Teslim olun ve dışarı çıkın. Devletimiz şefkatlidir, size bir şey yapmaz. İçerde olduğunuzu biliyoruz. Çıkmazsanız evi tank ve toplarla uçururuz, teslim olun!"

Megafon sesini ikinci kez duymasıyla birlikte Nebil'in vücudu bu sefer baştan aşağı titredi, esmer yüzü heyecandan daha da kardı; düz ve yağlı simsiyah saçlarının kafasının üzerinde birer diken gibi dikleşmiş olduğunu hissetti. Pencerenin önünde eğilmiş olduğu yerden dışarıya baktı: Evin karşısında askerler her tarafı tutmuş, kimisi bir taşı, kimisi bir evin duvarını veya oradaki bir eşyayı kendisine siper edinerek elleri tetikte pür dikkat evi izliyorlardı. Hedefleri önemli olduğundan, komutan, geride alana hâkim bir yere, askerlerin "dağ piçi" dedikleri ve komando birliklerinin sarp arazide etkin kullandığı M116-7mm obüs de yerleştirmişti.

1985'in 5 Ocak günü köyde akşam oluyordu artık. Güneşsiz geçen günün sonunda hava erkenden daha da kapanarak alaca renk hızla yerini siyaha bırakıyordu. Soğuk, an an kendisini gittikçe daha çok hissettiriyor, gökyüzünde gri bulutlar birbiri peşine bir kervan gibi dizilip koşuştursa da herhangi bir damla düşmüyordu henüz. Hafif bir rüzgâr bir akıncı timi gibi pencereden dalarak Nebil'in yüzünü okşadı. Soğuğun etkisiyle ayak tabanlarına kadar bir ürperti hisseden militan, aniden bir uykudan uyanır gibi oldu. Yüzünü okşayan ve tüm bedenini sarsan rüzgârın sanki kendisine "Akıllı ol Nebil!" dediği duygusuna kapıldı. "Evet akıllı olmalıyım" dedi kendi kendisine. O anda dışarıdaki heybetli ses bir daha odayı doldurdu:

"Teslim olun diyorum, etrafınız tamamen çevrildi, bizi uğraştırmayın, sizi öldürmek istemiyoruz, vakit de geç oluyor, sabrımı taşırmayın, yoksa başlarız operasyona!"

Kozluk Jandarma Komando Taburunun komutanı olan jandarma yarbayıydı çağrı yapan. Komutanın kendisi hemen bu olay öncesinde

Nizam Karakolu önünde yaptırdığı araç kontrolünde bir PKK'liyi yakalamış ve ondan aldığı bilgilerle bu operasyonu başlatmıştı.

Yapılan kesin uyarılar üzerine içerideki militan iyice sıkışmış olduğunu hissetti. "Ne yapmalıydı?" Duvarın dibine oturup düşünmeye başladı.

PKK'nin Sason bölge sorumlusuydu. Kahramanmaraş-Afşinliydi. 1980 öncesi dönemde örgüte katılmış ve bölge düzeyinde görevler de dahil önemli sorumluluklar üstlenmişti. Tuhaf bir profil çizmişti aslında. Sanata da ilgili aydın ve bilinçli bir görünüm vermişti, ondandır ki örgüte katılımının bilinçli bir temelde olduğu imajı vardı onu tanıyanlarda. Aile soy adını beğenmediği için, sosyal yaşamdaki iddiasının etkisiyle de olacak ki, kendi başına değiştirip edebi bir soy adı almıştı kendisine. Baştan adanmış bir inançla değil de yarı bir bilmişlikle o zaman esen devrimci dalgaya kapılarak örgüte katıldığından, PKK saflarında fedakârlık konusunda hep ikircikli olmuş, daha çok rahat ortamlarda çalışmayı kollamış ve giderek kararsızlığa düşmüştü. Kişilik olarak da zaten amiyane bir deyimle hayatın cenderesinden geçmemiş ve fazla zorluklara gelmeyen biriydi. Kendine göre kafası çalışıyordu, ama ürkek bir kişilikti.

Örgüt ortamında olgun ve istekli bir imaj vererek taşıdığı bütün bir gerçeğin görülmesinin önüne geçtiğinden, yurtdışına çıkışta da Suriye'de kendisine önemli görevler verilmiş, Apo'ya yakın çalışma içinde Kobani-Afrin-Halep hattının saha sorumluluğunu da üstlenmişti. Birçok kadro için olduğu gibi, Apo, onu da örgütün öne çıkabilecek kadrolarından olarak üst yönetime hazırlama tutumu içine girmişti. Daha sonra da onu, ülke içi çalışmalar için Zeki ve Hasan'ın da içinde olduğu bir grup olarak göndermişti. 1984 yazında da Garzan-Sason bölgesi sorumlusu olarak oraya gitmişti. Aslında PKK Lideri'nin en çok dikkat ettiği bir husus, her kişiye yapabileceği işi vermekti. Bir kadrosu, uygun fıtratta değilse ona söz konusu çalışmayı vermiyor ya da kişiye en azından bir hazırlık aşaması yaşatıyordu. Bunu bir mühendis inceliğiyle yapıyordu adeta. PKK'nin erken zamanda büyük adımlar atmasının sihrinden biri de buydu.

Abbas, Nebil'in Sason'daki çalışmasından memnun değildi; yanındaki diğer yönetici arkadaşına, yer yer içine girdiği, iç sesini dışta duyulur kılan konuşma üslubuyla bunu açmıştı:

"Ya bu ne iştir? Ondan önce orada iyi-kötü bir çalışma vardı, ama kendisi gittikten sonra alandaki faaliyetler daha da taktik dışı oldu? Oldukça sübjektif ve ayrıntı dolu plan ve tartışmalarla çalışmaları frenliyor sanki bu arkadaş, pratikte ortaya bir şey çıkmıyor."

"Henüz alışamamış olduğundan kaynaklanmasın bu."

“Zannetmiyorum. Hem bulunduğu alan üzerinde Kuzey sahasına (Dersim-Bingöl hattı) giden yeni yolları da grupların gitmesi için açıp örgütlemedi.”

“Doğru.”

Abbas bütün bunları bir araya toplayınca, yüzünü buruşturarak, örgüt yönetiminde daha 1980 öncesi Antep çalışmalarında iken var olan “Bu içimize bir sızma olmasın?” düşüncesini tekrar canlandırdı kendisinde o anda. Canı çok sıkılmıştı, oturduğu yerden aniden fırlayarak, eski alışkanlığı olduğu üzere odanın içinde hızlı hızlı gidip gelmeye başladı. Böyle konsantre oluyordu. Aceleyle gidip geliyordu. Sonunda kararını verdi: Oradaki durumu, Botan üzerinden Kuzey’e giden güzergâh örgütlemesinden sorumlu Hasan ve Ebubekir’e bir notla iletip, Sason’a müdahale edilmesi gerektiğini belirtti. Ancak Hasan ve Ebubekir fazla bir şey yapmayınca, mevcut hal buraya gelip dayandı.

Nebil oturduğu yerde fazla düşünmedi, kararını çok önceden vermişti aslında: Daha Suriye’de iken Kobanê sınırı üzerinden Urfa çalışmalarına giden, sorumluluğu altındaki Hıdır’a, orada devlet güçleri tarafından kıstırıldıklarında çatışmaktansa teslim olup ceza evinde direnmenin daha evla olduğunu söylemişti. Evin içinde hiçbir kurşun atmamışlardı zaten. Hemen kalkıp diğer pencerenin önünde mevzilenmiş olan arkadaşına hamarat bir insan edasıyla,

“Bırak, bırak o silahı heval, askerler çok fazla, boşuna imha olmamıza gerek yok, bu doğru olmaz, teslim olup işkencede direnir ve cezaevinde tekrar devrimciliğimize devam ederiz. Bizden önce bazı arkadaşlar daha böyle yapmıştı zaten” dedi. Yanındaki M. Ali Ekinci bir şey demeden kabul etti bu teslimiyeti. Nebil’in bir futbol topu gibi yuvarlak kara yüzünde simsiyah bir çift bilye gibi gözleri korku ve umutla karışık bir şekilde acele ile bir pencereden dışarı bakıyordu, bir oda arkadaşına. Alıcı kuşlar tam tepelerindeydi, o sıkışık anda teslimiyet bir zehir sarmaşık gibi her yanını sarmıştı. Aslında o, çoktan beri ruhunun toprağında sarmaşığını büyütmüştü, şimdi epeyi boy atmış halde onu sarıyordu artık.

İkisi de silahlarını atıp dışarı çıktılar; zayıf ama kemikli yapısıyla evden çıkan elbise giymiş bir iskeleti andırıyordu önde yürüyen Nebil.

Hemen aynı gece PKK’nin Sason Bölge Sorumlusu devletle çalışmayı kabul ederek kendisindeki tüm bilgileri verdi komutana. Daha teslim olurken itirafçı olmayı planlamıştı, bilinçli bir örgüt karşıtlığına daha o geceden hazırlamıştı kendisini. Ona göre bu gerçekçilikti, “Ortaya çıkan yeni şartlara göre tutum takınmaktı.”

Nebil’in verdiği bilgiler ile Tevfik’inkiler birbirini doğruluyor ve tamamlıyordu. Tevfik’in verdiği bilgiler, gerillanın yaptığı birçok önemli

eylemi, nasıl yapıldığı, kimlerin hangi rolü oynadığı gibi açılardan artık subaylar için sır olmaktan çıkarmışken, her ikisinin, PKK'nin yapısı, yöneticilerin kod adları, hareket içindeki yer ve görevleri, zayıf ve güçlü yanları konusunda aktardıkları da örgütü düşmanlarının önüne adeta bir sofra gibi açıyordu. Her ikisince verilen sayısız taraftar adları ve gerillanın araziyi kullanma stratejisi hakkında sunulanlar da operasyonların belkemiğini oluşturacaktı. Teslim olanların itiraflarıyla PKK'nin Suriye dayanağı da önemli ölçüde bilinir olmuştu.

Devlet PKK ve gerilla hakkında artık altın gibi iki kaynağa sahip olmuştu. Artık örgütü ve gerillayı tanıyorlardı. Bu bilgiler ışığında hem Amed'den Dersim ve Ağrı'ya kadar Apocuların çalışma yürüttüğü tüm doğu alanlarında, hem de özellikle Siirt, Şırnak, Batman, Bitlis, Van, Hakkari'de gerillalara ve onların kitle ilişkileri ile çalışanlarına yönelik olarak, her iki samimi itirafçının öncü olduğu etkili operasyon ve harekatlar yaparak muazzam sonuçlar alabilirlerdi. Zaten hemen bunun hazırlıklarına da girdiler. Önce, Hasan Kundakçı'nın artık bir zevk haline getirmiş olduğu kabartma haritalar üzerinde arazi çalışması yaptılar, gerilla üs ve güzergahları bu haritalar üzerinde tek tek işaretlendi. Sonra da bunun pratiği olarak doğrudan kıra çıkılıp arazi tanındı. En önemlisi de bu gelişmeler askere coşku verip moral ve başarı inancı kazandırdı. Hasan Paşa, devletine verdiği sözü tutabilmenin heyecanını bir kez daha yaşadı. Kalın derili ve küt pençesiyle iri burnunu tutup sallayarak "Haydi, haydi, başaracağız bu işi!" dedi kendi kendine gülerek. Ama üst komutanının ona dediği gibi, bunun için daha çok çalışmalıydı. Bunun için bir taraftan teröristleri öldürüp yakalamayı amaçlayan operasyonların pratik hazırlıklarına girişirken, aynı zamanda, istihbaratçı deneyimine dayanarak örgüte karşı psikolojik bir savaş boyutu da geliştirmeyi planladı. Elindeki bu samimi itirafçı iki elemanla başlayarak jandarma bünyesinde teröristlere karşı etkili mücadele yürütecek bir kontr-gerilla örgütlenmesi oluşturulabilirdi.

***

Hasan Kundakçı, ilk önce, Tevfik ile Sinan'ın arazide bir depo yaparak sakladıkları, gerillaların 15 Ağustos Eruh baskınında ele geçirmiş oldukları silah ve cephaneyi almak için hiç vakit kaybetmeden harekete geçti. Zira devlet, her şeyden önce bu mühimmatın peşindeydi; aylardır onları tekrar ele geçirmek için her çareye başvurmuştu. Onları bulmak hem gerillaların silahlanmasının önüne geçmek açısından hem de ordu için bir prestij sorunu olduğundan çok önemliydi. Zaten arkadaşlarının Tevfik'in çözüldüğünden haberleri yoktu, delikanlının dediğine göre ona

güvendikleri için konuşacağını tahmin etmezlerdi de. Ondandır ki mühimmatı oradan kaldırmış olmaları biraz zordu. Gidip eliyle koyduğu silah ve cephaneyi çıkarıp devlete teslim edecekti Tevfik.

Helikopterle hemen depo alanına indirme yapıp mühimmatın üstüne gittiler. Siyah botlarını ve gri arazi-kamuflaj elbisesini giyip, yine tambura şarjörlü tüfeğini eline alarak komutan Hasan Kundakçı'nın bizzat kendisi gelmişti. Acele acele askerlerin önünde Tevfik'le yan yana yürüyor, ikisinin kesik kesik çıkan nefesleri birbirine karışıyordu. Komutan çok sevinçliydi, daha o andan önünde kuzu gibi yan yana yatmış 50 tane tüfeği ve mermi, el bombasını hayal ediyordu. Gerillalar Eruh baskınından aldıkları bir kısım tüfekle, ayrıca başka yerden temin etmiş oldukları bazı başka silahları üstüne gitmekte oldukları depo da saklıyorlardı. Bu kadar mühimmat o sevince fazlasıyla değerdi. Komutan, daha o andan kolordu komutanına verdiği sözü yerine getirdiğini düşünüyordu ve tabi ki bunun getirisi olarak alacağı ödülleri de.

Nefes nefese depoya yaklaştılar. İşte gelmişlerdi, oradaydı komutanın yüzüne göreve başladığı daha ilk andan gülen talihin hediyesi. Sakince uyuyorlardı şimdi deponun içinde. Bu ne müthiş bir andı! Komutan keyifli bir yüzle depoya daha da yaklaştığında Tevfik'in yüzünün her ileri atılan adımda daha da değişip siyah bir sarılığa dönüştüğünü fark etti. O anda onu da bir panik hali sardı. Ne olmuştu? İşte oradaydı halbuki depo! Ama Tevfik anormalliği daha uzaktan fark etmişti: Deponun tavanına çektikleri toprağa bulanmış naylonun ucu ta öteden karın içinde parlıyordu. Demek ki, deponun üstüne gelinmiş ve naylonu çıkarılmıştı. Çünkü normalde deponun üzerine geçen sürede kar da yağdığından, üstüne gitseydin bile anlaşılmazdı oranın gizli bir yer olduğu. Bu düşünceler içindeyken zaten deponun üstüne de gelmişlerdi. Gördüler ki depo açılmış ve içindekilerin hepsi götürüldükten sonra öyle yıkıntı halde bırakılmıştı. Sonradan yağan kar da deponun içine dolmuş, etrafı da biraz sarmış, ama çok fazla yağmamış olduğundan orayı tam kapatmamış, naylon ve direklerin ucu dışarıda kalmıştı. Hasan komutan bu manzarayı görünce öfkeden deliye döndü. Kızgınlıktan yumruğunu şiddetle deponun yakınındaki ağaca vurup elini kanlar içinde bıraktı; en büyük umudu boşa çıkmıştı zira. Tevfik'e gözlerinden şimşekler çakarcasına bağırdı:

"Hani lan, dedin yerindedir silahlar orospu çocuğu hani neredeler?"

Tevfik ürküntü içinde geriye çekilerek,

"Komutanım, tahmin etmezdim buradan kaldıracaklarını, demek genel bir ihtiyat olarak çıkarmışlar" dedi.

Hasan komutan Tevfik'e daha fazla bir şey demedi, onun suçu yoktu, öfkesini dindirmeye gayret etti.

Tevfik'in sorumlusu olduğu Pervari grubundaki gerillalar, onun bombayı kendisinde patlatmamasından esas olarak şüphelenmişlerdi ve bu durumda "Ne olur ne olmaz" diye tedbir olarak, o yakalandıktan sonra depoya gelip üstündeki epeyi karı kürekle atarak, silah ve cephaneyi oradan alıp başka bir yere saklamışlardı. Aslında onlar da komutanlarına güvendiğinden olacak çok geç gelmişlerdi, depo bir gün öncesi boşaltılmıştı!

Tevfik, Hasan komutanın çok kızdığını görünce hemen onu yeniden umutlandırdı:

"Komutanım, bir yerde daha silah var, bir büyük silah saklamıştım, onu bizimkilerden fazla kişi bilmiyor, oraya gidelim."

Hasan komutan ona alttan gözkapaklarını sonuna kadar kaldırıp küçümseyerek baktı:

"Hep bir silah ha? O da belli değil kalıp kalmadığı. Apocu bunlar oğlum, sen benden daha iyi tanıyorsun, adamı değil Bestler'den, Şam'dan bile getirirler bir silah için."

"Ama bu diktiryof komutanım, bizimkilerde pek fazla yok, onu alırsak iyi bir darbe olur Apoculara. Hem benimle birlikte başka iki gerilla saklamıştık, sadece o ikisi biliyor, onlar da bu alanda değil, Bestler'de, zannetmiyorum gelip çıkarmışlardır."

"O da hiç yoktan iyi" diye düşünerek, "Tamam, gidelim haydi, çabuk, onu da almasınlar yoksa" dedi öfkeli komutan.

Tekrar helikopterlere binip bu sefer Pervari ilçe merkezine oldukça yakın bir alana gittiler. Uygun bir yerde yine helikopterlerden inip araziye dağıldılar. Artık eski şevkini yitirmiş olan Hasan komutan gitmedi, bir yüzbaşı ile birkaç askeri Tevfik'le silahın saklı olduğu yere gönderdi. Ama yola düştükleri gibi Tevfik'in yüzü yine sapsarı oldu.

Hafif bir ayak izi o tarafa gidiyordu: Belli ki, çok eski bir iz değildi. Zira yağan kar tam kapatamamıştı. İçi içini yedi, neydi bu başına gelen musibetler? Bu da çıkarılmıştı demek, bütün bunlar Hasan komutanın yanında kredisini siliyordu. "Off! Off! Nedir bu şansım ya!" dedi yürekten gelen bir iç sesle. O anda silahı sakladığı yere boşuna gitmemeyi düşündü, ama zaten yakındı, yine de bir baksaydı.

Yüzbaşıyla birlikte yerdeki izi takip ederek ilerlediler, izler de tam oraya gidiyordu, hay aksi! Sanki ayaklarına ellişer kilo demir gülleler bağlanmıştı, zorla kalkıp adım atıyorlardı. Nihayet tam gömmenin üzerine ulaştılar. Orası hiç el vurulmamış gibiydi ve izler de yanından geçip gidiyordu. Rahat bir nefes aldı. Yine de tereddütlüydü, her ne kadar bu bir gereksiz endişe olsaydı da içinde bulunduğu o hassas denge nedeniyle aklı bunu üretmeye önüne geçilmez bir ihtiyaç duyuyordu. Hemen elindeki kürekle gömmenin üzerindeki pek fazla olmayan karı hızla attı

ve bu sefer ortaya çıkan siyah toprağa o ve askerler kürekle giriştiler. Toprak da azdı, çabucak onu da atıp, diktiryofu kavramak için elini henüz yerde kalmış olan iki santimlik kadar ince toprak tabakasının içine şiddetle soktu. Parmakları toprağı her iki yana ayırarak ilerledi ve bir naylon parçasını kavradı. Ohh! Rahat bir nefes almıştı. Ordaydı işte! Çabucak çekip çıkardı; ve naylon paket ince toprak tabakasını kendi üzerinden "Hışşş!" diye her yandan aşağı dökerek ortaya çıktı. Çabucak silahı açtılar. Yer yer boyası dökülüp demirin beyazı ortaya çıkmış Rus yapımı otomatik silahın ayaklarını açarak yere oturttu Tevfik ve silaha gülerek şöyle bir baktı. Sakladıkları için bolca sürdükleri silah yağı, tüfeğin her tarafından geceye yayılmış göktaşı parçacıkları gibi parlıyordu. Bir tek silah olduğu için, tüfeği güzelce kalın bir naylona sarıp siyah bir şutik parçası ile iyice bağlamışlar, sonra bir çukur kazıp içine koyarak üstünü kapatmışlardı. "Gömme" dedikleri bu saklama yöntemini birçok yerde yapıyordu gerillalar. Önlerindeki silah, 15 Ağustos Atılımında Agît'in koordine noktasında konumlandırılan, Botan alanının tek ağır makinelisiydi. Zaten ülke içinde gerillaların elinde bu tür ağır makineli silahlar çok azdı. Bir diktiryof da bir adet B-7 ile birlikte Zagros alanında on kişilik ana birlikteyken, diğer birisi Garzan grubundaydı. Başka bir diktiryof da yola çıkacak olan Hasan'ın biriminde bulunurken, bir B-7 ile birlikte bir bikisi, bir afarof (Bu silahı, KUK'un deposunda bulmuşlardı.) ve iki ağır makineli daha sınır dışında Güney Kürdistan alanındaydı.

Gömmeden çıkarılan diktiryofu Hasan komutanın yanına getirdiklerinde adamın yüzü aniden güldü, ama öyle olağan üstü bir sevinç sarmadı onu. Elini Tevfik'in sırtına "Pat! Pat!" diye iki sefer vurup "Bunu başardın işte, bravo! Silahtan da ziyade senin istek ve azmin önemli benim için" deyip hem ona moral verdi hem de kendisini rahatlattı.

***

Sarı Cemal, Botan'a yanındaki grupla nispeten yumuşak geçen ve fazla kar olmayan bir havada geçti. Gelirken tehlike açısından pek zorlanmamışlardı. "Vallahi kışın gidişatı iyi, böyle geçerse biraz iş yaparız içeride" dedi kendi kendine, memnuniyetten ağzının iki yana doğru belli belirsiz bir hareketiyle. Bestler'in nispeten yumuşak arazisinde, yer yer sonbahardan kalma sarı-kırmızı renkte, yeri doldurmuş ıslak yapraklara basarak ormanın içinde yol alıyorlar, yer yer de vıcık vıcık çamurun içine ayaklarındaki mekap ve lastik ayakkabıları bata-çıka gidiyorlardı. Nihayet Xirbikê Bestê alanına, tüketici olmasa da irrite edici bir yorgunluktan sonra ulaştıklarında orada konumlandılar.

Merkezin gelirken kendi aralarında teamül gereği denebilecek bir yaklaşımla Abbas'la konuştukları gibi, kışın içeride kalmış güçlere toplantıyı hızla aktarıp Mardin'e geçecekti. Elbette Tevfik'in yakalanması nedeniyle gereken tedbirlerin alınmasını da belirtecekti.

Alandaki gücü çağırarak kalabalık bir toplantı yaptı. Aralık Toplantısında ortaya çıkan sonuçlar temelinde uzun konuşmalarla yeni dönem değerlendirmesini ortaya koydu. Geçen süreçte pasif kalan kadrolar eleştirilip, özellikle Atılım sonrası ortaya çıkan sağ anlayışı mahkûm etti. Dersimli Şiyar ile Urfalı Havva da toplantıdaydı. Havva 15 Ağustos Atılım sonrasında bir süre Hasan'la birlikte hareket etmiş, daha sonra farklı birimde yer almıştı. Bu yeni yerinde de tempolu bir şekilde kitle içinde propaganda faaliyeti yürütmüş ve özellikle kadınların örgütlenmesine mesafe aldırma çalışmasına devam etmişti. Aynı zamanda eylemler içinde de bulunmuştu.

"Örgütün bu tespiti çok yerindedir. 15 Ağustos gibi tarihi bir atılıma biz cevap olamadık. Halk ayağa kalkmış hazır bekliyordu, ama biz ona öncülük edemedik. Korkarım ki büyük bir fırsatı elimizden kaçıracağız. Mutlaka yüksek bir performansla atılımı devam ettirmeli, düşmanın üstüne üstüne gitmeliyiz. Unutmayalım ki, tarih bize "Yürü ya kulum!" diyor. Ama buna rağmen bazı arkadaşlarımız çok pasif, düşmanı darbelerle ezme değil de kendilerini koruma kaygısı içine giriyorlar."

Bu temelde bazı somut isimler de vererek eleştirdi Havva. Radikal konuşmaları herkesi etkileyip dikkatleri üzerine çekti. Dersimli Şiyar da konuşmasından etkilenmişti. Camgöbeği renkte kabını açmış olduğu, sadece birkaç sayfası boş kalmış defterine sıralanmış notlarına aceleyle göz gezdirdi. Hemen sonra kalkıp o da pasifist anlayışı sertçe eleştirdi. Çok öfkelendiğinden işaret parmağını yukarı kaldırıp, vurgulama babında aşağıya doğru götürüp getirerek özellikle Tevfik'in ihanetine lanetler yağdırıyordu. Revnaklı bir gerilla kimliği vardı bu Dersimli gencin. Özel olarak gerilla savaşı için yaratılmıştı sanki. İnce bıyıkları, temiz ve kısa kesilmiş saçlarıyla levent yapısı, eylemci özelliğiyle iyice bütünleşmişti. Simsiyah bir deriden kütüklüğü ile siyah şûtüğü ve üstündeki biraz genişçe yakalı, her iki alt taraftaki cebi yanlamasına atılmış, kaliteli bir kumaştan yeleği göze çarpıcı duruşunun kenar süsü gibiydiler. Tevfik'in ihaneti bağlamında genel durum ve kendi çalışması üzerine bir sunum yaptı:

"Şırnak-Gundikê Mele karakol baskını, savaş inisiyatifini tekrar ele almamızda önemli bir adım oldu. Belli periyotlarda yaptığımız köy toplantılarıyla halkın daha çok bağrında yer ediyorduk. Biz bu ara, ülke içinde artık kış üstlenmesiyle uğraşıyorduk. Halk da bize yardım ediyordu. İşte tam bu sırada Tevfik yakalandı. Örgüt, alana gitmemi ve

onun grubunun başına geçmemi istedi. Ne var ki, yarı yolda, bir mağaranın aranmasından Tevfik'in çözüldüğünü anladık. Durumu alandaki tüm arkadaşlara ilettik. Herkesten gereken tedbirleri almasını istedik."

Şiyar, o an içinde yaşadığı sıkıntı ve hiddeti yansıtırcasına yüzünü buruşturup elini başına götürdü. Kapalı sarı ve basamak gibi dalgalı saçlarını, yan taraftan arkaya doğru götürüp ta enseye kadar sürdü. Sonra tekrar devam etti:

"Tevfik'in düşmanın eline geçtiğini duyan halk ister istemez bir korku yaşıyor. Böyle giderse genel bir tedirginlik ve korku gelişecek. Bu durumda eskisi gibi ilişki ve destek bulmakta zorlanırız."

Sarı Cemal, burada konuşmasına müdahale ederek, "Anlat istersen arkadaşlar da bilsin, bu konuda o başından geçen olayı" dedi. Cemal önceden biliyordu olayı. Hem halkın olumsuz etkilenmesini oradakilerin daha iyi hissetmesi hem de olay biraz komik olduğundan ortam biraz neşelensin diye anlatmasını istemişti. Şiyar, gülümseyerek "Gerek var mı?" dedi. O da "Evet, anlat, bir şey olmaz" diye cevap verince söze girişti:

"İşte, bazı ilişkileri bilgilendirmek için çaba gösterirken, bir gece Navyana Şêxê köyünün gomlarına geldik. Yol bilmediğimizden kılavuzluk yapmaları için bir aileden yardım istedik. Acilen gitmemiz gerekiyordu. Ama evin orta yaşlı reisi, ne kadar ısrar ettiysek de korkudan buna yanaşmadı. Ben baktım olmuyor, gidip adamın yatağına uzandım ve yorganı üzerime çektim. Ev sahibi şaşırdı,

"Ne oluyor heval, ne oluyor?"dedi.

"Hiiç, yatacağım."

"Ya olur mu, karakol bu yakında."

"Biliyorum. Ne olacak ki?"

Adam gittikçe şaşırdı. "Nasıl yatacaksın ama o zaman? Asker gelir!" diye ürkek bir çıkış yaptı. Ben de

"Asker gelsin, bana dert mi? Zaten işim askerle çatışmak, ben de onu yaparım" diyerek daha baskın çıktım.

"Nihayetinde adam baktı başka çare yok, bizimle geldi o gece."

Bu anekdotu anlattığında toplantıdakiler gülmekten kırılmıştı adeta.

Toplantı ara verdiğinde Havva hemen suyun başına koştu. Gelirken aceleden ayağı kalın bir çamur tabakasına batmıştı. Kuvvetlice çekip çıkarayım derken ayakkabı ayağından çıkıp çamurda kalmıştı. Kendisi de dengesini kaybetmiş ve çorabı ayak bileğine kadar çamura girmişti. Zaman olmadığından da o halde toplantıya katılmıştı. Oturum boyunca ıslak ayağı soğuktan adeta felç etmişti onu. İşte, ara verildiğinde hemen ayakkabısını çıkarıp her iki çorap tekini de yıkamıştı. Kara lastiklerini de

yıkayıp-başka çorabı olmadığından-tekrar çıplak ayakla giymiş ve öyle yeni oturuma katılmıştı.

Toplantı sonunda herkes, Aralık toplantısında yapılmış merkezi planlama gereği yeni düzenlemeye tabi tutuldu. Aniden ortaya çıkan bu köklü değişim hepsini şaşırtmıştı.

Yeni düzenlemeye göre Şiyar, Mardin Bölgesi Komutan Yardımcısı olmuştu. Vakit geçirmeden 5 kişi olarak yola koyuldular.

Havva da komuta düzeyine yükseltildi. Yanına yerel bir kadın kadro (Botan'da bir ilk olarak örgüte kadın katılım da gerçekleşmişti.) ile iki yerel kadro adayı ve iki yeni savaşçı verilerek Eruh yerel birliği oluşturuldu. Uludere, Garısa, Bestler gibi, örgütleyebildikleri her alanda böyle 5-6 kişilik grupları vardı.

Eruh grubunun tümü Kurdî gerilla elbisesi giyiyordu. Havva da yeni görev almayla birlikte entariyi indirdi.

***

Sarı Cemal'in, toplantıda olanları yeni bir görevlendirmeye tabi tuttuktan sonra, eylemleri başlatmak için bir birlikle beraber Mardin'e geçmesi gerekiyordu. Aralık toplantısında Merkezin aldığı karar böyleydi. Ancak Mardin'e gitmeyerek, Xirbikê Bestê köy arazisinde üslenip bekledi. Kendi kendisini de inandırmaya çalıştığı gerekçeleri öne sürerek, daha Aralık Toplantısı'nda alınırken isteksiz olduğu, ama o zaman açıktan karşı çıkamayacağı kararın, köylü kurnazlığının ona sağladığı yeteneği de konuşturarak 'şimdi uygulanamaz' olduğunu göstermeye çalışıyordu. Aslında Tevfik'in yakalanması ardından yaşanacak gelişmeleri görmek istiyordu. Çünkü bu durum kaygı ve ikircikliğini artırmıştı. Köylülerin getirdiği etli fasulyeyi yedikten sonra yağlı elini mendiliyle temizledikten sonra, yine özürlü olan gözünü elinde olmadan kapatıp diğerini iyice açarak yanındakilere,

"Bu koşullarda gidemeyiz belli ki. Hem aldığımız habere göre düşman geniş operasyon yapacak ve yolları tutacakmış. Bu kadar yolu aşıp Mardin'e ulaşmamız, bu koşullarda eylem yaparak düşmanı engellememiz zor" dedi. Yanındaki grup üyeleri bir kişi dışında hepsi ona hak verdi. Oysa Dersimli Şiyar grubuyla birlikte çoktan yola çıkmıştı bile.

Sarı Cemal bu biçimde kendini Mardin'e gitmemeye inandırmaya çalışırken, bir sabah küçük bir grupla Terzi Cemal çıka geldi. Amed sahasına gitmek üzere Haftanin'den geliyordu. Merhabalaşıp onlar da kampa yerleştiler. İki Cemal birbiriyle uzunca sohbet ettiler. Oflayıp puflamasından Terzi Cemal'in de gitmekte isteksiz olduğunu Sarı Cemal anladı. Buna dayanarak ve düşmanın yolları tutma ihtimalini öne süre-

rek, Mardin'e gitmenin çok zor ve tehlikeli olduğunu belirtti. Terzi Cemal durumu anlamıştı. Kurnazlıkta Sarı Cemal'den bir adım daha ilerdeydi. İçinden "Ne olur ne olmaz" diye geçirerek, "Valla ben ona karışmam, toplantı öyle karar verdi, o seninle Merkez arasındaki bir şey" deyip kendini sıyırmaya çalıştı. Aslında içinden Sarı Cemal'e hak veriyordu, çünkü ondan daha fazla kararsızdı. Fakat bunu belli etmemeye çalışarak, gidiş hazırlıkları için Sarı Cemal'den destek istedi. "Madem düşmanın geniş saldırısı olacak, o zaman erkenden hareket edip bu saldırıdan önce gitmek gerekir, yoksa düşmanı aşıp geçmek mümkün olmaz" diye düşünüyordu. Böylece Hasan'dan önce yola çıkarak, daha düşmanın bilgisi olmadan Garzan'ı aşmayı planladı. Abbas'a gidişin zorluklarını anlatan çok kısa bir not yazıp, sonunu da "Ya herro, ya merro!" diye bitirip göndererek yola çıktı.

Ocak ayı sona ermesine rağmen, Hasan hala Botan'a geçmemişti. Halbuki yolu en uzun olan gruptu, ta Dersim'e kadar gideceklerdi. "Herhalde hava durumunu takip ediyorlar" diye düşündü Sarı Cemal. Gerçekten de Abbas ile Hasan ocak ayı boyunca Haftanin'de "Acaba yarın hava nasıl olacak?" diye günleri saymışlardı. "Acaba kış nasıl devam edecek, kar yağar mı? Yağsa grubu yolda yakalar ve çok kötü olur. Acaba grubu yola çıkarsalar mı?" diye günlerce Haftanin kampında gezip tartışmışlardı. Hızlı hızlı voltayı seven Abbas, sık sık "Hasan hele gel dolaşalım" diye arkadaşını çağırıp kampın patikasında gittikçe son sürate ulaşan bir hızla on metrelik bir mesafede gidip gelmişlerdi. Öyle ki, onların bu voltaları sonucu yol iyice açılıp genişlemişti. Yağmur yağdığında da umursamıyor, onlar dolu dolu tartışmalı geçen voltalarına devam ediyorlardı. Bazen ta ki kamptaki arkadaşlarının onları "Heval Abbas çok ıslandınız içeri gelin" diye çağırmalarına kadar…

Abbas, o kadar ruhunu katıyordu ki bu tartışmalara, bazen bir çocuk saflığında mimikler, el-kol hareketleri, bazen hayıflanma ve kızmalar, bazen de kendisinin yaratıp inandığı umutlar ve bunun zirvesinde aniden kendisini gösteren sevinç ve coşkularla açık havada oynatılan bir film gibi geçiyordu bu voltalar. Hasan ise, tam aksine sakin bir tavırla çoğunlukla onu dinliyor, onaylıyor ve bazen de görüşleriyle Abbas'ı tamamlıyordu. Yapmayı planladıkları her aklına geldikçe yeniden heyecanlanıyor, bu da gitme arzusunu güçlendiriyordu.

Hasan'ın ruhu bir çeşit baskı altındaydı aslında. Aralık toplantısında alınan karar gereği şimdi bu kış kıyamette ülkeye gidecekti. O eleştirilerin psikolojisinde yarattığı ağırlık olmasa bu tarz bir gidişe karşı çıkabilirdi belki de. Çünkü kendisine göre, bunun normal koşullarda pek de sağlıklı bir şey olmadığını görmek çok da zor değildi. Ne var ki, örgüt haklı olarak mücadelenin gereğince geliştirilmediği hususunda ciddi

eleştiriler yapıyordu, bu durumda farklı bir tutum takınmak devrimci ahlak ve gurura sığmazdı, yanlış da anlaşılabilirdi arkadaşlarınca. Devrimcilik ölümüne bir fedakârlık olayı değil miydi ki zaten, öyleyse nerede inceyse orada kopsaydı!

Ocak ayı bitmişti, şubatın ilk günlerinde de havayı kolladılar, havalar yine kötü değildi, açıktı, en önemlisi kar yoktu. Abbas, uzamış koyu sarı sakalını kaşıyıp düşünerek konuştu, karşısında onun söyleyeceklerini merakla bekleyen Hasan'a,

"Ocak da bitti işte, ciddi bir kar yok, bundan sonra yağsa ne olacak, Şubat 28 çekiyor zaten, diyelim ki 5-10 gün yağsa yine de çok etkilemez, önü Mart zaten, yani bahar, bu durumda kış bitti sayılır. Bu açık havada yola çıksa bir gecede Bestler'e ulaşır insan zaten" dedi. (Pervari gibi bazı yerlerde çok ciddi olmayan bir kar yağışı olmuştuysa da bu taraflara hiç yağmamıştı.)

Ağır ağır ve sakin bir biçimde böyle muhakeme yaptıktan sonra biraz daha sessizce düşündü ve sonra aniden canlanarak "Gidelim, gidelim" dedi kendi kendine başını sallayarak. Bunu söylerken Hasan'a baktı, o da "Doğru, gidelim" tarzında onayladı. Hemen bu diyalogun ardından tam bir hareketlilik vücudunu sardı ve "Evet, gidelim! Evet, evet en iyisi bu, haydin gidelim!" diye yüksek ve sert bir ses tonuyla söyledi. PKK önderliğinde de bu özellik vardı: Bir şeye kesin karar verdikten sonra hiç zaman kaybetmeden hemen harekete geçmek ve bunun içinde azami performansı gösterip gereken enerjiyi sarf etmek!

Karar verildikten sonra Hasan'ın grubu 6 kişi olarak yolculuk için hazırlandı. Her zamanki yol güzergâhları olarak Haftanin'den Bestler'e ulaşılacak, oradan Pervari'ye, ardından Garzan-Şirvan ve Mutki hattından Bingöl, sonra da Dersim'e gideceklerdi.

Şubatın başında küçük grup, kamptaki arkadaşlarından hatır alarak, yanlarına verilen Rizgar isimli kuryenin öncülüğünde elverişli bir havada yola çıktı; Hêzil vadisinden giderek, düşünüldüğü gibi bir gecede kendilerini Bestler'e attılar. Ertesi gün hava bozuldu ve yer yer karla karışık yağmur şeklinde yağmaya başladı. Yine de Omyanus'a ulaşıp tanıdık köylülerle ilişkiye geçtiler. Akşam köyün batı tarafındaki Mam Hisên ailesinin evine gitmek için yola düştüler. Yine karla karışık yağmur yağsa da kimisi yanlarında getirmiş olduğu sıfır yaka askeri kazaklarını, kimisi de çantalarının üstüne bağlamış olduğu hafif montlarını giyerek ve kara lastiklerini ayaklarına çekerek köye doğru yol aldılar.

Kısa bir yol olmasına rağmen, orta şiddette esen rüzgâr karla karışık yağmuru toplayıp suratlarına bir jilet gibi vuruyordu. Kimisi buna aldırış etmeyip kafasını alabildiğince önüne eğerek karanlıkta adeta körlemesine gidiyordu, kimisi de kefiyesini başına iyice sarıp sadece gözleri

açıkta kalacak şekilde yol alıyordu. Eve ulaşıp da iyice ıslanmış bir şekilde içeri girdiklerinde Mam Hisên'in eşi Adûlê onları karşıladı. Başlarını kurutmak için hemen iki havlu getirdi. Hepsi oturduktan sonra önce sıcak birer çay verildi kendilerine. Çay içerlerken Adûlê daha fazla dayanamayarak sordu:

"Oğlum bu havada, kışın tam ortasında ne işiniz var böyle hayırdır?"

Kadının sorusu üzerine grubun üyelerinin tümü dönüp Hasan'a baktı. Hasan, kalın duvarlı bardaktan bir fırt daha çekip içini ısıttıktan sonra çayın sıcaklığının da etkisiyle hafif kızarmış yüzüne aydınlık bir gülüşü sererek konuştu:

"Valla ana (eliyle rastgele bir yeri göstererek) böyle ilerleyip gideceğiz ha gideceğiz."

"Niye oğlum, nedir sizi bu havada böyle acele kılan?"

Hasan, bu soru üzerine daha sert ve hâkim bir ses tonuyla,

"Biz gidip Kürdistan devletini kuracağız ana!" dedi.

Adûlê zeki ve hazırcevap bir kadındı. Hasan'ın bu sözü üzerine hiç beklemeden şap diye cevabını yapıştırdı:

"Oğlum tamam da bu kışta kurtlar bile bir şey yapamaz, şimdi değil de siz baharda kurun devleti."

Bu espri üzerine herkes güldü, sadece Adûlê, yüzünde hiçbir değişiklik olmadan Hasan'ı süzüyordu.

Vakit biraz geçince evin genç kızı elinde bir bez sofrayla odaya girdi. Genç kızın elindeki yemek dolu tabakları sofraya dizerken gerillalar da hemen ikisi birden kalkıp ona yardım etti.

Gerillalar yemeklerini yedikten sonra kalkmak için hazırlandılar. Yalnız gitmeden önce Hasan, kurye Rizgar'ı arkadaşlarının yanına geri göndermek için bir not yazıp hazırladı. Kurye daha öteye gitmeyecekti, kendilerine yolu tarif ederek ayrıldı. Bu sürede hava daha da bozmuştu, karla karışık yağmur ve bu havayı bir savaşçının sağa-sola rastgele kılıç sallaması gibi etrafa savuran rüzgâr daha da şiddetlenmişti.

Hasan epeyi düşünmüştü, yolun çok çok tehlikeli olduğunu biliyordu, ama artık yola çıkmışlardı, dönmek olmazdı. Hele hele Parti Önderliğinin "Atılımın sürdürülmesinde geç kalındığı, savunmacı olunduğu.." yönündeki eleştirilerinden sonra bu hiç olmazdı. Ama sorumluluk gereği de olsa düşündüklerini notta özellikle yazıp belirtti:

"Özellikle şunu belirtmek istiyorum ki, bu kış kıyamette diğer başka grupları kesin göndermeyin, zira hava koşulları çok kötü, yola çıkanlar şehit olurlar ya da başlarına benzer farklı bir şey gelir. Zaten biz de gidiyoruz, ama durumlar öyle gösteriyor ki ya şehit olacağız ya da bir felaketle karşılaşacağız, işte bakalım artık."

Pervari'den Garzan mıntıkasına geçmek isterlerken hava, zaman zaman yine yağmurla karışık kar yağsa da giderek bütünen kara çevirmeye başladı; bir ara önce ufak ufak yağan kar gittikçe veriştirdi. Grup artık daha fazla yol alamayacağını görünce mecburen yol üstünde önü açık genişçe bir yarı mağara gibi yerde kaldı. Hava çok bozuk, bir şey olmaz diye çevreden topladıkları odunlarla bir ateş yakıp, yerde öyle birbirlerine sokularak etrafında uyudular.

Grubun mağaranın kapısında bekleyen nöbetçisi, 12 Eylül Cuntası öncesi dönemde PKK'ye katılıp kendi şehrinde faaliyetler yürüten ve çalışmalar içindeyken yakalanıp Diyarbakır cezaevinde yattıktan sonra çıkınca tekrar örgüte dağa gelen Batmanlı Kemal'di. Sabah erken aniden bir motor sesi duydu, ne olduğunu tam anlamadan kulağını iyice verip sesi daha iyi dinledi. Sonra aniden nefes kesen bir heyecan içinde ve yüzü kıpkırmızı olmuş halde "Kalkın, kalkın helikopter! diye yüksek sesle arkadaşlarına bağırarak ateşi söndürmeye çalıştı. Şaşkınlığından önce kefiyesini çıkarıp onunla vurarak söndürmeye çalıştı. Ancak bunun işe yaramadığını görünce son anda akıl edip odunları tek tek ateşten alarak, gece bir ara tekrar yumuşayan havanın etkisiyle sulanmış kar parçalarına batırarak söndürmeye başladı. O sırada uyanan grup üyeleri de daha şaşkınlıkla "Ne oldu ne oldu? diyorlardı ki hepsi birden helikopter sesini işitti ve onların her biri aceleyle ateşi söndürmek için nöbetçiye yardım ettiler.

İki helikopter karşılarında her biri takriben bir kilometre aralıklı iki tepeye aynı anda, ama ayrı ayrı, "Tır tır tır tır tır! Tık tık tık tık tık" diye yoğun motor sesleri arasında ve aracın koca pervanesinin oluşturduğu şiddetli rüzgârın etraftaki karı kaldırıp karıştırarak küçük bir fırtına yarattığı ortamda asker indirmeye başladılar. Bunu gören Hasan, hızla grubu hemen mağaranın her iki yanındaki kayalıklara mevzilendirdi. Bu sırada karşı tarafta ise askerler tepelere indikleri gibi hafif yağmış karı temizleyip mevzi tutmuşlardı. Soğuk havada askerlerin otomatiğe takılı olarak patlattıkları G-3 kurşunlarına gerillalar hemen kalaşnikovların tok sesiyle cevap verdi. Aradaki mesafe çok yakın olmadığından her iki taraf da çok etkili vuruşlar yapmasa da silah sesleri durmak bilmiyordu. Askerler korkularından daha çok rastgele sıkarken, gerillalar, Hasan'ın sık sık uyarılarıyla fazla mermi harcamamaya özen göstererek aralıklı kurşun sıkıyordu. Çok seyrek arayla da yanlarındaki diktiriyofla tepelerden birine bir düzine mermi serpiştiriyorlardı.

Gerillalarla askerler böyle karşılıklı çatışarak vakit öğlenden sonrayı bulmuştu. Arada azımsanamayacak bir mesafe bulunduğu ve arazi elverişli olmadığı için askerler gerillaların üzerine gelemiyorlardı. Belli ki, bir de henüz askerlerin çatışma tecrübeleri fazla yoktu. Öğlenden sonra

vakit ikindiye evrilirken, helikopterlerin yeni indirmelerle yaptığı takviyeler sonucu hem her iki tepedeki asker sayısı artmışken, hem de karşı taraf 3. bir tepeye daha mevzilenmiş çatışıyordu. Bir ara 4 asker peş peşe, ama aralarında belli bir mesafeyle bulundukları tepeden, gerillaların yakınına kadar iki-üç küçük vadi aralıklarıyla uzanan bir sırtta aceleyle ilerlemeye başladı. Hasan var olan tehlikeyi görünce hemen diktiriyof ve diğer silahlara orada yoğunlaşmaları komutunu verdi. Durum ciddiydi: Oradan gelebilseler onlara yakın hâkim bir tepeye ulaşarak gerillaları belli bir kuşatma içine alabilirlerdi. İşin kötüsü gidecekleri istikamet de tam oradan geçiyordu. Komutu alan gerillalar uzun süre diktiriyof ve ferdi tüfeklerle orayı ateş altına aldıysa da atışlar çok isabetli olmadığından ilerleyen askerleri durduramadılar. Hasan epeyi endişelendi. Onlar biraz daha ilerleseler grup bir çeşit kuşatmaya girecekti.

En öndeki asker hemen ötesindeki küçük vadilerden birine daha indi ve 20 dakika sonra ileriki sırta çıktı. Askerler epeyi mesafe alıyordu artık, Hasan "Bir şey yapmalıyız, durum kötü olacak!" diyerek yerinde dönüp duruyordu. Daha o böyle düşünüp karşı sırta bakarken, epeyi yol almış olan askerin, top gibi yüksek sesle patlayan bir kurşunla kendisini hafifçe eğmiş ilerliyor halde aniden yere düştüğünü gördü. Biraz beklediler, tekrar kalkar diye, ama epeyi zaman geçtiği halde kalkamadı. "Gerçekten vuruldu!" diye içinden sevindi Hasan, yüzündeki endişe de bir anlık yerini çok hafif bir gülümsemeye bıraktı. Biraz rahatladığı için tam o anda bu atışı kim yaptı diye merak etti. Etrafındaki arkadaşlarına baktığında, mağaranın diğer tarafında mevzilenen Batmanlı Hogir'ın mevzisine yüzlerini dönmüş olduklarını gördü. Düz kumral saçlı, uzun ince yüzlü ve sert bakışlı bu genç gerilla, iyi kullandığı brunosuyla istenen atışı yapmıştı. Hasanların kendisine doğru baktıklarını görünce utanıp kafasını mevzinin içinde gizler gibi yaptı.

Hogir, '80 öncesinde çok genç yaşta örgüte katılıp kendi yöresinde çalışmalar yürütmüş ve o da yakalanıp Diyarbakır cezaevinin ağır işkencelerinden geçmiş, ama direnmişti. Daha ailede iken silah eğitimi görmüştü; o yüzden nişancılığı iyiydi.

Öndeki asker kurşunu tam göğsünden yiyerek acı içinde ruhunu kısa sürede teslim etmişti. Bir süre ortalığa hâkim olan sessizlikten sonra onun epeyi gerisinden gelen bir sonraki asker, sinmiş olduğu yerden kalkıp hamle yapıp, kendisini oldukça eğerek hızlı hızlı ileriye doğru ilerledi. Sonra eğilmiş halde olduğu yerde durup çevresine baktı, belli ki önündeki araziyi tanımak istiyordu, tam o sırada "Ah anam vuruldum!" diye böğürtü içinde yere düştü. Yine Hogir'ın brunosundan çıkan bir kurşundu bu. Asker hareketli olduğu için yapmış olduğu 3 atışı tutturamayan genç gerilla, hafif bir duraksama anında hedefini yakalamıştı.

İkinci bir tane daha ardından gelip değince, "Ahhh! Öldürdün beni! Öldürdün beni!" deyip can havliyle kendisini hemen oradaki ufak bir kayanın ardına attı vurulan asker. 40 yaşlarında yüzü çilli bir jandarma başçavuşuydu bu, kurşunlardan birisi koluna, diğeri bacağına değmişti. Koluna değen kurşun, her zaman şen parlayan 6 sırmalı apoletini kıpkırmızıya boyayıp, fitilli tarzda örülmüş ve omuzları ile dirseklerinde aynı renkte kumaş eklentili sıfır yaka yün askeri kazaktan da kanı dışarı taşırmıştı. Ayağındaki yara ise zaten onu yere yıkmıştı.

İki askerin vurulmasıyla diğerlerini bir korku sardı ve bu sefer daha çok kendilerini kurtarmaya dönük bir çatışma içine girdiler. Bunu fırsat bilen gerillalar az daha zaman geçince, kuşatılmak istedikleri yönden, korumalı bir şekilde iki iki aşağı kayarak vadide kayboldular. Vurulan arkadaşları nedeniyle psikolojileri çöken askerler, onların peşine düşmeyi akıllarına bile getirmediler zaten.

Hasanlar epeyi gidip alandan uzaklaşarak, önlerine çıkan ilk terkedilmiş gov'a attılar kendilerini. Zira yağış gittikçe şiddetlenmişti. Bitkin bir şekilde ve her taraflarından ter ile suyun karışık aktığı bir halde yerdeki samanların üzerine oturduklarında Hasan'ın ilk düşündüğü şey askerin onları nasıl bulduğuydu. Bütün olasılıkları kafasında evirip çevirdi. Kurye dışında hiç kimsenin haberi yoktu aslında Pervari ve Şirvan'a doğru giden bu yolculuklarından. Yerde çok fazla kar da yoktu ki iz çıkarmış olsunlar, zaten buna özellikle dikkat de ediyorlardı. Bunların dışında, Tevfik'in zaten yeni yıl planlamasından, Hasanların yolculuğundan haberi yoktu. Sorular ve bunları cevapsız bırakan belirsizlikler Hasan'ın kafasını darmadağın etmişti. Nebil'in teslim olduğunu bilmiyordu. Kendinden önce Terzi Cemal'in aynı hattan gitmiş olduğunu ise hiç aklına getirmedi.

Çatışma yerinden epeyi uzaklaştıktan sonra Şirvan'a doğru yol aldılar. O gece sabaha kadar yol alıp daha sonra önlerine çıkan bir gov'da odanın dibinde küçük bir ateş yakıp etrafına serdikleri gübreli samanlar üstünde uyudular. Dışarıdan ateşin şavkı görünmesin diye kapı ve pencereyi, orada buldukları eski püskü parçalar ve kendi kefiyeleriyle iyice kapatmışlardı. Ertesi gün öğlenden sonrasına kadar da kalıp sonra tekrar yola çıktılar. Onlar yolda iken aniden kar verdi ve gittikçe şiddetlenmeye başladı. Grup ise durmadan yürüyordu, kendilerine randevu yeri olarak verilen, Şirvan'a bağlı Hürmüz köyüne ulaşmak istiyorlardı. Yoksa o kar kıyamette yolda kalıp kurda kuşa yem olacaklardı, zira başka hiçbir yeri tanımıyorlardı. Hürmüz köyünde, o yörede çalışan Amedli Celal Hoca onları bekliyor olacaktı.

Birkaç saatlik uykularını önlerine çıkan ya bir mağarada ya da bir terkedilmiş binada geçirerek gece gündüz durmadan kar altında yol gittiler. Omyanus köyünden çıkarken oradaki ailelerden yol için epeyi erzak yiyecek almışlardı zaten, onu idareli kullanarak kendilerini hedefleri olan Hürmüz köyüne ulaştırmaya çalışıyorlardı. Kar bazen neredeyse bir kelebek büyüklüğünde ve çeşit çeşit şekillerde yağıyor, bazen toz kara çeviriyordu. Çok az zaman da sulu kar olarak verdi. Grup üyeleri ya kefiye ile sadece gözleri açık kalacak şekilde yüzlerini ve kafalarını iyice örtmüştü, ya da parkalarının kapüşonlarıyla kafalarını iyice örtüp, kapüşonun her iki yakasını ağız ve burunlarının üstüne gelecek şekilde fermejüple kapatıyorlardı. O halde iken bile sadece önündekinin ayaklarına bakarak onun bastığı yere basıp, yoğun yağan kar altında "Hart hurt!" diye kara lastiklerin çıkardığı sesler eşliğinde yürüyorlardı. Güney Kürdistan'da iken bir peşmergeden almış olduğu deri eldiveni giyen Hogir dışında, diğerlerinin hepsi tüfeklerini koltuk altında sıkıştırıp soğuktan ellerini parka veya şalvarlarının ceplerine koymuştu.

Nihayet uzun bir yolculuktan sonra bin bir zorlukla, gece geç bir vakitte Hürmüz mezrasına ulaştılar. Bu sırada yoğun yağan kar dağ-taş her tarafı doldurmuş, 2 metreyi bulmuştu, köyün içinde de epeyi kar vardı. Kendilerine adres olarak verilen aileye gittiler. Ancak onları beklemesi gereken Celal Hoca yoktu orada; hatta epeyi uzak bir köydeydi. Bu köyden başka bir yeri de tanımadıkları için mecburen kalacaklardı orada. Köyde mahsur kalmışlardı artık. Radyolar son 50 yılın en şiddetli kışı diye anons ediyorlardı.

7 Şubat 1985 günü sabah kar yağmıyordu ama hava kapalıydı, etrafı sis kaplamıştı ve her an kar da yağabilirdi. Kaldıkları evde öğlen yemeğini de yedikten sonra saat 3 dolayında dışarıdan Türk komutanı piyade Binbaşı Suat Karadağ'ın megafonla "teslim ol" sesi işitildi. Hasan ve diğer gerillalar hemen pencereye koştular ve evin çevresinde mevzilenmiş kışlık elbiseleri içindeki askerleri gördüler. Etraf metrelerce kar olduğu için deri kışlık botları ve beyaz kar pançoları içinde mevzilere sinmiş askerler vardı. Bunun üzerine gerillaların hepsi birbirine baktı. PKK önderliğinin ve yöneticilerinin yanında Lübnan sahasında iken Arapça tercümanlık yapmış olan Nurettin'in sapsarı saçlarının altındaki zaten ince ve hassas olan beyaz yüz cildi, heyecandan, an an kırmızı rengi aldı. Masmavi gözlerini Hasan'a doğru devirerek "Herhalde buraya kadarmış" dedi. Sasonlu Ali ona cevabı yetiştirmekte gecikmedi: "Hele dur, daha değil. Öyle kolay mı?" Sasonlu Ali, 15 Ağustos Atılımından sonra gerillalara katılmıştı. Silahı elinde, yörede tanınan bir mahkûmken Apocular onunla ilişki kurmuş ve sonra saflara katmışlardı.

Bu sırada Hogir, çatışmaya hazırlık için, altı delinmiş olan kara lastik ayakkabısının içine, tamirat adına, evin salon kısmında bulmuş olduğu eski bir lastik ayakkabıdan bıçakla bir parça kesip koymakla meşguldü. Biraz idare ederdi işte, delik yer yolda ayağını hep yaş etmişti zira.

O anda bu delik ayakkabı üzerine bir şey aklına geldi ve "Hele bak, bana diyor 'Ölü ayakkabısı giy!'" diyerek kendi kendine güldü delikanlı.

Ondan önce ayakkabısının delik olduğunu gören grup arkadaşlarından Tuncay,

"Merak etme hevalê Hogir, askerlerle çatışmaya girer ya da onlara yönelik eylemler yaparız, öldürdüğümüz bir askerin ayakkabısını giyersin. Biliyorsun, yepyeni çok sıcak botlar onlar" demişti kendisine. O da buna karşı sakin bir şekilde,

"Yok ben ölülerin ayakkabısını giymem" cevabını vermişti. Beriki biraz şaşırmıştı:

"Niye ki? Korkuyor musun yoksa?"

"Yo, niye korkacağım ki, anam bana demişti 'Oğlum, ölülerin ve kötü insanların, yani katillerin, hırsızların ne bir şeyini giy ne bir şeylerini al!'"

Tuncay'ın ilgisini çekmişti bu, sordu:

"Niye ama, düşmandır, bir de ölmüş zaten, eşyalarını alırız, hatta bizim hakkımız onlar."

"Yo, anam diyordu, ölülere günahtır, yazıktır, zaten ölmüştür, onlara haksızlık edersen gözü arkada kalır ve sen uğursuzluklar, belalarla karşılaşırsın. Kötü adamların ise, onlardan alacağın eşya ile birlikte alışkanlıkları sana bulaşır, sonunda sen de onlar gibi olursun. Haram mal insana hayır getirmez, o da insanın başını uğursuzluklardan, belalardan eksik etmez. Onun eşyası, malı zaten haramdır ve sana da haram geçecektir. Zira kötülük bulaşıcıdır; tedbirini iyi almazsan sana da geçer. Asker olsa da o da bir emir kulu, arkadaşlar da diyor ya esas kötü olan onların komutanları. Bir de biz çapulcu değiliz ki, öldürdüğümüz insanın, askerin eşyalarını alalım. Senin yanlışın var o konuda. Parti de buna karşı zaten.'"

"Hımm! Anan filozof gibi bir kadınmış."

"Evet, akıllıdır."

"Başka sana ne öğüt veriyordu, merak ettim doğrusu. Ha, bir de sahi sen evin tek erkek çocuğu değil miydin, nasıl gerillaya geldin buna rağmen?"

"Evet, ben evin tek erkek çocuğuyum, iki kız kardeşim var, onlar gelin olup gittiler. Benle anam evde yalnızdık. Cuntadan sonra dağda gerilla gelişince, dayanamayıp ben de geldim. Gideceğimi anama söyledim

tabi, o da böyle bana baktı ve dedi ki: ‘Oğlum, evin tek erkeğisin, sana da bir şey olursa ben ne yaparım, daha önce burada şehirde çalışıyordun, ama şimdi dağda her an ölüm sizleri bulabilir. Ama biliyorum gideceksin, bir de bu mesele bu kadar senedir geldi geldi sizin boynunuza kaldı. Şimdi sana gitme dersem, sen gitmezsen, diğeri de gitmezse, öbürü de bir gerekçeyle gitmezse bu yükü kim kaldırır ki? Artık daha fazla da orta yerdeki bir cenaze gibi kalamaz ki, zamanı çoktan geçmiş zaten. Geçen senelerde bizim büyüklerimiz hayırsız çıktı, millet için bir şey yapmadılar, hep kendilerini, kendi ailelerini, zenginliklerini, ağalıklarını, beyliklerini düşünüp onu yaşadılar. Küçük bir ağalık kurdular, hatta küçük bir devlet kurdular kendileri varlıklı olup mutluluklarını yaşadılar, ama millet için ciddi bir şey düşünüp yapmadılar ve bu iş ta bu zamana kadar kalıp, sizin sırtınıza bindi. Biliyorum öleceksin, ama git artık ne yapalım kaderimizmiş bu,’ diyerek gözyaşları içinde beni gönderdi. Arkadaşlar da evin tek oğluyum diye kabul etmedi, dönüp yine şehirde kalmam için ısrar etti, ama ben kendimi çok dayattım.”

“Anan çok doğru demiş valla, hep bizim boynumuza kaldı. Bizden öncekiler hep kendi ağalık ve keyiflerine baktılar, uçkurlarını düşündüler, bu menfaatlerini korumak için de ya eskiden Türklere ya sonra Osmanlılara, İran şahlarına boyun eğip bağlandılar. Anan başka ne diyordu hevalê Hogir?”

“Ben gelirken, ‘Şu 2 şeyi kesin yapma oğlum, yoksa sütümü sana helal etmem’ dedi: ‘Bir, ne olursa olsun arkadaşlarına ve partine ihanet etme. İki, Günahsız ve masum insanları asla öldürme.’”

“Savaştır ama masumlar da bazen ölebilir.”

“Hayır, olmamalı.”

“Hadi oldu diyelim…”

“Ben kabul etmem, karşı çıkarım.”

“Ne yaparsın ki, hadi benim elimden çıktı diyelim?”

“Karşı çıkarım dedim, gerekirse silahı sana doğrulturum!”

“Ya sen ne diyorsun Hogir? Ben senin arkadaşınım, nasıl öyle bir şeyi düşünüyorsun?

Hogir, bu noktadan sonra öfkelenip bağırarak konuştu:

“Hayır! Böyle arkadaşlık olmaz heval! Masum insanların ne günahı var ki, ne?!”

Beriki bunun üzerine ürktü ve alttan almaya başladı:

“Tamam hevalê Hogir, benimkisi öyle bir tartışma işte, tabi günahsız insanlara silah doğrultmak partimizde olur mu hiç? Hadi kapatalım bu konuyu.”

Grup evin içinde çatışma için hazırlanırken, Hasan hayıflanarak tekrar aynı soruyu ortaya attı:

"Nasıl bizi buldular ama?"

"Bir ihbar tabi ama nerede ve kim yapmış?"

"Bu evden başka kim olabilir ki?"

"Diğer aileler de olabilir, onlar da bizi gördü, köyde ayak izlerimiz de o kadar çıktı ya."

"……"

Hasan'ın gözü o sırada ev sahiplerini aradı, zaten bazıları dışarıdaydı, kalanlar da o arada çocukları alıp kaçmışlardı.

Askerler, korkudan evin çok yakınına gelememişler, belli bir mesafede mevzilenmişlerdi. Ya diğer evlerin köşelerine ve oradaki eski yıkık duvarların, toprak yığınının ardına mevzilenmişler ya da bazı evleri boşaltarak içinde konumlanmışlardı. Binbaşı Suat ise yüksekçe sağlam bir taş duvarı sütre olarak kullanıyordu.

Hasan, grubu üçer üçer ayırarak iki odaya yerleştirdi; gerillalar ön ve yanlardaki pencerelere mevzilendiler, arka taraf zaten kapalıydı. Komutanın durmadan devam eden "Teslim olun" çağrısına karşı ilk kurşunu Hasan'ın kendisi sıkarak çatışmayı başlattı.

Köy kurşun sesleriyle çınlamaya başladı. Gerillaların attığı kurşunların bir kısmı dışarıda askerin çevresindeki kara saplanıp sesi "Çuff!" diye boğulurken, askerlerin içeriye attıkları kurşunlar kapalı yerde gök gürültüsü gibi ürkütücü bağırtılar çıkarıyordu. Ne var ki, askerler biraz uzak bir mesafede mevzilendiklerinden, siperlerin de etkisiyle onlara isabet etkili olmazken, aynı şey gerillalar için de geçerliydi. Gerillalar, önleri belirsizliklerle dolu olduğundan kurşunlarını yine çok idareli kullanıyorlardı. Etkili bomba atışı için ise zaten mesafe çok uzaktı. Gerilla grubunda diktiriyof, askerlerin tarafında ise 3 ayrı evin içine mevzilendirilmiş MG-3'ler etkili çalışıyordu. Dışarıda bir tabur asker her tarafı doldurmuş durmadan iki odaya ateş ediyorlardı. Güçler çok dengesizdi; gerillaların bir ağır silah olarak var olan tek diktiriyofuna karşı, askerlerdeki çok sayıda piyade tüfeği ve ağır makinelinin yanı sıra roket atarlar da vardı.

Bu dengesizliğe karşı küçük grubun üyeleri, PKK'de edinmiş oldukları "En büyük silah, insandır!" tezini hayata geçirmek için ölümüne bir çatışma içine girmişlerdi. Her birisi bir pencereyi tutmuş, düşmanı yaklaştırmayacak şekilde kontrol altında atış yapıyordu. Askerler ise, yüzlerce mermiyi nerdeyse bir anda boşaltıyor, bu iki taş odalı evi gittikçe daha fazla delik deşik ediyorlardı. Kurşunlar gerillaların olduğu pencerelerin kenarlarına değiyor, bir kısmı içeri giriyor, savaşçıların hemen kafasının yanından geçiyor, bazılarının göğsünü sıyırıp gidiyordu.

Hasan, daha iyi atış yapabilirim diye dış kapıya koşup mevzilendi. Burada biraz çatıştıktan sonra, MG-3'ün üstündeki asker, onun, geniş

kapıda daha iyi hedef olacağı düşüncesiyle oraya dönüp, bütün şeridi bitirecek iyi bir seri atışla, olduğu bölgeyi tümden yok etmek istedi. Grup komutanı, her ne kadar kapının kenarına mevzilenmiştiyse de vücudunun neredeyse yarısı ateş ederken açığa çıkıyordu. Asker, göğsünü pencerenin duvarının üstüne yerleştirmiş olduğu MG-3'e yeni uzun şeridi takıp uzun dikdörtgenimsi simsiyah kapağı "Trakk!" diye kapatarak, silahın arpacığıyla gezini, gözüyle hedef arasında oluşturduğu farazi çizgi üzerine dikkatlice oturttu ve nefesini tutarak öylece beklemeye başladı. O anda dünyasında karşıdaki hedef ve alana yeni atanmış olan Hasan komutanının sözleri vardı sadece. Hasan komutan, sürekli askerlerini dolaşıyor ve onlara "Haydi aslanlarım, göreyim sizleri, bu vatan haini teröristlere günlerini gösterelim. Bunlar Ermeni, bunlar kâfir, dış mihrakların adamları, gelmişler vatanımızı bölmeye çalışıyorlar. Onlar daha bir şey yapamadan biz onları tavuk gibi kesip atalım bir tarafa. Türk milleti çok güçlüdür, 7 düvel ecdadımızla baş edememiştir, bu baldırı çıplaklar ne yapacak? Biz kanımızın son damlasına kadar savaşırız, ölürsek de vatan sağ olsun!" demiyor muydu? Öyleyse o da elindeki canavar gibi MG-3 ile oradaki teröristlerin kökünü kazıyacaktı, hiçbiri ondan kurtulamayacaktı! Bu coşku ve inançla dolu olarak, uzun boyuyla pencere önünde fazla açığa çıkmış bir şekilde avını gözlüyordu.

Bu sırada Hasan, silahına yeni bir şarjörü "Şrakk!" diye takıp mermiyi ağzına verdi ve yeni bir atış yapmak için kapının kenarından dışarıya doğru kendisini hafifçe çıkardı. Gözü hedefte olan asker karartıyı fark edince hemen MG-3'ün tetiğine bastı. MG-3 yardımcısı asker, elleri üstünde tutmuş olduğu mermi şeridinin makineliye akışını kolaylaştırmasıyla birlikte, ürkütücü kara demir parçasındaki silahın mekanizması gözle takip edilemeyecek bir hızla geriye gelip mermiyi namluya sürüyor, tüfeğin ağzındaki mermi patlayarak boş kovan şeridin önüne, yanına, arkasına döne döne "Tak! Tak! Tak! Tak!" sesleriyle düşerken, aynı anda mekanizma tekrar geriye gelip yeni mermiyi alıp namluya götürüyordu. Mermiler silahın namlusundan ateş çıkararak fırlayıp Hasan'ın olduğu kapıyı paramparça etti, kapı duvarının taş ve toprağını parçalar halinde koparıp onları da bir kurşun gibi sağa sola fırlattı. Mermi şeridi bittiğinde hedeften hayır kalmamıştı artık. MG-3'ün üstündeki asker yumruğunu sıkıp yukarı doğru sallayarak "Yaşasın, bitti bu iş! Terörist toz olup gitti şimdi!" diye seviniyordu ki, tam o sırada bir mermi gelip göğsünden girdi ve diğer taraftan çıktı, hemen arkasından bir tane de kasığına saplandı. Asker, sadece nefesini içeri çekerek "Hıkk!" diye çok hafif bir ses çıkarıp yere düştü.

Bu sırada soldaki evin penceresinde mevzilenmiş olan genç Hogir, muzipçe gülerek "Yekî disa çû!"[16] dedi kendi kendine. Silahının, eskidiğinden artık rengi epeyi solup yer yer sarı sarı küçük çizgiler biçiminde alttaki tahtası ortaya çıkmış kundağını ağzına götürüp öptü ve bir sevgilinin kulağına fısıldanır gibi "MG-3 kimmiş senin karşında, sen eşsizsin eşsiz!" dedi. Arkasından kafasını kaldırıp biraz önce atış yaptığı hedefe doğru bakarak "Önderlik uzun boylu arkadaşlara diyormuş ya 'Savaşta sen kendine dikkat et, yoksa uzun boylu olduğun için kurşun seni daha erken bulur.' Bu vurduğum da sanki uzun boylu biriydi" dedi kendi kendine.

Hasan ise o toz-duman içinde "İşler ciddi valla" diyerek kendisini zorla tekrar odaya atabilmişti. Tam kapıdan dışarı doğru uzanıp atış yapacaktı ki, o sırada, aynı odadaki Nurettin heyecan içinde bağırıp "Heval Hasan! Heval Hasan! Birini vurdum, birini vurdum!" deyince, grup komutanı da kurşun seslerinden ne dediğini tam anlamamış ve bir şey mi oldu diye atıştan vaz geçip içeri doğru dönmüştü. Bu tesadüften ötürü MG-3'ün cehennem çığlığından kurtulmuştu.

Nurettin, grubun renkli bir simasıydı. Zengin bir ağa oğlu olmasına rağmen emekçiler ve köylüler hareketi PKK'ye katılmıştı. İyi niyetli biri olarak o çalışmadan bu çalışmaya koşuyor, kendisini örgüte kabul ettirmek istiyordu. Arkadaşları tarafından kendisine yöneltilen temel eleştiri öykünmecilikti. Eleştiri yapanları doğrular gibi bu çatışma anında da o tür hareketleri olmuştu. Kendisiyle aynı odada çatışan Batmanlı Kemal, bazen kızıp ya da çatışmanın sıcaklığının verdiği coşkuya kapılıp pencereden uzanarak askerlere "Gelin ulan gelin! Sizden korkan sizin gibi olsun! Biz devrimciyiz, biz Apocuyuz, biz ölümden korkmayız! Biz ülkemizin bağımsızlığı ve özgürlüğü için mücadele yürütüyoruz, o nedenle davamız haklıdır, siz ise zavallı işgalci askerlerisiniz!" diyordu. Bunları duyunca Nurettin de yüksek bir sesle "Hey hey! Biz Kürt cengaverleriyiz ulan! Sizin babanızdan bile korkmayız faşistler! Hepinizi tek tek öldüreceğiz işgalci köpekler!" diye bağırıyordu.

Süren çatışmanın üzerinden 2 saatten daha fazla bir zaman geçtikten sonra 70. Piyade tugay komutanı ve Siirt sıkıyönetim komutan yardımcısı Hasan Kundakçı helikopteri hazırlatarak Hürmüz köyüne gitmeye karar verdi. Hem operasyon uzamış ve "Bu beceriksizler sonuç alamıyor herhalde" diye düşünerek olaya müdahale etmek istemişti hem de orada bir grup teröristin kıstırıldığını duyunca gidip onlarla bizzat kendisi ilgilenmek istiyordu. Pilot binbaşı helikopteri getirdiğinde hemen atlayıp gittiler. Fakat hava kapalı olduğundan yolda tehlikeler atlatıp zorla köyün üstüne ulaştılar. Pilot binbaşı hemen yerdeki, operasyonu yöneten piyade binbaşı Suat komutanla telsiz yoluyla ilişkiye geçip tuğgenerali

indirmek istediğini söyledi. Piyade binbaşı biraz şaşırmış olarak heyecan içinde,

"Olmaz efendim, yerde bu kadar kar var ve bir de iniş pisti teröristlerin ateş hattı altında, her tarafı kurşun yağmuruna tuttukları gibi daha çok da oraya ateş ediyorlar, mutlaka komutanın başına bir şey gelir, olmaz olmaz!" dedi.

Pilot binbaşı bunun üzerine Hasan komutana baktı, o da "Söyle bir şey olmaz, ineceğiz, bizi korusunlar yeter" dedi. O da söylenenleri aşağı tekrarladı. Ancak aşağıdaki ikna olmuyordu:

"Efendim, bu şartlarda nasıl koruruz komutanı, kesin bir yaramaz sonuç çıkar, en sağlıklısı geri dönmeniz."

Hasan komutan bunun üzerine çok kızdı ve "Ne boş konuşuyor daha bu binbaşı, ver şunu bana bakayım!" diyerek cihazı pilotun elinden aldı ve aşağıyı sertçe azarladı:

"Suat komutan, ben Hasan komutan, beni dinleyin: Teröristlere karşı derhal ateş blokajı oluşturun, iniyoruz!"

Piyade binbaşı kesin emri alınca birkaç saniye durdu, sonra arkasından aceleyle ast üslubuyla cevap verdi:

"Anlaşıldı komutanım, dediklerinizi hemen uyguluyoruz!"

Hasan komutan sonra pilotlara da dönerek,

"Aşağı tamam. Siz de indikten bir dakika sonra hemen kalkın, o sürede bizlerden inebilen iner, inemeyenler helikopterde kalır artık, gecikmeyin sakın!"

Pilotlar da "Tamam komutanım" diyerek zaman kaybetmeden inişe geçtiler.

Bu sırada yerdeki askerlerin hepsi, başta iki MG-3 olmak üzere gerillaların olduğu evi inanılmaz bir kurşun yağmuruna tuttular. Gerillalar helikopterin iniş yaptığını gördükleri halde başlarını kaldırıp da pencereden bakamaz oldular. Sağanak gibi kurşun geliyordu, ufak bir açık verselerdi vurulacaklardı, hepsi duvarların dibine iyice sindi. Yine de her odada birer silah çalıştı. Hogir ile Tuncay'ın olduğu odada mahkûm Ali, yere doğru çöküp sırtını duvara dayayarak, kendisini hiç açığa vermeden güçlü kollarına asıldı ve sadece diktiriyofu pencerenin köşesinden uzatıp tahmini olarak pist yerine üst üste seri atışlar yapmaya başladı. Hiç durmadan bu etkili atışları yaparken, kulaklarının üstünü iyice kapatmış sık dalgalı ve dağılmış uzun saçları ile aşağıya doğru inen kaytan bıyıkları, yıllardan beri boynundan eksik etmediği kefiyesi ve beyaz tenli yakışıklı çehresiyle birleşince onu tam bir geleneksel Kürt yiğidi haline büründürmüştü.

Diğer odada ise, askerin inmesine izin vermek istemeyen Batmanlı Kemal, karşıdan gelen kurşunlara aldırmadan, coşkuya kapılıp "Kahrolsun Türk sömürgeciliği! Kahrolsun cunta! Yaşasın PKK! Yaşasın Kürdistan!" diye slogan atarak, o da aynı yere otomatik sıkmaya başladı.

Tam bu sırada helikopter piste karın içine indi, aracın pervanesi yerdeki karı metrelerce yükseğe uçuşturup etrafı kar tozuna boğmuştu. Bu, görüş açısını da daraltıyordu. Aynı anda Hasan komutan ve yanındakiler aceleyle helikopterden atladılar ve paniğin de etkisiyle hepsi de "Küütt!" diye karın içine düşüp gömüldüler. Gerillalar ise seri atışı durdurmuyorlardı, onlara karşı da operasyon komutanı telaş içinde askerlerine "Ateş ateş, durmayın ateş!" diye bağırıp ortalığı velveleye veriyordu. Her şey birbirine karışmıştı, helikopterin motor sesi, kurşun sesi, piyade binbaşının sesi alanı bir ana baba gününe çevirmişti. Helikopterden inenler kendilerini toparlayarak kalkıp kaçmaya başladılar. İlerideki sütrenin ardından piyade binbaşı Suat onları durmadan "Buraya gelin, buraya gelin komutanım! Buraya gelin…!" diye yanına çağırıyordu. Helikopterden inenler sese doğru var güçleriyle koşmaya başladılar.

Kemal, kalaşnikovuna hızla yeni bir şarjörü takarak, kurşunlar hedefi daha etkili bulsun diye kendisini daha da pencerenin önüne verip ikinci fasıl seri atışa devam etti. Kurşunlardan üç tanesi gidip, koşan askerlerden birinin göğüs bölgesine "Zing! Zing!" diye değdi. Asker olduğu gibi yere düştü ve aniden oradaki kar hızla kıpkırmızı renge büründü. Diktiriyof kurşunlarından birisi de gidip tam Hasan komutanın askeri pantolonunu bacak kısmından delip "Çuff!" diye yere kara saplandı. Kurşunun etkisiyle komutan, "Piç evlatları, bizi öldürecekler!" diyerek tökezleyip yere düştü. Diğerleri sütreye doğru koşmaya devam etti. İşin vahametini gören binbaşı, "Ateş ateş, komutan düştü! Ateş, Hasan komutan düştü!" diye panik içinde bağırarak kendisi de delicesine gerillalara kurşun sıktı.

Ateş daha da yoğunlaşınca iki kurşun gidip, epeyi açığa çıkmış olan Batmanlı Kemal'in kafasına değip onu cansız ve sessizce yere yıktı. Üç kurşun da tam diktiriyofun yanından geçti ve mermilerin basıncı silahı aşağıya doğru fırlattı. Bu esnada Hasan komutan tekrar hızla kalkarak var gücüyle koşup sütrenin ardına attı kendisini. Karın içinde vurulmuş olan asker ise, orada cansız bir şekilde yatıyordu.

Hasan komutan "Durmayın, saldırıyı devam ettirin! Durmayın!" diye komutlar veriyordu. Evin her iki tarafı zaten gitmişti. Askerin kurşun atışları ise durmuyor, eve doğru ilerleyip gittikçe yoğunlaşıyordu. Akşam karanlığı da olmuştu artık. Karanlıktan istifade, dışarı koşup kendini kurtarmak en doğrusuydu; ama buna imkânları fazla yoktu. Yıkıntıların içindelerdi ve dışarıda asker sürekli ateş ediyordu. Hogir yaralı

halde, yıkıntının altından zorla kendini çıkartarak bir gayret koşup kurtulmak istedi, fakat yarası ağır olduğundan fazla yol alamıyordu, tam evle arasındaki mesafeyi biraz açmıştı ki, sırtında şiddetli bir darbe hissetti. Ve sanki içe dönük ses veren kısık bir "Ahh!" iniltisiyle dizleri üstüne yere düştü. Bir hamle yapıp kalkmak istedi, ama kalkamıyordu. "Kalk be Hogir, ne oldu sana? Kalk koş haydi, koş!" dedi kendi kendine, fakat sanki üzerinde iki değirmen taşı üst üste duruyordu. Son bir hamle yapmak isterken, aniden büyük bir gümbürtüyle göğsünde sanki bir yanardağın püskürdüğünü hissetti. Kan, epeyi uzağa sıçramıştı, olduğu gibi yan düşüp sırtı yere geldi. "Tuhaf bir şey" dedi kendi kendine, "Göğsüm ateş gibi yanıyor, sırtım, vücudum ise soğuk." O delikanlı bedeniyle olduğu gibi karın içine gömülmüştü. Sakince durdu, çok hafif bir gülümseme yüzünde dolaştı ve "Çok da zor değilmiş bu ölüm dedikleri şey" dedi o anda, "Bedenim çok acıyor, bir soğuk, bir sıcak basıyor her tarafımı, ama dayanılmayacak bir şey değil. En fazla da ayağım üşüyor, kahretsin, ayakkabıdaki o deliği kapatamadım gitti, yine oradan kar girmiş içeri." Kara lastik ayakkabısının tabanındaki deliği kapatmak için içten koyduğu parça lastik oradan kaymış ve delikten yine kar-su çekmişti ayağı. Bedeni bir bütünen kar içinde olduğu halde, ayakkabısındaki delik çoktandır kafasını meşgul eden şey olduğu için, oradan gelen soğuğu daha çok hissediyordu şimdi.

Bilinci artık ağırlaşıyordu, son anlarında iç sesini yine duydu: "Zaten ölecektik Kürdistan yolunda, ama ölmeden önce iki kişiyi görebilseydim hiç olmazsa gözüm arkada kalmadan giderdim bu dünyadan. Bir seni dünyalar güzeli anam, bir de seni halkımızın büyük önderi!" O, henüz çocuk yaşta devrime katılmıştı, başka da hayatı yaşamamıştı. Bir anasını hep görüp sevmişti, bir de uğruna ölümü göze aldığı mücadelenin önderini hiç görmeden hep başkalarından dinleyip sevmişti.

Gerillalar dışarı kaçtıklarında, gerillalardan ikisi hemen o çevrede sağ yakalandı. Hasan ise kendisini kurtarmayı başarmıştı.

Çatışmalarda Hogir ile birlikte 3 gerilla hayatını kaybetmişti. Batmanlı Kemal, Sasonlu mahkum Ali ve Hogir'ın her üçü de, Güney Kürdistan'da örgütün devre eğitiminden yeni geçerek, 1985 yılı bahar atılımı için ihtiyaç olduğundan hemen görevlendirmeleri yapılıp yola çıkmışlardı. Nurettin ile Tuncay ise yaralı halde evden çıkıp yakalanmışlardı.

Tüm çatışma boyu 3 asker ölmüştü.

Hasan yaralıydı, o haldeyken askerlerin içinden kaçmayı başararak gece boyu 2 metre karın içinde sarp arazide yürüdü. Açtı hem. İki adım atıp düşüyor, tüm gücünü toplayarak tekrar kalkıyor, tekrar düşüyordu. Yarasını kefiyesiyle bağlamıştı, her adım attığında acıyla kan sızıyordu.

Mümkün olduğu kadar iz bırakmamaya çalışıyor, ufak bir sulak yer görse bile oraya vuruyordu. Hava çok soğuk olduğundan her suya vurup çıktığında bütün hücreleri soğuktan tir tir titriyor, dişleri kırılacak gibi "Tak! Tak! Tak!" diye birbirine çarpıyordu. O nedenle durmadan yürüyerek bedenini sıcak tutmak istiyordu. Ama takatsizlik onu çabuk düşürüyor, biraz gidince duruyor, durduğunda dondurucu soğuğa dayanamıyor, artık yaşam enerjisine yüklenerek tekrar yol alıyordu. Uykusuzluk da zaten ikide bir başını döndürüyordu. Bir süre daha gittikten sonra, Nurettin'i gördü yolda, sevinçle "Sen burada mısın ya? Diğer arkadaşlar nerede, haberin var mı? Çabuk söyle!" dedi ona. Çok sevinmişti, iki arkadaş olacaklardı işte, birbirine güç verip kurtulurlardı. Ama Nurettin ona cevap vermedi, aksine sırıtarak gülüp, sırtını döndü ve gitti. Hasan buna çok kızdı, anlam veremedi, bir arkadaşı nasıl böyle yapardı? O öfkeyle hızla ileriye doğru atılıp Nurettin'i yakalamak istedi. Bir baktı ki her taraf karanlık ve yerinden kalkamıyor. Rüya görmüştü, yolda giderken uykusuzluktan "Kütt!" diye düşüp yatmış ve on dakika kadar öyle hareketsiz kaldığından soğuktan her tarafı kaskatı olup donma derecesine gelmişti. Gördüğü rüya onun hayatını kurtarmıştı. Rüyadaki öfkesi uyanmasına neden olup onu harekete geçirmişti. Ellerini ve ayaklarını zorlayarak hareket ettirdi ve sonra yavaş yavaş doğrulup yürümeye başladı.

Sabah olduğunda köyden biraz uzaklaşmıştı artık ve oradaki ağaçların altında, karı atıp küçük bir yer yaparak içine girdi. Gündüz olsa da halen çok üşüyordu, açlıktan midesi kazınıyor, yarası ise gittikçe acı veriyordu. Kurşunları bitmişti, son mermilerini de kaçarken harcamıştı. Olduğu yerde uykuya dalmışken aniden bir kalabalık sesiyle gözlerini açtı ve tam karşısında 9 köylüyü gördü. Adamlar bıraktığı izi takip ederek gelmişlerdi. Daha "Bu ne?" diye onlara bakarken, adamlar hemen üstüne atıldılar. Hasan yere düştü ve kar içinde köylülerle şiddetli bir boğuşma başladı. Yakalanmayı hiç kabullenecek durumda değildi, bu nedenle canını dişine takmış ellerinden kurtulmak için köylülerle boğuşuyordu. Uzun boylu, iri-yarıydı, gençti hem, gücünü toplayarak üstündekilerinin her birini bir tarafa fırlattı ve kalkıp hızla kaçmaya başladı. Bir dolu karın içinde nefes nefese koşuyor, darbe alan yarasından daha fazla kan akıyordu. Yüzü gözü kardan ve tırmıklandığından kıpkırmızı olmuş, her tarafı yaştı. Koştu… koştu ve köprüye yetişti. Köprüden gitseydi kurtulamayacaktı, o saliseler içinde düşündü, atlasaydı kurtulurdu, ama bir yeri kırılıp yerde de kalabilirdi. Pek düşünmedi bu ikinci olasılığı "Küütt!" diye kendisini köprüden aşağı attı, sadece kurtulmak istiyordu, başka hiçbir şey aklında değildi. Epeyi bir yükseklikten aşağı atladığında

yerde üç takla atarak ancak doğrulabildi ve tekrar var gücüyle koşmaya başladı. Tekrar koştu… koştu…

Epeyi yol gelmişti, uzaklaşmıştı işte onlardan, umutlandı, kurtulacaktı. Takatsizlik ve aşırı yorgunluktan artık nefesi kesilmiş, adım atamaz haldeydi. Bir ağacın dibine gizlenerek dinlenip biraz nefes almak istedi. Ağaçla bütünleşmiş gibiydi, onu uzaktan kimsenin görmemesi için. Bir süre öyle kaldı, dinlendi, ağaca yaslanmış olarak ayakta bazen uykuya dalıyor, ama hemen tekrar uyanıyordu. Tam "Acele edip biraz daha uzaklaşayım" diyerek yola çıkacaktı ki, tekrar o mendebur sesleri işitti. "İşte, orada orada yakalayın!" deyip kendilerinden geçmişçesine ona doğru koştular, sayıları daha da kalabalık olmuştu. Dört tarafını çevirdiler ve adım adım ona yaklaşıp hep birlikte üstüne atıldılar. Hasan son gücüyle tekrar boğuştu onlarla, çırpındı, "Yapmayın! Biz hepimiz Kürdüz! Biz sizler için çalışıyoruz, kendinize gelin!" dediyse de para etmedi. Artık çok güçten düşmüştü ve adamların sayısı daha da fazla olduğu için kısa bir direnmeden sonra onu yakalayıp köye getirerek Hasan komutana teslim ettiler.

Hasan Kundakçı hem hava kapalı olduğu için hem de köydeki başarı onu memnun ettiğinden, olayı yerinde çözmek ve bunu da daha çok kendisi tek başına yapmak için 2 gün orada kaldı ve ağır işkencelerle sağ yakalanan her 3 gerillayı sorgudan geçirdi. Yakalanan gerillalardan Tuncay hemen orada çözülmüştü ve kimi bilgileri verdi Hasan komutana.

Hava açıldığında Hasan, Nurettin ve Tuncay hemen Siirt merkeze götürüldü. Hasan orada hiç aklına gelmeyecek bir sürprizle karşılaştı: Onu samimi itirafçı Nebil ve Tevfik'le yüzleştirdiler. Bu an, Hasan'ın hiç unutamayacağı bir olay olarak kafasına çakıldı. Yakından tanıdığı iki arkadaşı itirafçı-kontrgerilla olmuşlardı. Eski gerilla, yeni samimi itirafçı Nebil'in küçük siyah bilye gibi gözleri yine sakin bir kurnazlıkla gülüyor, elleri ikide bir ince siyah bıyıklarına gidiyordu.

Hasan'ın kafasını kurcalayan sorular da o zaman aydınlanmıştı: Onların yakalanmasında Nebil kilit rol oynamıştı! Tevfik ve Nebil, askerlere, PKK'nin yeni bahar talimatları çerçevesinde Güney Kürdistan'dan Kuzey'e girip hareketliliği başlatacaklarına ve geliş yollarının muhtemelen nereler olacağına dair bilgi vermişlerdi. Onlar da hem alandaki muhbirlerini devreye koymuşlar hem de keşif faaliyetlerini arttırmışlardı. Gerçekten de grup ilk olarak sınırdan içeri girdiğinde, oradaki muhbir ağları sayesinde bilgi edinmişlerdi. Onları takibe alarak Omyanus köyü tarafına gittiklerini öğrendikten sonra, alanı ve ilişkileri tanıdığı için Tevfik'i devreye koymuşlardı. İçine girdikleri ilk çatışmadan sonra da hem o yoldan geçen yazın alana geldiği hem de Garzan'da bölge sorumlusu olduğundan oraları tanıdığı için Nebil esas rolü oynamıştı. Grubun

izi Hürmüz mıntıkasına götürüldükten sonra, 7 Şubat günü dağlık kesimde arama-tarama yapılıp köyde oldukları tespit edilmişti.

Grubun üzerinde bir not ile bolca örgüt yayını da vardı. Serxwebûn gazetesi ve diğer PKK kitap ile broşürleri, ayrıca Aralık toplantısı kararlarına göre 21 Mart'ta ilan edilecek ERNK'nin dağıtılacak bildirileri yanlarındaydı. Hasan komutan ve ekibi, operasyonda ele geçen belgeleri de inceleyip, bunlar, çözülmeden elde edilen bilgilerle birleştirilerek, PKK'nin 1985 bahar dönemi planlamasına ve örgütlenme-düzenleme durumuna ilişkin, her şeyi olmasa da ciddi bilgileri edinmişlerdi. Sevinçten uçacak gibiydiler. Tugay komutanı önce muzaffer bir kumandan edasıyla gerinip, sonra da içindeki sevince dayanamayıp ellerini ovuşturarak,

"Bu iş olacak, olacak! Biz size göstereceğiz ulan, büyük Türk milletine kafa tutmanın ne demek olduğunu. Siz kimsiniz kim? Birkaç serseri. Sizi doğduğunuza pişman etmezsem bana da Hasan Kundakçı demesinler" dedi içinden.

Tevfik ve Nebil'in verdiği bilgilerle edinilen yeni sonuçlar birleştirilip, helikopter ile diğer teknik güçler de devreye konarak o andan itibaren artık örgüte yönelik çökertme operasyonları yapılabilirdi. Özellikle gerillaların 1985-21 Mart cephe ilanı ve Newroz etkinliklerine dönük olarak orduyu alarma geçirmeyi ve karşı tedbirler almayı düşündüler. Hem alana müdahale için gelen önemli bir grubu, kar ve sis gibi çok kötü hava koşullarına rağmen başarı gösterip imha etmişlerdi hem de PKK'nin üst düzeyde bir yetkilisi yakalanmıştı. Daha önce Tevfik ve Nebil yakalanmıştı, ama onlar kişi düzeyindeydi ve Hasan gibi merkezi üye değillerdi. Şimdi bu, hem PKK için ağır bir darbe anlamına gelen, ilk olarak grup düzeyinde bir kayıptı, hem de Hasan yakalanmıştı. Yankı yapan bu olay, genel olarak ordu ve devlet düzeyinde onları sevindirip moral vermişti. Bu operasyon, "PKK'ye büyük darbe!" diye basına da epeyi yansıtıldı.

Gerillalar açısından ise bu olay, hem ağır bir moral çöküntüsü yaratmış, hem de yeni yıl planlamalarını önemli ölçüde açığa çıkarıp ciddi bir şekilde sekteye uğratmıştı. Hasan, hücrenin dibinde, saçı sakalı birbirine karışmış ve dayaktan her tarafı morarıp kanatılmış bir şekilde, çatışmada aldığı yarasıyla, tıpkı bir davul gibi zonklayan kafasını önüne eğmiş bunu düşünüyordu sadece. Planlamaya göre kendi grubuyla, o yıl, Garzan'a (Orada Sason'da Nebil ve Cahitler, Şirvan'da Celal Hocalar vardı), Bingöl-Dersim hattına (Şehmus, Fikretler buradaydı), Amed-Çermik'e (Ökkeşler daha önceden yerleşmişti alana) ve Adyaman'a (Buraya da Şam'da Önderlik sahasından Adıyamanlı Hacı gidecekti baharla birlikte) giderek, buradaki birimleri görüp, Apo'nun eleştirileri temelinde

Aralık 84 toplantısında edinilen yeni anlayışı yerleştirecek, o temelde de başta 21 Martta ilan edilmesi hesaplanan ERNK'yi örgütleyecekti. Gerillalar, kapsamlı bir hedef çerçevesinde artık Kuzey Kürdistan genelinde örgütlenmeye gidiyorlardı ve Hasanlar, bir nevi müdahale kuvveti olarak yöneldikleri o geniş sahada, örgüt çizgisini geriye çeken tutum ve yaklaşımların önünü alarak, eldeki perspektiflere göre buralardaki birimleri yeni sürece sokup, amaçlanan hareketliliği yaratacaklardı. Bitkin bir şekilde böylesi acı ve derin düşüncelere dalmanın ardından, gözü, yerdeki küçük bir su birikintisi içinde ters dönmüş ve kanatları ıslanmış olarak çırpınan sineğe takıldı. Ona bakıp acı acı gülümsedi, içinden "Şimdi biz de bu durumda mıyız acaba?" diyerek, uzanıp hayvanı sudan çıkarttı ve ayakları üstüne yere koydu. Sinek, bir süre tökezleyerek yerde ilerledi ve sonra uçup gitti. Bunu gören gerilla komutanının gözlerinin içi bu sefer umuttan güldü.

***

Şirnak-Bîryan köyünden Kürt yurtseveri Sadikê Resûl, 1985'in 16 Mart günü Mîjîn köylülerinin baharlık gov'larına gitmiş, oradan, kafasını eğmiş, etrafına bakmadan Kürtçe "Bêrîvanê" uzun havasını mırıldana mırıldana dönüyordu. Daha yeni gov'dan çıkmıştı. Eski bir boz renkli pamuklu kumaştan yapılma şalvarının kirli sarı uçkurunun bir başı, arazide tuvalete gittikten sonra hem el alışkanlığı gereği hem de tam o sırada kimse üstüne gelmesin diye kısmi bir telaştan ötürü acele acele beline sardığı şutik'ının altından çıkmış görünüyordu. Yerde kar vardı, güneşten dolayı köylülerin ayak izlerinin adım adım dizildiği sulu bir hale gelmişti. Ama yukarı tarafta kuzey yamacında halen sert beton gibi tonlarca bembeyaz kar, çevresine soğuk hava cereyanı vermeye devam ediyordu. Henüz yapraklarını açmamış olan meşe ağaçları, soğuk havada hayli üşüyüp ellerini ceplerine koyan insan iskeletleri gibi çıplak ve bir garip halde çevrede dikilmişlerdi.

Sadık, birlikte olduğu, 200 metre kadar aşağıdaki küçük gerilla grubunun yanına gidiyordu. Az bir şey ilerlemişti ki, aniden bir jandarma timi yan tarafta az ilerisinde belirdi. İki taraf da ilk şaşkınlıkla bir süre birbirlerine baktılar. Sadık'ın yüzü aniden beyaza kesti, yutkundu ve otomatik kurgulanmış gibi hızla omuzundaki, gerillaların "sini" dedikleri Çin malı kalaşnikofu indirip askerlere doğru ateş açtı. Toplu halde duran 5 kişilik tim içine salvo biçiminde giden kurşunlar, 2 askeri ağır yaralı bir şekilde düşürdü. Diğer askerler şaşkınlık ve korkudan donmuş olarak hiç ses çıkaramadan hemen her biri kendini bir tarafta yere attı. Sadık ise, tüm gücüne yüklenip bayır aşağı nefes nefese koşmaya baş-

ladı. Yerdeki 3 asker ilk şaşkınlığı atlattıktan sonra, timdeki hafif makineli tüfek de dahil, aceleyle silahlarına sarılıp hepsi birden yakası açılmamış küfürler eşliğinde "Dur kaçma! Kaçma lan! Gel buraya terörist!" demeleriyle, aynı anda seri modda "Gırrrrr!" Gırrrrr!" diye havayı parçalayan çok gür bir sesle ateş etmeleri bir oldu. Sadık, askerlerin çok yakınındaydı, o an hiçbir şey düşünmeden sadece grubun olduğu yere doğru koşuyordu. 2 asker kar içinde yere uzanmış rastgele ateş ederken, tim komutanı olan atletik vücutlu köse çavuş, hızla doğrulup sol dizini bir payanda gibi sertçe yere dayayarak, Alman yapımı G-3'ünü Sadık'a doğrultu ve önünde koşmakta olan hedefe iyice nişan alıp "Zıng! Zıng!" diye üst üste iki sefer tetiğe bastı.

Sadık'ın onlara doğru koştuğu Bekir'in komutasındaki küçük gerilla birliği dün Haftanin kampından çıkmış ve Hekim'in yanı sıra yurtsevermilis Sadık ile Fırat'ın kılavuzluğunda bu sabah Hezil vadisine ulaşmıştı. Sarı saçları ve mavi gözleriyle tipik bir Avrupalıyı andıran Hekim, kısa boyunun sağladığı avantaja da dayanarak, köylülükten gelen bir çeviklik ve hızlı tempoyla grubun önünde, ağaçlar ve kayalıkların arasından bir gölge gibi akıp gitmiş, fazla karlı yerlerde gençliğin verdiği güçle, gecenin ayazının sertleştirdiği karı kırıp ezerek arkadaşlarına yol açmış, bazen de onları yokuş aşağı peşi sıra bir vagon gibi kendi parka ya da çantalarına oturtup kar üstünde sevinç nidaları arasında kaydırarak götürmüştü.

Akşam grubu ustaca sınırdan geçirip Uludere mıntıkasını aşarak Bazyan köyü arazisine ulaşmışlar, sabah erkenden Bestler'in Xana Şêro ve Bacrît köylerine yakın Heftbarî denilen yerde konumlanmışlardı. Bestler'in hemen alt kısmı oluyordu burası. Hekim, arkadaşlarını, Hêzil vadisinde büyükçe bir mağarada üslendirmişti. Oralarda, özellikle PKK'lilerin üs alanı olarak kullandıkları Bacrît veya Dêryan köyleri mıntıkasında, alana ait gerillalardan kimseyi görselerdi getirdiği grubu onlara teslim edecek ve kendisi tekrar Haftanîn kampına dönerek yeni grupları getirecekti. Sadikê Resûl da alanda grubu teslim edecekleri gerillaları sorup bulmak için sabah erken gov'a gitmişti.

Erdal, 1984 yılının son ayında, Bacrît yakınlarındaki bir mağarada uzun süre o köy halkının sıkı ilgilenip tedavisiyle uğraştığı Ahmet Rapo'yu, Haftanîn'e götürmesini istemişti Hekim'den.

"Yarası için bu mağarada fazla bir şey yapılamaz artık, sen onu al Haftanîn'e götür, orada arkadaşlar artık KDP-LAK-1 revirine mi gönderirler yoksa Lolan'a mı, onlar bilir. Arkadaş hastadır, zorlanmaması için acele etmeden, ama sağlam gidin."

"Tamam heval."

Hekim, talimat üzerine, Gûndikê Mele karakol baskınında ağzından yaralanarak sağ tarafındaki tüm dişlerini kaybeden Ahmet Rapo'yu Güney Kürdistan'a götürmüştü. Yolda kendi köyü Hilal'de 2 gün kalıp öyle sınırı geçmişlerdi. Sonra kar basınca yollar da kapandığı için 1985 Mart ayına kadar Haftanin'de kalıp bu grupla yola çıkmıştı. Ayrıca yol üstünde Ava Gûzê'de Sadikê Resûl ile yine Şırnak'ın Xirbikê Bestê köyünden Fırat adlı yurtsever-milisler de grubu götürmede kılavuz olarak yardımcı olsunlar diye onlara katılmıştı. Bu her iki yurtsever de Güney Kürdistan'da PKK tarafından kısa süreli milis eğitimine tabi tutulmuşlardı. Kılavuzluk ve diğer çeşitli çalışmalarda, eskiden beri gerillalara yardımcı oluyorlardı.

Hekimlerin götürdüğü bu 5 gerilladan oluşan grup, Haftanin kampında merkezi yönetim tarafından, Aralık '84 toplantısının planlaması gereği, oldukça yaklaşan 21 Mart Newroz etkinlik ve eylemlilikleri için acele ile gönderilmişti. Hem içerideki tüm birimlere örgütün o döneme ilişkin talimatını götürüyordu hem de kendisi takviye güç olarak gidiyordu; gidip Botan'daki gruplarla birleşerek büyük bir güç halinde süreci karşılayacaklardı. Yol açılınca onların arkasından, aynı amaçla daha başka gruplar da Kuzey Kürdistan'a gönderilecekti.

Grubun komutanı, örgütün '80 öncesi kadrolarından olup, 12 Eylül Cuntası ile birlikte yurtdışına çıkan Maraşlı Bekir'di. Bekir, Filistin kamplarında eğitim gördükten sonra, ülkeye gelmek için, Sarı Delil'in komutanı olduğu ilk grupta yer alarak 24 Haziran 1982 tarihinde Lübnan'dan yola çıkmıştı. Kürdistan'a ayak bastıktan sonra, ilk keşif ve istihbarat çalışmalarında yer alıp 15 Ağustos Şemdinli baskınında eylemi başlatan RPG-7 roket atışını yapmasının yanı sıra, ilerleyen zaman içinde Zagroslar sahasında daha farklı eylemler içinde de yer alarak yararlılıklar göstermişti. Belli başarılar gösterdiği ve bir gerilla-eylem tecrübesi olduğu için, merkez onu takviye olarak Botan'a gönderiyordu. Gerilla pratiğinden dolayı arkadaşları arasında da sevilen biriydi; pek kimse hakkında olumsuz konuşmuyordu. Emek ve fedakarlığa belirgin bir yer veren gerillalar için, aylarca omuzunda ağır RPG-7 silahını taşıması bile ona saygı göstermeye değerdi. Bu, son Botan'a yolculuğunda da grup üyeleri kendisinden memnundu. Şakacı, gerilla ortamında şaka yapıp epeyi de gülen, bazen etrafına diplomatik gülücükler dağıtan bir özelliği de vardı. Çevresinde herkesin fark edemediği bir yanı da söz konusuydu.

Sadikê Resûl, uçarcasına aşağı doğru koşarken, biraz uzaklaşmıştı ki, onun olduğu yeri bulan yoğun kurşun sesleri arasında yere yıkıldığı görüldü. Dizleri kırılmışçasına olduğu gibi ağız üstü "Paaatt!" diye karın içine düşmüştü. Düştüğü yerde kar çok kısa bir anda boydan boya kan

oldu. Karın içinde yüzünün şekli oyuldu. İki eliyle yere dayanarak doğrulmak istedi, on santim kadar kalkmıştı ki, takatsiz kaldı ve tekrar aynı yüzünün oyulduğu karın içine gömüldü. Bir daha gayret etti kalkmak için, yapamadı. Buna çok hayıflandı, yakalanacaktı. O anda ölümden belki bihaberdi, ölümü düşünmüyor, yakalanmayı düşünüyordu. Gerçekte bihaber değildi, acı ve ölüm nedense ona arkadaş gibi olmuştu demek daha doğru olurdu. Ama yıllardan beri Türk jandarması korkusu yüreğine iyice işlediğinden, şimdi ondan daha çok korkuyor ve ellerine düşmek istemiyordu. İnsan, en çok korktuğundan kaçar. Belki de o yörede ölüm, jandarmadan daha sempatikti insanlara.

Sadik, yüzükoyun karın içinde yorgun ama sakince nefes alıp veriyordu. Silahı çok uzak bir yere uçmuştu. Yakında olsa ne yapacaktı ki, tüm gayretine rağmen yerinden kalkamıyordu. Köse çavuşun afili bir şekilde attığı her iki mermi de ona değmeyip hemen yanından boşa gitmişti. Ama rastgele sıkılan hafif makinalının kurşunları gidip onu bulmuştu. Yerde öylece yığılmış takatsizce yatıyordu. Timin 3 askeri hemen yanına koştu, arkasından pek zaman geçmeden oradaki operasyon kolunun komutanı olan jandarma binbaşısı bir sürü askerle oraya geldi.

Örgütün bahar planlamalarını önemli ölçüde öğrenen kolluk kuvvetleri, o zamana kadar hem gerillaların muhtemel kaldıkları yerlere hem de ilişkilerini tutuklamak için köylere yaptıkları bir dizi sert operasyondan ciddi sonuçlar almışlardı. Kır ve şehir, her tarafta ajan-muhbir ağlarını daha da geliştirmişlerdi. Özellikle, düşünülen 21 Mart Newroz hareketliliği ile çok sayıda eğitilmiş gerilla grubunun sınırlardan Kuzey Kürdistan'a geçerek, Hürmüz ve Sason kayıplarının misillemesi olarak da çok sayıda eylem geliştirip, hem her tarafta örgütlenerek denetim kurmaya çalışacakları hem de bölgeyi sarsacakları bilgisini edindiklerinden, içine girdikleri endişeyle, bunun önüne geçmek için birçok bölgede tedbir almaya girişmişlerdi. Tuğgeneral Hasan Kundakçı, üst komuta olarak, bu konuda bir askeri perspektif ve harekât tarzı geliştirip bütün komutanlarına anlatmıştı. Bu konseptin özü, "Teröristlerden önce davranıp onların muhtemel geliş yolları ve kalacakları yerleri tutarak, yurda girip içerdeki gruplarıyla henüz buluşmadan ve alana yerleşmeden hainleri karşılayıp yok etmekti." Bu amaçla 15-16 Mart 1985 gece yarısı Eruh, Şırnak, Cizre, Pervari, Şirvan'da askeri birlikler, karanlığın yanı sıra kış şartlarının avantajlarından da yararlandıkları için kimseye görünmeden kışlalarından dağa çıkmaya başlamışlardı.

Bu konseptte en çok önem verdikleri yer ise, temel gerilla üs bölgesi olduğundan, kendi dillerinde "Dereler" dedikleri Bestler alanıydı. Gece yola çıkan asker Bestler'e girerek, 16 Mart günü Hêzil vadisinin doğu ve batı kıyılarından birer taburluk operasyon kolu biçiminde ilerlemeye

başlamışlardı. Bu amaçla, Mijîn köylülerinin gov'una çıktıkları sırada yurtsever Sadikê Resûl ile karşılaşmışlardı.

Komutan, gözlerinden ateş fışkıra fışıkıra gelip Sadık'ın üstünde durdu. İki asker onu çevirip sırt üstü uzattı. Binbaşı kendisini tutmak istese de tutamayarak galiz küfürlerle "Sen kimsin ulan?" diye sordu. Sadık'tan ses çıkmayınca bu sefer "Arkadaşların nerede?" diye sordu. Yine cevap alamayınca "Köpek, seninle uğraşmaya değmez, zaten iki askerimi de öldürdün!" dedi hiddetle ve tabancasını kılıfından çıkarıp, sol eliyle, silahın her iki tarafındaki kurma kertiklerinden tutarak mekanizmayı hızla çekip bıraktı. Hemen ardından işaret parmağını silahın tetik korkuluğundan içeri geçirip tabancayı Sadık'ın yüzüne doğru tuttu. Yerde hareketsiz yatan milis mukadderatını kabul etmişti artık. Komutan, belki bir şey söyler diye kısa bir süre silahı öyle tutup bekledi.

Sadık yutkundu, binbaşı umutlanıp "Hayde, hayde!" dedi. Sadık ağzını açıp artık tümden tükenmekte olan son gücünü toplayarak adamın yüzüne tükürdü. Ancak, mecali fazla kalmamış olduğundan tükürük biraz havalanıp tekrar Sadık'ın göğsüne düştü. Komutan bunun üzerine deliye döndü ve "Namussuz!" lafıyla birlikte iki tok kurşun sesi geldi. Anında ruhu çekilen Sadık'ın sağlam olan sol gözü, hiçbir anlamla yüklü olmadan bir cam gibi binbaşıya bakıyordu sadece.

Binbaşı, aceleyle askerlerini, Sadık'ın gittiği yöne doğru yürüterek hemen altta grubun kaldığı yeri görerek etraflarını kuşattı. Gerillalar burada var olan bir mağara ve etrafında konumlanmıştı. Askerler, hemen yakında başka bir mağarada da teröristler olduğu duyumunu alıp orayı da kuşatmışlardı. Kürtçe "Şikefta Kera" denilen bu mağaralara kendileri, Türkiye Cumhuriyeti devlet geleneği olarak pek başvurulmayan bir metot olarak, doğrudan bir çeviriyle Türkçe "Eşek mağaraları" diyorlardı. Diğer mağarada gerçekte kimse yoktu. Bulundukları alan Şikefta Kera idi, ama gerillalar Hêzil'ın Bestler tarafındaki mağarada değil, onun karşısındaki, suyun Uludere tarafında olan mağaradaydılar.

Jandarmalar, gerillaların olduğu mağarayı kuşattıktan sonra, aceleyle etrafa mevzilenerek binbaşının emriyle saat 9.30'da mağarayı şiddetli bir ateş altına aldılar. Gruptan, Bekir'in de içinde olduğu 4 kişi hemen mağaranın ağzında kıvrılıp ya yatmış ya uzanmışken, diğer 3'ü oradan biraz uzakta kimisi bir kayanın dibine oturmuş silahını temizliyor, kimisi dinlenmek için yer yaparak uzanmıştı. Kaldıkları alanda kar kalmamıştı ve o gün hava açık ve güneşliydi. Mağarada yatanlar ayakta olmadığı için kurşunlar onlara isabet etmemiş, sadece yurtsever-milis Fırat hafif yaralanmıştı.

Kulakları sağır eden ilk kurşun sesleriyle gerillaların hepsi birden "Ne oldu ne oldu, nedir bu?" diyerek heyecan içinde yerlerinden fırlayıp etraflarına bakınırken, sesleri de yükselip birbirine karıştı.

Sonunda akıl edip kendilerini daha da yere doğru sindirdiler. Kurşun atışları halen devam ediyordu. Hepsi şaşkın gözlerle yerde birbirine bakıyordu. Bekir "Çabuk içeri, içeri!" diye talimat verince, tümü sürünerek mağaraya girdiler.

Bu sırada mağaradan ateşe karşılık verilmeyince, "Acaba içeride kimse yok mu?" diye düşünen operasyon komutanı, oraya yakın yerdeki bir çobanı getirtti. 12 yaşlarında, üstünde kırmızı damalı bir mintan ve kurşuni renkli, ağırlıkla ucuz naylon elyafından dokunmuş bir şalvar, ayağında da arkadan topuk kısmı kesilerek terlik durumuna getirilmiş bir kara lastik olan, kara oğlak gibi bir çocuktu bu. Elinde, hayvanlarını sürmek için kullandığı boyunun iki katı bir değnek vardı. Binbaşı, çocuğa askeri bir üslupla "Git o mağaraya bak bakalım, kimse var mı, yok mu?" deyip gönderdi. Çocuk giderken, bazı askerler halen oraya kurşun atıyordu. Çoban kurşunlara aldırış etmeden, daha doğrusu tehlikenin bilincinde olmadan değneğini sallayarak paytak paytak yol alırken, binbaşı son anda akıl edip askerlere "Ateşi kesin, ateşi kesin!" dedi. Çocuk hızla gidip mağaranın ağzına iyice yaklaştı ve gerillaları gördü ve hiç durmadan geri dönüp orada bazı büyük adamların olduğunu söyledi. Gerillalar çocuğa karışmamışlardı; yapılacak bir şey de yoktu zaten, onu aniden kapının dışarı kısmında görmüşlerdi ve hemen dönüp gitmişti.

Kesin bilgiyi alan operasyon komutanı, bu sefer "Teröristleeer teslim olun! Teslim oluuunnn!" çağrısı ile birlikte tekrar toplu ateş emri verdi. Bunun üzerine, mağaradakiler de grup komutanının talimatıyla kalaşinkoflarının mamlusuna mermi verip, mağaranın kapısından askerlere kurşunla cevap verdiler. 4 silahın birden çalışmasının verdiği korkuyla askerlerin hepsi kendilerini mevzilerine daha da gömdüler. Açıkta olanlar da kendilerini panik içinde adeta yerle dümdüz ettiler. Jandarma binbaşının kendisi de korkudan epeyi bir süre sindikten sonra, kurşunlar kesilince cesaretlenip, doğrularak "Askeeer! Tekrar ateş edin, tekrar ateş edin!" diye bağırmaya başladı. Bundan cesaret alan askerler de kalkıp ikinci bir ateş furyası başlattılar. Binbaşı bir daha gerillalara doğru bağırarak,

"Teröristler size diyorum, etrafınız tamamen kuşatıldı, her taraf tutuldu, bir arkadaşınız da zaten öldü, teslim olun! Teslim olun yoksa hepiniz öleceksiniz!" dedi.

Bu arada durumu haber alan helikopter de çatışma yerine gelmiş, havada "Tak tak tak tak tak tak!" diye dönüp duruyordu.

Mağaradakiler hiç düşünmeden binbaşının "Teslim ol!" çağrısına ve askerlerin silah atışına kurşunla cevap vererek çatışmaya devam ettiler. Her biri elindeki kalaşnikofu kendisini koruyarak kapıdan uzatıyor ve karşıya sıkıyordu. Kurşun ve sesin geldiği yeri hesaplayarak oraları hedefliyorlardı. Binbaşı, mağaradakilerin direncini görünce bir taraftan askerleri yeni komutlarla çatışmaya yönlendirirken, aynı zamanda güvenli bir yerde üstleriyle telsiz konuşması yapıyordu. Askeri yeşil ve kareye yakın dikdörtgen ebadındaki sırt telsizinin başına oturmuş kurşun, helikopter, insan sesleri arasında takviye güç, mermi ve havan topu istiyordu.

Bu arada grubun dışarıdaki 3 üyesi de birbirini bulmuştu.

Sabah erken buraya konumlandıktan ve hava aydınlanıp gerillalar kahvaltılarını yaptıktan sonra, artık güneş de açıp hava ısınmaya başlayınca Hekim, "Ben akşam tekrar yeni bir grup getirmek için geri döneceğimden, şimdi biraz uyuyup dinleneyim" diyerek, etraftan topladığı ince ağaç dallarından bir yatak kendisine yapıp uyumuştu. Altına serdiği çalı çırpı soğuk yerle temasını kesse de etraftaki dağların ve kuzey yamaçlarının bol karlı havasında yatmak zordu, ama yine de bir süre sağa sola döndükten sonra kendisini zorlayarak uykuya dalmıştı.

Saat 9.30'da aniden, birbirine karışan kurşun ve helikopter sesi ile arkadaşlarının bağrışmaları arasında uyanmıştı. Yukarıya bir baktı ki, koca bir peygamber devesi gibi helikopter tam tepelerinde dönüyor. Hemen sindi. Etrafına bakındı. Arkadaşlarının olduğu mağaraya koşmak istedi, ama 30 metre kadar uzaktı, oraya yetişemez vurulurdu. O sırada hemen arkasında bir kaya fark etti. Hemen atlayıp onun altına girdi. Kayanın önüne dar bir mesafede, alelade bir şekilde ve 30 santim kadar genişlikte alçak bir duvar yapmışlardı. Çevreden rastgele getirilen büyük-küçük, siyah, gri ve beyaz, envaiçeşit taş öylesine üst üste konulmuştu. Belliydi ki, yukarıda gov'daki köylüler, burayı, bêrî[17] zamanı ya bêrîvanların[18] sağdıkları sütü bakır kovalar içinde, gölgelik olduğu için buraya bırakarak akşam gelip götürdükleri ya da kuzuları tuttukları yer olarak kullanıyorlardı. Hekim yeni girmişti ki aniden gerilla Şix ile Urfalı Bijî de nefes nefese kendilerini içeri attılar. Askerler geldiğinde mağara dışında olanların diğer ikisi onlardı. 3 kişi zorla sığdılar oraya. Bu yerde, mağaraya bakan, kapı niyetine bir boşluk da bırakılmıştı.

Çatışma ara ara öğlen sonrasına kadar devam etti. Bu arada helikopterle alana sürekli asker çekilmiş, bine yakın askerle geniş bir sahada Hêzil vadisi de dahil, tüm sırtlar ve yollar tutulmuştu. Mağaranın dört bir tarafı kuşatılmış, üstünü de asker tutmuştu. Yine de Hekim ve diğer bazı gerillalar, güçlü bir ihtimal olmasa da akşamı ederlerse kurtulabileceklerini düşünüyorlardı. "Mağara zaten çok büyük, askerler ne atsalar da

oraya, insan içeride bir şey olmadan kendisini koruyabilir ve karanlık olduğunda kendimizi, hemen altımızdaki Hêzil suyuna bırakıp kaybolabiliriz" diyordu Hekim.

Benzer hesapları karşı taraf da düşünmüş olacak ki, öğlenden sonra saldırıları gittikçe arttı. Yine omuzdan tek seferlik olarak atılan M72 roketlerden 4 tane mağaranın ağzına nişan alarak attılar. Roketlerden 2 tanesi isabet etmezken, diğer ikisi mağaranın kapısını buldu. Dar yerde olduğundan daha boğuk bir gümbürtüyle patlayan roketler, aniden belirip yok olan parlak bir alev içinde etrafı toz-dumana boğdu. Roketin parçaları ve mağaranın ağzından kopan taşlar içeriye ve dışarıya bir seri kurşun atışı gibi fırlarken, mağaranın ağzında çatışma pozisyonunda olan iki gerilla basıncın etkisiyle toz-duman içinde içeriye doğru fırlayıp yere düştü. Tesadüfen hiç darbe almamışlardı, ama bazı parçalar hemen üstlerinden uçup mağaranın duvarına birer küçük roket gibi saplanarak, oradan taş-toprak kopartıp yere düşmüştü.

O ara gerillaların hepsi bu affetmeyen silahtan darbe yememek için mağaranın iyice içine gidip korunaklı yerlere girdiler. Tam bu sırada binbaşı 4 askeri hazırlayıp bu sefer bomba atmaları için gönderdi. İki koldan ikişerli giden askerler diğer askerlerin kurşun barajı altında mağaraya biraz daha yaklaşıp avuçlarına iyice oturan küçük yuvarlak, bir küre gibi ve adeta ekvator çizgisi benzeri ortasında bir çember de olan askeri koyu yeşil renkte taarruz bombalarıyla, parçalı savunma bombalarının pimlerini çekip attılar. Her birisinden iki tane olan bombalardan taarruz cinsi, sesinden ötürü gerillaları korkutmak, savunma tipinde olan ise parça tesirli darbe vurmak içindi. Atılan bombaların üçü hedefini bulmadı; ikisi mağaraya yetişmedi, beriye düştü; birisi ise sağ tarafa kaydı. Hedefini bulan bir tek ses bombası bile mağaranın içine düşerek patladığında ortaya çıkardığı ses ölümün çığlığı gibiydi.

Bu etkili hücum yapılırken, jandarma binbaşı, aynı zamanda yeniden telsizle konuşuyordu:

"Komutanım, bu iş geceye kalabilir, o nedenle bize projektör gönderseniz. Bunlar karanlıkta kaçmak isteyeceklerdir. Çünkü halen teslim ol çağrılarımıza herhangi bir cevap vermediler. Gecikmese iyi olur komutanım, avucumuzdayken kaçırmayalım bu hainleri."

Telsizde karşı taraftan parazitli bir şekilde kalın bir ses, kısa ve net cevap verdi:

"Tamam, merak etmeyin, yola çıkıyor, yeter ki siz onları kaçırmayın."

Son hücum, mağaradakileri etkilemişti, bir süre hiç birisinin girmiş olduğu korunaklı yerden ses çıkmadı. Epeyi uzun boyu ve iri el ve ayak

yapısıyla Bekir sırtını mağaranın duvarına dayayıp cebinden tütün kesesini çıkardı. Fazla beklemediği için, içine düştükleri durumdan ürkmüştü. Düşünceli düşünceli, gelirken Zagroslar'dan getirmiş olduğu Şemdinli-Evliya köyünün yörede oldukça meşhur, altın sarı, tertemiz ve tel tel tütününden üç parmağı arasında bir miktar alıp sol elinde bekleyen sigara kağıdının üzerine ince uzun serip sardı. Tütünün o an müthiş haz veren dumanını ta ciğerlerinin en kuytu köşesine kadar çekti.

"Her tarafımız tutulmuş, ellerinde çok güçlü silahlar da var, isteseler şimdi burayı topla dümdüz edip hepimizi imha ederler. Kendimizi ne diye boşa öldürtelim ki? Zaten, Şahanlar da Tevfik de Nebil de kendini boş yere öldürtmedi. Biz niye hiçbir şansımız olmadığı halde imhaya yatalım? Biz de gider cezaevinde direnir, devrimciliğimize devam ederiz. Zaten partimiz 'Her ne olursa olsun, mutlaka direnip kendinizi öldürtün' demiyor ki! Dese de bu mantıklı değil, bu kadar güç dengesizliğinde savaşılmaz, açık bu, tersi akılsızlık olur, aptal değilim ki kendi kendimi kandırayım ya da bu hayatı çöpe atayım."

Bekir teslim olma kararını verdikten sonra bunu mağaradaki diğer gerillalara da söyleyip topluca teslim olma kararı aldılar. Öğlenden sonra saat 3.30 civarında mağaradakilerin her dördü de teslim olunca, aceleyle el ve ayaklarını arkadan birbirine bağlayıp, gözlerini de bir bezle kapatarak biraz yukarı tarafta bir yere götürüp yüzü koyun yere uzattılar. Bekir'in dışında, diğer biri Batman-Girê Sor köyünden bir gerilla iken, üçüncüsü Malatyalı Ökkeş'ti. Mağaradaki 4. kişi ise, zaten yurtsever-milis Fırat'tı.

Malatyalı Ökkeş, teslim olduğunda oldukça tuhaf bir tutuma girdi. Acaba kendisine ne yapacaklar diye yerde korku içinde bağlı bir haldeyken, denize düşenin yılana sarılması misali, son bir umut olur düşüncesiyle, gözü kapalı durmadan tekrarlayarak kendisini tanıttı:

"Ben Adalet Partisi'nin Malatya'da ilçe başkanının oğluyum! Ben ilçe başkanının oğluyum. Benim babam orada devletin tanınmış bir siyasetçisidir."

Birkaç sefer tekrarlamasına rağmen, askerler herhangi bir cevap vermedi; o bunun üzerine tekrar ısrar edip uzatınca, askerin biri,

"Kes lan sesini terörist, vatan haini! Sen de baban da hainsiniz zaten. AP mi kaldı, onlar da bu vatana ihanet etti, hakkettikleri karşılığı buldular. Bir daha konuşursan, acımam, ayaklarımın altına alırım seni ha koyduğumun çocuğu!"

Bunun üzerine Ökkeş sesini kesip, bir daha ağzını açmadı.

Mağaradakiler teslim olunca, askerler hemen kayanın altındakilere yönelik bir saldırı yaptılar. İki el bombası 3 kişinin bulunduğu yere isabet etti. Sis bombasından etraf görünmez hale gelirken, el bombasının

parçalarından ikisi yaralandı. Bu sırada hücum eden askerler, ne olduğunu anlamadan her üçünü de yakaladılar. Onları da bağlayarak diğerlerinin yanına yüzükoyun uzattılar.

Askerler gece büyük bir ateş yakarak orada kaldılar ve yakalanan gerillaları ilk sorgudan geçirdiler. Bu sorgularda Bekir'in örgüt içinde belli bir yerinin olduğu ve Hakkâri bölgesinde kalıp orayı iyi tanıdığı anlaşılınca, onu Hakkâri Güvenlik Komutan'ı Tuğgeneral Ahmet Başyurt'a gönderdiler. Diğerlerini ise, Siirt'e götürülmek için oraya gelen helikoptere bindirmeye götürdüler.

Hakkari'de Bekir'i teslim alıp ondan da Tevfik ve Nebil gibi yararlanmak için işkenceden geçirdiler; fakat o, her şeyi bırak yıllardır sarf ettiği kendi emeğini düşünerek direndi. Kendisine bir çerçeve çizmişti: Ölümü göze alamazdı, ama hapishanede direnerek hem devrimciliğini devam ettirecek hem de o kadar emeğini bir çırpıda ucuzca tekmelemeyecekti. Düşündü; Parti Önderi Apo hep diyordu, "Bu kadar emek verdiniz, bir şeyler ortaya çıktı, kendi emeğinize yazık, onu düşünün, hata yapıp, sorumsuzca davranıp işleri bozmayın, ihanet etmeyin!" Bu sözler kafasında yer edinmişti.

Birkaç gün sonra Bekir'i tekrar sorgu odasına aldılar, ama bu sefer hiçbir sorgucu ya da asker girmedi içeri, o yalnız başına oturdu bir süre. Epeyi merak içine girdi, korktu da "Bu nedir, bana ne yapacaklar?" diye.

Epeyi bir süre sonra uzunca boylu bir genç içeri girdi. Özel bir kumaştan yapılma altın sarısı bir elbise üstünde vardı. Takım, genç adamın üzerine kutu gibi oturmuştu. Elbisenin yeleği, giyicisini daha şık kılıyordu. İpekli kumaştan siyah bir gömlek ile dışı dana, içi keçi derisinden yapılma ucu sivri yumurta topuk siyah bir kundura giyerek kombinasyonu tamamlamıştı. Odaya girdiği gibi, hızla, işkenceden her tarafı şişmiş, yüzü yara-bere içinde Bekir'e doğru gitti. İki siyah bilye gibi gözleri kurnazlıktan yerinde durmuyor, oynuyordu yine. Aslında derin bakabilenler için, bu durum ona acemi, şapşal bir görünüm de kazandırmıyor değildi. Bekir, geleni görünce hemen ağabeyini tanıdı ve ayağa kalktı. Nebil geldiği gibi ona sarılıp "Seni ne hale getirmişler ya! Vah vah kardeşim nedir bu halin?" dedi. Bekir, halen ses çıkarmadan şaşkınca ona bakıyordu. Kardeşi aceleyle cebinden sigara paketini çıkarıp Bekir'e bir tane uzattı.

"İç hele iç, kendine gelirsin, vah vah vah vah!"

Bekir, sigarayı almadı, kardeşinin teslimiyetini biliyordu, bu imkânları devlet ona sağlıyordu.

"Sen de biliyorsun ki ailecilik uluslaşmanın önüne geçer. Parti Önderliği bunu çok dile getirdi. Hep demiyor muydu: O yüzden Kürtler hep geri kaldı zaten. Dar aile bağı ve çıkarlarının her şeyin önünde tutulması,

Kürtlerin millet olarak doğuşuna, ulusal çıkarlar için birliğini sağlamasına hep engel oldu. Sen ise…"

Nebil öfkeyle elini savurup, kardeşinin sözünü kesti.

"Bırak şimdi boş lafları. Kendine gel biraz, aptallık etme. Onlar hep propaganda. Baksana dünyaya, güya sosyalist, komünist, ama en başta ailesini koruyup düşünüyor. Yeter artık, bırak bu ulusmuş, Kürtlükmüş…. Uyan, bu dünyada herkes kendi şahsi ve aile çıkarları için yaşar. Aptallar o diğer boş şeylere inanıp hayatını yok eder. Bizim aramızda kan bağı var, hiç birbirimizden vazgeçebilir miyiz? En başta birbirimizi düşüneceğiz tabi. Hele şimdi önce bu sigarayı iç, rahat rahat konuşalım."

O uzanıp sigarayı alırken, Nebil çaktırmadan sırıttı ve içinden "Hah şöyle yola gel, akıllı ol biraz" dedi. Nebil bir manken gibiydi aslında, o giyim, ayakkabı ve sigaranın hepsi pazarlama metaıydı. Onlarla Bekir'i özendirip teslim olma konusunda ikna etmek istiyordu. Bunu hem devlet içinde edinmiş olduğu yeni yeri için yapıyordu hem de kardeşini PKK yaşamından çekip çıkarma amacıyla. Zaten, diğer odada komutanlar bu sırada gizlice onları izliyordu. İlk raundu kazanmıştı, şimdi sıra ikinci rauntdaydı.

"Sen boşuna inat edip devletle iş birliği yapmıyorsun. Aslında…." Bekir burada sözünü keserek öfkeli bir şekilde,

"Doğru değil senin yaptığın! Ben niye senin gibi olayım ki? Benim bu kadar emeğim var, o kadar tehlike içinden geçtim. Onları nasıl atıp ayak altına alırım. Olmaz, olmaz! Ben bazı şeyleri söyledim, ama her şeyi değil. Ben senin gibi onlara çalışmam, cezaevinde arkadaşlarla birlikte kalır, emeğime sahip çıkar, partiye de ihanet etmemiş olurum. Hele bakalım ne olacak."

Nebil, öfkeden deliye dönmüştü, kardeşinin üzerine doğru yürüyüp bağırarak konuştu:

"Sen ne kadar boş konuşuyorsun! Sana diyorum her şey bitti, kendine gel artık. Eski yaşam kalmadı, yeni bir hikâyeye başla benim gibi. Anladın mı? Madem teslim oldun ve az çok da olsa çözüldün, öyleyse sonunu getir bunun. Madem adım attık, o zaman sonuna kadar gitmek lazım, sonuna kadar anlıyor musun!? Öyle iki arada bir derede kalmak olmaz, ayak altında gidersin yoksa. Ne camiye ne kiliseye yararsın. Bir tarafın yanında olman lazım. Eee, PKK'nin o devrimci yaşamı bittiğine göre, yeni bir yaşama geç o zaman, ahmak mısın? Emek memekmiş, ne emeği? Sen kalan hayatını yaşamaya bak, o da gider yoksa. Oysa daha genciz; hapishanede kalıp boşu boşuna çürüyeceksin. Bak ben kendime bir hayat kuruyorum, devlet her türlü imkân ve desteği veriyor, ailenin de bundan haberi var."

"Ailenin haberi var mı, onlar da onaylıyor mu?"

“Evet tabi. E, adamlar bize yeni bir hayat verdikleri için bizim de onlara canı gönülden hizmet etmemiz lazım. Biliyorsun, bu dünyada öyle bedava bir şey yok, her şey karşılıklıdır.”

“……”

“Hıı, ne dedin?

“….”

“Ne dedin Bekir?”

Bekir, belli ki iyice sıkışmıştı, ruhunda kararsızlığın kaosu yaşanıyordu. Ağabeyinin üzerine doğru bağırarak,

“Dur ya hele, dur düşüneyim” dedi.

Bu lafı duyunca Nebil’in keyfi ikiye katlandı, uğraşısından sonuç alacaktı.

“Tamam, düşün, acelemiz yok zaten” dedi, bıyık altından gülerek.

Bekir, “of küf!” lafları içinde ayağa kalktı ve odanın içinde yarım saat o daracık yerde gidip geldi. Sonra gelip oturarak masadaki paketten bir sigara yaktı, hiç konuşmadan sigaranın ateşine bakıp durdu. Elindeki sigara bitince, yenisini yaktı ve kardeşine,

“Şimdi bana da her türlü imkânı verirler mi? Biliyorsun çok şey lazım.”

Nebil zevkten dört köşe olmuş bir şekilde anlatmaya başladı:

“Evet evet, ‘Her şey’ diyorlar. Maaş, yeni kimlik, ev; evlenme işi üzerinde de zaten duracaklar, o en kolayı. Zaten bir ekip oluyoruz böylece, sen, ben, Tevfik, daha sonra başkaları da tutuklanıp gelir böyle samimi itirafçı olur. Sayımız giderek çoğalır ve bir ekip olarak hareket ederiz. Komutanların PKK’ye karşı böyle gizli bir organizasyon oluşturma planları var. Bu organizasyon açık olmaz ama, gizli şekilde devletin tam memurları oluyoruz. Onlar bizim maaşımızı verir ve diğer ihtiyaçlarımızı karşılar, biz de örgütü bitirmek için her türlü hizmeti görürüz.”

Nebil bitirince Bekir, bir sigara daha yaktı ve iki nefes çektikten sonra, kardeşinin yüzüne bakıp “Tamam!” dedi. Nebil, yerinden fırladı ve gözlerinin içi gülerek “En doğrusunu yaptın Bekir!” deyip ona sarıldı, öptü.

Bekir, zekâsına gereksizce aşırı güvenen kendini beğenmiş biriydi. Nebil, onun ruhundaki hitap edeceği gizlenmiş muhataplarını bulmuş, onlara seslenerek sonuç almış ve PKK’nin silahlı mücadelesini başlatan eylemde ilk mermiyi sıkan kişilerden birini yanına çekmişti. Kardeşinin devrime inanç konusunda ikircikli olduğunu biliyordu çünkü.

Bekir, itirafçılığı kabul edip Nebillerin ekibine katıldıktan sonra, başta 15 Ağustos Şemdinli baskını olmak üzere tüm bildiklerini Türk komutanlara ayrıntılarıyla anlattı. Resmi olarak mahkemede de bunları

tek tek zabıtlara geçirtti. Gidip yerinde Atılım'ın tatbikatını devletin kolluk kuvvetleri denetiminde an an yapması, sansasyonel bir etki yaptı. Artık eski örgütüne karşı devletin etkili bir savaşçısı olmuştu diğerleri gibi. Askeri güçlerin önüne geçerek gerillalara ve onların kitle ilişkilerine yönelik çok sayıda etkili operasyon yapıldı. Birçok kişi yakalanıp ağır işkencelerden geçirildi, hapislere atıldı. Bölge Güvenlik Komutanı, kendisi sayesinde, Bekir'in, devletine gösterdiği bu yararlılıktan çok memnun kalmıştı.

Diğer yandan, itirafçı olan PKK komutanlarının şahsında, başta alandaki Kürt gerillaya karşı aşırı bir güvensizlik gelişti. Türk askeri kuvvetleri, bunu, köylere ve kentlere yönelik baskı ve maddi çıkarların teklif edilmesiyle tamamlayınca, başta Şemdinli olmak üzere Zagroslar'da da yaygın bir işbirlikçi-muhbir ağı örgütlendirildi. En güvenilen ilişkiler bile şimdi karşı saflara geçmiş, gizli düşmanlık yapıyordu. Militanların Kürdistan'a ilk ayak bastıkları günden beri kan-ter içinde gece gündüz çalışarak geliştirdikleri o kadar kazanım ve ilişki ağı büyük oranda boşa gitmişti şimdi.

Bekir ve grubunun durumu, PKK için, Tevfik ve Nebil olayları, yine Şirvan ve Sason kayıplarından sonra en büyük darbe oldu. Örgüt şaşkına dönmüş gibiydi; peş peşe ağır darbeler alıyordu, Botan ve Garzan'dan sonra Zagroslar sahası da ağır bir darbe almıştı. Planlamaları alt-üst oldu, bu olaydan sonra artık Kuzey Kürdistan'a grup göndermeler geçici olarak durduruldu. Somut kayıpların yanı sıra gerillalarda ciddi bir manevi etki de yapmıştı bu. Eski arkadaşlarının itirafçı olmasının yanı sıra, halkın onlara karşı dönmesi ciddi bir moral erozyonu yaratıyordu.

Abbas, Haftanin kampında odada oturmuş bunları düşünüyordu: Planladıkları 21 Mart Newroz çıkışı ve ERNK'nin bu eylemsel temelde ilanı boşa çıkmıştı. Üstelik inisiyatif Türk ordusunun eline geçmişti. Düşmanın 5. Piyade Taburu, temel üs alanları Bestler'e bile girip birçok mağarayı aramıştı. Her yerde ağır kayıplar ortaya çıkıyor, ihanetler ve şehadetler peş peşe gelişiyordu. Bu ters gidişatın önünü nasıl alıp doğrultmak gerekirdi?

"Temel sorun, direniş ruhunun zayıflatılmak istenmesinde" dedi kendi kendine, kafasındaki kefiyesinin altından başını kaşıyarak. Aslında çoktan bu tespite varmıştı. Bekir'in henüz itirafçı olmadan, mağarada teslim olduklarını ilk duyduklarında, yanındaki arkadaşı "Herhalde direnip cezaevinde devrimciliklerine devam etme düşüncesine girmişler" deyince, elini sallayarak öfkeyle şöyle cevap vermişti ona:

"Silahını teslim edenin direnmesi olamaz!"

Hayat, Abbas'ı haklı çıkarmıştı. Ama henüz çok net olmadığı başka bir konuda da "Pratik acaba Parti Önderliğini mi yine haklı çıkardı?" diye içinden geçirdi. Apo'nun bir yönergede dile getirdiği "En iyi kullanacaklara silah verilmesi" hususuna cevaben şunları yazmıştı Abbas:

"Kıra çalışmak için gönderip görev verdikten sonra, herkesi silahımız oldukça silahlandırmak savaşın bir gereği. Ayrıca güven sorunu olarak ele alınıyor bu. 'Sana silah vermiyoruz, savaş alanına silahsız gidip çalışacaksın' demek, örgütün o kişiye güvenmediği anlamına geliyor. O koşullarda direnme değil, bol bol teslim olma çıkar. Sanırım silah verilmesi kadar güven uyandırmayan kişilere görev de vermemek en doğrusu. Bunu uygulamaya çalıştık, ancak yeterli seçimi yapamadık, bazı olumsuz olaylar da çıktı. Bir kişinin teslim olması örgüt açısından ciddi bir prestij ve güven sorunu oluyor. Savaşıp şehit düşmek acı, ama kitleler canla bağlanıyor."

Abbas, bu hususu tekrar hatırlamıştı. "Evet, Önderliğin demek istediği şu: Savaşta, kullanamayacak olana silah vermek, bir cinayettir" dedi kendi kendine. "Fizyolojik yeti ya da eğitim açısından eksik olan birine silahı verip savaşa gönderirsen, ilk anda o gratis[19] bir ölümle karşılaşır. Bu görüşten aynı zamanda şu mana da çıkarılmalıdır: Silahı kullanamayacak, kullanmayacak kişi, inançsız ya da kararsız biridir ki, bir olayda silahı ya atar veya düşmana teslim eder ya da arkadaşına çevirebilir, bu iki halde de yanındakiler hak etmedikleri bir ölümle karşılaşabilir."

***

Havva, bedenini endişe sarmış halde ne yapacağını bilmeden öyle duruyordu. İçi içini yiyor, her saniye kahroluyordu. Gözlerinin önünde arkadaşı şehit edilecekti. Ha bu saniye, ha diğer saniye… Dağ gibi delikanlı, daha 20 yaşında, devrilip gidecekti. Kendisi ise hiçbir şey yapamadan öyle kala kalmıştı. Sadece kendi kendine teselli veriyordu:

"Bir şey olmayacak Havva, şimdi kurtulacak, şimdi kurtulacak! Hayır ona bir şey olmayacak. Bir şey olursa gözlerimin önünde böyle, kesin ben yaşayamam, hayır yaşayamam! Bir şey olmayacak, bir şey olmayacak, kurtulacak ama" deyip duruyordu.

Odanın diğer köşesinde 17-18 yaşlarındaki yeni katılım diğer bir gerilla ise yere çökmüş haldeydi. Hiçbir tarafı kıpırdamıyor, sadece tüfeğine sıkıca yapışmış bir halde, ayakta öldürmek istedikleri adamla boğuşan arkadaşına bakıyordu.

İriyarı ve başının tepe kısmı iyice açılmış orta yaşlı adamın, çoktandır işbirlikçi-ajan olduğunu tespit ederek, ölümle cezalandırmaya gelmişti Havva'nın grubu. Akşam karanlığında kimse görmeden köye girip

adamın evine baskın yapmışlardı. Grup üyesi Halil, Osman ve Zerya dışarıda savunma grubu olarak mevzilenmişken, Havva, Nurhak ve 17 yaşındaki genç bir gerilla içeri infaz grubu olarak girmişti. Ne var ki, içeri girdiklerinde Nurhak'ın kendine aşırı güveninden ötürü içerde kargaşalık çıkmıştı. Evdeki kadın, çocuklar feryad figan edip diğer odaya kaçarken, hedef durumundaki aile reisi, ortaya çıkan karışıklıktan yararlanarak orada duran dövme çelikten yapılma, 40 santim kadar uzunluğunda, tek kollu zırh bıçağı kapıp Nurhak'a saldırmıştı. Dev gibi cüssesiyle, o da uzun boylu olan gerillayı yakalayıp bıçağı boğazına dayamıştı.

İkisi arasındaki boğuşmada, acı kuvvetiyle ev sahibi Nurhak'ı çevirip sırtı kucağına gelecek şekilde arkadan kıskıvrak yakalamış ve var gücüyle abanarak, uzun, enli bıçağı boğazına ulaştırarak kesmek istiyordu. Genç gerilla ise, can havliyle eline yapışmış bıçağın boğazına ulaşmasını engellemeye çalışıyordu. Sağ eliyle, adamın çelik bir pençe gibi kavramış olduğu, zırh bıçağın sapını tutmuş karşı koyarken, sol eliyle de kefiyesini birkaç kat edip avucunda toplayarak, onunla bıçağın, bir beşik ayağının düzgün eğrisine benzeyen ağzının boğazına gelmesini diğer uçtan engellemeye çalışıyordu. Adam epeyi baskıladığından, bıçağın ağzı, kefiyeli elinin baş parmak ile işaret parmağı arasındaki kaslarını kesmiş, durmadan ince bir şerit halinde kan akıyordu. Kalaşnikofu zaten ilk boğuşma anında elinden uçup köşeye düşmüştü. Hem direniyor hem de "Heval müdahale edin! Heval müdahale edin! Bu beni kesecek!" diye sürekli bağırıyordu. İlk anda 17 yaşındaki gerilla hemen sminov tetiğine basmış, ama kurşunlar oda içinde boğuk bir gümbürtüyle namludan çıkarak Nurhak'ın sırtını yarıp karşı tarafa uçmuştu. Çünkü hem ikisi ayakta boğuştukları için dönüp duruyorlardı hem de ateş eden gerillanın acemiliği vardı. Adam da daha güçlü olduğundan ikide bir sırtını duvara veriyor, kendini korumaya alıyordu. Nurhak bu sefer daha bir endişeyle "Ya sen beni öldürdün! Sen beni öldürdün! Dur!" diye bağırınca silahı kullanan gerilla aniden durdu.

Bu sırada dışarıda ise, yoğun bir çatışma vardı. Evdeki durumu fark eden akrabaları saldırıya geçmişti. Savunmadaki her üç gerilla, yerlerini daha da tahkim etmiş, onlarla durmaksızın çatışıyor, gelmelerine izin vermiyordu.

İçerdeyse Havva'nın iyice kafası karışmıştı, ama soğukkanlılığını yitirmedi. Düşündü. Bir amazon gibi belinden kasaturasını çekti. Koca sapın ortasında adeta kaybolmuş gibiydi eli. Ama ince parmakları kasaturanın bordo rengi sapına sanki kaynaşmışçasına yapışmıştı. Hafiften kıvrılıp giden yapısıyla kasatura, Havva'nın elinde, avucunun içinden fırlamış zarif bir yılan gibi duruyordu. Genç kadın boğuşanların etrafında dönüp duruyor fırsat kolluyordu.

Sonra bir ara Nurhak adamı zorladı ve duvardan ileriye doğru çekti. Sırtı odanın içine dönmüştü, biraz da ileri doğru çıkmışlardı. Havva, hiç durmadan harekete geçti. Orada yüksekçe ve kenarlarından tunç işi süs olan bir ceviz sandık duruyordu. Kadın gerilla hızla iki adımda sandığın üzerine sıçradı ve oradan da bir güvercin hafifliğinde yükselip iki diziyle ev sahibinin geniş omuzlarına bindi. Adamla Nurhak birbirine sarıldığından Havva'nın orada dizleri üzerinde durabilmesi için bir imkân oluşturuyordu. Kadın gerilla adamın omuzlarındayken sol eliyle onları tutup dengesini sağladı ve hiç beklemeden sağ elindeki kasaturayı ev sahibinin tam tepesine sapladı. Adamdan sadece "Hımmk" diye kesik ama derin bir ses çıktı. Kasaturayı çekip yeniden saplamak istedi ama adamın kafasından çıkartamadı. Yarıya kadar kafasına saplanmıştı. Bir an tereddüt yaşadı. Ne yapmalıydı? Sonra hemen kararını verdi. Elini yumruk yaptı, iyice sıktı…sıktı… Sonra var gücüyle çekiç gibi kasaturanın dikine duran sapına üst üste vurdu. O an sadece Hilvan'da yakından tanıdığı devrimciler, Halil Çavgun, Salih Kandal, Cuma Tak aklındaydı. Başka ne bir sevinç ne de bir korku vardı kafasında. Yapılması gerekeni yapıyordu sadece.

Kasatura çabucak sapına kadar adamın kafasına gömüldü. Adam hiç ses çıkarmadan yere yığıldı. Havva yere atladı. Demir mengene gibi kollardan kurtulan Nurhak rahat bir nefes alıp hemen köşedeki silahını kaptı ve "Namussuz! Hain! Kürt halkının kılıcından kimse kurtulamayacak!" deyip mermileri üst üste ev sahibinin göğsüne boşalttı. Sonra kan akan elini sarıp bağladı. İçeride işleri bitince, Havva, 17 yaşındaki gerillanın kolundan tuttu ve onu kendine getirerek birlikte dışarı çıktılar. Dışardaki çatışma uzak mesafedendi. Onlar da dışarıdaki arkadaşlarının yanında bir süre çatıştılar, sonra geri çekildiler.

Eylemden iki gün sonra, grupça dağda üslenmişken, uzaktan kalabalık bir grup gerilla yanlarına geldi. Sabahleyin gündüz gözüyle daha iyi tanışma imkanları oldu. Grup sorumlusu Sarı Ömer, Lübnan-Filistin kamplarından tanıdığı Havva'nın durumundan etkilenmişti.

"Nerden nereye böyle Heval Ömer, çoktandır görüşmedik."

"Doğru heval valla, ben Şemdinli'deydim, biliyorsun herhalde zaten. Bu kış sınır üzerindeki Herkî ve Bêdewê köylerinde kaldık. Halk çok iyiydi, kurtarılmış bölge gibiydi. Çok etkilendim ve içim hep coşku dolu. Biliyor musun Heval Havva, halk ayaklanmaya hazır, biz beceremiyoruz. Pasif kaldık. Fırsatları kaçırdık."

"Doğru heval, ben de buradaki toplantıda sert eleştiriler yaptım."

"Olmalı. Orada kalırken köylüler tüm yaşamına bizi ortak etti. Her şeyi bize danışıyor, hallolmamış en eski sorunlarını bile bize getiriyordu. Gerillasını en güzel yataklarda yatırıyor, düğünlerin en değerli misafiri

olarak onları karşılıyor, oyunlarda ısrarla serçopî[20] olmasını istiyor, cemaatte başköşeye oturtuyordu."

"Vay be, ne güzel! Burada da halk çok iyi."

"İşte, gelişen bu iç ihanetler bize büyük bir darbe oldu, kitlede güvensizliği, geri çekilmeyi başlattı."

"Aynen."

"Düzenlemem yapıldı. Abbas arkadaş bizimle konuştu. Kurtalan ovasını geçerek Diyarbakır üzerinden Adıyaman'a geçeceğim. Orada mücadeleyi geliştirme sorumluluğu verildi bana."

"Çok önemli bir şey Heval Ömer bu."

"Evet, görevimin tarihi öneminin farkındayım. O nedenle acele ediyorum. Zaten bir süredir yollardayız. Baharla birlikte Kürdistan'da hareketlilik başlamış, dağların zirvelerinde kar varken, güney yamaçlarında bitkiler yeni yeni canlanmaya başlamış.

"Kış şiddetli geçti ya…"

"Evet. Doğa koşulları yolda bize az sorun çıkarmadı. Şiddetli yağmurları derelerde büyük seller oluşturup Hêzil Çayı'na aktığı için orayı geçerken zorlandık. İki saat kadar çaba gösterdikten sonra akarsuyun dar, sarp ve derin yatağını, o ağır çanta ve silahlarımızla, büyük bir ağacın suyun üzerine uzanmış ince bir dalına tutunarak zorla geçtik. Eşyalarımızın birçoğu yaş oldu."

Maraşlı Ömer, burada hafiften gülerek, biraz da utanıp yüzünü sağa doğru çevirerek, "Biliyor musun başıma ne geldi?"

"Ne?"

"Sizin buraların arazisi çok kayalık ve ormanlık. Özellikle gece fazla yol alamıyor insan. Gelirken bir çobana yol sorduk, o da tarif etti, gittik gittik, 8 saat sonra bir yere vardık. Baktım orada bir ateş var, dedim ondan sorayım biz nereye gelmişiz diye. Adamın yanına yaklaştık, daha soracaktım ki, bir de baktık aynı çobanmış. 8 saat dolaşmış, aynı yere gelmişiz."

Bunu söyleyince Havva, güldü, güldü, kendini tutamadı. Ömer de kendi durumuna bir sefer daha onunla birlikte güldü.

"Ama bana en çok veren şu oldu buraya kadar: Gördüm ki gücümüz artık epeyi büyümüş. Şırnak'ta 100'e yakın arkadaş var, çoğu da yeni savaşçı. Cıvıl cıvıl ediyor yeni savaşçılar. Büyük bir coşku ve istek taşıyorlar."

"Evet, gerçekten."

"Mesela sizin gruba baktım, ne güzel kaynaşmışsın onlarla. Bir kadın olarak erkeklere komutanlık yapman da iyi bir başarı, onların da zoruna gitmiyor. Kendini kabul ettirmişsin. Bizde ilk kadın komutan… Biraz gözledim, inisiyatif ve otoriten bayağı iyi. Belli ki savaş yeteneğinle

bunu çevrene kabul ettirmişsin. Kadının savaşamayacağı önyargısını Botan gibi bir yerde yıkman çok önemli heval."

"Ne yapalım heval, bu bizim görevimiz."

"Biraz da merak ettim doğrusu, sendeki bu özelliklerin aileden gelen yanı var mutlaka."

"Doğru, iyi yakaladın. (Utangaç bir üslupla) Önemli ölçüde annemden almışım karakter çizgilerimi. Otoriter ve mücadeleci bir kişiliktir. Erkek olsun kadın olsun, fakir olsun zengin olsun, sözünü her ortamda söyleyen biridir. Haksızlığı ve hakareti hiç kabul etmez. Mesela, anlatanlardan duydum: 12 Eylül sonrası Hilvan'da yurtseverlerden hemen hemen kimse kalmadı. Çoğu gidip Çukurova'ya yerleşti. Bizim aile de gitti. İşte, orada Ceyhan'da pamuk toplarken, çalışanlara haksızlık eden çavuşları dövmüş. Hatta şunu da diyorlardı: Belediye encümeni olduğundan ötürü yakalanıp bir süre PKK Ana Davası'ndan hapis yatmış. O zaman Sakine Cansız ve diğer kadın arkadaşlar da içeride tabi, kadınlar koğuşunda beraberler. İşte, Esat Oktay Yıldıran kadınlar koğuşuna geldiğinde, annem "Sen nasıl benim çocuklarımı döver, hakaret edersin " diye ona tokat atmış."

"Vay be! Ne yiğit kadınmış!"

"Evet, o devrimcilerin Dürrê Ana'sıydı."

Sarı Ömerler, iki gün Havvaların yanında kaldıktan sonra, Batıya doğru yollarına devam ettiler. Yolda halen Havva'yı düşünüyordu: Kürdistan'ın yozlaşmamış ve dürüst emekçi kadın kişiliği... Yüzyıllardır Kürtlüğü yaşatan köylü kadın direnişçiliğinin tipik örneği…"

***

İlk olarak 17 Ekim 1984'te Özal tarafından gündeme sokulan köy koruculuğu uygulaması, Kürdistan'daki askeri ve siyasal gelişmelerin hızı nedeniyle 22 Mart ile 26 Mart 1985'de görüşülmeye başlandı.

Koruculuk uygulamasının, Türkiye Cumhuriyeti'nin 442 Sayılı Köy Kanunu'nun 74. Maddesinin yeniden düzenlenmesi şeklinde hayata geçirilmesi öngörülüyordu.18 Mart 1924 tarihinde çıkarılan ve fiilen 1930'lı yılların sonuna kadar uygulamada kalan bu kanun şunları içeriyordu:

68. Madde: "Köy sınırı içinde herkesin ırzını, canını ve malını korumak için köy korucuları bulundurulur."

69.Madde: "Her köyde en aşağı bir korucu bulunur. Nüfusu binden yukarı köylerde her beş yüz kişiye bir korucu daha tutulur."

74. Madde: "Köy muhtarı ve ihtiyar meclisi, mahsul zamanlarında çapulcular ve eşkıya türemiş ise yağmadan köy halkını korumak için

köylünün eli silah tutanlarından lüzumu kadarını gönüllü korucu ayırarak bunların isimlerini bir kâğıda yazıp kaymakama götürür. Kaymakamın müsaadesi olursa bu gönüllü korucular asıl korucularla beraber yağmacılara ve eşkıyaya karşı köy ve köylüyü korurlar."

***

Türk ordu güçleri ve siyasi yetkililer, bir taraftan KDP ve CUD güçlerini PKK'ye karşı kullanmak isterken, aynı zamanda stratejistlerince iyice düşünülmüş değişik değişik taktiklerle özellikle halka ve PKK gerillalarına doğrudan yöneliyorlardı zaten.

Daha öncesinden var olan, köylülerin asker geldiğinde korkudan ve tedbir amaçlı olarak kaçıp dağa sığınma olayı, 15 Ağustos Atılımından sonra daha da artmıştı. Her köye baskın ve halkı toplayıp dayaktan geçirme ve işkence yapılıyordu, ama Deşta Lala, Gûyîna, Zivinga Şikaka gibi daha çok Apocu olarak bilinen köylere devlet saldırısı hayli fazlaydı.

Ne var ki, bir top güllesi gibi habersizce Kürdistan'a düşen Atılım, genelde olduğu gibi, özellikle aynı yörede olan ve yurtseverliği gelişkin Zivinga Şikaka köyünde de muhteşem bir etki yapmıştı. Bu etkiyle köylüler, fokur fokur kaynayan bir kazan gibi kanlarıyla Türk sömürgeciliğine karşı gelmek istiyordu; yeni bir Kürt efsanesi doğmuştu: PKK'nin 15 Ağustos Hamlesi; iki kazanın adeta yerle bir edilmesi!

Fakat burada yaşanan bir talihsizlik vardı. Ortaya çıkan karışıklık oradan boy vermişti. Birçok yerde olduğu gibi Zivinga Şikaka'da da köylüler, bu atılımın da eski Kürt isyanları gibi olduğunu, artık start verildiği için her yerde halkın ayağa kalkıp düşmanı vurarak ülkeyi kurtaracaklarını düşünmüştü. Özellikle Botan'da birçok yer böyle bir nevi ayaklanmaya kalkış ruh hali içindeydiler. Ancak bu silahlı atılım, PKK için de bir ilk olduğundan, halkın ayağa kalkışını karşılayacak hazırlıkta olmadıklarından, Bermuda Üçgeni gibi, içine düşeni kaybeden bir boşluk ortaya çıkmıştı.

Nitekim, 15 Ağustos'un akabinde, Zivinga Şikaka'daki asker geldiğinde dışarı kaçış farklı bir renk aldı. Asker ve helikopter gelince orası toza-dumana boğulmuş, kaçan erkekler, köyde şaşkınca dönen kadın, yaşlı ve çocuklar… ortalık kıyamet gününe dönmüştü.

Köyden kaçan onlarca erkek, kimisi şal û şapık giymiş, kimisi buna da fırsat bulamamış, sabahın köründe uzun tumanıyla dağa doğru fırlamıştı. Köyün hemen hemen tüm yetişkin erkekleriydi; onlarca kişi vardı. Kaçarken de kimisi kalaşnikofunu almış, kimisi sminofunu, kimisi eski model tabancasını, kimisi mavzerini, çeşit çeşit silahlarını almışlardı;

ama bunlar çok az sayıdaydı. Diğerlerinden daha yaşlı olan bir amca elbisesini giymemişti, ama silah olarak av tüfeğini almayı unutmamıştı. İki namlulu tüfeğe bir çift mermisini de koymuştu, hazır bekliyordu.

Köylülerin, 15 Ağustos'la başlayan PKK çıkışını da eski isyanlar gibi zannettikleri noktadaki karışıklık somut olarak erkenden karşılarına çıkmıştı: "Şimdi isyan başladı, herkes silahlanıp ayağa kalkar" mantığıyla var olan silahlarını alıp Gabar'ın gür orman ve kayalıklarından meydana gelen arazisine çıkanların niyeti, isyan liderlerini görüp, ne yapacakları doğrultusunda onlardan talimat ve bir de eksileri olarak silah-cephane alıp askerle çatışmak, onu vurmakken, 6 köy ve çevresini dolaştıkları halde militanları bulamayınca o karanlık ve gök boşalırcasına yağmurun yağdığı gecede aniden çakan kızıl şimşekler gibi heyecanları ve güçleri gittikçe zayıflamaya başlamıştı. Yoksa Apocuları bulsalardı, kararlıydılar: Silah ve cephane alıp, onlardan yönerge de isteyip, bir isyan gibi dağda gördükleri askeri vurmak…

Köylüler Apocuları bulup da amaçlarına ulaşamayınca, umutları artık gittikçe yanmış ve başı kararmış bir kibrit çöpü gibi dertli bir yürekle kırılmıştı. Bazıları "Öyleyse dağda boş boş dolaşma anlamsızdır" deyip erkenden orayı terk ederken, bazıları "Hele biraz daha bekleyelim, belki arkadaşları görürüz" inancıyla gücünün sonuna kadar beklemişti. Bu durumda dağılma olmuş, bazısı 15 gün boyunca inançla dağda kalırken, bazısı 10 gün, kimisi 5 veya 2 gün dağda kalmıştı. Dağılma olunca kimileri tekrar gizliden köye ailesinin yanına dönüp saklanırken, kimisi de hiç köye gelmeden metropole gitmiş ve sonra çoluk-çocuğunu da oraya aldırarak bir daha hiç köye ayak basmamıştı.

1984-85 kışına girildiğinde devletin, Apocu olarak bildiği için, Zivinga Şikaka Köyü'ne yaklaşımı artık tamamen farklı oldu. Köyün adını "Gavur Köyü" koymuşlardı. Bazı subaylar dalga geçip "Gavur Köyün Mümin Muhtarı" diyordu. Yöredeki askeri yetkili ve karakollar köyü böyle mimleyince, artık nerdeyse her köye geliyorlar, çıkmıyorlardı: Uygulanan artık sindirme politikasıydı!

Bunun için, ilginç bir politika uygulamaya başladı yöredeki askeri yetkililer. Köyü hiç rahat bırakmıyor, her seferinde gelip "Yakalanan teröristlerden biri teslim olmuş, o, Apoculara yardımcı olan, barındırıp yiyecek ve diğer ihtiyaç maddelerini temin eden Ahmet diye birinin ya da başka bir sefer gelişlerinde Halil isminde birinin adını vermiş, tüm Ahmetler buraya gelsin, soruşturma yapacağız!" diyordu. Bunların bir kısmı doğruydu, devlete teslim olan itirafçıların verdiği bilgilerdi, çoğu da yalandı, sadece bir taktikten ibaretti. Saf ve umutları kırılıp, artık sinmeye alıştırılmış köylüler de bilmeden kendi köylerindeki tüm Ahmetleri, hatta 2 saat uzakta tarlasında çalışan bir Ahmet varsa gidip onu da

getiriyorlardı. 10 yaşından 70-80 yaşına, ne kadar Ahmet varsa hepsi Türk askerlerine teslim ediliyordu. Köy dindar olduğu için, isimlerin çoğunun Mehmet, Ahmet, Halil, Resul benzeri olması Türk yetkililerin işini kolaylaştırıyordu. Bunu bildiklerinden her seferinde gelip bu isimlerden birini söylüyor ve köyde ne kadar o isimde kişi varsa hepsini topluca alıp Şırnak'a götürüyordu.

Şırnak'a götürülenler orada, Hitler'in Yahudileri içine attığı fırınlardan aşağı kalmayan, karanlık, nemli ve pis kokulu olup, içinde ölümün beklendiği mezarları andıran meşhur dehlizlerine atıyordu. Burada hızla örgütlenmeye başlamış olan kontrgerilla elamanları tarafından günlerce, bazıları 80-90 gün en ağır işkencelere tabi tutulup, biraz şansı olanlar, artık insanlıktan çıkmış bir halde geri gönderilirken, diğerleri ise, ya işkenceler sonucu ya da bilerek vurulup öldürüldüğü için, götürülüp şehrin çöplüğüne atılıyordu. Botan'ın birçok köy ve kentsel alanından getirilenlerin kaderi keyfi ellerde böyle çiziliyordu. Tam bir orman kanunu geçerliydi: korkudan ne kimse sorup sual edebiliyor ne sömürgecilerin kendi kanunlarına başvurabiliyor ne de bir hukuk mücadelesi veriyordu. Bunlar hep kayıt dışıydı; normal bir cezaevine konan ve hukuk mücadelesi verilen insanlarla benzer tarafı yoktu. Bunların ne bir ispatı ne bir resmiyeti vardı. Ormandan tutulup getirilen hayvanlar gibi işkence görüp öldürülüyorlardı.

Orman kanunlarının uygulayıcıları, öldürdükleri insanları götürüp Şırnak şehir çöplüğüne atıyordu. Bunu bilen tutukluların yakınları, saatlerce, Zivinga Şikaka gibi yerdeki köylüler 7-8 saat yaya giderek o çöplüğün başında nöbet bekliyordu. Oğlu, kardeşi veya babası bu nöbeti çöplüğün başında tutarak ölü halde getirilip oraya atılan yakınının hiç olmazsa cenazesini alıp götürerek, kendi köyünde veya kaldığı yerde insani bir şekilde ve geleneklere uygun halde defnetmek için. Çünkü askerler her gün o çöplüğe insan bedenlerini taşıyorlardı. Biçare aileler, tutuklu aile fertlerinin cenazesini o çöplükte bulabilmek için günlerce, bazıları aylarca, hayvan işkembeleri ve leşleri, yemek artıkları, çürümüş ayakkabılardan, kanlı, dışkılı bez ya da kartonlara kadar, küflenmiş ve pislik içindeki her türlü eşyayla dolu koca çöplükte gece gündüz uyumadan ya da gelen aile fertlerinin kimisi nöbet tutarken, diğeri biraz kestirerek tutulan nöbetler… Oysa o çöplüğün başında değil günlerce ve aylarca beklemek, normal bir insan, oranın ölüm ve hastalık saçan, iğrenç kokudan insanı bayıltan manzarasının yanında on dakika bile bekleyemezdi. Hem de o kar-kışın dondurucu soğuğu altında, fakir olduklarından çoğunun, parka gibi kalın giyecekleri olmadan, tir tir titreyerek, ya ellerini ağızları önüne götürüp içlerindeki sıcak havayı "Huvv! Huvv!"

diye üfleyip ısıtmaya çalışarak ya da ayaklarını ve bedenlerini sıcak tutmak için yerlerinde sürekli olarak "Pat-küt! Pat-küt! Pat pat pat!" diye yere vurup kaldırmakla dans eder gibi hareketler yapıyorlardı. Kürtler hiç olmazsa ölülerine sahip çıkmak için her türlü insanlık dışı ve zorlu yaşama katlanmak zorundaydılar.

Orada nöbet tutanların, artık umut sınırlarını aşan mucizevi bir beklentileri de vardı: Şansı varsa, ölü diye ya da artık son anlarını yaşıyor ölecek düşüncesiyle getirilip çöplüğe atılan aile fertleri, henüz ölmemiş son nefesini vermek üzereyken, ailesi orada hep nöbet beklediği için, hemen onu kaldırıp hastaneye ulaştırmaya çalışıyordu; bunların bir kısmı da ya hiçbir yere yetişemeden ellerinde ruhunu teslim ediyor ya da bahtı olanlar tedaviye ulaşıp yaşayabiliyordu.

Bu uygulamaya en çok maruz kalan köylerden biriydi işte Zivinga Şikaka. İki ay içerisinde bu köyden 12 ile 80 yaş arası, o işkence tezgahlarından geçmeyen insan kalmamıştı. Burası gibi bazı köylerden hemen herkesi o kötü şöhretli zindanlara götürüyorlardı, bazı köy ve yerlerden ise, kendilerine göre kuşkulu gördükleri kişileri seçerek alıyorlardı. Bütün bunlar, Kürt halkının kesinlikle tekrardan ayağa kalkmasına izin vermeyip, meşhur deyimle yılanın başını daha küçükken ezmek içindi.

Şırnak'ta bu yapılanlar, insanlık ve Türkiye tarihinde kapkara bir sayfa olarak yerini alan cehennemî uygulamalardı.

Devlet genelde uyguladığı bu politikayla Zivinga Şikaka ve diğer köylerde olduğu gibi genelde halkı, insanları kayıplara karıştırma ve çöplüklerdeki ölülerle, yüreklerine koca çiviler çakar gibi korkutup, yavaş yavaş, itaatkâr ve sindirilmiş hale getirme ve kendi yanına çekme politikasını başarılı kılmaya çalışıyordu. Ondandır ki, bir tufan gibi ezip geçiyordu Kürt halkını.

15 Ağustos Atılımı ve sonrasında gelişen eylemlerle halk "Artık isyan başladı, PKK gerillalarının öncülüğünde Kürdistanı kurtarırız" düşüncesi ve heyecanıyla yeni gelişmeye ısınmış ve öncülerin arkasında harekete geçmeye kararlıyken, özellikle 84-85 kışında ortamda Apocu militanların pek olmaması ve Tevfik ile Nebil'in devlete teslim olarak kontralaşması sonucu örgüt ilişkilerini devlete verip, araziye girip tanıtma ve PKK'li gerillaların hareket tarzı ile strateji ve taktiklerinin açığa çıkarılması konusunda onlara öncülük etmesiyle, karşı taraf avantajlı konuma geçip, Tuğgeneral Hasan Kundakçı, kontrgerilla şefleri Arif Doğan ve Cem Ersever liderliğinde, sömürgecilikle savaşma heyecanı taşıyan Kürt halkını, bahara çıkışla birlikte en çok Botan'da olmak üzere genelde büyük ölçüde çökertmiş ve bir çok yerde durumu tersine çevirip koruculuğu ayakları üzerine oturtmaya başlamıştı. Gabar'da bu işte en

çok ön ayak olanlardan biri de Hacî Eliyan Ağası ve valilikte encümen olan Mehmet Bağca idi.

Altıncı Bölüm

Agît, silahını yere paralel gelecek şekilde omuzuna asmış, Lolan'dan aşağıya doğru vadi boyunca inerken, heyecanlı ve mutlu bir şekilde gülümseyen yüzünün ardında, kalabalık sayılacak bir grup arkadaşı geliyordu. Önderlik sahasından beraber geldiği Mesut ve Rauf adlı militanların yanı sıra Lolan'dan katılan Ozan Sefkan ve bazı ileri kadroların da olduğu kalabalık bir gruptu bu.

Baharın en şımarık çocuğu nisan ayı, ortamı velveleye veriyor, kâh rüzgâr, kâh yağmur, kâh güneşle insanları adeta ara vermeden şaşırtıp duruyordu. Her taraf yeşillikten geçilmiyor, her renkte çiçekler "Benden alâ çiçek var mı?" dercesine güzelliklerini yarıştırıyorlardı. Agît'in başını çektiği bu bir grup gencin içi içine sığmıyor, kimisinin ilk olarak karşılaştığı, kimisinin keşfini yeni yaptığı bu gizemli doğada tavan yapmış bir masum coşku ve şen-şakrak yol alırken, her biri etrafındaki bu muazzam tabiatı yeni görüyormuşçasına kayasından taşına, toprağından ağaç ve çiçeklerine, otlarından beyaz köpüklü ağızlarıyla bakanı yutacakmış gibi akan sularıyla her şeye bakıp inceler, kafasında bir türlü sonuca ulaşamadığı mülahazasını yaparken, aynı zamanda kendilerine sonsuz gibi gelen durmadan ilerledikleri bu yolun bilinmeyenleri hakkındaki sorular kafalarında bir görünüp bir kayboluyordu.

Agîtlerin yol boyu rastladıkları ve hayranlıkla seyretmekten kendilerini alamadıkları bu ağaçlar, kıvanç ve gururla "Ben baharın gerçek çocuğuyum!" dercesine, ilk baharın asıl doğumunu gösteren sembole sahipti. Yol boyu dizilmiş olan, ikide bir kendisini yakın, çok uzakta, şurada burada göstererek nisan ayına baskın yapmış gibi konuşlu badem ağacının eşsiz güzelliği, ona "Baharın Süsü" olma hakkını veriyordu. Ağaçların üzerine bir şemsiye gibi doluşmuş ve sanki birbirini iterek yer vermek istemeyen bu harika çiçekler ikonik bir tabloyu andırıyorlardı.

Ozan Sefkan, bir dakika müsaade eder misin dedi ve komutanı daha

cevap vermemişti ki o hemen yakındaki bir çiçeği kopartıp kulağının arkasına taktı ve babayiğit boyu ve yapısına çok yakışmış olduğunu düşünerek tebessümle arkadaşlarına döndüğünde Mesut ona bakıp "Yakıştı valla; tam damatlık" dediğinde kendisi ve Agît, "Ha ha ha ha!" diye gülmekten edemediler.

Agît, Apo'nun yanından 1985 Nisan başında tekrar hava yoluyla, İran üzerinden Lolan Kampı'na gelmişti. Abbas da Agit'i karşılamak ve Apo'nun talimatlarını erkenden almak üzere Haftanin'den yola çıkıp Lolan'a ulaşmıştı. İki arkadaş karşılıklı bilgi aktarımında bulunmuş, Apo'nun düşünce ve talimatlarını Agit geniş olarak aktarmıştı. Orada Apo'nun kasete konuşarak gönderdiği talimatı yazıya geçirmiş, tüm kadrolara ulaştırmak üzere teksir makinasında çoğaltmışlardı. Ardından iki grup halinde Haftanîn tarafına gitmeyi planlamışlardı. O taraflarda bulunan PKK militan bileşimi, kış nedeniyle alanda birikmiş, Kuzey Kürdistan'a geçemiyorlardı. Bundan epeyi kaygılanan Abbas, erkenden oradaki birikimi dağıtmak istiyordu.

Bunun için, Agît'in ve Şehmus'un başında olduğu iki grup halinde Haftanin'e gitmeyi kararlaştırmışlardı. KDP'nin teleks imkanından yararlanarak oradaki arkadaşlarına gelmekte olduklarını da bildirmişlerdi. Bu temelde Agît ile Şehmus gruplarıyla peş peşe yola çıkmışlardı. Agîtler Haftanîn tarafındaki grupları hızla içeri geçirecekler ve kendileri de Botan'a gireceklerdi. Abbas, bunları, Agît'e özellikle tembihlemişti; orada o şekilde yığılmış halde kalmanın, siyasi tecrübelerine dayanarak, bir provokasyonla karşılaşmalarına neden olabileceğinden endişe ediyordu. Her iki grubun ardından, Abbas da geri kalan çalışmaları yapıp yola çıkacaktı.

Bu planlama üzerine Agîtler 6 Nisan'da yola çıkmıştı.

Ozan Sefkan'a sevecenlikle gülen gruptaki Mesut, PKK'ye, orta halli bir ailenin çocuğu olarak 1977 yılında, doğup büyüdüğü yer olan Kars'ta katılmış ve 80 öncesi dönemde, Romalıların şahane mozaikleri gibi, çok değişik halk kesimlerinin ortak yaşam yurdu olan Serhat alanında örgüt çalışmalarını yürütmüştü. Gözünü görev aşkının iyice karaya bürüdüğü bu çalışmalar sırasında iki defa tutuklanmış ve zirvelerdeki kar suyunun yer altından sessiz akışı gibi kişiliğinden ötürü cezaevinde 150 kişilik bir grup halinde eğitim çalışmalarında yer almanın yanı sıra, tartışmalar ve sportif faaliyetler yapmaktan da geri durmamıştı.

12 Eylül sonrası o da, örgütle ilişkisi kopup silahlanarak dağda, umudun bile dayanamayarak onları bırakıp fellik fellik kaçtığı bir dönemde, sadece kalp atışlarının ritmine göre direniş temelinde üstlenen Yezdan, Cimşit, Karslı Mahir, Fuat gibi isimlerin meydana getirdiği Kars-Ağrı grubunun içinde yer almıştı. Daha sonra örgütle ilişki kurduklarında

1982 sonunda yurt dışına çıkıp Lolan'da eğitim görmüştü. Ardından eğitimini daha da derinleştirmesi için Apo'nun yanına gönderilmişti. Yaklaşık bir buçuk yıl gibi bir süre Apo'nun yakınında eğitim gördükten ve kendini hazırladıktan sonra Agit ile birlikte Botan gerillasına katılmak üzere ülkeye gönderilmişti.

Dersimli Ozan Sefkan, her ikisi de öğretmen olan bir anne ve babanın çocuğuydu. Bu nedenle nispeten iyi eğitim görmüş, alinin solcu olması nedeniyle küçük yaştan itibaren sol görüşlerle tanışmıştı. Sanatçılık özellikleri kendisine annesinden geçmeydi. Müzik ve resim gibi sanat dallarında son derece yetenekli ve yaratıcıydı. Küçük yaştan itibaren şiirler yazıyor, bunları bestelemeye çalışıyordu. Okul yıllarında PKK ile tanıştı ve 1980 yılından itibaren Elazığ-Dersim alanlarında faaliyet yürüttü. 12 Eylül sonrasında PKK'nin genel geri çekiliş stratejisinin sonucu Lübnan-Filistin sahasına çıkıp askeri ve siyasi eğitim gördü. Müzik ve resim yapma yeteneğini de dikkate alan örgüt, onu Avrupa çalışmalarına gönderdi. Ozan Sefkan esas çıkışını burada yaptı: İç parçalayıcı bir sese sahip Ozan Mizgin ile birlikte PKK'nin sanat çalışmaları ayağının oluşturulup oturtulmasında baş rolü oynadı. "Koma Berxwedan" isimli müzik grubu, bu iki kadro öncülüğünde kuruldu. Bu, PKK literatüründe "Direniş Müziği" olarak adlandırılan sanat çalışmalarının kanla örülmüş bir tacı gibiydi.

Ozan Sefkan'ın hem yazdığı hem de usta saz çalışıyla söylediği, hakeza Ozan Mizgin'in farklılık taşıyan sesiyle ruh verdiği müzik parçaları ve diğer stranlar hızla viral oldu. Kürt kitlesi, bağımlı hale geldiği Koma Berxwedan ile kalkıp oturur hale geldi ve onun parçalarının etkisiyle birçok genç devrime katılırken, yetişkin kesimlerde ise örgüte bağlılık ve taraftar olma düzeyi hızla arttı. Halk bu parçalarda moral buluyor, kimisini acılarına beyaz bir merhem gibi sürerken, kimisini de coşkusunun kayadan kanatları haline getiriyordu. Beste de yapabilme özelliğinden ötürü, Ozan Sefkan'ın kendisinin hazırlayıp, yanık sesiyle söylediği, -Delil Doğan üzerine- "Dersim Dağı", -Xalit Hoca için- "Kandil Dağı", -Hüseyin ve Seyfi yoldaşları hakkında- "Kan Gülleri", -cezaevindeki PKK'lileri anlatan- "Savaş Esirleri" gibi parçalar, arkadaşları ve önderlerini savaşta kaybetmiş bir militanın, onlar için yaptığı stranlardı. Dışarıdan ya da yabancı bir yerden değil, doğrudan kalbin yuvasının kendi içinden ya ılgıt ılgıt ya da kükreyerek gelen ve Kürt kitlesinin severek dinlediği haykırışlar veya ağıtlardı bunlar.

Gruptaki Tatvanlı Rauf da yurtsever faaliyetlere Avrupa'da başlamış, emekçiliği ve yaratıcılığıyla hızla kadrolaşmıştı. Avrupa'daki Kürt kitleleri içinde PKK örgütlülüğünün gelişmesine öncülük eden kadrolardan olmuştu. Bir süre Avrupa'daki Kürt kitlelerini içinde toplayan

konfederasyon örgütlenmesi KON-KURD'un başkanlığını da yapmıştı. Yaratıcı ve örgütleyici özelliklerini gördüğü için Apo, eğitmek üzere yanına çağırmış, ardından da gerillanın gelişimine katılıp katkı sunması amacıyla ülkeye görevlendirmişti.

Agit komutasında Botan'a geçmek üzere Lolan'dan yola çıkan grup, sıradan bir grup değildi. Her biri önemli yetenekleri olan, ulaştığı yerde mücadeleye ivme yaptırma kapasitesinde bulunan kadrolardan oluşuyordu. 15 Ağustos Atılımıyla başlayan gerilla direnişini 1985 yılında daha da geliştirmeleri ve ülkenin dört bir yanına yaymaları için Apo tarafından hazırlanıp görevlendirilen bir gruptu ve ciddi umut vadediyordu.

***

Agîtlerin, yola çıkmalarından 3 gün sonra Haftanîn tarafından Abbas'ın yanına, IKP (Irak Komünist Partisi) ile mutlaka bir çatışmanın çıkacağını bildiren notu taşıyan bir kurye geldi. Not, Haftanîn'de güçlerin başında bulunan Selim ile Ebubekir'den gelmişti. Bunun üzerine, epeyi kaygılanan ve sezgilerine dayanarak "Bunlarla bir sorun çıkacak sanki" diye iç sesini dillendiren Abbas, bunun da verdiği iç sıkıntının ve sorumluluk duygusunun itkisiyle tek bir saniyeyi bile boşa geçirmemeye çalışarak ne yapmaları gerektiğini düşünüp etrafındakilerle tartıştı ve sonuçta "Provokasyona getirilmek isteniyoruz, buna gelmemek gerekir, politik yaklaşmak ve tüm arkadaşları ülkeye görev alanlarına aktarmak gerekir" biçimindeki bir notu Selim ile Ebubekir'e faks üzeri bildirdi.

IKP ile PKK'nin çelişkileri eskiye dayanıyordu. Selim daha 1984 Aralık Toplantısı sonrası, Apo'ya rapor yazdığında şöyle diyordu:

"1981'den itibaren Kuzey, Güney ve Doğu Kürdistan, Suriye, Lübnan ve Avrupa'dan kaçanların sayısı 68 kişidir. Avrupa'dan kaçanlar ve silah alanlar hariç tutulursa gidenlerden en tehlikeli olanları Nedim, Yusuf, Ahmet (Suphi), Şefik, Bayram (Ağrı), Ağrılı Metin'dir. Nedim, IKP'ye sığındı. Yusuf, DDKD'liler vasıtasıyla dışarı çıkmaya çalışacaktır. Bunların tümü yıkıcılık yapanlardır. Ayrıca bu eğilimleri dışarıdan körükleyen IKP, ÖY, DDKD vb. gelince; bu konularda ise esas olarak bunların ideolojik ve politik olarak teşhir edilmeleri ve daha tehlikeli olanlara karşı da her yolla parti güvenliğinin korunması karar altına alındı. Bu amaçla IKP'nin konumu sözlü ve yazılı olarak teşhir edilecek."

Selim, üstüne beyaz karton çekilmiş ahşap masasının üzerinde bu son satırları, önündeki büyük harita ve metot defterinin sayfasına yazdıktan sonra, ağırlıkla sağ bacağı üzerine oturmak ona eziyet vermiş olacak ki, minyon bedenini hızlı bir hareketle sola çevirdi ve bu sefer vücut ağırlığını diğer bacağı üzerine vererek yazmaya başladı. Ama başlamadan

önce acele acele, tütün tozunu eleyen nitelikteki çok seyrek dokunmuş ve ince tütün kesesinden baş tarafı kalınca bir sigara sarıp hiç beklemeden yine dudakları arasına götürdü ve sigara ağzının sağ tarafında çiğnenir gibi nefeslenirken, boş kalan her iki elini defterin üzerine götürerek yazmaya başladı. Bir taraftan harfler ne çok düzgün ne çok kargacık burgacık halinde hızlı hızlı sayfanın üzerine düşerken, sigaranın dudak tiryakisi olarak durmadan çekilip defterin üstüne bırakılan dumanı ise, küçük odayı yine doldurmaya başladı.

"LAK-1 (Zap)'de yine kalabalık bir arkadaş grubumuz kalmaktadır. Bunların çoğu Çukurca alanından gelen yarı milis konumundaki gençler ve köylülerdir. Daha ziyade burada eğitim ve kitle faaliyeti ağırlıktadır…IKP, bu alanda aleyhimize propagandasını yoğunlaştırır oldu, ancak tutmadı, kitlenin karşı çıkışı ve bizim karşı propagandamızla etkinlik sağlanamadı. Onları teşhir etme propagandasını daha yöntemli olarak yoğunlaştıracağız. Yanlarına sığınanlardan kesin haber yok."

Söz konusu kişiler, Süleyman, Cafer, Nedim ve Mehmet'ti. 1980 yılında yaşanan IKP destekli UDG saldırıları dikkate alınırsa ve IKP ile KDP ittifakı göz önüne getirilirse, ortada ciddi bir çatışma zemini vardı.

***

Olayları IKP başlattı; Selim'in söz konusu yaklaşımları ile imkânların kıt olduğu zamanda elma ağacını arkadaşlarından saklayan Atay'ın tutumu da zemin oluşturdu. Atay, o sıralar Lolan-Haftanîn arası kuryelik yapıyordu. Bir gün gidip Haftanîn'deki PKK sorumlusu olan Selim'e, "Komünist Partililer önümüze pusu attı, bizi vuracaklardı" dedi. PKK gibi kendinden gayet razı ve kendisine karşı yapılan her kabadayılığa dişlerini gıcırdatan bir örgüt için bu kabul edilemezdi.

Bununla birlikte, eskiden beri PKK ile düşmanlığı olup çatışmalar içine girmiş olan KUK, sorunun esas nedeni oldu. PKK'nin bu ezeli hasımlarını IKP, eskiden beri olduğu gibi halen destekliyordu; onlarla birlik halindeydi. Oysa IKP'nin, komünist bir örgüt olarak, Türkiye KDP'sinden kopan bir KUK'tan ziyade, Marksist-Leninist bir örgüt olduğunu bağıra bağıra ilan eden PKK'yi desteklemesi, en azından tarafsız kalması daha doğru değil miydi?

Olaya üst düzeyde vakıf olanlar bunları düşünüyordu. Abbas da bunların başında geliyordu. Bir Marksist-Leninist olarak bu duruma anlam vermek istiyor, ama ideolojik tutumu buna bir türlü izin vermiyordu. Odanın içinde, yorgunluktan Kalaşnikofunun 4 şarjörünün geçirildiği yeşil palaskasının metal tokasını açıp kütüklüğünü kenara düzgünce katlayıp koyarken, rutin bir hareket olarak, gözlerini kapayıp, sol eliyle kafasının hemen kulak arkası bölümünü kısa bir süre kaşıdıktan sonra, düşünceli

halde yine gözlerini yarı açıp baygın bakışlarla rasgele bir köşeye bakarken, kafasını kaşıyan sol elini de havada tamamen açıp,

"Ben anlamadım bunlar nasıl komünistler? Karşı olmaları gereken feodal yapılarla iş tutuyorlar. Ortadoğu'nun kalbi her konuda başka türlü atıyor gerçekten. Biz 80'de Lübnan'daki Filistin kamplarına gittiğimizde IKP'liler de orada vardı. Komünist oldukları için kendileriyle ilişkilerimiz oldu. Bir de bunlar etkiliydi; SSCB, Ortadoğu'da temsilci olarak kendisine onları seçmişti. Yani diğer ülkelerin bölgesel komünist partilerini idare eden de bu partiydi. (Şaşırmış bir halde, bu sefer gözlerini tamamen açıp yanındaki arkadaşının gözlerinin içine bakarak) utanmadan açıkça diyorlardı o zaman ya! 'Sizin KUK ile çatışmalarınızı biz yönetip yürüttük. Mardin'de size karşı savaşın içinde dahi bizzat biz vardık.' Şimdi de işte ilişkileri sıkı. Gündikê Mele Köyü'nden buraya IKP'nin yanına adam gönderiyorlar."

KUK, en çok Gündikê Mele Köyünde örgütlüydü. Bunu en iyi bilenlerden biri Uludere Hilal Köyü'nden Hekim'di. Kısa boyuyla yerinde durmayan, canlı bir performans sergileyen Hekim, bunu her fırsatta örgütten arkadaşlarına anlatıyor, onların dikkatini bu noktaya çekmek istiyordu. Köyde yaşayıp çalışmaktan, güneş vurgunu yanık ve kısmen kırık sarı saçlı sarışın çehresini arkadaşına doğru yöneltmiş halde, mizacı gereği, pek mimik ve jestlere başvurmadan uzun süre sabit ve sakin bir şekilde karşısındakine bakarak, pesten bir sesle düşünerek anlatıyordu. Bazen konuşma tarzı, sanki bir devlet sırrını birilerine anlatıyormuş izlenimine bürünüyordu, oysa doğal üslubu böyle olduğundan, tanımayan kişi o şekilde algılayabiliyordu.

"1980'lerle birlikte birçok örgüt Avrupa ve benzeri yerlere giderken, KUK ise daha çok Güney Kürdistan'a KDP ve IKP'nin yanına gitti. 80-82 arası dönemde bunların Gündikê Mele Köyü ve Bestler çevresinde bazı silahlı grupları vardı; ve bunlar zozanlara çıkan Sipertî, Kiçî gibi koçerlerden, her ailenin maddi durumuna göre, vergi veya gümrük adı altında 2-3 koyun, keçi alıyordu. KUK, zaten kendi içinde bölünmüştü ve bir kesimi Botan'da kendisini böyle örgütlüyordu. Gündikê Mele Köyü'nde KUK-SE'nin Yusuf adlı bir merkezi üyesi vardı. Bu işleri o örgütlüyordu daha çok. Güney'de IKP yanında makarları da vardı. 82'de biz Botan'a girince işleri bozuldu, o örgütlenme ve halktan vergi, gümrük adı altında para alma çabaları darbe yedi. Botan'dan Güney'e ve Güneybatı Kürdistan'a giden yol güzergâhlarını kullanmaları zora girdi."

"Ondan sonra bizimle uğraşmaya, alana girişimizi engellemeye çalıştılar heval, değil mi?" Hekim, bu soru karşısında arkadaşına bakıp güldü; "İyi bildin, aynen öyle yaptılar" dedi ve yanık sarı saçlı başını her iki yana sallayıp "Neler yapmadılar ki?" diye sözlerinin arkasını getirdi.

Sonra susadığını fark etti. Kısık çıkan bir sesle arkadaşlarına bakıp "Biraz su var mı, su? İçmeye…."dedi. "Tabi, tabi heval!" diyen bir genç hemen gidip orta boy beyaz bidon ile bir bardak getirdi. Bardağın dip kısmı kalıcı bir şekilde sararmıştı. Temizliğe çok dikkat eden Hekim, bunu gördü ama "Dağ koşulları, ne yapalım?" diye normal kabul edip, üst üste 2 bardak suyu içti. Gömleğinin üstten bir düğmesini daha açtı ve anlatmaya devam etti:

"Bunlar zora girince özellikle 83'ten sonra KDP'yi bize karşı kullanmaya çalıştılar. Botan'a biz yerleştikçe onlar tasfiye olduklarından, gittikçe artan bir biçimde bizi teşhir etmeye başladılar. IKP de bundan rahatsız. Çünkü bu alanı, KUK eliyle kendisi için değerlendiriyordu. Mesela, KUK'un adamları onlara öncülük ederek, yüklerini, katırlarını götürerek, bu alan üzerinden Güneybatı Kürdistan'a geçiyorlar. Tabi her ikisini alttan alta bize karşı kışkırtan da KDP'dir. KUK'un zaten bir şeyi yok, IKP'nin adamı gibi; IKP de KDP'ye güveniyor, ona bağımlı."

Baharın sofra gibi açılmış, yeşilliklerin üzerlerindeki çiylerle diz boyu olup içlerinden yürüyenin ayaklarını bir hayli ıslattığı bir gün, bu köyden 4 kişi gelip Sineht tarafında sınırı geçip Güney Kürdistan'a gitmek isterken PKK'li gerillalar tarafından yakalanıp o sırada Sineht'te sorumlu olarak bulunan Selim'in yanına getirildiler. Örgütün konuşlanması o sıralar tehlikelere açık kritik bir durumdaydı. O nedenle Abbas, Agîtleri erkenden göndermişti ki, Haftanîn'deki bu yığılmayı eritsinler. Selim de Güney'de idi ve ayrıca çok sayıda gerilla gücü Haftanîn'de toplanmıştı ki, bahar olunca içeri geçmek için. Bunların hepsinin yeri ve görevi belliydi, kışın kırılmasını bekliyorlardı. Çoğu Botan gücüydü, ama Botan'da içeride eski güçler dışarı çıkmamış kendi alanlarında üslenip kışı geçirmişlerdi. Haftanîn'deki güçler de onların olduğu alanlara gönderilecekti. Esas olarak, almış oldukları karara göre yönetim de içeri geçecek ve merkezi karargâh Güney'den Kuzey Kürdistan'a taşınacaktı.

"Siz kimsiniz?"

"Gûndikê Mele Köyü'ndeniz."

"Ne işiniz var burada?"

"Güney'e geçeceğiz." Tutulup getirilen 4 kişi böyle deyince, küçük bir kaya parçasının üzerinde oturmakta olan Selim "Hopp!" diye aniden yerinden fırladı ve tam karşılarında durdu. Kafasında jeton hemen düşmüştü: Gûndikê Mele Köyü'nde KUK hakimdi, bunlar olsa olsa KUKÇU idiler. O zaman can alıcı soruyu sordu:

"Peki, Güney'e nereye gidiyorsunuz?"

Bu soru üzerine sorgulananlar bir süre durakladı. Kendi içlerinden her dördü de "Acaba desek mi, demesek mi?" diye mütalaa ederken, Selim bastırdı; sert ve otoriter bir sesle "Orada kimin yanına gidiyorsunuz,

dedim?" deyince, adamlardan biri, sesin heybetinden ürkerek ani bir refleksle cevabı ağzından dışarı fırlattı: "Irak Komünist Partisi'nin yanına." Selim, beklediği cevabı aldığı için, memnuniyetten, bir yandan yalnız alnına uzunca düşmüş olan simsiyah saç kesmesi daha da parladı, yüzü sırıtırcasına gülümsedi, göz kapaklarını yarı açıp baygın halde "Tamam, anlaşıldı, siz KUKÇU'sunuz" dedikten sonra, onları getiren gerillalara işaret ederek "Bağlayıp, tutuklayın bunları" diye sertçe talimat verdi. Adamlar ne kadar "Yapmayın, etmeyin, bizi bırakın, valla size karşı bir suçumuz yok!" diye yalvarıp, bazıları ağladıysa da sözlerinin hiçbir etkisi olmadı. Aksine Selim bu sefer daha baskın ve otoriter bir ses ve kahverengi gözlerinin doğuştan sürmeli olmasından mı kaynaklı veya ruhunda onlara olan bakış açısının dışa vuruşundan mı kaynaklı, nedense artık, sert ve adeta efsunkar bakışlarıyla, durumu gerillaların da anlaması için "Siz KUKÇU'lar 1980 yılında Mardin ve diğer yerlerde bize düşmanın kuklası olarak saldırıp o kadar arkadaşımızı ve Kürt yurtseverini PKK'li diye vurdunuz, daha bir şey yapmadınız mı?" diye epeyi konuştu.

Selim, üniversitede birçok Kürt grubuyla ilişkilenmiş, daha sonra PKK taraftarı olmuş biriydi. Uzun süre Ankara'da "Siirtliler Derneği" başkanlığını yapmıştı. Dernek başkanıyken etrafında çoğu kimseyi örgütlemişti. Bazen saçı gibi simsiyah gözlerini cin gibi açıp, kültürel donanımına da güvenerek ateşli ateşli konuşuyor, bazen gözleri yarı kapalı bir şekilde karşısındakine dalgın dalgın bakıp küçümseyici ve çelişkileri yakalamış bir psikolojiyle sorular soruyor, sonunda kişileri ikna edip kazanıyor, hasımlarını da alt ediyordu.

Dışarıda mühendislik yaptığı sırada PKK sempatizanlığını aktif bir şekilde yürütmüştü. Yaptığı hizmetler değerliydi. Sonradan bu nedenlerle aranır duruma düşüp de darbe olunca, adeta zorunlu olarak profesyonel devrimcilik yapma, yani kadro olma ile yüz yüze kalınca kafası karıştı, sorunlar yaşadı. Bir çıkmaz içindeydi. Beyni bir ara tam bir sarımsı beyaz bulamaç gibi olmuştu. Bir tarafta cezaevi, diğer tarafta kadrolaşırsa muhtemelen PKK içinde iyi bir konum elde etme…Orta sınıftan tam bir küçük burjuva olduğu gibi, ruhen de egemen sınıf özlemlerini yaşayan bir psikoloji içinde olduğundan, devrim ve savaş içine doğrudan girmede çok istekli değildi; ama işte böyle iki arada bir derede kalma durumu vardı. Ayrıca, PKK'de kadro olmanın getirileri de kariyer duygularını okşayınca profesyonel devrimciliğe adım atmıştı. Beklediği oldu da; örgüt ona değer verip, Abbas'la birlikte koca bir ülke mücadelesinin sorumlusu yapmıştı.

Gûndikê Mele Köyü'nden gönderilen adamlar kendilerine ulaşmayınca, "Arada PKK'liler var!" diye örgütten şüphelenen IKP'liler,

gelip durumu Selim'lere sordular. Kuzey'e savaşa gitmekte isteksiz ve bu nedenle kafası karışık olan Selim de ne "Evet, biz el koyduk!" dedi ne de tersini söyledi; ama ikide bir "KUK bizden çok adam vurdu!" diyerek şüpheleri PKK üzerine çekti. Bunun üzerine, kendi gücü zaten olmadığı için, IKP, "Baba"ya başvurdu, yani gidip KDP'ye şikâyet etti. Baba da bu başvurudan iyice böbürlenerek, zayıf gördüğü iki taraf arasında çıkan anlaşmazlığı, aslında birinden yana gizliden ağırlık koyarak hakemlik yapan mafya hakemliği gibi araya girip çıtayı epeyi yükseltti ve PKK'ye sert bir ültimatom vererek "4 KUKÇU'nun IKP'ye iade edilmesi" için zaman belirledi!

Ama PKK, ültimatoma rağmen bir türlü adamları vermedi. Çünkü Selim, görünüşte KUK'un PKK'ye karşı geçmişte yaptıklarına duyduğu öfkeyle, gerçekte ise yaşadığı kafa karışıklığı nedeniyle sorumlu davranamayıp, PKK jargonuna göre öldürme demek olan "taş altı" yapmıştı! Ölü adamlar verilemeyince zaman uzadı ve IKP ile PKK arasında gerginlik gittikçe tırmandı. Bunun üzerine iki taraf karşılıklı cephe tutarak, yer yer alt düzeyli ilk çatışmalar başladı.

Ne var ki, o kadar gücün Haftanîn'de yığıldığı ve yoğun kar yağışı nedeniyle Kuzey'e geçemediği bir dönemde bu gerginlik ve çatışmalar PKK için ciddi bir tehlike arz ediyordu. Çünkü şubat başında Hasan'ın grubunun Kuzey'e geçmesinin ardından diğer gerilla birlikleri de geçecekti ki, başlayan yoğun kar yağışı nedeniyle bu geçiş gerçekleşmedi. Bu da Haftanin'de ciddi bir yığılmaya yol açtı. İşte gerginlik ve çatışmalar bu açıdan tehlikeliydi örgüt için.

Ortaya çıkan olayları Serxwebûn gazetesinde yayınlayıp halkı bilgili ve duyarlı kılmak için, dağdaki PKK yöneticilerinden biri, tükenmez kalemi eline alıp, kelimeleri kâğıda dökmeden önce epeyi düşündü. Çünkü zor ve hassas bir konuydu, iki Kürt örgütü arasındaki gerginlik ve çatışmaydı. Halkın yanlış anlamaması ve düşmanlarının ellerini göğüslerinden aşığı doğru sıvazlar gibi indirerek "Ohhh!" çekmemesi için kelimeleri özenle seçmesi gerekiyordu. Kısa kesilmiş ve orta tonda dalgalı sarı saçlarını tarakla iyice arkaya doğru yatırdıktan sonra düşünceler beyninde askeri içtima düzenine geçmişti ki aniden yazmaya başladı:

"Gelişen devrimci savaş karşısında Kuzey-Batı Kürdistan'ın aşiretçi-feodal-komprador güçleri, işbirlikçi-ajanlıklarını daha etkin yapabilmek ve kendi ölümlerini gösteren devrimci harekete karşı daha etkin savaşabilmek için güçlerini birleştirmeye çalışırlar. 'Özel Harp Dairesi' yönetiminde toplantıları Van'da yoğunlaşır. Ayrıca, emperyalizm ve Türk faşizmi ortaklığının Türkiye ve Kürdistan devrimlerine dayattığı tasfiye doğrultusunda giderek bir tasfiyeci sol oluşur. Bu "sol"un görevi, PKK'yi tasfiye etmektir. 15 Ağustos devrimci atılımı, tasfiyeci sola öldürücü bir

darbe vurur. Bunun karşısında bazıları PKK'ye karşı güçlerini birleştirir: "Sol Birlik!" Bu "birlik", 15 Ağustos'tan sonra PKK'ye karşı mücadelesini daha çok hızlandırır ve daha alçakça kılar…"

Arkaya yatırılmış orta tonda dalgalı saçların sahibi yöneticinin beynindeki düşüncelerin askeri içtima düzeni aniden tekrar bozuldu. O an, aniden takılıp ne yazacağı aklına gelmeyen yazar, uzamış sakalının kıvrımlarını da biraz düzleştirmek için bir eliyle tarağını, ince dişleri arasına saç tellerini alıp yukarıdan aşağıya doğru, aklı yazıda yoğunlaşmış ve gözleri düşünmeden ötürü kısılmış bir halde yavaş yavaş indirirken, aynı zamanda diğer eliyle de plastik tükenmez kalemin arka tepe kısmını, yine aynı bilinçsizlikle "Pat! Pat! Pat!" diye önündeki defter sayfasına vuruyordu. Kalemin arka tepesi basit bir ritim halinde deftere, yuvarlak başlıklı plastik bir baget gibi değip hep aynı sesi çıkarıyordu. Sonunda yöneticinin gözleri parladı, yuvarlak başlıklı plastik baget artık davula vurur gibi deftere değmiyor, kelimeleri beyaz yaprağın yüzeyine serpmeye başlıyordu:

"…'85 baharında doğabilecek yeni bir gelişme hamlesini önleyebilmek için elinden geleni yapar. Avrupa'dan "Sol Birlik" eliyle yürütülen bu düşmanca faaliyetlerin Güney Kürdistan sınır boylarındaki temsilciliğini, kendisini Ortadoğu ülkelerinin devrimci hareketlerini tasfiye etmeye adamış olan IKP yapar. Bu güç, aşiretçi-feodal Kürt hâkim sınıflarıyla geliştirdiği ilişkiye de dayanarak Kürdistan devrimi üzerinde daha çok etkili olmaya çalışır. Yediği darbenin acısıyla 15 Ağustos Devrimci Atılımına çılgınca saldırır. Ve saldırı ve provokasyonlarını 1985 baharında daha çok yoğunlaştırarak, bunu faşist Türk karakollarıyla görüşmeler içinde yürüterek PKK'nin muhtemel bahar hamlesini engellemeye çalışır…"

***

Nisan günleri, her gün kararsız hava karışıklığıyla, bazen ahmak ıslatan yağmurlarıyla, bazen de yağmura göre hazırlanıp kalın kalın giyinmiş aşırı temkinli kişileri sıcak mı sıcak güneşiyle öfkeden köpürtürken, Agîtler, neşe ve moral yağmuru altında şen-şakrak bir halde yollarına devam ediyordu.

Buz gibi suyu olan bir pınarın başında oturduklarında, Mesut, "Araziyi biraz dolaşmaya gidiyorum" deyip yola çıktıktan kısa bir süre sonra elinde bakmaya kıyamayacağın bir deste nîsanok türüyle geldi. Kürtçe nîsanok, anemon çiçeğinin adıydı. Mesut'un getirdikleri taçlı anemonlardı. Kırmızı, pembe ve mor taç yapraklarıyla çiçekler, yapraklarının renginin güzelliğinin yanı sıra, renklerdeki doygunluk nedeniyle birer ışıldak gibi parlamaları bakanı kendinden geçiriyordu.

Agît dayanamayıp, "Ne güzel çiçekler, getir yakından bakalım onlara hele" deyince, Mesut hemen ona götürdü. Agît, her üçünü de eline alıp yan yana tuttu ve "Baksana, hem güzel hem asil çiçekler ve üçünün güzelliği birbiriyle yarışıyor. Bazı şeyler böyledir işte, güzellik ve asalette birbirini geçemezler, çünkü o vergi doğuştan onlarla birlikte gelmiştir. Şu renklere bak ne güzel ve özel seçilmiş sanki. Şu yapraklara bak, doğal bir kadife gibi adeta. Ya şu, bütün evreni kucaklar gibi açılmış duruşları…Muazzam şeyler gerçekten" dedi.

"Evet, heval Agît, bunlar benim uğur çiçeklerimdir. Çok adı da var bu çiçeğin: "taçlı dağ lalesi" de deniyor; yine "pampal" da onun bir ismidir. Hakeza "rüzgâr gülü…" Böyle şahane 5-8 arası taç yaprağı oluyor. Nîsanok çiçeği familyasındandır bunlar. Nîsanok'un özellikle Yunan mitolojisinde acıklı hikayeleri vardır. Bir anlatıya göre, bu çiçekler aşk ve güzellik tanrıçası Afrodit'in, yaralı sevgilisinin kanının aktığı yerde yeşermiş ve oradan her yere yayılmış. (Agît'in elindeki kırmızı çiçeği göstererek) baksana şuna, kan renginin tıpatıp benzeri."

Agît, Mesut öyle deyince bir düşünceye daldı ve iyice daralmış ufka bakarak "Bu nîsanok kanlı bir çiçek.. Bu Nisanda ne olacak acaba?" dedi kendi kendine. Sonra grup hazırlanıp yeniden yola koyuldu.

Agîtler her şeyden habersiz bir şekilde böyle yol alırken, bahara çıkmış dağ keçileri gibi kayadan kayaya atlayıp, ince patikalardan, uçurum yamaçlarından güle zıplaya ilerlerken, bu sırada Haftanin'deki IKP ile PKK'nin çatışma durumu gittikçe kızışıyordu.

IKP, alanda, KDP gibi feodal bir örgüte sığınmış olduğu halde, "Bizim ideolojimiz gerçek Marksizm-Leninizm'dir. PKK ise sahte bir sosyalist partidir" diye propaganda edip, kendisini dev aynasında görerek PKK'ye karşı ideolojik-politik tahrik yapıyordu. Yine pek bir silahlı savaş yeteneği olmadığı halde, boyundan bayağı büyük işlere kalkışıp, aleyhlerinde anti-propaganda yapıyor diye, sanki orman kanunlarını uygulayan genç bir aslan edasıyla böyle 4 PKK'liyi Amediye alanında tüfek zoruyla alıp sorgulamak için kendi kamplarına götürmek istemesi de aynı örgüte karşı pratik bir provokasyondu. Neyse ki, olaya tanık olan KDP zamanında araya girerek onu bu pratik çabasından vazgeçirtip, olayı önlemişti. Aslında alttan alta IKP'yi PKK'ye karşı kışkırtan KDP böyle yapmakla, PKK'yi borçlu kılıp elini güçlendirmek ve onun üzerinde de denetimini kurmak istiyordu. İşte, IKP'nin bu provokasyonu Selim ile Ebubekir'e duyurulunca, onlar da doğalarında var olan keskin tırnak ve dişli vaşak türü yırtıcı özelliklerinden ötürü, alandaki IKP'lilerin bu yaptıklarını, kafalarındaki, ahirette "Ashab-ı Şimal" kişilere sol taraftan verilecek olan "Amel Defteri"ne yazdılar.

Cesaret bazen, sana korkuyor deseler bile onu cebinde en kıymetli

eşyan gibi tutup, 5 yıl sonra da olsa çıkarmak iken; bazen de senin için korkuyor diye düşünüp çıkarlarına dönük yeni saldırılar yapabilmeleri ihtimalini ortadan kaldırmak için, anında cevabını vermektir. Selim ile Ebubekir de böyle düşünmüş olmalı ki, IKP'ye cevap vermek için hemen 1 Nisan'da gidip Zaxo tarafında beş üyelerini teslim almışlardı. Bu, Abbas tarafından, durumlara kendisi daha hakim olduğu için belli ki haklı olarak, "Yersiz, zamansız ve örgütü ciddi tehlikelere sokan ağır bir taktik hata, fırsatçılığın bir çok şeye egemen olduğu bir durum" olarak değerlendirilse de eylemin sorumluları da belki, kendilerince doğru şey yaptıklarına inanarak, ünlü Amerikalı filozof ve psikolog William James'in şu meşhur sözüne göre hareket etmişlerdi: "Bugünün gerçeklerine göre yaşamak zorundayız ve yarın bunları hatalı bulmaya alışmalıyız."

Bu durum karşısında IKP korktu ve kamp dışına yayıldı. PKK'lileın kampı Haftanîn Köyünde idi. Haftanîn Köyü, KDP ve IKP'nin kaldığı Kêşan zomlarına göre sınıra daha yakın bir yerdi. Kêşan Köyü, Saddam Hüseyin tarafından vurulup yıkılmıştı; oranın ahalisi de daha üst tarafa kendi zomlarına gitmiş, orada kalıyordu. Kendilerine taş-topraktan iki gözlü birer ev de yapmıştı. Takriben 40-50 aile vardı burada. KDP nizamiyeleri de vardı. İşte, PKK kampı buranın üst kesiminde idi. IKP'nin nizamiyesi ise, onlardan on-on beş dakika alt taraftaydı. Onların gidip yardım getireceklerini düşünen Ebubekir, kendi yanındaki militanların hepsini toplayarak onlar da kamptan dışarı çıkıp, IKP'lilerin tümden etraflarını kuşatıp çembere aldılar. Ebubekir ayrıca, hasımlarına muhtemel yardım gelecek yollara birkaç kişilik birimler göndererek oraları da tuttu. IKP'liler böylelikle iyice daralınca PKK'liler onları tümden teslim almaya çalıştı.

İşler büyüyünce Ebubekir, Çiyayê Spi'ye not yazarak oradaki eğitimini tamamlamış olan yeni savaşçılardan takviye güç istedi. Hemen 12 kişi kuryelerle oraya gönderildi. Gelenler baktılar ki alanda tam bir savaş durumu var. PKK'lileın bir kısmı IKP'lilerin etrafını kuşatmışken, bazıları da geniş bir araziyi tutmuştu. Taş ve topraktan yapılıp üstüne yine toprak çekilerek içeri su girmesin diye iyice pekiştirilmiş damlardı PKK kampı. Orayı bırakmış yarım saat kadar üstteki stratejik bir dağı tutmuşlardı. Dağın her bir tarafında savunma amaçlı 7-8 militan kendi elleriyle, kazma kullanarak kazdıkları toprak mevzilerde kalıyordu. Bazısı uygun kaya ve taş dibini kazarak kendine mevzi yapmıştı. Başlarında da Ebubekir duruyor, böylece kamplarını ve o çevreyi koruyorlardı.

Yeni gelen grup ilk olarak savaşa girecekti; hepsi gençti, bayağı heyecanlandılar. Ebubekir onları ikiye ayırıp her birimi, dağın iki yanındaki gerilla gruplarının yanına takviye olarak gönderdi.

Aşağıda ise, Ebubekir'in oraya gitmesiyle kuşatmış oldukları IKP ile

ilk silahlar patlayıp çatışma başladı. Ebubekir, yerinde durmuyor, kah o grubun yanına koşuyor, kah bu grubun, çatışmayı ustalıkla idare ediyordu. Çatışma devam ederken alçak bir duvarın ardında mevzi almış Uludere-Osyan Köyü'nden gerillaya yeni katılmış Hazım, ayakta iken sırtını dönüp yerdeki çantasından kalaşnikof mermisi çıkarmak isterken, Komünist Parti'nin durmadan çalışan doçka ve BKC silahları, onu açık bir hedef olarak görünce Hazım'a dönüp, "Kuff!" "Kuff!" "Kuff!" "Kuff kuff kuff kufff kuff!" diye ses çıkartan BKC ile namlusu bayağı yanar gibi namlusundan bir tepsi büyüklüğünde ateş çıkartan ve "Küşüşüşüşüşüşüş!", "Küşüşüşüşüşüşüş!" diye çok güçlü, adeta efekt zannedilen ürkütücü seslerle atış yapan doçka mermileri Hazım'ı arkadan delik deşik etti. Uzun boylu, iri yarı genç babayiğit olduğu gibi kanlar içinde yere düştü ve hiçbir hareket artık kendisinde görülmedi. Koca iki doçka mermisinden biri sol omuzundan değip omuzu satırla yarar gibi alıp götürmüştü, diğeri tam arkadan karın bölgesinden girip omuriliğini paramparça ettiği gibi ön taraftan mide ve bağırsaklarını komple söküp atarak çıkmıştı. Anında ruhunu teslim etmişti. Asıl adı Cemil Bayram olan Hazım, Uludere'nin Mergê Köyü'ndendi. Çocukluktan beri, çevresinin etkisi sonucu yurtsever bir özle büyüyüp, PKK'nin 15 Ağustos Atılımdan sonra örgüte katılmıştı. HRK saflarındayken, taşıdığı istek ve azmi gören örgüt yöneticilerince fikri ve pratik olarak daha iyi yetkinleşmesi için yurt dışına örgüt okuluna eğitime gönderilmişti. Eğitimini bitirince tekrar ülkeye gelmiş ve Uludere grubunda siyasi-askeri çalışmalarına başlamıştı. Ta ki bu çatışmada hayatını kaybedene kadar.

Arkadaşlarının vurulmasına da çok öfkelenen PKK'liler, çatışmayı şiddetlendirip, BKC silahına da ağırlık vererek Komünist Partililerin üzerine ateş ede ede ölümüne yürüdüler. Çatışma bu şiddetiyle ikinci günü de devirip üçüncü gününe girdi. PKK'li gerillalar, giderek Irak Komünist Partililerin etraflarındaki çemberi daralttılar. Bu arada yoğun silah patlamalarında ölen komünistlerin sayılarını tespit edemediler, ama küçük bir rakam değildi; ayrıca yaralıları da vardı. PKK'nin bu şiddetli ve açıkça ölümü küçümseyen saldırıları karşısında IKP'liler dayanmak istedilerse de buna güç getirmenin imkânsız olduğunu görünce korkarak kamplarını bırakıp kaçtılar. PKK'li militanlar hemen "Kaçın ha kaçın! Biz adamı böyle ederiz işte!" "Korkaklar, gelin, nereye kaçıyorsunuz?", "Yaşasın Kürdistan! Yaşasın PKK! Kahrolsun sosyal şovenizm!" gibi zafer naralarıyla IKP kampına girip ele geçirdiler. IKP'liler tümden o alanı terk etmemiş, korkup uzağa gidip dağılmışlardı.

Zafer haberi hemen alandaki tüm PKK'lilera ulaştı. PKK'nin kampının üzerindeki dağı tutmuş olan gerillalara bir arkadaşları gelip mutluluktan kanatlanmışçasına "Valla biz IKP'ye bindirdik; bu alandan

çıkardık. İşleri bitti artık" dedi. Tehlike kalmayınca, bunun üzerine dağı tutan 30 kadar PKK'li aşağıdaki kamplarına indiler artık.

IKP ile bu çatışmada, KUK'un bazı silahlı adamları da onların safında yer almıştı. Mesela Uludere'nin Nêrveh Köyü'nden Xelîl, Kazım ve başka biri olmak üzere 3 kişi PKK'ye karşı çatışmışlardı. Bunlardan birisi çatışmada yaralanmıştı, ama yarası ölümcül değildi.

Hayatını kaybeden arkadaşları Hazım'ın naaşını PKK'liler, Keşanlıların köye çevirdikleri zomlarına getirdiler. Agîtê Camus isminde bir milislerinin evi de buradaydı. Agît, Botan'da 1982'den beri PKK gerillalarının milisiydi. Evli ve yoksul bir aileydi. Ama Agît, örgüte inançla bağlanmış, çok cesur ve militanların hiçbir işine hayır demeyip, her türlü hizmeti gören biriydi. Dev gibi iri yarı gövdesi, büyük kafası, dolgun yüze sahip birisi olarak yırtıcı-girişken özelliği ve iş bitiriciliği ile gerillaların alandaki eli-ayağı gibiydi. Onlarla birlikte eyleme katılmaktan, her türlü ihtiyaçlarını karşılamaya kadar ne iş olsa Agît'e koşuyorlardı. Doğa koşullarına, adeta ormanda doğup büyümüş birisi gibi dayanıklı iken, Türk askeri güçleri ve korucu-işbirlikçi Kürtler'e karşı da son derece direnişçi bir duruşu vardı. Bu aktif yaşamından dolayı erkenden deşifre olunca PKK, onu ve evini çıkarıp Keşan Zomu'na getirip yerleştirmişti. Cenazeye hemen sahip çıktı ve köyün hocasını getirtip İslami usullere göre yıkayıp beyaz kefene sardılar.

***

Tam çatışmaların olduğu bu sırada kitle içinde halk çalışması yapan biri kadın biri erkek 2 PKK'li, sanki ölümün ortasında halay çekiyor gibi alanda dolaşıyordular.

Maraşlı Mikail ile Avrupa'dan katılım yapmış Doktor Cihan, Kêşanlıların köye çevirdikleri zomunda dolaşırken, çatışmaların başladığı o tehlikeli ortamda ne yapacaklarını kestiremediler. Dr. Cihan Batman Kürtçesini iyi bildiği, Mikail de Maraş Kürtçesiyle çat-pat konuşabildiği için, örgütün görevlendirmesiyle bir süreden beri burada halk içinden taraftar kazanma çalışması yürütüyorlardı. Şimdi her tarafta kan gövdeyi yutarken, ikisinin öyle savunmasız bir biçimde ortada dolaşması çok tehlikeli bir şeydi. Mikail, dışarıya epeyi çıkmış gırtlağını, konuşurken bir aşağı bir yukarı getirip götürerek arkadaşına "Biz de kampa gidelim heval, ne yapalım?" deyince, uzun ve hafif sarışın saçlarını tel tel özenle tarayarak arkadan kemer kısmına kadar bırakmış Dr. Cihan, Mikail'e bakarak irice gözlerini ona dikip "Bu ortamda olur mu o heval Mikail?" diye sordu. Mikail'de tam net değildi; "Bilmiyorum işte ne yapalım? Bir şeyler yapmak için öyle dedim" diye yanıtladı genç kadını.

Her ikisi de yolda gidiyorlardı ki, beyaz-kırmızı renkli kirli kefiyesini

omuzuna atmış, sakalları epeyi gelmiş, saçı başı dağınık, yüzü ise deforme olmuş bir gorilinkini andıran iri-yarı bir adam karşılarına çıktı. Onları gördüğü gibi, hemen "Şak-şuk!" diye mekanizmayı çekip namluyu Mikail'in göğsüne dayayarak son derece çatık bir yüzle ve bağırarak, "Git arkadaşlarına söyle, çatışmayı durdursunlar!" dedi. Mikail neye uğradığını şaşırmıştı; ne diyeceğini bilemeden kem-küm etti biraz, ardından "Tamam, gider söyle…." Mikail daha son kelime olan "…söyleriz"i tamamlamadan, yanındaki Dr. Cihan, yüzü adamınkinden daha çatık bir halde kolunu aniden savurup adamın silahının namlusunu tuttuğu gibi getirip onun göğsüne dayadı ve öfkeden yüzünden alevler akar durur bir halde "Kimsin sen lan! Şerefsiz! Bizi mi korkutacaksın? Ha!.. Desene!.. Bu kalıbının içinde çok erkekliğin varsa sen git söyle bakayım. O zaman alnına kurşunu yapıştırsınlar ki, Apocular kimmiş iyi öğren!" diye dişi bir aslan gibi kükredi. İri-yarı, insan azmanı adamın psikolojisi bir anda alt üst oldu; önce yüzü kireç kesti, sonra "Hı hı! Hıı!" edip durdu. Dr. Cihan, silahın alev gizleyicisinin sivri ucunu göğsüne dayamış, her bir gözü bir köz parçası halde adamın üzerine gitmişti. Silahlı adam, kendisini biraz toparladı ve ağzı "Ben sana demedim heval, ona dedim, ona" derken, Mikail'i parmağıyla işaret etti. "Ben ve o fark etmeyiz. İkimiz de aynı partinin militanıyız. Bu bizim işimiz değil; yüreğiniz varsa girersiniz araya çatışmayı durdurursunuz, yoksa sesinizi kesip yerinizde uslu uslu oturursunuz. Sen kim Apoculara kabadayılık yapmak kim?" diye üstüne bir daha bağırdı.

Adam yelkenleri hemen indirdi. Yüzü tam da kasap süngeriyle silinmiş biriydi. Hemen kırıtıp Dr. Cihan'a yılışmaya başladı. "Şey, haklısın heval. Ben kim, size karşı çıkmak kim. Hem siz çoktandır buradasınız, sizi tanıdım artık, çok saygı gösteriyor, değer veriyorum size. Sizin gibi değerli insanlar az bulunur valla. Senin gibi yiğit bir kadın buraya Kürdistan için mücadeleye gelmiş, bunun önünde ancak saygıyla eğilinir. Şey….! Yani benim demek istediğim…. şey işte…. Hani sizin arkadaşlarınız ya, onlarla daha rahat tartışabilirsiniz. Çatışmanın durması en iyisi çünkü. Çatışan her iki taraf da dost çünkü. Ama tabi sizin işiniz değilse, elbette ben hiçbir şey, hiçbir şey diyemem buna…"

"Tamam, tamam anladık. Önce böyle adam gibi söyleseydin ya!"

Adam utanmadan "Hi hi hi hi hi!" diye kırıttı, kadın gerillanın bu sözleri karşısında. Bu sırada durumun tersine döndüğünü gören Maraşlı Mikail devreye girip, "Tamam, arkadaşlarla tartışabiliriz elbet; bunu başta böyle dostça söyleseydin daha iyi anlaşabilirdik. Neyse olan oldu artık, madem öyle biz kampa gidip, durumlara bakalım ve konuyu arkadaşlarla imkânı varsa konuşalım" deyince, silahlı eşkıya fırsatı bulmuşçasına "Ha ben de onu diyorum işte Kak Mikail, bir kampa gidin bakın hele

durumlara, o zaman insan ona göre karar verir," diye karşılık verdi.

Adamdan ayrılıp yola düştüklerinde Mikail, Dr. Cihan'a "Sen ne yaptın öyle ya? Kendisini buraların kıralı gibi gören adamı beş kuruşluk ettin valla" deyince, Cihan "Bırak bu köpekleri Allah aşkına Mikail arkadaş! Kimdir ki bunlar, fakir-fukaraya ağalık yapan zibidiler. En çok onlar böyle yaklaşımları hak etmişlerdir" dedi.

Dr. Cihan ile Mikail'in önüne kabadayıca çıkan adamın adı Suphi idi. KDP'nin o alandaki gümrükçüsüydü. Komutan falan değildi, ama gümrükçüler, ellerindeki mali imkânlarla tam krallar gibi yaşıyordu; çok para yiyorlardı. Suphi, Kuzey Kürdistan'a gidip gelenlerden mal başına gümrük alıyordu; özellikle hayvan ticareti çok oluyordu. Onun da evi Kêşan zomlarındaydı. O yöredeki herkes orada kalıyordu. Suphi zomda ticaret yapan her evden, herkesin yaptığı ticaretin niteliği ve miktarına göre belirlenmiş bir gümrük alıyordu. Gümrük yeri de zaten köy haline getirilmiş zomda idi.

Suphi çok maço bir kişilikti, Dr. Cihan'ın güzelliğini gözüne kestirmiş olduğundan her fırsatta etrafında dönüp zamparalık yapıyordu. İkide bir Dr. Cihan için Mikaillerin yanına geliyordu. Para dökerek genç kadın militanı ağına düşürmek istiyordu. Ama Dr. Cihan güzel olduğu kadar zeki bir kadındı da. Her o maço geldiğinde ya orayı terk ediyordu ya da kitap okuyor, ondan tarafa hiç bakmıyordu bile. Böylece Suphi'yi psikolojik olarak ezip beş paralık ediyordu. Hele onun para kozunu, iki olayda yerle bir etmiş ve parasına bir teneke parçası değeri vermediğini bile göstermişti. Suphi de, dolgun, beyaz oval yüzlü ve masallardaki gibi uzun sırma saçlı bu vazgeçilmez kadına tam tutulmuş, onun için her fırsatta gelip eşiğine yüz sürüyordu. Yine de en ufak bir umut görmeden pisi pisine geri gidiyordu. Hergeleliği bir işe yaramıyordu ama, yine de bu militan kadından vazgeçmiyordu. Dr. Cihan en son onu öyle kötü bozarak belki akıllanacağını zannetmişti; ama o, kendi kendini avutmak için mantığı tersten yürüterek "Bana öyle kızdığına göre demek beni ciddiye alıyor, daha bir umutlandım. Az daha çabalasam çekerim yamacıma" diye düşüncelere daldı. "Ama keşke o kampa gitmese, o Mikail denen inek gitse keşke. Yoksa IKP'liler yolda kıza bir şey yapsa, kahrolurum vallahi. Atasözü der ya: 'Arsızın yüzüne işemişler, oh be, gökten yağmur yağıyor!' demiş."

Sonunda Mikail ile Dr. Cihan tartışıp başka çare bulamayınca, Suphi'nin de tavrını düşünerek kampa arkadaşlarının yanına gitmeye karar verdiler. 5-10 adım gitmişlerdi ki, aynı zom-köyde kalan Mahmûdê Roboskî adlı yaşlı biri geldi, onların önüne geçip iki elini açarak "Durun heval durun! Nereye gidiyorsunuz?"

"Kampımıza…"

“Siz deli misiniz, bu çatışma ortamında gidilir mi? Gitmeyin heval, bunlar sizi şehit etmek istiyor. Yolda sizi vuracaklar. Ya Komünistler ya da kim olduğu belirsiz komplocular pusu kurup kafanıza kurşunu boşaltırlar, kesenizden gidersiniz. Her tarafta kan ve ölüm var, görmüyor musunuz? Durum biraz sakinleşip, belli olana kadar gelin benim evimde kalın.”

Bunun üzerine Dr. Cihan’la Mikail adamın uyarısını yerinde gördü ve gidip evinde 2 gün kaldılar. O zamana kadar da çatışma sonlandı zaten. Böylece, muhtemelen büyük bir ölüm tehlikesinden kurtulmuşlardı, ayrılırken adama teşekkür ettiler.

Mahmûdê Roboskî, 30 koca yıl KDP’ye pêşmergelik yaptıktan sonra bırakmıştı. Ama KDP’liler yine ondan vazgeçmiyordu. Artık pêşmergelik yapmadığı için adama olmadık hakaretler, gün yüzü görmemiş küfürler ediyorlardı. Mahmûd’a “Kûçikê Xerîç”, yani Kuzey Kürdistanlı olduğu için adama “Yabancı Köpek” diyorlardı. Mahmûd o kadar yıl onlara pêşmergelik yaptığı halde, bir türlü KDP’ye ısınamamış, PKK’yi gördükten sonra onun sempatizanı gibi davranarak, Apocu gençleri çok sevmişti. Oradaki KDP’liler bunu bildikleri ve Peşmergeliği bıraktığı için adamın üzerine öylesine nankörce gidiyor ve hatta Kêşan zomlarında kalmamasını istiyorlardı. Oysa adam 30 yıl boyunca karın tokluğuna onlara hizmet etmişti.

***

Daha çatışmalar başlamamışken, PKK IKP’lileri kuşatmış haldeyken, birinci gelen grup gibi, Çiyayê Spî’deki eğitim kampından Selim ile Ebubekir takviye amaçlı ikinci bir savaşçı grup istemişti. Bunun için, 10 kişilik takviye gücünü yanına alan Nusaybinli Riyad, Pervari-Osyan Köyünden yeni katılım Şervan ile Çiyayê Spî-Haftanîn arası sürekli kuryelik yapan Mardinli Reşo ve Aslanê Goyî isimli militanlar, aradaki Xabûr Suyu’nu geçerek onları Kêşan tarafındaki Ebubekirlerin yönetimine teslim ettikten sonra, 3 refakatçi tekrar geri dönmek için yola düştüler. 12 Eylül öncesi dönemden partiyle tanışan Riyad, iri gövdesi, kısa boynunun üzerinde ağır bir külçe gibi duran kafası, dolgun yüzü, boksörlerinki gibi basık burnu ve siyah gözlerinin üzerinde nerdeyse bir tutam saç gibi duran çok gür kara kaşlarıyla oldukça heybetli biriydi. Grubun önüne düşmüş Çiyayê Spî’ye gidiyorlardı.

Bu sırada IKP, artık başlayan çatışma ile darbe yiyip, kamplarından vazgeçerek kaçıp her biri bir tarafa dağılmıştı. Bu durumdan çok haberleri olmayan Riyadlar, görevlerini sağlıklı bir şekilde yerine getirmenin verdiği gönül rahatlığı içinde, geç saatlerde gece karanlığında yol alarak bir an önce Çiyayê Spî’deki eğitim kamplarına ulaşmak istiyorlardı. Hızlı

yürüye yürüye Haftanîn alanını aşarak Çiyayê Spî mıntıkasına girdiler ve orada ovada olan Çemtirê Köyü'nde yatıp sabah erken tekrar yola düşmek istediler. O alanda pêşmerge ve gerillalar daha çok köye girdiklerinde camide kalıyorlardı.

Riyadlar camiye girdiği gibi sertçe bir ses "Hûn kine?"[21] diye bağırdı. Riyad da "Arkadaşlardır bunlar, bu saatte burada ne arıyorlar?" diye içinden geçirip, "Em in, heval in"[22] dedi Kürtçe. Ne var ki, bunu demesiyle birlikte salvo kalaşnikof atışları üzerlerine birkaç silah halinde birden, avına doğru son sürat giden çok sayıda şahin dalışları gibi geldi. Silahlar susmuyordu. Şervan anında cansız yere düşerken, Riyad, caminin önünden geçen su kanalının üzerinden diğer tarafa atlayıp kendisini kurtarmak isterken "Dring! Dring!" diye havada kurşunları yedi ve yere düşerek, ayakları kemere kadar suyun içine girdi, göğüs kısmı suyun kenarındaki beton zemin üzerine bir taş gibi "Taakk!" diye sertçe düştü. Çok yerinden kurşun almıştı. Çaresizce birkaç saniye "Ahhh! Ahh ana!" dedi, daha fazla dayanamadı, başı çimentonun üzerine düştü. Kanaldaki su, gece ay ışığı altında, akşam güneşinin yakıcı kızıllığı gibi kırmızı kırmızı parlayarak akıyordu. Her ikisini vuran IKP'liler, "Onları vurduk!" diye bağırıp sevindiler. Ne var ki, 3. PKK'li Reşo, iki kurşun yiyip yere düşmüştü ama ölmemişti; kurşunlar öldürücü yerden değmemişti. Karanlıkta sol tarafına yüklenerek sürüne sürüne oradan gizlice uzaklaştı ve nefes nefese en yakındaki köy evine gitti. Zaten kurşunların sesiyle bütün köy ayağa kalkmıştı, bu nedir diye birbirine soruyordu. Köylüler Reşo'yu görünce PKK'li olduğunu anlayıp onu kendi içlerinde sakladılar. Sonra tedavi edip, bir traktöre bindirerek, arkadaşlarının yanına götürmek için yola düştüler.

Aslanê Goyî ise, olayda hiç yara almadan kendisini kurtarmış ve arkadaşlarının yanına ulaşmıştı.

***

Agîtler, yolda birbirlerine bazen anekdot anlatarak bazen ot toplayarak, Haftanîn'e doğru gelmeye devam ediyorlardı. Bir yerde oturdular, Agît, gür siyah bıyıklarını, hafifçe gülerek genişletti ve "Oturun arkadaşlar, siz yeni geliyorsunuz dağa, ben size çayını içmek için güzel bir ot toplayıp getireyim" dedi. 9 kişilik grubun hepsi de yönetim düzeyinde hazırlanan yetkin kadrolardı; Botan'a geçip komuta edeceklerdi. Mesut ile Ozan Sefkan'ın yanı sıra gruptaki Rauf da Avrupa'da KON-KURD'u kuran tanınmış biriydi. Ayrıca yanlarında, Semir ile yan yana durup örgüt karşıtlığına düşmüş olan Şoreş'i de getiriyorlardı. İçlerinde en genç olan Rahmi hemen bir çocuk heyecanıyla yerinden fırlayıp "Heval, ben de seninle geleceğim" dedi Agît'e.

"Ya yok sen yerinde kal."

"Olmaz heval, hiç olmazsa korumalık yaparım, tek olmazsın ki…"

"Tamam o zaman gel biraz da öğrenirsin."

Agît, silahı omuzunda araziye doğru gitti; sakalı ve bıyığını tamamen kesmiş, uzun ve yakışıklı bir yüzü olan, hafif kıvırcık ve oldukça gür siyah saçlarını da kulaklarının ardı boşalacak şekilde kısa kesip üst tarafta biraz uzunca bırakmış Rahmi onu takip etti. Az gittikten sonra Agît, eğilip bazı otları toplamaya başladı. Rahmi merak edip o da aynısını yaptı. Bu, Agît'in hoşuna gitmişti. "Tamam, sen de toplayacaksan dikkat et ama, yanlış ot toplama" deyince, diğeri "Bu otun adı ne heval?" diye sordu. Agît, onu cevapladı:

"Heval biz buna "Catır" diyoruz, Türkçe kekik deniyor, baksana kokusu ne güzel." Bunun üzerine Rahmi elindeki otun kokusunu "Hımmmmf!" diye içine çektikten sonra, "Geçekten çok güzel kokuyor heval" dedi.

"Evet, catırın birçok faydası vardır. Antibakteriyal ve balgam sökücü olarak işe yarar. Solunum yolları enfeksiyonlarında, soğuk algınlığında, kuru ve balgamlı öksürüklerde değerlendirilir. Baharat olarak kullanılması meşhurdur. Burun ve sinüzit için buharı çok iyi gelir. Ayak banyosu için de faydalıdır. Mantara karşı faydalıdır; kan dolaşımının hızlandırılmasına yarar. Ayak tırnaklarının bakterilerinin yok edilmesinde de iş görür."

"Epeyi faydalıymış heval."

"Sen Kürdistan'ı ne zannediyorsun, her bakımdan böyle zengin. Ama biz bunun çayını yapıp içeceğiz şimdi."

"Çayı da mı yapılıyor heval Agît?"

Agît, soruyu anlamsız bulmuşçasına, gözlerini açıp başını aşağı sol köşeye indirerek, "Tabi. Hem de çayı çok güzel oluyor. Boğaz ağrılarında özellikle faydalıdır. Ama çok da koymamak lazım haa! Sonra şûtikınız elinizde kalır, hep dışarı çıkarsınız ha ha ha ha!"

"Ha ha ha ha, o da mı var ya?..."

"Elbette."

Agît bir taraftan konuşuyor, bir taraftan da catır çeşitlerinden en keskin olan ve dağların yüksek yamaçlarında yetişen, yaprakları ince, uzun ve sivri olanlarını topluyordu. Rahmi de ona bakıp aynısını yapıyordu. Bu çeşit catır, keskin bir kokuya sahipti.

Bir miktar toplayıp gitmek için hazırlanırken, Rahmi "Heval daha çok var toplayalım" dediğinde Agît, "Bu bize yeter heval, fazlasını ne yapacağız, yazık haram olacak. Bırakalım da ya başkaları toplasın biraz da ya da keçiler yiyip karnını doyursun."

"Keçiler yiyor mu bunu?"

"Hem de bolca.

Sonra hemen grubun yanına geldiler. Bu arada oradakiler gür bir ateş yakıp meşhur kara çaydanlıkta suyu kaynatmışlardı bile. Agît, otları güzelce yıkadıktan sonra büyük demliğe eliyle bir ölçü vererek suya attı. Ot suda biraz kaynadıktan sonra çay hazırdı. Bardaklar dolduğunda Agît herkese bir uyarı yaptı: "Heval şeker atmayın ha! Yoksa şeker bitkinin özünü ve vitaminlerini öldürür." Bunun üzerine herkes sıcak kekik çayını yudum yudum, bazıları soğutmak için üfleyerek içmeye başladı.

Bir süre daha orada kaldıktan sonra grup yoluna devam etti.

***

Agîtler bir süre daha gidince PKK ile IKP arasında çatışmaların yaşandığını öğrendiler. Hepsi buna üzülürken, en çok da Agît düşüncelere daldı. "İyi olmadı; o kadar güç Haftanîn'de. Niye çıktı ki bu çatışma; çok zorunlu muydu ki?" dedi kendi kendine.

Bir süre daha gittikten sonra Xabur Çayı kıyısındaki köylere ulaştılar. Durumlar karışık olduğu için hemen arkadaşlarının kaldığı kamplara gitmeyip köyde kalarak daha iyi bilgilenmek istediler. Onun için Dûavê Köyüne gittiler. Habur'un kenarında olan bu köy Dirêjkê ile Pasa Köyleri arasına düşüyordu. Pasa, Metina'ya yakındı. Dirêjkê ile Dûavê, Haftanîn arazisine düşüyordu. Habur da oradan geçiyordu. Habur zaten Metina ile Haftanîn arasından geçiyordu. Dirêjkê Köyü sudan biraz uzaktı. Ama Sadiqê Emer'in köyü olan Pasa suyun kenarında idi ve Metîna Dağı'nın eteğine düşüyordu. Yani bu taraf Haftanîn oluyor, diğer taraf Metîna; Çiyayê Spî ise zaten uzakta kalıyor.

Agîtler Dûavê Köyü'nde iken, camide yaralanan Mardinli kurye Reşo, ona sahip çıkan köylülerle birlikte, ortaya çıkan durumları teferruatıyla onlara bildirdi. Agît durumu öğrendiği gibi hem çok üzüldü hem de dişlerini biledi.

Bu sırada IKP'liler korkudan Haftanîn'i bırakıp aşağı Habur tarafına inmek istiyorlar, yani geri çekiliyorlardı. Komünist Partisi'nin bir savaş gücü yoktu zaten. Belli ki, KDP'den aldığı cesaretle PKK'ye karşı duruyordu. Sıkıştıklarında KDP'yi harekete geçiriyorlardı. Yoksa bu partinin kendi silahlı varlığıyla gelip PKK ile çatışmaya girecek ve onlardan tüfek zoruyla bir şeyler alacak gücü ve yaklaşımı söz konusu değildi.

Sonunda PKK ile çatışmanın ardından öyle bozguna uğrayınca, kendilerini güvenceye almak için geri çekiliyorlardı; Haftanîn'i terk edip Habur kıyılarına inmeye çalışıyorlardı.

Agîtler, yola çıkmak için akşamın olmasını bekledikleri Dûavê'deki evde otururken, geri çekilmekte olan IKP'lilerin Haftanîn'den gelmekte olduklarını öğrendiler. Agît, "Bu gereksizler, bizimkilerle çatışmaya

girmiş, arkadaşlarımızı şehit etmiş, bunlar kim oluyor da bize karşı silah çekiyorlar, çıkıp vuralım bunları!" deyince herkes silahını alıp dışarı çıktı. Sadece Şoreş ile yanında bir güvenlik köyde kaldı. O öfkeyle ve biraz da hasımlarını küçümseyerek, kendi aralarında hiç konuşmayıp bir plan yapmayarak hışımla gelmekte olan IKP'lilerin üzerine doğru ilerlediler. Ama komünist partililer yukarıdan gelmekteydi, PKK'liler ise aşağıdan yukarıya doğu çıkmaktaydı. Bu ikinciler için bir dezavantajdı; IKP'lilere de iyi bir avantaj sağlıyordu. Komünist partililer aşağıdan onlara doğru PKK militanlarının gelmekte olduğunu görünce hemen mevzilenip ateş etmeye başladılar. Bunun üzerine PKK'liler de yere yatıp çatışmaya başladılar. Kalaşnikov, M-16, G-3, BKC atışları "Kuff!" "Kuff!" "Kuff!", "Tak tak!", "Trak!" "Trak!", "Dring dring!" diye değişik seslerle, geçtiği yerde havayı ezip un ufak ederek karşı tarafa gidiyordu. Agît, M-16'sı ile nişan alıp, en önde olan birine "Tsakkk!", "Tsakkk!", "Tsakkk!" diye üst üste tek tek modunda birkaç kurşun sıktı. Kurşunlar gidip adamı buldu ve birini göğsünden yerken, diğerini de kafasından yiyince boğuk bir anlaşılmaz ses çıkararak ve başındaki şapka geriye omuzuna düşerek can verdi.

Bu sırada Mesut ise, bayağı ayağa kalkmış BKC ile "Kuf kuf kuf kuf!" diye üst üste atış yapan yeşil gömlekli birine, yerle bir olmuş halde uzanarak kendisine siper edinmiş olduğu küçük bir taşın ardından kalaşnikofuyla iyice nişan alıp "Güm güm güm güm güm!" diye 5-6 kurşun tekten üst üste sıktı. Kurşunlar tam da gitti hedefini yakaladı ve adamın göğüs kısmını paramparça edip kalbine iki kurşun değdi. Geriye sırt üstü yere düşüp, toprak zemin üzerinde elektrik çarpmış gibi bir süre şiddetle titreyen adam, ardından anında can verip taş gibi kuruyarak yerde kaldı.

Agît ve gruptaki diğer bazı tecrübeli kadroların usta atışlarıyla 3 kişiyi daha öldürüp, birkaç IKP'liyi de yaraladılar.

Komünist partililerin, özellikle BKC kullananın vurulmasını yediremeyen, burnu kapkara bir et parçası gibi yüzünün ortasına adeta yapışmış gibi duran ve dudakları, neredeyse bir çocuk bileği kalınlığında ama kapkara, yüzü zaten üstündeki ve hepsinin aynısını giydiği bej renkli Kurdî elbisenin rengiyle birbirine tam tezat haldeki koyu esmer Arap komutan, öfkeden çılgınlaşmış bir halde, etrafındaki herkese bağırdı: "O BKC'ciyi vurana atın, ona atın, ona atın!" Bunun üzerine bej elbiseleri içinde 4 kişi birden, simsiyah kaşlarını iyice çatarak "Al sana ibne!", "Sana geliyor piç kurusu!" gibi küfürler içinde Mesut'a yoğun bir halde kurşun gönderdiler. Siper aldığı taş küçük olduğu için onu koruyamadı ve gelen kurşunlardan 3 tanesi göğsüne, 1 tanesi boğazına saplandı. Kurşunları yiyince acıdan halsiz bir şekilde "Oyyy! Oyyyy vurdular beni!

Alçaklar vurdular!" diye inleyen Mesut'un sesini diğer arkadaşları işitince "Mesut'u vurdular! Mesut arkadaşı vurdular!", "Yetişin, yardım edin ona!" "Tamam, biz gidiyoruz, tamam!" diye içlerine giren panikle önce iki kişi, yerden sürüne sürüne Mesut'un yanına gidip yaralarına baktılar. Duygusallıktan 4 kişi daha eğilmiş halde koşarak oraya gitti. Bulunduğu yerden hızla daha sağlam bir noktaya çekmeye ve yaralarını sarmaya çalışıyorlardı. Kurşunlar etraflarından, aralarından vızır vızır gidiyordu, ama tesadüfen onlara değmiyor, onlar da aldırış etmiyordu. Bu arada Agît, durmadan onlara "Heval hepiniz o açıkta toplanmayın, gelin, gelin! Dağılın, çabuk dağılın!" dediyse de o kurşun ve panik sesleri içinde bazısı onu işitmezken, işitenler de duygusallığından Mesut'un yanından ayrılmadı.

Tam bu sırada, yüzüne yapışmış gibi duran kocaman ve kara et burunlu Arap komutan, keyfinden nerdeyse kalkıp oynayacaktı. Çok belirgin bir şekilde sırıtarak az ötesindeki RPG-7'yi taşıyan kişiye, "Tam zamanı! Tam zamanı! Roket fırlat! Roket fırlat!" dedi. Kırmızı-beyaz kefiyesini boynuna atkı gibi dolamış olan, temiz ve beyaz yüzlü genç, hemen bir roketi boru silaha takıp fırlattı; tesadüf o ki roket gidip Mesut'un başına toplanmış olan PKK'lilerin tam ortasında çok yüksek bir gürültü ile patladı ve geniş bir alanı alevler doldurdu.

Olan olmuştu artık. Mesut'un olduğu yer ceset ve kan meydanı gibiydi. Mesut'un baştan beri kendisine siper aldığı kaya parçası da artık paramparça olmuş, mevzi diye bir şey ortada kalmamıştı. Roket militanların hepsinin yüzüne, gözüne ve vücutlarının her tarafına parçalar saplamış, her taraftan oluk oluk kan akıyordu. Mesut ve Ozan Sefkan ile iki kişi daha anında can vermişti. Sadece hiç sesin çıkmadığı birer ceset olarak orada duruyorlardı. Kimisi sırt üstü uzanmış, kimisi yüzü koyun, kimisi de oturur halde başı önüne düşmüştü.

Üç yaralı iniltiler içinde yerde yatıyordu. Agît, yaralılara "Sürünerek gelin buraya, gelin buraya!" diye bağırdı. İkisinin yarası ölümcül değildi. Onlar çabalayıp Agît'in olduğu yüksek kayalık yere ulaşıp kendilerini kurtardılar. Üçüncü arkadaşlarının yarası ağırdı. Agît ona, "Sürünüp gelmeye çalış, ben de gelip seni karşılarım" dedi. Bunun üzerine yaralı sürünmeye çalıştı. Ama sağ tarafında koltuk altından kemerine kadar bedeninin koca bir parçasını roket alıp götürmüştü; vahşet bir görüntüydü ortada olan. Genç adam öbür tarafı üzerine biraz sürünüp yol aldı. Agît de hemen ona doğru sürünerek hızlı hızlı gitmeye başladı. Yaralı 2 metre kadar daha geldi, Agît hızla sürünerek ona yetişti. IKP'lilerin kurşunları Agît'in her tarafından geçiyor, ama o aldırış etmiyordu. Agît yaralıya yetişip iki eliyle onun iki elini tuttu, çekip götürmek istiyordu. Gelen kurşunlar ise rastgele ikisinin de şu tarafına bu tarafına değiyordu. Agît,

ona moral vermek için "Dayan heval, ben buradayım kurtulacaksın, dayan!" dedi ona. Ama yaralı, aniden kalan son enerjisiyle Agît'in her iki elini sıkarak, "Bitti heval Agît bitti. Sizi çok seviyorum, tüm arkadaşlara söyle bunu. Parti ve Önderlik var oldukça, bu ülke mutlaka kurtulacaktır. Yaşasın Kürdistan! Yaşasın Önder APO!" dedi. Agît daha ağzını açıp "Heval diren! Diren heval!" diyecekti ki, ağzı öyle açık kaldı. Yaralının başı düşmüş, ruhu göçmüştü. Agît, var gücüyle yere bir yumruk vurup "Allah kahretsin!" dedi öfke içinde ve hızla sürünerek geri çekildi. 5 PKK'li bir yerde hayatını kaybetmişti.

Agîtler 6 Nisanda yola çıkmışlardı ve tam 10 gün sonra, 16 Nisanda 5 gerilla toprağa düşmüştü. Bu bir tesadüf değil, başka bir şeydi belki de… Gözleri açık ve gökyüzüne bakar halde, o iri-yarı vücuduyla yerde sırt üstü yatan Ozan Sefkan'ın kulağının arkasında, kıvırcık saçlarının arasındaki bahar çiçeği solmuş ve kurumuş, bazı taç yaprakları da dökülmüş halde, halen o pembe rengiyle öyle duruyordu. O haldeyken bile öyle çekiciydi ki…!

***

Çatışma, iki tarafın da şiddetli ve yoğun atışlarıyla bir süre daha devam etti. Akşama doğru, ama daha gün aydınlıkken IKP'liler, PKK'lilerin ölümüne, fedaice üstlerine gelip çatışmalarına dayanamayıp, sürüne sürüne geri çekildiler ve sırtı aşarak koşup arazide kayboldular. PKK militanlarından sağ kalanlar da Haftanîn'e geçtiler. Agît, çatışmada yaralanmamıştı, ama kıl payı kurtulmuştu denebilir. Amedli Mahmut'un ağzına kurşun değmiş ve tüm dişlerini mahvetmişti. Koluna da kurşun değmişti ama onu umursadığı yoktu: Arkadaşlarının yanına geldiklerinde Maraşlı Mikail'e gülerek espri yapıp, "Koluma sanki bir diken battı" diyordu.

Abbas olayları duyunca can sıkıntısından epeyi "of-küf" etti. Hayatını kaybedenlerin çoğu ülkeye yönetim düzeyinde hazırlanıp gönderilen kadrolar olduğundan örgütü çok zorlayacaktı. Bu can sıkıntısıyla Abbas hemen teleksle oradaki arkadaşlarının hemen ülke için belirlenmiş görevlerinin başına gönderilmesini bildirdi. Oradakilerin gevşek ve bu konuyu gereğince dikkate almayan yaklaşımlarını görünce "Bunun bir emir olduğunu ve kimsenin bu emri değiştiremeyeceğini…" özellikle telekste belirtmişti. Ayrıca, gelişen olayların değerlendirmesini ve genel faaliyetlerini, ülke içi üzerine planlamalarını yeniden yazarak arkadaşlarına ulaştırdı.

Aynı ay içinde Agît, beklemeden, grubuyla Botan'a geçmek için hazırlıklara başlamıştı bile.

Gelişen bütün olay ve çatışmalarda PKK 8 üyesini (Mesut, Ozan

Sefkan, Rauf, Delil, Rahmi, Riyad, Şervan ve Hazım) kaybetti, 3 de yaralı verdi, ayrıca 7 silah ve 900.000 lira paraları IKP'nin eline geçti. Karşı taraftan ise 4 KUK'çu ile beraber 15 dolayında ölüleri ve ayrıca yaralıları vardı. 10 civarında silahları ve mühimmat ile farklı malzemeleri de PKK'nin eline geçmişti.

***

Yaşanan olaya, değişik sayılarında Serxwebûn genişçe yer veriyordu. Gazetenin, sarıya çalan ve genişçe açılan sayfalarını bu olay kaplıyordu:

"Partimiz önderliğinde gelişen Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi, 21 Mart 1985'te Kürdistan Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin -ERNK- ilanıyla birlikte yeni bir döneme girmiştir. Bu gelişmeler karşısında sadece açık düşmanlarımız ve hain Kürt çevreleri değil, aynı zamanda dost olması gereken güçler de rahatsız olmakta, saldırgan bir konuma girmektedirler. Çünkü bu dost olması gerekenler "komünistlik" adına, halkımızın mücadelesini tasfiye etmek ve onunla birlikte halkımızı yenmenin planlarını yapmaktadırlar." "Hareketimizin faşist Türk sömürgeciliğine işbirlikçilik yapan ajan ve milislere karşı yürüttüğü mücadelede bu güçlerden yana tavır alan Pêşeng ve KUK-Sosyalist Eğilim adlı karanlık güçler ile bunların Güney Kürdistan'daki dayanakları Sami Abdurrahman adlı karanlık unsurun aylarca süren uzun kışkırtma ve tehditlerden sonra 1985'in Nisan ayında yürürlüğe koydukları bir dizi alçakça saldırıda 8 PKK kadro ve savaşçısı katledilmiştir."

Öte yandan olayların merkezinde olan Abbas, daha derinden gidiyor ve somut pratik analizleri yazılı olarak Apo'ya rapor ediyordu. Fazla ağırlık verince veya yüklendikçe bir sağa bir sola gidip gelen, yalama ayaklı masanın başında soğukkanlılığını koruyarak olayları gerçekçi koymaya çalışıyordu:

"Fakat Zaxo olayları, taktik dışı, ucuz, fırsatçı ve de çok tehlikeli yönetilen, adeta ne yapılmaması gerekiyorsa onun yapıldığı bir olay olarak çalışmalarımızı sabote etmiştir. Bu KUK'çuların vuruluşu ciddi bir provokasyondur. Bunlarla, kendi elimizle yarattığımız yengiyi, başarılı gelişmeyi yine kendi elimizle tersine çevirir bir konuma düştüğümüz açıktır. Bu durumda örgütümüz ve mücadelemiz ciddi zararlar görmüş, sarsıntı yaşamıştır. Durumu düzeltici adımlar atılmıştır. IKP'nin belli bir gücü vardır. Ama epeyce KDP'nin kıskacına girmiştir. Temel uğraşı devrimci gelişmeleri durdurmak, onların devrimci özünü boşaltmak, tasfiye etmektir. Bu güçlerin Ortadoğu'daki işlevleri budur. 1979'dan beri hareketimiz IKP ile de doğrudan bir mücadele içinde olmuştur. O tarihten itibaren PKK'yi yıkma, tasfiye etme çabalarının içinde bulunan en

etkin bir güçtür. 1983-84'te provokasyon hareketini destekleme, onun etrafında oluşan tasfiyeci birliğe katılma, yönetme gibi bir işlevi vardır."

Öyle anlar vardır ki, kafası gitme pahasına da olsa kafasında olanları söyleme cesaretini gösterir insan. Abbas da şimdi, ayakları yalama masasına oturmuş, kalemi sıka sıka tutup, o an tüm zihnini kâğıda vermiş ve bir eylemdeymiş gibi ciddi bir şekilde, bazen dişlerini sıkarak yazan elinin altındaki defterin, masanın azizliği sonucu bazen sağa bazen sola gitmesine aldırış etmeden düşüncelerini beyaz kâğıda, olumsuzlukları dile getirdiği için kara bir şekilde döküyordu. O şuna inanıyordu ki, yoldaşlık ve partililik adına, ayrıca Apo'nun çok uzaktan da olsa olayları doğru okuma yetisi nedeniyle, her şeyden çok güvendiği Apo'ya doğruları bir bir sayıyordu. Epeyi zorlanmıştı bu olaydan, bunu da dolaylı bir şekilde kâğıda yansıtıyordu aslında. Ama sonunda, Agît'in gösterdiği çabayla da işleri duyduğu keskin sorumlulukla sıkı tutarak durumu kurtarabilmişti. Şöyle devam ediyordu:

"Yer ve zaman olarak böyle bir çatışma çok hatalıydı, bu konuda pratik uygulamanın böyle gelişmesinde bizim yönetimimizin hata ve sorumluluğu vardır. Ucuz bir fırsatçılıkla kahraman olma çabasıyla işe başlanmış, olaylar tersine dönünce her şey bir haine yüklenmeye çalışılmış, 60'ın üzerindeki gerilla gücümüz bir vadide IKP'ye karşı savaşa sürülmüş, altından çıkılamayınca bırakıp gidilmiştir. "Sol Birlik" ve "beşli"nin faaliyetleri bu biçimde geliştirilmeye çalışılacak. IKP, yaptığı ideolojik-politik tahrik ile birlikte 15 Mart'ta 4 arkadaşı, kendi kamplarında yaptıkları propagandadan dolayı sorgulamak için götürmek istemeleri ile pratik tahrik yaptı ve istediği ortamı yarattı, provokasyona getirdi. Türk sömürgecilerinin bilgisi dahilindeydi, gönderdiğimiz IKP belgelerinde ordu yetkilileriyle görüşmeler üzerine bilgiler var. Olayın ikinci günü MGK olağanüstü toplandı, mecliste İçişleri Bakanı, 'Üzerlerine dışarıdan da gidiyoruz, kuşatma altına alınmış, bir bölgeye sıkıştırılmışlardır,' dedi."

Abbas'ın kafasına komutanlık konusu takılmıştı bu sefer. "60'tan fazla eğitilmiş militanla işin altında kalma! Oysa o güçle her yer tertemiz edilip, istenen sonuç rahat alınırdı. Bize gerçek komutanlar lazım, başka yolu yok bunun. 'Tek Gözlü Zizka' gibi komutanlar!"

Abbas da "Bize böyle komutanlar lazım işte!" dedi ve biraz hayıflanıp yazmaya devam etti:

"Olayda KDP'nin rolü IKP'yi cesaretlendirmektir, zımnen teşvik etmektir, böylece güç vermektir. Gelişmelerden bizi sorumlu tutuyor, IKP'ye destek veriyor, yani artık gizli yapılanı açık hale getiriyor. Salih arkadaş, KDP ile sürekli görüşmeler yaptı, ben bir mektup yazdım. Fuat

arkadaş İran'a gidip görüşme yaptı. KDP'nin müdahalelerini bu girişimlerimiz önledi. Dr. Cergis, 'Partimizin görüşlerini almadan istediğiniz gibi çalışıyorsunuz. Zaxo çok deşifre oldu, oradan ayrılacaksınız, güçleriniz içeri veya Lolan'a gitsin, kararımız budur' dedi. Tutumları böylece kesinlik kazanmıştı, protokolü çoktan lağvetmişlerdi, dayatmalarla bizi frenlemek istiyorlardı."

Yedinci Bölüm

Agît, Abbas'tan gelen notu tekrar cebinden çıkarıp okuduğunda, "Kefeni son anda yırttık vallahi, yoksa şu anda benim yerime bir başka arkadaş bu birliğin başında içeri gidecekti" diye söylenip, aceleyle su içmekten ıslanmış bıyıklarının her iki yanında gamze oluşturan bir tebessümü başıboş bıraktı. Düşünceliydi ve hazırladığı arkadaşları kendini bekliyordu.

Nisan'ın son haftasına girilmişti. Grupların Kuzey Kürdistan'a hızla geçişi başlatılmış, bazı gruplar geçiş yapmışlardı. Biraz zor da olsa en son Selim'in grubu da geçmişti. Agit de geçiş için grubunu hazırlıyordu. Abbas'tan geçiş talimatı geldiğinde Selim'in biraz sarsıldığını fark etmişti. Belli ki güçlü bir ikilem içindeydi. Zira IKP çatışmalarındaki rolünden ötürü yaşadığı gerginliğe bir de şimdi "Herkes kesin içeri gitsin" talimatı eklenmişti. Oysa buna çok hazır değildi. Her ne kadar eskiden beri Abbas'a hep kulağı sağır edercesine "Gideyim, gideyim, ben de gideyim!" diyorduysa da yıllardır neredeyse insan sarrafı olmuş arkadaşı, buna kuşkuyla yaklaşıp içinden "Çok gerçekçi gelmiyor, aslında içeri girmede çok istekli değil, ama bunu setretmek istiyor" tarzında geçiriyordu. Ama bu resmi önerileri artınca Abbaslar da Aralık 84 toplantısında Garzan sahasına gitmesi yönünde karar almışlardı. İş ciddileşince zaten kişiliğinde gelişen tedirginlik, şimdi kesin gidişlerin başlamasıyla yıpratıcı bir ruh haline dönüşmüştü. Abbas, onda var olduğunu tahmin ettiği içeri girmedeki bu isteksizliği, "İşte, korkuyor!" gibi kolaycı bir nedene bağlamıyordu elbet, ama komite arkadaşında gittikçe gelişen inanç erozyonu ve kafasındaki "Acaba ülke pratiğinde bu işin üstesinden

ne kadar gelebilirim?" gibi olguları da düşünmüyor değildi. Nitekim sınıra yönelirken Selim, kampta olan eski tanıdığı bir gerilla arkadaşı Mikail'den "Gidip dönmeyiz herhalde artık, hakkınızı helal edin" tarzında hatır da istemişti. Ancak böyle de olsa sınırı geçişi gerçekleştirmişti.

Agit, bu düşüncelerden sıyrılarak aceleyle kendini açık havada bekleyen gerillaların yanına gitti. Hava çok sakindi bu nisan gününde. Baharın ortasında, kışın o bitimsiz geceleri artık çok geride kalmış, günler epeyi uzamıştı. Gökyüzünde, yer yer koyulaşıp, yer yer de nerdeyse beyaza yaklaşan duru bir mavilik bütün dünyayı mutlulukla kucaklamak istiyordu. Hava açık olduğundan, güneş ışığı atmosfere girdiğinde, bünyesindeki en kısa dalga boylu mavi ışın, yine muziplik yaparak aradan sıyrılmış ve gaz molekülleri ile toz parçacıklarına çarparak diğer ışınlara oranla en fazla bir şekilde etrafa saçılmıştı. Ondandır ki masmavi bir kubbe, iç açıcı bir dinginlikle, Haftanin'deki gerillaların da üstünü örtmüştü.

Agît, arazide kaya ve taşların, toprağın üzerinde gelişigüzel oturmuş gerillaların yanına gittiğinde hepsi birden ayağa kalktı, o da eliyle oturmalarını işaret etti. 60 kişilik karma bir gruptu bu. Bir kısmı farklı yörelerden ve Bekaa Vadisi-Şam Önderlik sahasından gelen militanlarken, çoğunluğu Botanlı gençler oluşturuyordu. 15 Ağustos'un etkisiyle Atılım'dan etkilenerek bazıları grup halinde, bazıları tek tek, ama peş peşe ilk katılımları yapıp gelen gencecik köylülerdi. Bunlardan, Botan'ın Qalê, Holê, Hosyan, Omyanus, Avyan, Bacrit köylerinden katılıp yapıp gelen 15 kadar genç, önce Güney Kürdistan'ın Çiyayê Spî dağındaki kampa götürülerek kış boyu orada askeri ve siyasi eğitim görmüşler, devre bittiğinde de Nisan ayında pratik için görevlendirmek üzere Haftanin'e getirilmişlerdi. Kendilerinden başka yine Botan'dan yeni katılan 10 kişilik kadar bir grup daha getirilmişti buraya.

Agît, toplantı bileşimine, PKK'de Apo'dan kaynaklanan bir gelenek olduğu üzere, dünyada, bölgede ve Türkiye'de son siyasal gelişmeler ile hareketlerinin içinde bulunduğu durum üzerine geniş bir değerlendirme yaptıktan sonra, IKP ile içine girdikleri çatışmayı da anlattı. Son konu üzerinde özellikle durdu. Tam bu konuya geldiğinde, Agît'in bayağı celallendiği kimsenin gözünden kaçmadı. Sıcağı sıcağına daha yeni çatışmadan çıkıp gelmiş ve yanındaki bir grup arkadaşını toprağa verip yola çıkmıştı. Duyguları o anda ister istemez isyana kalkmıştı.

Henüz Nisan ayı olduğundan, sak'larını ayağından çıkarmamış, şalvarın paçalarını içine koyarak sarı mekaplarının üstünde sıkı bir şekilde bağlamıştı. Üzerinde ise, şık duran, albenisi çok öteden çağrı yapan iyi bir parka vardı. Suriye'deyken kışın orada giydiği ve gelirken beraber

getirdiği bu parkayı, Avrupa'daki PKK taraftarı Kürt yurtseverleri, militanların kullanması için örgüte yardım olarak göndermişti.

Bu da Agît gibi Kürdistan dağlarında gece-gündüz, yaz-kış dolaşan birisi için bulunmaz bir hediyeydi. Sırtında aynı su geçirmez özellikteki külahıyla yeni parkası da üzerinde olduğundan, militanlardan bazıları onu gördüğü gibi bir yolculuk kokusunu almıştı.

İşaret parmağını havaya kaldırıp öfkeli bir şekilde sallayarak son derece sert ve kendinden emin bir üslupla konuşmaya devam etti:

"Yemin içiyoruz ki, biz o arkadaşlarımızın kanını yerde koymayacağız. Daha dün 8 yoldaşı kucağımda sonsuzluğa uğurladım. Bunun nasıl bir acı olduğunu ancak biz biliriz. Gencecik dağ gibi 8 yoldaş! Bunların sorumlusu kim? Elbette ki, faşist Türk sömürgeciliği. Ülkemizin bütün makus talihinin, onca yıkımın, katliamlar ve yoksulluğun ve şimdiki yaşanan sorunların da asıl sebebi odur. Güney Kürdistan'a kadar bile uzanarak, KDP, IKP gibi güçler üzerinden bizlere komplo kuruyor, tehdit ediyor, herkesi sıkıştırıyor ve ortalığı karıştırarak en ufak bir Kürt kıvılcımını bile söndürmek istiyor. Ama biz, asla yılmayacağız ve her gün daha kendimizi güçlendirip, eksikliklerimizden dersler çıkararak partimiz PKK önderliğinde mutlaka zafere ulaşacağız. Yaşasın Kürdistan! Yaşasın PKK! Yaşasın Ordumuz HRK! Kahrolsun Faşist Türk Sömürgeciliği!"

Gerillalar konuşmasından epeyi etkilenmişlerdi: Hem içeriğinden hem üslubundan hem de vücut dilinden. Sloganlar kısmında hepsi heyecanlanarak, tümü birlikte toplu bir ses çıkartarak ve sert bir şekilde ayağa kalkıp ona eşlik ettiler. 60 gerillanın sesi dağların en derin dehlizlerinden en yüksek zirvelerine kadar yankılanarak ulaştı nerdeyse.

Konuşmadan sonra, toplantı gerillaların düzenlemesinin yapılmasıyla devem etti. Agît, çoğu Botanlı yeni katılım olan 30 kişilik bir birlik oluşturarak kendisi başına geçti. Artık ülkeye girilecek ve yeni dönem pratiği için kuvvetler alanda yoğunlaştırılarak, gecikmeli ve eksiklerle de olsa Aralık 84 toplantısının planlamasına vücut buldurulacaktı.

Agît'in birliği hiç beklemeden, toplantının ertesi akşamı kamptaki arkadaşlarıyla tek tek vedalaşarak yoğun operasyonların yapıldığı Botan'a doğru yola çıktı.

Bu grubun dışında, düzenlemesi Botan'a yapılan diğer gerillalar da Botan'a geçti aynı dönemde. Bunlar içinde ülke içine yeni yeni girmekte olan kadın gerillalar da vardı. Dersimli Saadet ve Rûken, daha önce ülkeye geçmiş olan Havva ve Hatice'den sonra Kuzey Kürdistan'a ilk geçen kadın militanlardı. Her ikisi de PKK'nin 80 öncesi kadrolarından

olan bu kadın gerillalar, örgütün genel yurt dışına çıkışıyla Lübnan-Filistin Kamplarına gelip orada eğitim gördükten sonra tekrar Doğu-Güney Kürdistan üzerinden dönüş yapmışlardı.

Agît'in grubu, hızlı bir yürüyüşle, yola çıktığı ilk gecede sınırı geçerek Uludere'nin Mijîn ile Şîrîş köyleri arasına ulaşıp orada konuşlandı. Gündüz orada kaldılar. Gerillaların savaşma coşkusu, doğanın bahardaki çılgınca açılıp serpilmesiyle birleşince, ikisi arasında gizemli bir bağ oluşuyordu. Her ikisi de o an dizginlenemez bir durumdaydı, içlerinde ne varsa adeta hepsini bir seferde boşaltmak istiyorlardı. Bu dökülüş, iki kardeşin serpilişi gibiydi: Yaşam ve ölüm! İlk bahar bütün cömertliğiyle yaşamı dünyaya boşaltıyorken, gerillalar kan kusan silahlarıyla ölümü dökmek istiyorlardı orta yere. Onlara göre, bu, doğanın bir kanunu gibiydi: Nasıl ki, ağaçlar ve doğa, sonbaharda sararıp tükendikten sonra baharda yeniden doğarsa, Kürdistan'daki çürümüşlük de temizlenip hayatın yeniden doğuşuna yol vermeliydi.

Ana birlikte olan, Perwari'nin Qalê köyünden Xişman, grubun en genç üyesiydi; henüz 15 yaşındaydı. Çiyaye Spî'ye eğitime giden 15 kişilik Botanlı gençler grubundan biriydi. Grup mola verdiğinde dinlenmek için bir köşeye çekilen bu genç köylü, utangaç bir şekilde ağaç dallarından yatacağı yeri yaparken, etrafındaki doğanın zenginliğini bir keşif yapar gibi aniden fark etti. Dikenli-dikensiz, tadı acı veya şirin, her türlü ot yükselmiş, yeşil parlayışlarla en vahşi zamanlarını yaşıyorlardı. Kırmızı rujdan mora göz kapaklarına kadar her renkte makyajını tazelemiş güzel genç kızlar resmi geçidi gibi, her renkte çiçekler zaman zaman esen hafif rüzgârda bir o yana bir bu yana zarifçe salınıyorlardı. Ağaçlar, yapraklarını açmış, her biri birer yeşil çarşafa bürünmüş gibiydiler. Meşe ağacının beyaz çiçekleri, etrafa saçılmış dalların taşıdığı yeşil gök kubbedeki yıldızlar misali durup gelen geçene göz kırpıyordu. Xişman, "Pehh, bu Kürdistan'ın her tarafı böyle çok ağaçlıymış ha, hepsi de meşe ağacı, vel vel vel!" dedi kendi kendine ve kalkıp bu merakla etrafındaki doğa ve ağaçları hayranlıkla izledi bir süre:

"Hepsi de aynen bizim oralardaki gibiler!"

Onu az öteden gözleyen Agît, sözlerini duymuş, hareketlerini izlemişti. Yavaşça yerinden kalkıp geldi.

"Ağaçlar çok mu tuhafına gitti" dedi. Xişman neye uğradığını şaşırdı, köylü utangaçlığı her yanını sardı, "Keşke şimdi burada yer yarılsa da kaçıp içine saklansam" dedi içinden. Agît, utandığını anlamıştı, kolundan tutup "Gel hele, utanacak ne var" dediyse de, delikanlı yüzünü öte tarafa çevirdi. Komutanı sonunda, köyünden başka pek bir yeri görmemiş ve daha çocuk denecek yaşta gelip gerillaya katılmış bu savaşçısını ikna edip karşısına oturttu ve,

“Sana bu ağaçları biraz anlatayım, Xişman heval” dedi. Agît’in en başta önem verdiği konu, Apo’nun tilmizi olduğundan, savaşçılarını eğitmek, her fırsatta onlara bir şeyler verip donatmaktı. Anlatmak için kendini hazırlıyordu ki, yakındaki iki gerilla daha onları izlemiş olduğundan onların yanına geldiler. Böylece Agît’in küçük bir meclisi oluşmuştu. Komutan, onların da gelişinden sonra anlatmaya başladı:

“Evet arkadaşlar, gördüğünüz gibi ülkemizde en çok meşe ağacı var. Bu bizim için bir şans. Petrol gibi bir zenginliğimiz bu da. Ama petrol yer altında, bu yer üstünde. Bir de petrol zehir doluyken, aksine ağaçlar oksijen kaynağıdırlar. Bu anlamda hayatın sürdürülmesinde vazgeçilmez işçilerdir onlar. Uzun ömürlü olan meşe ağacının bize birçok faydası vardır. Meyvesi olan palamuttan boya yapıldığı gibi, içinden çıkan pelit de hayvan yemi olarak kullanılır. İnsanlar da yemiş olarak yer aslında. Kestane benzeridir, bazıları şirindir ve olduğu gibi yenir; bazı cinsleri acımtıraktır. Bu ikincileri bir gece suda bekletirsen ya da ateşte pişirirsen acılığı gider ve onu da güzel bir yemiş olarak yiyebilirsin. Biz Lolan kampında 1982 ve 83 kışında iki yıl palamut ekmeği yiyerek idare ettik. Bize faydası tarihi önemdedir yani.”

Agît’in bu son sözleri üzerine gerillalar da gülerek, daha bir ilgiyle dinlemeye başladılar. Özellikle genç Xişman, işte evlerinin orada bir ağaçtır diye her gün yanından vurup geçerek önem vermediği bu ağacın, meğer ne büyük faydaları varmış da bilmiyormuş diye düşünüp, ağzını açmış, komutanına bakarak onun sözlerinin tek bir kelimesini bile kaçırmak istemiyordu.

Meşe ağacı anlatısı bitince, Agît’in meclisindeki militanlar, onu yakalamışken farklı sorular sorup sohbeti uzattılar.

Birlik oradan kalktıktan sonra akşam yine yola devam ederek Uludere’nin meşhur Kêla Memê dağına çıktı. 2 saatten fazla yol yürüyerek yorgun argın, takatsizlikten darmadağın olmuş halde ta üstüne ulaştılar. Mola verdiklerinde karanlıkta herkes kendisini olduğu yerde birer ölü gibi yere attı. Gecenin ürkütücü karanlığına bir de anki derin sessizlik eşlik ederek onu daha da çekilmez kılıyordu. Zaman zaman acıklı ötüşünü duyuran Pepûk kuşu sesinin dışında gecenin tek ritmi, bitkin savaşçıların düzenli nefes alış-verişleri ve kalp atışlarının sesiydi.

Sonra Agît’in sesi sakince duyuldu:

“Heval, isteyen sigara içebilir ama herkes avucunun içinde gizlice içmeli. Bir de bir kişi yaksın, diğer arkadaşlar onun sigarasıyla birbirine devrederek yaksınlar.”

İzin verilmesiyle, hemen herkes en sevdikleri dostlarını on gündür görmüyormuş gibi sigaralara sarıldılar. Bir müddet sonra yine komutandan gelen talimat üzerine grup kalkıp yola devam etti. Komutan tek sıra

halinde giden grubunun ön kısmında yer alıyordu. Henüz birkaç adım gitmişlerdi ki, 4. sırada olan Agît bir ara geriye baktığında tehlikeyi fark etti. Çok rahatsız oldu. Niye bu tür şeyler ortaya çıkıyordu? Hemen yerinden çıktı ve kenarda durmaya başladı. Grup ne olduğunu anlamamıştı, ama komutana bir şey diyemezlerdi. Her geçen Agît'e bakıp geçiyordu. Sırası gelip de genç Xişman ona yaklaştığında kaşlarını çatarak öfkeyle,

"Xişman, senin elindeki nedir öyle!?"

Xişman, sert bir şekilde kendisine yöneltilmiş bu sesten ürkerek, heyecandan, suçlunun suçunu bir şartlanmayla otomatik itiraf etmesi gibi, "Sigara heval Agît!" diye cevap verdi.

"Niye öyle yapıyorsun? Bilmiyor musun yolda sigara içilmez? Ya düşman uzaktan görürse ne olur, bu kadar arkadaşın hayatı tehlikeye girmez mi, hıı?

Xişman donup kalmıştı,

"Ben, ben avucumun içinde…"

"Olmaz heval olmaz, ben senin avucunun içinde sigaranın ateşini gördüm işte, pek ala düşman da görebilir. Yapmayın böyle!"

"……"

Genç gerilla bu arada iki açıdan zor durumdaydı; hem işlediği suç hem de o sırada avucundaki sigara epeyi acıtıyordu canını. Komutanı ona kızdığında heyecanın da etkisiyle parmakları arasında yanmakta olan sigarası çevreden görünmesin diye iyice avucunun içine yerleştirmiş, elini tam kapatmıştı, ondan ötürü de sigaranın ateşi derisini yakmaya başlamış ve gittikçe acıtmıştı. Agît konuşup da zaman uzadıkça, sigara da daha fazla elini yakıyordu, ama o canını dişine takmış direniyordu.

"At onu ve bir daha olmayacak, tamam mı?"

"Tamam heval Agît!"

"Bu hepimiz için geçerli: Biz gerillayız, gerilla yolda sigara içmez, içemez, mola verildiğinde herkes sigarasını içer, kalkarken de izmaritini toprağa gömer ya da bir deliğe saklar ve öyle yola düşer. Koca dağda bir izmariti kim görecek demeyin. Çobanlar ve köylüler hep gelip buraları dolaşıyor, birisi görür ve düşmana söylerse, izimizi bulmuş olur ve bizi takip ederler."

Agît, Xişman'a yaptığı ve özellikle gruptaki herkesin de dikkatini çekmek için dile getirdiği bu uyarıdan sonra hızlı hızlı yürüyerek yine yerine gitti.

Rahatlayan Xişman, hemen sigarayı yere atıp, sanki sönmeyecek gür bir ateşmiş gibi, işini sağlama almak için ayağıyla uzun süre durmadan basıp çiğnedi. Ta ki, bırak ateşin sönmesini, sigaranın kendisinden artık paramparça olup hayır kalmayana kadar.

Grup kendisini Kêla Memê'den aşağı Geliyê Tirşê'ye bıraktı ve Hozê köyünün alt kısmından Serikê Dêryan alanına ulaşarak artık vakit geç olduğu için gündüzü geçirmek üzere orada kaldılar.

Baharın yeşilliği içinde herkes kendisine bir köşede yer yapıp kimisi uyur, kimisi de fazla ısıtmasa da uzanmış güneşin tadını çıkarmaya çalışırken, Xişman'ın yanına onun gibi genç ve gerillaya beraber katıldıkları köylüsü Evdê öteden geliyordu. Genç gerilla Evdê'nin gözlerinin içi tam bir çocuk sevinciyle parlıyordu ve iki avucunu birleştirmiş içinde bir hazine taşıyor gibiydi. Avucundakilere bir şey olmasın diye çok dikkatli hareket ediyor ve daha uzaktayken bir elindekine, bir Xişman'a bakıp gülüyordu. Xişman tam bir merak içine girdi: Neydi o öyle arkadaşını o kadar sevindiren? Acaba ikisinin de çok arzuladığı patlayıcı kalaşnikov mermisi mi bulmuştu bir yerden? Ama mermi olsa niye öyle tuhaf bir şekilde iki avucunda tutsundu ki? Cebine koyardı. Yoksa kuru fıstık mı birileri ona vermişti? Fıstık olsa ne iyi olurdu, o kadar yemeyi arzuluyordu ki? "Yok ya" dedi sonra kendi kendine "fıstık falan değil!" Bayağı meraklanmıştı genç gerilla, "Neydi bu?" Mecbur Evdê yanına ulaşana kadar sabredecekti.

Diğeri ise, sanki bilerek arkadaşını meraktan öldürmek istiyormuş gibi, iki adımda yolu kat edip gelmiyor, dikkatli adımlarla ve bazen de sevincini paylaşmak istediği başka birilerini arar gibi gülen gözlerle etrafına bakıyor, sonra tekrar avucunun içindeki hazineye bakıyor ve ardından bir daha Xişman'a bakışlarını yöneltiyordu.

Arkadaşının tam meraktan çatlayacağı anda Evdê onun imdadına yetişti ve yanına ulaştığı gibi avucunun içini ona doğru eğerek "Bak bak!" dedi. Xişman, Evdê'nin avucunun içine bakınca "Ben de dedim nedir?" dercesine dudak büküp arkadaşına manidar bir bakış fırlattı. Sonra elini uzatıp Evdê'nin avucunun içinden bir kuş yumurtası çıkarıp "Nerden getirdin?" diye sordu. "Dolaşırken orada arazide buldum. Hayvan, üstü korunaklı, fazla yağmur almayan bir yerde toprağın içinde kuru otlarla güzel bir yuva yapmıştı kendisine, bunlar da içindeydi, alıp geldim." Evdê'nin avucunda 3 tane büyükçe bıldırcın yumurtası vardı. Kirli beyaz yumurta kabukları üzerinde bir noktadan, onun belki bin katı büyüklükteki ebatlara ve bir yaprak benzerinden, etrafı düzgün olmayan dikdörtgenimsi yapıya kadar çok çeşitli boyut ve şekillerde benekler vardı. Küçük yapılı bir göçmen kuş olan ve kışlarını Orta Afrika'da, yazı ise başka yerlerde geçiren bıldırcınlar her yıl olduğu gibi bu baharda da buralara gelmişlerdi.

Yumurtayı Xişman'ın elinde gören Agît oraya gelerek, "Bu ne?" diye sordu. Xişman, sigara olayını hatırlayarak, "Ne olur ne olmaz!" diye düşünüp, hemen dedi,

“Heval Agît, bunlar bıldırcın yumurtası, Evdê bir kuşun yuvasından çıkarmış.”

Komutan bu lafı duyunca kızgınlığından sol gözünün üst kapağı seğirdi, onunla birlikte kirpikleri iyice bakılmadığında fark edilmeyecek derecede oynadı. İçinde biriken öfkeyi patlatacaktı ki, tam son anda durdu, “Kendine hâkim ol Agît, sen ne yapıyorsun, böyle mi komutanlık yapacaksın savaşçılarına. Savaşta bir komutanın duygularına hâkim olamaması ve kendi üzerinde oto kontrol yapamaması kadar tehlikeli bir şey yoktur. Bunlar daha çocuk, 15-16 yaşlarında! Belli ki geri aile ortamında da eğitim anlamında pek bir şey almamışlar. Onları gün gün bir çocuk gibi eğitip büyütmek lazım, başka türlü disiplinli ve etkin savaşçı yetiştirilemez, topluma faydalı bir insan da…” dedi kendi kendine, sonra her iki göz kapağını da kapatıp birkaç saniye kendisini sakinleştirdi. Arkasından genç gerillaya sordu:

“Niye getirdin bunları Evdê?”

Karşıdaki biraz şaşırmış olarak,

“Yemeye…”dedi. “Pişirip sana getirecektim heval, tadı çok güzeldir.” Agît buna, kızgınlığın şekil verdiği masumane bir sükûnetle,

“Ama ben senden istemedim ki. Bunlar daha yumurta, günah değil mi? Anneleri var bunların, daha doğup civciv olacaklar, büyüyüp çoğalacaklar” diye konuştu onlara.

Bu sırada Xişman araya girdi:

“Heval Agît çok doğru söylüyor Evdê, biraz sabret hele bunlar doğsun, büyüsün, eti budu tutsun, ondan sonra insan kesip yiyebilir.”

Komutan, yere düşüp kırılan bir bardak şangırtısı gibi kendisini çarpan bu sözlerin sahibine baktı, sadece hafif gülümsedi. Bunu ters yorumlayıp cesaret alan Xişman, doğru bir söz söylemiş olmanın verdiği gururla arkadaşı Evdê’ye bakıp “Ya, heval Evdê…” dedi ağzının içinde.

Agît bu sefer yeni bir şeyi kavramaları için tane tane onlara anlatmak gerektiğini düşünerek konuşmasını sürdürdü:

“Hayır heval Xişman, ben öyle de demiyorum, hayvanlar da bizim gibi canlı, onların da bizim gibi aileleri var, anne-baba, kardeşleri var. Onların da bizim gibi canı acır, üzülür, kızarlar. Yani onların da bizim gibi yaşamaya hakkı var. Kuşlar da varlıklarıyla doğamızı zenginleştiriyor, ülkemiz Kürdistan’ı şenlendiriyorlar, niye onları yok edelim ki? Bu yumurtalarda yenecek pek bir şey de yok, yazık değil mi boş yere onları telef edelim?”

Genç gerillaların komutanlarından duyduğu şeyler çok yeni şeylerdi, köylerinde, aile çevrelerinde bu tür şeyleri hiç duymamışlardı. Doğru, hayvanlara günah olduğu söyleniyordu, ama onların çoğu etlerinin yenmesi için vardılar bu dünyada. İnsanlar gibi bir aile olduklarını,

duyguları bulunduğunu falan işitmemişlerdi. O nedenle tuhaflarına gittiği gibi, ilgilerini de çekmişti, üstünde düşünmeyi sevdiler.

Agît, sonunda "Tamam, öyleyse bunları götürüp tekrar yerine koyun" dediğinde, iki gerilla da aynı ortak bir refleksle,

"Ama olmaz ki artık heval Agît, o yuva bir daha kurulup da kimse bunlara bakmaz artık" diye cevap verdiler. Bazı şeyleri de komutanları bilmiyordu, ama kendileri biliyordu, bunun hazzını da o anda yaşadılar. Sonra, gidip her üç yumurtayı, "Boşa gitmesin" deyip, eski simsiyah çaydanlıklarında ve ceviz ağacı dallarından yaktıkları bir ateşin üzerinde kaynatarak yediler.

O günün akşamı grup Bestler'e gitti; artık esas üs alanlarına ulaşmışlardı. Apocuların daha ilk Botan'a ayak bastıklarından itibaren temel konumlanma yeri seçip kendilerini güvende hissettikleri alandı burası. Geniş bir sahaya yayılmış yumuşak denebilecek bir arazi yapısı, bol sayıda uygun dere ve tepeleri, pınarları ve akarsuları, ormanları ve taşlık-kayalık yerleriyle gerilla savaşı için elverişli bir alandı. Alanın bir taraftan Şırnak'a, bir taraftan Hêzil Çayı, Uludere ve Güney Kürdistan'a, bir taraftan Perwari ve Beytüşşebap'a açılması, Çirav ve Gabar dağlarına kadar ulaşılabilmesi onun stratejik önemini gösteriyordu. Bu özelliklerinden dolayı ve gerillalar sahayı üs alanı olarak seçtikleri için askerlerin de kolay kolay girip hakimiyet kuramadıkları bir yerdi.

Gece Bestler'de kaldıktan sonra ertesi gün Agît, yola çıkarmış olduğu tüm birliğini toplayarak herkes için belki aylardır arzuladıkları, bazılarının kim bilir belki rüyasını bile gördükleri beklenen o haberi verdi. Komutanları toplantıda ilk ağızdan duyurduğunda buna en çok sevinen, grubun 15, 16 veya 17 yaşlarındaki en genç üyeleri oldu. Çünkü 15 Ağustos Atılımı sonrası daha ilk günden ruhlarını tutuşturup onları gerilla saflarına çeken, henüz o çocuk yaşta kendi toprakları için bir şeyler yapabilme fırsatı veren o arzuydu: Eylem!

Toplantı içinde Agît'in "Herkes hazırlansın birlik olarak ülkede ilk eylemimizi yapacağız!" dediğinde, herkes sevinip daha o andan kafasının içinde çeşitli hayaller kurmuşken, komutanlarının devam eden konuşmaları bu sefer onları adeta bir hayal kırıklığına uğratmıştı. Ondan ötürü, toplantının havası dakikalar içinde nerdeyse tümden değişti. Her şeyin sebebi komutanları olarak yine aynı kişinin kurduğu o cümleydi:

"Ama bizim bu eylemimiz askeri değil, siyasi bir eylem!

O zaman grubun çoğu üyesi aynı sitemde bulundu: "Aa! Olur mu ama şimdi bu!"

Grubun üyelerinin çoğu köylü kökenli olduğundan, hayatlarında duymadıkları birçok yeni kavramı da şimdi öğreniyordu. Toplantı, eylem ve şimdi duydukları, ilk duyduklarında da kendilerine tuhaf gelip

güldükleri "siyasi eylem" gibi deyimleri örgüte girdikten sonra bellemişlerdi. Yoksa onlar, birbirini vurmaya "kavga", "döğüş" diyor, en fazla "harp" kavramını büyüklerinden duydukları için biliyorlardı. Toplantı kavramı yerine de çevrelerindeki büyüklerinden zaman zaman duydukları "Biz oturup konuşacağız," "Gelin bunu birlikte oturup konuşarak halledelim" türü laflar vardı.

Eylemin askeri olmaması çoğunun epeyi canlarını sıkmış olsa da "Madem komutan arkadaş öyle uygun görüyor, bu daha doğrudur öyleyse" deyip, Agît'e olan güvenle yola düştüler. Bestler'de Zorava köyünün alt kısmında Jîrkî aşiret mensuplarının gov'ları vardı, gidip onları toplayacak ve konuşma yapacaklardı. Komutanlarının toplantıda üstüne basarak dile getirdiği özellikle şu sözler Xişman ile Evdê'nin aklından hiç çıkmıyordu:

"Biz toplantı yaparken arkadaşlar çok dikkatli olsunlar, etrafı iyice kontrol edip güvenliği tam sağlasınlar. Ha bir de sakın köylülere kimse kötü davranmasın. Ceza var ha unutmayın!"

Nihayet akşam, Agît'in belirlediği plan çerçevesinde belirlenen saatte "siyasi eylem" yerine gittiler; düzenli bir şekilde gov'a girip, alanı tuttular. Sonra Agît ve yanındaki birkaç gerilla, binalar içinde en geniş olanına gidip oturdu. Ev sahibi göze çarpar bir misafirperverlikle onları karşıladı. Bu arada grubun diğer üyeleri 2-2 evlere dağılarak tüm erkekleri oraya getirip topladı; yaklaşık 30 kişi olmuştu. Xişman ile Evdê de bu arada toplantı yapılan evin çevresindeki nöbetçi grubu içinde yerlerini almıştı.

Odada en üst başa oturtulan Agît'in her iki tarafına ikişer tane üst üste, koyu kırmızı ve kalın ipliklerle işlenip, aynı cins siyah ipliklerle ise üzerine güvercin motifleri yapılmış yüksek yastıkları konulmuştu. Komutan, grup üyesi propagandacı Kemal'i çağırıp yanına oturttu. Propagandacı Kemal, Agît'in '80 öncesi dönemden beri tanıdığı Batman kadrolarındandı. Zaten aynı gençlik kuşağı üyesiydiler. Kürtçesi ve belagati iyi olduğundan Agît konuşmacı olarak onu öne çıkarıyordu. Progandacı Kemal, çerçevesini Agît'le birlike çizdikleri etkili bir konuşma yaptı. Bir saat kadar süren toplantıda, PKK hareketinin tanıtımı, geliştirdikleri yeni silahlı mücadeleyle Türk devletinin içine girmiş olduğu baskıcı tutum ve ulusal kurtuluş savaşında Kürt köylülerine düşen görevler dile getirildi.

Toplantı sonrasında Agît, Xişman ile grubun diğer üyelerinden Sarı Kinyas ile Bacrît köyünden Bünyat'ı çağırarak bir not verdi ve götürüp Mergûmarê'de Erdal arkadaşa teslim etmelerini istedi. Gerillalar hareketli olduklarından, Erdal'ın muhtemel yerlerden biri olarak orada olabileceğini söylemişti.

Üç genç vakit geçirmeden gidip Mêrgûmar'a ulaştılar. Gece sık ormanın içinde sağı-solu dolaşarak, yüksek sesle "Heval! Heval!" diye çağırarak ne kadar aradılarsa kimseyi bulamadılar. Oradan Mêrgûmar'ın alt kısmına düşen Çemkê Tehlo'ya gittiler, karanlıkta köye dalıp arkadaşlarını sordular. Kimseyi bulamayınca yiyecek olarak biraz ekmek ile jajî, soğan, çay ve şeker alıp tekrar çıktılar.

Öğlene doğru uyanıp, önce kapkara tenli çaydanlıkta su kaynatıp içine çay attılar, ardından Xişman'ın siyah-beyaz kefiyesini sofra olarak kullanıp beyaz iç tarafını iyice açıp yere serdiler. Üç tane, henüz renkli kâğıtları üstünde küçük konserve kutusunda çaylarını doldurup sofraya indirdiler. Çayları tavşankanıydı, ama kutuda olduğu için görünmüyordu; olsundu, bu pek sorun değildi, onlar biliyordu ya tavşankanı olduğunu. Ardından küçük bir naylon çıkın içinde verilen jajînin ağzını açıp tam orta yere serdiler. Sonra soğanı tel tel edip sofraya dağıttılar, ardından otları güzelce yıkayıp küme küme önlerine indirdiler. Aynı kuşaktan üç genç, kendilerine güzel bir sofra kurmuşlardı. Yemeğe başlamadan önce durup bir süre, renk renk ve otların hoş kokusunu yayan sofralarına şöyle bir baktılar: Evet, güzel ve memnuniyet vericiydi. Her birisi kefiyenin bir kenarına oturmuştu. Önlerine birer tandır ekmeği aldılar ve onu ikiye bölüp yarısının ortasına enlemesine bir miktar jajî serip üstüne soğan koydular. Ardından ekmeği burup dürüm yaparak iştahla ağızlarına götürdüler. Her birisi dürümlerinden bir lokma koparıp yedikçe "Üfff! Ne güzel tadı varmış ya!" diye yemeği öve öve bitiremediler. Aslında yemekten o kadar tat almalarının bir nedeni de açık ve temiz havada yemeleri ve hep arazide dağda dolaştıkları için iyi acıkıyor olmalarıydı.

Akşam hazırlanıp tekrar köye gidip baktılar, aradıkları arkadaşlarından kimse oraya gelmiş mi diye. Yine kimseyi bulamayınca geri dönüp tekrar yola düştüler ki, aşağıdan bazı kimselerin geldiğini gördüler. Tüfeklerinin takırtısı ta uzaktan duyuluyordu. Hemen kendilerini yere atarak silahlarını onlara doğrulttular. Xişman, askerse kendilerinin gerilla olduğunu anlamasınlar diye sadece iki kelime Türkçeyi kendisini zorlayarak yüksek sesle hançeresinden çıkarttı: "Dur! Kimsiniz?" Karşıdan gelenler de aniden kendilerini yere atıp "Siz kimsiniz?" diye cevap verdiler. Sarı Kinyas hemen Xişman'ı uyardı:

"La bunlar asker Xişman!"

"Nasıl anladın ki?"

"Baksana Türkçesi çok düzgün, güzel."

Kinyas, çocuk aklıyla heyecanlanıp Kürtlerin böyle düzgün Türkçe konuşamayacağını düşünmüştü; doğru ya arkadaşları Kürt'tü, nerden böyle asker gibi konuşabileceklerdi.

Bu sırada Kinyas'ın etkisinde kalan Bacrîtli Bünyat da araya girdi:

"He ya bunlar asker gerçekten, fırsattır hepsini vuralım Xişman."

Xişman şaşırmıştı, o şimdi komutan gibiydi, ona öneri yapıyorlardı, ama kendisi daha çok genç biriydi ve köyünden çıkıp buraya gelmişti, eylem falan da daha yeni görüyordu. "Hele dur, acele etmeyeyim" dedi kendi kendine. Beş dakika kadar öyle yerde karşılıklı mevzilenmiş halde bekleştiler. Bir onlar, bir bunlar "Kimsiniz siz?" "Siz kimsiniz? deyip durdular. Açık vermemek için başka lafta etmiyordu her iki taraf.

Zaman ilerledikçe Xişman sıkıştı, terledi. Yanındakiler ha bire onu sıkıştırıyordu:

"Ya haydi vuralım, şimdi onlar ateş eder, ne duruyorsun sen."

Ne yapacağını şaşırdı, kafası zonklamaya başladı; vursa, ya arkadaşlarıysa, buralarda olacaktı çünkü aradıkları gerillalar. Vurmasa, eğer onlar asker ise kaçırmış olacaklar ve sonra yanındakiler onun için "Korktu!" diyeceklerdi. Gururu izin vermediği için öyle bir şeye, vurmaya niyetlendi. Bu sırada Sarı Kinyas, durmuyor, ikide bir "Haydi ya ne duruyorsun vuralım, haydi!" deyip duruyordu. Xişman özellikle onun bu yaklaşımından iyice irrite oldu ve artık dayanamayıp öfkeyle arkadaşına dönerek bağırdı:

"Tamam ya sus hele bir! Vuracağız işte, tamam!"

Sonra tekrar elindeki silaha yoğunlaşıp, önce karşıdan sesin olduğu yere hedefledi, o noktayı başlangıç yaparak karşı grubun olduğu yeri seri kurşun atışına tutacaktı.

Bu sırada karşıdakiler de belirsizlik içinde bu grubun kim olduğunu anlamaya çalışıyordu. Erdal, onlara cevap vermişti. Eğer bu kişiler askerse tuzağa düşüp kendilerini arkadaşları zannederlerdi, onlar da fırsatını kollayıp vururdu. Bu belirsiz bekleyiş içinde Erdal da silahını karşıda yere yatmış gruba sabitlemişti, o da özellikle sesin geldiği noktaya. "Artık çok uzadı" deyip, atış için her zaman yaptığı gibi içinden "Tanrı günahlarını affetsin!" dedi. Birini öldüreceği zaman bunu hep söylüyordu içinden, genelde bir eyleme giriştiğinde ya da bir çatışmaya başlarken de (insanlar öleceğinden) diyordu. Kendisi Marksist-Leninist ve Apocu biriydi, ama yine de hem hoşuna giden bir deyim olduğu için, hem de dinsel bir söz olsa da vurduğu kişilere özel düşmanlığı olmadığını, son tahlilde onlara da acıdığını ifade ettiği için bu cümleyi içinden kendi ruhuna dönük olarak diyordu.

Bu sırada yanındaki arkadaşı Erdal'a dedi,

"Belki de asker değildir, mahkumlar ya da arkadaşlar olabilir."

"Bakalım göreceğiz, askerse kendileri bunu açığa verir ve biz vururuz. Böyle yapmaz da bize ateş ederlerse de karşılık verir vururuz."

“Bu kadar bekledik, bu dediğinin ikisi de olmadı, belki başka birileridir, bence Kürtçe çağıralım bir sefer de.”

Erdal, bu öneriyi düşündü, arkadaşı doğru diyordu.

“Tamam, olabilir” dedi yanındakine. Arkadaşı bu sefer Kürtçe, biraz da kızmış olarak,

“Kuro hûn kî ne?”[23]dedi.

Bu cümleyi duyan Xişman aniden rahatlayıp hareketlendi, iyi bir gelişmeydi bu, hemen o da Kürtçe cevap verdi:

“Em heval in!”[24]

Bunun üzerine Erdallar da biraz rahatladı. Yine de tedbirli davrandılar:

“Biz de arkadaşız. Eğer arkadaşsanız sizden birisi buraya gelsin.”

“Tamam, ama sizden de birisi kalkıp gelsin.”

“Tamam, olur.”

Bunun üzerine her iki taraftan birer kişi aynı sırada ayağa kalkıp birbirine doğru yürüdü. Her iki grup birbirine inanıp artık yan yana geldikten sonra, Xişman hemen dedi,

“Ben Xişman’ım, bu Kinyas, bu da Bünyat, Güney’den yeni geldik.” Sonra ilk iş olarak grup komutanı olduğunu anladığı uzun boylu gerillaya sordu: “Senin adın ne?” Karşıdaki cevap vermedi. Bir daha üsteleyerek sordu, bu sefer Erdal,

“Benim adım Erdal” dedi.

Xişman buna sevinip, bir daha merhaba etti ona ve,

“Ha aradığımızı bulduk, dünden beri sizi arıyoruz biz de.”

“Niye ki?”

“Biz Agît arkadaşın yanındayız, o bizi gönderdi, bu notu sana vermemi istedi.”

Not yine Apocuların ‘80 öncesi bir tarzı olarak, bir sayfanın çeyreği bir kâğıda yazılmış, sonra epeyi katlanarak bir muska haline getirilmiş, bir çeyrek sayfa kağıtla da paketlenmiş ve üzeri hiç açık yer kalmayacak şekilde iyice para bandıyla sarılıp kapatılmıştı. Erdal, notu eline alınca keskin dişleriyle köşelerini parçalayıp açtı ve okudu. Sonra hiç beklemeden “Tamam, haydi gidelim” dedi.

Erdal, o süreçte Uludere’de faaliyet gösteren yerel grubun başındaydı. Agît, ülkeye girerken “Bestler’de buluşalım ” diye not göndermişti ona, randevu için tarih de vermişti. Agît, Botan’daki tüm gerilla sorumlularını aynı randevuya çağırmıştı, yeni yıl için Botan sathında düzenlemeleri yapıp pratik planlamalara ulaşacaklardı toplantıyla. Ondan ötürü Erdal, Bestler’e grubundan iki kişi ile gelmişti.

Erdallar, Xişman tarafından, Bestler-Korta Xanê denen yere Agît’in yanına götürüldü. Burası Şırnak’ın arka tarafında ağaçlarla kaplı dağlık

bir araziydi; Pîro Dağı'nın ön kısmında, Cinêwer ve Bêlîzer köylerine yakın bir alandı. Burası köy değildi, ama orada bazı köylülerin gov'ları vardı. Verilen randevu üzerine Botan'ın tüm yerellerinden gelmiş olan gerilla yöneticileri orada toplanmıştı: Uludere, Eruh, Gabar, Cudî, Garisa. Bestler'in kendi yerel biriminin sorumlusu olarak Firaz da biriminden 3 kişiyle gelmişti. Merkezi yönetici olarak Sarı Cemal de toplantı yerine gelmişti. Sarı Cemaller esas çalışma alanları olan Mardin'e gitmedikleri için artık orada kalmış ve Botan çalışmalarına katılıyorlardı. Erdal'ın yanı sıra Bedran ve Doktor Baran da hazırdı Korta Xanê'de.

Botan PKK yönetimi burada açık arazide toplantıya başladı. Günlük oturumlar dolu ve bol tartışmalı geçiyordu. En isabetli bir şekilde önlerindeki dönem için kuvvetler düzenlemesini yapıp, doğru bir planlama çıkartmaya dönüktü tüm çabalar. Agît, toplantıda epeyi yoğunlaşıp arkadaşlarını doğru kararları almaları için aydınlatmaya çalışıyordu. Önündeki küçük kareli deftere metal bir tükenmez kalemle notlarını yazıp bitirdiğinde, Sarı Cemal'in konuşması 3 dakikadır sona ermiş onu bekliyorlardı. Hemen başını kaldırıp görüşlerini sundu:

"15 Ağustos'ta başlayan silahlı mücadele atılımımız Ocak 1985'te doruğuna ulaşmıştı arkadaşlar. Bahar planlamamız doğru ve gerçekçi bir karardı. Ancak kararın doğru bir taktik altında planlamasına girilmemiş ve şimdiye kadar yaşanan aleyhteki olaylar zinciri ile doruğa çıkmış olan umut ve eğilimleri sekteye uğratmıştır. Düşmanın en çok yüklendiği alan olarak Botan'da bize verdirdiği kayıpların bir cevabı olarak ve inisiyatifi tekrar kendi elimize almak için güçlü bir atılıma geçmemiz gerekmektedir. Bunun için yeterli sayıda ve zayıf olmayan bölge birimlerini yeniden oluşturmanın yanı sıra, bence bir ana birlik de örgütlemeliyiz. Bu ana birlik adeta tüm sahayı harekete geçiren bir motor görevini görmelidir. Bölgeler kendi çapında kitle-örgütsel çalışması ile eylem programını uygular, ana birlik de bunu genel için yapar, bazen bu ihtiyacı tek başına giderir, bazen de gelip bölge güçleriyle birleşerek bunu hayata geçirir."

Agît'in konuşmasını bitirmesiyle Sarı Cemal, kendi içinde "Bu arkadaş gerçekten askeri konularda hepimizden daha çok gelişecek biri" diyerek, tereddütsüz bir biçimde ilk başta izin isteyip söz aldı:

"Arkadaşın dediklerine noktasına kadar katılıyorum, etkili bir mobil kuvvetimiz mutlaka olmalıdır."

Herkes, Sarı Cemal'in "…noktasına kadar katılıyorum" lafına kendini tutamayıp güldü. Sarı Cemal'den sonra, kendi içinde "Bizim Cemal'de tam bir politikacı yeteneği var" diye düşünen Firaz da askeri bir bakış açısıyla değerlendirmiş olduğu Agît'in görüşlerini onayladı.

5 gün süren toplantının sonunda, eldeki kuvvetleri ihtiyaç nedeniyle kararak Gabar-Eruh, Cudi, Uludere, Garisa ve Bestler'in yerel birimleri

7-8 kişilik gruplar olarak yeniden oluşturuldu. Aynı zamanda Botan için Agît'in komutasında ana birlik de örgütlendi.

Bazı nedenlerle toplantıya katılamamış olan Selim'e sonuçları aktarmak üzere Sarı Cemal görev üslendi ve birkaç günlük zorlu arayış ardından Selim'e ulaştı. Selim, Sarı Cemal'in anlattıklarını ses çıkarmadan dinledi. Renk vermemeye çalışsa da oldukça gergin olduğu hissediliyordu. Sonunda "Kendi olmadan toplantı yapılmasını doğru bulmadığını, daha çok bölge birimi örgütlemek ve sayılarını küçük tutmak gerektiğini, bunların örgütlemesini kendisinin yapacağını" belirtti. Açıkça söylemese de yetkinin kendisinde olduğunu hissettiriyordu. Bunun üzerine toplantının kararlaştırdığı bölge birimleri değişerek, her alana yayılmış küçük küçük birimlerin örgütlenmesi esas alındı. Selim sadece Agit komutasında örgütlendirilen ana birliğe karışamadı. Dolayısıyla ana birlik çalışması olduğu gibi devam etti.

Agit ile birlikte Güney Kürdistan'dan gelen Xişman da ana birlikte görevlendirilmişti. Toplantı sonunda komutanı onu yanına çağırdı:

"Xişman heval, köyünüz buraya yakın, eve ziyarete gidip gelmek ister misin?"

Doğrusu, genç savaşçı böyle bir şey beklemiyordu, pek aklında olan bir şey de değildi. Ani gelen bu teklife şaşırmıştı biraz. Kendiliğinden iç sesi yükseldi o anda: "Vallahi bu Agît arkadaş, o kadar büyük bir komutan ama çok vicdanlı, bu kadar iş yoğunluğunda, düşman operasyonları ortamında benim gibi bir savaşçının iyiliğini düşünüyor. Hiç demiyor da 'Ya bu gider, gelmezse?...'"

"Valla heval sen bilirsin, eğer sen istersen giderim."

"Git, git, git bir annen babanı gör, onlarınki de ciğerdir, şimdi seni çok düşünüyorlardır, hem sen de özlemişsindir. 3 günde dön ama. Ha, silahını da götürme, sivil bir insan gibi git, yoksa bakarsın başın belaya girebilir."

"Tamam heval."

Xişman Agît'in yanından ayrılırken komutanı gülerek ona yeniden seslendi:

"Ama dikkat et ha, seni kandırıp orada tutmasınlar, bir daha dön mutlaka."

Xişman, bunun üzerine erken gençliğin verdiği tüm saflıkla,

"Yok vallahi heval Agît, beni orada tank-topla da kimse tutamaz, 3 günde mutlaka senin yanında olacağım" dedi.

Üçüncü gün Xişman dediği gibi tam zamanında dönüp onları tekrar buldu. Gelirken de annesi "Oğlum arkadaşlarınla yersiniz" diye Kurdi tûrik'ına evlerinde olan yeşil soğan, peynir, keşk, biraz pestil doldur-

muştu. Ayrıca lazım olur diye iğne-iplik, bir küçük makas, ayakkabı dikmek için bir çuvaldız ile Agît için kendilerinin örmüş olduğu bir çift kahverengi baklava dilimi desenli yün çorap koymuştu. Yoksul bir aileydi, evde var olan imkânlarını tûrik'e doldurmuşlardı.

Ana birlikte, Agît'in yanı sıra, Eruh baskını günleri gibi Erdal ve Bedran vardı: Erdal, komutanın askeri yardımcısı, Bedran ise siyasi yardımcısıydı. Toplam sayıları 24'dü. Bileşimin yarısından fazlası 15 Ağustos Atılımı sürecinde gerillaya katılan Botanlı gençlerdi. Bunların bir kısmı da Xişman gibi çok genç yaştaki savaşçılardı. Pervari'nin Omyanus köyünden Ahmet Rapo'nun yanı sıra, Şırnak-Cûdî'nin Spîndarok köyünden Afarof Mahmut ve kardeşi Metin ile yine Cûdî'nin eteğindeki, Şırnak'a bağlı Serê Dehlê köyünden Kâmil de bu gruptaydı. Kâmil örgüte çocuk yaşta katılmıştı ve ana birliğin lojistikçisiydi. Hakeza Pervari'ye bağlı Omyanus köyünden Haşim'in oğlu Ahmet ile Holê köyünden Resûl'un yanı sıra Bestler'in Çemkê Tehlo köyünden Muhsin de ana birliğe seçilen genç savaşçılardı. Bunların dışında Şırnak merkezden, Bestler'in Hosyan ve Xara Şêro köyünden katılımlar da Agît'in yeni birliğinde yer alıyordu. Botanlı gençlerin savaşçı yeteneği ve alanı tanıma özellikleri dikkate alınarak özellikle seçilmişlerdi. Ana birlikte ayrıca propagandacı Kemal ile Dersimli Doktor Baran da yer almıştı. Agît, birliğin belagat ihtiyacı gereği güvendiği ve sevdiği bir arkadaşı olarak Propagandacı Kemal'i birliğe özellikle alırken, grubun sağlık ihtiyacı için de Dersimli Doktor Baran uygun görülmüştü.

Doktor Baran, çok kemikli yapısıyla grup içinde hemen seçiliyordu. Hafif dalgalı simsiyah ve gür saçlarını kâkül tarzında ve alnının yarısından fazlasını kapatacak biçimde öne bırakıyor ve kocaman camlara sahip dereceli bir gözlük takıyordu. Gözlüğü yukarıdan siyah ve gür kaşlarına kadar ulaşırken, alt taraftan ise bıyıklarına dayanıyordu. Bıyıkları ise bir avuç dolusuydu, bir traktörün römorku dolusu; ağzını hemen hemen tümden kapatıyordu. Siyah sakalını da bırakıp epeyi uzatmıştı. Ona baktığında, yüzünü saç, gözlük ve sakal-bıyıktan ibaret görüyordu insan. Bu haliyle, korkutucu biri olarak algılansa da nazik tavırları ve etrafına hep kibar gülücükler dağıtan babacan tavırlarıyla, savaşçıların sempatisini kazanan mutaassıp bir aile reisi gibiydi adeta. Zaten savaşçıların çoğu da onun oğlu olacak yaştaydı.

Bu renkli grubun giyimleri de rengârenkti. Birlikte flaş elbise üniformalardı! Bir deneme olarak İran'da diktirilen üniformalar dağ koşullarına uygun olmadığından genelde komuta düzeyi tarafından benimsenmediği için, bir nevi ortada kalmış ve uygun görülmeyip pek resmiyete de geçmediği için, daha çok hoşuna giden bazı gerillalar tarafından bireysel bir tercih olarak kullanılıyordu. Kurulan yeni ana birliğe resmiyeti

de olsun diye giyilmesi için getirmişlerdi. Yaklaşık 2 mangaya ancak yetiyordu. Erdal başından beri hoşuna gittiğinden hep giymişti. Erdal'ın askeri özelliği, kendi gerilla hareketlerine bir yenilik getireceği ve üniforma olduğu için kullanılması gerektiği düşüncesinden ötürü ona bu seçimi yaptırmıştı. Tabi, elbisenin halk içinde yeni bir şey olarak bir hava yaratıp özel bir saygı görüp otorite olarak kabul edilmesi de bu seçimde etkendi. Taraftar köylüler ona "HRK elbisesi" diyordu. Erdal, komutanlıkta ciddi ve iddialıydı, ondan ötürü de silahtan elbiseye kadar, bunu her şeyiyle dört başı mamur bir şekilde yapmak istiyordu. Özellikle boyu da uzun olduğundan belki de en çok ona yakışıyordu. Grupta birçoğu da ona diyordu "Erdal arkadaş vallahi sen tam komutanlar gibi oldun!" Kalanlarını da savaşçılar giymişti. Savaşçılar, bayağı bir heyecan ve ciddiyetle pantolon ve gömleği giyip, sarı keplerini de başlarına oturttular. Keplerinde sarı zemin üzerindeki kızıl yıldız hemen göze çarpıyor ve bir hava veriyordu onlara. Gömleğin ceplerine iplikle işlenmiş "HRK" yazıları da onların kimliğiydi zaten. Savaşçılar bu elbiseyi giydiklerinde kendilerine epeyi bir güven geldi, sanki farklı biri oldular ve daha bir gururlandılar.

Üniforma dışında birlikteki diğer giyimler Kurdînî giyimlerdi. Kimisinin sarı, kimisinin yeşil, kimisinin de siyah köylü şalvarları, yine farklı renklerde şutikleri ve bazısında kara lastik, bazısında mekap, bazısında da farklı farklı spor ayakkabılarıyla bir halk ordusu oldukları her hallerinden belliydi. Çünkü kendi imkânları pek olmadığından, elbise-ayakkabı namıma halk yardım olarak ne verdiyse onu giymişlerdi. Takımın komutanının üzerinde ise eski gök mavisi elbisesi vardı.

İşte, böylesi bir anatomiye sahip ve en çok da gerillaya yeni katılmış gençlerin sevinip coşkuya kapıldıkları bu seçme birlik, geçen dönem pratiğine müdahale gücü olarak, kış-bahar mevsimleri boyunca Türk kolluk kuvvetlerinin aldığı sonuçlar ve yaşanan gerilla kayıplarına karşı etkin ve seri eylemlerle atılıma geçip, durumu PKK lehine çevirmede başlıca rolü oynayacaktı.

Ana birlik, kurulduğundan sonra vakit geçirmeden ilk eylemini planladı. Agît, "Ses getiren bir eylem olsun" diye düşünmüş ve Şırnak kent merkezine Uludere yolu girişindeki Jandarma Alay Komutanlığı'nın nizamiyesine saldırı yapmayı önermişti yönetime. Erdal ve Bedran da uygun görünce yönetimin aldığı kararı hayata geçirmek için tüm birlik hazırlanarak, yüksek Pîro Dağı'nın hemen altındaki noktalarından, kimi sırt çantalarının üstüne bağlanmış parkaları, kimi çantalarının arkasında sallanan gece rengi çaydanlıkları ve üstü kamufle edilmiş su bidonlarıyla yola düştüler. Eylem yerine yakın olabilsinler diye Bestler'in Çilê Nimêja'ya ulaşmak istiyorlardı.

Çilê Nimêja, Şırnak'ın hemen üstünde şehre hâkim yüksek bir dağdı; şehir oradan birkaç kilometre uzaktayken de en yüksek yeri olduğundan aynı zamanda tüm alana hakimiyeti olan stratejik bir yerdi. Şırnak ve Bestler'in her ikisi de buraya üstlenenlerin adeta ayakları altında kalır; yamaçlarında kurulan şehre inmek zor değildir artık. Yaklaşık 2000 metre yükseklikteki bu güzel dağ, sarp yapısı, ağaçlık ve kayalıklarıyla çatışmalar için elverişliyken, yaşamın diğer bir alanı olarak yamaç paraşütü açısından da uygun bir yerdi.

Ana birlik, gecenin sessizliğini, sadece ha bire karanlıktan kopan bir parça gibi ilerleyip giden gerillaların "Pat! Pat!" diye hafiften çıkardıkları ayak seslerinin bozduğu romantik bir yolculuktan sonra, daha çok kayalıklı bir yapıya sahip dağın üstündeki noktaya ulaştı. Gündüz orada kaldılar. Yolculuk boyunca ve o gün, baharın gençlik iksirini bir kez daha içip esrimişlerdi sanki. İçinde bulundukları ayın çiçekleri açmış, etrafa rayihaları ve güzellikleriyle meydan okuyorlardı. Temiz bir kalpteki saflık ve masumiyeti ifade eden papatyalar, hoş kokularıyla yanlarından geçen gerillaların başlarını çevirip kendilerine bakmalarını, belki de gizli bir güçle emrediyorlardı. Zarif ve adını aldığı kırmızılar içindeki bir gelin gibi kendi ipince bedeni üzerinde sallanıp duran gelincikler, bu halleriyle hüznün hep dik duran abidesini andırıyorlardı. Yol kenarlarındaki gelincik tarlaları ise her geçene tam bir görsel şölen sunuyordu.

Sipîndarok Köyünden Metin, duruşu çok hoşuna gittiğinden uzanıp bir gelincik çiçeği koparmak isteyince, Propagandacı Kemal hemen onu uyardı:

"Kopardın mı canlılığını kaybeder, bir tül gibi hassas yaprakları dağılır, biliyorsun, ölür, o özgür bir çiçek, bırak, dalında daha güzel."

Metin, Kemal'e hak verdi, elini çekti.

O sırada Bedran geldi yanlarına. Her ikisine de baktı ve derinlere giderek eliyle bir kan gölü gibi geniş bir sahaya yayılmış kıpkırmızı gelincik tarlasını gösterip konuştu:

"Bu çiçekler için "kavuşamayan aşıkların çiçeği" diyorlar. O nedenle olacak ki bakın, bütün bedenleri kanlar içinde. Biz aşık Kürt şövalyeleri de biraz böyleyiz, bir türlü Kürdistan'a kavuşamıyoruz."

Tam bu sırada Propagandacı Kemal araya girdi, önce Bedran'a baktı, sonra Metin'e ve ağzından heceleri ağır ağır düşürdü:

"Ve onlar gibi kan içinde kalıyoruz. Evet, yakında biz de bu narin çiçekler gibi kanlı bedenlerimizle toprağa düşeceğiz."

Metin ona baktı, güldü ve başını sallayıp konuştu:

"Öyle deme ya heval Kemal, hemen öyle kısa sürede ölecek miyiz ki?"

3 kişilik yönetim, gündüz kendi arasında yaptığı organizeye göre, sadece bir nizamiye vurulacağından eylem için bir grubun gitmesi yetecekti. Bedran, grubun komutası için gönüllü olmuştu. Agît, tamam deyince, çoğunluğunu Botanlı genç savaşçıların oluşturduğu 8 kişilik bir ekip seçti. Afarof Mahmut ve Muhsin de grubun içinde yer almıştı. Metin de eyleme gitmek için çok ısrar etmişti, ama Bedran, böyle bir grup olarak gittikleri bu göreve iki kardeşi birden almak istememişti. Önceden keşfi yapılmış ve imkânlara göre gerekli istihbaratları alınmış olduğundan, gündüz silah ve cephane hazırlıklarını yaparak akşam arkadaşlarıyla vedalaşıp kendilerini dağdan aşağı şehre doğru bıraktılar. Bir ölümkalım olayına gittikleri için sağ dönemeyebileceklerinden yoldaşlarından hatır istiyorlardı.

Alanı iyi tanıdığı için, iki kardeşiyle birlikte PKK gerillası saflarında olan Afarof Mahmut grubun öncüsü idi, hemen arkasında Bedran yer almış, gerektiğinde onu yönlendiriyordu. Tıknaz yapısı ve köylü emekçiliğinden gelen dayanıklı bünyesiyle hiç durmadan yol gidiyordu bu tipik köylü yetişkini. O da kefiye kullanmayı sevmiyordu, ondandır ki başı açıktı hep. Siyah düz saçlarını düzenli keser, bir aile babası olarak hep olgun hareket ederdi. Öncü olduğu halde ağır makineli afarofunu kimseye vermemişti. İyi kullandığı ve sürekli taşımak için gücü yerinde olduğundan hep o silahı kaldırmıştı; bundan dolayı da adı "Afarof Mahmut" olarak kalmıştı.

Bedran, kefiyesini geleneksel Urfa tarzı sıkı bir biçimde başına bağlamıştı: Her iki yan kanatlarını çapraz bir biçimde başından çevirerek getirip kendi başlangıç yerinde araya sıkıştırıp sabitlemiş, ucu sivri bir atkuyruğu gibi olan 3. arka kanadı ise sırtında aşağıya doğru serbest bırakmıştı. '80 öncesi günlerde Urfa ve Amed'de ünlendiği ad olarak "Reşo" kimliğine bürünmüştü yine. Daha o zamanlar vurucu yeteneğinden ötürü ve esmer olduğu için Kürtçe "kara yiğit veya karaoğlan" anlamına gelen bu adı almıştı. Her can almaya gittiğinde ruhundaki tüm acımasızlık hemen yüzüne yansıyordu. Şimdi de öyle olmuştu, yüz ifadesi sertleşmiş, içindeki intikam duygusu çehresine vurmuş ve zalimleri cezalandırma arzusu kabarmış bir şekilde yol alıyordu.

Diğer savaşçıların ise kimisi zarif yapılı HRK üniforması içinde, kimisi de pamuk-naylon karışımı siyah-beyaz ya da kırmız-beyaz kefiyelerini, ilk eyleme gitmenin heyecanı, gururu ve kendine güven duygusuyla alengirli bir şekilde başlarına bağlamış olarak yol alıyorlardı.

Şehre yetiştiklerinde, karanlıkta sessizce nizamiyeye yaklaştılar; Bedran, Afarof Mahmut'un da aralarında olduğu 4 savaşçıyı 2 -2 biraz geride savunma amaçlı mevzilendirdi, diğer 4 savaşçıyı ise birbirine pa-

ralel olarak ikişer kişilik iki grup halinde ateş timi olarak hazırladı. Onlarla belli bir yere kadar gitti, sonra mevzi olarak kullanacakları yerleri göstererek geri afarof silahının yanına savunmaya geldi. Onlardan ayrılırken tekrar,

"Kesin dediğimi yapın, ilk olarak roketi attıktan sonra, ateşi çok yoğun açıp göz açtırmayın onlara, esas darbeyi o zaman vuracaksınız çünkü, sonraki kurşunları daha denetimli atın" dedi.

Ateş timleri karanlıkta nizamiyeye iyice sokularak Bedran'ın gösterdiği yerlere ulaşıp mevzilendiler. Nizamiyede askerlerin hiçbir şeyden haberi olmadan yol üstünde ve çevrede dolaşıyor, yüksek sesle konuşuyor, bazıları da şakalaşıyordu. Epeyi asker de vardı. Jandarma alayı da oraya uzak değildi, hemen nizamiyenin arkasındaydı. Ateş timinden RPG silahını taşıyan, cadde üstünde kontrol yapan askerleri, diğeri mevzidekileri hedef alacaktı. Öyle de oldu. Muhsin RPG'nin üstünde takılı halde olan roketi omuzu üzerinden cadde üstündekilere sabitledi, Resul da kalaşnikofuyla onları nişan almış bekliyordu, roketin hedefine doğru yol almasıyla o da tetiğe basacaktı. Şakalaşan askerlere bakan Muhsin, öfkesinden burnundan soluyarak "Eğlenin siz, şimdi görürsünüz gününüzü işgalci askerler" diye mırıldanarak tetiğe bastı. Arkasından alevler püskürterek fırlayan roket tam hedefini bulmuştu. Değdiği yerde, büyük gümbürtü, etrafı aydınlatan kırmızı dalgalar ve askerlerin canhıraş çığlıkları birbirine karıştı. Aynı anda diğer 3 gerillanın ilk şarjörlerindeki kurşunlar seri modda üst üste hedefe gitmeye başladı. Muhsin, çantasını indirmiş bir roket takılı RPG'nin yanı sıra geride kalan gerillalardan birinin kalaşnikofunu da almıştı. Roketi attığı gibi o da tüfeğine sarıldı. Habersiz yakalanan askerler neye uğradığını şaşırmıştı, ilk panikle askerlerin her birinden çıkan tuhaf sesler ile vurulanların göğe doğru yükselen acı feryatları birbirine karıştı.

İlk atışla cadde üstündeki ve nizamiye yerinin kapısındaki 3 asker hemen vurulmuştu. Biri göğsünden, diğer biri de kasığından ve başından aldığı yaralarla, ölümle kısa bir umutsuz boğuşmadan sonra teslim olmuşlardı. Üçüncüsünün karnı mermiyle dolmuştu, ama yaşama arzusu halen direniyordu.

Saldırıdaki gerillalar, ilk atışla inisiyatifi eline almıştı. Yoğun ve hızlı harcanan ilk şarjörleri bittiğinde her dördü, mevzide yarı beden uzanmış, o an hiçbir sıcaklık taşımayan soğuk yüzleriyle hemen kalaşnikoflarının kavisli şarjörlerini kendi ekseni üzerinde ters çevirip, silaha takılı şarjöre bağlı halde yedekte bekleyen ikinci şarjörlerini silahlarına taktılar. Bunu yaparken her 4 şarjördeki saydam ambalaj bantları karanlıkta bir an beyaz bir şimşek gibi parlayıp söndü. Ardından ateşe devam

ettiler. Ama bu sefer komutanları Bedran'ın iyice tembihledikleri akıllarında olarak daha kontrollü atış yapıyorlardı. Vakit kaybetmesinler diye, daha gündüzden iki şarjörü alt kısımlarından birbirinin üstüne gelecek şekilde ambalaj bandıyla sarıp bağlamışlardı. Şarjörlerden birini silaha takmış, diğerini silaha takılı şarjöre bağlı halde yedekte hazır bekletiyorlardı. Devam eden yoğun ve durmayan ateş altında hedef çökmüştü. Siperlerdeki askerler de hem gevşek mevzilendikleri için hem de panikten bazıları kaçıştığından, onlar da darbe yemişlerdi. Gerillalar ise durmadan hedefi iyice eziyordu.

Düşman da ilk panikle uzun bir süre afallamış ve bir curcuna yaşamıştı. Daha sonra akıl edip 3 MG-3 ile gerillalardan atışa devam eden saldırı grubunun olduğu alanı rastgele ateş altına aldılar. MG-3 etkili bir silah olduğundan onları giderek zorluyordu. İki MG-3 kurşunu gelip Resul'u kıl payı geçti: Bir kurşun kara lastiğini sıyırıp "Zingg!" diye sertçe yerdeki taştan sekip uzağa gitti, diğeri de ateş etmekte iken silahının arpacık yuvasının üst kenarını yalayarak geçip karanlıkta kayboldu.

Karşı silahın atışıyla birlikte hemen gerillaların savunma grubu devreye girmişti. Bir afarof ve ferdi silahlarla alaya etkin atış yaparak bir ateş dengesi kurdular. Bedran, hem afarofu yönlendiriyor hem de kendisi afarofla yarışırcasına kalaşnikovuna yüklenmiş çatışıyordu. Çatışmayı kendi üstlerine çekip saldırı grubunu rahatlatmak için mevzide giderek daha açık hareket etti. Bu sırada bir kurşun gelip kefiyesini yandan delip geçti, kefiyesinin bir kanadı açılıp yana düştü. Afarof Mahmut aceleyle kolundan tutup "Heval, sen dur hele biraz!" deyip onu geriye çekmek istedi, fakat o kızarak "Bırak beni ya hele!" deyip bir kanadı açık kefiye ile çatışmaya aynı hızla devam etti.

Karşı tarafta kendine gelen alay komutanı jandarma albay, akıl edip gerillaların etrafını kuşatma hazırlığına girişti. Bedran da zaten tecrübelerine dayanarak böyle bir şey yapabileceklerini düşünüyordu. Ondan ki, saldırı timinin geri çekilmesi için işaret verdi ve artık zaten o zamana kadar işlerini bitirmiş olan ateş grubu savunma ateşi altında geri çekildi. Arkadaşlarının yanına gelip hep birlikte tekrar dağa doğru çıktılar.

Ana birliğe ulaşan grup daha sonra köylülerden, o gece 6 askerin öldüğünü duydular. Buna en çok da eylemde soğuk çehreleriyle en önde olan masum yüzlü kurbanlar saf bir çocuklukla sevindiler.

***

Kayalıkların arasında oluşmuş küçük koyakta her altısı mevzilenmişti. Nisan ayının son günleri yaşanıyordu. Kimisi çukurun

kenarındaki büyük kayaların ardında idi, kimisi de kalınca gövdesi olan, üstü yemyeşil ağaçların. Az ilerideki iki ayrı tepeye kurulmuş olan MG-3'ler aniden böğürtü gibi bir sesle çalışınca kurşunlar gerillaların olduğu yeri doldurmaya başladı. Kendilerini hemen geriye atıp korunmak için mevzilerin dibine sindiler. Bir mermi, grup sorumlusu Cihan'ın hafif dalgalı kumral saçlarını kulağının üstünden "Trakkk!" diye bir sesle birlikte bir patika gibi yol yaparak geçti. Cihan, ani bir refleksle başını sola fırlatmasıyla mevzinin dibine çökmesi bir oldu. Çiya'nın kendisine siper aldığı koca ağacın iki tane kalın dalı üstündeki dolu yapraklarla "Şraakk!" diye gerillanın üzerine düştü. MG-3'ler durmadığından gerillalar doğrulamadı, öyle beklediler. Bir MG-3'de diğer yönden bağırmaya başlamıştı.

Öyle bekliyorlardı ki, koyu yeşil renkleriyle 4 adet parçalı el bombası aynı anda ortalarına düştü. MG-3 kalkanı altında askerler koyağa yaklaşıp bombaları atmıştı. Gerillaların hepsi gözleri açık bir şekilde bombalara baktılar. Atılmalarıyla birlikte sayaç devreye girmişti. Birkaç saniye içinde patlayarak gerillaların hayatlarını almaya gelmiş bir Azrail'e dönecekti her biri.

Çatışma içinde olanlar Şehit Abdülkadir Çubukçu grubu üyeleriydi. 6 kişiydiler. Adını aldıkları Abdülkadir Çubukçu, Batmanlı olup, yurtdışına çıktıktan sonra 1 Mayıs 1982'de, Lübnan'ın başkenti Beyrut'ta bir İsrail bombardımanında şehit düşmüştü. Grubun komutanı, PKK'nin Garzan Bölge Komitesi üyesi Kurtalanlı Cihan'dı.

Cihan, 12 Eylül öncesi Kurtalan'da faaliyet yürütmüştü. Lübnan'daki Filistin kamplarında o da yurt dışına çekilen PKK'liler gibi askeri ve siyasi eğitim gören kadrolardandı.

1982'nin Eylül ayının ilk haftasında Şam'da en son PKK Liderinin kendileriyle toplantı yapmasından sonra kalabalık bir grupla Kürdistan'a doğru yola koyulmuştu. Apo'nun, "İdeolojik ve politik üstünlük bizdedir. Sorun bunu pratik politikaya dönüştürmektir. Yani örgüt ve eylemi pratikte yaratmaktır. Bunu başaracak olan da siz kadrolarsınız. O anlamda diyorum ki, her şey size bağlıdır. Zafer de yenilgi de pratikçilerin yaratıcılığına bağlıdır" biçimindeki son sözleri, altın bir çan gibi kafasında çalıp duruyordu.

Grupları kılavuzsuz olduğundan 9 saat yanlışlıkla ters yöne gitmişler, açlık ve yorgunluktan bitap düşmüşler, tamamen yabancısı oldukları deniz gibi bir arazide el yordamıyla yürümüşlerdi. Biraz gizlilik içinde ve tedbirli davranmaları, biraz da şansın yardım etmesiyle sonunda Dicle nehrini geçip, iki gün sonra Eruh'a ulaşmışlardı.

Burada sorumlusu olduğu 4 kişilik bir grup halinde ilk keşif-istihbarat faaliyetlerinde bulunmuş ve Eruh köylüleriyle yavaş yavaş ilişki

kurmuşlardı. Yeni bir grubun yerlerine gelmesiyle onlar Kürdistan'ın batısına yüzlerini çevirdiler.

1983 yılı ocak ayının başlarında, kuzey rüzgârlarının delice estiği, birkaç metre karın içinde gece-gündüz demeden yol gidiyorlardı. Ancak Botan Çayı geçiş vermiyordu. Çayın etrafındaki sular bile soğuktan donmuştu, ağaçlar buz kesmişti. Geri de dönecek durumları yoktu. Grup şiddetli kışın ortasında donma tehlikesi geçiriyordu. Durumun ciddiyetini gören grup sorumlusu Cihan, intiharvari bir riski göze alarak grubunu peşinden sürüklemiş ve uygun bir yer bularak çıplak bir halde suya vurmuşlardı. Buz tutmuş suda karşıya geçene kadar hepsinin bedeni jiletle kesilir gibi soğuktan paramparça olmuş ve kendilerinden geçmeye ramak kalmıştı. Suyu geçtikten sonra zorbela bir ateş yakarak biraz ısınıp hiç durmadan yola devam etmişlerdi. Arkadaşlarının kalbi, Cihan'a karşı, bu "kurtarıcı"lığından ötürü bir kez daha minnet ve güven duygusuyla dolmuştu.

Yol üzeri uğradıkları Kurtalan'ın köylerinden birinde ihbar edilmişler, tanımadıkları yurtsever bir köy imamının onları ovada 4 gün boyunca kimseye söylemeden saklaması sayesinde kurtulmuşlardı. İmam, onlara kılavuzluk ederek Garzan Çayı'nı da sağlam olarak geçirmişti. Adam Cihan'ın ağırbaşlı lider özelliği ve bakışlarına yansıyan samimi karakterinden etkilenmişti.

"Bir gün tekrar karşılaşma fırsatımız olursa seni hemen tanıyacağım. Çünkü bu yüz hafızama kendi resmini çizdi" demişti Cihan'a. Cihan da ona,

"Biz de isteriz bir daha karşılaşmayı, zaten işimiz halkımızla iç içe olmak. Ama bizim hayatımız da avcının namlusunun ucundaki şahin gibidir, ne zaman düşeceğimiz belli olmaz" diye cevap verdi.

Cihan'ın grubu on bir saatlik bir yolculuktan sonra mola vermiş, o karın içinde bir ateşin etrafında, uykunun kendileriyle acımasızca alay ettiği saatler sonra aşırı soğukta yatamamış halde akşama doğru tekrar yola düşmüşlerdi. Engebeli arazide yoğun kar ve baş gösteren tipi altında ancak kaplumbağa hızıyla yol gidip, çoğu sefer kısır bir döngüde tekrar hep aynı yere gelip, zor bela iki saatlik yolu 6 saatte aşarak tanıdık bir köye ulaşmışlardı. Köydeki ilişkileri onları biraz uzaktaki bir akrabasının evine götürmüştü. Kapının önüne kadar ağır yükün altında ıhlayarak geldiklerinde, bedenlerinin her tarafı buz kesmiş olduğundan, oflaya puflaya o kadar çaba göstermelerine rağmen hiçbiri eğilebilip de ayakkabısının bağcığını çözememişti. Eğilebilseydiler bile elleri donduğundan ipleri kavramasına imkân yoktu. Durumu çabuk fark eden dostları hemen eğilip tek tek hepsinin ayakkabısını çıkarmıştı.

Evdekilerin hepsi devlete düşman gibiydi. Onları getiren dostları üst

üste galiz küfürler ediyordu. TC, 1940'larda Bekirîler'e çok zulüm etmiş, evlerini yakmış, çok sayıda insanını öldürmüş ve yaralamıştı. Ondan ötürü aşiret doğal PKK'li gibiydi.

"'Namus' nedir kardeş? Namus sadece aile mi ki? Hiç de öyle değil. Namus vatandır, topraktır!" diyordu ev sahibi.

Bir süre o evde dinlendikten sonra tekrar yola çıkmışlar, iki gün yol yürüdükten sonra Sason'a varmışlardı.

1983 yılında Cihan'ın grubu Sason, Mutki, Şirvan gibi kasabalarda dönemin "keşif, istihbarat ve üslenme" çalışmalarını yürüttü.

'84 yılında Botan yol güzergahı üzerinden Orta Kürdistan'a takviye yapılmıştı. Maraşlı Nebil'in yanı sıra Batmanlı Cahit, grubuyla geldi. Alan geniş olduğu için, Serhat, Mardin'in dışında burası ve Dersim ile Amed'in de Botan gibi kendi içinde bölgelere ayrılarak, her yerin ayrı ayrı silahlı birimlerinin olması yoluna gidiliyordu. Bunun için peyderpey bu taraflara yeni gruplar gelecekti artık.

Nitekim '84 yılında, Lolan'da 1982-83 kışındaki üçlü kitap çalışmasını bitiren Celal Hoca da bu sahaya gönderilmişti.

Celal Hoca, Çınarlı olup başka bir örgütten PKK'ye katılmış, 12 Eylül dönemi öncesinde Diyarbakır ve Adıyaman'da örgüt çalışmasında yer almıştı. Yurt dışına çıkıp Lübnan-Filistin kamplar sürecini yaşadıktan sonra Kürdistan'a gelmiş ve hem Doğu hem de Güney Kürdistan'da bir dönem örgüt çalışması yürütmüştü. 1984 nisanındaki Çiyayê Reş toplantısında Şirvan-Mutki-Sason alanlarına yetkili düzeyde görevlendirilmişti.

Cihan, 1984 yılında öncü gerilla çalışmalarını daha çok Şirvan-Mutki alanlarında yoğunlaştırdı. Aynı zamanda temel eğitimini aynı dönemde Lolan'da alan Fexrî de bu sahaya gelmişti.

Celal Hoca ile Cihan'ın öncülüğünde, Şirvan-Mutki hattında hemen hemen hiç ilişki yokken, kısa sürede alan tanınıp önemli bir taban oluşturuldu. Sason'da bölge sorumlusu olan Nebil'in çalışması sonuçsuz kalmışken, bu alanda 14 Ağustos'ta Şirvan şehir merkezinde yankı yapan bir kent eylemi gerçekleştirilmişti. 15 Ağustos Atılımı sonrasında da devletin operasyonel saldırılarına karşın Şirvan, Siirt, Kurtalan'da başarılı eylemler geliştirildi. Cihan'ın sorumlusu ve Fexrî'nin üyesi olduğu "Şehit Abdülkadir Çubukçu grubu" Şirvan-Mutki alanında bu açıdan önemli bir rol oynamıştı.

Eylemlerin gelişmesiyle birlikte 1985 yılı başından itibaren Türk kolluk kuvvetleri de alanda yoğun bir saldırıya geçmişlerdi. Her türlü gıdanın alana girişi yasaklanmıştı, böylece gerillaları erzaksız bırakma amaçlanmıştı. Köylülere zorunlu nöbet tutturulup her gelen geçenden kimlik kontrolü yapılmaya başlandı. Köylere telefonlar çekildi ve köy

bekçilerinden bir milis örgütlenmesi geliştirildi. Askeri harekâtta sonuç almak için 1000-1500 kişilik "Bolu Hava İndirme Taburu" bile getirtilmişti.

Nebil itirafçı olup operasyonlarda beyin takımında yer alarak yüzlerce insanı tutuklatmıştı. Bunlarla halkta korku ve güvensizlik yaratıp gerillalara kitle desteği zayıflatıldı. Alanda muhbir ağının yaygınlaşması da buna eklenince, ağır kış koşullarında zor durumda kalan militanlar, yine (halkın "Ali Bozar" adını taktığı) itirafçının yönlendirmesiyle Hürmüz'de alınan darbeden sonra 9 Mart 1985 günü Sason-Mereto Dağı'nda da kuşatılmıştı. Bunlar "Şehit Edip Solmaz Birliği" savaşçılarıydılar. 3 metre kar içinde 8 saat süren çatışma sonunda birlik komutanı Cahit ve 7 gerilla hayatını kaybederken, örgütün açıklamasına göre 1 subay, 2 astsubay, 25 er ve ihbarcı öldürülmüş, çok sayıda asker de yaralanmıştı.

Ardından 28 Mart günü Şirvan'ın Simxor köyünde yaşanan yeni bir çatışmada, 1984'de gerillalara katılıp Güney Kürdistan'da PKK'nin temel eğitiminden geçerek alana gelen, Şehit Abdülkadir Çubukçu grubunda savaşçı olan Seyithan hayatını kaybetmişti. Karşı tarafta da bir kayıp vardı.

Cihan'ın grubu, işte yaşanan bu kayıp olaylarını araştırıp karşı eylem hazırlığı içindeyken, Nebil'in verdiği bilgilerin değerlendirilmesi sonucu 29 Nisan günü askerlerle karşı karşıya gelmişti.

Yüzlerce asker etraflarını tamamen kuşatmıştı. Alayın bir taburu oraya getirilmişti. 3 çember arka arkaya atılmıştı. Binbaşı, Bekirler ve diğer bazı örneklerde görüldüğü gibi onları teslim alma çabasına girdi önce. Megafonla onlara çağrı yaptı:

"Etrafınız tamamen sarılmış durumda. Kurtuluşunuza imkân yok. Gelin Türk ordusunun şefkatine ve Türk adaletine güvenip teslim olun. Yoksa size ölümden başka yol görünmüyor."

Komutan, defalarca çağrı yapıp konuştu, onları ikna etmeye çalıştı. Ama Cihan'ın aklının en ücra köşesinde bile teslim olma gibi bir fikir yoktu. Kararını daha ilk gerillaya gelirken vermişti: Çatışacaktı! Sonu ölümse de bu şerefli bir ölüm olurdu ki, zaten daha partiye katılırken bunu kabullenip gelmişti. İçinden "Tevfik, Nebil ve Bekir'in teslimiyetçi anlayışlarını yerle bir etmek için de bugün bizim için bir fırsat. Zindanlardaki o kahramanların direniş geleneğinin nasıl gerillada kök saldığını onlara bugün göstereceğiz!" dedi kendi kendine. Ama sorun yalnız kendisi değildi. Arkadaşlarını topladı ve konuştu:

"Hepimiz omuz omuza sonuna kadar direneceğiz arkadaşlar! O büyük şehitlere layık olacağız! Bir diyeceği olan arkadaş var mı?"

İçlerinde kararsızlık gösteren olmadı. Hepsi ilk konuşan Çiya'nın

dediğini onayladı:

"Heval, mezarımız olsa da bu hepimizin girdiği tek kabir olacak, yaşasak da bu, hepimiz için atan bir tek kalp olacak!"

Cihan, bu cevabı bekliyordu zaten, yıllardır onlara bu yönlü emek sarf etmişti.

Grup komutanı ondan sonra Jandarma Binbaşıya cevabını verdi:

"Komutan komutan! Biz Kürtlerin bir sözü vardır: 'Berxê nêr, ji bo kêr!' Yani 'Erkek kuzu bıçağın altına yatmak için vardır!" anlamına geliyor. Onun için biz ölümden çekinmiyoruz. Tarihe imzamızı kurşunlarla atacağız. Ama bugün senin için aslında şanslı bir gün komutan. Sen bizim üzerimizden bir hikâye sahibi olacaksın. Hikâyesi olmayan insan, boş bir sayfaya benzer. Hayatın anlamı hikâyedir."

Gerillalardaki kararlılığı gördükten sonra binbaşı çatışma için start verdi. Kurşunlar havada vızır vızır etmeye başladı. Kendisi – çatışmanın uzun sürüp zorlu geçeceğini bildiğinden- helikopterle Hasan Kundakçı'nın yanına cephane ve el bombası istemeye gitti.

Askerler her taraftan, Cihanların bulunduğu koyağa otomatiğe bağlanmış tüfeklerle hücum ettiler. Durum kritikti. Cihan soğukkanlıca düşündü. O kadar fazla sayıda askerin saldırısı karşısında kendileri 6 kişiydi. Yoğun ateş karşısında başlarını mevziden kaldıramıyorlardı. Diğer gerillaların hepsi heyecan içinde komutanlarına bakıyor, onun ağzından çıkacak kelimeyi bekliyorlardı. Cihan'a oldukça güveniyor, buradan bir çıkış yolu bulacağına inanıyorlardı. Askerler ateş ede ede epeyi yaklaştı. Cihan'ın gözleri aniden parladı. "Kafanızın üzerinden aşırarak bomba atın, bomba atın heval!" diye bağırdı ve elini bombasına attı. Tüm arkadaşları da rahatlamış olarak aynısını yaptı. Grup komutanı, bombanın pimini çekip atarken, sistemin harekete geçtiğini belirten "Klik" sesi hafiften çıktığında bir hande gelip astı kendini yüzüne. Bu sesi çok seviyordu. Melodik bir vuruş gibiydi… Her duyduğunda bir güven ve huzur ruhunda beliriyordu.

Zarif bir armut yapısındaki, koyu sarı renkli savunma el bombaları, bir oyuncunun, artistik patinaj pistinde uzunca kayması gibi estetik bir şekilde uçup gidiyorlardı. Havada ölüm meteorları gibi süzülüp, epeyi ileri çıkmış olan askerlere yakın yerlerde, kıyamet gününü andıran bir ses çıkararak parlak ışıklar içinde topluca patladılar. Patlamalarıyla birlikte askerlerin "Ah, ana öldüm!", "Vuruldum! Vuruldum komutanım! Parçalandım!", "Öldüm, öldüm, öldüm babaaaa!" sesleri karşı yamaca ulaşıp yankı yaptı.

Askerlerin hepsi geri mevzilerine kaçtı. 1 asker aldığı parça darbelerinden ölmüş, yerde yatıyordu. 3 asker de değişik yerlerinden yaralanmış feryadı figanları susmuyordu. Bir parça gidip askerlerden

birinin ağzından girip boğazını parçalamıştı. Askerin ağzı, dudakları, avurtları, bıçakla paramparça edilmiş gibiydi. Tuhaf tuhaf kısık sesler çıkararak ortada deli gibi dönüyordu.

Yaralıları geriye çekmek için tekrar, ama bu sefer yerlerinden ateş koridoru oluşturdular. Sonunda zorbela onları biraz daha geriye doğru götürebildiler.

Aldıkları darbenin korkusuyla artık hiçbir asker gerillaların bulunduğu koyağa yaklaşamıyordu. Herkes durmuş yerinden çatışıyordu.

Bu sırada Jandarma Binbaşı Hasan Kundakçı'nın yanına ulaşmıştı. Özellikle de el bombaları yoktu. Tuğgeneral ona istediklerini bolca verdi ve "Elimde iyi eğitilmiş özel birlikler var, kayıp vermeden teröristleri hızla etkisizleştirirler, onları da götür istersen" dedi. Ama binbaşı zaten onları çok dar bir alanda sıkıştırdıkları için mutlaka sonuç alacaklarını söyleyerek, özel birlik almadan tekrar geri döndü.

Vaziyete baktığında içi karardı. Durumun böyle olabileceğini düşündüğünden, aceleyle bomba ve cephane getirmeye gitmişti. Zaten askerler mermilerin çoğunu rastgele sıkmış, tükenmek üzereydi de. Geldiği gibi de hemen 4 askeri ayarlayarak 2-2 her iki yandan ileri çıkartıp koyağa bomba attırmıştı. Askerler dört bombayı da gerillaların ortasına düşürüp hiç durmadan geri mevzilerine kaçmışlardı.

İşte, tam o saliseler içinde, gerillalar, şaşkınlıkla yerdeki bombalara bakarken, Cihan hiç beklemeden "Hepsini tekrar dışarı fırlatın!" diyerek, ölüme sıçrayış gibi bir gözü peklikle bombalardan birinin üzerine atıldı. Patlamasına ramak kala küçük ölüm oyuncağını alıp tekrar geri fırlattı. Arkadaşları da kendilerine yakın öbür bombaları alıp aynısını yapmıştı. Bombalardan ikisi havada, ikisi de yerde patlamıştı.

Binbaşı daha sonra 2 sefer aynı taktiği uyguladı, ama her ikisinde de aynı şekilde sonuç alamadı.

Artık akşam olmak üzereydi. Jandarma Binbaşı, yeni takviyeler yapıp mutlaka sonuç almak istiyordu. Cihan, daha fazla beklemenin grubun imhasıyla sonuçlanacağını düşündü. Akşamın avantajlarından yararlanarak kuşatmayı yarıp çıkmak istedi. Kurtulma şansları yüzde 30 ancak vardı, ama kalsalardı kesin imha olacaklardı. Ondandır ki hemen kararını verdi ve grubu hazırlayarak harekete geçtiler.

En elverişli cephenin sol taraf olduğuna ikna oldu ve aniden hepsi birlikte koyaktan fırlayıp avcı kolu biçiminde önlerini taraya taraya hızla ileri doğru koşmaya başladılar. Askerler gafil avlanmıştı. Binbaşı gerillaların böyle bir intihar çıkışı yapacaklarını hiç düşünmemişti. Ondandır ki şaşkınlıkla daha çok kendilerini korumaya çalıştılar, ancak bazıları yine de etkili atışlar yaptı.

Militanlar ileri doğru hiç durmadan koşarak gidiyorlardı. Asker

mevzilerine ulaştılar, önlerindeki iki mevziyi yoğun taradılar. İki asker acı bir kısa çığlık içinde hemen cansız yere düştü. Çiyaların taradığı sağ başta ise 3 asker vurularak inlemeye başladı. Sağdan soldan durmadan kendilerine de ateş ediliyordu, ama onlar kurşunlar içinde hiç durmadan ileri koşuyorlardı. Ölen iki askerin cesetleri üzerinden atlayıp çemberi aştılar. Hep birlikte durmadan koşmaya devam ettiler. Az daha gittiler. Biraz uzaklaşmışlardı askerlerden. Cihan, aniden yere düştü. Asker atışları sırasında vurulmuştu. Fakat sesini çıkarmamış ve yarası henüz sıcakken o kadar yolu gelebilmişti. İri yarı yapısıyla Çiya hemen onu sırtına alarak bir süre daha gittiler. Bu sırada çatışma yerindeki askerler kendilerini toplayıp peşlerine düşmüştü. Ayrıca 2. ve 3. çemberdeki askerlere telsizle haber verilmiş onlar da önlerini kesiyordu.

Çiya, sırtında Cihan'la adeta koşarcasına geldiği yolda nefes nefese kalmıştı. Hem biraz soluk almak hem de Cihan'ın yarasını sarmak için durdu. Komutanlarını bir kayanın arkasında yarı uzanmış halde yere indirdi. Yarasını kefiyelerle sarmaya çalıştılar. Ama yara ağırdı, ne kadar ediyorlardıysa da kan durmuyordu. Çiya'nın sırtı boydan boya kan olmuştu zaten. Telaşla,

"Haydi, durmayalım, çok yakınlar, arkadaşı biraz daha götürüp uzaklaştırayım, öyle dururuz" dedi. Tam o sırada Cihan, halsiz bir şekilde Çiya'nın kolundan tutup "Dur hele heval Çiya, dur" dedi. Yüzünden kan çekilmiş zayıf ve sapsarı bir hale gelmişti. Kumral saçları toz-toprak içindeydi. Kulağının yarısını geçen ve çok enli olmayan, düzgün kesilmiş favorilerinden sağdakinin içinde kalınca bir çöp, koca bir diken gibi derisine saplanmıştı. Ama her zaman bakışlarında var olan sükûnet ve soğukkanlılık yine kendisini koruyordu. Cihan, o yarı ölü halde konuşmaya başladı:

"Böyle olmaz, siz bir bomba bana verin ve gidin. Ben fazla yaşamam artık. Bu halde de bir yere gidemem. Sizin de boşuna benimle birlikte hayatınızı tehlikeye atmak doğru değil."

Bunu duyan Çiya, duygusal bir feveranla hemen cevap verdi:

"O ne demek? Nasıl olur? Seni asla bırakıp gitmeyiz."

Diğerleri de hemen kararlıca itiraz ettiler. Ama Cihan daha kararlıydı ve "Kesin gideceksiniz!" diyordu. Bir gerilla ortak antlarını hatırlattı ona:

"Hani daha bugün çatışma içinde dedik ki, 'Mezarımız olsa da bu hepimizin girdiği tek kabir olacak, yaşasak da bu, hepimiz için atan bir tek kalp olacak!'"

"Doğru. Ama o birlikte, omuz omuza savaşmak için verdiğimiz bir sözdü ve o sözü tuttuk. Şimdi ise durum başka. Bir arkadaşı kaybedeceğimize, doğru olmayan bir kararla bir grubu kaybetmek parti çıkarları açısından kabul edilecek bir şey değildir."

Bu sözleri duyan Çiya daha çok duygusallaştı. Başını, Cihan'ın uzandığı yerde dik duran dizleri üzerine koymuş çocuklar gibi hüngür hüngür ağlıyordu. Gözyaşlarından, komutanının yeşil şalvarı ıslanmıştı. Ağlayarak,

"Heval ben seni nasıl bırakırım ya, nasıl? Asla olmayacak bir şey bu, asla! İzin ver kalalım, inat etme. Şöyle yapabiliriz: Arkadaşlar gider ikimiz kalır, düşmana karşı çatışırız. O zaman dediğin gibi çok kaybımız olmaz, ha, ne diyorsun?"

Ayakta bekleyen diğer arkadaşlarının da hepsinin gözleri dolmuştu. Ama Cihan kararından dönecek biri değildi.

"Arkadaşlar, bu normal bir şey. Fazla üstüme gelmeyin artık. Yarın siz de bu durağa gelebilirsiniz. Biz devrimcilerin kaderi bu, ne yapalım. Che Guavera'nın dediği gibi, "Eğer silahlarımız elden ele dolaşacaksa, ölüm hoş geldi, safa geldi!"

Arkadaşları vazgeçmeyip gitmeyince, "Olmaz" dedi bu sefer sertçe, "olmaz! Bu bir talimattır, çabuk gidin! Eğer gitmezseniz, örgüt talimatına karşı gelmiş olursunuz. Bunun da ne demek olduğunu tüm arkadaşlar iyi biliyor."

Bazıları daha da ısrar etmek istediyse de, çabalarının boşa olduğuna ikna olup, mecburen Cihan'a bir bomba bıraktılar, diğer tüm teçhizatını aldılar. Sonra hepsi tek tek sarılıp sonsuz ayrılık için vedalaşarak, ağlayan bir kalple onu yalnız bırakıp gittiler.

Cihan tek kalınca rahat bir nefes aldı. Arkadaşlarının da kaldıkça başlarına bir şey gelir diye tedirgindi zira. Kafasını arkadaki küçük taşa yaslayarak bir süre kendini dinledi. Az sonra askerler yanında olacaklardı, yolda geliyorlardı. Bombasını sağlamca elinde tutuyordu. Geldiklerinde pimini çekecekti. Yaşamın güzelliği, yaşamdan kopuş, hiçbir şey aklında değildi o an. Ölümü çoktan kabullenmişti zaten. Sadece ölürken düşmana nasıl bir darbe daha vurmayı düşünüyordu. Hayatı ve mücadelesi gözünün önüne geldi o sıra. Önce, PKK Lideri aklına düşmüştü. Gülümsedi ve içinden "Sen çok büyük bir insansın çok. Sen var oldukça biz Kürtlere hiçbir şey olmayacaktır. Güzel günlere ulaşıp mutlu bir şekilde yaşayacaktır. Buna inancım tam" dedi. Sonra Agît aklına geldi. "Senin kahramanlığını tarihler yazacak, bunu biliyorum" dedi kendi kendine. Abbas'ı düşününce, "Bir Türk olmasına rağmen gece gündüz bizim için çaba göstermesi ne kadar büyük bir saygıyı hak ediyor" diyerek başını duygusal bir atmosferde iki yana sallayıp durdu. Ardından, tanıdığı gerilla arkadaşlarını düşündü; sevgi dolu bir yürekle onlara selam gönderdi. En son ailesi gözlerinin önüne geldi. Gıyabında hepsini tek tek öptü. "Ben size şerefli bir isim bırakacağım" dedi.

Bir süre öylece durdu. Gittikçe kan kaybediyordu. Düşüp bayılacak

gibiydi. “Hayır, bayılırsam beni böyle yakalarlar. Bu olmamalı” deyip kaygılandı. “Ne yapmalıyım, bir şeyler yapmalıyım mutlaka.” Bunun üzerine öfke ve kinini uyarıcı mekanizma olarak devreye koymanın en iyisi olacağına karar verdi. Durmadan cezaevinde bir deri bir kemik kalmış halde direnen, Newroz gününü 3 kibrit çöpüyle kutlayarak hayata veda eden ve ölüm orucuna yatan Mazlum Doğanları, Hayrileri, Kemalleri durmadan düşündü…düşündü… Bu onu canlı tutuyor, uyanık kılıyordu.

O halde, bir şeyi unutmuşçasına aniden düşmana teslim olmuş Tevfik, Nebil ve Bekir aklına geldi. “Ben, sizin açmış olduğunuz yolu bugün kapatacağım. Bu size benden bir hatıra olsun” dedi.

Belli ki Cihan, bunu bilerek söylemişti. Çünkü hatıra, andan daha güçlüdür! An, bir durak sonra ölür, hatıralar ise ölümsüzdür.

Kısa bir süre sonra Jandarma Binbaşı askerleriyle geldi. Kan izlerini takip ederek Cihan’ın yerini hemen buldular. Hepsi oraya mevzilendiler. Binbaşının o kadar kaybı olmuştu, çok öfkeliydi. Ama yine de Cihan’ı sağ yakalayıp konuşturmak istiyordu. Sert bir biçimde aceleyle teslim olmasını yoksa hemen onu öldüreceklerini söyledi. Cihan, bulunduğu yerden 5 dakika düşünme zamanı istedi. Komutan önce kabul etmediyse de “Tamam. Ama 5 dakikayı bir saniye bile geçmeyecek” deyip kabul etti.

5 dakika geçince Cihan,

“Ben düşündüm ve teslim olmaya karar verdim” dedi. “Önce kesin direnecektim. Arkadaşlarıma da öyle söz verdim. Ama düşününce hayattan kopmanın zor olduğunu gördüm. O nedenle beni tedavi edeceğinize ve işkence yapmayacağınıza dair söz verirseniz teslim olacağım” dedi. Komutan bunu duyunca çok sevindi. Amacına az da olsa ulaşmıştı. Hemen “Tamam, söz, bir şey yapmayacak ve tedavi de edeceğiz seni” diye cevap verdi. “Gel, haydi!”

Cihan, “Ben ağır yaralıyım ama, siz gelin beni alın” dedi. Binbaşı durdu, biraz şüphelendi. Tereddütteydi. Gerilla komutanı durumu fark edince “Sizde yürek yok mu komutan? Yaralıyım diyorum, hareket edemiyorum, gelin alın beni. Her şey bitti artık” dedi tekrar. Jandarma Binbaşının feodal gururuna dokunmuştu “Sizde yürek yok mu” demesi. Hem terörist doğru konuşuyordu herhalde. Zaten bunlar böyleydi. Biraz sıkışınca teslim oluyorlardı. Daha önce Tevfik, Nebil, Bekir de teslim olmamış mıydı? Bunları düşününce rahatladı kısmen. 3 askeri eller tetikte ve epeyi uyararak Cihan’ı almaları için gönderdi.

Her 3 asker silahlarını önde hedefe doğrultmuş bir halde Cihan’a doğru korka korka ilerlediler. Gerilla komutanının arkasında olduğu kayaya ulaşmalarına az kalmıştı artık. Biraz daha gittiler ve kayanın arkasında Cihan’a gözleri iliştiği gibi “Bomba, bombaaa!” diye bağırıp ateş ettiler. Cihan, planladığı gibi onlar gelirken bombanın pimini çekmiş

askerleri bekliyordu. Ayak seslerini çok yakından duyduğunda riski göze alarak bombanın mandalını bırakmıştı. Sayaç devredeydi artık. Tam o sıra askerler kayanın hizasına gelip onu görmüştü. Askerlerin panikle bağırıp ateş etmeleri ve Cihan'ın son gücünü toplayarak elindeki bomba ile üzerlerine atlamasının hepsi bir anda oldu. Tam içlerinde beyinlerini zonklatan bir sesle infilak eden bomba her dördünü de parçalamıştı. Aynı anda gerideki askerlerin yoğun ateşi de Cihan'ı hedef almıştı. Askerlerden biri aldığı darbelerle anında ölmüştü, diğer ikisi yerde ağır yaralı bir şekilde kıvranıyordu. Cihan ise, parça ve kurşunlarla delik deşik olmuş bir halde yerde yatıyordu. Fedai çıkışının anısı olarak, sol elinin işaret parmağında halen bombanın çekilmiş piminin halkası takılı duruyordu.

Diğer iki yaralı asker de müdahalelere rağmen kurtarılamayarak orada can verdiler. Jandarma Binbaşı, öfkeden homurdana homurdana ölülerini merkeze gönderirken, kendisi, artık pek umudu olmasa da kaçan gerillaların peşine düşmeye devam etti.

Bu olaydan bir gün sonra, 1 Mayıs 1985 günü, bir hafta önce çatışmada yaralı yakalanan ve tüm işkencelere karşı direnip teslim olmayan Fexrî ile Celal Hoca da hayatını kaybettikten sonra kurşuna dizilmiş bir halde, 'Çatışmada vuruldular' diye kamuoyuna yansıtıldı

***

"Avrupa'dan yeni bir arkadaş gelmiş, onu al, kendinle birlikte götür. Genç bir kız, Êzîdî olması önemli. Onlar içimizde pek yok. O kesime açılmada katkıları olabilir. Êzîdîlerden bir kadının çıkması ayrıca önemli. Ülkeden Avrupa'ya ablasının yanına gelmiş, bir süre sonra bize katılmış. Şimdi hemen eğitime göndermeyelim, erkendir. Bir süre orada halk içinde kalsın, çalışsın, sonra tekrar getiririz, eğitime katılır."

Apo, bu bilgilerle Avrupa'dan gelen kızı Güneybatı Kürdistan'da çalışan Mardinli Şemsi'ye teslim etti.

Almanya'daki çalışması sonrası buraya gelen tam bir profesyonel kadroydu. Avrupa çalışmalarında 'Bêrîvan' takma adını kullanmıştı. 1985 yılı baharında yeni geldiği bu sahada ruhunun menzili dağlardı aslında. Ebeveynlerine ulaştırılması için bir not da yazmıştı gelirken:

"Beni merak etmeyin, ben PKK ocağındayım. 8 yıldan sonra tekrar güzelim Kürdistan'a döneceğim için çok seviniyorum." Notuna, hep zihninde olan mottosunu düşmeyi de özellikle istemişti: "Kürdistan'da yaşamak da güzel, ölmek de...."

Bêrîvan iki kulvardan öze dönüş yapıyordu: Hem Kürt kimliğine bilinçli ve mücadeleci bir geri dönüş hem de yaban ellerden ülke topraklarına…

Apo, birçok kadro için yaptığı gibi, çok genç ve kendisini henüz ispatlamaya muhtaç kadroları, önce halk içine gönderiyordu. Orada halkın gerçeği içinde kendilerini tanıyıp sınasınlar, tecrübe kazanıp kişiliklerini olgunlaştırsınlar diye bu yola başvuruyordu. Böylece güç getiremeyenler de belli olur ve onlara ona göre yaklaşılırdı. Bêrîvan da şimdi mihenk taşına doğru gidiyordu.

Mardinli Şemsi babacan tavırlarla genç kıza moral vermeye çalışarak yola koyuldu. Onu götüren kadronun arkasında kalmıyor, saygıda kusur etmeden, özgür bir ruhla görevli militanla yan yana eşit yürüyordu.

Bêrîvan, Şemsi'nin hatırlatması üzerine daha yoldayken buradaki ahali içinde çalışması için kendisine yeni bir takma isim konusunu düşündü. Karar veremedi. Sonra tekrar uzunca düşündü; taşıdıkları anlamlar bakımından ad koymaya özel önem gösteriyordu. Epeyi düşündükten sonra sonunda yeni kod adını buldu: Saliha! Araştırmıştı ki, Saliha isminin anlamı yetkisi ve hakkı olan demekti. Sihirbaz gibi özelliği olan bir isimdi. Zorlukların üstesinden gelmek için mutlaka bir yol bulurlardı. Çok sıcak kanlı, atak ve tutkulu insanlardı. Ayrıca doğal bir liderdiler; bu vasıfları taşıyordular. Bêrîvan "Bana en çok uyan budur" diye düşünüp onda karar kılmıştı.

"Tirbespiyê'de kuzenlerim var, beni oraya götürseniz olmaz mı?" diye sordu. Mardinli Şemsi, "Bakalım" diyerek, önce o çevredeki yurtseverlerden bahsedilen aileleri sordu. Onlar ise "Êzîdîler kendi dini geleneklerine çok bağlıdırlar, oraya götürürsen "Nasıl bizden bir kız böyle evi bırakıp tek başına dışarı çıkmış?" diye sorun çıkartır, hatta ona el bile koyabilirler" dedi. Şemsi, ikirciklikte kaldı, bir süre çaresizce alt dudağını dişleyip durdu. Kendi kendine "Off be!" bu nereden çıktı şimdi?" deyip durdu. Bir karara varamayınca sonunda genç kadına durumu açtı. Saliha biraz düşündükten sonra kararlı ve kendinden emin bir şekilde "Yo sen beni götür, onlar bana karışamazlar" dedi. Şemsi de onun bu tavrıyla rahatladı.

Genç kadın gittiği akraba evinde kendisini onlara tanıttıktan sonra hemen ilk gün, çocukların yemeklerini yedirmeden çamaşırlarını yıkamalarına yardımcı olmaya kadar birçok işlerine evin kızı gibi koştu. Ev sahipleri alışık olmadıkları bu durum karşısında şaşırıp kalmış, ama akraba kızlarını da sevmişlerdi. Evin biraz yaşlı olan annesi epeyi kirli çamaşırı toplamış, taşımak için kenarı delinerek bir halka geçirilip ip bağlanmış geniş bir alüminyum teştte yıkamak istiyordu. Dikdörtgen biçiminde, epeyi düğümleri olan ceviz ağacından bir kütüğe henüz oturmuştu ki, Saliha koşup kolundan tuttu ve kadının ısrarına rağmen onu kenara çekti. Kendisi kütüğe zorla oturarak entarisini bacakları arasında

toplayıp teştteki giyecekleri sabunlayıp genç kollarıyla çitilemeye başladı. Temiz olmaları için bazen öyle kuvvet sarf ediyordu ki, gayri ihtiyari "Ih! Ih!Ihh!" diye sesler çıkarıyordu.

Gece herkes toplanmışken siyasi propagandaya başladı:

"Biz Êzîdîler de Kürt'üz. PKK, tüm Kürtleri kurtarmak istiyor. Onun için bu mücadeleye destek vermeliyiz, bu hepimizin görevi."

"Olmaz ama, PKK'nin komünist olduğunu söylüyorlar, dinleri ortadan kaldıracakmış, bizim Êzîdî inancımız onları hiç kabul eder mi?"

Saliha, bu söz karşısında adeta celallendi, sinirden sert bir üslupla "Nasıl öyle dersiniz? Kim çıkarıyor bu yalanları? Ben yıllardır onların içindeyim, hiç kimsenin dinine karışmıyorlar. Onların sorunu başta Türk devleti ve hain Kürt korucularla, bizim dinimizle bir işleri yok ki! Her kes dini ibadetlerini istediği gibi yapacak."

"Öyle mi? Biz öyle bilmiyorduk."

Akşam, üç ev ötedeki bir kuzeni ile eşi geldi Saliha'nın kaldığı eve. Adamın eşi Saliha'nın anlattıklarını dinledikten sonra dudak büküp "Senin evin nerede? Sizin bir eviniz bile yok, bu halde ne yapabileceksiniz ki?" dedi. Saliha hiç kızmadı, onun cahilce yaklaştığını düşünerek soğukkanlıca cevap verdi: "Benim evim sırtımdadır" dedi. Sonra, daha baştan ruhunda gezinen zafer duygusunun gözlerine yansıyan ışıltısıyla kadının gözlerinin içine içine bakıp hiç ayırmadan,

"Hangi Kürt'ün evi var ki? Hangi Kürt'ün ülkesi var? Eşin şimdi hamallık ediyor; sabah karanlığında gidip akşam karanlığına kadar çalışıyor, getirdiği para evin zaruri ihtiyaçlarına bile yetmiyor, değil mi?" dedi. Kadın, gerçeklerin çehresine attığı utangaç çizgilerle başını sallayıp onaylamak zorunda kaldı denilenleri. Saliha, hedeflediği sonucu elde etmiş olmanın verdiği coşkuyla daha bir dominant biçimde ve alaycı bir şekilde elini sallayıp gülümseyerek "Tev tev tev! Bu da ev işte…!" diye devam etti. "Nerdeyse 24 saat çalışıyorsunuz kendinizi geçindirmek için. Bu da ev-bark sahibi olmak mı şimdi? İşte, ondandır ki benim evim yok! Eğer bizim de bir ülkemiz olsaydı, bu durumda olmazdık."

Sekizinci Bölüm

Botan'da ana birlik, yapmış olduğu başarılı eylemin ardından, 1985'in mayıs ayında seri halk toplantıları yapmayı planladı. Gabar'ın köylerinde gerçekleştirdikleri toplantılardan sonra Çirav'a geçtiler. Orada da kalabalık halde bulunan Koçerlerin ardından, en son Gûrdêla köyünün hemen yakınındaki kendi zom'unda gerçekleştirdikleri toplantıdan sonra köylülerden birinin traktörüne topluca atlayıp Pervari'ye doğru yol aldılar. İyi korunduğundan yeni kalmış 1981 model Ford 3600 hidrolik direksiyon özelliğindeki lacivert traktörün römorkunu doldurmuştu birlik üyeleri. Agît ile Bedran, koca arka tekerlek üzerine oturmuş komple beyaz renkte, oturak döşeği ile yastığı grinin açık ve koyu tonlarındaki şoför mahalinde ayaktaydılar. Bazı savaşçılar hayatlarında hiç traktöre bile binmemişlerdi; kendilerine çok yeni gelen bu seyahatten bir çocuk gibi hoşlanmış ve bedenlerini arabanın üstünde şiddetli rüzgârın oldukça sert okşayışına tutarak, hem acı veren hem gülen yüzle "Hayyyytt!" diye sevinç nidaları atıyorlardı.

Agît, Ahmet Rapo'ya gülerek sordu:

"Sen hiç traktöre binmiş miyidin Ahmet?"

Ahmet Rapo, biraz sorudan rahatsız olmuşçasına, biraz da utanarak ağzının içinde homurdanır tarzda,

"Yok heval" dedi. Bunun üzerine gerillalardan bazıları gülünce Agît duruma müdahale etti:

"Doğal tabi, Kürdistan geri bırakılmış, o nedenle Ahmet'in köyü Omyanus'ta hiç traktör, araba yok. Değil mi Ahmet?"

"Doğru heval…"

"Bak, işte şimdi PKK sayesinde traktöre de bindin."

Ahmet Rapo'nun hoşuna gitmişti bu, gülerek memnuniyetini gösterdi.

Ahmet Rapo, hem gerillada göze çarpan fedakârlık ve yararlılıklar gösteren emekçi ve dürüst özelliği gereği hem de Gûndikê Melle eyleminde yaralanması ve yaralı halde askerin sırtına binerek ta üslenme yerine kadar gitmesi nedeniyle, dağ örgütü içinde tanınıyor, saygı duyuluyor ve sempatik bulunuyordu. Öyle ki bu askerin sırtına binme olayı yayıldığından, uzaktan gelen bir gerilla da olsa onu gördüğünde gülmeden edemiyordu. Yavaş yavaş bir marka oluyordu Ahmet Rapo, adını aldığı Arnavut Kurtuluş Savaşı'nın kahraman komutanı Rapo'nun ününe ulaşacaktı belki de…

Yol demeye bin şahit isteyen taşlı, bozuk, çukurların olduğu yollardan 45 dakika kadar traktörle zıplaya zıplaya ve her zıpladıklarında da içleri ağızlarına gele gele gittikten sonra, inip bu sefer 45 dakika kadar

da patikadan yaya ilerlediler ve Hotê'ye ulaştılar. Bu köy, Garisa alanında, Pervari'ye bağlı bir köydü. Ne ki, köyde kimse yoktu, herkes zom'a gitmişti. Alan hep sarp dağlık bir yerdi zaten; bu dağlar, silsile halinde uzanıp Herekol Dağı'na bağlanıyordu. Hotê'nin kendi çadırları köyden yukarıda bir yerdeydi, güzel bir yaylaydı. Agît, Haşim'in oğlu Ahmet'i çağırıp,

"Ahmet, sen bu yöredensin, şive farkı olmadığı için dikkat çekmez, yaşın da çok genç değil, 30 yaş, önce sen sivil biri olarak git bu zom'a, bak ne var ne yok, ona göre biz gelelim. Silahı arkadaşlara ver, onun yerine bu tabancayı yanına al" dedi.

Agît ona kendi tabancasını verdi. Uzunlamasına hat hat kahverengi görünümlü kök ceviz kabzasıyla simsiyah bir tabancaydı. 350 m/s namlu çıkış hızına sahip ve 50 metre etkili menzili olan bu silah nerdeyse yarı kalaşnikov gibiydi. Ahmet, eline aldı, baktı, hoşuna gittiğini çok açık belli edip gülerek beline taktı ve tek başına yola düştü.

Omyanuslu Ahmet esasen Uludere'nin Hîlal köyü Mîrga kabilesindendi. Zamanında oradan yine Pervari'nin Hosyan köyüne göç etmişler, oradan da Omyanus'a. 1983 yılında Omyanus köyünün örgüte açılmasıyla onlar da taraftar olarak militanlara yardımcı olmuşlar. Ahmet, daha sonra ilişkileri geliştirerek milis düzeyinde hizmetler görmüş ve 85 Baharında Şirvan olayında yakalanan gerilla Ali'nin adını vermesiyle önce kaçıp kısa dönem dağda bir mahkumluk aşaması yaşamış, sonra Nisan ayında gerillaya katılmıştı. Örgüte katılırken eşi ve 4-5 yaşlarında bir oğlan, bir kız çocuğunu köyde bırakarak gelmişti. Yapılı ve geniş yüzlü, eli-kolu iri, köylü emektarlığından da gelen güçlü kuvvetli kaslara sahip biriydi.

Aynı geldikleri patikadan yola devam ederek zom'a ulaştığında herkesin erken yatmış olduğunu gördü. Hepsi yan yana bir düzlüğe kurulmuş olan kara kıl göçer çadırları gecenin karanlığı ve sessizliğine gömülmüştü. Ahmet, "Ne yapayım şimdi ben?" diye düşünüp biraz dolaşınca ötede içinde ateş yanan bir çadır gördü. Çadırda 4 kişi oturmuş sohbet ediyordu; önlerindeki ateş de kararmıştı. Zom'da köylüler yoksul olduğundan gaz lambası ile aydınlanma imkanları herkeste yoktu, Kürtlerde geleneksel yöntem olarak atadan kalma ateşle, ısınmanın yanı sıra aydınlanma da sağlanıyordu. Ahmet çadıra yaklaştı, 4 direkli eski bir yoksul çadırıydı, ortaya yüksek bir sütun atılmış, direk yerlerinden kendir ipleriyle yere sabitlenmişti. Hîcab[25] olarak, enlemesine sarı, kırmızı, yeşil, beyaz birçok renkte uzun şeritlerden mürekkep desenleriyle klasik Kürt palasları çekilmişti çadıra. Ön kısmının tümü ise kapı olarak kullanılıyordu ve açıktı. Ahmet, çadıra baktı, hafif gülümsedi. Bu yoksul ça-

dırla Bedran'ın kendilerine Urfalı dengbêj Baqî Xido'dan aktararak söylediği "Derwêş ile Adûlê" mavalındaki Kürt aşiret reisinin çadırı aklına geldi.

Çadırda oturanlara selam verip geçti yanlarına. Selamını aldıklarında sordu onlara:

"Nasılsınız, ne var ne yok buralarda?"

"Valla iyilik kardeş, geçiyor işte."

Başka bir köylü sordu bu sefer:

"Sorması ayıp olmazsa sen ne arıyorsun buralarda Xalo[26], nerelisin?"

"Valla, ben bu yöredenim, ticaret yapıyorum kendime. Burada asker, operasyon falan yok mu acaba, kaçak mal ticareti yapıyorum ya, başım belaya girmesin hani" dedi gülerek.

"Adamlar ona şöyle bir baktı, sonra birbirlerine baktılar, ardından içlerinden en yaşlı olanı devam etti:

"Yok, yok kardeş, bundan önce vardı, her gün buralardalardı, mahvolduk valla, ama şimdi gelmiyor asker, rahatız çok şükür."

Ahmet, buna içten sevindi, var olan endişesi de gitmişti artık:

"Valla biz de iki parça mal böyle köy köy, zom zom dolaştırıyoruz işte, çoluk çocuğumuzun ekmek parasını çıkartırız diye."

"He ya, ne satıyorsun peki, hani senin katırın, bir şeyin yok mu?"

Ahmet bu soruya hazırlıksızdı, kısa bir an apışıp kaldı, sonra uydurdu bir şeyler:

"Şey, şey satıyorum, kumaş, kumaş, iyi mal ama, bazı öteberi şeyler daha işte, mermi de var, katırım da aşağıda, zavallı o da ihtiyar bir şey."

Bu sırada oturanlardan en yaşlı olan, genç olanlardan birinin kulağına bir şey fısıldadı ve o da hemen fırlayıp gitti. Ahmet, hemen kuşkulandı, tedirgin oldu, iki dakika sonra,

"Eh, ben de kalkayım" dedi.

Yaşlı adam hemen koluna yapıştı,

"Olmaz, olmaz, bir şeyimizi iç."

"Yo, geç oluyor, kalkayım ben iyisi."

"Vallahi olmaz, ayıptır, bir kahvemizi iç."

Ahmet, tam şüphelenmişti. Baktı olmuyor, erkekliğinden taviz vermedi, gizlice tabancasını belinden kolay çekebileceği şekilde ayarladı ve tetikte beklemeye başladı; kaderine ne çıksaydı artık!

Az sonra, kalkıp gitmiş olan genç öteden gelmeye başladı, yanında kendisi gibi iri yarı iki genç daha getirmişti, ikisinde de birer kalaşnikov vardı. Ateşe yaklaşmaya başladılar. Ahmet, "Köpek oğullar!" dedi içinden: Tuzaktı, belliydi işte, kendisini hazırladı, eli beline doğru kaymaya başladı hafiften. Onlar tam ateşe ulaştıklarında eli tabancayı kavradı. O

anda silahlı iki genç, ellerini kalaşnikovlarına attılar, Ahmet de hızla ayağa kalktı. Tam bu sırada yaşlı adam göndermiş olduğu gence,

"Getirdin mi, ver bana" dedi. Genç elindeki kahve paketini yaşlı adama verdi. O da elini paketin içine sokup bir miktar alıp ateşte kaynamakta olan cezvenin içindeki suya attı. Ahmet şaşırmıştı, bu sırada silahlı iki genç, Ahmet'e hoş geldin edip tokalaşmak için sağ omuzlarındaki kalaşnikovları indirip sol ellerine almış ve sağ ellerini "Hoş geldin kardeş!" deyip ona uzatmışlardı. Ahmet'in alnındaki soğuk terler bir anda hızla kayboldu ve şaşkınlık içinde elini gelenlere uzattı.

O çadırda kahve yoktu, yaşlı adam kendi evlerinden getirmesi için genç adamı göndermişti. Gelenleri de tanıştırdı yaşlı adam:

"Kardeş, Zübeyir ile Nejdet'i tanıştırayım sana. Kaçakçı olduğunu deyince onları da çağırdık, bazı alacak ihtiyaçları vardı. İkisi de devlet tarafından aranıyor, mahkûmlar, zaten o yüzden bir şeyler almak için şehre de inemiyorlar ya!"

Ahmet, orada fazla beklemeden Agîtlerin yanına döndü, durumu anlattı. Başından geçenlere Agît ve diğer gerillalar çok güldüler.

"Vallah, sen kendini ellerinden kurtarsaydın bile, tabancama bir şey olsaydı, bu sefer ben seni affetmezdim" deyip takılıyordu ona Agît.

Ortamı açıldığında Agît'in espri yapmayı, şakayı seven bir yanı da belirgince vardı. Ama hem herkes kaldıramaz ve ortamı gevşetir diye hem de taşıdığı komutanlık resmiyetinden bunu çok yapmıyordu.

Ana birlik, oraların sakin olduğunu öğrenince patika yola devam etti, zom'un içinden geçerek gidip Girê Nîskê isimli dağda kaldılar. Girê Nîskê ile Girê Mêşê Garisa'da birbirine bakan yüksek iki tepeydi, onlar birincide üslenmişlerdi. Gece orada kalıp ertesi akşam Ahmet'in gittiği zom'a inip kadın, erkek, çocuk, herkesi topladılar, 200 kişi kadar olmuştu köylüler. Halkın yaklaşımı çok iyiydi gerillalara; hiç korucu yoktu zaten. Gerillalara mihmandarlığı köy muhtarının bizzat kendisi yapıyordu; Agît, bu iyi niyet tutumu sergileyen adamı sürekli yanında tutup gereken şeyleri onunla konuşuyordu.

Ana birlik, toplantısını planladığı gibi yaptıktan sonra, artık yola düşecekleri için, köylüler çantalarını erzakla doldurmaya başladılar. Ama tam bu sırada da adamlar onlara epey şaşırdı. Giyimlerinin yanı sıra çantaları da çeşit çeşitti bu genç savaşçıların: Uyku tulumundan yağmurluğa kadar birçok eşyayı alabilen ve rahat taşınsın diye sırt yastık sistemi eklenmiş, çok cepli, omuz askılarının yanı sıra bulunan kalça kemerinde dahi cebe sahip, kapak üstünde de büyük bir cep gibi fermuarlı bir bölmesi olan, dayanıklı polyester kumaş ve bantlanmış dikişleriyle su geçirmez koyu gri kaliteli bir çantadan, gerillanın normal-bazılarını kendileri-

nin elde diktiği-çadır bezinden veya biraz kalınca sentetik kumaştan, sadece yandan iki cepli ve normal büyüklükte olanlarına yahut da her şeyiyle köyde keçi kılından yapılmış kahverengi kırmızı, büyükçe bir dik dörtgen şeklinde, her iki yüzü de kuş, ceylan ya da sıra sıra üçgen motifli, yine keçi kılından örülmüş bir askıyla genellikle sol taraftan çapraz bir şekilde omuza atılıp sağ bel tarafta duran geleneksel Kürt tûriklerine kadar…

Artık zom'dan ayrılırken Botanlı savaşçı Metin, tûrik'ının dışında, gerekebileceği için yanına almış olduğu şîjar'a[27] köylülerin kendilerine verdiği kumanyadan bir kısım peynir, keşk, jajî ve ekmeği doldurmakla meşguldü. Ana birlikten bazıları da bu tür bir çantaya yabancıydı, onu görünce yanaşıp "Bu ne ya?" diye sordular, o da keyifle anlattı arkadaşlarına. Kuzu derisinin önü yarılmadan bütün olarak yüzülüp yapılıyordu bu kap. Deri iyice terbiye edildikten sonra bayağı yumuşatılmış ve hayvanın boğaz kısmına denk gelen ağzı dikilip düzeltilerek, yine deriden yapılmış bir-şeritle büzmeli hale getiriliyordu. O kadar işlemden sonra siyaha çalan kahverengi bir rengi almış olan ve yaz-kış yumuşak kalan bu kap veya çantaya bêrîvan'lar, muhafaza etmesi için sağdıkları sütü dolduruyor ya da köylüler, çobanlar peynir ve diğer hayvansal ürünlerle, ekmek, içecek birçok şeylerini koyuyorlardı. İçindeki yiyecekleri yağmur ve sudan koruduğu gibi sıcağa karşı da muhafaza eden bu kap oldukça da dayanıklıydı: belki de 2 tonluk bir kuvvetle çeksen yırtılmayacağı gibi, birkaç kat etseydin kurşun da geçirmeyebilirdi. Metin, koca koca okumuş arkadaşlarının bilmediği bir konuda onları aydınlatmanın verdiği mutluluk ve gururla gidip sıradaki yerine girdi.

İşleri bitince gece, kılavuz olarak oradan bir köylü aralarına katıp Tirya tarafına yol aldılar. Tirya, Hotê köyünden yaya bir buçuk saat kadar uzakta, Garisa'nın büyük bir köyüydü; Herekol Dağı'nın eteğinde bir çukurlukta yer alıyordu.

Ana birliğin kılavuz olarak aldığı, kurşuni renkli bir şalvarın üzerine iki metre naylon çiçekli bir kumaşı şûtik niyetine bağlamış ve üstten de şardonlu pamuktan açık gri bir mintan giyip, onun üzerine keten elyafından desenli bir yelek çekmiş olan 30 yaşlarındaki köylü, belli ki başına bir şey gelir diye korktuğundan, yolda, ilk başta sorun çıkarmaya başlamıştı. Az gitmişlerdi ki, "Ah, hastayım! Nasıl yol gideceğim?" diyerek kendini yere attı. Agît, ona bakıp,

"Neyin var kardeş?" dedi.

"Valla başım ağrıyor heval!"

"İdare edemez misin, çok mu ağrıyor?"

"Çok heval, uff! Uff!"

Agît, adamın yüzüne bakınca anlamıştı bunun sahte bir şey olduğunu; ama onu bozmadı ve sırtını dönüp gülerek, doğal çıkmayan, dizayn edilmiş otoriter bir sesle,

"Heval Baran!" diye seslenerek birliğin sağlıkçısını çağırdı.

Doktor Baran hemen yanına gelince, komutan,

"Bak hele arkadaşımız hasta, ona ilaç ver de biraz iyileşip, yol gelebilsin" dedi. Doktor Baran, Agît'in yüzüne bakınca meseleyi anladı. Siyah naylon şûtik'ının ucuyla gözlüğünün camını iyice silerken,

"Gel, gel arkadaşım, şimdi sana bir ilaç veririm ki, hiçbir şeyin kalmaz. Değil 2 saat, 10 günde yol gitsen bir şey olmaz" deyip, ona bir aspirin hapı verdi.

Kılavuz biraz oturduktan sonra kalktı.

Ne var ki, az gittikten sonra, yine kendisini yere attı. Agît,

"Bu sefer ne oldu heval?" dedi.

Diğeri kendisini acındırarak,

"Ağrıyor heval, geçmedi, çok ağrıyor" diye cevap verdi. Agît, şöyle baktı köylüye ve içinden "Tamam, valla bununla işimiz iş" diyerek, hiç vakit geçirmeden tekrar aynı dizayn edilmiş otoriter sesle bağırdı:

"Doktooor, gel buraya!"

"Buyurun heval!"

"Bak, arkadaş yine hasta, yine ona ilaç ver."

Uyanık köylü yolda birkaç sefer daha böyle yapıp, geri dönmek istedi, ama Agît her seferinde aynı şekilde doktoru çağırtıp ona aspirin verdirerek, onu bırakmadı, ta ki grubu Tirya köyüne ulaştırana kadar.

Köy karşılarındaydı artık, henüz karanlık olmamıştı, ilk iş olarak Agît, kılavuz köylüye teşekkür edip onu geri köyüne gönderdi. Kendileri de köye doğru gitmeye başladı. Bu köyde de kimse yoktu, onlar da yukarıda Herekol Dağı'ndaki zomlarına gitmişti. Köyde olan 5-6 kişiyi de yanlarına alarak bu sefer zom'un yolunu tuttular. Yolda iken hep yaptıkları gibi sancaklarını çıkarıp dalgalandırdılar. Ahmet, ince ve düzgün bir kavak dalı bulmuş ve onu elindeki karnasın namlusuna takarak, uzun bir şerit halinde zom'a doğru yol alan birliğin en önünde gidiyordu. Herkesten mesafeyi biraz açmış, adımlarını askeri yürüyüşteki gibi büyükçe atarak ve silahı da önünde tutarak ilerliyordu. Grup, sonunda zom'a ulaştı, oradaydı işte.

Bu sırada zom'da herkes bir işle meşguldü. Çocuklar henüz karanlık olmadığından dışarıda oynuyor, kadınlar çadırların ateşini yakıyor, erkekler küçük baş hayvanlarla uğraşıyordu. Aniden, zom'un az dışında koyunlarının başında 16 yaşlarındaki siyah kıvırcık ve elma gibi kıpkırmızı yüzlü bir çoban, "Aha, askerler geldi askerler geldi" diyerek zom'a koştu. Zom hemen hareketlendi.

Gerillalar zom'a tam yaklaştığında, köylülerin ellerinde silah onlara doğru hızlı hızlı geldiklerini gördüler. Agît, bundan bir şey anlamadı. Köylüler elde silah böyle hızlıca ne diye üstlerine geliyordu. Hemen birliğe talimat verdi:

"Arkadaşlar, dikkatli olun, üstümüze gelenler çok kalabalık ve silahlılar. Bu ne iştir anlayamıyor insan. Kimse, sıcak kanlı davranmasın, ama gafil de olmasın."

Bunun üzerine, herkes eli tetikte yürümeye başladı.

Köylüler gerillalara biraz daha yaklaşınca, aniden öndeki silahlı 6 kişi dönüp geri geri panikle kaçmaya başladı. Ana birlik, hiçbir şey anlamamıştı bu işten, Erdal hemen 3 gerillayı alarak kaçanların peşine verdi ve "Durun, kaçmayın! Durun vururuz!" diye bağırdıysa da silahlı adamlar gittikçe uzaklaşıyordu artık. Gerillalar yine sürekli "Durun vururuz!" diyerek onların üzerinden uyarıcı ateşler açtılar. Ama yine kimse durmadı ve korucular, iyice uzaklaşarak ta Herekol Dağı'na kaçtılar.

Geriye kalan köylülerle ana birlik birbirine ulaştığında mesele aydınlanmıştı. Üzerlerindeki HRK elbisesi ve sancaktan dolayı, gerillaları uzaktan gören genç çoban, gelenleri asker zannedip hemen köylülere haber vermişti. Korucular da başı çekerek köylüleri toplayıp yağ çekmek için askerleri yolda karşılamaya gitmişlerdi. Ama gerillalara yaklaşınca, yanıldıklarını anlayıp, korkuyla gerisin geri kaçmışlardı.

Agît, önce, Tirya'nın muhtarı ve ileri gelenlerini toplayıp onlarla 8 direkli ve kahverengi renk ağırlıklı büyük bir çadırda bir toplantı yaptı. Köylüler, Agît ile Bedran'ı çadırın misafir odasına alıp üst tarafta oturtarak, sırtlarını dayamak için ikişer tane, içleri kaz tüyüyle doldurulmuş beyaz yüzlü ve yuvarlak yastıklar verdiler. Agît öfkeli bir biçimde söze başladı:

"Olmaz böyle şey, sizin köyde nasıl korucu olur? Çevre köylerde kimse silah almamış, ama sizin köyde 6 korucu var. Bunu kabul etmeyiz. Korucular, düşmanın silahlı askeri demektir, bize karşı kurşun sıkıp savaşacaklar. Bu, Kürdü Kürde kırdırtmadır. Durum böyle olunca, bizim de koruculara karşı silah kullanmamız eşyanın tabiatı gereğidir. O nedenle derhal o korucular silahı indirip bu kirli işten vazgeçmelidir."

Odada oturanlar, Agît'in kararlı ve sert tavrından ürktüler. Ama diğer taraftan devlet de baskı yaptığı için kendilerine göre bir ara formül bulmaya çalışıyorlardı. Muhtar, hepsi adına konuştu:

"Heval, tüm dediklerin doğrudur valla, hepsi çok muteber sözlerdir. Lakin devlet çok baskı yapıyor, malum ki bizim de gücümüz yok. Köy bu kadar kalabalık, bu kadar çoluk çocuk var. Bir şey yaparlarsa altından kalkamayız. Biz onlarla konuşuruz, size teminat veririz ki, hiçbir zararları gelmez. Maksat devletin baskı ve işkencelerinin önünü almak."

“Olmaz muhtar, olmaz. Adı üstünde “korucu”. Devleti koruyan. Biz ise devlete karşı savaşıyoruz. Onlar öyle arada kalamaz. Ya bizden ya da devletten yana tavır koyması lazım artık Kürdistan’da herkesin. Devlet boşuna mı silah veriyor. Yarın diyecek, benimle operasyona gel, gerillayı vur. O da mecbur yapacak. Onun için, bunu onlarla konuşup köy olarak aranızda değerlendirin. Daha işin başındayken hemen silahları indirsinler. Yoksa bizim hedefimiz olurlar.”

Muhtar, köyün diğer ileri gelenlerine baktı, ucu sivri şapkasını indirip dizinin üzerine koydu ve ön tarafı yarı yarıya dökülmüş başını biraz kaşıdıktan sonra,

“Tamam heval, bu konuyu köy olarak kendi aramızda konuşuruz, sizin isteklerinizi köyün diğer aile reislerine de deriz” dedi.

Ardından, savaşçılar ikişer ikişer çadırlara dağılarak köylülerin tümünü toplantı için zom’un içinde genişçe düzlük bir alana topladılar. Bazı gerillalar bu arada köylülerle çevre çadırlardan palas, kilim, çul ne buldularsa getirip toplantı alanına sermişlerdi. Rengarenk, farklı farklı desen ve boyutlardaki yaygılar, seyretmeye değer bir sergi gibiydi. Agît durup şöyle bir baktı ve konuşmadan edemedi:

“Hele şuna bakın ya! Halkımızın bu kadar doğal el emeği kendiliğinden sanatsal bir tablo oluşturuyor, bu değerler için mücadele etmeye değmez mi?”

Yanında duran Erdal,

“Maraş’ta da bunları çok güzel yapıyorlar heval” deyince, Agît, ani bir espritüel refleksle:

“Evet, Kürdistan kırsalının birçok yerinde halkımızın göz nuru böyle güzel şeyler yaratıyor.”

Kısa sürede toplantı alanına 500 kişi kadar toplandı; kadınlar ve çocuklar sol taraf, erkekler de sağ tarafta idi. Sahanın dört bir köşesine ve ortasında iki yere, kalın kütüklerin koyulduğu gür ateşler de yakıldı. Gerillalar iki kademeli bir güvenlik sistemi kurmuşlardı: Toplantı yerinin çevresini, 5-10 metre öteden birer kişiden olmak üzere 8 noktada tutmuşlardı, ayrıca zom’un çevresinde 5 stratejik yerde de ikişer nöbetçi vardı. Spîndaroklu Mahmut, kendi silahı ve Muhsin’le beraber, zom’un üstündeki en yüksek tepeye konumlanmıştı. Muhsin, yeni ve tam dolu şeridi yüklediği tambura şarjörü üstten “Rakk!” diye takıp silaha oturttu.

Agît, hemen toplantı öncesinde Propagandacı Kemal ile bir köşede 10 dakika kadar konuşup, dile getirmesi gerekenlerin çerçevesini verdi. Kemal da bunları not aldı. Sonra Kemal, elinde megafon konuşmak için kitlenin karşısına geçerken, Agît de onun sol tarafında 5-6 metre ötede durdu, ana birliğin sağlıkçısı Doktor Baran ve lojistikçisi Kamil de yanındaydı.

Alana iki HRK sancağı dikmişlerdi: Bir tanesi, Kemal'in hemen ardındaydı; savaşçılar köylülerden 2 tane fazla çadır direğini almış, ikisini birbirine monte ederek epeyi uzatmışlar ve sancağı en üste bağlamışlardı. Diğerini uzunca bir ağaç dalı bulmuş ve sancağı ucuna geçirerek götürüp toplantı yerinin arkasında ki en yakın çadırın direğinin üstüne dikmişlerdi. Toplantı yerine gelen köylüler önce merakla bu çadır direğinin üstünde dalgalanan sancağa bakıyorlar ve gözlerini ondan alamıyorlardı. Sancak, hafif esen rüzgârda salınırcasına dalgalanıyor, üçgen şeklin uzunlamasına her iki yarıdan birini işgal eden sarı ve yeşil renkler havada sakin sakin süzülüyor ve ortadaki kızıl yıldız kumaşın katları arasından bölüm bölüm bir kayboluyor, sonra ufuktan doğar gibi yeniden ortaya çıkıyordu. Sadece, devletin bayrağının gönderde dalgalandığını gören halk, ilk defa Kürtlerin de bir devlet gibi bayraklarını yükseklerde süzülür görünce, bir mucizenin gerçekleşmesi gibi ister istemez etkileniyorlardı.

Kemal, yanında Agît ve dalgalanan sancağın altında, 500 kişiye konuşmaya başlarken her zamankinden daha bir heyecanlı, ama o kadar da kendine güvenli ve gurur içindeydi. Taban dairesi oldukça geniş kesik koni biçimindeki, koyu toprak rengi metal megafonu eline aldı. Açık ki, megafonun, dağlarda gerilla tarafından taşınabilir olması için, kısa, küçük olmasına dikkat edilmişti. Kemal, megafonu ağzına götürüp konuşmaya başladı:

"Değerli halkımız, bizler, sizlerin bir evladı olarak konuşuyoruz. Ülkemiz Kürdistan'da artık bir devir kapanıp, yeni bir devir açılıyor. Sömürge köleliği gidip yerine özgür insanlar ülkesinin kuruluşu geliyor. Artık bize sahip çıkan bir partimiz var: PKK! Artık bize yol gösteren bir liderimiz var: Abdullah Öcalan. Ve artık, bizi savunacak bir ordumuz var: HRK! Hepimize düşen görev, bu üç temel değerimiz etrafında korkusuzca kenetlenerek devrime yürümektir!"

Kemal, bir saat kadar ara vermeden konuştu. Kürdistan tarihini ve PKK mücadelesini kısaca anlattı. Toplantıdakiler, bu garip aletle konuşan genç adamı, hayatları boyunca duymadıkları ilginç şeyleri anlattığı için ilgiyle dinlediler. Agît de Kemal'in performansından memnundu, yanındakine "Kemal bu işi iyi beceriyor vallahi, kendisini bayağı yetiştirmiş" dedi sessizce.

Kemal giderek trendi yükseltti ve sonunda güncel olay olarak koruculuk üzerine konuşup coşkuyla bitirdi konuşmasını:

"Devlet, biz Kürt savaşçılarıyla baş edemediği için şimdi de koruculuğa başvuruyor. Tarihte de bunu çok yaptı, Kürt hareketlerini alt edemeyince, Kürtleri birbirine kırdırttı. Rayberler, Şahin Dönmezler gibi hainleri yarattı.

“Değerli Tîrya ve Tal köylüleri, sakın devletin oyununa gelmeyin ve ondan korkmayın. Ne kadar sizi zorlasa da koruculuğu kabul etmeyin. Koruculuk, kendi halkına, aşiretine, akrabasına, komşusuna düşmanlık yapmak demektir. Hiçbir insanımız devletin silahını alıp korucusu olmamalıdır. Bize güvenin, sizi korumaya ant içmişiz! Yaşasın Kürdistan! Yaşasın PKK! Kahrolsun Sömürgecilik! Kahrolsun ihanet!”

Toplantıdan sonra ana birlik, köylülerin kendileri için zom’dan topladığı erzakı çantalarına doldurup Herekol Dağı’nın zirvesine çekildi.

***

Agît’in birliğiyle halk toplantıları yaptığı sırada, eyaletin siyasal-örgütsel yetkilisi konumunda olan Sarı Cemal, PKK Liderine bir rapor kaleme alıyordu. Uzun beyaz yüzü ve irice burnunun üstünde yer alan dalgalı ve kapalı sarı saçları epeyi uzamış kulaklarını örter gibi olmuştu. Bıyık ve sarı sakalları da uzamış olduğu gibi, onun hemen altında hafif çilli boynu çiğ beyaz rengiyle hemen göze çarpıyordu. Büyük defter dizleri üzerinde, elindeki kalemin ucunu ağzına koymuş derin derin düşünüyordu. Çünkü en zor bir konu olan merkezin durumunu yazacaktı şimdi. Merkeze ciddi bir eleştiri getirmeyi, hatta yerden yere vurmayı kafasına koymuştu. Oysa daha birkaç ay önce yapılan Aralık toplantısında bırakalım çözümlemeleriyle ön açıcı olmayı, tartışmalarda konuşmamıştı bile. Belki zaten örgütsel raporu kendisi ile diğer bir merkezi üye yazdığındandı denebilirdi bu; ama yine de tartışmalarla sorunları açıp çözüm üretmeye çalışması, olması gereken bir şeydi. Şimdi ise bu konuyu bireysel raporunda geniş ele alma eğilimi ister istemez niyet sorununu gündeme getiriyordu: Kafasında dolaşan tilkiler, böyle yapmakla acaba Abbas’ı mı başarısız gösterip düşürülmesine katkı yapmak istiyordu?

“Ülkenin çeşitli alanlarına birimler gönderdik, denetleyemiyoruz. Bağ kurduk, kanal oluşturduk, bunları sağlam yapamadığımız, ince ipliklerle birbirine bağladığımız, kanalları işletemediğimiz için birimlerimizden bir rapor bile alamıyoruz. Öyle ki sıradan bir kuryenin yakalanması bile kocaman bir parti örgütünü birbirinden koparabiliyor. Parti Merkezi ise gelişen olumsuz durumlar karşısında seyirci durumunda kalmakta, müdahalesiz duruma düşmektedir. Merkezin kendisi henüz bir kurum, bir komite haline gelememiştir. Her biri bir yerde aylarca birbirinden habersiz veya hepsi bir yerde, ama pratiğe müdahale etme şansından çok uzaklarda. İşte örgütlülüğün en temel faktörü budur. Bizde her şey talimatlarla yürümez, yürüyemez. Kendimiz de dahil olmak üzere, leb demeden leblebi diyecek türden insanlar değiliz, bir yoğurdun ekşi veya tatlı olmasını anlamamız için önümüze gelen tüm çanağı yemeliyiz

ki, ancak öyle anlayabilelim! Ne kadar acı olursa olsun bizde durum budur. Merkezin örgütsüzlüğü olayı yaşanmaktadır. Saptanmış bazı isimler mevcutsa bile buna merkez denilmemelidir. Pratik bir örnek verirsem acayip kalınmaz mı?

"1984'ün yedinci ayında yazılmış ve yola koyulmuş Dersim, Bingöl, Diyarbakır raporları bize ancak Nisan 1985'te ulaştı. Evet 9 ayda bir rapor ulaşıyorsa bu nasıl değerlendirilir, gönderilecek talimat ne derece isabetli olur ve kaç ay sonra ulaşır? Talimat da 9 ayda giderse eder 1,5 yıl. Söz konusu bölgelerdeki örgütler için merkezin ne anlamı var? Veya merkez için o bölgelerin ne anlamı var? ..... biz merkez olarak kendi aramızda kolektivizmi işletemediğimizden dolayı da bir yığın eksiklik içerisine girmişiz; dağınıklık, örgütün sönüp gitmesi, bolca zamanın heba olması bu nedenledir."

Sarı Cemal merkezi böyle yerden yere vurduktan sonra, kalemi defterin üzerine bırakıp tekrar düşünmeye başladı. Abbas'ı, kızgın silahlı savaşıma güç getiremeyecek küçük burjuva aydın konumunda görüyordu. Oysa, sert ve acımasız gerilla pratiği, ancak öylesine sert bir disiplin ve Kürdistan'ın kırsal alanında irade ve fizik olarak pişmiş kişiliklerle sonuca götürülebilirdi. Acımasız pratiğin hakkından gelebilecek daha acımasız bir asker! Belki de alan üzerinde sözü geçen otorite olma adına hafif barbarik bir Kozak[28] komutanı…

Sarı Cemal bunları düşünürken, bencilliğin ve ihtirasın işareti olan koyu tonda bir kırmızı renk halini almıştı. Sonra, kendisini merkez hakkındaki ileriye dönük düşüncelerinden çekerek farklı konuları yazmaya başladı:

"Merkez olarak durumumuzu bu biçimde koyduktan sonra, bölge örgütlerimiz üzerinde durmak istiyorum. Hemen belirtelim ki bölge adına örgütlenmelerimizde henüz fazla bir komiteleşmeden de bahsedemiyoruz. Henüz bir yığın bölgede güçlerimiz birimler biçiminde çalışmaktadırlar. Komiteleşmede bir adım attığımız yerler Mardin de dahil birinci eyalettir. Ancak bunlardan da adına azıcık komite diyebileceğimiz yer Botan bölgesi olarak adlandırdığımız (Siirt alanındaki) komiteleşmedir. Bu da nicel olarak böyledir ve profesyonel bir komite olmaktan uzaktır. Adına layık bir komite haline gelmesi için henüz çözümlenmesi gereken ciddi sorunlar bulunmaktadır. Bölgede eski kadro diyebileceğimiz 9 arkadaş bulunmaktadır. Bölgede 8 ilçe bulunmakta ve geniş bir alanı kapsamaktadır. Ayrıca yeni takviye edilen ve sınama amacıyla alanda tutulan bayan arkadaş bulunmaktadır. Geride kalanların hepsi – çoğu köylü olmak üzere– yerel unsurlardan oluşmaktadır.

“Yereller adına en ileri diyeceğimiz yer Eruh’tur. Burada bölge komitesine benzer yerel çapta bir komiteleşmeye gittik ve bu; eski arkadaştan bir, yerel kadrodan bir bayan ve bir yerel kadro adayı ile iki ileri köylü arkadaştan oluşan bir komitedir. Ancak açık ki, bu da henüz pratik olarak uzmanlaşmış, kurumlaşmış bir komite olmaktan uzaktır. Diğer yerellerin her birinde bir eski arkadaşımız köylü ile beraber birim çalışması sürdürmektedir. Belli ki bu durum, ideal bir devrimci çalışma sürdürme yeteneğinden uzak bir durumdur. Ayrıca henüz bu konuda kat edilmesi gereken mesafe uzundur.”

Sarı Cemal’in kalemi tekrar elinden bırakması, bu sefer, yaz mevsimine 7-8 gün kaldığı için güneşin tam tepesine vurup iyice kızartması nedeniyleydi. Isıya dayanamayıp, verev katlanmış cemedanî’sini bir hasır şapka gibi başının üzerine attı. Dudakları arasından daha çok melodisi anlaşılan, sözleri hemen hemen hiç anlaşılmayan bir stran mırıltısı çıkmaya başladı. Arızalı gözünü kapatıp tek gözle kâğıdı biraz uzakta tutarak yazdıklarına baktı: Fena değildi! Sonra, iyi para biriktirmiş bir tefeci sırıtmasıyla, “Bakalım, umarım rapor amacına ulaşır” dedi iç sesi. İyi niyetliydi; ölümü göze alarak dağa gelmişti, ama insanların canına yapışan, toplum içindeyken aile ortamından, sokaktan veya okullardan alınan karakter özellikleri kişide her türlü iyi niyete baskın çıkıyordu. Mevcut devletli toplumun şekil verdiği insan için 3 kutsal ruh gibi, 3 şey vazgeçilmez ve ilahi bir şey gibiydi: Kadın, para ve kariyer! Bunu daha ilk başından tespit etmiş olan PKK, kendi felsefesine göre, Kürdistan’ın mevcut el altındaki hali için ihtiyaç olan fedai kişiliği bozan bu şeytan üçgenini bozmadan var olamazdı. Para zaten PKK’de yoktu, örgüt ihtiyaçları için çok sınırlı ellerde toplanıyordu. Kadın ve evlenme yasaklanmıştı ve yer yer çıkan kaçamaklarla da sert bir şekilde uğraşılıyordu. Ama kariyerizm, örgütün en çok başını ağrıtan hususlardan biriydi denebilir. Şimdi, kendi kariyer çağrılarının peşinden gitmese Sarı Cemal de ideal bir yönetici olabilirdi. Ama zaman acaba ne gösterecekti?

Tepesine vuran güneşi öyle yapmakla biraz engelleyen merkezi yönetici, raporunu yazmaya devam etti:

“Başında da belirttiğimiz gibi en gelişmiş bölgemizde örgütsel duruşumuz bu iken, diğer bölgelerde durum bunun çok daha gerisindedir. Ayaklanma bölgesi olarak ilan ettiğimiz Van bölgesinde askeri, örgütsel faaliyetlerde yer alan tüm arkadaşların sayısı 10’dur. Alan 6 yerelden oluşmaktadır. Durum bu olunca genişlemesine bir çalışma sürdürme yeteneğini gösteremiyorlar. Bu çalışan arkadaşların bir yığın yetersizliği ile de birleşince, çalışmada başarılı olma şansı önemli oranda yitirilmiş oluyor.

"Bölge olarak en düşük olan Van bölgesinin durumu da kabataslak böyledir. Hakkâri ve Mardin bölgeleri de fazla darbe yememiş bölgeler olarak, Botan bölgesinden sonra en fazla umut vaat eden alanlardır. Hakkari'de belli bir kadro ve savaşçı potansiyeli mevcut iken, Mardin bölgesinin ciddi yönetim sorunları bulunmaktadır. Burası başlı başına bir eyalet olarak örgütlense de bölge yine yönetici kadrolara ihtiyaç duymaktadır. Güçlü potansiyele rağmen çıkış yaptıramadığımız bir alandır. Bölgede hem gerçekten yetkin yöneticiler bulunmamakta hem de biz yeterince üzerinde duracak fırsat elde edememekteyiz. Dolayısıyla hem yetersiz kadro hem de üstten ciddi bir yönetim-denetim sorunu, bu bölgenin en önemli sorunlarıdır. Eğer durum böyle olmasaydı, her şeyden önce kadro ve savaşçı potansiyeli açısından en ciddi niteliksel gelişme sağlanabilecek bir alan durumundadır.

"Askeri olarak da Mardin hariç 1. Eyalet diye adlandırdığımız alanda hem bölgesel hem eyalet düzeyinde hareket eden tüm silahlı gücümüz örgüt birimleri hariç 60 kişiyi bulmaktadır."

***

Mayıs sonunda artık yaz mevsimine geçiş hazırlıkları yapılıyordu. Hava, günden güne kararsızlık gösteriyor, bir bakıyorsun güneşli yaz havası başını uzatıyor, bir bakıyorsun baharın mayhoş soğuğu kendini gösteriyor, aniden çisilti düşüyordu. PKK Yöneticisi Sarı Cemal depreşen kariyer hesaplarıyla uğraşsa da Türk ordusu boş durmuyordu. Diyarbakır 7. Kolordu Komutanlığında bir odada Korgeneral Kaya Yazgan, dağ başında pek şehir yüzü bile görmemiş dört Kürt'le ciddi bir görüşme yapıyordu. Her birisi bir koltuğa gömülmüş, bazen sanki yılların arkadaşları, bazen soğuk resmiyetin duldasında konuşup tartışıyorlardı. Daha doğrusu Korgeneral gömülmüş, diğerlerinden kimisi koltuğa bir toplu iğne gibi ilişmiş, kimisi ise büzülmüştü. Komutan ortamı bazen sertleştirip tam bir resmiyet havası veriyor, bazen de rahat ve renkli bir ambiyans yaratıyordu. Her dört Kürt, eskiden hayatlarında bir onbaşıyla bile muhatap olmamış, aşiret olarak dağ başında hep mahkûm yaşamış, asker gördü mü kaçıp kendini kurtarmaktan başka bir şey bilmemiş kimselerdi. PKK'nin gerilla savaşını başlatmasıyla şimdi ise TSK'nin, hayal bile edemeyecekleri en üst komutanlarından birinin "misafir"i olarak burada bulunuyorlardı. Ondandır ki, sıkıntı içinde, ezik ve utana sıkıla oturuyor, "görüşme"yi sürdürüyorlardı.

Koruculuğun Meclis'te kabul edilmesinden sonra, Şemdinli'de Tahirê Kemê ile Fermanê Kelêt'in öldürülmelerinin de etkisiyle, devlet bu politikadan sonuç almak için 'Kürt ileri gelenleriyle' görüşme ve Kürt köylüsüne silah verme çalışmasını hızlandırdı. Bunun için yerel düzeyde

komutanlar ile vali ve kaymakamlar birçok kesimle görüşüyordu. Bunu hayata geçirirken görece rıza yaklaşımı uygulansa da bu sonuç vermezse zor ve tehdit B planı olarak elde tutuluyordu.

Devlet, bu konuda Jîrkî aşireti üzerinde çok özel olarak duruyordu. Ondandır ki, uzun süreden beri yerel düzeyde onlarla yetkililer görüşüyordu. En son, bir gün öncesinde, bölgedeki en eski yer olan Kele Jêrê Köyü muhtarının evinde bazı devlet yetkilileri ile Jîrkîlerin ileri gelenleri görüşmüşlerdi. Sonra da aşiretin reisi Tahir Adıyaman (Büyük kardeşi Şeyhmus Ağa kanserden ölünce yerine kendisi aşiretin başına geçmişti), yanında Hacı Öter, Ebubekir Aydemir ve Kökel Özdemir askeri helikopterle buraya gelmişlerdi.

Odadakiler ikinci kahvelerini içerken, Korgeneral Yazgan konuşmasına devam etti.

"Haberiniz olmuştur işte, bu teröristlere karşı biz Geçici Köy Koruculuğu uygulamasını mecliste kararlaştırdık. Zaten bizimkiler size anlatmışlardır oradaki görüşmelerde, bu konuda size büyük hizmetler düşmektedir."

Hacı Öter, araya girerek,

"Evet komutanım, sağ olsun komutan begler orada bize çoğ gözel anlattılar" dedi.

"Biz en çok da sizin bu konuda devletinizin yanında yer almanızı bekliyoruz. Biliyorsunuz oralar sınır ve sarp yerler. Eşkıyanın rahat cirit atacağı bir alan. Bundan dolayı size büyük iş düşüyor. Maşallah aşiretiniz de çok kalabalık, binlerce."

"Evet komutanım, hepsi kölenizdir."

"Allah sıtar etsin hepsini."

"Şerm[29] olmazsa bize deseniz komutan beg, bu korucular tam ne yapacak?"

"Ha, canım işte kendi köyünü eşkıyaya karşı koruyacak, bırakmayacak eşkıya girsin. Yoksa devletimiz büyük, onları arayıp bulur ve vurur."

"Hımm! Herkes yapacak mı bunu komutanım? Yoksa yani bazıları tek kalırsa…"

"Tabi efendim tabi! Her tarafta geliştireceğiz. Bu, eşkıyaya karşı bir vatan görevi, vatanını seven bunu yapar. (Göz kapaklarını kaldırıp hafifften sırıtıp tam Tahir Adıyaman ve yanındakilerine bakarak) Maaş da vereceğiz ha! Silah zaten veriliyor, biliyorsunuz.

Maaş lafını duyunca Kökel Özdemir hemen sordu:

"Maaş kesın verılecağ mı komutanım, ne kadar olur acaba?"

"Verilir, verilir, acele etmeyin. Gündemimizde. Bugün olmazsa yarın. 2 gün geç olsa ne olacak. Miktar olarak da uygun bir şey verilir. Yeter ki insanlarımız devletine hizmet etsin. Hem zaten aşiret fakir, bu sizinkiler için bir geçim kaynağı da olur."

"Bızım de şey…."

"Evet…"

"Şey diyecektim komutanım, mahkum insanlarımız çoğ yani."

"(Gülerek) Ha, o önemli değil efendim. Arkadaşlar size daha önceki görüşmelerde demişlerdir."

"Evet dedıler, dedıler de…"

"E, bizce de uygundur o. Onlar kader mahkûmu. O dağ başında okuma yok, bilinç yok. Geçim sıkıntısı, sosyal sorunlar, hepsi birleşti mi öyle oluyor işte, ne yapasın. Devletimiz büyüktür, cezalandırmasını da affetmesini de bilir."

Tahir Adıyaman ellerini ovuşturarak ve minnettar gözlerle komutana bakıp,

"İşte, bu çoğ iyi olur komutan beg, hem de çoğ çoğ iyi!" dedi.

Devlet, koruculuk politikasını geliştirirken, önceliği, suç işlemiş, mahkûm üyesi olan aşiret ve kabilelere veriyordu. Bunları kazanmak daha kolaydı ve onlar daha vurucuydu. Bu yaklaşım gereği cinayet, gasp, tecavüz, kaçakçılık gibi ağır suçları işlemiş olanlara korucu olduklarında fiili dokunulmazlık tanımayı planlamıştı. Türkiye Cumhuriyeti Devleti, sırf aşiretleri yanına çekebilmek için kendi kuruluş ilkesiyle o kadar çelişti ki, asker öldürmüş olanları bile bu kapsama aldı. Özellikle de Jîrkî aşiretinin 600 kadar silahlı mahkûmunun olması, Türk devlet yetkililerini çok düşündürüyordu. Onların PKK yanında yer alma ihtimali devleti ürkütürken, kendi yanına çekip gerillaya karşı çıkarmanın da çok sonuç alıcı olacağını hesaplıyordu.

General, sunulan ödüllerle Tahir ile diğerlerinin gevşediğini görünce hemen asıl söylemek istediğini dedi:

"Tabi, çok iyi. Eh, bizim doğulu aşiret gençleri de bu kadar silah ve maaşla oraları dar eder teröristlere, hepsini kolayca vurup imha edebilirler."

Tahir Adıyaman'ın hemen gözleri parladı. Asıl meselenin bu olduğunu biliyordu zaten. Ani bir refleksle,

"Qûzê kere, tû me bixapînî? Na, na, em nayê wê lîstikê we!"[30] dedi içinden. Tahir Adıyaman ve genelde Jîrkîler, PKK'nin Kürtlükle ilgili amaçlarını ve vurucu yeteneğini iyi biliyordu. Bu nedenle, Kürtlük özelliklerini koruyan bir kesim olarak hem onlara saygı duyuyor hem de çekiniyorlardı. Tahir tam o anda da bunu düşünüyordu:

“Biz PKK’ye bulaşırsak tüm yaşamımız haram olur. Hem çok kan dökülür hem de dışlanırız. Çok insanımız da ölebilir. Aklı olan bunu yapmaz. Bunlar çok belalar. Hepsi ölüm bilmez fedai. İki kazayı aynı gecede bastılar. Sonra o kadar eylem yaptı, yüzbaşı, asker öldürdüler. Gûndikê Melle karakolunu toptan ortadan kaldıracaklardı. Gerdilerin reisi Tahir ile Ferman’ı hiç düşünmeden öldürüp oraya attılar. Ama diğer yandan da devlet, rahat bırakmaz bizi. Hem bu sundukları teklifler de çok iyi.”

Sonra iliklerine kadar nüfuz eden bir sevinç kapladı içini ve içten hesap yapmaya başladı:

“Bu işte hem benim için hem de aşiret için epeyi menfaat var. Bu kadar tüfek alacağız, tüm mahkumlarımız serbest olacak, o zaman o kadar silahlı gücümüz olur… ooo!... Bir de anlaşıldığı kadarıyla kimse de bize fazla karışmayacak. Kendi alanımızda tam bir ordu ve hükümet gibi oluruz ya! Ayrıca kaçakçılığımıza da kimse karışamaz. Hem şimdiye kadar bilinen mallar dışında her türlü kaçakçılığı yaparız bu sayede.”

Bunları düşününce Tahir’in ağzı kulaklarına varıyordu. Devlet ile PKK’yi dengeleyerek aradan sıyrılıp, bu işten en kârlı çıkmayı hemen kafasında kesinleştirdi.

Agît, daha eskiden beri Beytüşşebap’ın ve Jîrkî aşiretinin önemin-den dolayı onlar üzerinde duruyordu. 1983 Mayıs’ında TSK’nın Güney Kürdistan’da yaptığı operasyon sürecinde de içeri geçmiş ve Jîrkî aşiret reisi Şeyhmus’la görüşmüştü. Apo’ya görüşmenin raporunu da göndermişti:

“Bize karşı başlatılan hareket devam ediyor. Operasyon merkezi devletin boşluk hissettiği Jirki alanı olacaktır. Aşiretin yüzlerce mahkûmu olup, silah teslim etmeyişleri, askerlik yapmayışları ve jandarma baskınlarına karşı koymaları alanda direniş odağı olarak görülmesine yol açmıştır. Ama bu, ulusal amaçlarla bilinçli kılınıp ulusal direnişin odağı haline getirilememiş. Mera ve toprak gaspıyla palazlanarak, eşkıya sahibi feodal bey durumuna gelen ağaların gücünün çevrede kabul görmesi, devletin dağıtıcı saldırılarına uğramayışı, bazen çatışmalarda asker kovmaları gibi durumlarla kendini ulusun üstünde görme, ulusun tek direnişçi gücü olarak ilan etme, parçamızdaki ulusal mücadeleyi hafife alma gibi komplekse yol açmıştır.”

Agît aynı raporunda somut olarak Jîrkî ağalarının tavrını, bu görüşmelerdeki durumlarını şöyle dile getiriyordu:

“Feodallerin devletin ezici saldırıları karşısında direnecek güç ve anlayışları yoktur. Görüşmelerde hiçbir olumlu yaklaşımları görülmüyordu. Ulusa, devrime güvensizliklerini açıklıyorlardı. Devletin alana

yönelteceği saldırılara karşılık önlem hazırlıklarının ortak yapılması isteklerimize olumlu karşılık vermediler. 'Kendimizi koruruz, asker kadınlarımıza el atarsa vururuz, yoksa köylerimize gelse bile karışmayacağız' sözleriyle hareketsiz kalmayı yeğlediler. Çünkü bizden önce askeri rütbeliler helikopterlerle köylerine inip Şeyhmus'la görüşmeler yapmış, bizimle birlik olmamaları, destek vermemeleri halinde kendilerine dokunulmayacağını, hedeflerinin bizler olduğunu söylemişler. Verilen vaat ve güvence, tehdidi de içeriyor tabi."

Jîrkî ağası, Şahan'ın grubu evlerine kardeşinin taziyesine geldiğinde onlara bizzat kendisinin verdiği sözü de hatırladı aynı zamanda:

"Şahan kardeş, ben, elimden geldiği kadar, ne olursa olsun hainlik yapmam ve imkânlarımın elverdiği ölçüde de size yardımcı olurum."

PKK ile devletten korkuları ve her iki tarafa verdiği sözleri şimdi bu görüşmedeki tavrını biçimlendiriyordu işte. O sıralarda, bölgede halk nezdinde güç gösterisi yapıp aşiretleri yanına çekmek ve o gerillalara dönük imha amaçları için, TSK, Tümgeneral Cengiz Arpağ komutasındaki, Erzurum'da konuşlu koca 29. Piyade Tümeni toptan buraya getirmişti. Bu etken, Şırnak Merkez'deki Tatarlar ailesinin daha aktif bir şekilde Türk kolluk kuvvetleriyle iş birliğine girmesine yol açtığı gibi, Jîrkîlerin devlete yanaşmalarında da itekleyici oluyordu.

Yemek zamanı geldiği için görüşmeye ara verip uzun ve cilalı gürgen masaya oturdu hepsi. Paşa misafirlerine patlıcanlı kebap ile avuç içi büyüklüğünde, cevizli ve fıstıklı meşhur Diyarbakır lahmacunu ısmarlamıştı. Urfa kadar olmasa da burada bayağı güzel yapılan ciğer kebabını da unutmamıştı. Büyük büyük kesilmiş kahverengimsi siyah ciğer parçaları, şişlerde henüz buharı kalkan sıcak duruşuyla diğerlerinden daha fazla iştahını çekiyordu masadakilerin.

Yemeğin arkasından tatlı safhası da sona erince, çaydan sonra general görüşmedeki konular üzerine düşünüp ortak tartışarak bir karara varmaları için özel bir oda verdi onlara. Her 4 aşiret ileri geleni uzun süre burada konuşup tartıştılar ve Tahir Adıyaman'ın çoktan beri düşünüp bugün somutlaştırdığı, her iki tarafı dengede tutma yaklaşımı üzerinde anlaştılar.

Sonra Tahir Adıyaman, nöbet tutma ötesini yapamayacaklarını belirtti.

Korgeneral bu sonucu bekliyordu aslında. "Başlangıç itibarıyla iyidir, fazla zorlamayalım. O kadar silah alıp ilk olarak alanda koruculuğu başlatacaklar. Aşiretin geniş köy arazisine bırakmayacaklar teröristler gelsin. En önemlisi, uç bir yerde, bu kadar silahlı adamın, böyle kalabalık bir aşiretin eşkıyadan uzaklaşıp devletin yanında yer almaları başlı

başına bir olay. Daha ileri adımları sonra yavaş yavaş düşünür insan" diye düşündü hemen içinden. Ardından hemen konuştu:

"Tamam! Size layık olanı yaptınız, biz de sizden bunu bekliyorduk zaten. Devletinizin yanında yer almak, ona bağlı kalmak ve köyünüze, topraklarınıza o bölücü eşkıyayı sokmamak. Çok güzel oldu bu. Şimdi, bizim adetlerimiz gereği kutsal kitabımız Kuran-ı Kerim'e el basıp, sizin "üç talak" dediğiniz yemini ederek de bunu ölümsüz kılalım, her şey tamam olur o zaman."

Komutanın bu son lafı üzerine hepsi buz dondu, renkten renge girdi. Bu nereden çıkmıştı? Devlet de böyle bu düzeyde Kuran'a el basma ve talak atma yemini yapıyor muydu ki? O devlet ama, niye yapar ki bunu? Sıkıntıdan Tahir Adıyaman'ın uzunca yüzü çekilip daha da uzadı sanki, sarıya çalan ela gözleri daha da sarardı, kulak kepçesinin büyükçe olan üst kısmı ve nerdeyse iyice deforme olmuş bir topu andıran burnunun alt yarısı daha da kızardı.

General, Tahir ve diğerlerinin, Kuran'a el basıp yemin etme olayı karşısında epeyi sıkıştıklarını hemen anladı. İçinden, "Siz ağa düştünüz artık, ne kadar kıvransanız da boş, Kürt eşekleri!" dedi, kendinden emin bir şekilde.

Kuran'a el basma ve üç talak yemini Kürdistan'da halkın son çare olarak başvurduğu çok ağır söz verme biçimidir. Çünkü Kürtlerin geleneksel olarak en çok değer verdikleri olgular din ve namustur. Kişi her şeyden vazgeçebilir, ama dininden ve namusundan, yani eşinden vazgeçemez. Bu ikisi üzerine söz verilip yemin içildi mi artık her şey biter, birey ondan dönemez. Dönen de çevresi tarafından dışlanıp dinsiz-imansız, namussuz ve şerefsiz biri olarak addedilip o alanda yaşayamaz. Hele hele bu bir ağa olursa…

Daha sonra beyaz cübbeleri ve başlarında sarıklarıyla iki imam ellerinde bir Kuran-ı Kerim'le geldiler. Paşanın huzurunda iki imamın şehadetinde yemin merasimine geçildi bu sefer. Korgeneral Kaya Yazgan, Jîrkîler'i kıskıvrak yakalamak istiyordu. İmamlar Kuran-ı Kerim'i temiz ve kalın bir pamuklu, saman sarısı bezin üzerinde masaya indirdi. Önce Tahir Adıyaman geldi. Önü ilikliydi. Eğilip elini Kuran'a basarak çarık çürük Türkçeyle söz verdi.

Onun ardından diğer 3 aşiret ileri geleni de aynı şekilde yemin ettiler imamların şehadetinde.

Her şey bitince general imamlara da kalmalarını söyleyerek, tekrar bol menü bir yemek getirtti.

Türk'le Kürdün izdivacı en son bir yemekle taçlandırılmıştı. Kürt tarafı, iki şahidin huzurunda partnerine evet demekle kalmamış, ona so-

nuna kadar bağlı kalacağına dair Kuran'a el basmıştı. Türk tarafıysa, altın takıları (silahları) vermeyi üstlenmiş ve düğün yemeğini ısmarlayarak bu birlikteliği kutlamıştı.

***

Büyük çerçeveli gözlüğünün yüzünü yine bayağı işgal etmiş olduğu ve ortası çukur çenesinin gıdısı içinde nerdeyse kaybolduğu başbakan, bir önündeki kağıtlara baktı, bir başını kaldırıp karşısında oturan altmışına doğru yol alan adama baktı.

"Buradaki ceza indirimleri yetersiz Necat Bey, biz daha kapsamlı bir şey düşünüyoruz. Bu konuda ilerisi için bir af konusu da bizim gündemimizde. Bu terör belasından kurtulmalıyız."

"Biliyorum efendim, yeterli olmasına dikkat ettik aslında…"

Başbakan Turgut Özal'ın yenilikçi ve cesur çıkışlarıyla tanınan kişiliğine karşın, Adalet Bakanı Necat Eldem adeta her şeyiyle tipik bir statükocuydu. Mardin'in yerlisi ve ANAP'ın kurucularından olan bakan, kariyer geçmişine uygun olarak tipik bir bürokrattı. Modern Cumhuriyet Türkiyesi'ni şahsında olabildiğince temsil etmek istiyordu. Siyah takım elbise içine giymiş olduğu beyaz gömleğine sıkıca bağladığı kravatının üstünde yükselen büstünün bıyıksız çehresinde hemen dikkat çeken şey, bir bütünen geriye doğru dalgalı saçlarının orta kısımdan uzanmış olduğu alnının her iki yandan adeta birer vadi gibi oyulmuş olmasıydı.

Gündemde olan "Pişmanlık Yasası"nı görüşüyorlardı.

15 Ağustos Atılımıyla gerillayı geliştiren PKK Hareketi'ne karşı, koruculukta epeyi adım atmış olan Özal hükümeti, ek tedbirlerden önemli biri olarak bu yasayı gündemlerine almışlardı. Tevfik, Nebil ve Maraşlı Bekir'in devletle işbirliğini kabul edip itirafçı olmasından sonra esas olarak onların düşüncelerinin ilham verdiği bu konu Özal'a kadar ulaşmış ve Başbakan'ın kafasına yatmıştı. Doğrudan silahlı mücadele ile bitiremedikleri örgütü böylesi "yumuşak" yollarla dağıtmak istiyorlardı. Nitekim aylardan beri hükümetin gündeminde olan bu yasa taslağı adalet bakanlığı tarafından hızla hazırlanıyordu.

Gazetelere yansıdığı kadarıyla, görülen işkencelerin yanı sıra, Mayıs 1982 yılında gündeme giren Pişmanlık Yasası'nın da etkisiyle yakalanan örgüt üyelerinin itirafçılığı kabul edip arkadaşlarını ele vermesi sonucu önemli darbeler alan İtalya-Kızıl Tugaylar örneğinden de umutlanmıştı hükümet.

Nitekim günlük konuşmada "Pişmanlık Yasası" olarak dillendirilen ve "Terör örgütü kuranları ve yönetenleri" kapsam dışında tutarak teslim olan militanları mahkeme kararıyla affeden ya da ceza indirimine giden, 3216 sayılı "Bazı Suç Failleri Hakkında Uygulanacak Hükümlere Dair

Kanun" 6 Haziran1985 tarihinde TBMM'inde ANAP oylarıyla kabul edildi ve 11 Haziran 1985'te de yürürlüğe girdi.

2 yıl süre ile sınırlı düzenlenmiş olan yasanın Cumhurbaşkanı Kenan Evren tarafından bu sefer onaylanması, bütün şaşaasıyla gücün kalbinden yürüyüp gelen muktedirlerin bile yeri geldiğinde örgütlü direniş karşısında nasıl boyun eğdiklerini siyasal yelpazedeki aktörlere somut bir şekilde gösteriyordu.

Çıkarılan yasa Türk Ceza Kanunu'nun belirtilmiş, siyasi ve ideolojik suçları işleyen örgütleri kapsamına alıyordu. "…örgüt faaliyetleri hakkında bilgi vererek örgütün dağılmasına veya meydana çıkarılmasına sebep olanlar, örgüt üyeliklerinden mukavemet göstermeksizin kendiliklerinden çekilerek güvenlik kuvvetlerine silah ve malzemelerini teslim edenler, verecekleri bilgi ve belgelerle veya bizzat gösterecekleri çaba ile teşekkül, çete veya cemiyetin amaçladığı suçun işlenmesine engel olanlar" bu yasadan faydalanabilecekti.

Açıkça bir "itirafçılık yasası" idi bu. Örgütün içine bir nevi Truva Atı yerleştirmekti. Örgütü dağıtma, üyelerini ihbar etme ya da onlara darbe vurma, belge-bilgi sunma, yardım edenlerin isimlerini vermeyi öngörüyordu.

***

1985'in 30 Haziran günü Havva neşe içinde, Çiyayê Bizina Dağı ile Findik Dağı arasında yer alan vadide ilerliyordu. Küçük grubu da arkasında onu takip ediyordu. Sıcak havada yol gittikleri için, daha çok terliyor, akan ter bazen bir keskin bıçak gibi vücutlarını kesip yakıyordu. Xelîl, "Heval, iyi bir yer yapalım, çünkü operasyonlar artıyor vallahi" dedi grup komutanına. Daha o da cevap verecekti ki grubun diğer üyesi Osman, "Evet, öyle gizli olmalı ki, üstüne gelseler bile bulamasınlar" diyerek araya girdi.

Xelîl, Zivinga Şikaka köyünden yoksul bir ailenin çocuğuydu. Okul yüzü görmemiş, 1983 yılında PKK saflarına katılmıştı. 85 Baharında Güney Kürdistan-Çiyayê Spî'de yeni savaşçı eğitimi görüp Botan'a gelmişti. Osman ise, Bana'ya yaya yarım saat kadar uzaklıktaki Kaniyê Hêjîrê köyünden 15 Ağustos Atılımı döneminde gerilla saflarına katılmıştı. Grubun dördüncü üyesi Salih de Gabar'ın Gûyîna köyündendi. Köyde iki evliydi, öyle katılmıştı.

Zor günlerde gizlenebilmek için bir sığınak yapmayı planlamışlardı. Bunun için, Zêwê Köyü'nün ileri geleni olan taraftarları Hasan'ın evine gidiyorlardı. Zêwê Köyü, Çiyayê Bizina Dağı'nın eteğinde olup, Dicle Nehri'nin kenarındaydı.

Az daha gittikten sonra vadiden gelen suyu geçip 5 dakika kadar ilerideki tepeden, dağın önündeki köye doğru yöneldiler. Geçtikleri su, yukarıda Aşılma Köyü'nün az aşağısından çıkıyor, oradan Avên ile Benat'a geliyor, sonra Zêwê'ye ulaşıyor ve gidip Dicle Nehri'ne karışıyordu.

Hasan, onları coşkulu bir şekilde karşıladı. Gündüzden kesmiş olduğu kuzunun etinden bol kepçe bir yemek yaptırdı. İlişkilerin böyle istekli ve cömert bir şekilde karşılaması özellikle yeni katılım genç gerillalar üzerinde mutluluk verici oluyordu.

Ev sahibi ile misafirler sonra sıcak bir sohbete geçtiler. Havva söze girdi:

"Vadiniz çok güzel Hasan kardeş. Hem sık ağaçlık hem de yüksek kayaların olduğu sarp bir yer. Her türlü ağaç var; palamut, göğe yükselen cevizler, koca çınar ağacı, zeytin ağaçları… Zeytin, tüm Gabar'da sadece burada var diyorlar. Bir de dikkatimi şu çekti: Zeytin ağaçları daha çok suyun Çiyayê Bizina Dağı tarafında, Fındık Dağı tarafında az, daha çok bahçe-bostan var orada. Herhalde, zamanla, bahçe-bostan ekmek için kesmişler. Bir de o kadar kamış var, suyun kenarında; yine bahçe-bostan ekiyor köylüler, pirinç özellikle…"

"Doğru heval, güzel bir vadi. Kamışlar çok fazla oluyor, halk kökünden söküp yeşermesine izin vermiyor. Çünkü kamış olduğu yerde başka şeyler yetişmiyor; kökü, bulunduğu yerdeki diğer kökleri öldürüyor, çabuk büyüyüp yayılıyor, yer kaplıyor. Zeytinlerin olmasının ayrı bir tarihi kökeni var. Gördüğünüz gibi vadi boydan boya tarihi bir yerleşim yeri. "Oliyê Melek"[31] denen yeri gördünüz ne güzeldi!"

"Evet, aynen. Kayayı üst üste, kat kat oyup mağaralar, yer yapmışlar kendilerine. Suyun kenarında. Beyaz beyaz… O zamana göre Amerika'nın Beyaz Saray'ı işte..."

"Zaten 'Meleklerin Sarayı', 'Melekler Katı' anlamlarına geliyor. Burası Zerdüştilerin bir yeri olabilir."

Sohbetin ardından kadın komutan niyetlerini açıkladı dostlarına:

"Biz bir sığınak yapacağız Hasan Kardeş. Biraz yardımcı olsan iyi olur"

"Tabi heval, onun da lafı mı olur. Ne istiyorsanız söyleyin, bende olmazsa da hepsini bulurum."

"Biraz malzeme lazım, bir-iki günlük de ekmek ve katık. Ekmeğin yanında biraz jajî de olsa yeter. Size yük olmayalım. Biz de çay var, az da şeker olsa, ekmek ve jajî ile yeriz, iyi olur" diye devam etti Havva.

Beriki hiç sorun yapmadı, aksine sadece jajî ile idare edemeyeceklerini söyledi:

“Heval çalışacaksınız, çalışan insana da enerji lazım. Ben size peynir, tereyağı, yoğurt da veririm. Evde et de var, onun da hepsini alın götürün. Kazma, kürek, balta, testere, kendir, çivi, çekiç bunların hepsi var, giderken alırsınız yanınıza. Kendinize köye yakın bir yerde yapın sığınağınızı. Gizli yaparsanız, kimse görmezse sorun olmaz. Eyleminizi yapar, gelir köyden ekmek şu-bu alır ve gidip yerinize girersiniz. İsterseniz günlerce çıkmazsınız artık.”

Gerillalar fazla gecikmeden kalkıp gittiler. Salih, en sonda ev sahibi Hasan ile kazma-kürekleri almaya gitti. Havva da grubuyla köyden çıkarken son anda tanıdık bir köylü onlara rastladı, ayak üstü 2 dakika sohbet ettiler. Sonra hepsi birlikte yola düştüler.

Az gitmişlerdi ki, Osman sanki bir gölgenin arkalarından geldiğini arkadaşlarına dedi. Bakıp kimseyi görmeyince “Sana öyle gelmiştir” deyip önemsemediler. Biraz ilerleyince Osman yine o gölgeyi fark etti. Hızla ona doğru gitti, fakat gölge yoktu. Allah Allah deyip tekrar yola koyuldu.

Banê Qûncatê’ye gidip yerlerini yapacaklardı. Burası Zêwê Köyü’nden 20 dakika kadar yukarıdaydı. Köyün kuzeybatısına düşüyordu. Dağlık arazi yapısına göre, üstü düz sayılan tepelik bir yerdi. Bu özelliğinden dolayı bir evin damı gibi “ban[32]” diyorlardı ona. Burası, birkaç kilometre yüzölçümünde, alanın genelinde olduğu gibi meşe ağaçlarıyla kaplı ve ortasından küçük bir suyun aktığı bir yerdi. Burada kamışların içinde yapmayı düşünüyorlardı sığınağı.

Giderken yolda Xelîl, Havva’ya,

“Bu Hasan arkadaş gördünüz mü ne kadar iyi biri. Her türlü yardımı korkmadan bize yapıyor” dedi. Salih de “Doğru valla” deyip onu onayladı.

Çok geçmeden Banê Qûncatê’ye ulaşıp yukarı çıktılar. Uygun bir yer bulup konuşlandılar. Gece uyuyup sabah iyi bir nokta bulacak ve kazmayı vuracaklardı.

Salih nöbet sırasını yaptı. İlk nöbetçi Osman, son nöbetçi kendisiydi. Osman daha önde tek yatıyordu, diğer iki erkek gerilla da beride birbirine yakın. Havva ise kadın olduğu için onlardan ötede ayrı bir yerde yatmak için gitti.

Gece, çakalların uluma seslerinden başka bir şey duymadılar.

Sabahleyin erkenden bir helikopter yakınlarından geçti. Ama kimse uyanmamıştı. Nöbetçi gökyüzüne baktı, helikopter geçip gitti.

Gün bir süredir aydınlanmıştı ki, Havva, yere yakından değerek “Kırrrrt” diye ses çıkaran bir silah taramasıyla yerinden fırladı. Hemen yanı başındaki kalaşnikofu kapıp bir sıçrayışta, az gerideki kayanın arkasına attı kendini. Hiç durmadan namluya mermi verip etraflarını sarmış

olan askerlere sıkmaya başladı. Askerler birçok yerden ve çok yakın mesafeden onlara ateş ediyordu. Havva hem çatışıyor hem durumu anlamaya çalışıyordu. Sonra yalnız Xelîl'in olduğu yerden birinin askerlerle çatıştığını fark etti. Bunun üzerine Kürtçe "Ev kiye heval? Çawa bû ev? Hevalên din çi bû?"[33] diye o tarafa bağırdı. Xelîl de ona Kürtçe, Osman'ın şehit, Salih'in de kayıp olduğunu, başka bir şey de bilmediğini söyledi.

Neler olmuştu? Yerleri nasıl tespit edilmişti? Sadece onlar yatarken sabah erken bir helikopter üstlerinden geçmişti.

Bazı askerler çok öne gelmişti, iç içe girmişlerdi. Her iki gerilla hiç ara vermeden onlara sıkıp bu imha hücumunu püskürtmek için canını dişine taktı. Kurşunlar her ikisinin de etrafında çılgınca seslerle patlayıp duruyordu. Havva, iki askerin sinerek ağaçların arasından ona çok yaklaşmış olduklarını fark etti. Bunun üzerine intiharvari bir çıkışla hızla iki adım öne atladı ve biraz eğilerek onları taradı. Çok yakın ve isabetli bir şekilde vücutlarını delik deşik eden kurşunlarla her iki asker de acı bir böğürtü içinde yere düştü. Bu darbe üzerine diğer askerler korkudan geri çekildi. Havva Xelîl'e Kürtçe, her birisinin ön ve arkadan bir tarafı tutup öyle birbirini korumalı bir şekilde çatışmaları gerektiğini söyledi. Öyle yaptılar. Aralarında ağaçlı bir kayalık yer vardı. Biri bu tarafta ön taraftaki askerle çatışıyor, diğeri arka taraftan gelen askerleri bırakmıyordu.

Askerler çekilince biraz rahatlamışlardı. Artık nispeten daha rahat bir çatışma içindeydiler. Bu arada Xêlîl de bir askeri vurup öldürmüş, iki askeri de yaralamıştı.

Bir ara Xelîl, Havva'nın sağ tarafında yeşil ağaç yaprakları arasından iki askerin sızma yapmaya çalıştığını gördü. Hemen "Heval dikkat et! Heval dikkat et!" diye bağırdı. Ancak sesi kurşun bağırtıları arasında anlaşılmayıp gitti. İki asker ise Havva'nın mevzisine nerdeyse tam gireceklerdi artık. Xelîl, hiç düşünme payı kendisine bırakmayıp aniden mevzi almış olduğu ağacın ardından fırlayıp açığa çıktı, ileri doğru koştu, sonra diz çöküp her iki askeri taradı. Askerler aldıkları kurşunlarla can verirken, kendisi de hızla dönüp tekrar yerine doğru koştu...koştu…ve düştü. Birçok yerden atılan mermilerle yaralanmıştı. Kendisini zorlayarak tekrar kalktı ve sendeleyerek yerine doğru yürümeye başladı. Ne var ki, askerlerin "Kaçıyor, vurun! Kaçıyor, bırakmayın!" bağırtıları içinde gelen kurşunlar tarafından biçildi. Durumu gören Havva, "Ah, heval sen ne yaptın!?" deyip üzüntüyle dizine vurdu.

Kayanın arkasında tek kalan Havva şimdi her yönden saldırıya geçen askerle kapışıyordu.

Seri bir şekilde çatışırken, aniden regl olduğunu hissetti. Kızdı. "Bunun zamanı mıydı şimdi," dedi içinden. Önce aldırış etmedi. Ama fark

etti ki, peti ince olduğundan kan şalvarına çıkmıştı. Kanama devam ediyordu. Telaşlandı. Bu, utanmanın verdiği bir telaştı. Cesedi ele geçse bile, "Hayat kanımı görmesinler!" diye düşünüyordu. Hem utandığındandı hem de düşmanın eline kullanabileceği hiçbir şey vermek istemiyordu. Çok sevdiği kasaturasını çıkardı. Sivri ucunu kasığının hemen üstündeki çizginin sol başına kuvvetle batırdı. Kısık bir "Ahh!" inleyişi çıktı hançeresinden. Sonra kasaturayı iki eliyle dengeli bir biçimde tutarak kaslarını derinden yara yara sağa doğru çekti ve süt rengi vücudunu cehennemi acılar içinde kana buladı. Gözünden iki damla billur gibi yaş geldi ve kasaturanın üstündeki kan tabakasını parçalayarak orada kendine yer etti. Derin bir yarık açmıştı karnında ve oradan gelen kan hemen aşağı inip regl kanının üstünü örtmüştü. "Oldu!" diye sevindi. Kanı kanla yıkıyordu. Hayat kanını, ölüm kanıyla setrediyordu. Yaşamı ölümle korumaktı bu. Ardından hiç vakit geçirmeden tek başına bir o tarafa bir bu tarafa dönerek nefes nefese çatışmaya devam etti.

Genç kadın mevzisini paramparça eden kurşunlara karşı daha amansızca karşı koyarken, ayağından, kolundan ve omuzundan yaralanmıştı. Artık pek hareket de edemiyordu. Son kurşununu şarjörden çıkarıp baktı. Kendine sıkmayı düşündü. Sonra "Hayır, bunu da düşman üzerinde değerlendireceğim" deyip zorla adım atarak öne doğru çıktı ve gövdesi açıkta olan bir askeri kafasından vurup yana fırlattı. Atışı ile beraber askerlerin kurşunları da üzerinde yoğunlaştı ve başından ağır bir yara alıp gerisin geri mevziye düştü. Ayakta duramıyordu, sersem gibiydi artık. Yine de kendinden geçmemek için direndi.

Cebindeki günlük tuttuğu parlak yeşil kaplı defterini ve örgütten gelen notları çıkarıp, fitilli çakmağıyla yaktı. Ardından eskimiş, mat sarıkırmızı rengiyle tahta dipçikli kalaşnikofunun namlusundan tutup defalarca yanındaki kayaya vurup kırdı. Çantasından hazinelerini çıkardı: Gül ağacından tarağını kırıp etrafa fırlattı. Ana yadigarı keseyi de tutup ileri attı. En değer verdiği eşyaların ele geçmesini istemiyordu.

Yaralarından yerinde duracak gibi değildi. Arkasındaki taşa sırt üstü dayanıp oturdu. Askerler karşı taraftan durmadan ateş ediyor, o kurşun vızıltıları içinde annesinin nazlı kızına söylediği şarkıyı mırıldanıyordu.

Her söylediğinde de bedeni gevşiyor, psikolojisi rahatlıyordu. Havva'nın aldığı yaralar tamamen ağırlaşmıştı. Bedeninin yaşam için direnecek takati kalmamıştı artık. Askerler yanına geldiler. Her tür işkenceyi yaptılar. Parmaklarına vurulan kasatura darbeleri de son noktayı koymuştu. O ince ve zarif parmaklarından eser kalmamış, ezilmiş, kanrevan içinde kalmış et parçalarının kopmuş ya da ince bir sinirle eline ilişmiş görüntüsü onların yerini almıştı.

Genç kadın, ölümle kucak kucağaydı artık. Sakince hazırlandı yeni mekanına. Kendini bıraktı. O zamana kadar yumruk yapmış olduğu sol elini açtı. İnce ve zarif parmaklarını dans ettirir gibi oynattı birkaç sefer. Yüzüne bir serinlik geldi. O an hafifçe gülümsedi. İçinden "Biraz erken oldu ama…," dedi. Ve gözlerini usulca kapatıp, bir uykuya dalar gibi göçüp gitti.

Olaydan sonra Zêwê köyü ağası Hasan'ın hapisteki kardeşi Hüseyin bırakıldı.

Gabar'ın Basa Nahiyesi'nden Baho Ağa, korucu başı olarak 1985-Mayıs ayı içinde önce Zivinga Şikaka köyünden Mella Bedrettin'in, ardından da alanda faaliyet yürüten Yaser, Hasan Cabedek, Ali ve Mehmet Sevilgen kardeşler ile Nuri isimli gerillanın, kurulan tuzak sonucu öldürülmelerine neden olmuştu. Hasan Cabadek'lerin çatışmasında üçü subay olmak üzere yirmiye yakın asker de öldürülmüştü. Darbe alan gerillalar, olayın ardından yörede rahat hareket edemez hale gelirken, Baho Ağa, olaydan güç alarak, devletle ilişki içinde daha aktif bir korucu başı olarak alan hakimiyeti geliştirmeye başlamıştı.

Korku, kangrene benzer; yaşandıkça yayılır ve kişinin tüm ruhunu ele geçirerek onu yok eder; yerine başka bir şeyi, şuursuz bir varlığı ortaya çıkarır. Devletin, Baho Ağa'nın babasının amcası oğulları olan 6 insanı parçalayıp aç köpeklere yedirerek aileye verdiği korku, yaklaşık 60 yıldır onlar üzerinde etkili olmuş ve bir nevi mankurt kişilikler yaratmıştı. Kalıp kurudukça gerilerek kafaya mengene örneği büyük acılar veren, mankurtun başına sarılmış deve derisi gibi sonunda onları, Kürt olarak karşıtlarına dönüştürmüştü.

Unutmak bir hafıza olayıdır, hatırlamak ise kalbin işi. Kalp, unutmaz. En ağır incinmeleri de en mutlu neşeyi de hep anar. Mala Suloyê Ferho'nun torunu Baho Ağa ise, adeta eşyanın tabiatına ters bir şekilde ya da insan bencilliğinin derin sularında yüzerek, kendilerine yaşatılan acıyı aklıyla unutuyor, korkuyu ise kalbiyle hatırlıyordu.

Baho Ağa'nın durumunu gören Zêwê Köyü ağaları da ondan cesaret alıp devletle anlaşma yoluna gitmişlerdi.

Banê Qûncatê'nin de bulunduğu bu alandaki köylü kesimlerine "Welatî" diyorlardı. Zêwê ağaları bu aşiretin ileri gelenleriydi. Welatî Aşireti köyleri (Zêwê, Bûnisra, Avên û Bênat, Kereşa, Hêtma, Finik) Dicle Nehri kenarında yer alıp dağlık kesime kadar uzanmaktaydı. Diğer taraf ise Gabar'ın diğer bir önemli alanı Harûna idi. Harûna, Mardine yakındı, ama arada Dicle Nehri vardı. Baho Ağalar da bu aşiretin reisleriydi. Haruna ve Welatî mıntıkaları arasında yer alan Bana Köyü, Welati Aşireti'nden sayılıyordu.

Zêwê ağalarından Hasan, ailevi sorunlardan ötürü bazı akrabaları tarafından tutuklatılmış olan kardeşi Hüseyin Ağa'yı kurtarmak için, alandaki PKK gerillalarının öldürülmesi karşılığında devletle bu anlaşmayı yapmıştı. Bu anlaşmanın arka planını düzenleyen ise, Siirt'te oturan, Gabar'ın Zivinga Hacı Eliya, Xûrsê ve Hirariş köylerinin ağası Mehemedê Hesam (Mehmet Olgaç) idi. Eskiden beri tanınmış devlet işbirlikçisi ve çok zengin biri olan Mehemedê Hesam, Siirt'te il encümen üyesiydi ve Botan sathında gerilla karşıtı faaliyetleri örgütleme çabası içindeydi. Özellikle kendi köylerinde muhbirlik ve işbirlikçiliği örgütlemiş, onları genişçe korucu yapma çabası içindeydi. İşte, o gece gerillaların yanına gittiği Zêwê köyündeki Hasan Ağa, grup yola düştükten sonra gölge takibiyle yerlerini öğrenmiş ve askeri üstlerine götürmüştü.

En son Salih nöbetteyken askerler noktaya gelince o da ne çatışmış ne de arkadaşlarını uyandırmıştı, kaçmıştı. Askerler de doğrudan noktaya girip ilk önlerine çıkan Osman'ı uykuda vurup öldürmüşler, bu sesle de diğer iki gerilla uyanmıştı.

Hapisten kurtulan Hüseyin, gelip köye yerleşerek kardeşi Hasan'ın inisiyatifi altına girdi ve korucu oldu. O köyde kalan, bazılarını Baho Ağa'nın komplo ile öldürttüğü, bazıları halen gerilla saflarında olan Sevilgenlerin ailelerini de köyden çıkardılar. PKK, onların hepsini Suriye'ye geçirdi.

Dokuzuncu Bölüm

Haziran yarıyı geçmiş, yaz sıcakları iyice bastırmıştı. Zap Vadisi sıcaktan kaynıyor gibiydi. Dik gelen güneş ışınlarının ısıttığı kayalar, özellikle öğlen sonrası fırına çeviriyordu. Artan nem oranı boğucu etki yapıyordu. Abbas ve Ebubekir Zap suyu kıyısındaki kampta gelen gruplarla konuşuyor, onları yeniden örgütleyerek göreve gönderiyorlardı. Bir yandan da Botan ve Zagros alanlarından yeni katılıp gelen gençlerin eğitimleriyle uğraşıyorlardı. Kıştan itibaren Kuzey Kürdistan'dan gelen haberler iyi değildi. Neredeyse birkaç günde bir çatışma ve şehadet haber-

leri radyo bültenlerine yansıyordu. Yaralı düşmana esir düşmeler yanında az da olsa ihanet haberleri de vardı. Düşman elde ettiği bilgiler ve yaptığı hazırlıklarla saldırıya geçmiş, taktik inisiyatifi ele geçirmişti. Bir yandan ihanetler bir yandan da bazı yöneticilerin üslendikleri görevlerin gereğini yerine getirmemesi sonucunda Aralık 1984 toplantı planlaması hayata geçirilememişti.

Sıkıntılıydılar, adeta ne yapacaklarını tam bilemiyorlardı. Özellikle Abbas bu duruma çare aramaya çalışsa da tam bir çözüm bulamıyordu. Birçok olasılığı aklından geçiriyor, bazen de sesli düşünüyordu. Ebubekir'e dönerek,

"Şu KDP'den randevu alalım da son bir kez daha görüşelim. Belli ki işler böyle gitmeyecek" dedi.

Ebubekir de bu fikre katıldı ve randevu örgütleme görevini üslendi.

Ertesi gün Abbas ile Ebubekir birlikte KDP'nin Zap'taki Laq-1 karargahına gittiler. Sorumlu yine Dr. Cercis'ti. Tüm yönetim oturmuş, masa etrafında bir yarım çember oluşturmuşlardı. Ortama sessiz bir gerginliğin hakim olduğu hemen hissediliyordu. 15 Ağustos 1984 Eruh ve Şemdinli eylemleri ardından PKK ile KDP ilişkileri giderek gerginleşmiş, Doğu Kürdistan'da Cuma'nın ve Güney'de de Abbasların birçok kez görüşüp tartışmalarına rağmen herhangi bir düzelme olmamıştı. Tersine ilişkiler daha çok gerginleşip bozulma noktasına gelmişti.

Görüşme çok uzun sürmedi. Nezaketen yapılan hoşbeşten sonra konuya geçildi ve kırk dakika civarı bir tartışma yürütüldü. Aslında ittifakı bozma konusunda KDP kararını vermişti; sadece zamanlamasını oluşturmaya ve sonucun aleyhine olmasını önlemeye çalışıyordu. Abbaslar sınırda eylem yapmadıkları, eylem yapan grupların tekrar Güney'e dönmedikleri, eylemlerin Dersim ve Adıyaman gibi sınırdan çok uzak alanlar dahil her yerde olduğunu örneklerle anlatmaya çalışsalar da fayda etmedi. KDP de Botan ve Zagros'ta yapılan bazı eylemleri örnek gösteriyor, bunları genelleştirerek "Bu tür eylemler olmasın" diyordu. Bununla aslında "Savaşı durdurun, hiç eylem yapmayın" demek istiyordu.

Daha fazla tartışmanın fayda getirmeyeceğini ve sonucun belli olduğunu gören Abbaslar, her zaman olduğu gibi "Hassasiyetlerinizi dikkate alacağız ve önerilerinizi değerlendireceğiz" diyerek, görüşmeyi sonlandırıp oradan ayrıldılar.

Akşam yaklaşmış, güneş dağların arkasına geçtiği için vadiye gölge düşmüştü. Bir süre sessizce yürüdüler. İkisi de görüşmeyi düşünüyor, nasıl değerlendireceğini kestirmeye çalışıyordu. Sessizliği Abbas bozdu,

"Durum belli. Kampa gidelim de yeni bir değerlendirme ve planlama yapalım" dedi. Ebubekir de "Olur" deyince daha başka konuşmadan kampa doğru yürüyüp gittiler.

Zap kampında merkezi yönetim düzeyinde sadece Abbas ve Ebubekir vardı. Onlar da bazı çalışmalar için birkaç gün önce gelmişlerdi. Kamp, Botan'dan gelen yeni bir grubun eğitim gördüğü okuldu. Üç kişilik bir yönetimi bulunuyordu. Ayrıca Abbas ve Ebubekir'le birlikte olan güvenlik de oradaydı.

KDP ile görüşmeyi değerlendirme toplantısına oturunca sözü Abbas aldı:

"Bunlar karar vermişler, ittifakı sona erdirecekler. Şimdiye kadar idare ettik, ancak daha fazla idare etmek mümkün değil. Belli ki TC ile anlaşıyorlar. İttifakı sona erdirince bize savaş açıp saldırıya geçeceklerdir. TC kendilerinden bunu ister. Zaten onlar da böyle bir anlayış ve politikaya sahiptir. Bu nedenle, bizim köklü tedbirler almamız, olası KDP saldırılarının etkilemeyeceği yeni bir mevzilenme oluşturmamız gerekir. Zaten Kuzey'deki duruma da müdahale etmemiz gerekiyor. Güney'deki örgütlülüğümüzü böyle yeniden yapılandırıp sağlamlaştırarak artık daha çok Kuzey üzerinde durmalıyız."

Abbas'ın somut ve net değerlendirmesi Ebubekir'i daha derin düşünmeye itti. Aslında o da somut durumu görüyor, KDP'nin TC ile ilişkiye geçtiğini anlıyordu. Askeri bakış açısı nedeniyle bunun gideceği yerin saldırı ve savaş olacağını da biliyordu. Fakat anlayış ve niyet olarak böyle olmasını istemiyordu. Bu biçimde KDP ile karşı karşıya gelmek yerine ilişki ve ittifak içinde olmayı istiyordu. Bunun için "Acaba tavizler veremez miyiz?" diye düşünüyordu. Anlayış olarak KDP ve Pêşmergeye daha yakın duruyordu. Fakat somut durum da ortadaydı. KDP kendi kararını vermiş, TC ile ilişkilenmiş, PKK'yi özgürlük savaşından vazgeçirmek istiyordu.

Bütün bunlar Ebubekir'i derin ve uzun düşünmeye götürdü. Fakat bir görüş belirtmesi konusunda Abbas üsteleyince, ister istemez "Durum belirttiğiniz gibi, yeni bir planlama yapalım, ancak KDP ile çatışmanın gelişmemesine de dikkat edelim" dedi.

Bu biçimde de olsa ortak bir karara ulaşmışlardı. Artık Güney Kürdistan'daki üslenmelerini yeniden oluşturacaklar, sınıra daha çok yaklaştıracaklar, yeni ve KDP'nin bilmediği yerlere taşıyacaklardı. Hızla Lolan'dan Haftanin'e kadar var olan tüm kamplarda bunu yapacaklardı.

Bu konu netleşince, "Botan'a özel bir not gönderelim, bize yolları iyi bilen bir kurye arkadaş göndersinler. Bir biçimde Botan'a müdahale etmemiz gerekiyor, dolayısıyla kurye lazım olur. Zaten notun gidip kuryenin gelmesi de epeyce zaman alır" dedi Abbas. Ebubekir uygun görüp, "Notu kendisinin yazıp gönderebileceğini" belirtti.

Böylece PKK'nin KDP ile ittifak içinde 1982 güzünden başlayan mevzilenmesinde önemli bir değişiklik oluyor, KDP ile çelişki ve çatışma içinde yeni bir mevzilenmeye geçiliyordu.

***

Hava daha çok ısınıyor, zaman su gibi akıp gidiyordu. İnsanlar zamana yetişmek için adeta yarış ediyordu. En çok da var olan yaşamı değiştirmek isteyen devrimciler böyle bir yarış içindeydiler. Kürdistan'da PKK ile böyle bir devrimcilik ve yeni yaşam gelişiyordu. 15 Ağustos Atılımıyla bu yaşamın ve devrimciliğin adı gerilla olmuştu. Her yerde gerilla komutanları ve savaşçıları kendi çaplarında bu yarışı yaşıyorlardı. Abbas da üzerindeki örgütsel sorumluluğun bilincinde olarak zamana yetişmek için çırpınanlardan biriydi. Ebubekir ile birlikte Zap kamp yönetimiyle hızlı bir toplantı yaptı. Genel süreci kısaca değerlendirdikten sonra, KDP ile yaptıkları son görüşme hakkında bilgi verdi. Tedbir olarak da şunları söyledi:

"KDP artık TC ile ittifak yapıyor. Sonuçta bu ittifak bize karşıdır ve bize yönelik saldırıya dönüşebilir. Bu nedenle tedbir almamız ve daha çok dikkatli olmamız gerekir. Siz hemen Çukurca sınırında bir keşif çalışması yapın ve yeni kamp yerleri tespit edin. Yerler uygun ve gizli olsun, KDP'liler bilmesin. Yine gizli bir biçimde bu kampı oraya taşıyın. Paniğe gerek yok, ancak fazla geç de kalmayın."

Belirtilenleri Ebubekir de onayladı, tedbir konusunda uyarı yapıp bazı uygun olabilecek yerler hakkında da bilgi verdi. Kamp yönetimi duruma biraz şaşırdıysa da beklenmeyen bir şey değildi. Zaten IKP ile çatışmadan sonra KDP'nin bu tutumu yaşam içinde her gün netleşiyordu. Sonuçta,

"Tamam heval, merak etmeyin, en doğru bir biçimde gerekenleri yaparız" dediler ve toplantı sona erdi.

Abbas ile Ebubekir, Zap kampında Çukurca'dan gelen bir grupla da toplantı yapıp yeniden göreve gönderdikten sonra, kendileri de yanlarındaki güvenlik birimiyle Miroz kampına gitmek üzere yola çıktılar. Sıcak havada gündüz gidemiyor, ancak gece yürüyebiliyorlardı. İkinci gecenin sonunda kampa ulaştılar. Dinlendikten sonra fazla zaman geçirmeden Miroz kampı yönetimiyle de toplantı yapıp, KDP'nin bilmediği yeni ve gizli kamp yerleri belirlemek ve hazırlamak için görevlendirdiler. Miroz alanı daha genişti. Herki ve Oramar alanlarındaki sınıra ulaşmak için çok geniş ve boş bir arazi vardı. Avaşin zozanlarında köyler bulunsa da Basya vadisi boştu ve gerilla üslenmesi için mükemmel bir araziydi. Söz konusu alanların ayrıntılarını tanımaları için özellikle uyarı yaptılar.

Miroz kampındaki işlerini de bitirdikten sonra, Abbas ile Ebubekir zaman geçirmeden Lolan'a gitmek üzere yola çıktılar. Üç gece boyu uzun ve zorlu bir yürüyüşten sonra yorgun ve kan-ter içinde Lolan kampına ulaştılar. Grupları küçük ve kendileri de alışıktılar, dolayısıyla hem çok hem de hızlı yürüyorlardı.

Kampın genel sorumlusu Fuat'tı ve esas olarak Pêşmerge Dergisini çıkartan basın birimi kalıyordu. Aynı zamanda Doğu Kürdistan ile irtibatı da sağlıyorlardı. Doğu'da görevli olan Cuma ile ilişkideydiler. Böylece Cuma üzeri Apo ile de ilişkileniyorlardı. Apo'nun ülkeyle irtibat kanallarından biri de buydu. Bu kanal üzerinden de hem talimat gönderiyor ve hem de yeni kadrolar ulaştırıyordu. Böyle yeni gelmiş birkaç kadro daha kampta vardı. İran'da 7 ay kadar cezaevinde kaldıktan sonra yeni çıkıp gelen Esat da oradaydı.

Abbaslar, Fuat ve diğerleriyle hoşbeş ettikten sonra biraz dinlendiler. Zira çok yorulmuşlardı. Sonra kamptaki duruma ve çalışmalara ilişkin Fuat kısa bilgilendirme yaptı. Esat'ı çağırıp Doğu Kürdistan'daki duruma ve Cumaların çalışmalarına ilişkin bilgiler aldılar. Abbas bir süre Esat'ın getirdiği gazetelere baktı. Zira çoktandır gazete görememiş ve okuyamamıştı. Bazı yerleri okuduktan sonra gazetelerin üstünden doğruldu. Düşünceliydi. Bir şey üzerinde yoğunlaştığı belliydi. Manganın duvarında fazlalık olarak içeriye doğru uzamış üstü düz taşa ağırlığının yarısı kadarını vererek oturdu ve eğilip topuk kısmı düz koyu gri, üstü gri ve açık grinin tonlarından çapraz atılmış kare desenli çoraplarını çıkarıp yıkamak için düşünceli haliyle dışarı çıktı. Az sonra döndüğü gibi hiç durmadan yoğunlaşarak netleştirdiği konuyu Esat'a açıkladı:

"Pişmanlık kanununu meclisten geçirip resmileştirmişler. Mart sonunda da 'Koruculuk kanununu' resmileştirmişlerdi. Bunun ikisinin de çok yönlü sonuçları olacak; çok tehlikeler içeriyorlar. Pişmanlık kanunu ile örgüt içinde teslimiyeti geliştirmeye çalışacaklar; koruculuk kanunu ile de Kürt egemenlerini ve köylülerini kendi hizmetlerine alacaklar. Daha önce CHP, DP, AP, MSP, MHP gibi partiler arasında paylaşılarak siyasi ve ekonomik kimlikle devlete hizmet ettirilen Kürt ağa ve aşiret reisleri, şimdi askeri yoldan bu hizmete alınmak isteniyor. Artık eskiden var alan kısmi bağımsız kişilikleri de yok ediliyor, doğrudan bir asker olarak devletin emrine gireceklerdir. Yine daha önce sistem partileri üzerinden de olsa kendi içlerinde farklı gruplaşma ve rekabet varken, şimdi tek bir çatı altında kendi öz uluslaşmalarına karşı tek yumruk olarak örgütlendirilmek isteniyorlar. Bakalım günler ne getirecek."

Abbas ile Ebubekir Lolan'da fazla zaman geçirmeden var olan Basın Birimi ile toplantıya oturdular. Herkes heyecanlıydı, toplantıda nelerin tartışılacağını merakla bekliyordu. Abbas da olayları nasıl anlatacağı

konusunda epeyi heyecanlanmıştı. Gerçi Fuat'a KDP görüşmelerine ilişkin kısa bilgi vermişti, ancak Sömürge Hasan ve diğer kadın üyeler durumu bilmiyorlardı.

Abbas genel gelişmeleri ve Kuzey savaşında yaşanan bazı olayları anlattı. Durum ağırdı, savaştaki gelişmeler 1984 güzündeki gibi olmamıştı. Toplantıda olanlar, anlatılanları büyük bir ciddiyetle dinliyorlardı. Abbas, bunun ardından KDP Yönetimi ile Zap'ta yaptıkları görüşmeyi olduğu gibi anlattı. Hiçbir ayrıntı kaçırmamaya dikkat etti. "Zaten hazırlanmış, bizi bekliyorlardı" dedi. "Artık karar vermiş, PKK ile ittifakı sona erdirip TC ile ittifak yapacaklarını" açık bir şekilde söyledi. KDP'nin tutumunu genel olarak bilseler de Abbas'ın anlattıkları toplantıdakilerin yine de dikkatini çekti. Bu konularda sorulan sorulara da cevap verdikten sonra toplantıya ara verildi.

Toplantı yeniden başladığında gündem, yaşananlar karşısında neler yapmak gerektiğiydi. Arada parça parça da olsa bu husus da epeyi tartışılmış, belli bir yoğunlaşma olmuştu. Genel eğilimler birbirine yakındı. Bunun da verdiği güçle Abbas yeniden söz aldı ve Ebubekir ile birlikte yaptıkları yeni planlamayı aktardı. Buna ek olarak, Lolan kampına ilişkin kendi düşüncesini söyledi:

"Bence Lolan-Xinêre alanındaki kamplarımızın hepsini toplayalım ve artık buradan taşınalım. Basın çalışmalarını Miroz-Basya alanına götürelim, basın birimimiz orada çalışsın. Alan uygun ve geniştir, KDP'nin ulaşamayacağı yerler çoktur. Dolayısıyla basının orada çalışması daha güvenlikli olur. Hem Kuzey alanlarına da biraz daha yaklaşmış olur, dağıtım daha kolay yapılır. Fazla kamp malzemelerimizi burada Şekif Dağının uygun ve derin yerlerine depolayıp saklayalım. Yine Şekif'te gizli kalacak üç kişilik bir irtibat birimi görevlendirelim; bunlar Rojhilat'taki Cuma arkadaşla irtibatımızı sağlasınlar. Bizden gelenleri Basın Birimimiz bu irtibat üzerinden Cuma arkadaşa göndersin, Cuma arkadaştan gelenleri de irtibat birimi basına ulaştırsın. Bu yaz ve güz sürecinde böyle çalışalım, kışın da yaşanacak gelişmelere göre hareket ederiz."

Abbas'ın bu somut ve anlaşılır önerisi toplantıda olanları hem kısmen rahatlattı hem de düşündürttü. Düşündüler, çünkü bu düzeyde bir hareketi henüz hiç yapmamışlardı. Rahatladılar, çünkü önceki gündemlerde verilen bilgiler epeyi can sıkıcıydı, son öneri ise kendileri için belli bir çözüm sunuyordu. Bir süre hem düşündüler hem de sorular sorup tartıştılar. Yapılacak şeyleri iyice anlamaya ve somut olarak planlamaya çalıştılar. Fuat ile Sömürge Hasan istekli ve sevinçliydi, çünkü bir süredir Behdinan alanına geçmek için talepte bulunuyorlardı. Şimdi bu biçimde istekleri gerçekleşmiş oluyordu. Zeynep ile yeni gelen kadın üye tam net olmasa da Fuatlara benzer bir biçimde Elif de sevinçle karşıladı.

Böylece yapılacaklar netleşti ve planlandı. Toplantı bitince de hiç zamana yaymadan kampları toplamak üzere herkes görevine yöneldi.

Kampın daimi elemanları yeni plan doğrultusunda eşyaları toplama çalışmasına başlayınca, kampa yeni gelen Esat ile Kara Ömer de onlara yardım etmek istediler. Bir süre çalışıp yorulunca dinlenme molası verdiler. Aralarında tatlı ve de öğretici bir sohbet kendiliğinden açıldı. Belli ki, içinde evirip çevirdiği bir konunun dışa vurumu olarak Kara Ömer aniden Esat'a sordu:

"Heval ya, sen bilinçli ve ikna edici cevap verirsin kanımca, insan düşünmeden yapabilir mi?"

Esat biraz şaşırmıştı, tuhaf bir soruydu.

"Nasıl yani, ne demek istiyorsun?"

"Bayağı işte diyorum, insan kafasını yorup hiç düşünemeden yaşayabilir mi?"

Esat biraz durdu, gülümsedi, siyah bıyıkları, ortaya çıkan beyaz dişleriyle uyumlu yüz renginin ortasında daha bir göze çarpar oldu ve arkasından kendinden emin bir şekilde soruyu cevapladı:

"Hayır, bence insan düşünmeden edemez. Fizyolojik ihtiyaç olarak yeme ve içmeyi bir tarafa bırakırsak, insan iki şey olmadan edemez, yaşayamaz diyebiliriz. Birincisi sevgi, ikincisi düşüncedir. Yani biri yürek, biri kafa, ikisinin birlikteliği. Daha asırlar öncesinden Aristo demiş: "İnsan düşünen hayvandır" diye. Sonra Descartes bunu daha da ileri götürüp: "Düşünüyorum, o halde varım" gibi o ünlü deyişi insanın entelektüel tarihine sokmuş. Demek ki, insan olmak ve insan olarak var olup yaşayabilmek için düşünme şart."

Esat, sonra Ömer'e bakarak, "Anlıyorum seni, düşünme acı çekmeyi beraberinde getiriyor, ondan diyorsun. Ama zaten insan olmak da burada ortaya çıkıyor işte. İnsan olmanın bir tanımı da aslında özünde vicdan olayıdır. Düşünme olayı görmeyi birlikte getirir, görme de acıyı peşi sıra sürükler. Acı, asil bir şeydir, vicdanın bekçisidir. Öyleyse, düşünme insan olmak için vazgeçilmez, bu hakikat yine karşımıza çıktı işte. Acı asil bir şey olsa da kutsal değildir, ereğimiz, acının olmadığı bir hayattır, ama onsuz da olmuyorsa acıyı hissetmek gerekir, ama acının esiri olunmamalıdır. Çileciler gibi, acıyı kendimize kıble yapıp secde etmek kabul edilmez, bu insan olmanın katlidir. Önderlik de dahil liderler niye acının esiri olmaz? Çünkü acının müptelası değildirler, kendi içlerinde acıyı yaşayıp, bunun sonucunda insani bir yaklaşımla onun gereklerini yerine getirip, yine dışa yansıtmadan aslında onu kendi içlerinde aşarlar. Önderlik, niye her şeye rağmen böyle bir harekete kalkıştı? O acıyı derinden yaşadığı için.

“Düşünmenin kardeşi sevgi, yani aklın ikizi kalp de elmanın diğer yarısını oluşturur. Sevginin fal taşı gibi gözleri yoktur, fiili ya da mekanik olarak görmez, hisseder o, duyumsar. Ki bu daha güçlüdür. Sevgi duyulan şeye ulaşarak insan, insan olarak kendini yapmak ister. Ama sevgi karşılıklı olmalı, karşılıklı olmazsa, bu, iğrenç bir şeydir, insan olma onuruna bir hakaret vakasıdır. Özellikle insanlar arasındaki sevgide bu çok bariz bir şeydir. Bu tür sevgilerde bu karşılıklılık kolay ifade edilebilen bir şey olduğu gibi, diğer sevgi türlerinde de vardır. Mesela, istekle bir devrime kalkışırken ya da bir köy, bir şehir inşa ederken, bir şaheser yaratırken, ulaşmak istediğin şey gerçekleşip maker[34] olarak seninle buluşabilecekse eğer, bu, bir anlamda karşılıklı bir olay demektir. Bu anlamda karşılıklı değilse, o şartlarda o olaya veya sevgiye girmemek insan yapıcılığının gereğidir.”

Ömer, sonunda “İyi bir tartışma oldu” dedi ve kalkıp birlikte yeniden çalışmaya başladılar.

***

Temmuz gelmiş, havalar daha çok ısınmıştı. Gidecekleri yol güzergâhı olan ‘Deşta Hayatê’ ve ‘Hacıbeg Vadisi’ ısınmış kazan gibi kaynıyordu. Abbaslar Lolan’daki kampları planladıkları gibi toplamışlar, götürecekleri eşyaları katırlara yüklerken, diğerlerini gizli yerlere taşıyıp saklamışlardı. Üç kişilik irtibat birimini de görevlendirip, onlar için de gizli hareket tarzı belirlemişlerdi. Sayıları çok olduğu için, kendileri de iki gruba ayrılarak gideceklerdi. Ebubekir ile Fuat, yanlarındaki küçük bir grupla Gerdi sınırından geçmek üzere önden hareket ettiler. Yüklü katırlar da Güney’den hareket edip, Şirvan yakınından geçmek üzere yola çıktılar. Gidecekleri yolu bildiği için, Abbas da bu ikinci grupla hareket etti.

Grup bir gecede Deşta Hayatê’ye yaklaştı. İkinci gece deşti geçerek Hacıbeg vadisine ulaştı ve gündüzü orada geçirmek üzere konakladı. Dikkat ediyor, KDP’ye görünmemeye çalışıyorlardı. Deşt çok sıcak olduğu için çok terlemişler, aşırı su kaybı yaşamışlardı. Yanlarındaki su da hem azalmış hem de iyice ısınmıştı, içecek hali kalmamıştı. Gündüz boyu bu biçimde idare etmeye çalıştılar. Güneş batımı yaklaşıp gölge düşünce, gündüz ışığında hızla gidip vadiyi aşalım diye biraz erken yola çıktılar. “Nasıl olsa gölge düştü, güneş kadar sıcak olmaz” diye düşünüyordu Abbas. Fakat dar vadide, gündüz boyu güneşte ısınmış taşlar ve otlar arasında yola çıkınca, gerçeğin düşündüğü gibi olmadığını anladı. Ancak daha hızlı gidip erkenden vadiyi geçmek dışında yapabilecekleri bir şey yoktu. “Daha hızlı gidelim arkadaşlar” diyerek grubu daha da

hızlandırmaya çalıştı. Fakat gittikçe sıcaklık arttı, kendileri ısındıkça terlemeleri çoğaldı; toz toprak içinde kalan elbiseleri tümüyle üzerlerine yapıştı.

Zaman ilerledikçe grup daha çok zorlanmaya başladı. Aşırı terleme su kaybını artırıyor, o da tansiyonu düşürüp göz kararması yaratıyordu. Yüklü katırlar da aşırı sıcaktan zorlanmaya başladı. Yine de grubun direnci ve iradesi güçlüydü, zor da olsa hava kararmadan dar vadiyi geçip Şirvan'ın yakınına ulaştı. Oradan Hacıbeg suyunu geçip Adılbeg üzerinden Miroz'a gidecekti.

Hacıbeg suyu görününce, başta Abbas grubun bir kısmı son gücü harcayıp suya doğru koştu. Ulaşır ulaşmaz da kendilerini raxt ve elbiseleriyle birlikte suya attılar. Gün boyu su da ısınmış, soğukluğunu kaybetmişti. Kendilerini suya soktularsa da baş dönmesini engelleyemediler ve kendilerine gelemediler. Bu duruma çare ararken, bir anda Sömürge Hasan, "Bir dakika heval" deyip koşarak oradan ayrıldı. Yakında bir zom vardı ve Hasan zoma doğru koşuyordu. Çok geçmeden elinde bir kazan yoğurt ve bir torba tuzla geldi Hasan. Bir matara içecek su da getirmişti. Hemen yoğurdu ayran yapıp içine bol miktarda tuz katarak iyice karıştırdı ve Abbas'a vererek, "İç heval, çok iyi gelir" dedi.

Abbas tuzlu ayrandan bir tas içti, bir daha içti, bir daha içti. Hasan'la birlikte yanındaki iki arkadaşı da içti. Bir solukta koca bir kazan ayranı bitirdiler. Ayranı içtikçe gözleri açıldı ve giderek kendilerine geldiler. Tabi hala su içindeydiler ve elbiseliydiler. Yoğurdu veren zomun insanları şaşkınlıkla onları izliyorlardı. Uygun bir yer bulup katırları da sudan geçirdikten sonra elbiselerini sıkıp yeniden giydiler. Zaten hava fırın gibiydi, fazla geçmeden elbiselerin ıslaklığı kuruyordu.

İki gece daha yürüdükten sonra grup Miroz kampına ulaştı. Şirvan vadisi geçilince zaten zozanlık oluyor, vadideki kadar sıcaklık kalmıyordu. Dolayısıyla sonraki gecelerde o kadar zorlanmadılar. Kampa ulaştıklarında Fuatlar bir gün önce varmışlardı. Yine görüşmek için çağrılan Şemdinli'deki bir gerilla grubu da gelmişti.

Abbas, Fuat ve Ebubekir'le birlikte önce Şemdinli'den gelen grupla konuştu. Bedri, Urfalı Cemil, Ermeni Nubar ve başka bir gerilladan oluşan grubun başına Esat'ı vererek 5 kişilik bir birim halinde onları yaz ve sonbahar dönemi Şemdinli faaliyetleri için görevlendirdi. Şemdinli'nin Govendê Dağı çevresindeki gerdi mıntıkasında çalışacaklar, Herki alanına kadar uzanabileceklerdi.

Esat'ın sorumluluğundaki grup hareket ettikten sonra Abbaslar, Miroz kamp yönetiminin yaptıkları keşif faaliyetinin sonuçlarını değerlendirdiler. Yeni ve uygun birçok yer tespit etmişlerdi. Tek tek gidip o yerleri gördüler. Miroz'un kuzeyindeki Şîvê köyü yakınlarında olan yeri

uygun buldular. Ayrıca yedek ikinci bir yer de tespit ettiler. Zaten yazlık kamp kuruyorlardı. Gece ışık için bir çadır kurarak, söz konusu yeri hazır hale getirdiler ve yeni basın kampını oraya yerleştirdiler.

Abbas ile Ebubekir üç-dört gün orada kaldılar. Fuat'la ve diğer basın birimiyle yürütülecek çalışmaları ayrıntılı olarak tartıştılar. Yakın yerleri gezip alanı tanıttılar. Hem Kuzey sınırı ve hem de KDP hakkında bilgiler verdiler. Yanlarında alanı tanıyan bir genç arkadaş olacaktı; fakat yine de kendilerinin de tanıması önemliydi. Çünkü artık sadece TC ile değil, KDP ile de mücadele süreci başlamıştı. Alandaki halkı iyi tanımaları önemliydi. Güvenlik açısından dikkat etmeleri gerekiyordu. Özellikle KDP'nin iyi tanıdığı Hasan'la bu konuları genişçe konuştular. Yine hazırladıkları dergileri gönderecekleri Haftanin kurye sistemini oluşturdular. Fuat ve basın birimi yer değişikliğinden çok memnun görünüyordu. Yeni yeri beğenmişler ve heyecanla çalışmaya başlamışlardı. Bundan memnun olan Abbas ile Ebubekir, işlerini tamamladıktan sonra Zap'tan geçip Haftanin'e gitmek üzere yola çıktılar.

Beş gecelik yorucu bir yolculuk sonunda Haftanin tarafında Kaniya Sêvê denen yerde bir pınarın başında yeni kurulan kampa ulaştılar. Burada sorumlu olarak Pîranlı Halil Hoca ile Hacı Zinar, Urfalı Kazım, Mardinli Şoreş ve Firuze isimli kadın militanın da aralarında olduğu 15 kadar gerilla yerleşme ve çevredeki Güney Kürdistan köylerinden erzak çekip depo yapma işiyle uğraşıyordu. Mardinli Şoreş, depo çalışmalarının başına usta olarak geçmişti. Gerillalar ortamın gerginleşmesi nedeniyle KDP'nin yanındaki eski kamplarını bırakarak burada daha güvenli bir şekilde kalmak için bir yerleşke inşa etmeye başlamışlardı.

Abbas ile Ebubekir bu yeni kampta da yönetim toplantısı ve oradaki militanlarla birtakım konuşmalar yaptılar. Genel gelişmeleri, KDP'nin tutumunu, yeni dönemde Haftanin'de nasıl çalışmak gerektiğini anlattılar. Onlar bu çalışmaları yaparken, kendisiyle birlikte gelen diğer militanlar da günlük nöbet, yemek-çay işleriyle uğraşıyorlardı.

Kampta bulunanlardan Botanlı Korkmaz, zaman açısından fırsat varken komutanı Abbas'a bir sürpriz yapmak istedi. Bunun için önce tek başına bir planlama ortaya çıkardı. Sonra gidip kendisi gibi Gabar'ın bir köyü olan Gûyîna'dan savaşçı Esmer'i buldu. Onunla bir şeyler konuştu, o da "Tamam!" anlamında başını sallayıp ikisi birlikte ormanın içine daldılar. Her birisi ayrı ayrı gidip bir ceviz, palamut ya da bir çınar, mazı meşesi gövdesine kulağını dayayıp bir süre dinliyor, sonra onu bırakıp diğerine gidiyordu. Bu şekilde, bıkmadan takriben 150 ağacı dinlediler. Sonunda Korkmaz bir mazı meşesini dinleyince gözleri parladı. Bir daha dinledi yine epeyi sevindi. Üçüncü bir kez dinledikten sonra gülerek "Tamam!" deyip arkadaşının yanına gitti.

Esmer'e, nerdeyse çiftetelli oynatan bir mutlulukla "Oldu bu iş, sen bekle hemen geliyorum!" deyip kampa doğru koşarcasına gitti. Yerleşke sakinlerinin odun doğradığı sahaya giderek, yerdeki ağaç kıymıkları denizine rastgele atılmış iki baltayı sırayla eline alıp ağızlarının keskinliğini kontrol etti. İkisi de pek keskin değildi. Daha ağır olanı alıp çömelerek dizleri üzerine koydu ve kasaturasını çıkarıp sırtıyla baltanın ağzını keskinleştirmeye başladı. Kasaturayı baltanın ağzına her vuruşunda "kijjj!" diye pek de hoş olmayan bir ses çıkarıyordu. Hele bazen kasaturayı bir tren gibi baltanın ağzında uzun sürdüğünde "kijjjjjjjjjj!" diye dişleri kamaştırıp her yüreğin dayanamayacağı bir ses çıkarıyordu ki… Kendisi buna yıllardan beri alışkın olduğu için hiç de etkilenmiyordu. On dakika kadar baltayı güzelce keskinleştirip en sonunda eliyle kontrol ederek "Tamam!" dedikten tekrar ormana gitti.

Bulduğu meşe, geniş tepeli, 40-50 santim kadar çapında yüksek bir ağaçtı. Korkmaz önce ağacın gövdesindeki küçük oyuğu kefiyesiyle iyice kapattı. Sonra baltayla girişip ağacı toprağa yakın bir yerden kesmeye başladı. Kendisi yorulunca Esmer baltayı eline aldı, o yorulunca diğeri. Sonunda, uzun gövdeli koca ağacı döne döne dört bir tarafından kesip yere attılar. Korkmaz, bu sefer yerde yatılı ağacın gövdesine kulağını verip bir süre dinledi ve sevinerek arkadaşına "Tamam, burası, burası!" deyip dinlediği yerde ağacın gövdesinde baltayla bu sefer kendileri küçük bir oyuk açtı. Elini, oyuktan içeri uzattı, ama "Tuhh!" olmadı deyip, orayı yine bir bezle kapattı ve bu sefer ağacın gövdesini başka yerden kulağını verip dinlemeye başladı. Tekrar sevindi, bu sefer baltayla oradan yine küçük bir oyuk açtılar. Oraya da aceleyle elini uzattı, ama yine kızıp orayı da kapatarak başka yere kulağını verdi ve dinlemeye başladı. Bu sefer artık sevinci tükenmişçesine, biraz da öfkeli bir şekilde oradan aynı büyüklükte bir oyuk açtı ve "Bu sefer kaçamazsınız!" deyip yine aceleyle elini oyuktan ağacın içine uzattı. Ve sevincinden gülerek bir sincap çıkardı. Onu Esmer'e verip bir daha aynı yerden elini soktu ve bir sincap daha çıkardı. Meşenin gövdesi oyuktu ve Korkmaz ilk anda kulağını verip dinlediğinde sincapların sesini duymuş, yakalamak için oradan oyuk açmışlardı. Ama oyuk açılırken hayvanlar bu sefer gövdenin içinde başka bir yere kaçmışlardı. Eli boş çıkınca dinleyip oyuk açma işini iki sefer daha yapmıştı.

Sırtları siyah kurşuni, ayak ve karın kısımları kahverengi, kulakları iyice dik ve burunları sivri uzun iki sevimli sincaptı. Korkmaz ise, dağ başında bir de açlıkla baş etmek zorunda olan bir savaşçı… Hiç düşünmeden her iki sincabı da cebindeki keskin Kerkük bıçağını çıkarıp kesti ve etlerini ayırıp parçalayarak ustaca pişirdi.

O gün karavana olarak sade pirinç pilavı vardı. Kampta olan çok sayıda gerillanın hepsine öğlen yemeği olarak bu dağıtılırken, Korkmaz pişirdiği iki sincap etini bir tabak pirinç pilavının üzerine koyup, bir palamut meşesinin altında oturan Abbas, Ebubekir ve Halil Hoca'nın olduğu yere götürdü. Korkmaz, daha yeni gördüğü Abbas'ı henüz tanımadığı için kendisi yemeği götürmek istememişti aslında, arkadaşı Esmer'e ısrar etmiş o da yanaşmayınca mecburen iş başa düşmüştü.

Yemek ortaya indiğinde, Abbas elinde küçük cep defteri sayfasına düzgün çizgilerle ve köşeli formdaki harflerle yazmakta olduğu nota ara vererek sağ tarafına indirdi. Belli ki zamanında özenerek üstünde durduğu için, yazısı kaligrafik açıdan fena değildi. Sonra, ortada duran yemeğe baktı ve başını, ayakta duran Korkmaz'a doğru kaldırarak sakin bir yüz ifadesiyle sordu:

"Bu sincapları nereden getirdin?"

"Benle Esmer gidip ormanda ağacı keserek getirdik heval."

"Peki, kaç tane yakaladınız, tüm arkadaşlara verdiniz mi et?"

Korkmaz, bu soru karşısında apışıp kaldı, hem zaten komutanıyla konuşmada heyecana düştüğü, hem de şaşırıp kaldığı için. O kadar insana nereden sincap yakalayacaklardı, altı-üstü iki sincaptı işte! Sonra kendisini toparladı ve ağzının içinde ürke ürke zor çıkan bir sesle cevap verdi:

"Yok…"

"Al öyleyse, biz yemiyoruz, arkadaşlara götür!"

Korkmaz hiç ses çıkarmadan aceleyle tabağı tekrar yerden alıp hızla yürüyerek arkasına bakmadan gitti. İyice şaşırmış ve çok korkmuştu. Halen tanımıyordu Abbas'ı. Yönetici olduğu açıktı, ama genel sorumlu konumunu bilmiyordu. İlk gördüğü andan kendi kendine merakla sormuştu hep: "Bu etrafta ateş gibi dolaşan, kalkış oturuşu fırtına gibi olan, konuşunca adeta ağzından alevler saçan gerilla kim acaba?" Diğer yöneticiler içinde onun bu sert ve dinamik yapısı Korkmaz'ın dikkatini çekmiş ve ondan çekinir olmuştu. Şimdi aynı komutanı, onun yemeğini reddetmişti.

Genç gerilla bu endişeyle durmadan olayı kafasında evirip çeviriyordu. Neydi bu şimdi? Komutan niye böyle yapmıştı? Bir hata mı yapmıştı acaba? Gerillaların büyüğüydü ve toplumda büyüklere böyle farklı ve güzel yemeği vermek adetti, bunda yanlış olan neydi ki? Hem KDP komutanları da böyle özel şeyler yiyordu. Hep iki sincaptı ve 40 kişiye yakın insan vardı kampta, kime yeter kime yetmezdi ki? Kendisi Esmer'le birlikte yeseydi, diyeceklerdi, o kadar arkadaştan kimseye vermemiş, kendileri yemiş. Günün 24 saati durmadan çalışan, durmadan dola-

şan, toplantı üstüne toplantı yapan, yazı yazan, gerillalarla sık sık konuşan Abbas komutanı olduğu için ona et vermek normal değil miydi? Halen şaşkındı ve Abbas'ın yaptığına bir anlam veremiyordu.

Eti geri getirdikten sonra kendi kendine "Gûndorke gûndeke![35] En iyisi biz yiyelim, yemezseniz yemeyin, bu dağ başında şu güzel et kimin eline geçer ki?" deyip Esmer'le birlikte her birisi bir sincabı yedi.

Bu olayla Korkmaz, Abbas'ın dikkatini çekmiş olacak ki, iki gün sonra onu yanına çağırıp sohbet etti. Nereli olduğunu ve nasıl katıldığını sorduğunda, Deşta Lala'dan grup olarak ve Sarı Cemal almak istememesine rağmen, kendilerinin ısrar ederek o yaşta katıldıklarını öğrenince duygulandı.

"Sen okula gittin mi?"

"Evet heval, ilk okulu bitirdim ve gerillaya katıldım zaten."

"Şahin Baliç akrabanız mı?"

"Annem ve baba, her iki baştan akraba, ama çok yakın değil."

"Hmm…"

Gerillaların kamp kurduğu Kaniya Sêvê Xabur'un kenarında değil, ama oraya yarım saat kadar uzaklıkta bir yerdi. Bu alana yöre halkı tarafından "Komata" deniyordu: Türkiye-Irak sınırının her iki tarafını kapsayan bir mıntıka. Güney Kürdistan tarafında Hiror, Kela Qûmriyê, Orê, Bêgova ve Haftanin'e kadar diğer başka köyleri kapsarken, Kuzey Kürdistan tarafında ise, Hedrîş, Yekmalê, Dolê, Çemanê, yine Elemon köy arazilerini içine alıyordu. Yani böyle, Güney Kürdistan'dan, Kuzey'de Uludere, Beytüşşebap ve Qaşûran arazi parçalarını içine alan, geniş bir sahaya yayılmış bir mıntıka.

Komata, sınırda olup, her iki tarafta geniş bir alana yayıldığı ve arazi-çatışma açısından uygun bir yapıda olduğundan, gerillanın üslenmesi ve sınır geçişleri için stratejik bir yerdi. Ondandır ki Agît ve Abbaslar geldikleri günden beri, mücadeleleri için burayı tespit edip seçmişlerdi. Arazi olarak oldukça ormanlık ve ağaçlar arasında da kayalıklarla dolu bir yerdi. Ormanlarında diğer havanların yanı sıra domuz ve kurt da bol bulunuyordu. Bitki örtüsü olarak, en çok yer alan palamut ve mazı meşesinin yanı sıra, akçaağaç, melengiç, armut ve elma gibi ağaç türleri de vardı. Xabur suyundaki balıklar zaten yöre halkı için de gerilla için de hatırı sayılır bir besin kaynağıydı.

Ebubekir, bir gün yanına gelip, o zamana kadar silahsız olan Korkmaz'a gülerek "İşte, bu senin" dedi ve bir silah ile iki tane roketini verdi. Bu silah, RPG-7'nin daha küçüğü bir roketatardı. Gövdesindeki uzunca kabzası koyu kırmızı mikadan ve tetik yerinde tabancalarınki gibi koruma duvarı olan ve aynı RPG-7 roketi alan bu sevimli silahı görünce Korkmaz çok mutlu olmuştu. Bir savaşçı olmalarına rağmen, kendisi ve

arkadaşlarının o zamana kadar silahsız bırakılması zaten onun içini epeyi doldurmuştu. Zaman zaman artık taşan öfkesini, kendi kendine "Herhalde tüfek yok ki arkadaşlar vermiyor, yoksa niye bizi böyle silahsız bıraksınlar?" diyerek yatıştırıyordu. Neyse ki, bu "hediye" ona her şeyi bir anda unutturmuştu.

Genç gerilla tam bu sevinci dolu dolu yaşarken, Abbas onu yanına çağırdı ve siyah kabzalı bir tabanca uzattı kendisine:

"Bunu, arkadaşlar sizin köyde yapılan eylemde ele geçirdikleri kaymakamdan almışlar. Yani kaymakamın tabancasıdır, şimdilik senin üstünde dursun."

Korkmaz, tabancayla müthiş mutlu olmuştu. Hayatında hayal bile edemeyeceği bir şeydi onun böyle bir on dörtlü tabancasının olması. Sonradan ona güzel bir kılıf yaptırmak üzere tabancasını hemen beline takıp komutanına içten teşekkürlerini sundu.

Roket atar silahı taşıyanın yanında bir tabanca olması askeri donanım kuralları açısından zorunlu bir şeydi, yakın saldırı veya çatışmada o savaşçı kendisini bununla korurdu. Ama Abbas'ın ona köylerinde gerçekleşen bir eylemde elde edilen tabancayı vermesi, hem böylece onu sevindirdiği için ince bir yaklaşımdı hem de bir savaşçıyı motife etme ve örgüte daha fazla bağlanmasını sağlama amaçlı politik bir tutumdu.

Tabanca verme olayından sonra yüreği saflık ve sadeliklerle dolu genç savaşçı, komutanına daha bir bağlı ve sevgi-saygı besler hale gelmişti. Ama halen onun yetki düzeyini bilmiyordu. Bir de onun bir şeyinden çok kızıyordu: Günün 24 saati Türkçe konuşması! Ne iyi olurdu böyle değerli birisi bir de Kürtçe konuşsaydı… Türk devletinin asimilasyon gerçeğini ve PKK'nin bileşiminde başka halktan üyelerin de olduğunu bilmediğinden, gerilla ortamında Türkçe konuşanlara kızıyor ve kendi içinden sık sık öfkeyle "Ya biz Kürdüz, bu arkadaşlar niye böyle Türkçe konuşuyor?" diyordu. Ta ki bir gün eski bir gerillanın ona Abbas'ın yetki düzeyini ve bir Türk olduğunu diyene kadar…

Bunu öğrendikten sonra gidip hemen kendisi gibi yeni katılım gençlerle konuyu hararetle tartıştı:

"Demek bizim buradaki sorumlumuz odur ha!"

"He ya, Önderliğin çok sevdiği ve güvendiği bir arkadaşmış, onun yardımcısı işte."

"Ne kadar çok şey biliyor vel vel, gördünüz mü ya abukat gibi konuşuyor. Ben de öyle çok şey bilsem ya…."

Kahkahayla gülerek "Kuro[36] sen değil 40 fırın, bütün bu Botan'ın ekmeklerini yesen de onun gibi olamazsın. Bakıyorum senin gözün şimdiden yükseklerde ha!"

"Yok ya, öyle dedim işte."

Korkmaz Abbas'ın Türk olduğunu öğrendikten sonra, bu sefer, aksine, ona daha saygı duyar, hayran kalır hale gelmişti. "Hele bak ya, Türk'müş! Bir Türk kalkıp ta nerelerden bizim dağlarımıza savaşmak için geliyor, hem de bu derece üst bir görevle…." O genç aklında bunu düşünüyor ve bir türlü inanamıyordu. Arkasından da "Ee, Türkçe konuşması normal tabi," diyerek sevdiği komutanına halel getirilmesine izin vermiyordu.

Abbas'ın bir Türk olarak Kürtler için Kürdistan dağlarına çıkmasının yanı sıra onu en çok etkileyen diğer bir şey de kadınların savaşa gelip gerilla olmasıydı.

İlk gördüğü zamanki anlam vermeme ve kabullenmeme tutumuna paradoksal bir yaklaşım olarak, onu en çok etkileyen diğer bir şey de uzun bir süredir aynı yaşamı paylaştığı kadın gerillalardı. Herkesin kızı, karısı evde rahatça otururken, buradaki kadın hevallerinin böylesine zorluklar ve yokluklara gönüllüce katlanmaları onun hissiyatını çok kabartıyordu. Hele birinin de doktor olması ve kendileriyle yakından ilgilenmesi onu çok daha fazla etkiliyordu. Annesi de yoksul emekçi bir kadın olduğundan, dağda yanındaki hemcinslerine baktığında hep o aklına geliyordu nedense.

***

1985 yılı temmuz ayının yirmisi civarıydı. Lolan'dan Haftanin'e kadar Güney Kürdistan'daki tüm kamplar KDP'nin yeni tutumuna göre yeniden mevzilendirilmişti. Botan'dan ise, kurye olarak Mardinli Haşim gelmişti. Haşim, 12 Eylül darbesinden sonra Lübnan-Filistin sahasına çıkan ve eğitim görüp geri ülkeye dönen PKK kadrolarından biriydi. 15 Ağustos Atılımı temelinde Botan'da gerçekleştirilen çok sayıda eyleme katılmıştı. Eylemlerde RPG-7 kullanmış, bunun sonucunda kulaklarının duyum derecesi zayıflamıştı. Örneğin yürürken ayaklarının çıkardığı sesi, çevrede konuşulanları çoğunlukla duymuyordu.

Abbas ile Ebubekir, Haşim'le uzun süre konuştular. Botan'da yaşanan olayları, arkadaşların durumlarını, özellikle şehadetleri ve nedenlerini sordular. Yine yolun durumunu, gidiş-gelişin nasıl olduğunu sorup somut bilgi edinmeye çalıştılar. Öğrendiklerine göre düşman arazideydi, genel operasyon devam ediyordu; ancak dikkatli hareket edilirse gidip gelme mümkündü.

Haşim'den öğrendikleri ardından Abbas ile Ebubekir toplantıya oturdu. İlk elden söz alan Abbas, "İkimiz birlikte gideceğiz, hem de hiç gecikmeden" dedi. Belli ki uzun süre düşünmüş ve kesin bir sonuca ulaşmıştı. Bir anda duyduğu bu sözler üzerine Ebubekir, bir süre öyle

bakıp durdu; sonra da içinde olanı dışarı vurmadan "Olur, tamam" diye cevap verdi. İçinden geçen gerçek düşünce zaten hiçbir zaman anlaşılamadı. Bu temelde hemen gidecek grubu belirleme ve sınırı geçirecek kuryeyi çağırmaya yöneldiler. Uludere'nin Hedrîş köyünden kurye Gûrî'yi çağırdılar ve hazırlık çalışmalarına başladılar.

Kurye gelmeden kısa bir süre önce hem yapıyla genel bir toplantı yaptılar ve hem de arkasından yönetimle. Yönetim dışında yapıdan kimse nereye gideceklerini bilmiyordu. Ondandır ki özellikle Botanlı genç savaşçılar olmak üzere herkes merak ve heyecan içindeydi.

Abbas ile Ebubekir gidecek grubu, tartışarak tek tek seçmişlerdi: Mardinli Haşim, Botanlı yeni katılıp eğitim gören gençler Zeydin, Korkmaz, Cemil, Mardinli Kıvırcık Hasan, Urfalı Sarı Şerif, Sert Haki, Batmanlı Veli, Doktor Cihan, Bahar, Ayşe. Ayrıca Abbas'ın yanında güvenlik sorumlusu olarak Kara Ömer de zaten vardı.

Kılavuz olarak yurtsever Gûrî onları bir yere kadar götürecekti, ondan sonra daha çok gruptan Mardinli Haşim öncülük edecekti. Botan'ın iç tarafını ve gerillaların yerini bilen Haşim'di ve kuryelik yapsın diye Botan'dan gönderilmişti.

Kurye Gûrî Hedrîş köyünden geldiğinde o akşam hemen tüm grup olarak yola çıktılar.

En önde grubun öncüsü Haşim ile komutadaki Ebubekir olmak üzere Uludere'nin Hedrîş köyüne doğru yol aldılar. Korkmaz ve diğer savaşçı kesim merak içinde sık sık "Acaba nereye gideceğiz?" diye düşünüyordu. Abbas, tek sıra halindeki yürüyüş kolunun 5. üyesi olsa da sık sık öne giderek Ebubekir'lerle yol ve güvenlik üzerine konuşup tartışıyordu.

Nihayet sık ormanlık ve kayalık arazide birkaç saat kadar bir zaman sonra, saat 8-9 sıralarında göz gözü görmediği karanlık bir vadideki, çevresinde bolca bahçe-bostanın olduğu köye ulaştılar. Tehlikeli olacağından, grup köyün dışında güvenlikli bir yerde beklerken, kurye bir savaşçı ile birlikte gidip kendi köyünden bolca yiyecek bir şeyler getirdi. Köyde karakol olmadığı için rahat girip çıkmıştı.

Yeterince erzak alıp kaldırmak için grup üyeleri arasında paylaşıldıktan sonra grup bu sefer Tanîna Sindîya zozanlarına zorlu bir yolculuktan sonra çıktı. Haşim ile Ebubekir önde kuryeyle birlikte işlerinin ehli olarak ıssız ve karanlık patikalardan grubu sorunsuz götürüyorlardı. Abbas, sorumluluk duygusuyla dayanamıyor her fırsatta ileri çıkarak "Nasıl gidiyor, bir sorun yok umarım" diye öndekilere soruyor ve gerektiğinde güzergâh üzerine onlarla sessizce tartışıyordu. Tüm grup da çıt bile çıkarmadan, sadece kendi nefes alış-verişleri ve adımlarının çıkardığı tempolu sessiz sesi dinleyerek yol alıyordu. Hiç kimse öndekini

kaybetmemek için arayı fazla açmıyordu. Cemil, bazen dalgınlıkla geride kaldığında hemen nefes nefese koşup adeta kaderinin bağlı olduğu öndeki arkadaşına yetişiyordu. Zira kurye ve birkaç gerilla dışında gruptakiler o arazinin tamamen yabancısıydı. Yürüyüş kolundan kopan, o gece karanlığının ucu-bucağı olmayan arazisinde aniden kaybolup gidebilirdi. O nedenle grubun hareket komutanı olarak Ebubekir, daha başta onları toplayıp,

"Kimse önündekini kaybetmesin sakın, yoksa kendisi kaybolup gider, Kemal Pir arkadaşın dediği 'Kî şemitî ev şevitî" akıbetine uğrar"[37] demişti. Uludere'nin bu dağındaki zozanlarına Hedrîş, Yekmal, Çemanê gibi yerlerden köylüler gelip zom kuruyordu. Köyden saatlerce uzaktı buralar, ama yeterince patikayla ulaşım rahattı. Çıplak arazi olduğu için gerilla açısından gizlenme ve çatışmaya uygun olmadığından, grup, burada kaldığı iki gecelik zamanda çok dikkatli ve tedbirli hareket ediyordu. Arazi çıplak olduğundan gündüz her an rahatlıkla bir çoban veya tesadüfen bir yolcu tarafından görülebilecekleri için, gün boyu sessizce gizleniyor, gece kurtlar gibi özgürce zom'lara inip ihtiyaçlarını karşılıyorlardı.

İkinci gün, artık çok ihtiyaç kalmadığından kurye Gûrî onlardan ayrıldı ve grup akşam saat 6 civarlarında kendisini dağdan, Uludere'den geçen asfalta, mütevazi bir insanın yaptığı bir iyilik sessizliğinde bıraktı. Grup asfaltın biraz gerisinde gizli ve sessizce durup bekledi. Özellikle asfalt yolları geçmek çok tehlikeliydi, gerilla bunu nerdeyse bir eylem gibi ele alıyordu, çünkü sen tam yolu geçerken aniden bir askeri araba üzerine gelebilir ya da bir düşman birliği tam senin geçeceğin yerde pusu atmış olabilirdi.

Ebubekir, bir daha herkese sessiz beklemesini ve ikinci bir komuta kadar kimsenin hareket etmemesini belirtti. Bir süre öyle kulaklarını açarak etrafı dinlediler. Arkasından Haşim'i alarak karanlıkta oldukça belirgin bir çeviklikle adeta iki adımda asfalta ulaştı. Hızla geçiş yerini ve çevresini kontrol ettiler: Temizdi. Asfaltın her iki yönüne de gözün görebileceği ufka kadar baktılar: Gelen herhangi bir araba da yoktu. Ondan sonradır ki, Haşim'i göndererek gruptan 4 kişiyi getirmesini söyledi. Gelen 4 gerillayı, iki-iki yolu iki yönden tutmaları için gönderdi. Sonra da grubu getirtti ve kendisi yönlendirerek herkesi tek tek asfaltın üstünden geçirtti. Yolun hemen kıyısında bekleyen gerillalardan sırası gelen hızla koşarak yolu geçiyor ve diğer tarafa geçip biraz mesafe aldığında durup normal yürüyüşe geçiyordu.

Abbas'a sıra geldiğinde o da hızla yerinden fırlayıp asfalt yola koştu. Caddeye ulaştı, iki adımda yolun tam ortasındaydı. Aniden yüzünde bir yıldız patlar gibi oldu. Uzaktan bir motor sesiyle birlikte, led

lambalarıyla aydınlatılmış bir sahnenin ortasındaki sanatçı gibi, bembeyaz bir ışık hüzmesi içinde kaldı. Abbas, o an ne yapacağını düşündü hızla. Artık geçti, yakalanmıştı onu aydınlatan ışık kaynağına. Kendini yere atma, koşup kaybolmanın bir faydası yoktu. Elindeki silahı daha iyi kavrayıp hızla namluya mermi sürdü ve ışığın geldiği kaynağa doğru çatışmaya hazır halde baktı. Bir araba son sürat ona doğru geliyordu. Gelen araba sadece Abbas'ı değil, bütün alanı aydınlattığı için diğer bazı gerillaları da görmüştü. Tüm grup tehlikedeydi artık. Bu durumu fark eden Doktor Cihan, kendi içinden "Fedai böylesi günler içindir!" deyip aniden yanındaki Korkmaz'dan roket takılı halde hazır bekleyen silahını aldığı gibi yola doğru koştu. Asfalta ulaşınca hemen Abbas'ın önüne geçerek silahı omuzuna indirdi ve sol ayağını öne atıp dizini hafifçe kırdı. Bembeyaz ışık kütlesi içinde bir kristalden heykel gibi kıpırdamadan duruyordu. Sadece ona doğru gelen ejderhanın bir çift gözüne gözlerini dikmişti. Arabanın sırıtır gibi gittikçe büyüyen her iki ürkütücü farı üstüne üstüne geliyordu ve yaklaştıkça daha da parlayan ışıkları yukarı doğru yükselerek tüm dağı kucağına alıp aydınlatıyordu. Doktor Cihan ise öylece bir dikit gibi yere sağlamca basmış onu bekliyordu. Zarif bedeni ışık yağmuru içinde flamenkoya başlama pozisyonunda olan bir dansçının duruşu gibiydi. Birazdan başlayacak kurşun sesleriyse dansında ona eşlik edecek gitar müziği olacaktı. Upuzun kumral saçları, bir pınar gibi omuzlarından aşağıya doğru akıyordu; hedefe kilitlenmiş bakışları, az sonra omuzundaki silahtan fırlayacak roketin geride bırakacağı alevlerden daha yoğun bir ateş koridoru gibiydi. O yaşamın sözcüsü olarak hep gülen çehresinin yerinde, sadece ölüm yüklü bir ifade vardı artık. Yüzünde en ufak bir heyecan dahi yoktu, hiçbir zerresi kıpırdamıyor, sadece bir cam gibi üstüne gelmekte olan arabaya bakıyordu. Araç gittikçe yaklaştı…yaklaştı…motorun gürültüsü zebani çığlıkları gibi daha da arttı, iki ürkütücü gözden çıkan ışıklar artık gözleri kör eden bir parlaklığa ulaştı… Ayakta dikili savaşçı, tetiğe yerleşmiş parmağını sağlamlaştırdı ve silahına fısıltıyla "Artık başlayalım!" dedi.

Doktor Cihan, tam tetiğe basacağı anda arabanın durduğunu görünce ateş etmekten vazgeçti. O sırada yolun kenarında tetikte bekleyen gerillalar arabanın bir tır olduğunu fark edince hemen çevresini sarıp bağırarak şoföre inmesini söylediler. Gerillalar arabayı orada durdurdu, hepsi yolu geçti, en sonunda şoförü kesin kimseye bahsetmemeleri yönünde uyararak yollarına devam ettiler.

O alanlar tehlikeli olduğu için durmadan, küçük sigara molalarıyla 8 saat kadar yürüdükten sonra, Uludere'nin Şirîş köyü arazisinde konuşlandılar. Bu köy de Mijîn, Hîlal, Nêrweh, Bileh, Kadîn köyleri gibi Kêla Memê Dağı'nın eteğindeydi. Bazı gerillalar ihtiyaç temini için köye

gönderildiğinde, hepsi zozan'lara çıktığından kimseyi görmeyince, grup bilcümle gidip köyün arkasındaki bir pınarın başında uzun arasını verdi. Bir gün orada kalıp dinleneceklerdi.

Yerleştikleri nokta arazi bakımından uygundu: Hem gizlenme ve hem de olası bir çatışma için. Ayrıca bolca su da vardı, isteyen el-yüz-ayak yıkar, isteyen banyo yapardı. Hareket komutası, birliği iki grup biçiminde yerleştirdi: Erkekler bir tarafta, kadın gerillalar bir tarafta. Böylece her iki kesim de günlük insani ihtiyaçları açısından rahat hareket edebilirdi. Kadın gerillalar savaş sahasına indiğinden beri PKK yönetimleri üslenmede bu detaya dikkat ediyorlardı. Her iki kesimin arasındaki mesafe, iç içe girmemek için ne çok az oluyordu ne de güvenlik açısından tehlike oluşmaması için çok uzak oluyordu. Bu mesafe araziye göre belirleniyordu. Bazı yerde 20-30 metre, bazı yerde 70-80 veya 100 metre kadar. Böylece herkes hem günlük yaşamda daha rahat hareket ediyordu, hem de olası güvenlik sorununda birliğin birlikte hareket etmesi sağlanıyordu.

O gün, yanlarındaki az miktarda erzakın bir kısmıyla sabah ve öğlen idare edip akşam olduğunda harekete geçmek için Abbas, Korkmaz'a gidip kadın arkadaşlara hazır olmalarını demesini söyledi.

Korkmaz, gidip bulundukları yere uzaktan,

"Hevala Bahar, Hevala Cihan, Hevala Ayşe!" diye çağırdı.

Ama karşıdan cevap gelmedi. Bu sefer bir daha ve ilkinden yüksek bir sesle,

Hevala Ayşe, Hevala Cihan, Hevala Bahar!" diye bağırdı. Ama yine ses yoktu. 2 defa daha gittikçe yükselen bir sesle onları yine çağırdı, ama yine karşıdan ses çıkmadı. "Belki sesimi duymuyorlar" diye ihtiyat olması için yerden pinpon topu büyüklüğünde bir taş da alıp tam oraya fırlattı, ama yine cevap veren olmadı.

Korkmaz geri dönüp, Abbas'a dedi,

"Heval o kadar seslendim, taş da attım mangalarının olduğu yere, ama yine de cevap veren olmadı. Artık yoklar mı, nedir, bilmiyorum."

Abbas, şaşırmışçasına,

"Nasıl cevap vermezler, nasıl yoklar, oradalar, nereye gidecekler ki? Geç kalacağız, git söyle hazır olsunlar."

Korkmaz, gidip yine yüksek sesle çağırdı onlara doğru, ama tekrar ses gelmeyince doğrudan kaldıkları noktaya gitmeye karar verdi. Tam mangalarının olduğu yere ulaşmıştı ki çarpılmış gibi oldu. Her üç kadın gerilla da ağaçların arasındaki küçük bir düzlükte çıplak halde banyo yapıyordu. Rûken, Doktor Cihan'ın uzun saçlarını, ceviz ağacından yapılma iki taraflı bir tarağın ince ağzıyla tel tel tarıyor, Ayşe de sabunlu başına su dökmüş köpükler bedeninden aşağıya doğru süzülüyordu.

Korkmaz'ın onları gördüğü anda onlar da Korkmaz'ı gördü ve Korkmaz şaşkınlık ve endişe içinde geri dönüp hızla oradan uzaklaşırken, kadın gerillalar da "Vışşş bu ne!", "Vayy kim o?" "Uyyy Korkmaz ne işin var, viii git git!" vaveylaları eşliğinde üçü de hemen ağaçların içine kaçtı.

Sonra aceleyle giyinip ileride beklemekte olan Korkmaz'ın yanına geldiler. Kızgınlıktan Ayşe'nin gözlerinden ateşler fışkırıyordu adeta; kızıl saçlara ve çoğu zaman al al bir yüze sahip olmasına rağmen o an suratı öfkeden simsiyah olmuştu. Doğası gereği de kavgacı ve sert bir mizaca sahipti. Kısa boylu olmasına rağmen gerilla yaşamında ağır silahları bile kolayca kaldıran genç, dinç ve mücadeledeki istekten kaynaklanan gayretkeş bir yapıya sahipti. Korkmaz'ı daha uzaktan gördüğü gibi hızla üzerine yürüyüp, adeta onu hemen oracıkta öldürmek isteyen oldukça sert bakışlarını genç delikanlıya yöneltip parmağını uzatarak,

"Sen nasıl içimize geldin be?! Ha nasıl?!

Korkmaz bu hiddet ve saldırı karşısında korkudan nerdeyse konuşamayacak hale geldi, Ayşe'nin havada sallanan parmağı her ona doğru geldikçe o da adım adım geri geri gitti. Utancından ve ortamın gerginliğinden dili dolaşmış halde,

"Ben…ben…vallahi bilerek yapmadım. Vallahi…" Ayşe sözünü daha bir hiddetle keserek,

"Doğru konuş! Niye uzaktan ses vermedin? Bilmiyor musun kadın arkadaşların yanına giderken uzaktan onlara seslenilip izin istenir ve onlar da 'Tamam, gel!' derse gidilir. Çünkü kadın halidir, özgün işleri vardır, işte gördüğün gibi çıplak falan olabilirler, yani hazır değildirler."

"Tamam, biliyorum, Abbas arkadaş dedi 'Git kadın arkadaşları çağır,' ben de gelip önce size 3-4 sefer seslendim, hatta olduğunuz yere taş da attım, ama ses çıkmayınca mecbur geldim."

Ayşe halen genç gerillanın üzerine gidecekti ki, durumun kötü olacağını fark eden Doktor Cihan araya girerek Ayşe'nin hücumunu kesti. Zira inanmıştı ki, Korkmaz bilerek böyle bir şey yapmamıştı, çok genç biriydi, art niyetli bir şeyi planlayacak hinlikte bile olamazdı, köyden yeni çıkmıştı, o hayatın adetlerine daha çok alışkındı, gerilla yaşamı ve kurallarına henüz tam adapte olmamıştı. Bu iş uzar ve farklı bir mecraya girerse hem o genç yaşta Korkmaz üzerinde ezici etki yapar hem de arkadaş ortamı işgal edilmiş olurdu.

Sakin bir şekilde,

"Bir şey olmaz Korkmaz arkadaş, biz inanıyoruz sen bilerek yapmadın, yine de bundan ders çıkarıp bu tür durumlarda daha dikkatli olmak gerekir" dedi. Bu arada Bahar, Ayşe'nin kolundan tutup çekerek ona ağzının içinde "Yeter, bırak artık!" deyip onu geri aldı ve kendisi öne

doğru çıkarak Dr. Cihan'la benzer şeyleri Korkmaz'a söyledi. Dr. Cihan'ın Kürtçesi daha iyi olduğundan Botanlı genç dediklerini iyi anlamıştı ve o sözler üzerine biraz rahatlayıp,

"Tamam heval, doğru söylüyorsun, bir daha iyice dikkatli olurum, tamam heval" deyip, çoktandır kaçmak istediği bu ortamdan seri adımlarla uzaklaştı.

Kimse bu olayı başkalarına yansıtmadı, kadın gerillaların da gelmesiyle, yola çıkmak için tüm grup ortak yer sofrasına bir şeyler atıştırma amacıyla oturdu. Menü çeşitliydi: İnce odun ateşinde pişmiş buharı üstünde tüten çaylar her kesin önüne indirildi; tavşan kanı çaylar gerillalara gülerek göz kırpıyordu sanki. Sonra Mirtoxe, pîno, keşk,[38] jajî[39] küçük madeni sahanlarda orta yere kondu. Etrafına iki kat edilmiş tandır ekmekleri dizildi. Ekmekler büyükçe ve gayet ince bir şekilde açılmış, yüzleri ateşte hafifçe kızarmıştı. Jajî, içindeki sarı sarı çeşitli otlarla, içindeki yağın parlaklığının verdiği etkiyle de canlı bir şekilde sofrada dururken, keşk ateşte kızartılmış olduğu için hafifçe yumuşamış ve kırmızı-sarı bir rengi almış olarak menüde yerini almıştı. Mirtoxe, kırmızı siyah duruşuyla ve dişe rahat gelecek bir yumuşaklıkta "Asıl tat bende!" diye çağırıyordu herkese. Onun kardeşi pîno ise, ağızda eriyip giden bir kıvamda olduğundan çalım satar gibiydi herkesin önünde.

Zaten aç olan gerillaların epeyi iştahını çekmişti bu menü.

Abbas, yemeğe başlarken,

"Güzel ve çeşitli bir sofra, kim hazırladı bunları böyle" diye sordu. Zeydin, biraz utanarak biraz da fark ettirmemeye çalışsa da koltukları kabararak "Ben heval!" dedi. Zeydin de Botanlı yeni katılım bir gençti, köyünde de yapılan bu yiyecek çeşitlerini biliyordu. Bunun üzerine Abbas, tebessümle,

"Öyleyse tariflerini ver, bilmeyen arkadaşlar vardır, onlar da öğrensinler Zeydin arkadaş" dedi. Zeydin, "Tamam heval" diyerek hemen anlatmaya başladı:

"Mirtoxeyi yapmak için, önce yağı tavada kızartmak lazım, sonra beli miktarda un döküp iyice kavurmak lazım. Kıvamını alınca tuzunu atıp, biraz da su koyup, az daha kavurduktan sonra indirmek lazım. Suyunu ne çok ne az koymalı, karışım hamurumsu bir kıvamda olmalı. Ama soğuk yenmez bu arkadaşlar, sıcak sıcak yemeli."

Bu sırada Sarı Şerif yanındaki gerillaya, bıyık altından gülerek yavaşça "Amma da zormuş ha!" deyince, diğeri gülmemek için kendini zor tuttu. Zeydin devam etti:

"Pîno da aynı malzeme ve yöntemle yapılıyor arkadaşlar, yalnız pînoyu yaparken suyunu daha fazla koymak lazım, yani o da böyle yo-

ğurdumsu bir kıvamda olmalı ve o da sıcak sıcak indirilip servis edilmeli. Bir de bunların her ikisinin tuzlusu değil de şekerlisi aynı yöntemle oluyor. Zaten mirtoxenin şekerlisi, diyelim ki bildiğimiz helva.

Keşk yapmak için, önce köydeki yağı alınmış yayık ayranı ateşte kesilinceye kadar kaynatılıyor, sonra bu, suyunu süzmek için, temiz japon bezinden yapılmış torbalara konup bir yere asılıyor. Suyu tamamen alındıktan sonra topak haline getirilip bir tepsinin içine diziliyor ve güneşe bırakılıyordu. 9-10 gün kadar kalıp kuruyunca artık yemeğe hazır hale geliyor. Arkadaşlar biliyor ki keşk çok serttir ama, kış mevsiminin çok güzel bir yiyeceğidir. Evlerde, kışın yenirken ya odun ateşinde ya da sobanın üstünde kızartılıyor ve rengi değişip, hafif bir şekilde de yumuşayınca güzelce yeniyor. Ayrıca kışın, akşamdan suda bekletilerek sabaha kadar ayranımsı bir sıvı haline gelince, içine kırılmamış bütün haldeki bulgur ve nohut konarak kaynatılıp mehîr[40] de yapılıyor."

Bu esnada herkes ortadaki yemeği yerken, Zeydin konuşmaktan ağzına bir şey götüremediği için, içinden "Vay be, ben aç kalacağım!" diyerek, Abbas'a dönük bir şekilde,

"Heval, jajî kaldı, onu da Cemil anlatsın, o da biliyor, ben biraz yemek yiyeyim, yoksa yolda yürüyemeyeceğim" deyince herkes makaraları koyverdi. Bu arada Cemil "Tamam, Zeydin arkadaş haklı, o aç kalacak yoksa, ben devam ederim" deyip arkadaşının kaldığı yerden devam etti:

"Jajî için, önce köy yoğurdu bir tülbent içinde bir yere asılıp suyunun süzülmesi sağlanır. Sonra bu süzme yoğurta bir kap içinde tereyağı, tuz, yabani sarımsak, qurad, siyabo[41] püskülü katılıp, karışımın ağzı kapatılarak demlenmeye bırakılır. Hele bir de bu otları meşhur Faraşin yaylalarından toplayıp koyarsan, yaptığın jajî'ye muhteşem bir tat verir."

Gerillalar, imkansızlıktan ötürü sadece iki maddeden, unla sütten kendilerine böyle zengin bir menü üretmiş ve aynı zamanda bunun zengin bir sohbetini de yaratmışlardı.

Bu sefer yine epeyi yol alıp Kêla Memê Dağı'nın üstüne çıktılar. Karanlıkta büyükçe bir kaya bularak kadınlar bir tarafında, erkekler bir tarafında konumlandı ve birçoğu yavaş yavaş uykuya geçti. Korkmaz da tam gidip yüksek kayanın üstünde uyudu.

***

Sabah, iyice kızgınlaşan güneş Korkmaz'ı ısıtıp tatlı uykusundan zoraki bir şekilde uyandırdı. Arkadaşlarını göremeyince tam bir endişe sardı kendisini: Tanımadığı bu arazide tek başına ne yapacaktı. Hemen silahlarını kuşanıp kayadan atlayarak gitmek istedi, fakat son dakikada aklına askeri eğitimde öğrettikleri bir kural geldi: Eğer bir gerilla hareket

esnasında kaybolursa, hiç yerinden kıpırdamamalıdır, onu kaybetmiş olan arkadaşları gelip aynı yerde bulurlar.

Bu kural üzerine kayanın üzerinde kalıp bir yere ayrılmadı. Etraf da çoban doluydu. Kuzular meleşiyor, kara, beyaz, kahverengi, kızıl koyunlar bir o tarafa bir bu tarafa kaçışıyor, çobanlar da değnekleri ellerinde habire peşlerinden koşuyordu. Sürülerini Korkmaz'ın olduğu yerde her tarafa dolaştırarak otlatıyorlardı. O yüzden ikide bir genç gerillanın olduğu kayanın yanına da geliyorlardı. Korkmaz, kendisini onlardan gizleyebilmek için, çobanlar sağ taraftan geldiğinde o bir kertenkele gibi sinmiş halde el ve ayaklarıyla kayanın üzerinden kayarak diğer tarafa geçiyor, sol taraftan geldiklerinde ise bu sefer tersini yapıyordu. Yakınına gelen çobanlar da her ondan uzaklaştıklarında fırsattır deyip ad vererek yüksek sesle arkadaşlarını çağırıyordu, belki onu duyarlar diye.

Bir sefer yine çobanlar sağ taraftan geldi. Bunun üzerine o hızla sol tarafa kaydı, ama bir de baktı ki o yönden de başka bir çoban geliyor. Çok sıkışmıştı. Sol tarafta biraz bekledi, belki çoban döner diye, ama umutları boşa çıktı. Çoban aksine tam üstüne üstüne geliyordu. Diğer tarafa geçmek istedi, aha şimdi oradaki çoban gider, aha şimdi gider diye, ama o yerinde çakılmış gibi bir yere kımıldamıyordu. İki arada bir derede kalmıştı. Görülse çok kötü olacaktı; çıkacak hengamede oradaki çok sayıda çobanın haberi olacaktı hemen. İstese de hepsini rehin alamaz veya denetleyemezdi. İçlerinden mutlaka biri gidip ihbar edebilirdi. İhbar olduğunda da kendisi önemli değil, tüm grup ve Abbas arkadaşı tehlikeye girecekti. Panik her tarafını iyice sardı. Sol taraftaki çoban gittikçe ona yaklaştı. Renk renk epeyi koyunu da vardı. Çoban yaklaştıkça o donmuş gibi kaya dibinde boylu boyunca hareketsiz kalmıştı. Saniyeler içinde çobana yakalanacaktı. O zaman da her şey berbat olacaktı. Çoban kavalını çalarak daha da yaklaştı…yaklaştı… ve önde gelen koyunlar Korkmaz'a ulaştı. Yapacak bir şey yoktu artık, kendini doğrultup deşifre etmek ve çobanla konuşmak için doğrulmaya çalıştı ki, son anda aklına şeytani bir düşünce geldi. Onu yapsa kurtulabilecekti, artık iş ustalığına kalmıştı.

Silahını elleriyle göğsünde uzunlamasına tutarak, sırt üstü, ona yetişen koyunların ayakları arasına uzandı. Çoban tarafından görünmüyordu artık. Koyunlar, Korkmaz'ın aralarına girmesinden ötürü sağa sola dağılmak istediyse de çoban değneğiyle izin vermeyip, onları toparlıyordu. Korkmaz sırt üstü gide gide iyice koyunların arasına girdi ve çobandan gittikçe uzaklaştı. Koyunların her hareketiyle o da onlarla beraber hareket edip ilerliyordu. Tam bir işkenceydi, o tarzda hem ilerlemek zordu hem de sırtı yere sürüne sürüne şimdiden yara bere içinde kalmıştı. Üstü

başı, yüz gözü zaten tüy, pislik yuvası olmuştu. Olsundu, çoban onu görmesindi de… Sonunda çoban gidip ileride bir yerde oturdu, hayvanlar da öyle orada otlanmaya başladı. Korkmaz da onlarla birlikte acılar içinde dolaşıyordu. 20 dakika kadar böyle idare etti. Sonra aniden yüzünde bir sıcaklık hissetti. Tiksinerek hızla kalkmak istedi, ama son anda kendisini kontrol ederek sakince yere çakılmış gibi kaldı. Mor koyun kalan sidiğini de üstüne boşaltıp rahatlarken, o, nerdeyse ağlayacak gibi oldu. Göğsü ve yüzü-gözü asitle yıkanmış gibiydi. Sonra öfkesi sükunete dönüştü ve hayvana bakarak "He yaptın, yaptın, bari yüzüme yapmasaydın hey hayvan!" dedi.

Şansı var ki çoban hemen o sıra oradan ayrıldı. Korkmaz da kendini tekrar kayanın dibine atıp uzanarak rahat bir nefes aldı.

Saati de yoktu, zamanı yitirmişti artık. Az bir süre sonra çobanların koyunları aşağı doğru götürdüklerini gördü. Anladı ki hayvanları su içmeye götürüyorlar ve kendi köylü yaşantısından bunun vaktini bildiğinden, "Haa, demek öğlen olmuş, saat 12 buçuk 1 arasıdır" dedi kendi kendine.

Çobanlar gittikten sonra silahlı iki kişinin öteden geldiğini fark etti. Bunlar da kimdi? Korkuya kapıldı. Tecrübeli gerillalar ona zaman zaman anlatmıştı ki,

"Bazıları size dostane ve kurnazca yaklaşıp, işte hatta 'Arkadaşlar bizi gönderdi' deyip sizleri oyuna getirip yakalar ve devlete satabilirler, çok dikkat edin bu tür şeylere." Ya gelenler böyle kişilerse? Ya doğrudan kötülük yapmaya gelen kimselerse? Zaten silahlılar da!

Genç gerilla, yaşının da verdiği sıcakkanlılıkla bunları düşünüyor ve "Benim çatışmak için tüfeğim de yok, roketatarla çatışılmaz ki! Tabancam var sadece, ama o iki tane tüfeğe karşı ne yapabilir ki?"

Korkmaz böyle sıkıntı, çaresizlik ve yalnızlık içinde kendisini korumaya çalıştı. Kayanın arkasında bir yarığa gizlendi, tabancasını çıkarıp ağzına mermi verdi ve gelenleri beklemeye başladı.

Her iki adam ona yaklaşıyordu, tam da üstüne geliyorlardı, kayaya! Gelenlerden hiç ses çıkmıyordu da sadece 2 çift ayakkabı sesi "Tap rap!" Tap rap!" diye duyuluyordu. Sesler gittikçe artmaya başladı. Korkmaz silahı elinde hazır bekliyordu, ulaştıklarında aniden kayanın yarığından çıkıp müdahale edecekti. Ne olduysa olacaktı artık! Ayak sesleri gittikçe arttı…daha da arttı…Tam kayaya ulaştı ki, Korkmaz aniden yarıktan fırladı! Tetiğe basacaktı ki, bir de baktı ki karşısındakiler arkadaşları. Tam o anda gelenler de bağırtı halinde "Korkmaz!" demişlerdi. Genç gerillanın eli düştü, eliyle beraber kendisi de yere çöktü, nefes alamayacak durumdaydı. Korkudan değildi, nerdeyse arkadaş katili olma duygusu onu heyecana boğup nefessiz bırakmıştı. Yerde oturup bir süre

sessizce dinlendi. Gelen arkadaşları Sert Haki ile Mardinli Kıvırcık Hasan'dı. Ani bir durumla karşılaştığı için Kıvırcık Hasan da epeyi heyecanlanmıştı. Köylü kökenli çok mütevazı bir gerillaydı. Kısa boyu, simsiyah ve tam kıvırcık saçları, buğday esmer teniyle kafasını eğer, işini yapar, arkadaşlarına hizmet etmeyi severdi. Arkadaşının unutulduğu yerdeki kayanın arkasından aniden Korkmaz'ın onlara silah doğrultmuş olarak çıktığını görünce adeta şok geçirmiş, yüzü birden sararmıştı.

Korkmaz biraz kendine geldikten sonra, gelen arkadaşlarına eleştirisini yaptı hemen:

"Beni nasıl bırakırsınız, hadi ben uykuda kaldım, siz demediniz mi "Ya bizim bu arkadaşımız nerede?' diye. Hem Bahar ve Dr. Cihan yatarken bana iyice yakınlardı, biliyorlardı oradayım."

Gelenler biraz onunla tartıştı, fakat çok dolmuş olduğunu görünce orada ikna edemeyeceklerini anlayıp,

"Tamam, gel hele şimdi buradan gidelim, sonra yine bunu genişçe konuşuruz" deyip oradan ayrıldılar.

Grup, ileride bir yerde, yine Kêla Mêmê Dağı'nda kalıyordu. Korkmaz onların yanına gittiğinde perişan haldeydi. Bu durumun verdiği bir psikolojik yıpranma ve fiziki yorulma vardı üstünde. İyi ki, diğer gerillalar tanıdık bir çobandan bir oğlak almış ve keserek ateşte pişiriyorlardı. Aceleyle geldi ateşte ısındı ve karnını iyice doyurdu. Sonra da daha aşağıdaki bir suyun başına giderek saatlerce bedenini temizlemekle uğraştı.

Grup o akşam tekrar yola çıkmak için hazırlandı. O çevredeki zomlar tanıdık insanlardı: Uludere'nin Mijîn, Hîlal, Şirîş, Repînê köylüleri… Onlardan yol azıklarını karşılayıp kendilerini Kêla Memê'den aşağı bıraktılar. Amaçları, aşağıdaki Geliyê Tirşê vadisine inip, sonra da Hêzîl'den geçip Çaqçaqo'ya ulaşmaktı. Oradan da Bestlere geçeceklerdi.

Grup, karanlıkta yamaçtan inerken etraftaki çobanların sesi, su sesi ve ayaklarının çıkardığı patırtılar birbirine karışıyordu. Bunun dışında pepûk kuşunun inleyişi zaman zaman geliyor, durmuyordu. Ama her şeyin üstünde duran dağın üzerine siyah bir ağıt gibi çökmüş karanlıktı. Karanlığın etkisiyle öncüler yolu kaybettiler ve o zaman grup için felaket başladı. Patikada değil de arazide gittikleri için çok zorlanıyorlardı. Keskin kayalıklarda ve uçurumlarda yol almak onlar için artık ölüm inişi gibi olmuştu. İkide bir bir gerilla yere düşüp dizi, elleri ve yüzü acılar içinde kalıyor, silahı "Tak ruk!" diye yerlerde yuvarlanıyordu. Birisinin ayağının altındaki küçük taşlar kayarak "Küüüt!" diye tüfeğiyle birlikte boylu boyunca sırt üstü yere düşüp nerdeyse beli kırılacak duruma gelirken, başka birisi inişte ayakları geriye doğru kayıyor ve tökezleyerek, birkaç adım atıp kendisini tutmaya çalışsa da sonunda sonuna gidip

“Traaak!” diye bir ses eşliğinde sertçe ağız üstü bir kayanın üzerine düşüyordu.

Durumun ciddiyetini gören Ebubekir, tecrübelerine dayanarak kendi içinden “Bir kaza başımıza gelmese iyi” diyordu. Birliği dikkatlice indirmeye çalışıyor ve sık sık “Arkadaşlar dikkatli olun! Çok acele de etmeyin. Birbirinize daha yanaşın, sakın kimse gruptan kopmasın!” diye yönerge veriyordu.

Bir ara herkes bu halde yürürken, Ayşe’nin karanlıkta “Heval düştüm, beni tutun!” sesi işitildi. Hemen arkasında gelen Kıvırcık Hasan imdat sesini duyduğu gibi hızla elini ona doğru attı ve boşlukta eline kalın bir tutam saç geldi. Yakaladığı gibi bırakmadı Ayşe’yi. Hasan, bedeninde olandan çok daha fazla bir güç vererek arkadaşını, inanılmaz bir şekilde tek bir koluyla öyle uçurumun üstünde havada salınır bir şekilde tutuyordu. O an kendisi de o gücün nereden geldiğini bilemiyordu. Sağ eliyle boşlukta sallanan Ayşe’yi tutmuş, ayaklarını yere çivilenmiş gibi basmış ve vücudu hiçbir tarafa kıpırdayamadan öylece duruyordu. O anın konsantrasyonu ve bir tek heceye bile takat ayıracak bir lüksü olmadığı için ağzından ne bir yardım isteme ne de bir acı sesi çıkıyordu. Onunla Ayşe, uçurum boşluğunda saçından sallanan bir kadın ve onu yakalamış bir erkek heykeli gibiydiler. Kadın gerilladan ilk anda bir “Ahh!” sesi geldi ve sonra o da altındaki uçurum gibi sessizleşti. Bedeninin o kadar ağırlığıyla saçlarından asılı kalması bedenini zorlamış ve kısa sürede bayılmıştı. Hem ilk anda ruhunu psikolojisini saran uçuruma düşmenin verdiği korku hem de saçlarından asılı kalmanın organlarında yaptığı etkiyle yüzü bir ölününki gibi sapsarı olmuştu. Tüm kanı çekilmiş gibiydi; ve sessiz bir ölüyü andırıyordu. Baygın beden, daha bir ağırlaşmış olarak yavaş yavaş Hasan’ı kendisiyle birlikte aşağıya doğru çekmeye başladı. Hasan, direnerek gitmek istemedi, ama başaramıyordu. Ayakları yerdeki topraktan santim santim ileri doğru kaymaya başladı. Kaydı… kaydı… Son anda ağzından o olağan üstü kelimeleri çıkarabildi: “Heval Cemil yetiş!” Hasan ile Ayşe o sıra grubun en arkasından geliyorlardı, sadece Cemil arkalarındaydı. Cemil Hasan’ın feryadını duyunca hızla ileri koştu ve o sırada arkadaşının ikinci haykırışını işitti: Elimi tut! Elimi tut! Cemil hemen elini uzatıp, Hasan’ın havada uzanmış sol elini yakaladı ve manzarayı anladığından sol eliyle de yanındaki sivri kayayı tuttu. Tam o sırada Hasan Ayşe’yle birlikte uçuruma doğru gitti, ama Cemil onun kolunu bırakmadı, o da bir eliyle kayaya asılı bir şekilde az öne doğru sarktı. Üç gerilla kol kola vermiş halde, bir kayadan uçuruma uzanan gerilmiş bir yay gibiydiler o an. Ayşe zaten bayılmıştı, Cemil ise acılar içinde iki insanı bir kayaya tutunarak kurtarmak istiyordu. En kötü durumda olan Hasan’dı. Her iki taraftan korkunç çekilen

kolları kopacak, bedeni ikiye ayırılacak gibiydi. Grubun ana gövdesinin daha aşağı inip onlarla arayı açmış olması o an talihsizliğin kare ası gibiydi. Cemil "Heval yetişin, arkadaşlar uçuruma düşüyor, heval yetişin!" diye bağırıyorduysa da sesini duyan yoktu. Hasan artık dayanacak durumda değildi, ya kolları kopup gidecekti ya da Ayşe'yi bırakacaktı. Gözlerine çaresizliğin acımasızlığı sinmeye başladı. Sağ yandaki iyice şişmiş damarının kıyısında dikilmiş olan simsiyah bir tüy, artık teslimiyet bayrağını çekip baş eğiyordu. Kolları daha da gerildi…gerildi…Ayşe'nin saçı avucundan kaymaya başladı…biraz daha kaydı… Yaşamayan bir canlı gibi kendi içinden "Seni bırakmam gidersek beraber gideriz" dedi. Artık umudu tümden tükenmiş ve kaybetmeye başladığı bir anı yaşıyordu ki, bir kişinin onu gövdesinden kavradığını, başka birilerinin de yerde Ayşe'ye doğru uzandıklarını fark etti. Cemil'in gittikçe yükselen sesle ısrarlı çağırması sonucu, grup sesini işitmiş ve geri dönmüştü.

Kurtarıldıktan sonra kadın gerilla yarım saat kendine gelemedi. Hasan kendisini bitkin bir şekilde orada yere atmış, arkadaşının avucunda kalan bir tutam kızıl saçına bakıyordu. Abbas, hemen gelmiş ve Ayşe'yle ilgileniyordu.

Olay üzerine grubun tümü morali bozuk bir şekilde oraya oturdu.

Yolu kaybetmenin yanı sıra bu olay da üzerine gelince Abbas öncülere kızdı:

"İki saattir buralardayız arkadaşlar, siz bu yolu tanıyoruz dediniz, şimdi ise bizi tehlikeye açık hale getirdiniz. Kaç arkadaş şehit olacaktı. Nedir bu şimdi? Böyle mi gerillacılık yapacağız?"

"Heval, karanlık, ne yapalım! Yoksa herkes elinden geleni yapıyor."

Ama Abbas, Haşim'ın bu cevabını da eleştirdi:

"Sorun o değil Haşim arkadaş! Ben de biliyorum ki herkes elinden geleni yapıyor. Önemli olan iyi niyet veya elinden geleni yapmak değil, o zaten bir PKK'lide vardır. Asıl olan, elinden gelenin daha fazlasını yapmak, olağanüstü bir biçimde parçaları bir araya getirerek işi başarmak, sonuç almak. Burada da demek ki, bazı şeyleri önceden düşünmek gerekirdi, madem gece böyle yol çıkarmakta zorlanma olacaktıysa, grup niye yola çıkarıldı ve tehlikeli yerde çakılı kaldı? O zaman, ona göre bir hareket tarzı belirlenmeliydi."

Yol çıkarma işini üslenerek öncüler öne geçmişti ve inisiyatif büyük ölçüde onlara verilmişti; öyleyse Apo'nun, olay ve olgulara yaklaşımda "Her şeyi kendinde ara!" diye özetlenebilecek temel ilkesine göre ortaya çıkan bu negatif sonucun sorumlusu grubun kendisiydi ve grupta da öncü birimdi. Apocu yaklaşım tarzının "Olumlu-olumsuz, iyi-kötü her sonucun nedenini içte gören" diyalektiğine göre düşünüyordu Abbas.

“Sorun böyledir arkadaşlar, yoksa bizim ortaya çıkan olumsuz gelişmelerin nedenlerini dışta arama gibi bir lüksümüz ve felsefi zavallılığımız olamaz. Eğer Önderlik bu geriliğe teslim olsaydı, oo şimdiye kadar bu mücadeleye bir adım dahi attıramazdı.”

“……”

Öncüler yolu kaybedip, bu felaketler de başlarına gelince, zaten artık epeyi zaman kaybedilmiş ve geç olmuştu. Bu halde yola devam etmek isterlerse amaçladıkları yere ulaşamayarak düşmanın kendilerini fark etmesi nedeniyle tehlikeli bir duruma düşebilecekleri için geri Kêla Memê’ye gelip bir yerde konumlandılar. O gün kaldıkları yer de yayla olduğu için çıplak bir araziydi ve etrafta çoban ile yaylacılar boldu.

Kendilerini fazla kimseye göstermeden gizlice kaldılar.

***

Akşama doğru, daha karanlığa belli bir zaman varken, Abbas doğrudan talimat vererek,

“Henüz hava aydınlıkken iki arkadaş önden gitsin, yolu bulsun, ona göre arkasından grup iner” dedi.

İki kişi hemen yılan gibi aşağı akarak kısa sürede yolu buldu. Bunun üzerine, Ebubekir ve Haşim, iki gerillanın aceleyle gidip tanıdık yakın zomlardan azığı getirmesiyle birlikte, daha aydınlıkken Hêzîl’in bir kolu olan Hozê Vadisine girip vadi vadi yürümek üzere grubu harekete geçirdiler.

Ebubekir, Haşim ve Kara Ömer grubun önünde gidiyordu. Vadiye erken girebilmek için, buldukları yol boyu grup hızlı yürüyordu. İndikleri arazi çıplak zozan arazisiydi, ağaç yoktu. Soğuk algınlığından kanser ve kalp rahatsızlıklarına kadar birçok hastalığa iyi gelen, sakızının bademcik iltihaplanmasına faydası olan, hatta bazı türlerinin insan ömrünü uzattığına inanılan, eliptik yapraklı küçük çalılar etrafa serpilmişti. Grubun olduğu alanda bulunan pembe çiçekli yeşil geven otunun sağlığa birçok faydası olsa da inatçı dikenlerinden ötürü gerillaların onunla arası pek de iyi değildi. Yine de vücudun her yerine koca dikenleri acımasızca batsa da çok zor durumlarda gizlenmek için bir kurtarıcı gibiydi.

Sonunda Hozê vadisine indiler ve artık ağaç yüzü de gördüler. Zarif kırılgan dalları ve alt yüzeyi yumuşak, beyaz tüylü tatlı bir yeşil renginde yapraklarıyla, nemli toprağı sevdiğinden aksöğütler su kenarlarına serpilmişti.

Grup gece boyu bir hilal gibi kıvrılan vadide yol aldı. Arada bir on dakika kısa dinlenme molası veriyorlar, sonra yürüyorlardı. Vadiye girdikleri için hava sıcaktı ve gece boyu süren yürüyüş grup üyelerini iyice terletti. Sabah aydınlanırken Hêzîl’in başka bir kolunun geldiği suyu

geçtiler ve önlerindeki yüksek tepenin ormanlık yamacına yerleştiler. Artık Çaqçaqo-Bestler alanına yaklaşmışlardı. Giderek Ebubekir ve Zeydin'in de tanıdığı arazilere ulaşıyorlardı. Grubun hareket komutanı olan Ebubekir,

"Gündüz burada kalalım. Son durumu bilemiyoruz, ancak arkadaşların sık kullandığı bir arazidir. Hareket ve çatışmaya uygun bir yerdir. Akşam olunca yukardaki boğazdan aşar, oradan Bestlere gideriz" dedi.

Haşim ve Zeydin de uygun görünce, grup yamaçta ormanın içinde konumlandı. Akşamdan sabaha kadar yürümüşler, çok yorulmuşlardı. Nöbetçi çıkartarak hemen uykuya daldılar. Uyku sürdükçe nöbetçiler değişti, nihayetinde öğlen sonu yavaş yavaş uyandılar. Biraz dinlenmiş, ancak fazlasıyla acıkmışlardı. İhtiyaç gidermek için biraz uzaklaşan Haşim'in gözüne bir postal izi takıldı. Çevreye baktı iz çoktu, araziye asker girmişti. Hemen geri dönüp Ebubekir'e bilgi verdi. Birlikte gidip izleri iyice incelediler, izler tazeydi ve belli ki alanda operasyon vardı.

Ebubekir ile Haşim birlikte gelip durumu Abbas'a anlattılar. Abbas, "bunun ne anlama geldiğini?" sordu. Ebubekir, "Arazide asker var, nerede olduklarını öğrenmeye çalışmamız lazım" dedi. Yanlarındaki dürbünü alarak ağaçların arasından kaldıkları yamacın tepesini görebilen bir yere kadar dikkatlice gitti. Bir süre dürbünle tepeyi gözetledikten sonra geri döndü ve "Tam tepede bir grup asker var" dedi. Öyleyse çevredeki tüm tepeleri asker tutmuştu. Grup operasyonun içine girmişti.

Haşim alanı kısmen tanıyordu. Ebubekir de askerin tuttuğu tepenin arkasını tanıyordu. Haşim, Ebubekir ve Abbas oturup durumu değerlendirdiler. Bazı hususları birbirine sorup bilgilerini artırmaya ve ortaklaştırmaya çalıştılar. Sonuçta alan bilgilerine ve tecrübesine dayanarak Ebubekir bir plan sundu:

"Asker yamaçta değil de tepede olduğuna göre, demek ki tüm tepeleri ve geçit yerlerini tutmuşlar. O halde bu boğazdan geçemeyiz. Yolumuz biraz uzar ama, buradan yamaç yamaç gidip Çaqçaqo'yu alttan dolanarak Bestlere gitsek en doğrusu olur. Grup uygun tarzda ihtiyaçlarını gidersin, karnını doyurup hazırlansın, akşam olunca yola çıkalım. Zaten ay ışığı da var, giderken çevremizi de gözetleriz."

Haşim de "uygundur" deyince, Abbas, "O zaman durumu ve planı arkadaşlara anlatalım. Grubu yürütmekten ikiniz sorumlu olun" dedi.

Planladıkları gibi yaptılar. Grubu toplayıp durumu açıkladılar. Nasıl bir planla hareket edeceklerini, herkesin bu temelde daha dikkatli olması gerektiğini söylediler. Dikkat ve tedbir konusunda özellikle Abbas da uyarılar yaptı. Grubun artık tam bir savaş düzeninde hareket etmesi gerekiyordu. Ancak tecrübesi olmayanlar çok fazlaydı. Bu nedenle gruba komuta edenlere daha çok görev düşüyordu.

Bir anda grubu yeni bir heyecan sardı. O zamana kadar sadece yürümenin zorluklarıyla ilgiliydiler, şimdi işe savaşmak da girmişti ki, iki zorluğu birlikte aşmalıydılar. İş ciddiye binmişti ve mutlaka bunun üzerinden gelebilmeliydiler. Böyle karmaşık duygu ve düşüncelerle grup kendisini hazırladı. Gruptan bazıları daha gidip tepedeki askerlere dürbünle baktılar. Onlar aşağıdan yukarı bakarak askerleri rahat görebiliyorlardı, fakat yukardan bakan askerlerin görme şansı azdı. Bu nedenle, şimdiye kadar askerlerin kendilerini görmediklerini, dikkatli hareket ederek gizlice geçebileceklerini değerlendirdiler.

Karanlık tam yere düşünce, bu sefer daha nizami bir biçimde grup yola çıktı. Araziyi tanıdığı için Haşim önden gidiyordu. Arkasından Ebubekir ile Zeydin birlikte yürüyorlardı. Belirlenen üzere orman içinden grup yamaç yamaç sessizce yol aldı. Hem biraz dinlenmişlerdi hem de savaş heyecanı ortamı kaplamıştı, öncüler de uygun hareket edince grup bir süre böyle yürüdü. El parmakları gibi dizilmiş Çaqçaqo sırtlarının en altındakinden geçeceklerdi. O sırta doğru yol alınca bir kaniye ulaştılar. Kani başında zom kurulmuş, ancak zaman ilerlemesi ve operasyon nedeniyle zom göçüp gitmişti.

Grup kaninin başında kısa bir süre mola verdi. Ay teker gibi çıkmış, her yanı aydınlatıyordu. Gündüz gibi olmasa da arazinin genel yapısı ay ışığında kısmen fark ediliyordu. Gruptakiler etrafı gözlediler, su içip ihtiyaç giderdiler ve sessizce sırt sırt tekrar yürüdüler. Sırtın ucuna yaklaştıklarında aniden bir ses duydular. Hemen durup dikkatle dinleyince, bunun bir grup asker sesi olduğunu kolayca anladılar. Askerler aralarında türkü söylüyor, birbirlerine çağırıyorlardı; tam bir şenlik havası vardı. Belki de gecenin o saatinde ve bilmedikleri bir arazide bu biçimde korkularını yenmeye çalışıyorlardı. Belki de "Bizi duysun da kimse gelmesin, biz de çatışmaya girmeyelim" demek istiyorlardı.

Bunun üzerine grup hemen geri döndü ve tekrar zomun boşalttığı kaninin başına geldi. Abbas ile öncü grup, orada kısa bir değerlendirme daha yaparak durumu anlamaya çalıştı. Artık gelinen araziyi iyi bilen Ebubekir, "Belli ki en üst tepe ile en alt tepe ucunu tutmuş ve geçiş yollarını bu biçimde kapatmışlar" dedi. Peki bu durumda ne yapmak gerekiyordu? Ebubekir, "her ikisinin arasından yamaç yamaç en üst sırta kadar gidelim, bir ihtimal o sırtın ucunu tutmamışlardır, oradan geçip gideriz" diye görüşünü belirtti. Zaten fazla alternatif de yoktu. Kendileri için zaman altın değerindeydi. Ne yapıp edip o gece oradan çıkmaları gerekiyordu.

Grup fazla beklemeden Ebubekir'in belirttiği biçimde hareket etti. Artık daha hızlı ve sessiz yürümeleri gerekiyordu. Çünkü kendileri aske-

rin sesini duyup geri dönmüşlerdi, ses çıkartırlarsa askerler de onları duyardı. Yine gidişatın ne getireceği belli değildi. Normal yürüseler hedef alana fazla gecikmeden ulaşabileceklerdi. Ancak bu gece hiçbir şey normal görünmüyordu!

Grup artık kendini araziye vurmuştu. Aynı zamanda daha tempolu yürümeye çalışıyordu. Ancak yediği etten ötürü ishal olan Batmanlı Veli, sık sık dışarı çıktığı için geride kalmaya başladı. Bunun üzerine Abbas, Veli'ye yardımcı olması için Cemil'i görevlendirdi. Cemil güçlüydü ve iyi yürüyordu, gerekirse Veli'nin eşyalarını alarak yardım edebilirdi. Abbas, "Geç kalmayın ve gruptan fazla uzaklaşmayın" diye de Cemil'i uyardı. Cemil de "Tamam heval!" diyerek Veli'nin yanına gitti.

Grup bu biçimde bir süre yol aldı. Çaqçaqo sırtlarından birini orta yerden geçti, ikincisini geçti, tam üçüncüsüne gelmişti ki, arkadan Veli ile Cemil'in koptuğu bilgisi geldi. Bu durum Abbas'ı epeyi rahatsız etti. "Halbuki kopmayın diye uyarmıştım" dedi içinden. Hemen öncülere haber verildi ve grubun yürüyüşü durduruldu. Bu sırada uzaktan "Fivvyt" diye peş peşe iki ıslık sesi geldi. Bunun üzerine Abbas daha çok öfkelendi. Yanındakilere, "Hiç düşmanın ortasında ıslık çalınır mı, bizim duyduğumuzu şimdi çevredeki askerler de duymuştur ve ona göre hareket ederler, böylece kendi kendimizi ihbar etmiş olduk" dedi.

Fakat olan olmuştu bir kere, yapacak bir şey yoktu. Önemli olan, önceden tedbir alıp bu tür olayların olmasına meydan vermemekti. Gruptan iki kişi ıslık sesinin geldiği yere doğru giderek Veli ile Cemil'i bulup grubun yanına getirdi. Veli ulaşınca, Abbas yüzüne karşı sert eleştiri yaptı, "Böyle yaparsan hepimiz imha olacağız" dedi. "Kendini daha çok zorlamasını" belirterek, Veli'yi teşvik etmeye çalıştı. Zaten silahı dahil tüm malzemesini Cemil ve diğer arkadaşları almıştı. Cemil'i de "Bir daha kopmaması" için yeniden uyardı. Öncülerle de biraz daha yavaş gidip kopuşa fırsat vermemelerini konuştu. Bunlar sonucunda grup bütün olarak yeniden yürümeye başladı.

Orta yerden üçüncü ve dördüncü sırtlar da geçilerek, son sırt olan beşincisine gelindi. Ebubekir, Abbas'ın yanına gelerek, "Bu sırttan yürüyüp ucundan geçeceğiz" dedi. Abbas, dikkatli olmaları konusunda yeniden uyardı. Grup sırt sırt yürüdü. Gece yarıyı geçmiş, ay tepeye çıkmıştı. Her taraf ay aydınlığıydı. Temmuz sıcağında otlar kurumuş, alaz haline gelmişti. Gerillalar yürüyünce kırılan kuru otlar hem ses çıkarıyordu hem de toz. Gerillalar boğulacak gibi oluyordu.

Tam sırtın ucuna gelmişlerdi ki, bir anda önlerinden büyük bir ses ve aydınlık birden koptu. Pusuya düşmüşlerdi. Biraz alt yamaçta mevzilenen askerlerin yoğun atışları, öndekiler dışında gruba isabet etmiyordu. Vızır vızır gelen mermiler başlarının üzerinden gidiyordu. Yoğun asker

ateşi karşısında grup, doğal refleks gereği biraz geri çekilip kendini sol yamaca vermeye çalıştı. Bu sefer de soldaki sırtın ucunda mevzilenmiş olan askerler gruba yandan ateş etmeye başladılar. Bunun üzerine grup kendini biraz daha geri çekti ve sağ taraftaki derin derenin yamacına verdi. Sağ taraftan ateş eden olmadı, belli ki sağdaki dere ve sırt boştu.

Askerler yavaş yavaş ilerleyip grubun üzerine gelmeye çalışıyordu. Bu sırada Ebubekir ile Abbas bir araya geldi, grup genelde toplu hareket ediyordu. Hızla "Haşim arkadaş şehit düştü, diğer arkadaşlar sağlam" dedi Ebubekir. Abbas, "Böyle olmaz, biz üzerlerine gitmezsek asker bizim üzerimize gelecek. İki arkadaş üzerlerine ateş etsin, diğer grubu da sağdaki sırtın arkasına geçirelim" dedi. "Tamam" diyen Ebubekir, hemen Zeydin ile Urfalı Şerif'i yanına çağırdı. Onlara, "Siz askere ateş edeceksiniz, ikişer şarjörü üzerlerine giderek otomatik olarak boşaltın, sonra da şu aşağıdaki derin dereye kendinizi bırakın, onlar sizi göremezler, dereden çıkıp karşıya geçerseniz biraz ileride Bestlerin en sık ormanlık yerine ulaşırsınız. Zeydin orayı tanır. Sabaha kadar mutlaka ormana ulaşın. Siz askeri vururken biz de grup olarak sağdaki sırtı aşıp Bestleri gözelere yakın geçerek sabaha kadar o ormana ulaşmaya çalışacağız. Belirttiğim sıkı ormanlıkta buluşalım. Çok dikkat edin. Haydi başarılar!" dedi. "Tamam heval, ben oraları tanıyorum" diyen Zeydin, Şerifi alarak hemen harekete geçti.

Planladıkları gibi yaptılar. Zeydin ile Şerif, kaşla göz arasında askerlere yetiştiler ve grubun üzerine gelmeye çalışan askerlere ölüm kustular. Feryat sesleri yükselen askerler, gerisin geri ilk yerleştikleri yamacın da altına doğru kaçtılar. Bu durum hem Zeydin ile Şerif'e hem de gruba zaman kazandırdı. İkişer şarjörü boşalttıktan sonra, belirlendiği gibi Zeydin ile Şerif kendini sağdaki derin dereye bıraktılar. Askeri vurmuş olmanın sevinciyle de olacak ki, adeta kuş gibi uçuyorlardı. Ormana zamanında ulaştıkları gibi, yolda gördükleri bir çoban üzerinden grup için erzak da örgütlediler. Zeydin'in köyü orada olmasa da pek fazla uzakta da değildi. O mıntıkanın çocuğuydu ve çobanlığı da iyi bilirdi. Yol çıkarma ve imkân örgütlemede becerikliydi.

Planlandığı gibi, Zeydin ile Şerif'in saldırısından kaçan askerlerin yarattığı boşluktan yararlanıp, grup da hemen sağdaki sırtı aştı ve arka yüze geçti. İki sırt arasındaki dere oldukları yerde bitiyordu, o nedenle derin dereye inmeden yamaç üzeri hızla birkaç dakikada sırtın arkasına ulaşmayı başardılar. Artık çatışma yeri görünmüyordu. Sağ taraf da boştu, herhangi bir askeri hareketlilik yoktu. Hızla biraz daha ilerledikten sonra durdular. Gruptan dört kişi eksikti. Zeydin ile Şerif'i kendileri göreve göndermişlerdi. Haşim'in vurulduğunu Ebubekir ile Zeydin bizzat görmüştü. Hiç ses çıkmadığı için, "ilk ateşle şehit düştü herhalde"

diye değerlendirdiler. Zayıf bir olasılık yaralı esir düşmüş olmasıydı. Olmayan dördüncü kişi ise Bahar'dı. Bahar'a ne olduğunu birbirine sordular. Kimse görmemişti ve bilmiyordu, dolayısıyla hiç kimse somut bir şey belirtemedi. İlk çatışmada vurulmamış, sol tarafa geri çekilişte o tarafa kaymıştı; bunu görenler vardı. Yaralanmamış, sağlam olarak hareket etmişti. Fakat ondan sonrasına ilişkin kimsenin somut bir bilgisi yoktu. Askerlerin kendisine ulaşmış olması da mümkün değildi.

"Acaba ne oldu?" diyerek anlamaya çalıştılar. Tam ve net bir sonuca ulaşamadılar. Ne yapılması gerektiğini de hızla tartıştılar. Bulmadan gitmek istemiyorlardı. Haşim için somuta yakın bir görüşleri vardı, ama Bahar için somut hiçbir şey diyemiyorlardı. Geri dönüp araştırmak da yüzde bir ihtimal bile içermiyordu. Askerlerin çatışma yerine hakim oldukları kesindi. Operasyona çıkmış arazideki bütün askerler de alarma geçmiş, her taraftan silah sesleri geliyordu. Sonuçta Ebubekir, "Bahar arkadaşı ararsak bu gece buradan çıkamayız. O zaman sonucun ne olacağı belli. Bu nedenle ya geri dönüp Bahar'ı arayacağız ya da hemen gideceğiz. Bence zaman kaybetmek de imhaya kapı aralamak gibi bir şeydir" dedi.

Bunun üzerine tek ihtimal olarak hızla yürüyüp gitmek ve operasyon ortamından çıkmaya çalışmak beliriyordu. Bir arkadaşlarını belirsiz olarak geride bırakma tam canlarına sinmese de gitmekten başka çareleri yoktu. Bu sırada Abbas, "Bir dakika diyerek" beş metre ötedeki en büyük ağacın dibine gitti. Önce ağaca ve etrafa alıcı bir gözle baktı. Ay ışığı belli ölçüde gösteriyordu. Sonra cebinden bir şeyler çıkartarak ağacın tam dibine derince gömdü. Durumlar karışmıştı, ne olacağı belli değildi. Her ihtimale karşı cebinde taşıdığı örgüt şifrelerini saklıyordu. Bunu bir örgütsel tedbir olarak düşündü. Yer belirgindi, gündüz gözüyle rahat bir ortamda gelinse tekrar bulunabilirdi. Abbas, hızla geri dönerek, "Haydin gidelim" dedi.

Çatışmadan çıkan grup, sabaha yaklaşan ay ışığında hızla yola koyuldu. Savaşı yaşamış olarak, artık daha düzenli ve disiplinli yürüyordu. Yorgun olsa da birbirini gayretleyerek daha hızlı yol alıyordu. Çaqçaqo'nun alt tarafından geçip Bestlere ulaşmaya çalışan grup, şimdi en üst tarafından geçerek Bestlere ulaşacaktı. Zikzaklar çizerek ilerlemiş, yolu epeyi uzatmıştı. Yine de sabah olmadan ve başka bir pusuya düşmeden ulaşıp ulaşmayacağı belli değildi.

Yolda giderken, sık sık Ebubekir'in, "Gayret edin yoldaşlar, az kaldı" sözlerini duyarak yürüdüler!..

***

25 Temmuz sabahı dünya aydınlanınca uzaktan bir helikopter sesi duyuldu. Grup, iyice yorgun ve terlemiş halde durmadan yol giderek Çaqçaqo'yu geçmiş, Bestler'in içine doğru epeyi ilerlemişti; Çaqçaqo artık geride ve uzakta kalmıştı. Ancak belirledikleri hedefe hala ulaşamamışlardı, önlerinde epeyi yol vardı. Helikopter sesini duyunca Abbas, "İşte operasyon başladı" dedi kendi içinden. Sesi Ebubekir de duymuştu, "Hızlı yürüyelim arkadaşlar, daha epeyce yolumuz var. İşte helikopterler uçmaya başladı, bu tarafa kaymadan sık ormanlığa mutlaka ulaşmamız lazım" diyerek, grubu hareketlendirmeye çalıştı.

Bunun üzerine grup temposunu biraz daha artırmaya gayret etti. Yorgun da olsalar, sabah aydınlığı olunca biraz daha hızlı yürüyorlardı. Hiç kimse konuşmuyor, herkes hem yürüyor ve belli ki hem de düşünüyordu. Şifreleri sakladığı yerden harekete geçtiklerinden itibaren Abbas'ın aklında hep yaşadıkları çatışma ve nedenleri vardı. Birçok yönüyle olayı sorguluyor, kendince anlamaya ve dersler çıkarmaya çalışıyordu. Öyle ya, yaşananlara ilişkin örgüte ve Apo'ya rapor verecekti. Dahası arkadaşlarının yaşadığı benzer olayları düşünüyor, Kürdistan'da yaşanan savaş gerçeğini daha derin anlamaya çalışıyordu. "Kuralsız çalınan bir ıslığa bedel olarak bir şehit, bir kopma!" diyordu kendi kendine. Sonucu bir türlü hazmedemiyordu. O ıslık çalma ve gruptan kopma olmasaydı, muhtemelen birinci pusuyu fark ettikleri gibi ikincisini de fark edecekler, dolayısıyla olay yaşanmayacak ve şehit vermeyeceklerdi. Çünkü ıslık sesini duyan tüm pusular sessiz hale gelmiş, bu nedenle kendileri pusuyu fark edememiş, tersine pusudaki askerler grubun ayak sesini duyarak daha iyi hazırlanmıştı. Gayri ihtiyari olarak, "Haşim arkadaşın kulağı da zaten iyi duymuyordu" dedi bir anda. Sesi cılız çıktığı için yorgun ve düşünceli gruptan kimse duymadı bunu.

Helikopterler hep Çaqçaqo üzerinde dolaşıyor, grubun geri çekilmiş olduğu düşünülerek Çaqçaqo arazisi üzerinde dar bir alanda dönüyordu. Fakat bulamayınca turunu genişletecek, fazla zaman geçmeden grubun bulunduğu alanları da operasyon kapsamına alacaktı. Bunu bildiği için, grup da son gücünü kullanarak yürüyor, bazen bir orman parçasına girdiklerinde bir bakıyorsun arazi kumluk oluyor ya da bir bakıyorsun başka bir ormanlık yerde ağaçlar arasında kayalar ortaya çıkıyordu. Bazen de bir dereye girdiklerinde çıplak bir arazi içinde bir bakıyorsun ince ve pek kullanılmamış bir patika karşılarına çıkıyor, ondan sonra da bir bakıyordun yeni bir orman önlerinde beliriyordu. Bestlerin arazisi, Serikê Mehemedê Oso, Çilê Nimêja gibi bazı belirgin yükseltilerin dışında genellikle küçük tepe ve vadilerdi, gerillalar yürürken hep in-çık, in-çık yapmak zorundaydılar. O aç-susuz, yorgun-argın ve uykusuz bir halde kumluk arazide giderken, her ayaklarını attıklarında "Gijjjj!" diye kum

kayıyor ve "Küütt!" diye yere düşüyorlardı; ya da düşmemek için kendilerini zorla tuttuklarında o takatsiz halde tüm kemikleri parçalanır gibi oluyordu.

Zaten bu alana Bestler denmesi de bu arazi yapısından geliyordu. Kürtçe olan best, Türkçede "dere" demek. Daha doğrusu, kış ve baharda akan suların daha sonra kurumasıyla yerlerinde bıraktıkları taş-toprağa deniyor. Geniş bir mıntıka olması ve Şırnak-Pervari-Beytüşşebap-Uludere'nin arasında stratejik bir alanı işgal etmesinin yanı sıra, arazi yapısının böyle hem engebeli, ama hem de yumuşak olması, insan gücüne dayanan gerilla için oldukça elverişlilik arz ediyordu.

Dünya iyice açıldı ve güneşin ilk ışınları yüksek yerlere vurmaya başladı. Helikopterler de dönüş turlarını giderek genişletiyor, grubun gittiği alana doğru yaklaşıyordu. Belli ki dar alanda bir şey bulamayınca operasyon alanını genişletmek istiyordu. Bu durum grubun daha hızlı hareket etmesini ve helikopterler ulaşmadan sık ormanlık alana yetişmesini gerektiriyordu. Adeta işgalci askerle gerilla grubu arasında bir hız ve alana ulaşma yarışı başlamış gibiydi.

Bunu hisseden Ebubekir, yüksek ve etkili bir sesle "Daha hızlı arkadaşlar, az kaldı, son bir gayretle helikopter bize ulaşmadan biz ormana ulaşalım, yoksa durumumuz kötü olur" dedi. Güneş de artık her alana vuruyor, iyice terlemiş olan gerilla grubunu daha çok ısıtıyordu. Sık ormanı gören grup, adeta koşarcasına kendini ormanın kıyısına ulaştırdı. O sırada helikopter dönüşü de ormanın kıyısına geldi.

Abbasların grubu kıl payı kurtulup kendini sık ormanın içine attı. Artık helikopterlerin görmesi mümkün değildi. Belli ki düşman gerilla grubunu görememişti. Ancak Haşim ile Bahar'ın durumu belli değildi. Şehit ya da yaralı olarak Haşim'i mutlaka bulacaklar ve kontralaşmış Tevfik gibiler aracılığıyla kim olduğunu hemen teşhis edeceklerdi. O kadar yoğun bir askeri operasyon içinde Bahar'ın ne olacağı da pek belli değildi. Kendini saklaması ve kurtarması çok zor bir ihtimaldi.

Sık ormana yetişen gerilla grubu, kenarda kalmayarak hızla ormanın derinliklerine doğru ilerledi. Biraz gidince Zeydin ile Şerif karşılarına çıktı. Onlar biraz daha önce ulaşmış, uygun bir yer belirlemişti. Önce sevinç ve heyecanla sarıldılar birbirlerine. Sonra da Zeydinlerin belirlediği yere geçip konumlandılar. Operasyonu dikkatle takip edebilecekleri uygun bir yere nöbetçilerini çıkardılar.

Zeydin gelip Abbas ile Ebubekir'e tekmil verdi: Pusu yerindeki askere çok etkili vurmuşlar ve ondan sonra da çok zorlanmadan gelip ulaşmışlardı. "Mutlaka birkaçı vuruldu" diyordu Zeydin, "çünkü 'vuruldum' sesini duyduk." "İyi, intikam aldınız" dedi Abbas. Bu söz Zeydin ile Şe-

rif'i gururlandırdı. "Bir de bu aşağıda bir çoban gördük gelirken, kendisinden bize erzak getirmesini istedik, ama hala gelmedi, herhalde onu askerler engelledi. Fakat askere bir şey söylememesi konusunda sıkıca tembih ettik" dedi Zeydin, nasıl cevap alacağını bilemeyen bir tedirginlikle. Ebubekir "İnşallah olumsuzluk yapmaz" deyince rahatladı.

Oturdukları yerde Abbas, "Haberleri dinleyelim hele" deyip, her zaman yaptığı gibi BBC Türkçe servisini dinlemek için, elini yeleğinin yan cebine atıp radyosunu çıkardı. Bir gömlek cebine sığabilecek kadar küçük, kısa dalga, şık ve zarif bir radyoydu; sağ üst köşede iki parmağa rahat gelen bir istasyon kumanda düğmesi olan cinstendi. Radyoya baktığında şaşkınlığından bir süre öyle kaldı. Hayretten gözleri açıldı. Radyoya bir daha baktı, sonra gülerek "Vay be, iyi kurtulmuşum vallahi! Acaba bu piller mi mermiyi bırakmamış?" dedi. Pusuda ilk ateş eden grubun vurmuş olması mümkün değildi. İlk ateş karşısında sol tarafa geri çekilince öbür sırtın ucundan ateş eden askerlerin kurşunu isabet etmişti. Mermi doğrudan radyonun piline denk gelmiş, pil dönünce mermi de dönüp pil yuvasını kırarak çıkmıştı. Pil olmasa muhtemelen kalça kemiğine değecekti.

Artık radyoda hayır kalmadığı için, "Radyomuz da gitti" deyip, onu bir kenara attı ve haber dinlemek için Ebubekir'in radyosunu alarak açtı. Açar açmaz da söz konusu haberle karşılaştılar. Sipiker, "Gece güvenlik güçlerimizle bir grup terörist arasında Dereler bölgesinde çıkan çatışmada bir terörist ölü ele geçirildi" diyordu. Adını vermese de bu Haşim'di. Abbas dahil dinleyenleri ağır bir hüzün bastı. "Demek Haşim arkadaş şehit düşmüş. Peki Bahar ne oldu acaba?" diye sordu Abbas. Kimse cevap vermedi. Zira cevap verecek bilgi ve yorumları yoktu.

Gün iyice aydınlanana kadar, 'çatışma yerinde terörist vardır' diye hiç yerlerinden hareket etmemişti askerler. Gündüz olduğunda da bir süre öyle beklemiş, oralara iyice kurşun sıkmış, sonra gidip gerillaların olduğu yere bakmışlardı. Araziyi ararken Haşim'i görmüşlerdi; silahı bir tarafta kendisi başka bir taraftaydı. İlk kurşunda başından darbe almış, fazla yaşamadan son nefesini vermişti. Haşim'i bulunca askerler sevindiler, "Acaba başka var mı?" diye etrafı hızla aradılar. Ancak ölü veya sağ başka hiç kimseyi bulamadılar. Binbaşı Cevdet, fazla gecikmeden sonucu telsizle operasyon merkezine bildirdi, "Bir terörist ölü ele geçirildi" diyerek başarısını üstlerine hissettirmek istedi. Merkez de hemen haber yaparak sabah bültenlerine yetiştirmeye çalıştı.

Sabah ilk helikopter hareketliliğiyle birlikte itirafçı Tevfik'i de helikopterle olay yerine getirdiler. Vurdukları kişinin kimliğini orada tespit etmek istiyorlardı. Tevfik görünce Haşim'i hemen tanıdı. "PKK'nin orta boy kadrolarındandır, kendisi Mardinlidir, hep savaş birliklerinde kalır,

geçen yıldan beri yapılan eylemlerin birçoğuna katılmıştır" dedi. Binbaşı Cevdet, durumu anlamak için Tevfik'e sordu: "Acaba yanındakiler kimlerdi?" İtirafçı Tevfik bir süre düşündü, daha sonra "Haşim çoğunlukla Agit ya da Erdal'ın birliğinde yer alır. Fakat bu olay her ikisinin hareket tarzına da benzemiyor" diye cevap verdi.

Alandaki tüm operasyon güçleri harekete geçirilerek, önce Çaqçaqo mıntıkası derinliğine arandı, sonra da operasyon Bestler bölgesinin geneline yayıldı. Askerler alanda buldukları çoban, köylü herkesi tutup sorguladılar. Fakat somut hiçbir bilgi elde edemediler. Zeydin'in erzak için görevlendirdiği çobanı da tutup, "Bu kadar erzağı nereye götürüyorsun" diye sorguya çektiler. Ne yaptılarsa söz konusu çobandan da hiçbir bilgi alamadılar. Sonunda 'nereye götüreceğini izlemek' üzere çobanı serbest bırakıp takip ettiler. Çoban bunu da fark etti ve sorguda söylediği gibi davranıp hayvanlarıyla birlikte zomlarına gitti.

Helikopterler öğleye kadar yoğun dolaştılar, öğleden sonra helikopter hareketliliği gittikçe azaldı ve akşam üzeri tümden kesildi. Bu durum günlük operasyonun geri çekildiği anlamına geliyordu. Belli ki başka bir şey bulamamışlar ve bilgi edinememişlerdi. Geceki sonuçla yetinmeye razı olmuşlardı.

Haşim'in şehadeti grubu her bakımdan etkiledi. Yarattığı üzüntü ve intikam hırsı yanında, grubu nereye gideceği belirsiz hale getirdi. Zira kurye oydu, Botan Yönetimi tarafından grubu getirmesi için görevli gönderilmişti, dolayısıyla grubu götüreceği yeri o biliyordu. O olmayınca, grup nereye gideceğini bilmez halde ortada kaldı. Artık o alanı en çok bilen ve tanıyan Ebubekir ile Zeydin'di, onlar da 1984 yılını biliyor ve yöre insanlarını kısmen tanıyordu. Grup için Botan'a geliş işi bitmiş, şimdi araya araya arkadaşlarını bulma işi başlamıştı. Ebubekir ile Zeydin'in bilip tanıdıkları yerlere gidecek, insanlardan soracak, PKK'lilerin yerlerini öğrenerek gidip bulacaklardı! Bunun da ne zaman ve nasıl gerçekleşeceği hiç belli değildi. Ancak başka çareleri de yoktu.

Bu minval üzere öne geçen Zeydin, gerilla birliğini tekrar yola koyup akşamın alaca karanlığında Bestler arazisinde epeyi ilerledikten sonra, tanıdık iki çobanın yanına götürdü. Seyrek ağaçlık bir alanda, biri orta yaşlı, diğeri 15 yaşlarında iki çoban, her biri 3-4 metre ve kalın mazı ağacı kütüklerini üst üste koymuş bir ateş yakmıştı. Doktor Cihan ateşe bakıp, "Vay be, bunlar yıllık ateş yakmış!" deyince, tüm grup kahkahayı bastı. Çobanların yanına oturdukları gibi, Zeydin her ikisine de,

"Arkadaşlar çok aç ve yorgunlar, onlara bir şeyler hazırlayın" dedi.

"Tamam heval, ekmek bizde var, süt de hayvanlardan sağarız, olur."

Gerillaların hepsi kendisini ateşin biraz uzağında bir yere atmış, hafif yamaca sırtlarını verip dizlerini çekerek karanlıkta yarı uzanmış halde oturuyordu.

Orta yaşlı çoban, genç olana, "Çabuk, çabuk git süt sağ" dedi. Çocuk yaştaki çoban da hemen yerinden fırladı. Hemen yanlarında bir düzlükte dinlenmekte olan hayvanların içine girip, üçü mor, altısı da beyaz koyundan yetecek kadar süt sağıp getirdi. Orta yaşlı olan da hemen önünde ateşten çektiği iri iri cehennemi közler üzerinde çaydanlığı kısa sürede kaynattı. Akabinde genç olan, çaydanlığı alıp kalın alüminyumdan yapılma, 20 santim kadar yükseklikte ve bir yüzü hafif içe girmiş askeri mataraya doldurup, içmeleri için gerillalara verdi. Ortaya bolca ekmek de indirmişti çobanlar, militanlar süt ve ekmek ile açlıklarını gidermeye çalıştılar. Herkes ekmeği yiyip sıra ile o tek mataradan sütü içiyordu. Matarada süt bittiğinde çoban koşarak çaydanlıktan yeniden dolduruyordu.

Sıra kendisine yetiştiğinde Korkmaz, artık soğumuştur diye ekmeği ağzına koyduktan sonra rahat bir şekilde matarayı ağzına hızla götürdü sütü içmek için. Ama götürmesiyle ağzındaki sütü "Puffff!" diye aniden küçük bir yağmur parçası gibi geri boşaltması bir oldu. "Övvffff! bu nedir ya, ağzım yandı, Övvfff mahvoldu!" diye inledi.. Kaynamış süt ve içindeki sıcak sıvıyla adeta ateş gibi olmuş alüminyum kap, ağzını ve dudaklarını pişirmişti adeta. Bir süre daha "Övvffff….Övvffff!" edip diliyle içerde ağzını soğutmaya çalıştı. Diğer gerillalar durmuş ona bakıyor, kimisi kahkahayla gülüyor, kimisi buna pek anlam veremeyip sakince gözünü dikmiş ona bakıyordu. Ağzındaki acı biraz geçince gruba dönüp,

"Ya arkadaşlar, siz o kadar insan içtiniz, niye hiçbiriniz demediniz sıcaktır?"

Hiç kimse ses çıkarmadı, Abbas da orada olduğu için gerillalar her hareketlerinde dikkatli davranıyorlardı. Yine de Korkmaz'ın diğer yanındaki Kıvırcık Hasan, genç gerillaya doğru eğilip yavaşça,

"Heval Korkmaz, açlık açlık…" dedi. Korkmaz durup anlamsızca yüzüne bakınca, bu sefer "Senin de ağzın biraz fazla nazik ama…" diye ekledi.

Korkmaz, ileriye doğru gidip su içmek için yerinden kalktığında, yan gözle şöyle bir Ayşe'ye baktı, kadın gerilla yüzünü dönmüş halen sessizce gülüyordu.

Grup şekersiz süt ve ekmekle ağızları yanarak karnını doyurdu ve yola çıkmadan önce, kadın ve erkek gerillalar orada su varken fırsattır deyip, çaydanlıkta su kaynatarak ayrı ayrı yerde sabunla başlarını yıka-

dılar. Bir kişi hemen orada ayakta durup başını eğerek eline sabunu alıyor, yanındaki arkadaşı da çaydanlıktaki suyu azar azar kafasına döküyordu. O bitirince bu sefer kendisi dökmek için çaydanlığı eline alıyor, diğeri kafasını eğiyordu.

Birliktekiler Güney Kürdistan'dan yapılan bu seferin ilk amacını o zaman öğrendi. Abbas Bestler'de merkezi yönetimin diğer üyeleriyle buluşacaktı. Bu konuda Abbas, onları, buluşma için önceden bilgilendirmiş, kurye olarak Haşim bu amaçla çağrılmıştı. Ama Haşim şehit düştüğü için, gidecekleri yeri bilen kimse yoktu, artık arayarak bulmaları gerekiyordu. Bu amaçla Herekol ve Pîro dağları tarafına gittiler. Orada, köylerde ve arazide arkadaşlarını aradılar. İşleri biraz da tesadüfe kalmıştı.

Zeydin, tanıdığı için grubu önce Ramûran köyüne götürdü. Buralarda köyler ve gov'ları birbirine yakındı. Ramuran'da tanıdık bir köylü, arkadaşlarının gece zomlara indiğini söyledi; Bêlîzer köyüne gitseler bulabileceklerini de ekledi. Ramûran, Korta Xanê, Girê Dêm, Cinîwer, Bêlîzer ve diğer köyler Herekol ve Pîro dağlarına zozanlara gidiyordu.

Bu bilgiler üzerine Grup, söz konusu zozanları da gözleyen Pîro Dağı yamacındaki bir noktaya yerleşti. Orada dört gün süreyle kaldılar. Abbas orada ilk iş olarak, Haşim için bir anma toplantısı düzenledi. Arazide ağaçlar arasında çok küçük bir düzlükte az ötedeki nöbetli dışında herkesi topladı. Grup üyeleri, silahlarını hemen yanlarında ağaçlara, taşlara dayayıp oturmuş, kendisi, onların karşısında ayaktaydı. Kırmızı mika kaplı çift kol portatif kundağıyla kalaşnikovu, hemen arkasında küçük bir kaya oyuğunda toza-toprağa gelmesin diye özenle iki küçük taşın üzerine yatırılmış duruyordu. Başında kefiyesi sıkıca sarılmış ve arka kuyruğu sırtının üzerinde serbest bırakılmış bir haldeydi. Kefiyenin kenar iplikleri çözülmesin diye, özenle çok ince örükler haline getirilmiş ve baş kısımları bağlanmıştı. Abartılı olmasın diye püskül benzeri uzantılar yoktu.

Abbas, son kez çevreye fazla sezdirmeden kendi üst başını kontrol etti, böylesi resmi ve kutsallık değeri olan bir toplantıda abes kaçan bir şey olmasın diye; her şey düzgün ve tamamdı. Sonra konuşmaya başladı:

"Arkadaşlar, şehit Haşim arkadaş hakkında anma toplantısı yapacağız. Başlamadan önce herkesi bir dakikalık saygı duruşuna davet ediyorum."

Davetle birlikte tüm gerillalar, "Gürrr" diye hepsi birden hızla ayağa kalkıp hazır ola geçtiler. Tümünün her iki eli yumruk halinde yanlarda bedenlerine yapışık, başları öne eğik ve gözleri ise çakılmış gibi yere bakıyordu. Anın kutsallığının ve yüce saygının psikolojik komutu altında o an zihinlerinde hiçbir şey yoktu, hiçbir şey düşünmüyorlardı. Abbas ise

karşıda, sağ eli yan tarafta yumruk biçiminde hazır ol halinde, sol kolunu ise büküp önüne getirmiş gözü bir dakikanın dolmasını takip etmek için saatteydi. Bir dakika dolunca Abbas,

"Anısı mücadelemize önderdir! Buyurun oturalım arkadaşlar" dedi ve herkes tekrar yerine oturdu.

Sonra boğazını temizlemek için bir sefer hafifçe öksürdü, arkasından da üst üste iki sefer daha kuvvetlice öksürüp konuşmaya başladı:

"Bugün bizim için acı bir gün. Değerli parti kadromuz Haşim arkadaşı, düştüğümüz pusuda kaybettik. 80 öncesi dönemde Mardin'de partiye katılmış ve orada çalışarak mücadelemiz için önemli yararlılıklar göstermiş bir arkadaştır. Sonra yurt dışına çıkmış ve eğitim gördükten sonra tekrar ülkeye yönelmiştir. Haşim arkadaş, geldiği andan itibaren, gönüllü olarak hep fedakârlık ve cesaret gerektiren işlere koşmuştur. Nitekim, ülkeye gelişimizde de en önde yürürken şehit düşmüştür. Önümüzde pusu olduğu bilinmesine rağmen, o, hiçbir tereddüde düşmeden, grubun yolculuğunu amacına ulaştırmak için yine en öne geçmiştir. O, tüm grup için kendisini feda etmiştir."

Abbas, sözlerini bu minval üzerinde devam ettirdi. Konuşması etkileyiciydi. Birlikte tehlikeli sulara yelken açtıkları arkadaşlarını düşünerek herkes duygulandı. Dr. Cihan ile Kıvırcık Hasan sessizce ağladı. Genç Korkmaz, içinden Türk askerlerine durmadan küfrediyordu.

Abbas, konuşmasını şöyle sonlandırdı:

"Bize düşen, onun mücadelesini yaşatmaktır arkadaşlar. Oturup yas tutmak, karalar bağlamakla onun anısına bağlı kalamayız. Onun yarım bıraktığı görevleri daha bir kararlılık ve fedakârlıkla yerine getirerek ona layık olabiliriz. O, bizlere güvenerek bu mücadeleye atıldı ve kendisini ölüme verdi. Şehit olursa, arkadaşları olarak bizlerin, uğruna can verdiği mücadeleyi başarıya ulaştırıp, kendisini bu zaferin göğünde bir yıldız olarak daima yaşatıp ölümsüzleştireceğimize inandı. İşte, görevimiz, bunu yerine getirmektir."

Abbas konuşmasın bitirdiği gibi, sağ elini yumruk yapıp sallayarak, yüksek ve tok, sert bir sesle tempolu bir şekilde üst üste,

"Şehîd namirin! "[42] sloganını attı. Tüm grup ayağa kalkarak ona eşlik etti. Ardından, "Bijî PKK!"[43] ve "Bijî Kurdistan!"[44] sloganları da aynı şekilde atıldı. Grup pek kalabalık değildi, ama sesleri, ağaçların arasından kendisine zorla yol açarak Pîro Dağı'nın zirvesine doğru yol alıyordu. Abbas en sonda alkış çaldı. Herkes avuçlarını patlatırcasına 1-2 dakika boyunca onu takip etti. Tören sona ermişti.

Daha sonra herkes bir kenara çekildiğinde genç Korkmaz, yan yana oturmakta olan Şerif ile Sert Haki'nin yanına geldi. İkisi de PKK'nin eski ve tecrübeli kadrosuydu. Korkmaz yanaşıp sordu:

“Heval, Abbas arkadaş bu toplantılara çok önem veriyor. Biz Güney Kürdistan’dayken de hem 6 Haziran’da Lübnan’da Arnon Kalesi’ndeki arkadaşların İsrail’e karşı savaşta şehit düşmelerinin yıldönümünde hem de haziran ayı içinde Şemdinli’de Nasır arkadaşın içi asker dolu bir aracı vurup da şehit olduğunda böyle toplantılar yaptı. Ülke içinde biz bu zorluklar ve tehlikeler içindeyken bu toplantılar o kadar acelemi ki?”

Bunun üzerine Şerif, ona şefkat dolu bakarak konuştu:

“Hevalê Korkmaz, bizim için bu toplantılar ve şehitleri anıp onlara gereken değeri vermek, özellikle unutmamak çok önemlidir. PKK’nin büyüyerek bugüne gelmesinde ideolojinin yanındaki diğer etken budur. Bir topluluk kurmak ve onu başarıdan başarıya ulaştırmak istiyorsan, önce, insanların, onun etrafında el ele tutuşacağı bir değerler sistemi oluşturmalısın. İşte bizde temel ortak değer, şehitlere bağlılıktır. Onlara ‘Uğruna can verdiğiniz davayı sonuca ulaştıracak ve her birinizi sonsuza kadar yaşatacağız’ sözünü vermektir.”

Bu sırada Sert Haki araya girdi ve “Ben de bazı şeyler diyeyim” diyerek fikirlerini söyledi:

“Eğer insan aptal değilse, yaşamak ister. Hep yaşamak… sonsuzca… ölümsüzce yani… İnsanın amacı budur. Her canlıda bu böyledir; hiçbiri ölümü istemez. Ölümü kutsamak veya benimsenir bir şey gibi göstermek, hangi gerekçeyle olursa olsun bir çarpıtmadır. Yaşamak ise iki çeşittir: Bu dünyayı yaşamak ve cenneti yaşamak. Cenneti yaşamak, tarihi yaşamak demektir, yani unutulmamak, yani ölümsüzleşmek. Unutulmak, ölümlerin en kötüsüdür; unutmamak, yaşatmak demektir. Ölümsüzlük işte… Kemal Pir diyor ya ‘Biz yaşamı, uğruna ölümü göze alacak kadar çok seviyoruz.’ Bunun bir anlamı da şudur: Biz yaşamı, onun için sonsuz yaşama, ölümsüzlüğe ulaşacak kadar seviyoruz. Eğer bir yerde bu dünyaya ait yaşam yıkılıp yok ediliyorsa, yapılacak iş, bireysel anlamda, yıkılmakta olanın taşları altında kalıp bunun adına ‘işte yaşıyorum!’ demek değildir. Gerçek kolektif yaşamı kurmak için gerekirse ölmek, cenneti yaşamaktır.”

Korkmaz, kendisine biraz ağır gelse de konuşulanları can kulağıyla dinleyip anlamaya çalışıyordu. Özünü de anlamıştı.

“Bu toplantıları da demek onun için aksatmadan yapıyoruz, yani şehit olanları unutmamak, unutturmamak için, hep yaşatmak…”

“Evet, heval. Çoğu halkların tarihinde böyle önemli şeyler vardır, onun sayesinde kendilerini bir arada tutarlar. Yahudilerde yüz yıllardır “Şabat” günü birleştirici olmada önemli bir rol oynamıştır. Her cumartesi günü, ailece tüm iş-güçlerini bırakıp, dini tören, yani toplantı yaparak tanrıyı anarlar. Böylece yaşadıkları köleliği ve tanrının onları kurtarmasını hep hatırlarlar, unutmazlar. Bu şekilde tanrıyı ölümsüz kılarlar.

Tıpkı bizdeki şehit anma toplantıları gibi. Biz de özgürlük kazanımlarımızı o şehitlere borçluyuz. Bizim de şehitlere verdiğimiz söz vardır: Onları hep yaşatacağız!"

4 gün Pîro'nun Herekol'a bakan yamacındaki noktada kaldılar. Orada akşam olunca arazideki çoban ateşlerini gözlediler. Hangisinden köpek sesi geliyorsa, "Demek ki yabancı geldi, bunlar arkadaşlar olabilir" diyerek, oraya birkaç arkadaşlarını gönderdiler. Çevredeki köylere benzer biçimde küçük grup çıkardılar. Ama bir türlü arkadaşlarını bulamadılar. Bulmak bir yana, somut bir ize bile rastlamadılar. Sanki alanda gerilla yok olmuş gibiydi. Belli ki düşmanın artan saldırıları karşısında daha dikkatli hareket ediyorlardı. Haşim'in şehit düştüğü bilgisi tüm gerilla gruplarını güvenliklerine daha çok dikkat eder hale getirmişti.

Arkadaşlarını bulamamaları Abbas'ı fazlasıyla rahatsız ediyordu. "Ne oldu, taş yarılıp içine mi girdiler ki bulamıyoruz" diye söyleniyordu. Orada kaldıkları sürenin kendilerine faydası, yaşadıkları yorgunluğu ve açlığı gidermek oldu. Her akşam arkadaşlarını aramak için gittikleri zom ve çobanlardan erzak da alıp yemişlerdi. Grup iyice toparlanmıştı, artık daha hızlı hareket edebilirdi.

Dördüncü gün, Abbas ile Ebubekir oturup durumu değerlendirdiler. Böyle olmayacaktı. "Akşam bir kez daha Ramûran harmanlarına gidip soralım, yeni bir bilgi edinemezsek dağın arka yüzüne, Şehriban tarafına geçelim" dedi Ebubekir, "o tarafta da köyler var, belki orada iz bulabiliriz."

Akşam olunca planladıkları gibi yaptılar. Önce Ramûran harmanlarına gidip oradaki tanıdıklarından bir kez daha sordular. Yeni hiçbir bilgi yoktu. Tanıdıkları köylüye, "Biz Şehriban tarafına geçip biraz da orada arayacağız, belki o köylere gidiyorlardır. Eğer bu tarafa gelen arkadaş olursa, onlara "Ebubekir arıyor" deyip Şehriban tarafına gönderin" deyip oradan ayrıldılar. "Tamam heval, olur" diyen köylü de bunu müsait gördü.

Piro Dağının eteğinden gece boyu yürüyüp dağın Cudi Dağına bakan yüzüne geçtiler. Orada da köyler vardı, köylüler yaz olduğu için daha serin yerlere çekilmişler, holikler yapmış kalıyorlardı. Sabaha yakın en üstteki köye ulaşıp sordular. Sordukları köylü hemen,

"Vallahi biz kimseyi tanımıyoruz, buraya kimse gelmiyor" deyip kestirip attı. Belli ki çekinmişti. Bunu anlayan Ebubekir,

"Biz arkadaşlarıyız. Belki yarın gelenler olur, Eğer görürseniz, onlara bizim aradığımızı söyleyin" dedi.

Grup köyden ayrılarak sabah olmadan uygun bir araziye çekildi ve gündüzü orada geçirmek üzere konumlandı. Zaten gece boyu yürümüş,

iyice yorulmuşlardı. Öğlen sonuna kadar nöbetçi değiştirerek yattılar ve iyi bir uyku çektiler.

Akşam olunca küçük bir grupla Ebubekir tekrar arkadaşlarını sormak üzere köylere gittiler. Birbirine yakın iki köyden soracaklardı. Bir şey bulabilirlerse gruba haber edeceklerdi. Olmazsa grup için erzak alıp döneceklerdi.

Ebubekirler belirlendiği gibi yapıp, sabah üzeri bolca ekmekle holiklerden döndüler. Dünya aydınlanınca çay yapıp karınlarını doyurdular. Sonra da gelip Abbas'a bilgi verdiler. Yine somut bir bilgi elde edememişlerdi. Ama köyün birinin holiklerine yaklaştıklarında iki karartının köyden çıkıp dağa doğru gittiğini fark etmişlerdi. "Tam gördük diyemeyiz, ama göz karartısı gibi hissettik" dediler, "sonra köye gidip sorduk ama köylüler inkâr ettiler, köylerine kimsenin gelmediğini söylediler, ne yaptıksa farklı bir bilgi alamadık. Ama köylüler biraz tedirgindi, doğrusu onlardan şüpheleniyoruz."

Oturup "Ne yapalım?" diye tartıştılar. Bazı görüşler ifade edildiyse de pek yerini bulmadı. Söylenenleri dinleyen ve kendisi de düşünen Abbas, bir anda "Pusu atalım" dedi, "Akşam grup olarak gidelim, grup yakın bir yerde beklesin, ikişer kişiden iki grup gidip köyün dağdan gelen girişine pusu kursun. Eğer dediğiniz gibi köye gelip giden varsa görürler, sonra da gidip girdikleri eve sorarız, olmazsa evde arama yaparız."

Bu plan hepsine mantıklı ve uygulanabilir geldi. Gündüz yine aynı yerde kaldılar. Abbas'ın, aradığı kişileri bulamamanın verdiği rahatsızlık ve belli bir kızgınlık halen üzerindeydi. Gün boyu düşünüyor, kafasında yeni planlar oluşturuyordu. Akşam olunca grup hazırlanıp erkenden harekete geçti. Piro'nun yamacında bir süre ilerlediler. Temmuz sonu sıcağı akşam vakti kendini iyice hissettiriyordu. Cudi'nin üzerinden ay çıkmaya hazırlanıyordu.

Zomlara iyice yaklaşınca durdular. Grup uygun bir yere gizlice konumlanıp sessizce beklemeye geçti. Ebubekir ile Zeydin, yanlarına birer kişi alarak, planlandığı gibi iki grup halinde gidip zomların dağdan giriş tarafının uygun iki yerine pusulandılar. Kendilerini çevreyi iyice görür biçimde mevzilendirip beklemeye başladılar. İlk yarım saat geçti, gelen olmadı. Ayın ilk ışıklarının vurmaya başladığı ve ikinci yarım saatin dolmak üzere olduğu bir vakitte Zeydinlerin beklediği taraftan bir ayak sesi geldi. Zeydin arkadaşını denetleyerek, ayak sesinin geldiği tarafa pür dikkat kesildi. Fazla zaman geçmeden iki karartının dağdan gelip önlerindeki zoma girdiğini gördüler. Gidip hemen Ebubekir'e haber verdiler. Bilgi gruba ulaştı ve tüm grup gelip zomun kapısına dayandı.

Çadıra Abbas, Ebubekir ve Zeydin üçü birlikte girdiler. Girer girmez ayağa kalkan ev sahibine hemen "Arkadaşlar nerede?" diye sordular. Ev sahibi "Burada kimse yok" diyerek inkâr etmeye ve gizlemeye çalıştı. Bunun üzerine Zeydin hemen konuşarak, "İnkâr etme, az önce iki kişi dağdan gelip buraya girdiler, biz şu yanda saklanıyorduk, gözlerimizle gördük" dedi.

Ev sahibi kendini iyice kıstırılmış olarak hissetti. Bu somut sözler üzerine söyleyebilecek herhangi bir sözü yoktu. Gelenler de o yörenin Kürtçesiyle konuşuyorlardı. Ama evde söz konusu iki kişi de görünmüyordu. Köylü bir etrafa baktı, bir gelenlere baktı, "Bir dakika bekleyin" deyip çadırın diğer kapısından çıkarak aşağı çadıra doğru gitti. Az sonra yanında iki gerillayla kendi çadırına doğru geldi. Aslında Zeydin doğru görmüştü, gelenler önce üstteki çadıra girmiş ve çadırın alt kapısından çıkarak aşağıdaki çadıra gitmişlerdi.

Köylüyle gelenler Ebubekir ile Zeydin'i tanıdılar. Abbas'ı da aşağı yukarı tahmin ediyorlardı. Ellerini sıkıp "Hoş geldiniz!" dediler. Abbas, her iki gerillaya "Arkadaşlar nerede?" diye sordu. "Yukardalar, biz sizi götüreceğiz" diye cevap verdiler. Buluşma her iki tarafı da sevindirmişti. Bu tarz Abbas'ı düşündürüyor olsa da yine de aradıklarını bulmuş olması belli bir rahatlık vermişti. Biraz da sitemle "Siz neredesiniz? Yaklaşık on gün oldu sizi arıyoruz" dedi yeni gördüğü arkadaşlarına. Onlar da "Biz de sizi arıyorduk, Haşim arkadaşın şehadeti tüm arkadaşları epeyi kaygılandırdı, fakat operasyon çok fazla, dikkatli olmamız gerekiyor" diye cevap verdiler.

Zoma oturup ev sahibiyle biraz sohbet ettiler. Yol gidecekleri için, kahvaltı düzeyinde hafif bir şeyler de yediler. Sonra kalkıp, tekeri biraz kırılmış ay ışığında Piro Dağının tepesine çıkmak üzere yola düştüler. Grubu karşılayan gerillalardan Şırnaklı Kerim grubun önünde yürüyor, diğer arkadaşı da grubun arkasından geliyordu. Yol şaşırmama ve bir de kopuş olmaması için böylesi en uygunuydu. Bir süre yürüdükten sonra Abbas en öndekine yaklaşıp,

"Kerim arkadaş, noktaya yaklaştığımızda bana haber ver, ben öne geçeceğim" diyerek uyardı. Kerim bu sözlerin amacını pek anlamadı, ama her zaman yaptığı gibi "Tamam heval!" dedi. Bununla Abbas, kamp nöbetçilerine baskın götürmeyi amaçlıyordu. PKK liderinin eskiden beri bir yöntem olarak uyguladığı, dışarıdayken aniden evdeki militanlar üzerine baskın götürme, evde odasındayken mutfak, salon gibi genel kullanılan yerler için bunu yapma özelliği, örgüt içinde çok kişiye değil ama birkaç kişiye sirayet etmişti. Apo bunu daha çok bir eğitim ve disiplinin çelikleştirilmesi amacıyla yapıyordu. O, her şeyden, denebilir ki ama her

şeyden önce kadro eğitimi ve formasyonuna önem verdiğinden, bu konuda çok zengin yaratıcı yöntemler hayata geçiriyordu. Disiplin, insan rahatı açısından can sıkıcıdır gerçeğinden hareketle, bu, bir kısım rahatsızlıklara yol açsa da genelde sonuç alıcı oluyordu ve süreklilik kazanmıştı. Abbas da şimdi gerilla disiplinini yoklama adına bunu yapıyordu.

3 saat kadar yol gittikten sonra dağın üstüne çıktılar. Felaket bir yorgunluk ve yaz havasında, adeta muzip bir yargı gibi alınlarına yazılmış, her günkü, her anki halleri olarak, her biri adeta kilolarca su kaybetmiş ve dizleri artık isyana kalkmış bir halde kendilerini hemen yere attılar. Oturdukları yer dikenlerle dolu ve taşlıktı. Bazıları hemen kalkıp yer değiştirirken, bazıları yorgunluktan, azı dişlerini acımasızca batıran koca dikenlere "bana mısın" bile demeden oturdu. Batmanlı Veli, üstelik karanlık bir köşede kendisini sırt üstü bir seksen yere uzatarak dinlenmeye geçmişti. Cemil, arkadan biraz çarpık adım atıyor gibi gelen ve kısa bir gövdeden düz bir şekilde çıkan iki kalın ağacın ters dönmüş halini andıran bacak ve kalçalarına, hele o yorgun halde hiç diken işlemez boş vermişliğiyle minnetsiz bir şekilde bir çuval gibi yığılmıştı yere.

Mola verdikleri nokta, epeyi yüksek bir yer olduğundan, birçok yer görünüyordu oradan. Bestler ayaklarının altındaydı. Sayısız ıssız deresinde korkudan başka bir şey hüküm sürmüyordu o gece. Herekol Dağı zaten Pîro'ya bitişikti; koca bir Kürt pehlivanının taşlaşmış hali gibi bütün görkemiyle her yere meydan okuyordu belli ki. Ta uzaktan, göğü delip geçerek adeta Tanrıyla hesaplaşmaya giden Kêla Memê 'ben buradayım' diyordu.

Korkmaz ilk olarak çıkıyordu bu dağa. Öylesi bir yüksekliğe çıkınca durup bir etrafına baktı.

On dakikalık dinlenme ardından grup yeniden ayağa kalktı. Abbas artık noktaya yaklaştıklarını öğrenince, hemen öne geçti ve hızlı hızlı yol almaya başladı. Belliydi ki dağ çocuğuydu. Noktaya da yaklaşılmış olduğu için, ses çıkmasın diye, bir antilop gibi güçlü ve hızlı ayaklarını çok hafifçe kaldırıp indiriyor, bazen bir taşın ya da geven otunun üzerinden hızla atlayıp geçiyordu. Hemen arkasından düz ve uzun siyah saçları, epeyi uzamış sakalıyla Ebubekir geliyordu. Ebubekir, boylu yapısındaki uzun ve ince bacaklarını, fıtratından gelen çeviklikle, normal birinin iki katına yakın uzunluktaki adımlarla atıyor, ince yolda bir yılan gibi ilerliyordu. Zaten kendisine eskiden beri babasının adından dolayı "kurê maro"[45] diyorlardı. Aileden gelen özellikler ona da sirayet etmişti.

Grubun kaldığı noktaya girmeye ramak kala, Abbas'ın gözleri, tahmini çıkan bir insanın memnuniyet ışıkları yerine öfke kıvılcımlarıyla parladı ve yüksek bir sesle,

“Seni yakaladım!” dedi. Küçük bir taş tepesinin üstünde oturmuş, silahı kucağında olan nöbetçi sigara içiyordu. Abbas, grubun güvenliğine gereken dikkati göstermediğini tahmin etmiş ve o nedenle gizlice girmişti noktaya. Ama tahminin doğru çıkması onu sevindirmemişti, aksine bu hatalar, sorumlu olarak onu rahatsız etmişti.

“Niye sigara içiyorsun nöbette heval, böyle şey olur mu?” dedi.

Cahit nöbetçiydi, aniden ayağa kalkmış silahını onlara doğrultmuştu, ama arkadaşları olduğunu görünce indirmişti.

“Sigara içmiyordum heval” diye cevap verdi.

“Nasıl içmiyordun, gördük işte!”

Abbas, sonra aynı kızgınlıkla noktaya girerken, yüksek sesle,

“Nöbetçiyi sigara içerken yakaladım. Bu şekilde siz kendinizi nasıl koruyacaksınız?” dedi.

Başta Sarı Cemal olmak üzere uykudan uyanan gerillalar, bir yandan uykunun sersemliği, diğer yandan sözün ağırlığı altında ve epeyi aydınlatan ay ışığında gelenlere baktılar ve “Hoş geldiniz” deyip yer gösterdiler!..

***

Bahar, grubun ilk pusu ateşiyle karşılaşıp da sol tarafa doğru geri çekildiğinde aşağıdaki dereye doğru kaymış ve gruptan kopmuştu. Bu nedenle karşı tepeden sıkılan silahlar ona isabet etmemişti. Bu ateşten etkilenen grup bu sefer sağ tarafa kayınca Bahar ile hiçbir bağlantı kalmamıştı. Diğer grup toplu hareket ediyor, çatışma içinde kopmanın olup olmadığı bilinmiyordu. Karşı tepeden sürekli ateş edildiği için, Bahar kaydığı yerden yukarı çıkamadı. Tersine yürüyüp aşağıdaki dereye indi. Grupla tam tersi istikamete gitmişti. Arkadaşlarını göremeyince paniğe girdi ve ortada sağa-sola koşup deli gibi onları aradı. Sürekli silah sesi duyduğu için, yüksek sesle arkadaşlarını da çağıramıyordu. Ters yöne gittikleri için, çağırsaydı da bulamazdı. Bir süre böyle bakınıp da kimseyi bulamayınca rastgele bir yöne vurup gitti. Yüreği “Küt, küt, küt!” diye davul gibi atıyordu. Alana tamamen yabancıydı. Ne yapacaktı şimdi? Bu düşünceler içinde “Allah kahretsin! Allah kahretsin! Becerik-siz kadın, nasıl kaybettin arkadaşları, nasıl kaybettin!?” diye diye sabaha kadar yol gitti. Etrafına karanlıkta bile dikkatlice bakıyor, bir ses duyduğunda hemen oturup mevzi alıyor, biraz etrafı dinledikten sonra kalkıp tekrar yola devam ediyordu.

Uçsuz-bucaksız bir çölün ortasındaymış gibi nereye gideceğini bilmeden, bundan dolayı biraz da kararsızca yol gitti. Çünkü yine o çevrede grubu bulurum umuduyla oralardan çok çok uzaklaşmak istemiyordu.

Sabah olmak üzereydi ki asker sesi duydu.

Bahar hızla uzaklaşmak istedi oradan, ama az gitmişti ki gün açtı artık. Daha fazla gitse görülürdü. Hemen etrafına baktı ve kalınca bir ağacın gövdesinin içinin boş olduğunu gördü. Hızla çantasını oradaki küçük çalılıkların içine iyice sakladı. Ağacın içine sıkışmaya çalıştı. Küçücük bir yerdi, ama kendisi de zayıf ve orta boylu olduğundan yerleşebilmeyi düşündü. Ağacın içindeki kurumuş küçük parçalara elbisesi takılarak 4-5 yerden "Cıırtt!" diye yırtıldı. O ise silahını önünde yere dik tutmuş ağacın içine yerleşmeye çalışıyordu. Tam yerleşmek için son bir hamle yaptı. Ağacın daha dar olan ağız kısmından, biraz daha geniş olan iç kısma geçmişti, ama tam o anda bıçak ağzı gibi sivri kurumuş dal göğsüne battı. Ağacın battığı yerde kan biraz çıkıp durmuştu. O halde parçayı çıkarması zordu.

Ağacın içine girdiği gibi hemen ağzının yanında duran yeşil yapraklı bir çilo parçasını çekip önüne kamuflaj yaptı. Tam yanına gelinmezse görünmezdi artık.

İçeride bir kalas gibi dik oturmuş duruyordu. Öylece hep duracaktı artık. Durdu da. Saatlerce mecburen o şekilde bekledi. Sadece hafif sağa sola dönebiliyor, başını yukarı doğru yükseltip alçaltabiliyordu. Ağaç içinde bir ağaç gibi öyle durmak inanılmaz bir acı veriyordu ona. Sıcak yaz havasında her tarafından ter akıyordu. Hareketsiz kalmanın verdiği bedensel acının yanı sıra hissettiği psikolojik sıkıntı diğerinden daha büyüktü. Ruhu lime lime oluyordu öyle durmakla. Kendisi de inanamıyordu nasıl dayanabildiğine.

Gece bastırdığında uyku da bastırdı. Ama korkuyordu uyumaya: Uyuduğunda ya ses çıkarır ve askerler duyarsa? Ya sessizce gelip onu elle yakalarlarsa? Uyumamak için direndi. Başardı da. Gözleri sık sık kapanır gibi olduğunda aniden başını sallıyor, canlanıyordu. Ama bunun için fazladan bir efor sarf edip, ilginç bir acı duyuyordu. Bazen, bu acıyı fazla hissetmemek için hayal kuruyor, farklı yerlere gidiyordu.

İşte, şimdi yine arkadaşlarıylaydı. Ayşe ile birlikte, geldikleri kamplarının yanında bulunan papatya tarlasında dolaşıyordu. 3 dal papatya kopartıp zorla arkadaşının saçına taktı. Ayşe ona bakıp "Bırak şimdi bu çiçek takmayı falan, biz dağ başında birer gerillayız, silahımıza gelin gibi bakmalıyız" dedi ve o da üç papatya kopartıp Bahar'ın ağzı yukarıya bakan silahının namlusuna taktı. Bunun üzerine birbirine bakıp kahkahalarla güldüler. Sonra Bahar yüksek bir kayanın üzerine çıkıp ellerini yana açtı ve "Bak Ayşe ben rüzgarı kucaklıyorum, ne güzel ohh!" dedi, gözlerini kapadı. Gözlerini kapamasıyla birlikte "Ahh, heval ben düştüm!" dedi ve kayanın altındaki yarı uçurum boşluğa düştü. Kafası bir taşa "Küütt!" diye sertçe çarptı. Bahar, kafasının, içinde bulunduğu

ağaca “Taakk!” diye çarpmasıyla aniden uyandı. Uyku sersemliğiyle panik içinde etrafına bakmak istedi, bu sefer kafası yan taraftan ağaca çarptı. O zaman nerede olduğunu anladı. Direneyim derken uykuya dalmış ve rüya görüyordu. Rüyada aşağı düşüp kafasını taşa çarptığında aslında ağacın içinde uykudayken başı düşmüş ve sertçe ağacın iç duvarına değmişti. Elini alnına attı, sıcak bir şey hissetti. Ağacın küçük çıkıntı ve kurumuş ince dalları alnını parçalamış, kanatmıştı. Üzüldü, ağlamaklı oldu, kendini yine de tuttu.

Sabah uyanan askerlerin her biri bireysel ihtiyacı için bir yere dağıldı. Gündüz, gece gibi çok pusu kurmuyorlardı. Bazıları nöbet gibi pusu yerinde kalıyor, diğerleri dinleniyor, şu veya bu işle uğraşıyordu. Askerler o gün çay yapıp sohbetle zamanlarını geçirdiler. Bahar ise onları izliyor ve dinliyordu. Her biri kendi yaşam öyküsüne ilişkin ilginç şeyler anlatıyordu. Bazısına gülüyor, bazısına üzülüyordu. Bazen de kendini unutup askerlerin yaptığı sohbete o da içinden katılıyordu.

İkinci gece durumu daha da zordu Bahar’ın. Açlık ve susuzluk çok zorluyordu onu. Uykuya ara bir çözüm bulmuştu. Sonuna kadar direniyordu uyumamak için, daldığında da kafası yine kaymasın diye elini hep ağacın iç duvarına dayıyordu. Bu halde bazen uyanık, bazen uykulu geçiyordu zaman.

Ertesi gün bir helikopter oranın yakınlarına indi, hem askerlere yiyecek getirdi hem de birçoğunu değiştirdi. Bahar sesini rahat işitiyordu. Yeni gelenler ortalığı bayağı kalabalık etti yerleşene kadar, askerlerin bazıları “Teröristlerin olduğu bu dağlarda ölmek var kalmak var” deyip birbiriyle helalleşiyordu da. O zaman tam bir asker çemberinin içinde olduğunu, birkaç koldan pusu gruplarının ortasında olduğunu daha iyi fark etti.

Üçüncü gece çok geç saatlerde idrarı onu çok zorladı, oturduğu yere yapmak için çabaladı, ama o kadar dar yerde zordu, hem aniden askerler gelse o halde onu yakalasalar veya o özel halde bir baskına uğrasa eli-ayağı birbirine dolansa, intihar etmeyi bile beceremese, bu çok daha kötü olacaktı! Ne yapsındı? Panik içinde çare arar ve acıyla kasıklarını tutarken aniden altının ıslandığını hissetti. Daha fazla dayanamamıştı. “İğrenç! İğrenç!” dedi öfkeyle üst üste. Bir anda kendisini değersiz ve basit bir varlık olarak gördü. Bütün direnç noktaları yıkılmıştı adeta. Kendisine olan saygınlığını yitirdi. “Sen rezil bir sıradan insansın! Böyle mi devrimci olacak, halka öncülük yapacaksın?” dedi kendi kendine. Büyük bir utancı yaşıyordu; utancın keskin duygusu var olan tüm damarlarını tek tek kesmişti sanki. O sırada içinden ikinci bir cılız ses yükseldi: “Sen bir insansın ama, insan organizması da böyle işte ne yapasın ki? Bu herkesin başına gelebilecek bir şey, kendini kendi utancına asma

öyle!" Buna diğer iç sesi gür bir şekilde cevap verdi: "Hıh, bu da senin savunma yöntemin. Rezil oldun artık, ne saygınlığın kaldı ki? Altın halen yaş baksana; sen bu halinle bu kutsal davaya nasıl layık olursun ki?" Cılız ses bu sefer biraz daha güçlü çıktı buna karşılık: "Yapma ama böyle! Bu yargısız infaz doğru değil. İnsanların yüreği önemlidir, o sağlam olursa yeter. Aşık bir yürek, bütün utanç ve günahları içinde eritebilir." Bir süre sonra iç diyalog ve tartışmadan yoruldu. O yorgunlukla daldı ve kafası yine sigorta görevi gören eline "Küütt!" diye değdi, yine uyandı.

Tekrar uyandığında kendisine acıdı. Bu dikine duran mezarda ne zamana kadar böyle kalacaktı? Sonu ne olacaktı? O anda bütün duygusallığı üstündeydi. Arkadaşlarını düşündü sığınılacak en yakın kucak olarak, onların değerini daha bir hissetti bu yalnızlık ve çaresizlik halinde. Öyle bir yalnızlıktı ki şimdi yaşadığı, sesinin yankısı, gece ay ışığında gölgesi bile yoktu. Oysa koca dünyada kendisi tek başına bile olsaydı sesinin yankısını duyacağı vadiler, gölgesini göreceği karanlıklar olurdu. Bulunduğu bu cehennemde ne sular ona yetişiyor ne rüzgarlar yüzünü yıkıyor ne annesi ona masallar anlatıyor ne sevdiği ona şiirler okuyor ne de yoldaşları ona kızıyor, eleştiriyor ya da methediyordu. Yapayalnızdı. Sık sık dağlarda gece rastladığı ayılar bile artık ona taş atmıyordu. Bir tek hayalleri onu yalnız bırakmamıştı, bazen "Belki de insanın gerçek arkadaşı hayalleridir" dediği düşleri…

En çok dava arkadaşlarını düşlüyor, tatlı hayaller kuruyordu: "Bu mendeburlar sonuna kadar kalamaz ya! Onlar gidince hemen çıkar arkadaşları bulurum, şimdi onlar da etraftan beni soruyordur zaten. Onlara ulaşınca önce güzel bir yemek yer, bol bol su içerim. İlk iş olarak da mememdeki şu Allah'ın belası kazığı çıkar derim Dokor Cihan'a, hep acıtıyor. Alnımdaki kırık ve çürüğü de pansuman ettiririm. Sonraki iş, ohh sıcak bir banyo yaparım! Bu mezarda her gün sıcakta terleye terleye bir ton ter ve kir üstümde, üfff, nasıl da kokuyorum! Ardından arkadaşlara başımdan geçenleri tek tek anlatır ve onları ne kadar çok, ne kadar çok özlediğimi derim."

Bunu deyince durdu, daha fazla hayal kuramadı, boğazında bir şeyler düğümlendi, gözü yaştan parladı ve tekrar devam etti:

"Ne kadar özledim sizi heval ya! İnsan arkadaşının değerini ondan ayrı düşünce daha iyi anlıyormuş. Bilseniz ne kadar yalnızlık çekiyorum şimdi… Heval Ayşe söz seninle bir daha öyle teorik tartışmaya girip de seni kızdırmayacağım. Ben de ukalalık yapıyor, o kadar kitaplardan alıntılar yaparak bilgiçlik yapıyordum. Allah belamı versin! Çok okuyorum, okuduklarımı da sonra arkadaşlarla tartışmak yoluyla bir alışkanlığım

var işte! Haşim heval seni de çok üzdüm gerçekten (Haşim'ın vurulduğunu bilmiyordu.) Nerdeyse her dediğine karşı çıkıyor, sert bir polemiğe giriyordum ya feodalce laflar ediyor ya da hep emir verir gibi konuşuyor diye. Senden özür diliyorum, tekrar sizinle buluştuğumda kesinlikle buna dikkat edeceğim. Tamam, boyun eğmeci olmayan, sözünü esirgemeyen biri olarak yine yanlış gördüğüme ve erkek arkadaşların bazen yaptıkları o hotzotçu konuşmalara karşı çıkarım, ama daha dikkat eder ve yapıcı olmaya çalışırım."

Derin bir nefes çekti ve bu sefer içten yaşadığı büyük bir istek ve cana yakınlıkla "Heval Korkmaz, heval Korkmaz ya bu açlıkta senin yemeklerinin tadı nasıl damağımda, bir bilsen!?"

11. gün durumu çok daha kötüleşti. Daracık yerinde artık kurtulacağına dair umudunu epeyi yitirmişken, öğlen üstü aniden dışarıda bir hareketlilik duydu. Uzanıp dikkatlice bakınca askerlerin taşınmakta olduklarını gördü. Önce inanamadı, ama izledikçe taşındıklarına kanaat getirince, hayat nefesi üflenmiş gibi aniden canlandı.

Askerler oradan gittikten sonra uzun bir süre harekete geçmeden etrafı dinledi. Sonra güvenli bulunca çıkmak istedi. Ama bir kalas gibiydi ve çıkamıyordu. Ellerini içerde hareketli kılabilmiş olduğundan biraz iş görüyordu. Ama kolu, bacağı, boynu kaskatı olmuş, oynaklığını yitirmiş gibiydi. Uzuvlarını harekete geçirmek için kendini zorladı, sıktı, ama olmuyordu. Durdu, paniğe girdi. Çıkamayacak mıydı? Sonra kendisini tekrar toparladı, soğukkanlı bir şekilde bir süre öyle bekledi. Psikolojisini gevşetip sakinleştirdi. Ardından yeniden uğraştı çıkmak için. Bedenindeki bütün gücünü zorlayarak, sağ ayağına adım attırdı, zorladı diğerine de attırdı. Sonra bir nefes aldı ve biraz doğrularak kendisini kapıdan dışarı attı. Bir kütük gibi "Gümm!" diye düşüp yuvarlandı. 3 metre ötede öylece yerde kaldı. Bir saat kadar yerde yarı baygın kaldıktan sonra biraz kendine gelince vücudunu açmak için kendi kendine yerde 3 saat boyunca hafif egzersizler yaptı; 3 saat kadar da uyuduktan sonra tekrar aynı egzersizleri yaptı. Ertesi gün de bunlara belli aralarla devam etti. Faydası oldu da. Yavaş yavaş adım atmaya başladı, kolları da biraz hareket ediyordu.

Ne yapacağını düşündü. Artık düşünce mekanizması da çok ağırlaşmıştı. Açlık ve susuzluktan adım atamıyordu, önce yemek veya içmek için bir şeyler nasıl bulacağı üzerinde yoğunlaştı.

Zorlu bir yolculukta, arazide ufak otlarla, yapraklarla, kirli su birikintileriyle hayata tutundu.

Birkaç sefer epeyi uzaklara yol alıp, gittiği yönde bir şeye rastlamayınca geri dönerek diğer taraflara uzanıyordu. Çok yorulmuştu, ama o buna aldırış etmiyor, çılgınca yol gidiyordu. Gündüz olduğunda halen

bir yere, birilerine ulaşmamıştı. Sabahleyin yüksek bir tepeye çıkıp çevreyi gözledi. Ötede, uzakta bir yerden duman kokusunu alır gibi oldu. Umutla oraya adeta koşar adım gitti. Sivil elbiseliydi, bu onun için bir güvenceydi. Epeyi gitti, artık yol yürüyemeyecek kadar yorulmuştu. "Tanrım n'olur, bu sefer birilerine rastlayayım!" diye gayri ihtiyari içinden yalvardı.

Az gittikten sonra bir çobana rastladığında mutluluktan yeni doğmuş bir insan gibiydi. Sevincinden çobana sarılacaktı nerdeyse. Oturup onunla sohbet edince ötede Avyan köylülerinin zom'u olduğunu öğrendi. Bestler'in Çaqçaqo mıntıkasında olan bu zom'u Axyan, Girek, Bacrit, Deryan köyleri de kullanıyordu. Hepsi de gerillalara dosttu. Bahar'ı görüp başından geçenleri dinleyince, özellikle kadınlar olanca duygusallıklarıyla ona daha bir ilgi gösterip yemek-su ve banyo-temizlik ihtiyacını kısa sürede karşıladılar. 2 gün onların yanında gizli bir biçimde kaldıktan sonra köylüler kendisini, milislerin günlük ilişki içinde olduğu Bestler'in yerel gerilla birimine teslim ettiler.

Bahar grup sorumlusu Sinanê Sor ile Hacı Zinnar'ı gördüğü gibi yoğun bir duygu atmosferini yaşadı. Her iki gerillayı da önceden tanıyordu. Kendisini Hacı Zinnar'ın kollarına atıp uzun süre başını göğsüne dayadı ve hıçkırıklar içinde hüngür hüngür ağladı!..

Onuncu Bölüm

Pîro Dağı Herekol'un doğuya uzanan ucu konumundadır. Herekol ile arasında bir boğaz bulunmaktadır. Herekol Dağının bir uç tepesi olarak da tanımlanabilir. Üç tarafı keskin yamaçlarla Bestler ve Şehrîban alanına inerken, dördüncü tarafı boğaz ile Herekol'a bağlıdır. Yamaçları sık denebilecek düzeyde ormanlıktır. Tepesi ise ağaçsız ve taşlıktır. Yazları çok serin bir zozan havası vardır. Baharları ve kışın yağan yağmurlar ve kar, dağın tepesinden açılmış deliklerden aşağı süzer. Yazın yamaçla-

rından su akmaz, birçok yerden pınarlar çıkar. Tepesinde ise su bulunmaz, ancak çoğu yaz neredeyse ağustos sonuna kadar kar bulunur. Tepesindeki kayalar su ve soğuk etkisiyle yarık yarık olmuştur. Bu yarıklara dolan karlar çoğunlukla yaz sonuna kadar kalır. Yine bin yıllardır birbirini takip eden soğuk ve su, Pîro'nun tepesindeki kayaları sanki nakış işler gibi şekillendirmiş, elle yapılmış resimler gibi birçok şekil ortaya çıkarmıştır. Sanki 'Peri Bacaları' gibidirler. İlk gören ve fazla bilgisi olmayan biri, bunları insanların elle yapmış olduğunu sanır. Bu denli etkileyici bir özelliğe sahiptir.

Pîro'nun yaz ayları için güzel yaşam sunan tepesinde, o yaz Sarı Cemal ve 25 kadar gerilla vardı. Çirav, Ahmet Rapo, Rojhat, Saadet ve başka birçok gerilla bulunuyordu. Gerilla için savunmalı bir alandı. Sömürgeci operasyon saldırıları artınca, Sarı Cemal de kendisi için burayı çalışma karargahı haline getirmişti. Haşim şehit düşmemiş olsaydı, Abbasların grubunu doğrudan buraya getirecekti. Yine de gelip ulaşmışlardı, ancak bu durum epeyi uzun sürüp meşakkatli olduğu gibi, bir şehit ve bir kayıp pahasına gerçekleşmişti.

Bir süre uyuyup biraz dinlendikten sonra uyanan Abbas, ihtiyaç gidermek için gittiğinde Pîro'nun tepesinin bu ilginç yapısıyla karşılaştı. Gördüğü manzaraya epeyi bir süre şaşkınlıkla baktı. Gördüklerine inanamıyordu. Bazı yerleri önce sanki elle yapılmış gibi sandı. Sonra daha yakından inceleyince doğal olduğuna karar kıldı. Soğuk, su ve güneş birleşince ne harikalar yaratıyordu! Peri bacası gibi olan taş uçlarına baktı, sanki elle çizilmiş gibi olan çizgileri inceledi. "Kürdistan'ın güzelliklerinden bir parça işte" dedi kendi içinden.

Dönünce kendisini Sarı Cemal bekliyordu. "Cemal arkadaş, ne güzel manzara varmış burada!" dedi gülerek. Cemal, o alandaki başka doğal güzellikleri de anlattı Abbas'a. Botan coğrafyasının derinliklerine ilişkin bazı bilgiler verdi. Abbas dikkatle ve merakla dinledi anlatılanları. "Suyu nereden alıyorsunuz?" diye sordu Abbas. "O derin taş yarıklarında birikmiş ve donmuş kar var, onları eritip kullanıyoruz" diye cevap verdi Cemal.

Kahvaltı yapıp biraz sohbet ettikten sonra Abbas, Ebubekir ve Cemal toplantıya oturdu. Abbas yaşanan pusu olayı ve Bahar'ın kopması üzerine bilgi verdi. "Tüm arkadaşlar çok endişelendik" dedi Cemal, "Bahar için de her yere bilgi göndeririz, arkadaşlar araştırırlar." Bunları söylerken rengi pek belli olmuyordu. Abbas'a karşı içten rahatsızlığı vardı, kendine göre eleştiriyordu da; fakat yine de saygı duyuyor, onunla birlikte çalışma imkânı yaratmak istiyordu. Henüz Abbas'ın yardımına ihtiyacı da vardı.

Sonra Botan'daki durum ve yaşanan olaylar üzerine Sarı Cemal özet bir bilgilendirme yaptı. Tevfik ve Nebil'in verdiği bilgiler doğrultusunda özellikle şubat ayından itibaren Türk ordusu çok yoğun bir saldırı yürütmüştü. Adeta tüm coğrafyayı tutmuş, bir yandan gerillaları sıkıştırıp pusuya düşürmeye çalışırken, bir yandan da köylüler üzerinde baskı kurup PKK'nin yarattığı örgütlenmeyi dağıtmaya çalışmıştı. Gerilla iyi yönetilemediği için de küçük gerilla birimleri sık sık köy girişlerinde, yollarda pusuya düşüp kayıplar vermişti. Aralık toplantısında yapılan planlama uygulanamamış, oluşturulan yönetim ve örgütlenme işlememişti. Sarı Cemal, bir yönüyle yaşanan şehadet olayları hakkında bilgi verirken, bir yandan da özellikle Selim'e ilişkin rahatsızlık belirtiyordu. Bunu zaten Abbas da tahmin ediyordu, bir yerde korktuğu başına gelmiş gibi oluyordu. Cemal, Agit ile Selim'in ayrı ayrı yerlerde olduğunu da belirtti. Bunun üzerine Abbas,

"Durumu az da olsa tahmin edebiliyorduk ve bu hususları tartışıp yeniden düzenlemek üzere geldik. Uygun bir yerde merkezi bir toplantı yapabilsek iyi olur. Zaten Hasan arkadaşın durumu biliniyor, Terzi Cemal'den de herhangi bir bilgimiz yok, Gözlüklü Ali Garzan'a gitti, sayımız azdır yani. Uygun güvenlikli bir yerde yapılabilir. Bunu da en iyi siz bilirsiniz. Biz bir öneri oluşturup Agit ile Selim'e iletsek iyi olur" dedi.

Belirtilenler Ebubekir ile Cemal'i daha derin düşünmeye itti. Alanı ve somut durumu en iyi Cemal biliyordu. Ebubekir de 1984 yılında birkaç ay alanda çalışmış ve birçok yeri tanımıştı.

Önce toplantı fikri üzerinde duruldu. Her ikisi de böyle bir şeyi az çok tahmin etmişlerdi. Buna prensip olarak karşı da değillerdi. Ama güvenlikli bir biçimde nerede ve nasıl yapılacaktı? İkisini de düşündüren buydu.

Başını öne eğip sol eliyle kaşıdıktan sonra Sarı Cemal söz alıp,

"Toplantı yapmak elbette iyi olur. Fakat güvenlikli yapmanın da garantisi yoktur. Ama ille de yapalım denirse, bence Kato Xelîla'de yapmak daha uygun olur. Diğer arkadaşların gidişi açısından da orta yer gibidir" dedi.

Bu sözleri duyunca Ebubekir'in düşünceli yüzü biraz açıldı. Başını baktığı yerden doğrultarak,

"Bence de Cemal arkadaşın belirttiği yerde olabilir" dedi, "Ben de bir kez gitmiştim, biraz tanıyorum, orada toplantı yapılabilir."

Olumlu ve olumsuz yönlerini biraz daha tartıştıktan sonra Kato Xelîla'da toplantı yapmayı Agit ve Selim'e önermeye karar verdiler. Abbas zaten alanı tanımıyordu, ilk defa geliyordu, sonuçta "Siz orayı uygun görüyorsanız orada yapalım" diyerek öneriyi kabul etti. Bu temelde Agit

ve Selim'e Sarı Cemal'in birer not yazıp acele göndermesini, 'uygun görürlerse kendilerinin söz konusu alana gitmelerini' de belirtmesini planladılar.

Kendileri her iki arkadaşlarının cevabını alana kadar birkaç gün orada kalacaklardı. Cevap olumlu olursa birlikte söz konusu alana gideceklerdi. Bu arada Abbas'ın orada bulunan gerillalara bir toplantı yaparak genel gelişmeler hakkında bilgi verip değerlendirmede bulunmasını da kararlaştırdılar.

***

Pîro'nun tepesine şaşıran sadece Abbas olmadı. Sabah erken herkes kalktığında Doktor Cihan, karşıya bir yere merakla bakıyordu. Merakını yenmek için uğraştıysa da olmadı. Yağız çehreli bir gerilla kayanın dibinde tuhaf bir şeylerle uğraşıyordu. Siyah saçı ve sakalı birbirine karışmış, kendinden emin ve rahat bir şekilde işini yapıyordu, bir şeyler hazırlıyordu. Geniş, dikdörtgenimsi yüzü, uzun ve kalınca boynu ve sağlam kasları olan bir bedene sahipti. Hazırladığı yeri bitirdikten sonra gitti bir çukura girdi ve sonra tekrar çıktığında Doktor Cihan şaşkınlıktan düşüp bayılacaktı nerdeyse. Tam anlamıyla şoka uğradı. Uzuna yakın orta boyuyla yağız delikanlı, belki de bir ton ağırlığındaki bir kayayı sağ omuzu üzerine koyup alttan eliyle destek vermiş, diğer eliyle de düşmemesi için tutarak geliyordu. O ağırlığın altında sanki pek de bir şey kaldırmıyormuş gibi gayet de rahattı. Doktor Cihan dayanamadı, hemen yanında bir işle meşgul olan Çirav'a sordu:

"Heval heval, bu arkadaş kimdir, adı ne?"

"Heval Ahmet Rapo, Botanlı, niye sordun?"

"Baksana ya, rüya mı görüyorum, o koca kayayı nasıl sırtlamış getiriyor, bu nasıl olur ya?"

Çirav, belirtilen karşıya bir daha baktı, sonra dönüp Doktor Cihan'a baktı, tekrar dönüp delikanlıya baktı, hafif gülümsedi, sonra ciddileşti aniden ve cevap verdi:

"Kaldırır tabi, o nedir, onun iki katını kaldıran arkadaşlar var!"

"Ama bilim dışı bir şey bu, nasıl olur?"

"Oo, bilime baksaydık şimdi bizim bu dağda gerilla savaşı da vermememiz gerekiyordu, NATO'nun ikinci büyük ordusuna karşı biz bir avuç genç savaşıp onu yeneceğiz diyoruz, buna kimse inanır mı?"

Çirav'ın ciddi ciddi konuşmalarına Doktor Cihan,

"Evet, haklısın da…"

"İşte, dağda gerillacılık yapan Kürdistanlı gençler böyle olağanüstü güçlü oluyor."

"Olamaz ama, bunun bir bilimsel izahı olmalı.."

Ahmet Rapo, yoksul bir aile çoğu olarak, zaman zaman da çobanlıkla geçen emekçi bir hayat pratiğinden geliyordu. Atılımdan sonra, Çiyayê Spî'ye giderek Botan'da PKK'nin ilk toplu eğitim yaz devresine katılmıştı. Oradan döndükten sonra hemen ilk eylemi olarak Gûndikê Melle baskınında yer alıp yaralanmıştı. Bu olaydan sonra Ahmet Rapo giderek gerilla içinde göze çarpar hale geldi. Botanlı ilk katılan gençlerden biri olmasına rağmen, dışarıdan gelmiş olan gerillaların yanında yabancılık ve yalnızlık çekmiyor, cesareti ve dağ hayatındaki becerikliliğiyle, hiçbir hesap kitap yapmadan her işe koşuyor, eylemlerde gönüllü öne çıkıyordu. Bu yanıyla hem alana yabancı gerillaların bir nebze de olsa yükünü hafifletiyor hem de onların güvenini kazanıyordu. Nitekim, Apo'ya gönderilen yönetim raporunda ondan övgüyle bahsediyorlardı.

Dağları ve savaşı seviyordu bu genç savaşçı. Dağ koşullarında yetişen Kürtlerin genelde silahı sevmesi ya da öz savunma gereği onunla haşır neşir olma hususiyetinden de öte bir şeydi ondaki. Bir de komutanı Agît'e çok bağlanmıştı. Türk devlet sistemi içinde okuldan alamadıklarını, dağlarda öğrenmeye çalışıyordu, özellikle de komutanının ağzına bakıyordu hep. Ahmet Rapo, Hekim tarafından tedavi için Güney Kürdistan'a götürüldükten sonra kıt koşullarda sınırlı bir tıbbi bakım kendisine yapılmış, o da sağlığını umursamayarak, dağlardaki savaşı ve gerilla arkadaşlarını özlediğinden ısrarlı öneriler yapıp tekrar Botan'a dönmüştü.

Doktor Cihan, bir Ahmet Rapo'ya, bir Çirav'a bakıp, adeta bir dağı sırtlamış gelen bu delikanlının onda yarattığı şaşkınlık içinde yerinde duramıyorken, Çirav daha dayanamayıp kahkahayı patlattı. Doktor Cihan bu sefer ona ters ters bakınca,

"O kaya değil, kar heval kar!"

Cihan buna büsbütün şaşırdı, gözleri iyice açıldı ve hiç de inanmayan bir yüz ifadesiyle başını hafifçe sağ alt köşeden boynuna yan gömüp alttan bir bakışla sordu:

"Kar mı….?"

"Evet. üstü toz toprak tutmuş, ondan kaya gibi görünüyor."

İnanmayıp ona doğru gitti ve izlemeye başladı.

Ahmet Rapo, omuzu üzerinde getirdiği büyük ve iyice sertleşmiş kar parçasını bir kayanın üzerine indirdi. Sonra kasaturasını çıkarıp üstünü kaplamış toz-toprağı bir karpuz soyar gibi parça parça kesip temiz karı çıkarttı. Sonra onu kaldırıp daha yüksek bir kayanın kenarına koydu, karın ön kısmı boşluğa gelmişti. Düşmemesi için yanlarında baston gibi kullandıkları uzun bir direği getirip karın altına payanda gibi yerleştirdi. Sonra da kar parçasının altında yere geniş bir tencere koydu. Havada yakıcı bir güneş vardı zaten, kısa sürede kar eriyip "Şıp! Şıp!"

diye damlalar halinde tencerenin içine düşmeye başladı. Güneşin sıcaklığı arttıkça damlalar da ona göre daha yoğun düşüyor ve gittikçe adeta "Şırrr! diye çok ince bir musluk gibi akıyordu.

"Hep böyle mi eritiyorsunuz suyu elde etmek için?"

"Evet, benzer şekilde yani."

"Hımm! Bayağı faydalı bir şey."

"Tabi ya! İşte Pîro Dağı bu yönden iyi."

Ahmet rapo kısa bir süre sessiz kaldı. Kadın gerilla da onun dikkatini çekmişti. O da ona bir şey sormak istiyordu, ama cesaret edemiyordu. Eli-yüzü düzgün biriydi. Güzeldi hem. Belli ki nazlı yetiştirilmişti. Kafasındaki şeyi nasıl soracaktı ki? Utangaçlığından ve içinde bulunduğu örgütün bu konudaki yaklaşımı ve hassasiyetleri gereği onun yüzüne bile doğru düzgün bakmıyor, çoğunlukla başı önüne eğik konuşuyordu. Kafasında epeyi getirip götürdükten sonra dayanamayıp sordu, ne olursa olsundu:

"Heval, senin adın ne?"

"Cihan."

"Nereden, ne zaman katıldın partiye?"

"Avrupa'dan katıldım…"

Kadın gerillanın "Avrupa'dan" demesi Ahmet Rapo'nun aniden dikkatini çekti ve başını yerden kaldırıp ona bakarak,

"Avrupa mı?" dedi.

"Evet…"

"Hımm! Bir de doktor diyorlar sana…"

"Evet, orada tıpı bitirdim. Niye, bir şey mi oldu?"

Ahmet Rapo o an susmuştu, ses çıkmıyordu ondan.

"Nasıl oradan gelip bu dağlarda yapacaksın!"

Doktor Cihan bu sefer hızla zihninde yoğunlaşarak, ikna edici olmaya yönelik bir şekilde kafasında konuşma planını çabucak çıkardı.

"Tamam, bu ülke benim de ülkem ve devlet işgal etmiş. Ben de yavaş yavaş alışırım bu hayata. 'Nasıl geldin?' diyorsun. İnanmak heval, inanmak. Ben mücadeleye inandım, geldim ve yapacağım, öğreneceğim, başaracağım. İnanç yürütür, ama diğeri sürükler sadece. Yani inanmadan bir davaya tesadüfen katılmış olanlar ya da bir işe girmiş olanlar sadece sürüklenirler orada. Ama sürüklenenler hiçbir zaman o davayı veya o işi içten yaşamayacaklarından, kendilerini de içten veremez ve ciddi bir şey yaratamazlar aslında. İnananlar tersidir; yine de sadece bu yetmez. O yürütür ama başarmak için bilgi ve düşüncenin de olması gerekir. İkisi birleşirse büyük işler başarılır. Yani irade ile aklın birleşmesi oluyor bu. Kıskançlık ise öldürür. Yani ne inanarak yürüyenler ne de diyelim ki uysal, ama zavallıca sürüklenenler gibi değil de farklı amaç ve ihtiraslar

için gelmiş olanlar da sonunda ya kendini mahveder ya da çevresindekileri."

Doktor Cihan bunları söylediğinde Ahmet Rapo, buraya bir kayıt koymayı kendince gerekli gördü. Kendisinden çok emin bir şekilde, adeta bir pehlivan vücudu üzerindeki, geniş ve açık bir yüze sahip kara başını kaldırıp dik ederek şunları söyledi:

"Faydalı şeyler konuştun heval, ben de yararlandım bunlardan."

Doktor Cihan, Ahmet Rapo'nun bu sözleri üzerine açık bir sevinç içine girdi ve ona "Sen de bana yeni şeyler öğrettin tabi" diyerek, Saadet'in yanına gitmek için küçük bir hatır isteyip ayrıldı oradan.

Saadet, Dersim-Mazgirt'e bağlı Goman[46] köyünün Gomik mezrasında, Kahramanlar ailesinden yoksul bir anne-babanın çocuğu olarak, görkemli bir dağın kollarındaki eski bir evde hayata gözlerini açmıştı. Adını Rahime koydular yeni doğan kız çocuğunun. Mensubu olduğu, Kurmanç alevi olan Kahramanlar ailesinin ileri gelenleri mezrayı kurmuştu; bir zamanlar neredeyse köyün yarısının sahibiydiler. Öylesine zengin… Kahramanlar ailesi varlıklıydı, ancak yürek zenginliği de çevrede biliniyordu. İhtiyacı olana yardım elini uzatmaktan çekinmeyen bir aile olarak tanınıyorlardı. O fakir durumlarına rağmen Rahime ile Baki'nin ailesi de böyleydi. Yoksul insanın kalbi parıltılarıyla, yeri geldiğinde, lokmasını kendi ağzına götürmeyip, aç olana uzatanlardandı.

İkinci dağ yolculuğuna çıktığında, bir süre, yol üstünde Doğu Kürdistan'da kitle çalışmaları yürüttükten sonra Güney'deki PKK kamplarına gelmiş, oradan da yazla birlikte Kuzey Kürdistan'a geçiş yaparak Pîro Dağı'na ulaşmıştı.

Doktor Cihan, gülen yüzüyle yanına gidip Saadet'e "Merhaba! Adım Cihan" dedi. Saadet'te kendini tanıttıktan sonra bir süre sohbet ettiler. Doktor Cihan, Ahmet Rapo'nun kar götürüş ve eritişine şaşırdığını anlattı. Saadet de buna epeyi güldü ve gerilla yaşamına dair yeni tanıştığı arkadaşına bildiklerini anlatmaya çalıştı. Bu sırada kamptaki hareketliliği ve arkadaşlarının çalışmalarını da izliyorlardı.

Korkmaz, gece noktaya geldiklerinde bir çay içtikten sonra erken yatmış, orada kalanlardan kimseyi görmemişti. Doktor Cihan gibi sabah kalktığında noktanın sakinlerini görüp tanıştı. Kimisini eskiden de tanıyordu zaten. Yüzü iyice kızarmış, bazı yerlerde ise boy boy madeni liralar gibi siyah yanık parçalarının olduğu bütün bir tandır ekmeğinin içine biraz jajî koyarak burup dürüm yaptı. Üstüne de çok tatlı bir çay alıp beraber yemeye başladı. Koca dürüm sağ elinde sönmüş bir meşale gibi duruyordu adeta. Yemeğini bir kayanın önünde yerken, 23 yaşlarında genç biri yanına sokuldu. Uzun boylu, boyu ile kilosu dengeli, belirgince beyaz tenli yakışıklı biriydi.

Zivinga Şikakalı Akif, yapmacık tavlayıcı gülüşlerinden birini yüzünde yayarak Korkmaz'ın yanına oturdu. Akif, Korkmaz'ı şöyle bir alttan süzdü. "Saf bir köylü işte" dedi içinden, sonra konuştu:

"Zor ya heval Korkmaz, bu dağlarda böyle yaşamak, savaşmak. Herkes şimdi evinde rahat rahat oturup keyfediyor, biz burada hayvanlar gibi bir yaşamdayız. Gücümüz de çok az, bir avuç gerillayız, karşımızda devlet milyonluk orduya sahip. Bakalım hele nasıl olacak. Zor ama, çok zor."

Akif, bunları söyledikten sonra, hemen üstten, başını eğmiş yemeğini yemekte olan Korkmaz'a baktı, nasıl bir etki yaratacak diye. Korkmaz, şaşırmıştı biraz. Bu arkadaşı ne diyordu. Kötü bir şey mi diyordu acaba, ama o arkadaştı, kötü bir şey söylemezdi ki. Kafası iyice karıştı. Bu kadar zorsa nasıl yapacaklardı bu işi. Gerçekten de devlet çok büyüktü. Askerleri çok çoktu. Ama eğer doğru değilse parti niye kalkmış ona karşı savaşıyordu. Hiçbir şey anlamadı bunlardan, sadece kafasının karıştığını hissetti. Akif'e bir şey diyecekti, ama ne desindi ki, dedikleri doğruydu. Çok genç yaşta olan gerilla Korkmaz, denilenlere bir yorum getiremeyerek şaşkın şaşkın kaldı öyle ortada.

Akif üstten, gülerek baktı ona, "Epeyi etkiledim belli. Biraz daha uğraşırım sonra, şimdilik bu kadar yeter" dedi kendi kendine. Ayrılırken de ola ki bu dedikleri gündem edilirse o zaman kendini savunabilsin diye bazı ihtiyat cümleleri koymadan gitmedi:

"Tabi, biz partimize bağlıyız, partimiz ne derse onu yaparız değil mi heval Korkmaz?"

"Doğru heval."

Yarın onun aleyhine bir gündem oluşursa eğer, "Ben genç bir savaşçıya partiye bağlılığı öğütledim" diyecekti, "bunun daha ötesi olur mu?" Ama parti yanlışsa bizi de yanlışa götürüyor demekti bu aynı zamanda. Ustaca kurmuştu cümleyi.

Akif, Gabar'ın Zivinga Şikaka köyünden katılmıştı gerilla saflarına. Köy, alanda PKK'ye samimi bir şekilde ve genişçe kapılarını açıp, bir üs durumuna gelen bir yer olduğundan tanınan ve çevrede itibarı olan bir köydü. O baharda Mela Bedri'nin askerler tarafından vurulması, "şehitlik mertebesi" bağlamında köyün bu itibarını daha da arttırmış ve PKK nezdinde daha saygı görür bir yer olmuştu.

Akif, 1983 yılından beri, amcası oğlu Ferhanê Sor ile PKK'yle ilişkideydiler. Köydeki genel etkiyi yapan Mela Bedri, genç olarak onların da PKK taraftarı olmasında rol oynamıştı. Amcası oğlu Ferhanê Sor, ne kadar saf ve sade bir kişilikse, tersine Akif de bir o kadar karışık ve biraz da gençliğin etkisiyle havai bir özellik kazanmıştı.

Pansumanı yeni bitirmiş olan Saadet ile Doktor Cihan sırtlarını bir kayaya dayamış konuşuyorlardı. Bu sırada Akif kayanın arka tarafında görünmeyen bir köşede küçük cep aynasını çıkartıp, oradaki küçük bir parça sulanmış karda eline su topladı ve bir nebze jöle etkisi yapabilmesi için saçını ıslatıp taradı. Sonra, kendi kendine "Bu, Güney'den yeni gelmiş, Avrupa'dan katılmaymış, bir görelim hele" deyip, havalı bir şekilde kadın gerillaların yanına geldi.

"Merhaba arkadaşlar, nasılsınız?"

"Sağol heval, sen nasılsın?"

"İyidir valla, bu dağlarda insan ne kadar iyi olabilirse? Hih hih hih hih!"

Her iki kadın gerilla, konuşmasından gülüş tarzına kadar rahatsız olmuştu yeni gelenden.

"Niye heval, iyiyiz işte dağlarda, en iyi buralarda olacağız."

"Tabi tabi, elbette. Biraz zorluklar var ya hih hih! Bu bir gerçek işte, ondan diyorum, bir gerçeğimiz yani."

"Olsun, olur tabi o zorluklar da."

"Evet, tabi haklısınız."

O sırada İsrafil, hafif topallayarak oradan geçiyordu. Ayağındaki hafif topallama doğuştan vardı. Akif ona bakıp güldü ve kadın gerillalara göz işareti ile İsrafil'i göstererek ekledi,

"Senin ne işin var bu dağlarda ki?"

Bu söz üzerine Saadet ile Doktor Cihan ona sert bir şekilde tuhaf tuhaf bakınca,

"Yaşı ilerliyor, hem ayağında da sorun var, yapamaz yani. Hih hih hih! Ona da "Çarpık İsrafil" mi demek lazım yoksa? Ha ha ha ha ha! Ha ha ha ha ha! Böyle eski, pek bir iş yapamayan biri var, biz ona arkadaşlarla "Pehlivan Ersin" adını takmışız. Hih hih hih hih! Malatyalı. Yaşı ilerliyor, bir şey becerebildiği de yok, bir de üstelik kendisini de bir şey zannedip herkesin önüne geçmek istiyor. Ondan bu ismi bir arkadaş taktı ona. O bela bir arkadaş, başkalarına da isim takıyor. Deşta Lalalı Metin arkadaş da biliyor, bildiğim kadarıyla o da böyle isim takmaktan hoşlanıyor."

Saadet, çok ciddi biriydi, Akif'in daha fazla konuşmasına dayanamadı. Elini ona doğru tutup üstüne yürüyerek,

"Sen ne diyorsun arkadaşım?! Sen ne diyorsun!? Arkadaşlara isim takmak da nedir? Bu kadar ahlak dışı, bu kadar lümpence, bu kadar insanlık dışı bir şey daha olabilir mi? Nasıl insanların kişiliklerini öyle rencide edersiniz? İnsan düşmanına bile yapmaz bunu. Çünkü o bir insan, bir kişilik itibarı var. Düşmanındır, en fazla git öldür, ama onu öyle

rencide etmek de nedir? Herkesin arkadaşları var, ailesi var, sosyal çevresi var. Bırak düşmanı siz bunu bizim arkadaşlara yapıyorsunuz ya! Bunlar yoldaşımız. Partimizde öyle bir şey var mı hiç? En ağır bir şekilde cezalandırılır böylesi bozgunculuklar. Senin arkadaşın, yoldaşındır be! Yaşlıysa ne olmuş? Bu yaşta dağlara gelmişse ona saygı duyacak, önünde eğileceksin. Bazı şeylere güç getiremiyorsa, insan halidir, anlayışlı karşılayacak ve ona yapabileceği işleri vereceksin. Hataları, hatta hafiflikleri, suçları bile varsa, onu eleştireceksin, gerekirse ceza vereceksin, olmadı örgütten bile çıkarabilirsin. Ama ona karşı öyle gayri insani ve ahlaki yaklaşımlar yapmak nedir? Böyle yapanlara aslında en ağır cezayı verip rezil etmek lazım!"

Akif iyice şaşırmıştı. Hiç beklemiyordu böyle bir tepkiyi. O her zaman birçok ortamda bunu yapıyor, aksine nerdeyse herkes buna gülüyor, hoşuna gidiyordu. Bu iki kadın gerilla niye böyle farklıydı? Girdiği şokun etkisinden kendisini kurtararak ofansif bir cevap vermek istedi:

"Niye onlar da öyle kendilerini değişik göstermesin, hak eder tabi o zaman."

Bu sefer Doktor Cihan kendini tutamayarak sözünü kesip ona cevap verdi:

"(Çok sertçe) hayır öyle değil! Hatası varsa eleştir, arkadaşın dediği gibi gerekirse ceza ver, partiden at. Ama diğeri hayvani bir şey. İnsanları bitirmeye ve yıkmaya yönelik bir sorumsuz yaklaşım. Son derece iktidarcı, hâkimiyetçi bir tutum. Kişiyi ezme ve egemenlik altına alma olayıdır. Kişiler üzerinde terör estirmek demektir. Ve bunu yapan kişiler gerçekten gelişen insani değerlerle alakası olmayan, orta çağda kalmış kıskanç ve hasta kişiliklerdir. Özentili-hasta kişiliklerdir bunlar."

Bunları demesiyle Akif, önce sarardı, sonra kıpkırmızı oldu, sonra da siyaha kesti. Ama bozuntuya vermek istemedi. Cihan devam etti:

"İnsanlığın gelişen trendi artık pozitif enerji yaymaya dönük. Savaş-çatışma değil, barış ve dayanışma, yardım severlik. Karşındakini iğrenç ihtiraslarınla kahredip bitirme değil, o güzel ortak yaşam ülküsüyle yaşatma, kazanma ve büyütmeye dönük. Hele parti içinde bunu yapanlar, düşman kişiliklerdir. Mücadeleye karşı dıştan kendini partili gibi gösterirken, gerçekte içten karşıtlığı, örgütü yıkmayı ya da zarar vermeyi yaşayan art niyetli öğelerdir. Çünkü örgüte katılan kişi düşürülmez, aksine yüceltilir. Bu saflara gelen kişi, o en değerli şeyini, hayatını ortaya koyarak, az veya çok, iyi veya kötü, yaşamını feda ederek mücadeleye bir katkı sunmak için geliyor. Ona böyle bir kötülüğü yapmak, bu kutsal davaya da düşmanlık ve düşkünlük demektir."

Bu son sözler, Akif'i anında ürküttü. Çünkü önemli ölçüde onun gerçeğini dile getirmişti. Bunlar örgüt içinde, yavaş yavaş, Deşta Lalalı

Metin gibi kişilerle birbirine yakınlaşarak bir grup gibi ortaya çıkıyorlardı. Merkezi öğelerden ise Sarı Cemal'i kendilerine yakın görüyorlardı. Ortak noktaları, az-çok okumuş taşralı-köylü gençler olmalarıydı; örgütün eski aydın kadrolarını kendilerine rakip sayıyorlardı. Kariyer tutkuları önünde en çok eski PKK'lileri engel olarak gördüklerinden, onlara karşı bir duruş sergileyip gözden düşürmeye, itibarsızlaştırmaya çalışıyorlardı. Ayrıca, Akif, içine girip pişman olduğu bu devrim "bela"sını onların başlatmış olduğunu düşünerek eski kadrolara belli bir hınç besliyordu. Kadın gerillalara yaklaşımının ters teptiğini görünce, yine sırıtarak,

"Herhalde yanlış anlaşıldım, sonra tekrar konuşuruz" deyip, oradan yüzü iyice bozulmuş halde ayrıldı.

***

Selim, Sarı Cemal'in toplantı öneren notunu aldıktan sonra "Uygun bulduğunu" içeren bir not göndermiş, yanındaki küçük gerilla grubuyla, merkezi toplantı için Kato Xelîla[47] aşağısındaki Garîç köyü zozanlarına gelmişlerdi. Bu küçük grupla Pervari'ye bağlı Hosyan köyünün mezrası olan Holê ormanlarında, daha önceden saklamış oldukları, 15 Ağustos Eruh baskınında ele geçen bir kısım silah ve cephaneyi çıkarıp temizlerken baskına uğramışlardı. Baskında, Xişman elinden yaralanmıştı. Aceleyle silahları saklayıp, Masîro suyunu geçerek dağ köyü Qalê zozanlarına gitmiş ve orada 2 gün kadar kalmışlardı. Operasyon genişleyince, Qale köyünden grup üyesi Xişman onları Tehtê Nêriyan'a[48] götürmüştü. Tehtê Nêriyan, çok sarp ve hep kayalıklardan oluşan bir yerdi. Buraya sadece yaya yolu vardı. Zorlu ve karmaşık bir arazi olduğundan ancak oraları tanıyanlar yol çıkarıp gidebilirdi. Akşama kadar orada kaldıktan sonra, kendilerini aşağıdaki Gariç köyüne bırakmışlar, ardından da köyün hemen arkasındaki zomlara ulaşmışlardı. Gariç köyüne ait olan bu zomların bulunduğu yaylak, Kato Xelîla Dağı'nın aşağısı oluyordu.

Garîç köyü ile Qalê arası yaya 2 saat kadar vardı, Selimlerin gidip akşama kadar kaldığı sarp Tehtê Nêriyan kayalıkları bu aradaydı. Qalê köyü, Pervari köyüydü. Ama, bu mezranın bağlı olduğu Hosyan köyü, resmiyette bir Pervari köyü olsa da günlük yaşam açısından, Omyanus, Aqêr ve oradaki diğer bazı yerler gibi bir Bestler köyü sayılıyordu. Garîç, hepten meşe ormanıydı, ama qalê köyünde durum tersiydi. Burada yalnızca köylülerin kendisinin ektiği bazı kavak, kayısı gibi ağaçlar vardı. Fakat köyün altında meşe palamudu, mazı ve daha farklı ağaçları barındıran ormanlar vardı. Suyun kenarında da ceviz ağaçları vardı.

Selim ve küçük grubu iki gün kadar Garîç zozanlarında kaldıktan sonra, daha önceden Kato Xelîla Dağı'ndaki noktaya gelmiş olan Agît

inip yanlarına gitti. Agit, Sarı Cemal'in toplantı öneren notunu alınca biraz heyecanlanmış, Öneriyi "Uygun bulduğunu" içeren bir not yazıp Cemal'e gönderdikten sonra birliğiyle birlikte hareket edip toplantı yerine ulaşmıştı. Ayrıca kısa bir not da Abbas'a göndermişti. Notun başında "Hoş geldiniz" deyip söz konusu gelişe dair memnuniyetini ifade ettikten sonra, Botan'da yılın ilk yarısında yaşananları Abbas'ın eleştirdiğini bildiği için, "Gücüm bir birliği korumaya ve ancak bunları yapmaya yetti" diye eklemişti. 'Güç yetirememe' deyimiyle o da Selim'in yetkici-bireyci tarzına gönderme yapıyordu. Son ayrıldıklarında Abbas, özellikle tüm gücün doğru görevlendirilmesi ve korunması üzerinde durmuştu. Agit hiç unutmadığı bu sözleri kısaca yanıtlamış oluyordu.

Agit'in üstünde yine gök mavisi Kurdi takımı vardı. Kefiyesinin kenarlarını, biraz kalınca, ama kısa iplik gövdeler üzerinde salınan saçaklar süslüyordu. Her zaman sağdan sola doğru yatılı kalmasına dikkat ettiği saçının öndeki perçemi bu sefer yayılı bir şekilde alnına dökülmüştü. Nedense alışkanlığına ters bir şey olarak elini atıp sola doğru yatırmıyordu.

Selim'in de üst-başı nizamiydi: Bal rengi bir keten gabardin Kurdi elbise üzerindeydi. Siyah şûtikını sıkı bağlamış, çift kol Rus yapımı kalaşnikovunu omuzuna atmıştı. Tokalaşmak için elini Agît'e doğru uzattığında, silahının alev gizleyicisinin sivri tepesinde güneşin yakıcı ışınları, göğe doğru kaldırılmış bir başındaki gibi parlayıp söndü. İkisini boyu birbirine yakındı, karşı karşıya durduklarında bir çeşit simetri oluşmuştu.

Birlikte bir gün kaldıktan sonra, Selim 6 gerilla ile birlikte yukarıdaki gerilla noktasına çıkarken, Agît, Propagandacı Kemal ve Xişman orada kaldılar. Xişman'ın yarası pansuman edilmiş, biraz iyileşmişti. Bu gerilla üçlüsü kendi halinde takılmaya başladı. Akşamları, bazen Gariç köyünün zom'larına gidiyor, bazen de Gariç'e yakın bir yer olan Eçkanis'ın zomlarına. Burası da gerillaların dayandığı köylerden biriydi.

Çoktandır Agît'in kafasına bir şey takılmıştı. Belki yanılıyorum diye, bir süre sesini çıkarmamış, kanısını kesinleştirmek istemişti. Kafasındakini kesinleştirdikten sonra bir süre de bu konuda aklına geleni "Acaba yapayım mı bunu, yoksa yapmaya gerek yok mu?" diye kararlaştırma sürecine ayırmıştı. Sonunda kesin kararını da vermişti: Bu köylülerin yaptığı yeterdi artık. Hayata geçirmeliydi düşündüklerini. Çekinmeye veya endişe duymaya hiç gerek yoktu. Çünkü kendisi dayanamıyordu artık, arkadaşları da öyleydi. Onlar da insandı nihayetinde! Bu köylü dostlar da ne kadar acımasızdı!

Hemen Propgandacı Kemal'i otoriter bir sesle,

"Kemaal!" diye çağırdı.

Kemal korkmuştu biraz, "Yine bir şey mi oldu?" diye geçirdi içinden ve "Buyurun Heval" diye cevap verip, silahı temizlemek için namluya sokup çıkardığı, ucundaki deliğe bez takılmış harbiyeyi elinden bırakmadan komutanının yanına koştu.

Agît, gamzelerini anlık çizen bir tebessümle,

"Gel hele heval, gel" deyip, oturduğu yerden ona doğru yükselerek bir şeyler söyledi. Propagandacı Kemal ciddiyetini tamamen takınarak,

"Olur heval, hiç merak etmeyin, bu işi de hallolmuş bil" diyerek ondan ayrıldı.

Az sonra akşam olunca yine her günkü gibi Eçqanis köyünün zom'una yöneldiler.

Kapısına keçi kılından elde yapılmış kalın bir siyah örtünün çekili olduğu çadırdan içeri girdiler. Ev sahibi Agît'i en üstteki çivit mavisi kalın yün döşeğin üstüne alırken, diğer iki gerillayı da sağ yandaki mısır rengi kalın döşeğe buyur etti. 12 yaşındaki, uzun kumral saçlarını arkadan iki örük edip her birine sarı renkli iki kurdele takmış olan bir kız çocuğu, aceleyle yıkadığı yüzünü henüz kurulayamadan gelip misafirlerin sırt kısmına kalın yastıklar koydu. Daha 5 dakika geçmeden hemen çaylar getirildi. 5 dakika da çayla eğleştiler ki, 35 yaşlarındaki uzun boylu ve kaytan bıyıklı ev sahibi, eşi ve kızlarına dönerek,

"Haydi, çabuk çabuk arkadaşların yemeklerini getirin, çabuk!" dedi.

Evin kadını ve kız çocuğu hızla yerlerinden fırlamışlardı ki, daha onlar ayakta iken, Propagandacı Kemal hemen müdahale edip,

"Yo yo, acelemiz yok, bekleyebiliriz, zaten kalacağız biraz. Hem Agît arkadaş da hasta" dedi. Kemalin bunu demesiyle ev sahibi, beklemediği bir şey olduğundan, hiçbir şey diyemeden yerinde öyle apışıp kaldı. Sadece "Hım! Hım!.." etti. Bu sırada Agît, kafasını önüne eğmiş için için gülüyordu.

Çünkü her zaman böyle diyorlardı, sonra önlerine hemen pratik yiyecek olarak peynir, jajî, yoğurt falan indiriyor, "Misafir umduğunu değil, bulduğunu yer" deyimine uygun olarak sofraya konulanı yiyip gidiyorlardı. O zomlarda bazı aileler, daha çok, operasyonlar ortamında gerillaların evlerinde oturması çok tehlikeli olacağından, misafirleri çabuk yolcu etmek için hep böyle yapıyordu. Sınırlı bazı aileler de fazla masrafa girmemek için bu yola başvuruyordu. Agîtler de bir gün bile ağız tadıyla sıcak bir yemek yemeden, hem de biraz da mecburen tekrar dağa doğru yola düşüyorlardı. Artık bu, Agît'in canına tak ettiği için, gündüz onunla konuşarak, hiç olmazsa bu sefer ağız tadıyla bir yemek mideye indirmek için böyle bir plan yapmıştı.

Bu sırada ev kadını ayakta ters ters kocasına bakıyordu. 30 yaşlarında orta boylu bir kadındı. Kenarlarına sarı kırmızı mavi renklerde

boncuk dikilmiş tatlı bir fıstık yeşili ince tül eşarbını başına sıkı bir şekilde sararak, uçlarını götürüp arkada saçlarının altında birbirine bağlamıştı. Ev içi rahat bir bağlama şekliydi bu. Tombul yüzlü kadının dalgalı saçları, alın kısmında üste doğru kıvrılmış halde epeyi kendisini gösterirken, arkada ise kıpkırmızı kınalı halde, bir atın yelesi gibi eşarptan taşıp beline doğru kabarık halde dökülüyordu. Gözlerinde ise kırsal alanda evli kadınlara özgü aşırı katlarla çekilmiş sürme vardı.

Kadın, eşinin bocaladığını görünce içinden "De git haydi, ben on defa dedim öyle yapma, ayıptır. Arkadaşlar bir kere sıcak yemek yesinler." Arkasından,

"Oo, çok güzel, ben de arkadaşlara bu gece güzel bir yemek yaparım" dedi. Sonra hiç beklemeden, kızına eliyle "Kalk kalk!" işareti yaparak birlikte mutfağa yöneldiler. Son anda yolda giderken dönüp Agît'e sordu:

"Heval Agît, 1-2 saat beklersiniz değil mi, sorun olmaz."

Agît artık mecburen başını kaldırıp,

"Ha, sorun değil" dedi. Gülmemek için akla karayı seçtiği belliydi. Çünkü konuşurken alt dudağı titriyordu…

Kadın gidip gündüz kesmiş oldukları oğlak etini parçalara ayırıp bolca et kavurması yaptı. Ayrıca taze fasulyeden kıpkırmızı parlayan sulu bir etli yemek de hazırladı. Yanına da bol yağlı bir bulgur pilavı indirdi. Lezzetli yayık ayranını ise bakır taslara doldurup sofraya koydu. Küçük tabaklardan birinde iri dolmalık biberleri birkaç büyük parçaya ayırıp aynı yer sofrasına dizerken, ayrıca yeşil acı biberleri de misafirlerine sundu. En son olarak iki baş koca soğanı getirip orada hemen yumruğuyla ezerek, yanı sıra yeşil soğan dallarıyla birlikte gerillaların önüne parçalar halinde koydu. Sıcak yemeklerin üzerinden buharlar kalkarken, sofra renk renk ediyordu. Gerillalar uzun süre yemeğin üzerinden kalkmayıp adeta günlerdir aç kalmanın intikamını aldılar.

Gece tekrar yerlerine geldiler. Ertesi sabah uyanıp kahvaltılarını yaptıktan sonra, Agît, Kemal'i çağırdı.

İkisi gidip bozumsu renkte düz bir kayanın üzerinde karşılıklı oturdular. Spor vaziyetini aldılar! Sonra Agît, yerden, avuca gelen yumuşak bir taş aldı ve kayanın üzerinde beyaz çizgilerle 8x8 boyutunda 64 kare çizdi. Dama tahtası hazırdı. Ardından, komutan, hemen etrafından küçücük taşları toplayıp damanın üstünde kendi önündeki 16 kareye özenle yerleştirdi. Propagandacı Kemal de cebinden bir defter kâğıdı çıkarıp ufak parçalara ayırarak kendi taşları haline getirdi.

Oyuna başladıklarında, Agît, ilk taşını ileri sürdüğünde Kemal yedi onu. İkincisini, üçüncüsünü de. Bu, Kemalin çok hoşuna gitmişti, gülmekten kendini alamıyordu. Az daha böyle gitti. Sonra komutan, bir taş

daha ileri sürüp bu sefer üst üste üç taşını yedirince arkadaşı gülmekten bayılacak gibi oldu. İçinden "Bu Agît arkadaşın da süper bir komuta zekâsı olmasına rağmen, basit bir oyunda hiç kafası çalışmıyor, hayret!" diye geçirmişti ki, rakibinin tek taşla kendisinin bütün taşlarını bir zincir gibi bir seferde yediğini görünce, kriz geçirecek gibi oldu. İki taşı kalmıştı, onları da Agît, ikinci bir hamlede yedi. Kemal bir türlü inanamadı buna. Öfkesinden defalarca yeniden oynadı, ama her seferinde benzer bir şekilde yenildi. Son seferde, rakibi, en sona kalan tek taşıyla onun çok sayıdaki taşını yiyip oyunu bitirmişti. Propagandacı Kemal, çökmüş bir ruh haliyle Agît'e bakarken, komutanı ona,

"Buna 'savaş stratejisi' derler Kemal. Öğren. Düşmanını sevindirip umutlandıracak ve tuzağına çekeceksin. Şimdi sana yaptığım gibi önce altını oyacaksın, ona gerekirse küçük yengiler ve tavizler vererek, saflarını bölüp parçalayacak, birbirinden koparacak, sonra işte o stratejik saldırıyı yaparak işi bitireceksin. Dağınık ve savunmasız kalan düşman senin karşında hiçbir varlık gösteremeyecektir artık."

Kemal de,

"Anladım heval, askeri zekâ bu işte" dedi.

***

Abbas, bir müddet Pîro Dağı'nda kalıp, Agit ve Selim'den olumlu cevabı aldıktan sonra "Artık gidebiliriz" diyerek Sarı Cemal ve Ebubekir'le birlikte toplantı yerine gitmek üzere yola çıktılar. Dersimli Kemal ile Sert Hâkî dışında başka gerillalar da vardı grupta. Ahmet Rapo ile Rojhat, her ikisi de araziyi iyi tanıdıkları için grubu götürüyordu.

O zaman gerillanın genelde yiyeceği peynir, keşk, mirtoxe türü şeylerdi. Eğer bir yerde birkaç gün üst üste kalsalardı, orada köylülerin bostanından domates, patlıcan, salatalık, sivri biber, dolmalık biber, yeşil soğan gibi sebzeleri koparıp menüye katıyorlardı. O da bahçe-bostanlar her yerde bulunmuyordu. Örneğin, Herekol, Kela Memê gibi zozanlık dağlarda olmuyordu bunlar; daha çok aşağı köy mahalline indiklerinde bu nimete kavuşuyorlardı. Yoksa daha çok peynir, keşk, mirtoxe'ye talim devam ediyordu. O da biterse bazen birkaç gün aç bile kalıyorlardı.

Grup kendisini hiç de zorlanmadan usulca Pîro Dağı'ndan aşağı Ramûran'a bıraktı. Oradan Mergûmar'a ulaştılar. Sonra da Herekol Dağı'nın altında bir yerde bir gündüz kaldılar. Ertesi akşam hazırlıklarını yaparak tekrar yola koyuldular. Bir gece, ünlü Evrex Kalesi'nin çevresindeki bir köyde kaldılar.

Grubun yönü Ewrex Kalesi ve Kor Qandîl tarafınaydı. PKK militanları daha 1982-83 döneminde ilk Botan'a ayak bastıklarında bu alana da

gidip gelmiş ve giderek taraftarlarını arttırmışlardı. Kiçî aşiretinden "Pilingê Kiçî" de 15 Ağustos döneminde bu yöreden gerillaya katılım yapan gençlerden biriydi.

Kor Qendîl Dağı, Ewrex Kalesi, Hosyan Köyü Bestler'e yakın yerlerdi, ama aslında Pervari'ye ait alanlardı. Diğer ünlü yaylalar Feraşin ve Çemê Karê taraflarıydı. Buralar, her taraftan köylülerin yaylaya çıktığı yerlerdi.

Yörede Ewrex Kalesi ünlü bir geçmişe sahipti ve bu nedenle Botanlılar tarafından saygıyla yaklaşılıyordu bu ada. Kalenin ünü Bedirhan Bey isyanından geliyordu. Bu kalede son yenilgisini alan Bedirhan'ın Botanlı torunları, onun anılarıyla büyüyerek şimdi ayağa kalkmış, geçmişin yarım kalan hesabını kapatmak istiyorlardı. "Tarihimizde yaşanan bütün isyanların rövanşını alacağız!" diyen komutanları Agît'in arkasında saf tutmuş, ne Türk askerlerinin sayı ve teknik-silah bakımından mukayese edilemez üstünlüğüne ne dağın kahredici zorluklarına ne de bazılarının daha bıyıkları bile terlememiş o genç yaşta hayatı kendileri açısından kilitleyip anahtarı çölün ortasına atmalarına ciddi bir itirazları olmadan nereye kadar giderse yürüyeceklerdi.

Yörede Pervari için esas ismi olan "Xisxêr" diyorlardı. Çok güzel bir tuz elde ediliyordu buradan. "Kara" denen bir alanda bol tuzlu bir pınar akıyordu, akan bu su yerdeki havuzlara doldurularak ayrıştırma yöntemiyle tuz elde ediliyordu. Ayrıca Zap suyuna yakın olan Tirvanış köyünde de aynı şekilde tuz çıkarılıyordu. Orada da tuzlu bir su vardı, Pervari'dekinden farklı olarak bu su koca kazanlarda kaynatılarak tuz sağlanıyordu.

Bir gece tuz çıkarılan köyün yakınında kaldılar. Sabah erken güneş doğarken gidip zorlanmadan Masîro Çayı'nı geçtiler. Baharda yüksek yaylalardan eriyip gelen kar sularıyla iyice coşup kimseye yol vermezken, şimdi artık epeyi azalan suyuyla bir gelin gibi süzüle süzüle yol alıp gidiyordu. Zirveleri, adeta gökyüzündeki meleklerle randevulaşmışçasına yükselip ta nerelerden görünen Tehta Reş'i, bir bedenden inip giden kan damarı gibi ikiye ayırıp gidiyordu. Gerillalar suyu kesip geçerken bir cam gibi masmavi berraklığına uzun bir süre şaşıp kaldılar. Öyle ki, çayda çok sayıda olan balık, suyun içinde, birbiri üzerine istif edili, tamburlanmış parlak taşlar gibi duruyordu. Abbas, ilk defa gördüğü için, söz konusu manzaraya dikkatli ve hayranlıkla baktı. Her gördüğü yeni güzellik kendini şaşırtıyordu.

Günlerdir yorgun halde yol alan gruba, yüksek tepelere vuran güneşin ilk ışıkları adeta hayat veriyordu. Yol aldıkça başını hiçbir zaman eğmemiş olan Kürt dağları onlara dik durma ve direnme geleneğini her dakika yeniden aşılar gibiydi. İşte, bütün heybetiyle göze çarpan Kor

Qendîl Dağı, dar ve yüksek yapısıyla adeta bir kule gibi yükseliyordu. Tarihte Kürt direnişçilerine başları derde girdiğinde kucak açmış olan bu dağ, şimdi de başka şeyleri olmadığı için yüreklerini masada ileri süren bu gençlere seslenir gibiydi.

Savaşçılar hayvan yolunda randevu noktasına doğru yol alıp Kato Xelîla'ya ulaştılar. Toplantı için iyi bir yer belirlemişti yönetim. Çatışma için uygun bir araziydi. Bu dağ aynı zamanda Çatak'ın karşısına düşüyordu. Herhangi bir durumda birçok tarafa geri çekilme yapılabilirdi.

Grup uygun bir yerde mola verince, gerillaların her biri bir hayale daldı. Korkmaz, ilk olarak geldiği bu araziye baktıkça hayretler içinde kalıyor, pek fazla yer görmemiş olduğundan ancak gördüğü yerlerle karşılaştırmasını yapıyordu:

"Kor Qendîl'in, Kato Xelila'nın şu arazisine bak ya, aynı Zap, Komata gibi, öyle sarp ki! Örneğin, Qeşûra mıntıkası, sen de Meydan Belekê, Tûlê, Çemanê, yani Beytüşşebap, yine Uludere'nin Yekmale'si, Hedrîş, yanı sıra Xabûr vadisi, Kelha Qûmriyê, Bêgova, Hiror nasıl birlikte, bir savaş için muazzam stratejik bir araziyi oluşturuyorsa buralar da aynen öyle. Botan'da Gabar, Herekol alanı da böyle. Kato Jîrkî de böyle sarpmış diyorlar. Güney Kürdistan'da Komata'dan yola çıksan Uludere'ye gelirsin, oradan Kela Memê'ye ulaşırsın, sonra Feraşîn'e, ardından Kor Qendîl'e, en son da Kato Xelîla'ya. Kato Xelîla Kor Qendîl'ın karşısında. Herekol Kor Qendîl'ın savunmasını yapar, Kor Qendîl de Herekol'un. Kato Xelîla da bu her ikisinin ve her ikisi de Kato Xelîla'nın. Aradan ise Masîro Çayı geçiyor. Vay be!"

Korkmaz burada durarak kendisiyle alay eder gibi kendi kendine "Ben de heval Agît gibi tam da savaş komutanı oldum ya ne kerametse!" dedikten sonra düşünce dünyasına döndü tekrar:

"Zaten arkadaşlar diyorlar, tarihte Kürt direnişleri bu sarp arazilere dayanıp kendisini düşmana karşı koruyabilmiş. İşte Komata, Zap tarafında KDP ve YNK ne zamandan beri orayı kendilerine üs seçmişler. Şimdi biz de oraya geldik. Bu Kör Qendîl, Kato, Herekol alanlarının da eski Kürt isyanlarında faydaları olmuş."

Beytüşşebap'ta bulunan Kato Xelîla'nın bir kısmı da Van'ın Şax (Çatak) ilçe sınırları içine giriyordu. İller açısından da Van-Hakkâri arasında bulunuyordu bu dağ. Beytüşşebap'ta ayrıca Kato Jîrka Dağı da vardı. Her biri orada yaşayan aşiretlerden dolayı bu ismi almıştı. Katolar bu ikisi yalnız değildi. Beytüşşebap, Hakkari, Zap Suyu tarafından yer yer kesilen bir zincir gibi uzanan bu dağların Kato Marînos, Kato Ortê, Kato Bayê, Kato Bêgirê ve Cîlo Dağı'na kadar uzanan Kato Bêgirê de Hakkari'de yer alıyordu. Zagroslar'a kadar uzanan bu dağların savaş açısından önemi şuydu: Özellikle gerila için ölüm demek olan çıplak yayla

arazilerinde çatışma ve gizlenme, barınma için avantaj sunuyorlar, kurşun ve top atışları, uçak saldırılarına karşı kayalıklar, oyuk ve mağaralarıyla doğal mevzi ve sığınak oluyorlardı. Görkemli kayalıkları, kendi başına kolay ele geçirilmez birer kaleydiler sanki. Nitekim Kato Bêgirê'nin, Büyük İskender'in Zagroslar'ı geçmesine izin vermemesi halkın dilinden düşmeyen bir anekdot gibiydi.

Labirent gibi kayalıklara sahip bu dağlardan Kato Jîrka, Beytüşşebap, Çatak ve 400 çeşit çiçeğiyle lavanta kokulu bal üreten, 2625 rakımlı meşhur Faraşin Yaylası'nı kendi kucağında birleştiriyordu. Bu sarp arazi, ancak, adını altında bulunan köylerden alan kapılardan geçit veriyordu. Bu geçit yerleri çok az bir güçle dahi tutulsaydı, her biri aşılmaz birer demir kapı gibiydi: "Deriyê Qaçê", "Deriyê Berana", "Deriyê Şekalok", "Deriyê Zerbil', "Deriyê Kewê", "Deriyê Beqê", "Deriyê Setkare."

PKK gerillaları hayvanların bile kolay yaşayamadığı bu ulaşılmaz yükseklikteki kayalıklar, mağaralar ve oyuklarda yaşıyorlar, geliştirmekte oldukları savaşın lojistik ve cephane ihtiyaçlarını kar kış demeden saklıyor ve kendilerini korumaya çalışıyorlardı.

Abbaslar noktaya geldiklerinde Agit ve Selim karşıladılar. Her ikisi de daha önce gelmişlerdi. Yoldaşça kucaklaştıktan ve hal-hatır sorduktan sonra uygun bir yere oturup birer çay içtiler. Zozanın hafif esintili ve bol oksijenli temiz havasının ciğerleri mutlulukla doldurduğu o ambiyansta köz ateşinde yapılmış gerilla çayı çok hoşuna gitti hepsinin. Çay içerken de bir süre sohbet ettiler. Abbas ile Ebubekir düştükleri pusuyu anlattılar. "Ne olabileceği" konusunda karşılıklı fikir alışverişinde bulundular. Agit "Yorgun olup olmadıklarını" sordu; yüzü gülüyor ve orada toplanmış olmalarından duyduğu memnuniyet yüzünden okunuyordu. Agit'in aksine Selim, pek belli etmemeye çalıştığı bir gerginliği yaşıyordu.

Biraz sohbet ettikten sonra Abbas, Cemal ve Ebubekir dinlenmeye çekildiler. Agît de grubun diğer üyeleriyle ilgilenip sohbet etti. Agît'in özellikle Dêrsimli Kemal ile olan samimi arkadaşlığı hemen göze çarpıyordu. Dêrsimli Kemal'in bir sorusu üzerine,

"Elbette karakol da vurmalıyız ama şimdilik asker sayısı en az olanları hedeflemeliyiz. Yoksa Gûndikê Mele karakol baskınında olduğu gibi istediğimiz sonucu almayabiliriz" dedi.

Savaşçılardan ise birbirini tanıyanlar sıcak bir sohbete girmişti. Korkmaz, eskiden tanıdığı Xişman ve Resul ile eski günleri konuşmaya başlamıştı bile.

Yöneticilerin hepsinin sakalları yine epeyi uzuncaydı. Erdal'ın üzerinde, henüz örnek kabilinden dikilen sarı HRK üniformaları vardı. Savaşçı yapısının giyimleri ise rengarenkti: Bazıları Kurdi takım, bazıları

HRK üniformasıydı. Kadın gerillaların bazıları Kurdi takım giymişken, bazılarının da sadece şalvarı Kurdi olup, üstüne çeşitli renk ve biçimde sivil gömlek giymişlerdi. Agît'in silahının herkesinkinden faklı olması, kalabalık grup içinde dikkati çeken başka bir hususdu: M-16!

Yeni gelen gruba öğlen yemeği olarak verilenler uzun süredir aç olan gerillaları hayal kırıklığına uğrattı: Peynir ekmek, domates, salatalık ve çay! Hepsi mideleri dolsun diye sofranın başına oturdu. Ama Agît'in onlara bir sürprizi vardı. Biraz daha zaman geçmesi gerekiyordu.

Nihayet ikindi vakti, iki genç gerilla gülerek ve tere batmış bir halde, tüyü kırkılmış mor bir koyunla geldiler. Noktadakilerin hepsinin yüzü gülmüştü. Bu sefer güzelce et yiyecek ve karınları iyi bir doyacaktı. Agît, arkadaşlarının ta Güney'den, uzun yoldan geldiğini ve pusuya düşüp yıpranmış olabileceklerini düşünerek bir ziyafet çekmek istemişti onlara.

Ahmet Rapo, bir savaşçının yardımıyla hayvanı hemen yere atıp diziyle üstüne çökerek ayaklarını bağladı ve sonra kafasını kesip gövdeyi bir kaya yarığına astı. Biri, ağız kısmı geniş, kül rengi ve iç kısma yerleştirilmiş sağlam bir emniyet sistemi olan katlanır bıçak, diğeri ahşap saplı, 18 santimi namlu kısmı olmak üzere toplam 30 santim uzunluğunda, sırtı testere dişli, "S" harfi benzeri çok hafif kıvrımlı ve sivri uçlu bir hançer gibi çelik bir bıçak olmak üzere iki bıçağı eline aldı. Önce iki bıçağı alışkanlık olduğu üzere ağızlarını birbirine sürerek keskinleştirdi, sonra avcı bıçağını hayvanın karın kısmına atarak deriyi boydan boya yardı ve derisini yüzmeye başladı. Ardından da onu parçalara ayırarak kaplara koydular. Hepsi toplam 10 dakika ancak sürmüştü.

"Ne kadar lezzetli bir şey!" diyordu ağzını iştahla şapırdatarak Rojhat, Ahmet Rapo'ya, "eline sağlık."

Ahmet Rapo, arkadaşlarını doyurmanın ve aldığı övgünün memnuniyetiyle "Sağol heval, afiyet olsun" deyip, Rojhat'ın yanından geçip ateşe doğru gitti.

Agît, yemeğe oturmadan önce, küçük tarağını cebinden çıkardı. Her zamanki gibi tarağı yanlardan arkaya doğru vurdu, sonra ön kısımdaki saçlarını sağdan sola doğru tarakla yatırıp eliyle düzledi. İşi bitince de tarağı tekrar cebine koyup, elini çabucak yıkadı ve ortak sofranın başına oturdu.

Agît, hızla yemeğini yiyip kalktıktan bir süre geçmesine rağmen, Dêrsimli Kemal, Erdal, Sert Haki ve diğer bazı gerillalar halen sofranın başındaydı. Çayını bile içmeye başlamış olan komutan, bunu görünce gülerek onlara,

"Siz ne kadar acıkmışsınız ya? Yoksa grup olarak yemek bulup kendinizi doyuramıyor musunuz?" dedi.

Bu lafa kimse cevap vermedi, herkes yemeğe devam etti. Agît'in yer yer şakalar yaptığını biliyorlardı. Ama yine de genç Korkmaz utandı, kızardı ve ayıp olmasın diye iki lokma daha alıp sofradan kalktı. Komutanı ne kadar "Ya şaka ettim, yemeğini yesene!" dediyse de o kalkmıştı artık.

***

Ağustos ayının onu civarıydı. 15 Ağustos 1984 günü gerçekleştirilen Eruh ve Şemdinli eylemlerinin üzerinden tam bir yıl geçmişti. Yıl boyunca Kürtlerin ve Türkiye'nin en çok konuştuğu bu eylemler ve onu gerçekleştiren PKK Gerillası olmuştu. Bu, gurur verici yeni bir durumdu. Fakat 1985 kış ve bahar sürecinde gerilla fazla kayıp vermişti; özeleştiri ve düzeltme gerektiren bu durum herkesi düşündürüyordu.

Aralık 1984 toplantısını yapan ülke içi merkezi yönetimden beş kişi hazırdı. Hasan şubatta yaralı esir düşmüş, diğer iki üye de başka alanda görevlendirilmişti. Toplantıyı hazır olan beş üye yapacaktı. Aslında kış ve baharda yaşanan olumsuzluklar böyle bir toplantıyı gerektirmiş, Abbas da Ebubekir ile tartışarak bu toplantıya karar vermişti. Yaşanan sorunların çözümünün ancak böyle bir toplantıyla olabileceğini düşünmüştü. Güney Kürdistan'daki örgütlenmeyi yeni duruma göre yeniden düzenledikten sonra da Ebubekir ile birlikte Botan'a geçmişti. Botan'daki durumun ve tüm Kuzey çalışmalarının da bu toplantıda yeniden düzenlenmesi gerekiyordu.

Dağda gereken güvenlik tedbirlerini ve yaşam düzenini örgütledikten sonra, arazide uygun bir yer ve küçük bir düzlük bularak, 15 Ağustos Atılımının birinci yıldönümünde ülke içi merkezi pratik yönetim toplantısına başladılar. Abbas, toplantıyı başlatıp şehitler için bir dakikalık saygı duruşu yaptırdı. Şehitler için saygı duruşu, yerine getirilmemesi için hiçbir gerekçenin kabul edilmediği bir teamül haline geliyordu gerillada artık. Her çalışma alanı ve birim kendi nizami toplantılarına başlarken hayata geçirmek zorundaydı. Bu, çoğu genç gerillalara sürekli bağlı olduğu değerleri hatırlatıyor, onları biçimlendiriyordu.

Hepsinin silahı en fazla bir metre kendisinden uzaktı. Rahatsız olan bir kişi dışında hepsinin kütüklüğü belinde, sıkıca bağlanmıştı. Etraflarındaki arazi kayalıktı ve gevenler çevreye serpilmişti. Az ötede solgun görünüşlü kırmız meyveleriyle bir kuşburnu ağacı duruyordu. Abbas, başında Botan tarzı bağlamış olduğu kefiyesi ile açılışı yaptı:

"Arkadaşlar, ağustos ortasında ve böyle bir zeminde toplanabilmemiz önemli. Aralık 1984 toplantısındaki planımızı hayata geçiremedik. Teslim olanların da bilgisiyle düşman kış ortasında planlı saldırıya geçti ve inisiyatifi ele geçirdi. Bunda bizden kaynaklanan önemli nedenler de

var. Sonuçta planladığımızı yapamadığımız gibi, hak etmediğimiz kayıplar da verdik. Elbette bu durumun nedenlerini sorgulayıp aşmamız gerekiyor. Mevcut haliyle düşmanın da daha fazla bir şey yapacağı kalmamış görünüyor. Biz kendimizi toparlayıp bazı etkili darbeler vurursak kendini geri çekmek zorunda kalır. Bu kadar yoğun gücü bu denli uzun süre arazide tutması zordur. Bunları toplantıda tartışıp gereken sonuçları çıkartacağız."

Abbas kısa konuşmaya çalışıyordu. Gök yüzündeki güneşin etkisiyle olacak ki susadığını hisseti. Su dolu çaydanlık hemen ötedeydi. Çaydanlığın kapağı olmadığı için genişçe ağzına yassı ve düzgün bir taş indirilmişti, ayrıca kulpunun bir tarafı da kırılmış olduğundan ince bir çelik telle sarıp bağlamışlardı. Abbas, su almaya uzanırken, "Buradaki arkadaşlar imkânlar ve yaşam bakımından çok zorluklarla karşı karşıyalar" diye geçirdi içinden. Oradaki bardağın yarısına kadar doldurduğu suyu içmesiyle yüzünün ekşimesi bir oldu. Tuhaf bir tadı vardı suyun. Ateş yakılarak eritilmiş kar suyuydu. Su hem tatsız geldi kendisine hem de is kokusu sinmişti kara. Başka çare olmadığı için kendini zorlayarak içti, şikâyet etmedi. Koşulları biliyordu çünkü. Genç savaşçılar sabah erken kalkıp gruba su ve çay yetiştirmek için, güneş henüz etkisiz olduğundan ateş yakarak sert karı eritmişlerdi. Sonra konuşmaya devam etti:

"Yani devrimci çalışmaları toparlar ve hızlandırırsak inisiyatifi ele geçiririz. Baharda düşmanın vurduğu darbeler kitleleri olumsuz etkilemiş olsa da bunun sonuçsuzluğu ve büyüyen devrimci çalışmalar kitleleri harekete geçirecek düzeydedir. Bitlis ve Siirt'in kuzeyinde ileri gelişmelerin yaratılması düşman hattını yıkacak, planlarını bozacak ve güneye ilişkin uygulamalarını sınırlayacaktır. Bingöl, Diyarbakır, Dersim alanlarında da etkili mücadele gelişirse, bu düşmanı daha çok şaşırtacak ve zorlayacaktır. Botan'daki gelişmeler böylece yalnız kalmayacak ve daha da ilerleme olanağı bulmuş olacaktır. Güçlerimizin dağılımı buna uygundur, sorun günlük yürütme ve yönetim sorunudur. Bu nedenle, biz, düşmanın imha çabalarını tümüyle boşa çıkarmak, bize verdirdiği zarar ve kayıpları telafi ettirmek ve lehimize doğan yeni durumu bugünden itibaren bir atılıma dönüştürmek için, toplantımızda gerekli karar ve planlamalara ulaşmalıyız. Bu toplantımız, sürece bir müdahale toplantısı olmalıdır.

"Bunun için önce bir gündem oluşturup, ona göre toplantımızı yürütelim. Zaman kaybetmeme açısından ben bir gündem önerisi sunabilirim. Birinci madde olarak, mevcut siyasi durumu değerlendiririz, ikinci madde olarak yürüttüğümüz bir yıllık savaşın durumunu ve özellikle 1985 pratiğini kendimiz ve düşman açısından geniş değerlendirmeye tabi tutabiliriz, üçüncü olarak önümüzdeki sürecin savaşını planlarız,

dördüncü olarak yeniden bir düzenleme yapabiliriz. Böyle kısa ve somut olması önemlidir. Tabi bunlar bir öneridir. Arkadaşlar da görüş belirtirse bir sonuca ulaşırız."

Abbas konuşmasını bitirince bir süre sessizlik oldu. Herkes bir başkasının konuşmasını bekliyordu. "İkinci ve üçüncü maddeleri geniş tartışmalıyız" dedi Agit. Diğerleri ses çıkarmayıp da 'Katıldıklarını' işaret edince, dört maddelik bir toplantı gündemi oluştu. Siyasi durum değerlendirmesi maddesiyle devam etmek üzere toplantıya bir ara verildi.

Ara verdiklerinde, Agît, etrafındaki dağlara bakarak, "Hey gidi günler hey! Hey Mirê Botanê, sen bu dağlarda direndin, en son ha şu yamacımızdaki Ewrex kalesinde yenildin. Önderlik, 'İnsan kaybettiği yerde kazanabilir!' diyor. Biz de şimdi senin kaybettiğin şu yenilmez dağlarda kazanacağız. Biz bu dağların dilini biliyoruz, o nedenle umutluyuz. Ama umut hamalları da olmayacağız. Zira, umut hamalları, hep zavallı bir hamal olarak kalmaya mahkûmdur. Önderliğin temel hayat felsefesi olduğu gibi, çelişkilerimizi umuda, zayıf noktalarımızı güce ve başarısız adımlarımızı hızla zafere dönüştürerek kazanacağız" dedi kendi içinden.

Toplantı tekrar başlayınca Abbas genişçe sayılabilecek bir siyasi durum değerlendirmesi yaptı. Aslında daha çok kendi dışlarındaki siyasi olaylar ve Güney Kürdistan'daki duruma ilişkin bilgiler verdi. Zira arkadaşları bu bilgileri edinememişti ve ihtiyaçları da vardı. KDP ile yapılan görüşmeler ve tutumu hakkında toplantıyı bilgilendirdi. Konu KDP'ye gelince, Sarı Cemal, "KDP ittifaktan çekilmiş, dün radyoları söyledi" dedi. Özellikle diğer sol ve Kürt örgütleri üzerine yeni bilgiler aktarıldı. Bir tür bilgi alışverişi biçiminde süren tartışmalarla bu madde tamamlandı ve akşam arası verildi.

Ertesi gün, toplantı ikinci gündem maddesiyle başladı. Abbas bu sefer önce konuşmak istemedi, içinden 'Botan pratiğinde olan arkadaşların konuşması uygun olur' diye geçirdi. Cemal ile Selim de konuşmak için birbirini gözlemeyi yeğledi. Böyle olunca, ikinci maddede ilk Agît konuştu:

"Evet arkadaşlar, Aralık 84 toplantımızdaki; 1. Eyalet olarak Botan'da gerilla ve halk hareketini, diğer eyaletlerde ise silahlı propagandayı geliştirme, 21 Mart 85'de eylem harekâtı temelinde cephe ilanını yapma ve 15 Ağustos'ta Hakkâri Merkez'de kısmi sonuca ulaşma kararları isabetliydi. Ancak doğru bir taktik planlamanın olmaması ve Ocak-Mayıs 1985 döneminde iç ihanetlerle gelişen aleyhteki olaylar zinciri, doruğa çıkmış olan isyan dalgasını, umut ve eğilimleri sekteye uğrattı. Bölgelere ulaşma başarılamadığından, Şirvan, Mutki, Sason, Bingöl ve Amed'deki gruplarımızın Merkez ile bağlantısı uzun süre kesik kalmış ve bu güçlerimiz düşman tuzaklarından kendilerini kurtaramamışlardır.

Neticede 21 Mart atılımı yapılamadı. Bunun beklentisi içinde olan kitleler, sürekli kayıp, ihanetler ve düşmanın saldırısı ile karşılaşınca, eğilim ve desteklerini geri almak durumunda kaldı."

Bu sırada Agît toplantıda çözümlemelerine devam ediyordu:

"Düşmanın bahar atılımımızı boşa çıkartmak için geri cepheyi çökertme, gericiliği hortlatma ve aşiretleri kazanma, ulaşım ve irtibat kanallarımızı kesip yol hatlarını tuzağa çevirme önlemlerine karşı biz bir şey yapamadık. (Abbas'tan yana bakarak) bu hususta ben, yeni bir durum değerlendirmesi amacıyla toplantı önerdim, ama kabul görmedi. Sorun, mücadelenin doğal gelişme seyriyle çözülmek istendi, ama o yolla sonuç alacak bir durumumuz yoktu. Planın üzerinde şekillendirildiği ortamın yitirilmesi ardından, 85 Mayıs'ında aynı tarzda uygulamaya yönelmemiz sonucu değiştiremedi. Dar bir döngü içinde gelişme sağlayamayıp, güçleri de koruyamadık. Bunu gören işbirlikçi ve kararsız kesimler, düşman dayatmasına boyun eğip milisliği kabullenerek karşımıza dikilmişlerdir. Eylemlerimiz düşman üzerinde belli bir yıpratma etkisi yarattı, bu etkiyi derinleştirmek için elbette yıpratma taktiklerine daha uzun süre başvurmak gerekmektedir. Ama düşmanın zayıf halkalarında büyük güçle sonuç alma da zorunludur. Bu taktik, mayıs ayından beri benim düşüncemde belirmiştir. Ama bunu örgüt kararı yapmada destek görmedim."

Aradan sonra Agît, daha da yoğunlaşmış bir halde toplantıya geldi. Konuşurken açıldıkça açılıyordu:

"Yani gerilla savaşımızın stratejik problemi; toplanma ilkesine gittikçe daha da önem verme, merkezi ve kolektif eylem taktiğini geliştirmedir. Düşmanın denetimini pekiştirdiği 1. Eyalet (Bugün Botan'da gücü 50 binin üzerindedir) gibi yerlerde yayılma ve aşırı güç dağılımı yanlıştır, darbe yeriz. Düşmanın güçlü savunma, yaygın operasyonlar ve çete hareketi ile abandığı 1. Eyalette, diğer eyaletlerde de düşmanın buraya yönelik akınını durdurucu gelişmelerin sağlanamadığı koşullarda, kararlaştırılan eylemsel atılım ve halk hareketi görevleri, eskiye göre nicel ve nitel açıdan daha zayıf güçler, çoğu acemi gençlerle ve eski taktiklerle gerçekleşemez. Biz bu hataları yaptık."

Merkezi toplantı gittikçe derinleşiyordu. Agît'in yoğunlaşmaları özellikle askeri konularda oturumlar için ufuk açıcı oluyordu. O nedenle herkes can kulağıyla dinliyordu:

"Örneğin, kitleleri rahatlatma, gizli üs ihtiyacını giderme ve geniş yankılar uyandırma amacıyla giriştiğimiz sansasyonel eylemler taktiği pek sonuç vermedi. Çatak şehir merkezini işgal edip bayrak diktik, Cizre, Şırnak, İdil, Hakkâri, Çukurca ve Uludere merkezlerinde eylem

ve gösteriler yapıldı, ama bunlarla düşmanı kırdan geri çekilmeye mecbur bırakamadık. O alanlar için alışılmış bir yönelim olduğundan etki alanı da yerel sınırları aşmadı. Oysa doğru taktik, siyasal etki alanımızı dolduran dağınık düşman güçlerini vurmaktı. Yine mesela biz ana birlik olarak alanlardaki güçle birleşip eylem yapmaya gittiğimizde bize gereken destek sunulamadı. Bu sorun çözülmeli. En önemlisi de eylemlerde pusu, baskın gibi belirli taktiklere takılı kalmışız. Düşman da bunu bildiğinden tedbir alıyor, eylem boşa çıkıyor. Demek, şaşırtma, aldatma, sabırla pusuya çekme, beklenmedik an ve yerde ortaya çıkıp vurma gibi yaratıcı taktik ve teknikler uygulamalıyız. Bunlar sonuç aldı. Bir de artık merkezi karargâh yönetimimizin olması zaruridir."

Bu arada küçük bir kâğıda yazmış olduğu notlarına 15-20 saniye kadar bir süre baktı. Sonra aniden simsiyah bir yakut külçesi gibi başını kaldırıp, arkadaşlarına bakarak anlatmaya devam etti:

"Kısaca, silahlı mücadelemizde edilgen bir durum yaşıyoruz. Yöntem ve taktikte amatörlüğü aşamıyoruz. 1. Eyalette esas sorun gerillayı geliştirmedir ve gerillanın esas stratejik ilkesi sürekli vurmaktır. Düşman, halkımızın, güven verici siyasal ortamda isyan potansiyeline sahip olduğunu bildiğinden, yüzbinlere yaklaşan ordu gücüyle ona saldırarak nefes alamaz duruma getirmek istiyor. Bu nedenle silahlı propaganda artık yeterli olmamaktadır. Bunu aşıp gerillaya nitel sıçrama yaptırmalıyız. Yüzlerce irili ufaklı eylemimiz var, ama ordulaşamadık, bir toprak parçasına kavuşamadık, düşmanın bir saldırısını püskürtemedik ve stratejik bir gücünü imha edemedik. İşte sorun şimdi bunları yapmaktır. Oysa biz gerillayı basit, geri karakter ile ele alıp sürdürdük.

"Örgütlenme açısından sorun artık, eskisi gibi silahlı propaganda aracı etrafında bunu geliştirme boyutunu aşmıştır. Sorun, kitleleri savaşın içine çekerek onları düşmanın karşısına dikip halk savaşı boyutunu geliştirmektir. Sınır bölgelerinde, ısrar ettiğimiz Bolşevik tipi örgütlenme yerine, bu sorun cephesel bir espri ile ele alınmalıdır. Güçlerimizi 3-5 kişilik birimler halinde yaygın bir dağılıma tabi tutan bir örgütsel kurumlaştırma tarzı kadroları emniyetsiz bir yapıda tutmuştur. Kitleler de bunu kaale almıyor ve güçlerimizi aktif savaştan uzak tutup, bürokratizmi geliştiriyor. Bu tarzda kısmen oluşturulan örgütsel bağlar korunamamış, otorite oluşturamadığımız birçok yerelde ilişkiler ajanlaştırılıp tuzağa düşürülmüştür. Oysa ezici düşman baskısı altında olan dağlık bölgelerde örgütlenme olayı bir güç ve otorite olayıdır, üs ve isyan sorunu ile iç içe geçmiştir. Çin ve Küba'da da bu böyle olmuştur."

Kısa bir ara verdiklerinde herkes üstündeki uyuşukluğu atmak için yürüyüşler yaptı çevrede. Abbas ile Selim'in ikisi de düşünceliydi. Agît, bunu fark etti ve özellikle Abbas'ın kafasındakileri okumaya çalıştı o

anki psikolojisine bakarak. Ama yılların kurdu bir politikacının renk vereceği yoktu. Yüzü her zamanki sarılığını koruyor ve özellikle düşünürken ara sıra yaptığı gibi sarı bıyıklarıyla oynuyordu yine. Selim'in vücut dili daha çok ipucu veriyordu. Bir iç sıkıntıyı yaşadığı belliydi. Ama bozuntuya vermemeye çalışıyordu. Onların da gelirken bir baskına uğradıklarını biliyordu Agît, ama bu olayın Selim'i etkileyeceğine hiç ihtimal vermedi Komutan. Her zamanki gibi hayli ince ve sararmış parmakları arasındaki sigarayı nefes aldırmadan ağzına götürüyordu. O bittiğinde pek ara vermeden madeni tabakasını çıkarıp, ipince beyaz kâğıda kırıntı halindeki yeşilimsi sarı tütünü bayağı bir ustalıkla, bir cam kanalına macun çeker gibi seriyor ve ardından her iki baş ve işaret parmağıyla tuttuğu kâğıdı, bir-iki ileri geri hareketle tütünün içine iyice oturmasını sağladıktan sonra yuvarlayıp diliyle yaş ederek yapıştırıyordu.

Agit uzun ve önemli konuşmasını tamamladı:

"Kitlelerde olan hâkim düşünce, bireysel fedakarlığa katlanarak uzun süreli bir mücadele değil, hala isyan ve karşılıklı cephe savaşıdır. Botan'da, devlet otoritesi karşısında kolay boyun eğen aşiret aristokrasisine karşı kitleler içinde otorite hareketi olunmazsa insanları örgütleyip elde tutmak mümkün değildir. Kürdistan'da ayaklanma olgusu klasik bir tarzda ele alınamaz. Şu biçimi deneyebiliriz. Sınır ilçeleri içinde en zayıf halklalar belirlenip (Mesela Uludere, Çukurca, Cûdî gibi) buralarda bu amaçla mücadele, etkin gerilla, hareketli savaş ve mevzi savaşı, silahlı miting ve gösterileri gibi taktiklerle geliştirilip, ordu güçlerinin tacizi ve temizliği ile toprak işgali hedeflenmelidir. Böylece odak ilçede alınacak başarının ardından diğer noktalara sıçramalıyız ve giderek Botan ile ülke sathına yayılmalıyız."

***

Agît konuşmasını bitirdikten sonra merkezi üyeler, noktanın pratik ihtiyaçları için, gün içinde bu sefer biraz uzun bir ara vermişlerdi. Abbas, Agît, Sarı Cemal ve Selim birlikte bir kayanın üzerinde oturuyordu. O sırada az öteden bir koyun sesi geldi. Kırpılmış kıvırcık tüyleri içinde kara bir koyun tek başına orada topallayarak dolaşıyordu. Yol gidemiyordu. Belli ki sürüden kopmuştu. Agît hayvanı görüp de biraz izleyince durumu anladı ve

"Abbas arkadaş gidip bunu getireyim, kesip yeriz, bazı arkadaşlar çoktandır et yememiş" dedi.

Abbas, önce koyunun olduğu yere baktı, sonra çok düşünmeye ihtiyaç duymadan kesin bir dille,

"Olmaz!" dedi.

"Niye ama?"

“Görüyorsun ki bizim değil Agît arkadaş, halkın malı, sahibinden izinsiz kesip yemek devrimciliğe yakışmaz.”

“Ama sahibi belli değil, bu kaybolmuş. Toplum içindeki adetlere göre, böyle bir durumda 3 sefer sahibi çağrılır. Çıkarsa malını alıp götürür, yok sahibi çıkmazsa bulan onu kesip yiyebilir, helaldir artık” diyerek, hızla iki adımda en yüksek bir kayanın üzerine tırmanıp çıktı ve yüksek sesle 3 sefer Kürtçe,

“Heyy köylüler! Bir koyun burada, kiminse gelip alsın! Kiminse gelip alsın!” diye bağırdı. Bir süre bekledikten sonra gelip Abbas arkadaşa,

“Gördün heval, biz çağırdık, sahibi çıkmadı, artık kesip yiyebiliriz herhalde” dedi.

Abbas yarım bir kahkaha atarak,

“Şuna bak ya! Çağırdım sahibi çıkmadı diyor. Bu dağ başında bu saatte sahibi olmayabilir, nerden olacak, çobandır belki bu çevreden gitmiştir artık. Senin prensibe göre, doğru, sahibi çıkmadı, ama yine kesip yiyemezsin. Onun bir sahibi vardır ve ondan izinsiz kesemezsin.”

“Ama heval Abbas, gerçekçi düşünelim: Bunun sahibi şimdi çıkmadı. Bu koyun belki biraz daha kendi kendine gider ve sahibine ulaşabilir. Ama tersi de olabilir. İşte o zaman kurtlar veya başka yırtıcı hayvanlar onu parçalayıp yer bu dağ başında. Fakat biz kesip yersek hiç olmazsa boşa gitmemiş olur, bu kadar gerillanın karnı doyar. Ha, sahibi çıkarsa deriz biz yedik ve parasını verip borcumuzu öderiz.”

Abbas yine en baştaki kararlılığıyla,

“Olmaz, nedenini sana söyledim. Yaparsak bu kötü bir alışkanlık olur hem, hem de arkadaşlara menfi bir örnek” diyerek, kesilmesine izin vermedi.

Sonra Abbas, orada duran Ahmet Rapo’ya koyunu, sürüsüne ulaşabilmesi için ileri sürüp götürmesini söyledi. Ahmet Rapo denileni yaptı. Hayvan oradaki büyük taşı dönüp gözden kayboldu.

Bu sırada orada izleyenlerin her biri, bu konuya merak sararak zihninde ayrı ayrı muhakeme etti.

“Allah Allah hangisi haklıydı acaba, Abbas arkadaş mı yoksa Agît mi? Bence Abbas arkadaş haklıydı, biz devrimciyiz, kimsenin malını habersiz ve karşılığını ödemeden yemeyiz” diyordu Kemal. Burhan ise, “Niye bırakmadı yiyelim ya? Ne sahibi, kim ki o? Sahibi bizden iyi mi sanki? Burada açlıktan kıvranıyoruz, biz yemeyelim de kim yesin? Boş versene sahibini, koyun, ondan çok bizim hakkımızdı, biz onlar için bu kadar fedakârlık yapıyoruz” diyordu öfke içinde. Ahmet Rapo tam şaşkın durumdaydı. Bir türlü ikisinden birine karar veremedi. İki yöneticisini de çok seviyor ve değer veriyordu. Onları kendisine örnek alıyor, ta-

vır ve davranışlarını özümsemeye çalışıyordu. Ama burada tam karşısında ikisi çelişkili tavır takınınca onun da kafası karışmıştı. Sonunda bir karar veremedi ve en iyisi "Her ikisi de doğru diyeyim" dedi, birkaç saniye geçince, bu sefer "Her ikisi de yanlış diyeyim yani" deyip, konuyu kafasından atmaya çalıştı.

"Tesadüflerin cilvesini kimse bilemez! Ondandır ki, şimdilik ne Abbas arkadaş haklıdır ne de Agît arkadaş. Ya da hem Abbas arkadaş haklıdır hem de Agît arkadaş. Bu ikilemi teke düşürmek için sonucunu kesin bilmemiz gerekir."

Sonuçta, çok okumuş biri ile hiç okumamış bir diğeri aynı sonuca ulaşıyor, aynı söylemi tekrarlıyordu. İkisinde de üçüncü bir yola çıkan kapı açıktı hem: Ya gözümüzle görüp koyuna ne olduğuna dair kesin sonucu hiçbir zaman bilemezsek!?

***

"Atılımdan sonra gelen kabarmayı hemen oturup değerlendirmedik, bunu 84 Aralığında yaptık ki, bu bir eksiklikti. Ben de ona katılıyorum, küçük birimleri oluşturmak yanlıştı, bunların çoğu imha oldu. Oysa onlar silahlı birliklerimizle birleştirilmeliydi."

Tekrar toplantı düzenine geçtiklerinde Selim bu yönlü konuşunca, Abbas kendisini zor tutuyordu. Çünkü gerillayı küçük birimlere ayıran kendisiydi. Sarı Cemal ile Agit'in ikisi de bu nedenle Selim'den rahatsız olduklarını belirtmişlerdi. Konuşması bitince Abbas hemen parladı:

"El insaf! Selim arkadaş bunu kime diyor? Kararımızdı ki arkadaşın Garzan'a geçmesi, ama o Botan'da kaldı. Doğru, düşman Van Gölü'nden Siirt ovasına bir hat çekerek kuzeye geçişleri önlemek istiyordu. Ama düşmandır, her zaman yapar, bizi güneyde kuşatmak ister. Bizim görevimiz de bunu aşmaktır. Yani tamam, zorlukları vardı ama arkadaş geçmek için gerekli çabayı gösteremedi bence. Hakeza Cemal arkadaşlar da Mardin'e geçemedi, bu şekilde Botan'da bir yığılma oldu. Oysa planlamamıza göre kışın eylemler Mardin'den başlayıp düşmanın elinden inisiyatifi alacaktık. Bahar'da Botan'da baskılar karşısında halk, Uludere ve Bestler'de silahını alıp dağa çıktı, kitle kabarması, bir isyan durumu ortaya çıktı, ama öncü yoktu. Cemal arkadaşlar o zaman oradaydı, ama bu önemli gelişmeye sahip çıkamadılar. Oysa tarihi bir andı. Yüzlerce insan dağda devrimin sıcaklığını yaşıyordu. Bunu değerlendiremedik ve düşman sonra durumu tersine çevirdi.

"Selim arkadaş, ilk önce Haftanin'de KUK'un adamlarına el koyup öldürmekle boş yere bizimle IKP arasındaki çatışmalara neden oldu. O kadar değerli arkadaşların şehadetinin yanı sıra bu olay bize siyasi açı-

dan da çok zarar verici oldu. Sonra, gidip Botan'da gücü rastgele düzenlemelere tabi tuttu. Arkadaşları Bahar'dan itibaren Bestler'de ikişer-üçer halde düzenledi. Bu şekilde militanlar işte günlük ihtiyaçları karşılamak için köylere gönderildi ve o kötü hava koşullarında pusulara düşüp şehit düştüler. O kadar gücümüz yönetimsiz kaldı yani. En çok kayıpları orada, Selim arkadaşın gücü verdi. Oysa mesela Agît arkadaş ondan sonra girdi, onlar derli-toplu hareket edip güçlerini korudular."

Abbas'ın ciddi eleştirileri üzerine Selim ve Sarı Cemal'in ikisi de ürktü. Durumu fark eden Ebubekir, içinden "İkisi de topun ağzında sanki, en azından birisi gider herhalde. Abbas'ın niyeti kötü. Zaten ülkeye girişinin bir nedeni de duruma müdahale edip yeni bir süreci başlatmak" dedi, uyanık bir bakışla kendi içinden.

Ara verildiğinde özellikle Selim düşünceli bir haldeydi. Eleştiri-özeleştiri mekanizması devreye girdiğinden ister istemez hepsinde bir sıkıntılı hal vardı.

Günlük sohbetlerle ara tamamlandıktan sonra ve sigaralar içildikten sonra devam ettiler.

Sarı Cemal bu yeni oturumda, biraz da Abbas'ın son eleştirel yaklaşımlarını dikkate alarak ona göre bir konuşma yaptı. İçinden adeta "O zaman herkes hak ettiğini bulsun!" dercesine belli bir tepkiyle de konuşmaya geçti:

"Her şeye rağmen kitlenin devrime olan inancında belli bir sarsılma olsa da düşman halen dilediği sonuca ulaşamamıştır. Kitleleri hayal kırıklığına uğratan baharla birlikte beklenen çıkışın henüz yapılamamış olmasıdır. Gecikmeli de olsa kitlenin umutlarına cevap verebilirsek, kaybedilen güveni tekrar sağlayabilir, bu temelde daha güçlü adımlar atabiliriz. Çünkü kitleler, düşmana karşı savaşmanın bilincine daha fazla kavuşmuştur. Ciddi bir önderlik yapılabilirse, kitlenin bu noktadan sonra düşmana baş kaldırmaması düşünülemez. Ama bu olmazsa yığınlarca çetenin ortaya çıkması da işten bile değildir. Henüz direnişin egemen öğe haline gelmediği, inisiyatifi düşmana bizzat bizim kaptırdığımız gerçeğini alçakgönüllülükle kabullenmek zorundayız. Kitlelerde veya başka olgularda günahı aramamalıyız. Yapılmamış bir devrimcilik varsa, bu tamamen bizim günahımızdır. Örgüt sanatçısı olamıyoruz. Bunu böyle kabullenmek yerine, 'kitle geridir' diyoruz. Ama geri kitlenin de bir örgütlenme biçimi vardır."

Bunu zaten çoğu kabul ediyordu, Sarı Cemal'den sonra Abbas ve Agît'in yeniden söz almasının yanı sıra Ebubekir de konuştu. Her biri merkezin durumunu kendi açısından ortaya koyup, belli bir öz eleştirisel yaklaşım yaptı. Selim de öz eleştirisel bir tutum takındı, ama bu oradakileri çok ikna etmişe benzemiyordu. Sarı Cemal eleştirilerini sürdürdü:

"İnce ipliklerle birbirine bağladığımız kanalları işletemediğimiz için birimlerimizden bir rapor bile alamıyoruz. Öyle ki sıradan bir kuryenin yakalanması bile kocaman bir parti örgütünü birbirinden koparabiliyor. Parti Merkezi ise gelişen olumsuz durumlar karşısında seyirci durumunda kalmakta, müdahalesiz duruma düşmektedir. Merkezin kendisi henüz bir kurum, bir komite haline gelememiştir. Her biri bir yerde aylarca birbirinden habersiz veya hepsi bir yerde, ama pratiğe müdahale etme şansından çok uzaklarda. İşte örgütlülüğün en temel faktörü budur. Bizde her şey talimatlarla yürümez, yürüyemez. Merkezin örgütsüzlüğü olayı yaşanmaktadır. Saptanmış bazı isimler mevcutsa bile buna merkez denilmemelidir. Örneğin, Dersim hattından bir rapor 9 ayda bize ulaşıyor, 9 ayda da talimat giderse o bölgedekiler için merkezin ne anlamı olur?"

Sarı Cemal, üst üste eleştirilerle merkezin durumunu ortaya koymaya çalışıyordu. Anlatım üslubundan açıktı ki, kendisini de bu eksikliklerin dışında tutmuyordu. Kütüklüğü, 4 kalaşnikof şarjör kılıfından oluşan, simsiyah bir deriden yapılmaydı. Keten elyafından sık örülmüş ince omuz askıları iyi ayarlandığından kütüklüğü tam bel hizasında tutmuştu. On metre kadar olan siyah sentetik liften şûtık'ı, adeta bir top kumaş gibi üstünde bayağı kalın dursa da belli ki bırakmıyordu sıkı bağlanmış kütüklük beli incitsin. Kapaklı siyah şarjör kılıfları da siyah şutik üzerinde kaybolmuş gibiydi. Sarı Cemal bir taraftan konuşuyor, bir taraftan da sağ elini kütüklüğün omuz askısını gevşek kavramış halde bir aşağı bir yukarı getirip götürüyordu. Apo'nun talimatına atıfta bulunarak sözlerine devam etti:

"Önderlik 'Pratikte olan siz değil misiniz? Elinize yetki verilmemiş mi? Yapın, neden yapmıyorsunuz?' diyor. Evet, en çok pratikle uğraşıp yetkiyle donatılan biziz. Fakat bir yığın yetersizliğimiz bir yana, merkez olarak kendi aramızda kolektivizmi işletemediğimiz için bir yığın eksiklik içerisine girmişiz. Dağınıklık, örgütün sönüp gitmesi, bolca zamanın heba olması bu nedenledir. Benim de önerim: Merkez üyelerinden birinin Adıyaman-Maraş'ta, birinin Hakkari'de, birinin bilmem nerede olması değil de bir kurum olarak Kuzey Kürdistan'ın uygun bir alanında üstlenmesi ve ülkenin birçok alanına müdahale etme gücüne kavuşmasıdır. Yoksa, yetmezlikler hep sürer, Merkez dayatıcı olamaz, olsa da bu kolektif olmaz"

Sarı Cemal konuşurken Agît, siyah mürekkepli ve bayağı kaba yazan en ucuz bir naylon kalemle elindeki kâğıda birkaç not almıştı. Kâğıt da eski ve epeyi yıpranmış bir kâğıt olduğundan kalitesiz tükenmez kalem bazı harf ve heceleri yazmamış, sadece silik izler bırakmıştı, ama

kelimeler okunabiliyordu. "Şimdi tam yeridir" diye düşünerek, konuşmak için kendisini toparladı. Sunumuna geçmeden önce yerden eline çok az miktarda toprak aldı. Konuşurken elindeki kırmızı ve temiz toprağı parmakları arasında daha da ufalayıp ufalayıp hafiften yere döküyordu. Belli ki kendisine bir yoğunlaşma aracı bulmuştu:

"Teorik eğitimi uygun düzeyde sürdürememe var, pratik politikacılık konusunda çabalarımız yetersiz. Çoğumuzda bu var, yanı sıra bazılarımızda bireyci tutum alışkanlıkları ve sübjektivizmin ağır etkileri de var. Selim arkadaşta en çok görülen bu durum katı bir özelliğe dönüşmektedir. Bazı arkadaşların karar sorumluluğu altına girmeyip, kolektif karar gücünü zayıf düşürmesi hemen her toplantımızda görülmekte. Abbas arkadaşın sorunlara geç müdahalesi ve mücadele sorununda iradi faktöre fazla yer vermesinin yanı sıra, yönetim biriminin nitelik zayıflığından doğan boşluğu önemli oranda doldurması ve parti yönelimlerinin ruhunu kavrayışa ulaştırmadaki çabası ortamı dengelemede esas olmaktadır. Arkadaşın yapıyı koruma ve olumlu gelişmelerin sağlanmasındaki rolü belirleyicidir. Fakat gelişmeler için bu yetmez. Birim üyelerinin kolektif düşünce katılımını artırmaları gereklidir, genel durumlarda sübjektivizme düşüşün önü de böyle alınır."

***

Bu sırada Erdal, Resul ve Korkmaz çay ve yemek hazırlığıyla uğraşıyordu, ama tam bir savaş içindeydiler sanki. Ormanlık bir arazi olmadığı için odun sorunu yaşıyorlardı. Ayrıca zaten su yoktu, kar eritiyorlardı. Her üçü çevreye yayılarak odun getirmeye gitti.

Korkmaz, az ilerideki kurumuş dere otlarını getirecekti. Bir metreye yakın boylarıyla uzun yuvarlak ve uzunlamasına çizgili, kuruduğu için kahverengi sarı rengi almış dere otu saplarını kökünden kırıp kırıp kucağında kocaman bir yük haline getirdi. Yaprakları kuruyup dökülmüştü, ama birçoğunda halen geniş eliptik meyveler vardı.

Resul da etrafta bol olan gevenleri getiriyordu. Kuruduğu için siyaha yakın ağaç rengini almış ve üstünde sararmış dikenli yapraklarıyla kuru olanları yerde bulsaydı onları öncelikle alıyordu. Bulmayınca, yarım metreden fazla boyu olan, dağınık yayvan gevenlerden, yaş dalları, elindeki bıçak yardımıyla bir kayış gibi zorla koparıp getiriyordu.

Erdal ise, yeri uzak olduğu için sabah erkenden kalkıp ardıç ağacından odun getirmeye gitmişti. Tuhaf bir şekilde ardıç kuşlarının dışkısı yoluyla yabani bir şekilde çoğalan bu ağaç, Kato Xelila'nın sert ve susuz arazisinde yetiştiği için daha çok çalı halini almıştı. Yayvan olan ardıç iyi bir odun özelliğine sahipti. Açık kahverengi dalları sert ve kuru görünümlüydü. Yaprağı ve özellikle meyvesi insan sağlığı için faydalı olan

ve yağından uyku problemleri çözülen ardıç, şimdi bu dağ başında gerillalara yaşamsal ihtiyaçlar için acilen lazımdı: Ateş yakıp yemek yapmak! Onun içindir ki, gidiş gelişi takriben bir buçuk saate yaklaşan sarp araziye vuran Erdal, yerde bulduğu tek tük kuru parçaların yanı sıra ağaçtan yaş dalları koparıp kendisi için bir yük yaptı.

Pamuklu külrengi şûtik'ını açıp uzun ince bir "U" harfi şeklinde yere uzattı. Sonra tüm odun parçalarını orta kısmına düzgün bir şekilde enlemesine dizdi. Arkasından şûtik'ın kapalı ve açık uçlarını odunların üzerinde bir araya getirip açık uçlardan her birini kapalı yerin içinden geçirerek iyice çekti. Böylece şûtik odunları sıkıca sarıp tuttu. Akabinde kendisi şûtik'ın her bir açık ucundan uzun ve güçlü kollarıyla kavrayarak yükü sırtına attı. Tamamdı her şey, artık gidebilirdi. O uzun boyuyla epeyi ağır yükün altında oflayıp puflayarak uzun yolu kat etmeye başladı. Yolda değişik zorluklarla karşılaştı. Bazen yoruluyor ve artık bir defa odunlar sırtında olduğu için onları indirmeden ağaçlarla beraber sırtını bir kayaya dayayıp biraz öyle nefes alıp yorgunluğunu gideriyordu. Bazen yük dengesini kaybediyor ya da bozuluyor, artık taşınmaz hale geliyordu, o da mecburen indirip yeniden yapıyordu. Onu en çok rahatsız eden de ağaçlardaki dikensi iğne yaprakların boyun kısmından vücuduna girmesiydi. Ağırlık ve sürtünmenin etkisiyle ense kısmı iyice kızarıp toz ve kıymıklarla dolup berbat bir hale geliyordu. Elleri ve sırtı dolu olduğundan temizleyemiyor ve o gıcık rahatsız edişle mecburen yol alıyordu.

Erdal, ikinci bir sefer için oduna giderken, Resul çoktan ateşi yakmayla uğraşıyordu bile. Korkmaz da eritmek için oradaki kar kuyusuna girmişti. Kasaturasıyla büyük bir parça kar kesip sırtına attı. Yol kısadır diye tedbir almadı, ama çıplak kar boynunu, yüzünü, ellerini, her tarafını ateş gibi yakıyordu.

Genç Resul ise, kuru dere otu, ardıç ve gevenlerle gür bir ateş yakmaya çalışıyordu. Biraz uğraştı, zorlandı, olmuyordu. O an ailesini düşündü. Annesi ve kardeşleri aklına geldi. Duygulandı. "Ya ne işim var benim burada. Şimdi evde rahat rahat oturuyor, aile ile birlikte köy işlerini yapıyor, karnımı doyuruyordum. Belki bir kadın da getirmiştim" dedi kendi kendine. Düşündükçe duygulandı, duygulandıkça düşündü. Gözlerinden yaşlar ipil ipil akmaya başladı. "Ne oluyor size ya!" diyerek simsiyah olmuş eliyle sildi gözlerini. Doğayla savaşıyor gibiydi, kabul etmek istemiyordu. Özellikle gevenlerin çoğu ve ardıç dalları yaş olduğundan bir türlü yanmıyor ve geniş bir baca gibi duman çıkarıyorlardı. Duman doğrudan gözüne geldiğinden doğal göz merceği ve retina hücrelerini etkiliyordu. Gözünde batarak, keskin ve acı bir şekilde yanmaya, sulanmaya neden oluyordu. Acı içinde durmadan gözünü kırpıştırıyor,

bazen iyice açarak normalleştirmeye çalışıyor, bazen de siyahlaşmış işaret parmağını büküp yer yer siyaha boyanmış yüzünde iyice yaşarmış gözlerini ovuşturuyordu. Ama ateşin üzerinden kalkan yeni bir kara duman dalgası tekrar zalimce gözlerine hücum ediyordu.

Resul, perişan halde ateşle uğraşırken, uzakta yüksek bir yerde duran nöbetçi aniden avazı çıktığı kadar bağırdı:

"Heval, helikopter helikopter! Duman, duman! Heval duman!"

Ses uzaktan Resul'a da gelmeye başlamıştı. Şaşırdı, paniğe girdi. Nasıl söndürecekti? O an dünyası karardı. Çaresizlikten kafasına bir kurşun sıkmak istedi ya da uzaklara kaçıp kaybolmak! Çünkü Abbas dahil bütün yönetim oradaydı. Çok sevdiği komutanı Agît de. Düşman görse orada olduklarını sonra operasyon yapsa, top, bomba atsa, her gün beraber dolaştığı, sohbet ettiği savaşçı arkadaşları şehit olsa… Bunlar olunca parti yok edici bir darbeyi yer, artık Kürt kurtuluş gerillası diye bir şey kalmaz. Çünkü bu hareketi yürütenlerin hemen hepsi burada. Düşündükçe panikledi, panikledikçe çaresizleşti ve tüm fizyolojik fonksiyonları dondu. Helikopter de gittikçe alana ulaşıyordu.

Tam o sırada omuzunda karla Korkmaz geldi. Nöbetçinin feryatlarını duydu, ateşi ve dumanı gördü, Resul'un perişan haline baktı. Hemen omuzundaki karı olduğu gibi ateşin üstüne attı. İyi ki ateş yeniydi ve kar çoktu. Arkasından kefiyesini eline alıp odunlara "Pat pat!" diye vurmaya, üstlerine bastırıp boğmaya çalıştı. Bir taraftan da ayaklarıyla odunları söndürmeye çabalıyordu. Hızlı ve yoğun bir uğraşıdan sonra ateş büyük ölçüde söndü. Hemen Resul'u çekip yere oturttu. O sırada helikopter geldi ve tam üstlerinden değil, biraz yan taraflarından geçip gitti. Bunun üzerine her ikisi de rahat bir nefes aldı. İkisi de duygulanmıştı. Resul çok gençti, güç getirememişti. İkisi yerden kalkmadan uzun süre birbirine baktı. Sonra Resul ayağa kalkarak arkadaşına teşekkür etti ve ateşi yeni baştan yakmaya çalıştı. Korkmaz da tekrardan kar getirmeye gitti.

Resul bin bir güçlükle ateşi yeniden yaktı. Bir taraftan da içinde öfkeli bir şekilde "Hayır, zayıflık göstermeyeceğim! Bu mücadelede sonuna kadar kararlıca gideceğim bunu bilin derim. Evet, ailemsiniz, sizi çok seviyorum, ama beni bu hareketten koparmanıza izin verememem" diyordu. Ateşin yanmasıyla Korkmaz da kar parçasını getirmişti. Karı bir yükseltiye oturtup altına ateşi verdiler. Yavaş yavaş tencerelerini suyla doldurdular. Sonra ekmek yapmak için gidip çevreden 4 büyük taş bulup ilkel bir tandır yaptılar. Çarber'lerini de yapınca, tekrar Resul, içinde bolca ateş yakıp taşları iyice kızgın hale getirdi. Epeyi köz de birikmişti. Bazen közlerden parlayan küçük alevler yukarı doğru hücum etmek istiyor, sonra yarı yolda sönüp gidiyorlardı.

Bu arada Erdal da gelmiş ve Korkmaz'la birlikte hamur yapmışlardı. Bir parça naylon hep yanlarındaydı. Yine onu çıkarmış, biraz düzgün bir yere sermiş ve naylonun kenarlarını ufak bir duvar gibi kaldırıp öyle durması için arkasına küçük taşlar dizmişlerdi. Bu halde naylon büyük bir kap haline gelmişti. Ardından unlarını naylon kabın içine koyup, çaydanlıkla ateşte ısıtmış oldukları kar suyunu dökmüş ve hamurlarını yoğurup yapmışlardı.

Açma işi tamamlanınca bu sefer çarber'in başında duran Erdal hamuru alarak kızarmış taşlara vurup yapıştırıyordu. Her dört taş sürekli doluydu, boş kalmamaları gerekiyordu. Ondandır ki, hem Resul ile Korkmaz güneşin altında hiç durmadan hamuru açıp hazır hale getiriyorlardı hem de Erdal durmadan ekmekleri kızartıyordu. Erdal'ın işi en zoruydu ve illallah ettiriciydi. Her tarafından terler "Şıp şıp!" diye durmadan akıyordu. Acele çalışmaktan çoğu zaman çehresindeki teri bile silemiyordu. Her ekmek tam pişince sarıyla karışık koyu kırmızı parlayan kızarmış yüzleriyle sıcak sıcak hemen yanlarında açılmış temiz bir kefiyenin üzerine "Pat!" diye yüksek bir ses çıkararak atılıyordu. Bir süre hava almaları için üst üste yığılmamalarına dikkat edilerek serili halde tutuluyorlardı.

Erdal ile diğer gerilla en zor iş olan ekmeği pişirirken, bir taraftan da ateşte yemeği yapıyorlardı. Yanlarında çok az miktarda bulgur ve mercimek vardı. Çoğunlukla peynir, jajî, keşk, mirtoxe, pîno gibi şeylere talim olurken, birkaç günde bir bulgur pilavı, diğer sefer de mercimek çorbası yapıp sıcak sıcak mideye indiriyorlardı. Bugün de mercimek çorbası denk gelmişti. Erdal, hünerini sergileyerek güzel bir mercimek çorbası pişirmeye girişti. Tam o sırada Doktor Cihan oraya geldi ve

"Heval Erdal, ver çorbayı ben yapayım" dedi.

Erdal, arkadaşının yüzüne baktı. Doktor Cihan, Erdal'ın kendisine baktığını görünce o da başını kaldırıp bir süre ona baktı. Uzun boylu, kızıla çalan yiğit çehreli ve siyaha yakın düz saçlarıyla yakışıklı delikanlının bakışları kalbinde bir yere oturmuştu o an. Erdal teşekkür edip çorbayı yaptı. Çorbanın arkasından çaylarını da yapıp tüm grubun öğlen yemeğini zamanında hazır hale getirdiler.

Öğlen yemeğinden sonra merkezi üyeler vakit geçirmeden tekrar toplantıya oturdular.

Agît'in eleştirilerini somutlaştırması her üye üzerinde farklı etki yapmıştı. Selim'in Abbas'tan sonra Agît'den de eleştiri alması, onu daha da kaygılandırdı. Komutan her ne kadar Abbas'a da eleştiri yapmıştıysa da onun onayladığı yanlarını da dile getirmişti. Sarı Cemal de Agît'i tamamlar şekilde bazı eleştirilerini somutlaştırmak istedi. Uzun bir süre-

den beri bu konular üzerine derinleşiyordu. Düşüncelerinin son toparlamasını kafasında yapmak için başını göğe doğru kaldırdı. Elinde olmadan özürlü gözünü kapatarak tek gözle etrafı ısıtan güneşin ışınlarına baktı. Bir süre öyle kaldı. İki sefer üst üste yutkundu, sonra izin isteyip fikirlerini dile getirdi:

"Terzi Cemal arkadaşa eleştirilerim vardı. Ama kendisi burada olmadığı için yapmam doğru olmaz, yapmayacağım" dedi.

PKK'de bir ahlaki kural gibi olmuştu bu teamül. Bir kişi hazır değilse ona eleştiri pek yapılmıyordu. Çünkü onun kendini savunma koşulu ortada yoktu.

Sarı Cemal bu eleştiriden vazgeçip, öz eleştirisini verdi:

"Kürdistan devrimi gibi görkemli bir devrimin merkezinde yer alması gereken ve böyle bir konuma sahip olması gereken bir devrimciliğin gerisinde bir seyir izlediğim açıktır. Ben olağanüstü yetenekleri olmayan, pratikte bunu sergilemeyen, gelişmeleri geç kavrayan, politik olarak fazla gelişmemiş, sadece biraz pratik tecrübeyi bilince çıkaran, fazla genelleşmemiş, dar, pek geniş düşünmeyen, çok uzakları görmeyen vasat bir devrimciliğe ve devrimci kişiliğe sahip biriyim."

Toplantıdaki tüm üyelerin öz eleştirisel yaklaşmasından sonra, Abbas, kararlı bir şekilde Selim'in görevden alınıp örgüte kendi durumu üzerine rapor yazmasını önerdi. Bunun gerekçelerini, daha önceden belirttiği iki noktayı bu sefer daha geniş açarak ve bazı eleştiriler daha yaparak izah etti. Bu kolay bir şey değildi, hele insan en yakın çalışma arkadaşı için böyle bir öneriyi yaparsa… Ama inandığı gerçeklerden taviz vermeyi hiç aklından geçirmemişti. "Kendim de dahil devrim için feda etmeyi göze almayacağım kimse yoktur" diyordu, yolda gelirken.

Dağdaki PKK Hareketi o zaman çok kritik bir dönemden geçiyordu. 1985 Atılımı gelişmeyince, bu itirafçılık ve devletin amansız karşı uygulamalarıyla birleşerek, yalnız kitlede değil belli bir kadro kesiminde de moralsizlik ve inançsızlık geliştirmişti. "Haydi birkaç eylem yaptık diyelim, sonu ne olacak ki? Devlet güçlü, yine o hâkim olacak. Bir çiçekle bahar gelmez!" şeklinde düşünenler vardı. Dağ örgütü içinde Semir-Süleyman gibilerinin anlayışları da kalıntı biçimde de olsa bunu körükleyen bir kaynaktı. Güney Kürdistan'da KDP'nin aleyhte tutumları bunu teşvik edici oluyordu zaten. Bu yüzden bazı kaçışlar ve kendini geriye vermeler de oldu. Buna karşılık zapt edilmez bir fedakârlık ve fedai duruşu da vardı. Bu ikinci anlayışın başını da şüphesiz Agît çekiyordu. Adeta iki çizgi ve iki anlayış karşılıklı bir mücadele içine girmişti örgüt içinde de. Birinci anlayış yenilmezse bir çözülmeye de yol açabilirdi. Ondandır ki, Abbas bu toplantı ile bir çıkış yapmayı kafasına tam koymuştu. İşte, bazılarının gözünde Selim de bu birinci anlayış rüzgarına

kapılanlardandı. Onun yönetici konumda olması işi daha kritik hale getiriyordu. Sorun savaştan korkmak ya da niyet sorunu değildi. Kimse yönetimdekileri bununla itham etmiyordu. Hepsinin iyi niyetinden şüpheleri de yoktu. Pratiğe güvensizlik ve bu nedenle isteksizlik, bunun sonucu olarak da Selim gibilerinin yönetici olarak bu kötü gidişata dur diyecek etkin tedbirleri alamaması esas öfke kaynağıydı.

Abbas'ın önerisi üzerine Selim, öfkeden patlayacak gibi oldu. Nihayet dananın kuyruğu kopmuştu. Doğuştan aşırı sürmeli gözlerini kapattı ve 2-3 saniye sonra tekrar açıp, içten sinirli, ama dıştan sakin bir biçimde süzgün bakışlarını Abbas'a çevirdi. Bir şeylerden rahatsız olduğunda hep böyle yapıyordu. Bu, biraz kendini teskin etme metoduydu da. Tam o anda kafasında çoktandır saklı olan şeyi sadece kendine ikrar etti:

"Eni sonu yaptın! Sen ve Apo yalnız kaldınız işte, tüm örgütü ele geçirdiniz. Önce Semir'i, sonra Dêrsimli Davut ve Süleyman'ı, şimdi de beni tasfiye ettiniz. Tüm örgüt ikinize kaldı. Ne zamana kadar böyle kendini kurtaracaksın ama? Suçluysak ikimiz de suçluyuz. Kendini kurtarmak için beni kurban ettin."

Bir taraftan da halen tutanak yazıyordu.

Selim, gerilla bileşenleri içinde bu "kalemşör"lüğü nedeniyle, çok sigara içmesinin yanı sıra sürekli yazan birisi olarak da tanınıyordu. Tahsil geçmişinden ötürü yazmayı seviyordu, bazen bir çuvala doldurur gibi olsa da hızlı da yazıyordu. Ondandır ki, çoğu zaman kafasını eğip durmadan yazıyordu. Abbas'ın önerisi, hiç itiraz olmadan kabul edildi. Selim toplantıdan çıkarıldı.

***

Propagandacı Kemal ikindi vakti, acele acele noktanın dışına doğru gidiyordu. Giderken ikide bir arkasına ve sağına soluna bakıyor, kimsenin olup olmadığına dikkat ediyordu. Epeyi gittikten sonra bir yerde durdu ve soyunmaya başladı. Silah ve kütüklüğünü indirdikten sonra aceleyle Kurdî elbisesini indirdi. Ardından tekrar etrafına bakıp hızla alt-üst her iki iç çamaşırını indirdi ve kefiyesini peştamal gibi beline sarıp bağladı. Sonra her iki iç çamaşırını da ters çevirdi ve orada yere karşılıklı olarak serdi. Birileri görür diye habire etrafını kontrol ediyordu. Özellikle kadın gerillalardan yana endişeliydi. "Ya şimdi Ayşe ya da Azime arkadaş tesadüfen gelirse? Rezil olurum valla" diye içinden geçirdi. Bu düşünceler içinde biraz daha ileri, ileri gidip Kurdî şalvar ve gömleğini de iç kısımları yere gelecek şekilde oraya serdi. Sonra da bu iki kısım elbisenin orta yerinde oturup sigara yaktı. Bekledi…bekledi…. Yaklaşık iki saat öylece bekledi.

Giysilerini üstüne koyduğu her iki karınca yuvasından koloni üyeleri hızla çıkıp yemlere hücum ettiler. Önden çıkan keşif karıncaları hemen yeni besin kaynağının çevresini kuşatmaya alırken, yuvadan çıkan diğer asker karıncalar kuşatmayı pekiştirdi ve dişi olan işçi karıncalar da gelip iç çamaşırı ve elbise üstündeki bitlere saldırdılar. Yüzlerce siyah karınca özellikle giysilerin iç dikiş yerlerinde doluşmuş, ipe dizilir gibi sıralanmış olan beyaz sirkeleri hemen sağlam yapılı çenediyle kapıp yuvasına götürüyordu. Özellikle elbise bitleri 4 mm kadar büyüklükte olduğundan, bunlar hareketlendiği gibi karıncalar etrafına doluşup ensesinden yakalayarak birlikte onu da yuvaya çekiyorlardı. Karınlarından çıkan 3 çift bacakları ve yine çeneleri bu konuda epeyi iş görüyordu. Karıncalar koloniler halinde yaşadığından yiyeceği yuvaya çekip orada, yavrular da dahil topluluk olarak ondan birlikte yararlanıyorlardı. Bazılarının, kendi ağırlığının yirmi katını taşıyabildiği bu hayvanlar, pek de uzun olmayan bir sürede giyeceklerin üstündeki bit ve sirkeleri temizlemişlerdi.

Aynı gün Bedran, elbiselerini, uygun bir yerde soyup bir arkadaşından ödünç aldıklarını giyerek, yarı mağara tarzında bir dehlize girdi. Öğlen sonrası olduğu için hava yumuşadığından, içerideki kar gevşemişti. Oradaki karı zorla yararak elindeki elbiseleri içine iyice yerleştirdi ve gitti. Ertesi gün gidip çıkardı. Baktı, elbiselerde bitin herhangi bir hareketini göremedi. “İyi, bizi biraz idare eder” deyip tekrar noktaya gitti. Biraz rahatlamıştı. İğrenç yaratıklar artık vücudunda gezinmiyordu. Ama bu ancak bir süre devam etti ve sonunda haşereler tekrar her tarafına saldırmaya başladı. Gece havanın ısısı düştüğünden dehlizde donan karın içindeki elbisede bitlerin bir kısmı ölmüş olsa da çoğu duruyordu ve tekrar harekete geçmişlerdi.

Akşamüzeri toplantı ara verince Sarı Cemal, kalaşnikofunu alarak 8 dakika kadar yürüyüp büyükçe bir kayanın ardına geçti, silahını oradaki bir iri taşa dayayıp yüksek bir yere oturdu. Sonra şûtık’ını açtı. Kurdî gömleğini çıkardıktan sonra atletini de indirdi. “Ne korkunç bir şey ya deyip işe girişti. Açık gri-kahverengi her biti elbiseden koparıp alıyor ve her iki baş parmağının biraz uzamış tırnakları arasında mengene gibi sıkıştırarak öldürüp atıyordu. Hayvanı tırnaklarıyla sıkarken “Kırçç!” diye bir ses geldiğinde, “Tamam, öldü artık” deyip yeni bir bit alıyordu.

Giysileri biraz kuruduktan sonra giyinip kayanın ardından çıktı. Az gitmişti ki, Abbas’a rastladı. Abbas onu görünce nereden geldiğini anladı. Çünkü gömleğinin yakası kalkıktı, indirmeyi unutmuştu. O günlerde noktadaki gerillalar, fırsatını bulduğu gibi bitlerinden kurtulmak

için ya böyle bir kayanın ardına gittiğinden ya da karınca yuvası aradığından herkes bu tür şeylere aşinaydı artık. Abbas, Sarı Cemal'e bakıp gülerek,

"Kaç tane öldürdün Cemal? Taşla mı öldürdün yoksa tırnaklarınla belini mi kırdın?" dedi. Sarı Cemal buna karşı o da gülerek,

"Heval ne yapalım? Vazgeçmiyor bizden."

Bu durum kamp içinde yayılınca, arkadaşlarındaki sıkıntıyı gören Doktor Cihan, mesleği gereği onlara bilgi vermek istedi:

"Arkadaşlar, çok utanılacak bir duruma girmemek gerekir. Bir sefer bit bulaştı mı artık çıkması kolay olmuyor. Bunun kişisel hijyenle de çok ilgisi yoktur artık. Bu hayvanlar temizliğe bakmaz, yaşayacak ve üreyebilecek bir ortam ararlar. Çünkü insandan beslenmeden yaşayamaz. Etkili ilaçlar var tabi o ayrı. Bir anda kafada binlerce yumurta bırakıp çoğalabilirler."

Orada oturup Doktor Cihan'ı dinleyen savaşçı Latif,

"Heval Cihan, diyorlar elbiseyi yıkayıp bol tursil ile bırakmak da iyiymiş. Bitler gelmiyormuş."

Doktor Cihan ona cevap vermek için baktığında gülmemek için kendisini zor tuttu. Latif'in bedeninden beslene beslene epeyi kanlanmış tek sıra halindeki bir sürü bit, arka arkaya adeta askeri bir nizamla yakasında yürüyerek boynuna doğru gidiyorlardı. Kadın gerilla, yüzünü gizlemek için kafasını eğip,

"Olabilir heval, kimyasal türü maddeler olduğundan onları kaçırtıyordur" diye zorla cevap verebildi.

Bu tür olay ve tartışmalar kamp içinde yaşanır olmuştu. Bir gün savaşçı Hilmi Agit'le konuşuyordu. Birçok bit, anlaşmış gibi sırayla Hilmi'nin başının derisine kafalarını sokup kan emiyordu. O sırada elini kafasına götürmemek için akla karayı seçti genç savaşçı.

Agît'in saçlarına dikkatlice bakması gözlerinden kaçmamış olan Hilmi, utandığından hemen gidip kafasını makasla alabildiğine kısa bir şekilde Korkmaz'a kestirdi. Biraz rahatlamıştı. Psikolojisi de biraz düzeldi. Arkadaşına bakıp "Teşekkürler" demesiyle gülmesi bir oldu. Korkmaz şaşırdı,

"Ne oluyor ya? Ne gülüyorsun?"

"Hiiiç!" deyip kahkahayı yine bastı. Korkmaz'a baktıkça gülüyor, kahkahası durmak bilmiyordu. Sonunda arkadaşı kızıp bayağı ciddileşince,

"Ya senin de şakaklarının üstündeki saç tellerinde beyaz bitler dolu, ondan güldüm," demek zorunda kaldı. Korkmaz'ın buna canı çok sıkıldı. Biraz durdu, öfkeli bir şekilde Hilmi'ye baktı baktı, sanki onu dövecekti. Elini kaldırıp makası ona verdi ve

“Haydi ya, sen de benimkini kökünden kes” dedi. Hilmi tokat beklerken makası görünce gülüp bu sefer arkadaşının saçını o kesti. Bunu gören Latif, Resul ve diğer genç gerillaların hepsi kafasını makasla kökünden kesti. Noktada “makaslılar grubu” olarak adları çıkacaktı nerdeyse. Ama olsundu, buldukları fena bir çözüm değildi, biraz rahatlamışlardı. Saçları az uzayınca yine kökten kesiyorlardı.

Gençler bu çözümü buluyordu, ya biraz daha olgun yaşta olanlar?... Ya komutan ve yöneticiler?... Onlar ne yapacaktı?

***

15 Ağustos Atılımını yürüten merkezi pratik yönetim, atılım sonrası ikinci önemli toplantısını Atılımın birinci yıldönümünde yapıyordu. Toplantıda üyelerin hepsi olmasa da çoğunluğu vardı. Toplantının en önemli maddesi olan pratiğin değerlendirilmesi, açık ve kapsamlı tartışmalar sonucunda Selim’in görevden alınması ve diğer yönetimin de özeleştiri temelinde yenilenmesi ile önemli bir sonuca ulaşmıştı. Tam bu sırada ağustos ayının 15’i de gelmişti.

15 Ağustos günü sabah erkenden, daha alaca karanlık yaşanırken toplantı yerinde bulunan tüm gerillaların katılımıyla şehitler anısına bir saygı duruşu ve kutlama yapıldı. Saygı duruşunu Agit yaptırdı, 15 Ağustos Gerilla Bayramını Abbas kutladı. Törenden sonra kahvaltı yapıldı ve daha sonra da uygun bir yerde toplanılarak, günün anlam ve önemi üzerine Abbas konuşma yaptı. Hem siyasi durumu değerlendirdi ve hem de toplantıdan çıkan sonuçlar temelinde yaşanan pratiğe ilişkin değerlendirmelerde bulundu. En çok da 15 Ağustos 1984 Atılımının tarihi önemi ve gerilla savaşında dikkat edilmesi gereken temel hususlar üzerinde durdu. Bir yerde toplantı sonuçlarını da özetlemiş oluyordu. Zaten orada bulunan ve toplantıyı izleyen gerillalarda da böyle yoğun bir beklenti vardı.

Akşam serbest bir moral yapmak üzere, öğleden sonra toplantı devam etti. Gündemin üçüncü maddesi olan planlamaya sıra gelmişti. Önce genel bir tartışma yürüttüler. Zaten ikinci maddede yapılan tartışmalar, ne yapılacağı ve nelerin düzeltileceği konusunda önemli sonuçlar ortaya çıkarmıştı. Her biri bu temelde somut önerilerde bulundular. Özellikle Abbas ve Agit’in önerileri benzerdi. Sonra da tartışma ve önerilerini birleştirip somutlaştırdılar: O andan itibaren başlayıp sonbahar boyu sürecek harekâtın belkemiğini oluşturacak, her biri 22 kişilik iki ana birlik kurma kararı aldılar. 1. Eyalet olarak Botan eyaletini, Batı Botan (Gabar, Cudi, Herokol Dağı hattı) ve Doğu Botan (Çatak, Hakkari ve zozan’lar hattı) diye ikiye ayırdılar. Agît’in başında olduğu birinci birlik Batı Botan’ı, Ebubekir’in başında olduğu ikinci birlik Doğu Botan’ı eylem sahası olarak alacaktı. Bu iki birlik hareketli bir şekilde yoğun bir

eylemler zinciri yaratıp, 1985 yılının ikinci hamlesi olan "Güz Hamlesi"ni zahiri kılacaktı. Kasım ayı başında Uludere'nin Komata Vadisinde birleşerek durum değerlendirmesi yapacak, o alanda birlikte arazi tutarak kış üslenmesini bu temelde gerçekleştirecekti. Bunun dışında her bölgenin yeterli sayıda yerel birliği olacaktı.

Toplantıda diğer eyaletlere yönelik acil kararları da aldılar. Gever-Şemdinli yolunda haziran sonuna doğru gerçekleştirilen pusu eylemi düşmana ağır bir darbe vurmuştu. Eylemin komutanı Pazarcıklı Nasır şehit düşmüş de olsa, eylem sonuç almıştı. Bu sahada da Botan'dakine benzer eylemliğin geliştirilmesini öngördüler. Terzi Cemal, ocak ayı sonunda Adıyamanlı Hasan'dan önce Garzan'ı geçip Amed sahasına gitmişti, ancak nerede olduğu ve ne yaptığına dair hiçbir bilgi yoktu. Garzan sahasında Sason ve Şirvan-Mutki hattında yaşanan şehadetler ardından bir birlikle Gözlüklü Ali bu sahaya gönderilmişti. Basına yansıyan bazı eylemler bu birliğin alana ulaştığına işaret ediyordu. Gözlüklü Ali, bazı eylemler temelinde sahayı yeniden örgütleyecek, güz sonunda tekrar Botan'a dönecekti. Abbas bu konuda toplantıya bilgiler verdi. Amed, Dêrsim ve Adıyaman sahalarına 1985 başından itibaren düzenlenen gurupların hepsi, Hasan'ın grubu dışında alanlarına ulaşmıştı; daha doğrusu çatışma bilgisi olmadığı için böyle tahmin ediliyordu.

Toplantıda tüm bu durumlar da tartışılarak, toplantı sonuçlarının bir talimat halinde bu alanlardaki gerilla guruplarına gönderilmesi kararlaştırıldı.

Gündemin son maddesi olan görev düzenlemelerine sıra gelince, önce orada bulunan Erdal, Bedran, Çirav, Dêrsimli Kemal, Propagandacı Kemal, Azime, Doktor Cihan, Komando Ayşe gibi komuta ve kadro düzeyinde olanlarla ayrı bir ara toplantı yapıp görüş ve önerilerini aldılar. Toplantıya 15 civarı kadro katıldı. Birçok kadro da Botan'ın diğer alanlarında görev başındaydı. Buna göre her iki ana birliğin ve bölge birliklerinin bileşimleri netleştirildi. Erdal, Ebubekir'in yardımcısı, Bedran da Agît'in yardımcısı olarak görevlendirildi. Ana birliklerde yer alacak diğer komutan ve savaşçılar netleştirildi. Her ana birliğe bir tim kadın gerilla verildi. Ayşe, birinci birlikte yer alacaktı. Azime ikinci birlikle gidecek, ama Hakkâri çalışmasına kayacaktı. Diğer kadın gücü bölge birliklerinde yer alacaktı. Özellikle kadın kitlesine ulaşmada bir boşluk vardı. Bölge birlikleri hem propaganda ve örgütleme hem de aynı zamanda uygun eylemler yapma grubu da olduğundan, bölge birliklerinde yer alan kadınlar bu boşluğu dolduracaklardı. Bu temelde bölge birlikleri de yeniden oluşturuldu. Bu toplantıyla beraber kadın militanlar artık gerilla mücadelesinde zahiri bir hale geliyordu.

Bu süreçte Abbas ile Sarı Cemal birlikte çalışacak ve yönetimin koordine görevini birlikte yürüteceklerdi.

Abbas, en sonunda, Agît ve Ebubekir'i yanına alarak, iki ana birlik bileşeni ile ayrı ayrı toplantı yaptı, ayrıca düzenlemesi diğer birimlere yapılan tüm militanlarla, onları dinleyip moral verme amaçlı küçük toplantı ve konuşmalar gerçekleştirdi. Herkese görevleri üzerine konuşuyor, dönemin örgüt ve halk açısından önemini belirtiyor ve sorumlu davranmaya davet ediyordu.

Toplantı çalışmaları bir haftada tamamlanmıştı. Herkes yeni planlama temelinde göreve gitmek üzere heyecan içinde hazırlanıyordu. Savaşçılar eksik olan şeylerini tamamlıyor, görevlendirilen yeni birlikler iç yapılanmalarını oluşturuyordu. Bir kenara çekilip radyodan haber dinleyen Agit, bir anda koşarak Abbas'ın yanına gitti. "Bu yılın 15 Ağustos'unu Dêrsim'deki arkadaşlar yapmış heval" dedi heyecanla, "Arkadaşlar Çiçekli Karakolunu basmışlar, ajanslar haber yaptığına göre sonuçlar büyüktür, Vahap arkadaş sonunda yaptı yapacağını, ikinci hamle Dêrsim'den başladı işte!.."

Onbirinci Bölüm

Toplantı yerinden, birliğiyle birlikte ilk Agit ayrıldı. Bir akşamüzeri, hazırlayıp düzen verdiği birliğini sıraya dizerek, gelip Abbas'a "Heval biz hazırız, izniniz olursa gideceğiz" dedi. Abbas da diğer yönetim üyelerini ve orada bulunan diğer savaşçıları alarak hemen Agit'in birliğini yolcu etmeye gitti. Zira daha fazla kalmaları tehlikeli bile olabilirdi. İlk gelen gruplar 20 güne yakın oradaydılar, epeyi tehlikeli olur diye hiç beklemeden noktayı terk etmek istiyorlardı.

Son olarak Agît, geride hiçbir iz bırakmamak için "her şeyin kamuflajını iyi yapın" talimatını vermiş ve kalınan yerde genel bir temizlik yapılmıştı. Komutan, özellikle kamuflaj ve arkada iz bırakmama konusunda çok titizdi, her yeni savaşçıyı bu konuda özellikle eğitiyordu. Onların da yeni katılanlara aynı eğitimi vermesini ve bunun gelenekleşmesini istiyordu. "Dışkınız bile geride iz olarak kalmamalı" diyordu. Bu

nedenle gerillalar, imkânların olduğu yerde görünmemesi için tuvaletini kaya ve taş boşluklarına yapıyordu. Normal arazide ise, işini bitirdikten sonra toprak ya da taşla kapatıp kamufle ediyordu. Çünkü onlara göre fark edilmesi durumunda gerillaların izi bulunmuş olur ve onları imha etmek için düşman çok büyük sayıda güçlerle gelip operasyon yapardı. Agît'in kamuflajda bu kadar titiz ve dikkatli olması özellikle yeni gelen savaşçıları "Bu kadar da olur mu?" diye hayretler içinde bırakmıyor değildi. Ama biraz pratiği yaşayıp gerilla gerçeğini ve düşmanın acımasızlığını görünce Agît'e adeta kendisinden daha çok hak veriyor ve onlar da bunu yeni gelenlere biraz da böbürlenerek zevk duydukları bir sorumlulukla aktarıyorlardı. Bazen bu konuda onları defalarca hummalı bir şekilde eğitiyorlardı.

İşte bu noktayı terk ederken de gerillaların hepsi çevreye dağılıp kamuflaj işine girişmişti. Yere atılmış olan sigara izmaritlerini, atılmış soğan kabuklarını, çay posasını tek tek toplayıp toprağın içinde ya da bir kaya oyuğunda iyice saklayarak görünmez kılıyorlardı. Atılmış bir eski ayakkabı, yanıp yarı kalmış odun ya da yere düşmüş kâğıt, karton veya bir şûtik parçası, ne varsa tek tek toplanıp gür bir ateşle yakıyor, sonra da küllerini iyice toprağa gömüp saklıyorlardı. Ekmek yaptıkları çarber'in 4 taşının hamur yapıştırılan yüzlerini de toprağa gömüp görünmez kılmışlardı. İçindeki ateş yakılan yeri ise alt üst edip toprakla karıştırmışlar ve üstünü dal ve yapraklarla kamufle edip arazinin diğer parçasına uydurmuşlardı.

Her şeyin ardından, bir gerilla, yaprakları bol bir yabani ardıç dalını alıp tüm noktanın içinde, yere sürünecek şekilde ardı sıra dolaştırdı. Böylece kaldıkları ayak izlerini de yok ederek arazi yine eskisi gibi çevreye uydurulmaya çalışıldı.

Agît'in birliği aşağı inip Bestlere gidecekti. Agit birliği düzenlemiş, öncü ve artçılarını çıkartmıştı. Birliğin yanına gelirken Agît, Ebubekir'e,

"Görelim bakalım kim bu işgalci askeri birliklerin tozunu attırıyor, siz mi biz mi?" dedi gülerek. Ebubekir ise ona aynı biçimde gülerek,

"Eylemlerimizin gümbürtüsü her size ulaştığında kıskanmayın sakın Agît arkadaş" diye cevap verdi.

Orada kalanlar geçip birliğin karşısında tek sıra dizildiler. Abbas ile Agit birlikte bir adım öne çıktı ve Abbas, birliğe başarılar dileyen çok kısa bir konuşma yaptı. Başarı dileğini hep birlikte alkışladılar.

Sonra Agit hızlı bir biçimde birliğin başına geçti ve gidenler kalanların tek tek elini sıkarak yola koyuldu. Kalanlar "Bijî Kurdîstan! Bijî PKK!" diye slogan attılar ve gidenlerin arkasından el sallayarak uzun süre baktılar. Agit'in komutasındaki birinci ana birlik batıya doğru hızla yol alarak ufukta kayboldu.

Ebubekir'in birliği o gece yola çıkmadı. Ertesi gün öğlen olmasına rağmen, birlikte herhangi bir hareketlilik görülmeyince Abbas rahatsız oldu. Bu ağırdan alan ve erteleyen tutum rahatsız etmişti. Kendi içinden bunu gevşeklik olarak görüyordu. Sonuçta rahatsızlığını Sarı Cemal'e yansıtınca, Cemal hemen gidip Ebubekir'le konuştu ve geri dönüp Abbas'a "Sabah yola çıkıp ilk gün gündüz yürüyeceklermiş" diye bilgi verdi.

Nihayet üçüncü gün sabah ikinci ana birlik de hareket etmek için toplandı. Dağınık ve düzensizdi, Agit'in düzenli birliğinden farkı ilk bakışta ayırt ediliyordu. Birliğin öncüsü ve artçısı yoktu. Hazır oldukları bilgisini Abbas'a Erdal verdi. Ebubekir, yerleri önceden belirlenmemiş savaşçıları o anlık çabayla sıraya geçirdikten sonra, Erdal'ı birliğin başına koydu ve kendisi de geçip birliğin orta yerine girdi.

Gördüklerinden pek memnun olmadığı Abbas'ın yüz işaretlerinden bile anlaşılabiliyordu. Bir adım öne çıkarak, ikinci ana birliğe de başarılar diledi. Erdal'ın başında bulunduğu birlik, orada kalanların tek tek elini sıkarak, alkışlar ve sloganlar eşliğinde doğuya doğru hareket etti. Kısa bir süre sonra da ufku aşıp görünmez oldular.

Geriye Abbas ile Sarı Cemal'in grubu kalmıştı. Onlar da hazırlanıp gecikmeden hareket ederek Bestlere gideceklerdi. Kısa bir süre Bestlerde kaldıktan sonra Gabar'a gitmeyi ve Apo'ya gönderecekleri Kato toplantısının sonuç raporunu orada yazmayı planlıyorlardı. Önlerindeki tek önemli sorun Selim'i ne yapacakları ve nereye gönderecekleri konusuydu.

Bu durumu Abbas ile Sarı Cemal kendi aralarında çok yönlü tartıştılar. Botan'da kalması zorlayıcı olacaktı. KDP'nin mevcut tutumu nedeniyle de Güney'e göndermek doğru olmazdı. Özellikle bahardaki IKP olaylarından sonra, Güney'de olduğunu öğrenirse KDP peşine takılırdı. Selim de yerinde duramaz, gizli kalamaz birisiydi. Kalması için koyabilecekleri hemen her alanı değerlendirdiler, ancak uygun yer bulamadılar. Sonuçta kendi yanlarında tutmaya karar verdiler. Kendi hareketlerini zorlasa da, içten yaşadığı tepkiselliği aşması açısından böylesi belki daha yararlı olurdu. Özeleştiri raporu hazırlaması için faydası dokunabilirdi.

Abbas ile Sarı Cemal, Selim ile tek konuşarak verdikleri kararı gerekçeleriyle birlikte ifade ettiler. Selim yarım ağızla "Güney'e de gidebilirdim, başka yer de olabilirdi" dediyse de aslında belirtilen karardan bir ölçüde memnundu. Yönetimle birlikte olduğu için, arkadaşları arasındaki teşhiri fazla olmazdı.

Yanlarında güvenliklerini sağlayabilecek düzeyde bir savaşçı topluluğu kalmıştı. Alanı iyi tanıyan savaşçılar ana birliklerde yer aldıkları

için gitmişlerdi, kendilerine kuryelik edebilecek bir savaşçı bile yoktu. En iyi bilenler Sarı Cemal ile Selim'di. Aynı gün akşamüzeri hazırlanarak onlar da noktayı terk ettiler ve batı yönünde dağdan aşağıya inmeye yöneldiler. İlk gece Masiro'ya ulaşıp gündüzü orada geçirdiler. Akşam hızlı yürüyerek Herekol'a ulaşmayı planlıyorlardı. Fakat gece yol alırken bir aksilik ortaya çıktı. Keskin dere ve sırtları olan xîzli bir coğrafyaya girdiler. Ne yaptılarsa yol bulup o sırtlardan kendilerini kurtaramadılar. Selim ile Cemal'in öncülüğünde sabaha kadar dolanıp durdular. Alan köye ve karakola yakındı, orada kalmak güvenlik açısından tehlikeliydi. Dağdan aşağı inmişlerdi ki, gece olmasına rağmen hava çok sıcaktı. İyice yorulup kan-ter içinde kalınca oldukları yere çöktüler. Şafakla birlikte dünya aydınlanmaya başlayınca, bir de baktılar ki hep aynı tepeyi aşmışlar, hep aynı boğazdan geçmişler, hep aynı dereden dolanmışlar. Bu durumu görünce Abbas, "Böyle gidersek işimiz iş!" dedi kendi içinden.

Fazla zaman geçmeden ve arazide kimse görünmeden, hemen çevredeki bahçelik ve ağaçlık uygun bir alanda ağaçların altına girip iyice gizlendiler. Akşama kadar görüntü vermemek için hiç hareket etmeden öyle kaldılar. Zaten hala yorgundular, nöbetçi dışında yatıp uyudular. Şanslarından çevrede çoban sesleri duyulsa da yanlarına gelen olmadı. Akşamüzeri güneş batmadan kalkıp yolu buldular. Bestlerde buluşmak üzere orada iki gruba ayrıldılar. Selim bir grup savaşçıyla birlikte doğrudan Omyanus üzeri Bestlere gitti, Abbas ile Sarı Cemal ise Herekol üzerindeki bir grup savaşçıyı görüp konuşarak, oradan Bestlere indiler.

***

Agît, Kato Toplantısı'ndan sonra Abbaslardan ayrılıp dağın sert ve gri kayalıkları ile yumuşak zozan kıvrımlarından aşağıya kendilerini bırakarak Bestler'e ulaştıktan sonra, ilk iş olarak birliği 8, 7 ve 6'şar kişilik 3 mangaya ayırdı. Birinci mangada Bedran, ikincisinde Ferit ve üçüncüsünde İbrahim komutan oldu. Hiç beklemeden, oturumlarda aldıkları Sonbahar Atılımı'nın ciddi eylem kararlarını hayata geçirmek için Garisan'a yöneldi.

"Sizden rica ediyoruz, bize izin verin sizi devlete şikâyet edelim!"

"Nasıl şikâyet edeceksiniz, siz deli misiniz?"

"Siz bu kadar sayıyla buraya gelip, biz de size yiyecek verdikten sonra…"

"E, tamam kim ne bilecek geldiğimizi. Ağzınızı sıkı tutun, tamam."

"Yapamayız heval….!"

26 Ağustos akşamı Birlik, ihtiyaç için alanda askerin bulunmadığı iki köyden biri olan Tal'a gizlice girmişti. Ama kalabalık sayıları ihtiyaç

almak için dağılınca, açığa çıkmışlardı. Bunun üzerine köydekiler tedirgin olmuş, gerillalara bolca ekmek ve yiyecek verdikten sonra, kalabalık bir heyet halinde gelip onlardan "ihbar" ricasında bulunuyordu. Tevfik'in ele verdiği ilişkilerin çoğu zorla ajanlaştırılmış ve toplum aşırı işkenceden geçirilerek sindirilmişti. Toplumun sinmişliği neyse, ihbar yapmak mecbur hale getirilmişti. Herkes birbirinden korkar hale gelmiş ve köye ihbar konusunda yemin içirtilmişti.

"Heval, bizi anlayın n'olur, çoluğumuz çocuğumuz var. "

Agît şaşırmıştı, ne diyeceğini de pek bilemedi. Hayatlarını istiyorlar ve çoluk-çocuğumuz için diyordu adam. Yüzünü aniden öfke sardı, adamın kafasına taş gibi düşen peş peşe kelimelerle cevabını verdi.

"Kimse ihbar falan yapmayacak! Yapan olursa kabul etmeyiz, bunu bilin!"

"Heval, yapamayız, Kuran'a el basıp yemin içtik…!"

"Ben dedim, ihbar falan yok, olursa sizi dost bilmeyiz artık."

Sonra grup hızla oradan uzaklaştı.

Agît'in tavrına rağmen gece muhtar hemen büyük telsizle karakola haber verdi. Askeri birlikler ertesi sabah erkenden alanı boyda boya tuttu. Sıkı bir alarma geçti. Birçok yere pusular attı. Hût ve Tîryan'a helikopterler indirilip çatışma için hazır vaziyette tutuldu. Sabit noktalar dışında muhtelif yerlere geçici olarak asker konuşlanmıştı. Toprak yoldan 7 ile 10 günde bir erzak taşıyan askeri arabalar geçiyordu. Yol çevresindeki köylerin tümünde asker yerleşmiş olduğundan gerillalar oralarda kalamıyor, erzak temin edemiyorlardı. Erzak için mecburen askerin bulunduğu köye inmeleri gerekiyordu ki, o zaman da arkalarından kesin ihbar yapılacaktı. Su, erzak ve bilgi ihtiyacı onları çok zorluyordu. Bir seferinde üç gece boyunca susuz bir şekilde yaptıkları yorucu yolculuk sadece su aramakla geçmişti.

Agit, Bedran'ı çağırıp "Ne yapalım?" diye sordu. Bedran, uzamış sakallarına elini götürüp hafiften dikine elipsler çizdi, şehla gözlerini umutsuzca bakışlar arasında komutana çevirdi ve

"Buradan gidelim heval, şu an planladığımız harekâtı alanda uygulayamayız."

"Haklısın galiba, alan geniş, burada güç şartlarda da olsa kalabiliriz, ama değerli zamanımızın çoğu heba olur" deyip, gidiş için talimat verdi.

Hızla Bestler'e geçip eylem arayışı içinde oldular. Agît, zamanla yarışır gibiydi. 2 gün içinde Bestler'e gelip, 28 Ağustos'ta Xirbikê Besta karakolu askerlerine yönelik bir eylem planladılar.

Agît, uzunca bir palamut ağacı çubuğunu alıp cebindeki Antep malı bir açılır kapanır bıçakla üstündeki yaprak ve filizleri kesip attıktan sonra onunla toz gibi ince ve kuru gri toprağın üzerine iki tane yol yapım

dozerinin resmini çizdi. Sonra iyice doğrulup uzaktan bir baktı, etrafındakilerine gülümseyip "Bu, ancak bu kadar olur" dedi. Sonra izah yaptı:

"Bu ikisi de uygun arazide bulunuyorlar, her birine birer el yapımı TNT patlayıcıları koyup tahrip edeceğiz. Sonra hah şurada pusuyu kuracağız" deyip, elindeki, bıçağın değdiği yerde kabuğun soyulup ağacın beyazının çıktığı çubukla toz halindeki toprak üzerinde dozerlere yakın bir yeri savaşçılarına gösterdi.

2. Manga Komutanı Ferit, gözünü kırpmadan Agît'i izliyordu. Bir taraftan da ezberlemişçesine kucağındaki kalaşnikofun sağını solunu eski bir kurşuni şûtik parçasıyla temizliyordu. Aniden kaşları kalktı, planın bir açığını bulmuştu, hemen komutana sordu:

"Peki helikopter gelirse nasıl olacak heval?"

Agît, arkadaşını onaylayan bir şekilde tozlanmış siyah saçlarının ve uzamış sakallarının dağınık durduğu başını sallayarak,

"Doğru tabi. Onu da düşündüm. Biz oradan henüz çekilmemişken alana gelirse, eylem yerinden bir saat kadar uzaktaki bir tepede afarof ve bisivingimiz onu ağırlayacak" dedi ve yine elindeki çubukla hızlı bir şekilde dozerlerden epeyi uzakta tepe niyetine yüksekçe bir dik üçgen resmi çizdi.

En son kalktığında Bedran'a bakarak, "Nasıl bir plan Latin Amerika gerillası?" dedi, bakışlarına yansıyan düşünceli bir ruh haliyle. Bedran, bunun üzerine yerdeki çizime baktı sanki yeni görüyormuşçasına. Sonra o her zamanki espritüel halini tekrar konuşturarak, "Kafama yattı heval, iyi plan. Zaten menfi bir sonuç çıkarsa biz yokuz işin içinde, emir kuluyuz biz, tek sorumlusu sensin" dedi. Bunun üzerine Agît ve oradaki herkes kahkahayı patlattı.

Hemen eylemin ertesi günü birlik komutanı örgüte bir rapor gönderdi. Gayretli bir insanın samimi itiraflarını yansıtan bir dille şunları yazıyordu:

"Eylem, sonuçları yetersiz olsa da taktik içerik açısından önemli. Gece dozerlerin ikisine patlayıcı konularak tahribat sağlandı. Sabah saat 8.30 civarında bir grup asker olay yerine doğru harekete geçti. Sayıları onu geçmiyordu. Önde sivil bir kamyon üzerinde gelen üst teğmen ve bir erin pusudan geçmesine bilerek izin verdik. Arkasından gelen asker grubu çok yakın bir menzilde pusu sahasına girdi ve 10 kişilik pusu grubumuz başarıyla ilk atışlarını yaptı. Fakat düşmanın karşılık vermesinden ötürü savaşçılar etkili atış yapıp üzerine gidemediler. Oysa 15-20 metre yakındaki, sere serpe uzanmış düşman askerlerine sadece otomatik atışla bile büyük bir darbe vurabilirlerdi. Mevzilenmemiz ve ateş gücümüzle tümünü vurabilecekken sadece 2 askerin öldürülmesinin tek izahı korkaklıktır! Bu olayla zayıflığımızın boyutunu gördük, üstünde ciddi

bir şekilde duracağız. Eylemde kaybımız olmadı, toplam 20 mermi harcandı."

Agît, raporun yarısında kalemi kızgınlıkla yere bıraktı. "Parti Önderliği yine kızacak şimdi. 'Zayıflığınızı bana niye yazıyorsunuz, üstünde durun, aşın ve başarınızı yazın!' diyecek" dedi içinden. Öfkenin davet ettiği bir sigarayı, kendisinde hiç görülmemiş bir şey olarak, sanki can sıkıntısını alıp götürecekmiş gibi epeyi kalınca sarıp dumanını ciğerlerine çekti. Bu anda bir gerilla, kendisi için özel olarak, sadece iri iri kuru melengiç ağacı közlerinde, orta boy, ibiği gövdeye monte olduğu yerden çatladığı için su sızdıran simsiyah çaydanlıkta yaptığı çayı uzattı. Sigaranın üzerine keyif verici olduğu için iki bardak içti. Sonra yazmaya devam ederek raporu tamamladı:

"Garisan alanı çalışmalarımızın başında, oradaki gönüllü-gönülsüz ihbarcı yapının dağıtılması gelmektedir. Bu da ancak devlet uygulamalarına karşı uzun süreli misillemeler yapmakla olur. Gönüllü ajan yapı Emin Ağa ve Hamido'da çözüm bulacaktır. 7 Kişilik bir grup 32 28 14 23 37, 22 14 19 22 11 32 ve 22 12 26 12 22 19 14 37 (Arada bazı yerleri şifreli yazmıştı: Tirya, Erkend ve Ebubekra) çevresinde yapılacak yer altı hazırlıklarına bol miktarda erzak ve su depolayarak uyanık ve güçlü bir yönetim altında çalışılabilir. Yollarda pusu, düşmanı araziye çekme ve karnas atışlarıyla sürekli darbeler vurulabilir. Baskı ve ajanlaştırma merkezi 38 37 14 38 26 14 (Harhor) karakol komutanı hedeflerin başında gelmektedir, köylere dağıtılan çok sayıdaki büyük telsizlere el konulabilir."

***

Zêwê köylüleri Çiyayê Bizina'nın dibindeki mağaralarda kalıyordu esas olarak. Burası kışlaklarıydı. Buradaki yağmur suyundan ihtiyaçlarını karşılıyorlardı. Ancak yazın yağmur suyu olmadığından, mağaralardan az ötede, vadideki akarsuya yakın evler yaparak köy inşa etmişlerdi kendilerine. Yazın burada, kışın mağaralarda kalıyorlardı.

Havva ve arkadaşının öldürülmesindeki rollerini kimse bilmiyor mantığıyla evlerinde kısmen rahattılar, zaten bir şey olsa da ellerindeki korucu silahlarına güveniyorlardı.

Birliğiyle birlikte Gabar'a geçen Agît, bir ağacın kalın gövdesinin dibine oturmuş, Havva'nın grubunun katledilmesi olayını düşünüyor, "Hasan Ağaları hedef alan bir eylem gerekli" diyordu içinden. Olay için "Çok haince!" diyordu üst üste, "Çok haince!..." Olayı ilk duyduğunda oldukça üzülmüştü,

“Kadın komutan olarak büyük işler başarabilecek biriydi. Erken oldu,” demişti kendi kendine. “Sason’da bize yaşattıkları kayıplar, Şirvan’da üst üste vurdukları darbelerle Botan’ın kuzeyini önemli ölçüde çökerttikleri gibi, şimdi de Gabar’ı çökertmeye çalışıyorlar. Bu çatışmalarda onların da kaybı çok fazla oluyor, ama bizim çok değerli arkadaşlar da şehit düşüyor ki, bizim yeniden alanları takviyemiz kolay olmuyor. Mella Bedrettin, Yaser-Hasan Cabadek arkadaşlar, şimdi de Eruh Yerel Birliği…. Hepsi de çeteler sayesinde oldu. Koruculuk çok tehlikeli bir biçimde gelişiyor. Bakanlık Kurulu Kararıyla 13 Kürdistan ilinde resmen uygulamaya sokulmasının daha üçüncü gününde Havva arkadaşları imha ettiler…”

Agît, olay hakkında etraflı istihbari bilgiler aldığından, sonbahar atılımında geliştirdiği eylemler zincirinde bir halka olarak da burayı planlamaya almıştı. Ağacın dibinde düşünerek bir eylem planı da oluşturdu aklında. Sonra 6 kişilik bir grubu eylem için gönderdi. İçlerinde Baho Ağa’nın öldürttüğü Sevilgenlerin bir yakını da vardı.

Eylem gurubu gereken hazırlıkları yaptıktan sonra, bir akşam vakti olayda sorumluluğu olan iki kardeşin bulunduğu eve saldırdı. İki kardeş evden çıkıp önceden hazırladıkları bir yere mevzilenerek çatışmaya başladı. Köyden silah alıp çatışmaya giren başkaları da vardı. O sırada aniden katil iki kardeşin yerleştiği mevziye bir şey çarpıp gürültüyle patladı. Mevzide olanların son ölüm çığlıkları ve “Ahh, öldük, kurtarın bizi!”, “Yetişin, yetişin, aman yetişin, kurtarın bizi!” bağırtıları boş vadilere çarpıp geri kendilerine döndü. Köyün reisi iki kardeş de parçalanan mevzide can verdi.

Telsizle Fındık Karakolu askerlerine saldırıya uğradıklarını belirtip yardım istediler, fakat onlar da korkudan dışarı çıkamadı. Uzun süre öyle imdat isteyerek kaldılar. Daha sonra askerler cesaret edip bazı köylüleri yanına alarak 2-3 saatlik uzaklıktan kurşun sıka sıka geldiler. Bu arada saldıranlar kaybolup gitmişti.

Bu koca mevzii yıkan silah nasıl bir şeydi? Nasıl dehşet bir şeydi? Bunu hangi silah yapabilirdi? O yörede kim ağzını açsa bunu birbirine soruyordu. Herkes çok ürkmüştü. Çevre köydekiler diyordu, “Apocuların öyle bir silahı var ki, Zêwe köyüne atmışlar, sağlam mevzii başlarına yıkmışlar!” Eylemin bu etkisi Gabar’da yayılıp, herkes arasında konuşulan büyük bir yankı yaptı.

***

Ana Birlik, Bestler’den sonra geldiği Çirav-Gabar hattında başka eylemler de yaptı. Cûdî’ye geçip orada da aynı eylem çizgisini sürdürdü.

Şırnak ilçe merkezinde Alihan Tatar'ı hedef alan kapsamlı bir eylem de Agît'in hafıza çekmecesinde hazır bulunuyordu. Bu eylemi düşünürken Sertaç'ın yanında Zahide ile yaptığı bir sohbeti hatırladı, duygulandı. Anı onu çok hayıflandırmıştı. "Anıların hüzün veren gücü, onların muhtevalarından ziyade-çünkü her yaşanıp biten şey gibi onlar da aşılmıştır gerçekte- hatırlanmakla, kabuğu sökülüp oynanan bir yaraya benzemelerinden ötürüdür" diye düşündü o an; ve devam etti: "Ama unutmamak, sancılar içinde kendini doğurma biçimidir, onunla ancak köklü bir insan olarak kendimizi inşa edebiliriz."

Hilvanlı Havva ve arkadaşının hayatlarını yitirmesine sebep olan koruculara yönelik eylemden sonra aralarında geçmişti bu sohbet:

"Eylemde ölen korucular oldu, bu bir nebze Havvaların kabirlerinde rahat uyumalarını sağlar" demişti Agît. Zahide'nin cevabı, Kürtlük ve kültür kokan bir kehanet gibiydi:

"Belki yarın bizi de korucular öldürür heval. Onlar bizim Bekolarımız. Biz Zîn gibi Kürdistan aşkıyla bu dağlara düştük, Kürt Bekolar ise bırakmıyor sevdiğimize kavuşalım. Beko öldürülünce Zîn kendisi de ölmeden hemen önce demiş ki;

'Biz kırmızı gülüz, o bizim için dikendir
Biz hazineyiz o bizim için yılandır.
Güller dikenlerin gagasıyla korunur
Hazineler de yılanlarla beslenir.'

'Nasıl ki, bir gülü diken, hazineyi de yılan koruyorsa bizim de bekçimiz (köpeğimiz) Beko olacaktır.'

Bunun üzerine, Bey, Zîn de sözlerinin arkasından yapışmış olduğu Mem'in mezar taşında canını verince, onu da sevgilisinin yanına defnettikten sonra, Beko'yu ayak uçlarına gömer. Bu korucular da bizim mezar bekçimiz olacaklardır."

Komutan Agît, Alihan Tatar'ın evine Bedran'ın komutasında kalabalık bir grubu eylem için gönderdi. Fakat Hilvanlı Reşo'nun kendi memleketinde gerçekleştirilen Mehmet Bucak Ağa'ya dönük eylemdeki talihsizliğin bir benzeri burada kendi başına da geliyordu. Şırnak ilçe merkezinde kenar mahallede bekleyen Birlik, gözcünün "Tamam, Alihan Tatar evde odasında oturuyor!" haberini getirmesiyle silahlarını alıp hemen baskına gitti. Ağır silahlarla da odayı etkili bir şekilde vurdular. Ne var ki, gözcünün haber vermeye gittiği o 20 dakika kadar bir sürelik zamanda ağanın kendisi odadan çıkıp gitmişti. Eylemde Alihan Tatar kurtulmuştu, ama eylem yine de başarılı olup epeyi yankı yaptı. Kardeşi Abdullah'ın oğlu Ramazan ile dayısı Ömer'in oğlu ve o sırada evlerinde bulunan Zorava köyünden xulam Haci Mehê öldürüldü.

PKK, Gabar ve Şırnak'taki bu tür eylemleriyle korucularla kan davası gibi bir çatışmaya başlıyordu artık. Agît'in korkup hep önlemeye çalıştığı şey de buydu. Apo'nun "Kendi deyimleriyle iti ite kırdırtmak istiyorlar; amaçları bu politikayı hayata geçirmek," şeklinde dile getirdiği husus pratikte baş gösteriyordu.

***

24 Ekim 1985, sonbaharın kararsız bir günü yaşanıyordu yine. Komutan Agît, gökyüzüne bakınca iki zıt düşünce kafasında savaştı: Bir taraftan "Şu doğanın muazzamlığına bak ya, çeşit çeşit şekilde bulutlar ne güzel oluşuyor?" derken, aynı zamanda "Gözüne kurban olduğumun bulutu alçalayım deme tüm işlerimizi bozacaksın sonra ha!" diye ona tehditkâr bir edayla seslendi. Sonra kendi kendine gülerek, "Biz de sanki doğaya laf geçirecekmiş gibi konuşuyoruz işte" dedi.

Birinci Ana Birlik, tüm Batı Botan'ı dolaşıp eylemler yaptıktan sonra Uludere'ye yeni gelmiş, Habur vadisinde konumlanmıştı. Bu biçimde hamle sonundaki toplanma yerine de gelmiş oluyordu. 24 Ekim 1985 günü, birlik komutanı Agît, tüm arkadaşlarının toplanmasını istedi. Bu talimat üzerine herkes kısa sürede, küçük bir düzlük alanda yerini aldı. Kimisi bağdaş kurmuş, kimisi bir dizi üzerine yere oturmuş, bir-iki kişi de namaz kılar gibi iki dizi üzerine çökmüştü. Herkesin kafasında "Eylemi, ne kadar bir oranda başarıyla yaparız; yoksa aksilikler çıkar da biz mi zarara uğrarız" diye düşünürken, Komutan Agît, tüm militanların karşısına geçip, iki elini arkada bağlayarak, yeni tıraş olmuş bir yüz, yine fazla kaba olmayan siyah pala bıyığıyla militan yapının karşısına çıkarak, ajitatif bir üslupla konuşmaya başladı:

"Arkadaşlar, bu eylem bizim için çok önemli. Siyasal açıdan, bize ağır darbeler vuran düşmana karşı böyle büyük bir eylem yaparak onu köşeye sıkıştırmış olacağız. Buna bağlı olarak örgütsel açıdan da saflarımızda düşmanın yaratmış olduğu moral bozukluğunu önemli ölçüde bertaraf edecek ve PKK'nin gerçek gücünü arkadaşlar yeniden bizzat yaşayacaklardır. Askerî açıdan ise çok özel bir önemi var bu eylemin: Biz geçen yıl Gundikê Mela eylemiyle o karakolu kaldırmak istedik ama olmadı, çok değerli bir arkadaşımız şehit düştü; Musa arkadaş. Şimdi bu karakolu yerle bir ederek hem o taktik amacımıza ulaşacağız hem de eylemi yarın yaparak Musa arkadaşın anısını canlandıracağız. Biliyorsunuz ki, arkadaşın şehadet tarihi bugün, yani 24 Ekim'di. Dolayısıyla bu aynı zamanda bir intikam eylemi olacaktır; arkadaşlar böyle anlamalı. Böylece şehitlere verdiğimiz anıya bağlılığı sonuna kadar sürdürme sözünü bir kez daha kanıtlamış olacağız."

Agît bunları söylediğinde herkes daha bir coşkuya kapıldı. Ardından, aslında kendi yarattığı bir kural olarak, eylemin yapılıp yapılmaması gerektiğinin ve bu eyleme katılamayacak durumda olan kimse varsa belirtilmesini istedi. O anda bayrama gider gibi, tüm eller birden havaya kalkıp "Yapılsın heval, yapalım, ben hazırım," "Ben de hazırım," "Ben de…", "Ben de…" sesleri yükseldi.

"Peki eyleme katılamayacak durumda olan kimse var mı arkadaşlar, bu durumda olan el kaldırsın?"

"(…….)"

"Oldu o zaman şimdi iş bölümüne geçelim. İlk önce, kim baskın grubunda yer almak istiyor?" Agît bunu deyince, Agît daha sözünü bitirmeden bir el, tıpkı boşta kalan bir koltuk yayı gibi havaya fırladı. Agît, yerinden fırlayan bu ele bakınca, başını önüne eğip gülmeden edemedi; içinden "Belliydi senin öyle fırlayacağın, Allah için bir günde biraz geç kal bu konuda" dedi, morali daha da yükselmiş bir halde.

İlk elini kaldıran bu kişi Şêxmus idi. Şêxmus, birlikte, cesareti ve fedakârlığıyla olduğu gibi, girişken ve yönetici kabiliyetiyle de herkesin olurunu alıp, sevgisini kazanmış biriydi. Çok sayıda eyleme katılarak hep başarılı sonuçlar almıştı. Bu açıdan hatırı sayılır bir tecrübe ve özgüven kazanmıştı. Bu eylemde de kendisini arkadaşları için fedaice ortaya atmıştı. Ardından, peş peşe tüm birlik üyeleri baskın grubunda yer almak istediğini söyleyince, Agît, bundan çok memnun kalmıştı ama, yanaklarını hafifçe dolgunlaştıran ve simsiyah pala bıyıklarını daha da genişleten sempatik bir gülüşle "Tamam da böyle olmaz arkadaşlar; herkes baskın grubuna girerse, diğer gruplara kimse kalmaz, onun için en iyisi biz güçleri eylem için iş bölümüne tabi tutalım" dedi. Böyle deyince gencecik birlik üyelerinin hemen hepsini bir grup tebessümü sardı.

Saat 19:30 olmuştu. Takımın iki ayrı yerde, koca koca meşe kütüklerini getirip yakmış oldukları gür ateşlerin alevi gökyüzünü bile aydınlatıyordu. Herkes etrafına uzanmış, kimisi beyaz kâğıda sarılı tütünü tellendiriyor, kimisi küçük defterine ateşin insanı tere boğan ışığı önünde inatla bir şeyler yazıyor, kimisi de masum yüzlerle yarın eylem için tatlı hülyalara dalıyordu. Kim bilir yarın kimin hayatını kaybedip kimin sağ kalacağı bir "masumlar gecesi" yaşanacaktı; tüm savaş geceleri böyleydi aslında.

Agît ile Bedran ve diğer grup komutanları, ikinci ateşe gülerek bir nevi el koydular:

"Heval, siz burada izin verin biz yarınki eylem düzenlemesini yapalım."

“Hay hay, olur heval! Hemen…” diyen saygılı gençler çantalarını alıp çabucak oradan kalktılar. Ateşin, yanan odun gövdesinden kıvılcımlar sık sık soğuk havada uçuşarak etrafında oturanların yüzüne ya da elbiselerine yapışıyor, çabuk kendisini korumayanların ya teni hafiften yanıyor ya da gömleği, şalvarında ya çok ufak delikler açılıyor ya da kıvılcımın etkisizliğinden ötürü sadece küçücük bir siyah leke değdiği yerde bırakıyordu.

Agît hızla düzenlemeyi yaptı: Eylem alanı birbirinden kopuk olduğundan, düzenlemeyi de ona göre yaptılar. 25 kişiden oluşan ve içlerinde Doktor Baran, Afarof Mahmut, Şırnaklı Ebubekir, Halfetili İsmail, Yaşarê Spîndarokê gibi tecrübeli savaşçıların da olduğu takım, iki grup halinde hareket edecekti; ve eylem 25 Ekim saat 16:15’te start alacaktı. En önemlisi de eylemin karakolu tümden söküp atma taktiğini içeriyor olmasıydı.

Tüm militanlar, artık her an, yemek yerken, uykuya dalarken ya da bir işle uğraşırken bile hep eylemin sevinci ve coşkusunu yaşıyorlardı.

Sınırı oluşturan ve karakolun bulunduğu vadi, Xabur Vadisinin bir kolu durumundaydı. Vadide karşılıklı olarak uzayıp giden köyler bulunmaktaydı. Bu köylerden, Güney yamacında bulunanlar harabeye çevrilmiş boş köylerdi. 1975 yenilgisinden sonra Saddam Yönetimi tarafından, vahşi bir uygulamayla bu hale getirilmiş ve sahipleri de zorla Irak’ın güney kesimlerine sürülmüştü. Amaç, Kürdistan’daki demografik yapıda Kürtler aleyhine değişiklik yapma kapsamındaydı. Vadinin Kuzey yamacındakiler ise, Türk devleti tarafından amansız bir baskı altında tutulup ha bugün ha yarın Güney’dekiler gibi baba yurtları harabeye çevrilip kendileri de kovulacaklar korkusu altında yaşıyorlardı.

Bu vadinin her iki yanı birer sur gibi yüksek sıradağlarla çevrili idi; bu dağların her iki tarafı da ağaçlarla donanmıştı. Ondan ötürü de burası engebeli bir araziydi ve iki yandaki sıradağlar kolay kolay geçit vermiyordu. Aynı zamanda vadi, ufak tefek kollarla her iki yana açılıyordu. İşte, Agîtlerin hedeflediği karakol, böylesi bir alan içinde Bêtkar Köyü’nden, Uludere’nin tanınmış Elamon Köyü suyuna açılan vadinin yamacında yer alan sırtın üzerindeki bir düzlükteydi. Bêtkar Vadisi denen bu alanda bulunan Şikefta Reş Karakolu ile Alamon Köyü arası arabayla on dakika kadar çekerdi. Söz konusu mıntıka Çukurca’nın Qeşûran alanı ile Uludere arasında bir yerde bulunuyordu. Kurulduğu alanın adı “Şikefta Reş” olduğundan karakol o adla anılıyordu.

Alan, eski bir idari ve ticari merkez durumundaydı. Geçmişten beri siyasi ve kültürel açıdan sömürgeci etkiyi çok güçlü hissetmemiş, daima yarı özerk bir konumda var olmuş ve yöre halkı düşmana karşı, umut görürse silahlı direnişe meyilli bir yerdi. Yerel hakim güçler ise özellikle

günümüzde TC tarafından iyice yanlarına çekilmişlerdi. Buradan hareketle, Türk devleti, özellikle son yıllarda, yerel Kürt işbirlikçilerini ve KDP'yi kullanarak, bu alan üzerinde mücadele vererek PKK'yi diğer parçalardan koparmaya ve dış dünyadan tecrit etmeye çalışmaktaydı.

Güvenlik olarak bu küçük karakolun çevresine, rastgele irili ufaklı gri, siyah, beyaz taşlardan bir metre kadar yükseklikte bir duvar çepeçevre örülmüş, duvarların iç kısımlarına da muhtelif yerlere taş ve toprak dolu çuvallardan mevziler yerleştirilmişti. Sızmalar olmasın diye karakolun bulunduğu vadideki orman bir yere kadar kesilmiş, vadinin her iki yamacına da gündüz nöbetçileri yerleştirilmişti. Önemli bir husus olarak, Uludere'den Çukurca'ya tam sınır boyundan giden araba yolu da aynı zamanda bu vadiden geçmekteydi.

Bütün bu bilgileri Bedranlar, keşif sırasında elde etmişlerdi. Keşif yaparken öyle bir yere girmişlerdi ki, sanki "Gelin buradan karakolun her yerini rahatça keşfedin" diye özel olarak kendileri için yapılmış ve hedeflerini tam denetim altında tutan bir yerdi. Kimse kendilerine böyle güzel bir keşif yerini yapmamıştı tabi ki, bu, Bedran'ın yaratıcı zekası ve amacına ulaşmak için arayıp durarak mutlaka en elverişli modu yakalama özelliği sonucu buldukları bir yerdi. Keşif esnasında tespit ettikleri en önemli nokta şuydu: günlük olarak saat 15:30'da bir grup asker peş peşe vererek tek sıra halinde daha ileri gidip pusu atıyor, bu esnada karakoldaki asker sayısı azalıyordu. Bedranların keşfi sırasında pusu için askerler gittikten sonra geriye kalanlar gayet rahat bir ruh hali içinde birbirine el işareti yaparak bir araya gelip, belki de masallarda bile ulaşamayacakları bu engin Kürdistan dağlarında, çocukları ve torunları için askerlik anılarını bir karede donduruyorlardı. Çünkü, yoksul insanlar için askerlik, çekilmez bir cehennemken, askerlik sonrası anılar dile gelip, sararmış fotoğraflara bakıldığında hasretlik bir yer haline gelir. Bu sırada gündüz nöbetçileri de artık yerlerini terk ederek karakola indiler. Bu durumları keşifçi gerillaların hoşuna gitmişti. Nasıl olsa uyanık olmayan bir düşmanı, şeytani gözlere sahip birine göre avlamak daha kolaydı.

Keşif sırasında gerillalardan biri Bedran'a "Sırta yerleşmişler, etrafa hakim, eylem sırasında belli bir darbe de yiyebiliriz belki" deyince, keşif sorumlusu kıvrak zekasıyla hemen cevabı yapıştırdı: "Kürtçe bir atasözü vardır, der ki, 'Ê diziya hingiv bike wê mêş pêvedin[49].' Ne yapalım, bizimki de o misal.

24 Ekim 1985 günü grup eylem için harekete geçti. Aldıkları karar gereği, biri Agît'in komutasında, diğeri de Bedran'ın sorumluluğunda olmak üzere iki ayrı grup halinde eylem yerine gitmeyi daha uygun gördüler. Bedran'ın grubu, silahlarını dipçiklerinden yere dayamış halde

esas duruşta olan diğer grubun önüne gelerek tek sıra halinde hepsiyle tek tek vedalaştılar. Savaşçılar, belki de bir gün sonra bu dünyadan göçeceklerini umursamadan hepsinin yüzü içten güleç bir halde birbirine sıkıca sarılıyor, öpüşüp ayrılıyordu. Çünkü devrime olan inanç kanlarında alyuvarlar ve akyuvarlardan sonra onları var eden üçüncü bir madde olmuştu artık. Böyle bir yaşam birçok maceracının veya film yönetmeninin mutlaka uygulamak istediği projesi iken, onların, kendilerini doğuştan içinde buldukları hayatlarının ta kendisiydi. Yüzü hep güleç olan 16 yaşındaki Qenco ve Benevok çatışmasında hayatını kaybeden 14 yaşındaki Küçük Mazlum dünyaya geldikleri gibi kendilerini bu yaşam içinde bulmuşlardı. Küçük Mazlum'un, 14 yaşında iken, kendisini, doğum tarihi olan 1974'de tarihin gün yüzüne çıkan Kürdistan Devrimi'nin içinde bulması, bir anlamda doğal değil miydi? Ve bu çocuklar çekirdekten, yüklerinin ağırlığıyla boy atıp yükseliyorlardı; ondandır ki, hayatlarını devrime kurban olarak verselerdi, tarihte yaşayacaklarına ve kendi halkları için iyi bir şey yaptıklarına inanarak pişman olmadan göçüyorlardı bu hayattan; yok eğer yaşasalardı, demirin örste dövülmesi gibi aldıkları yaralar ve darbelerle birer yenilmez hayat savaşçıları oluyorlardı.

Vedalaşmak için kucaklaşanların bazısı, çok yakın arkadaş olduklarından birbirlerine sarıldıklarında belki 3-4 dakika birbirinden ayrılmıyordu. Bu durumlarına geride gelenler artık dayanamadıklarından "Heval, yeter ya geç kalıyoruz" diyerek espri yapıyorlardı. Böyle uzun süre birbirine sımsıkı sarılıp öylece tek vücut olarak kalmak özellikle kadın gerillalar arasında çok yaygındı. Çünkü savaşçılar sarılıp vedalaşırken, kadın gerillalar da birbirinden ayrıldığında öyle yaparken, biliyorlardı ki, böylesi kızgın bir savaş ortamında giden ve kalanlardan birisi veya ikisi şu veya bu zamanda hayatını kaybedip bir daha birbirlerini asla göremeyebilirlerdi; ondandır ki her ayrılışta, gerillanın birbiriyle vedalaşması bir kural haline gelmişti. Zira, toplumda her ayrılış aynı zamanda bir daha görüşememek demekti; ama yine bunda bir boşluk vardı: Bir gün görüşebilirdin veya mektupla ayrıldığına ulaşabilirdin, ama gerilla da her ayrılık aynı zamanda ölüm demekti; bir daha hiçbir zaman buluşamayacağın, çok istisna bir biçimde mektup diye gönderdiğin, katlana katlana bir muskadan daha küçük hale gelmiş not da gittiği yerde, muhtemelen vefat etmiş sahibini bulamadan arşiv olarak bir kayanın altına ya da kazılmış bir toprağın içine gizlenir ki, o da bir süre sonra, yağmur-çamur içinde rahatlıkla akıp kayıplara karışabilir ya da kağıt sararıp mürekkebi dağılarak okunmaz hale gelebilir.

Tüm gerillalar bunu bildikleri için birbirleriyle sarılıp öpüşerek vedalaşmadan kısa yolculuklara bile çıkmazlardı. Hele kadınların ki… o an tam bir sanat eseriydi! Eksiksiz bir seremoni… O an aralarında tuhaf bir

duygu-iletişim atmosferi oluşuyordu; dakikalarca süren bu sıkı sarılmada, ikisi arasında durmadan enerji akışı, alış-verişi oluyordu. Öyle ki, o sarılma anında ruhları sanki birbirine geçiyor, tekleşiyordu; ya da biri diğeri oluyor, diğeri öbürü; ve büyük bir haz her iki bedeni sarmalayıp o an dünyayı, dünyanın hay-huyunu unutturuyor, silip süpürüyordu: Böylece birbirini her gittikleri yerde kalplerinde ya da ruhlarının cebinde taşıyorlardı. Bunun adı aşktı! Yoldaşlık aşkı! Aynı kader yolcularının yazgısal aşkı. Zira o koklaşmada her birinin kokusu tahmin edildiğinden uzun bir süre diğerinin bütün hücrelerine siniyor ve artık her an her yerde o kadın militanın burnunda hissettiği, arkadaşının bu kokusu, hayatlarını kaybettiklerinde bile uçup gitmiyor, üstlerinde kalıyordu sanki.

Günlük savaşı yürüten kadın-erkek savaşçıların hepsi, savaş komutanları olarak sahada bulunan Agît'in komutası altında disiplinli bir şekilde ölümle zar atıyorlardı. Şimdi de böyle bir anı yaşamaktaydılar…

Törensel vedalaşmanın ardından her iki grup, eylem anı arifesinde kalacakları noktaya doğru ilerlediler. Yol yürüyüşünde artık ciddiyet her şeyin yerini almıştı: Ölmek veya öldürmeye gidenlerin kafasında o an bu edimlerden başka bir şey yoktu. Tüm yoğunlaşmaları bunun üzerine olduğundan gayet ciddi ve sessiz, bir ateş ejderhası kadar ürkütücü, kurnaz tilki gibi görünmez adımlarla yol alıyorlardı. Zorlu yokuşlar-inişlerde, dağlık-ormanlık alanlardan geçerken sadece "Hıh hıh hıh!" diye nefeslerinin sesi etraftaki ölüm sükunetini bozuyor; her adımları onları ölüm veya yaşama daha çok yaklaştırıyordu.

Çok dik ve hiçbir keçi yolu bile olmayan bir dağa çıktılar. Gökyüzünde koyu kurşuni nimbus bulutları önce parçalı halde göründü. Kara bulutları görünce Agît tecrübelerine dayanarak "Yağmur gelecek, kötü. Bari çiselese…yine idare ederiz, yoksa eylem sabote olur" dedi. Yağmur bulutları giderek toplandı; hava karanlıklaştı. Hem de bunlar şimşek ve gök gürültüsü ile birlikte yoğun yağış getiren bulutlardı. Yağmur kendilerini yamaçta yakalamadan tabana kuvvet dağı zar-zor tırmandılar. Yokuş çok dik olduğundan, bir adım atıp iki adım geri kayıyorlardı. Bu durumda Bedran, gruba moral vermek için "Arkadaşlar halk arasında derler ya 'Kî şemitî, ew şewitî!' sözünü değiştiriyor ve 'Kî şemitî, ev girt alikarî!'[50] şeklinde değiştiriyoruz; çünkü biz kader arkadaşlarıyız," diye herkesin duyması için biraz bağırarak konuştu. Bu sözü uyguladılar da: Birbirlerine yardım ederek dağa çıktılar ve orada mola verdiler. Nöbetçilerini her iki yana çıkardıklarında bulutlar iyice toplanmıştı artık. Ay ışığı da kaybolmuştu.

Herkes daha kısa bir süre olmuş oturmuştu ki, komutanın gür sesi duyuldu: "Haydi arkadaşlar, hepiniz yürüyüş pozisyonu alın!"

Bu sefer aynı yokuşun inişine bırakacaklardı kendilerini. İniş de oldukça zordu. Hava da bu ara tam bozdu. Yağmur verdi, şimşekler çakıp etrafı hem şamatacı bir gürültüye hem de yanıp sönen anlık aydınlığa gömdü. Özellikle kırbaç şakırtısı gibi seslerle çakan şimşeklerin ardından, ışık gözlerini aldığı için önlerini görmekte zorlanıyor, ondan ötürü de "Pat-küt! Trak-truk!" diye sırtlarındaki eşyalarla ikide bir düşüp kalkıyor, yol almakta zorlanıyorlardı. İndikleri yokuş o karanlık ve yağmur-şimşekli havada öyle bir uzadı ki, sanki bir aydır iniyorlardı; bir türlü sonu gelmiyordu. Ama onlar, kaplumbağa yürüyüşü gibi de olsa, düşüp kalka kalka dizleri, burunları, dirsekleri kan içinde de kalsa aşağıdaki amaçladıkları noktaya inmekte kararlıydılar. Çünkü eylemin yapılması ona bağlıydı. Eğer planladıkları eylem saatinden önce aşağı noktalarına inemeseydiler, her şey heba olacaktı.

Bir çocuğun yürümeyi öğrenmesi gibi ta-ti ta-ti gele gele nihayet artık karakola yakın bir yere ulaşmışlardı. Komutan Agît herkesi uyararak, çok sessiz olmalarını söyledi. Çünkü bir ses, karakolun nöbetçilerinin dikkatini çekebilirdi. Bunun üzerine herkes nefesini dahi hesaplı alıyor, ses çıkarmamaya çalışıyordu.

Nihayet iniş bitmişti. Herkes "Ohhh!" diye rahat ve derin bir nefes aldı. Ama kimse de hal kalmamıştı artık. Yara-bere içinde olanlar, pantolonunda ıslak kanla ayakta titreyerek duranlar, çakı, tarak, küçük su matarası gibi eşyalarını yolda kaybedenler… hepsi bir arada öylece bekliyordu.

Uludere-Çukurca araba yoluna yaklaşmışlardı; yağmur ise sanki inat etmişçesine var olan hızıyla yağmaya devam ediyordu. İkişer kişi sağ ve sol taraftan silahlarıyla yolu denetim altına aldılar ve ana gurup onların denetimi altında çabucak yolu kesip geçti. Ama ciddi bir sorunla karşı karşıya kalmışlardı: Bulundukları bölge askeri bölge olduğundan, asker izinden başka tüm izler şüpheli demekti. Onun için iz bırakmamalıydılar. Bu sorunu, tecrübelerine dayanarak yine Agît ile Bedran çözdü. "Arkadaşlar, art arda tek sıra halinde yürüyün ve hep kurumuş otlara ve de taşlara basarak ilerleyin!" denince herkes, eylemin selametle geçmesinin verdiği titizlik ve sorumlulukla denileni harfiyen yapmaya başladı. Birisi biraz otların dışında bir yere bassa, diğeri hemen çok kısık bir sesle "Heval, grubu imha mı edeceksin, otlara bas ya!" diye ani bir refleks gösteriyordu.

Böyle iz bırakmadan dikkatlice yürüdükleri için, 1,5 saatlik yolu ancak 4 saatte bitirerek alana ulaştılar. Burada gündüz kalacak, sonra eyleme yöneleceklerdi. Hedeflerine ulaştıkları için o sırat köprüsünden geçer gibi zulüm inişini unutmuşlardı bile. Küçük bir grup çevreyi dolaşarak, kalmak için yağmurun almadığı bir nokta aramaya çıktı. Epeyi bir

dolaştıktan sonra tüm grubun yağmurun rahmetine uğramadan kalabilecekleri bir yeri keşfetmişlerdi. Burası hiç yağmur almamıştı, kupkuruydu. Güvenlik tedbirlerini alarak bu kuru yere geçtiler ama, durumları aynı, altın yığınları içinde yüzen birinin, çeyrek altını bile cebine koyamaması gibi bir şeydi: Yerleri güzeldi, kapalıydı, yağmur almıyor, kuruydu. Ama kendileri o kadar yağmurun altında gele gele iliklerine kadar ıslanmışlardı. Gür bir ateş yakıp kendilerini ve elbiselerini kurutsalardı biraz canlanacaklardı, ama karakola çok yakın olduklarından değil ateş yakmak, çakmağı bile kolay kolay yakamıyorlardı.

Çok içten bir şekilde "Offf be!" dedi Bedran, "Esas işkence o kadar yolu gelmek, o yokuşu çıkmak, hızlı hızlı veren yağmur altında o inişi bitirmek değil, esas işkence, şimdi böyle güzel ve rahat bir yerde bir ateş yakamamak tuhh!" Vücutları, elbiseleri sırılsıklam olduğu için ne yatabiliyor ne de oturabiliyorlardı. Üşüyorlardı sadece. Ama öylesi keskin soğukta öyle üşüyorlardı ki, bir pozisyonda iki dakika duramıyor, habire rastgele hareket yapıyor, farazi ip atlıyor, hoplayıp-zıplıyor, birbirleriyle güreşiyorlardı ki, vücutları biraz ısınsın. Gel gör ki, böyle yapınca vücut biraz ısınıyor, ama bu bir-kaç dakikada yine eski haline geliyordu: Zira pamuk kütlesi gibi su çekmiş olan elbiseleri bir timsah sinsiliğinde canlarına yapışarak filmi yine başa sarıyordu. Onlar da bu sefer yeniden aynı hareketlere başvuruyor ve yorgunluktan helak oluyorlardı. Az da değil sabaha daha saatler vardı; gecenin yarısıydı. Diğer yarısı ise, işkence odası gibi onları bekliyordu. Ondandır ki, hepsinin gözü, kollarındaki akrep ve yelkovanı fosforlu olan saatlerdeydi. "Ya bu zaman da hiç geçmiyor, bu saatlerde mi bir şey var yoksa" diyerek kendilerini aldatmak ve avutmaktan başka bir şey ellerinden gelmiyordu.

Nihayet fosforlu saatleri onlara acıdı ve bir baktılar ki akrep ve yelkovan 04:30'u gösteriyor: Şafak sökme vaktiydi bu.

Yeni gün başlayınca Bedran ile Mahmut, keşfe çıkarak kalınabilecek uygun bir yer buldular. Karakolu oradan yeniden iyice keşfetmek için, buldukları yerin en elverişli noktasını temizlediler: Fazla taş ve ağaçları atarak yer açıp hedefi izlemeye başladılar. Aynı zamanda tüm takımı oraya getirdiler. Dün geceki şimşek şamatası ve yağmur gitmiş, yerini güzel bir güneşe bırakmıştı. Güneş ışınlarını, gerillaların körpe bedenlerine vurarak çabuk ısıttı. Karanlığı yutan çok güçlü spot ışığı gibi, gündüzü tümüyle kucağına alan pırıl pırıl parlayan bembeyaz bir ayna gibi tepelerinde asılı bir şekilde durarak, onlara "Ben sizinleyim merak etmeyin" mesajını veriyordu adeta. Doktor Baran vücudunu ısıtıp, gözlüğünün geniş çerçeveli camından yansıyan güneş ışınlarına bir gözünü yumarak bakıp, "Allah senden razı olsun güneş kardeş, tam zamanında

yetiştin bize" diyerek espri yaptı. Biraz gevşeyen militanlar hemen kahvaltıdan sonra yatmaya geçtiler: Dinlenmeleri gerekliydi, zira zorlu bir eylem önlerinde vardı.

Öğlen sonrası 2:00'ye kadar uyuyan militanlar, sanki 40 yıllık bir uyku çekmiş gibi uyandılar. Halen uyku keyfini çıkaranlar da uyandırıldı. Çünkü bir saat sonra tüm grup nöbetçilerin bulunduğu yerden karakol alanını izleyecek ve herkes görevini ifa edecek yerini görece yakından görecekti. Ayrıca da bir şeyler atıştırmak, hazırlık derken ancak bir saat geçerdi.

Komutan Agît ile Bedran, hani derler ya "Milim bile şaşmadan," planladıkları gibi hareket ettiler. Nöbetçilerin bulunduğu uygun noktaya önce baskın grubunu ikişer ikişer alıp, onlara karakol alanını, çadır ve diğer yerleri gösterip, özellikle saldırıya geçeceklere iyice bellettiler ve canlı bir şekilde görevlerini kendilerine kavrattılar. Ardından BKC grubu oraya çağrıldı. Keşif esnasında BKC ile Afarof silahının yerleşeceği, karakola hâkim olan stratejik iki nokta özellikle tespit edilmiş ve bu planlamaya alınmıştı. Bu iki makinalı tüfeğin görevi, etkin atışlarıyla karakoldaki düşman kuvvetlerini iyice ezmekti. Onlar bunu yaparken, baskı altında kalan düşmana karşı gerillaların hücum grubu görece rahat bir şekilde karakolu çevreleyen taş duvara kadar ilerleyecekti. Bu iki makinelinin görevi aynı zamanda, eylem esnasında ola ki gelecek helikopterlerin yapacağı saldırıya karşı koymaktı.

BKC ve Afarof grubundan sonra her gün ileri geçit noktasına pusuya giden askerlerin, olaya müdahale etmek için geri dönüşte yollarını kesip onları durduracak ve böylece baskın biriminin arkasını kollayacak olan grup çağrıldı ve onlara da yerleri iyice belletilip vazifeleri kavratıldı. Daha sonra tüm grup çağrılarak son toplantı yapıldı. Kısa süren bu toplantıda Agît tekrar, temizce yıkanarak katlanıp kalıba bırakıldığından üstünde düz duran Kurdî üniforması içinde, çok sevmediği için şaşik yapmamış, verev katlayıp eylem gücünün karşısına geçip, güven dolu ve düşmanı küçümseyen bir duruşla herkese sordu:

"Arkadaşlar, herkes görev yerini tanıyıp vazifesini iyice anladı mı?

Komutan bunu deyince herkes birden yüksek bir sesle "Eveeet!" diye bağırdı.

"O zaman iyi, kimsenin soracağı bir şey var mı son olarak."

"(……)"

"Yok herhalde. O zaman biz de hepinize başarılar diliyoruz."

"Sağool!"

"Gidip şu burnumuzun dibinde kurmaya cesaret ettikleri işgalci yuvasını yerle bir edelim."

Agît ardından, yanında, takım komutanının aksine cemedanî'sini özenle yine toplu ve güzel bir şaşik yapmış olarak duran Bedran'la birlikte tüm eylem yapısına doktorun kaldığı yeri, genel parolayı, saldırı işaretini, yaralı ve şehit parolalarını, geri çekilme yönünü ve ilk toplanma yerini açıkladı. Genel eylem parolası, Bedran'ın önerisiyle ilginç bir şey yapılmıştı: "Me carekî gotiye mast!" Doktor da koordinenin olduğu yerin az ilerisinde orta bir yerde olacaktı. Böylece hem eylemdeki militanlar hem de koordine ile daha rahat ilişki kurabilecekti. Ayrıca, yaya bir saat kadar uzaklıktaki Elamon taburundan yardıma gelebilecek askerlerin yolunu kesmek için de bir grubun konuşlanacağı nokta da belirlenmişti. En son ise, eylemin genel koordinesinin, yani Agît'in konumlanacağı yer tespit edilmişti.

Eylem saati yaklaştıkça herkeste heyecan gittikçe artıyordu. Sevinç, muhtemel arkadaş kaybının doğurduğu kaygı ve belirsizlikten doğan hummalı bir merak, Agît dışında tüm gerillaları sarmıştı. Bir süre sonra, uzun süredir gebe olan kader doğumunu yapacaktı; bu, düşük mü olacaktı, yoksa nur topu gibi bir ışık mı doğuracaktı gerillalara; bunu az sonra zaman gösterecekti. Ama kesin olan bir şey vardı ki, bu vadiler ve dağlar, artık eskisi gibi kalmayacak, kurşun ve roket sesleriyle kan ve alın teri sarmaş dolaş olacaktı. Birlik komutanı, olacakları, artık olacak, kimse değiştiremez gibi bir mantıkla düşündüğü için diğerleri gibi bir ruh halini yaşamıyor, o daha çok eylemin başarısı için lazım olan öğeleri nasıl bir araya getireceğiyle meşgul oluyordu.

Komutan Agît, Afarof Mahmut'u yanına çağırdı ve ikisi de yan yana ayakta dururken, Agît elini Mahmut'un omuzuna koydu ve konuşmaya başladı: "Arkadaşlar bu eylemde Mahmut arkadaş Afarofuyla eylemi başlatacaktır; dedik zaten saldırı işaretimiz onun afarofunun sesidir." Bunu söylerken Afarof Mahmut'a gururla baktı.

Agît'in bakışları karşısında Afarof Mahmut utandı. O koca savaşçının bu halini gören militanlar ona daha da saygı duydu o anda. Onu daha da büyük, daha koca ve yıllar, mevsimler geçse de yanı başında en değerli arkadaşlarını kaybedip, en umulmadık ihanetlere uğrasa da yaz-kış hep yeşil ve gururla dimdik ayakta kalan ulu savaşçı gibi, hep bilenmiş inancıyla genç kalan bir devrim emekçisi olarak görüyorlardı.

Saat 13:00'da karakoldan pusu grubu artık ileriye doğru yola çıkıp gitmişti; her zamanki pusu noktalarında mevzileneceklerdi. Bunu gören Bedranların grubu hızla yol alarak ağaçların iç içe sık bir şekilde olduğu yere ulaşıp saklandılar. Oradan gündüz nöbetçisinin yeri iyi görünüyordu. Nöbetçi halen yerindeydi. Grup of-kuf etmeye başladı. Bu nöbetçi niye halen yerindeydi. Biraz ormanda sessizce beklediler, aradan 20 dakika geçti, ama nöbetçi halen yerindeydi. Karakolun pusu grubu

gittiği halde, nöbetçi karakola gitmemişti; G-3'ünü bir tarafa atmış, elbiselerini soymuş bitlerini ayıklıyordu. Asker arada vadiye bakıyordu.

Afarof grubu saat 6:15'te eylemi başlatacaktı ve arkadaşlarının ormanda sıkışıp kaldığını bilmiyordu. Eylemin kaderi bu grubun elinde olması militanları daha da zorluyor, içinde bulundukları paniği gittikçe derinleştiriyordu. Eğer hareket etseler, görüleceklerdi ve görülmeleri demek eylemin boşa çıkması demekti. Ondandır ki, sabırla ama derin bir sıkıntı içinde durmuş bekliyorlardı.

Birkaç dakika sonra nöbetçi diğer elbiselerini giydi. Vadiye biraz baktıktan sonra ağır ağır dönüp gitti. Eylemin başlatılacağı zamana 15 dakika kalmıştı. Bedran, içinden, "nasıl yetişilecek, zor," diye geçirdi. Ama grubuna ise, "Haydi heval, haydi, tabana kuvvet, şimdi yetişir herkes yerini alır" dedi. Gruplar zaten ayrı ayrı duruyordu, verilecek emirle hemen hareket edeceklerdi. Asker kaybolduktan sonra komutanın emri vermesiyle her grup şimşek gibi yerinden fırladı.15 dakika içinde yerlerini almaları gerekti. Ama hem biraz yürüyecekler hem de ondan sonra dik bir yokuşu tırmanacaklardı; bu da kalan sürede yerlerine yetişemeyecekleri anlamına geliyordu. Ama her bir savaşçı yüreğinde bir dağ gibi büyüttüğü umut ve Agît'e olan gözü kapalı güvenle fişek hızıyla gidiyorlardı.

Normal yolu bitirip aceleyle yokuşa vurdular. O ağır yüklerle öylesi bir yokuşu son sürat bir hızda çıkmak dalağın şişip patlaması demekti. Ama kimse buna aldırmadan yokuştan koşarcasına çıkıyordu. Saat 16:13'de yokuşu epeyi çıkıp bir yere ulaştıklarında, artık karakola hâkim hale gelmişlerdi. Ama henüz yerlerine ulaşmaktan epeyi uzaktılar. Saatlerine bakıp geç kaldıklarını anlayınca biraz daha çıkarak çatışmaya uygun bir yerde mevzilenmek istediler; çünkü saat tam 16:15 idi. İşte tam bu sırada afarofun, var olan derin sessizliği büyük bir terzi makası gibi yırtarak, ara vermeden tüm dünyaya meydan okuyan sesi duyuldu. Aslında afarof, BKC'ye göre daha geri bir silahtı, ama üzerinde, artık onunla bütünleştiği için "Afarof Mahmut" diye ismini bile almış olan Mahmut olduğu için, etkili kullanır diye eylemi başlatma onuru ona verilmişti. Mahmut, tepede, bir büyük taşın ardında uzanmış, afarofun çatal ayaklarını açıp toprak zemine sağlamca oturtmuş bir halde, siyah, düz ve sert kıllı saçlarının kafasına çepeçevre oturduğu orta düzeyde esmer ve yuvarlak, ama kalın hatlara sahip yüzü eylemin heyecanıyla iyice gerilmiş bir halde, askeri mevzisinde iyice dövüp ya darbe vuracak ya da kımıldatmayacak ve arkadaşlarına da saldırı fırsatı verecek atışlarını olanca tecrübesini kullanarak en isabetli bir şekilde yapıyordu. Bir demirci körüğünün yöneldiği ocaktan çıkan kıvılcımlar gibi bol ateş saçkı-

ları çıkaran silahının namlusu, gittikçe ısınıyor, kalaşnikoftan daha büyük olan afarofun üstten takılmış olan, içinde de mayon bulunan tambura şarjörü, şiddetli sarsıntıdan zangır zangır titreyerek yerinden fırlayacakmış gibi oluyordu. Afarof Mahmut, artık özdeşleşmiş olan silahının ahşaptan yapılma kızılımsı kahverengi dipçiği kaynak etmişler gibi sağ omuz boşluğuna dayamış, eski ve çeşitli bölgeleri aşınmış silahın, aksine simsiyah yeni tambura şarjöründen ara sıra tutuyor ve öylece en isabetli atışları yapmaya çalışıyor, genellikle beceriyordu da.

Afarofun haykırmasıyla, daha güçlü bir ses ve uzun menzille anında diğer tepeden BKC devreye girdi. Her ikisi de çadır ve haymalarda tozu dumana karıştırmış; askerleri hazırlıksız yakaladıkları için, tuhaf sesler ve bağrışmalar içinde ortalık tam bir curcunaya dönmüştü. Bazı askerler soğukkanlılığını koruyarak, karakolun çevre duvarının iç tarafındaki mevzilere ulaşmıştı. Ama bu, daha çok boşuna bir çabaydı. Çünkü Bedran, keşif sırasında iki makineli tüfeğin konumlandığı tepeyi öyle bir tespit etmişti ki, buradan asker mevzilerine tam hakimiyet sağlanıyor, siperlerin içi bile görünüyordu. Ondandır ki, mevzilere ulaşan askerlerden ikisi, bedenlerini delip geçen afarof ve BKC mermileriyle oldukları yerde silahlarının üzerine düşüp acı feryatlar içinde son nefeslerini veriyorlardı. Aslında eylem, o andan itibaren sonuçlanmış, gerillalar başarıyı elde etmiş sayılırdı. Ağır silahların bu amansız atışları altında baskın grubu hızla ilerleyip yokuşu çıkarak, karakolun duvarına yaklaşmışlardı bile. Bunun zamanını hesaplayan her iki makineli silah, kendi arkadaşlarını yanlışlıkla vurmamaları için, tam o sırada sustu.

Baskın grubu, önceden planlandığı gibi mevzilere 10 metre kadar kala hepsi bombalarını çıkardı. Kimisinin elinde parça tesirli bomba varken, bazılarının elinde de 5 metrelik öldürücü çapı bulunan silindirik bir kutu şeklindeki RG-41 parçalanma bombası vardı. Herkes elindeki bombalardan ikişer tane mevzilere attığında, karakolun bulunduğu tepe, "Boooommm!" diye bazıları birlikte, bazıları arka arkaya, büyük bir cephaneliğin patlaması gibi ses çıkarıp, bir lunapark aydınlatması gibi orayı bir süre ışığa boğdu. Silopili Alan isimli 15 yaşındaki bir savaşçı, tüyü çıkmamış parlak bir çehre, maviden yeşile dönen çakır gözler ve 1.80 santim boyuyla, sürünerek mevziye yaklaşmış ve elini uzatarak tam içeri bırakmıştı bombayı. Kendisi bombanın patlama süresini hesaplayıp hızla az geri gidip yerle düz olurken, mevzideki askerler karanlıkta hemen paniğe girmiş, el yordamıyla bombayı bulmak için bir-iki saniye uğraşmış, fakat bulamayınca kendisini kurtarmak için hemen mevziden dışarı atlamak istemişler, ama RG-41 parçalanma bombası korkunç bir gürültüyle patlayarak çiçek hastalığı lekesi gibi beyaz lekeler bulunan

yüzünün hemen çene altından boynunu yarıdan fazla yarmıştı. Bombaların ardından gerillaların elindeki G-3, Kalaşnikof ve G-1 silahları durmadan çalıştı. Askerlerin olduğu mevziler bir anda paramparça olmuş, ayak, el, kopmuş kafa organları havada uçuşuyordu. Agît, geride sağlam ve tüm karakol alanını gören bir stratejik tepede genel koordine olarak konumlanmış, eylemin gelişimini memnuniyeti yüzünden alın teri gibi akan bir belirginlikle izliyordu.

Çok kısa sürede mevzileri ele geçiren gerillalar bu sefer buralardan, karakolun içinde dağınık bir şekilde, ama özellikle de çadırların olduğu yerden direnen askerlerle çatışmaya girdiler. Karşı tarafın direnişi cılızdı, ama karakolun tümden düşmesini engelliyordu. Baskın grubu içine girdiği mevzilerden, cılız da olsa direnen asker noktalarıyla müzmin bir çatışmaya girmişti. G-3 sesleri gece ıssızlığına "Güümm! Güümm!" diye ses çıkarırken, kalaşnikoflar onlara göre daha tiz bir sesle karşılık veriyordu. Bu durumu gören Agît, çatışmanın böyle uzamasının vakit alıp aleyhlerine sonuç yaratacağını düşündüğünden hemen olaya müdahale etti. Zaman uzadıkça askerlere destek gelecekti. Şimdiden, sınıra pusuya giden grup, silah seslerini duymuş, ama bunu kaçakçılar arasında çatışma olarak yorumlamış ve aceleyle geri dönmüşlerdi. Ne var ki, geri dönüş yolunda sayıca az olmayan yol kesen grubu yanındaki 2. BKC ve ferdi silahlarla, kendilerine orta büyüklükteki taştan mevzi yapmış oldukları tepeden, gelenleri çok şiddetli karşılamışlardı. Onlar da korkudan kimisi gerisin geri kaçmış, kimisi vurulmuş, kimisi de kendisini hemen yere atarak çatışmaya başlamıştı. Ama onların durumu dezavantajlıydı. Çünkü gerillaların olduğu tepe yola çok hâkim bir yerdi ve pusu grubunun bir adım bile ileri atmasına izin vermiyorlardı. Grup komutanı Doktor Baran, elinde, boyu uzun olduğu gibi menzili de uzun ve 40'lık şarjörlü Arbiki silahı, açılmış çifte ayaklarını yere koymuş, bir taraftan çatışmakta olan askerlere silahın gür "Gırrrrrr! Gırrrrrrr!" sesiyle çatışırken, bir yandan sağ camının sağ köşesi tamamen çatlamış ve dikdörtgen yüzünü uygun düşerek biraz küçültmüş büyük karemsi çerçeveli gözlüğünü arada sırada tutup iyice gözün içinde yer aldığı orbitasına iyice oturtuyor, diğer yandan da herkese coşku veren bir ses tonuyla ve Kürtçe ile Türkçe'yi karıştırarak bağırıyordu: "Lêxin[51] heval lêxin! Bunlar buradan geçerse tüm arkadaşlar tehlikeye girer!" diyordu. İlk ateş açtıklarında öndeki asker hemen yere düşmüş, orta yerde ceset olarak duruyordu zaten.

İşte, Agît, komutanlığını orada da hemen göstermiş ve eylemin aleyhlerine olacak tarzda uzamayıp erken sonuçlandırmak için müdahalede bulunmuş, yeni bir talimat vermişti: "Baskın grubundaki arkadaşlar kendilerini ikiye bölerek, direnme noktalarını kuşatıp üstüne giderek

hızla ezsin!" Bu talimatı alan baskın grubunun komutanı Bedran, askeri yeteneğine son derece güvendiği ve bir komutan olarak kişiliğine büyük saygı duyduğu Agît'in dediklerini hemen uyguladı ve grubunu ikiye bölerek, direnen askerleri yarım daire biçiminde sardı. Bu sefer silahlarla iyice donanmış olan baskın grubundaki gerillalar, çevirdikleri Türk askerlerine aman vermeden, sesi Elamon'dan rahat duyulan değişik silah sesleriyle yüklenmeye başladılar. Üstündeki beyaza çalan pamuk ağırlıklı kumaştan yapılmış Kurdî elbisesi, dolu şarjör ve bomba olan kütüklüğünü tutan geniş lastik askılar, boynuna rastgele doladığı kaz ayağı desenli siyah-beyaz kefiyesi, biraz kısa ve düzgün ve bu sefer düzgün tıraş etmiş saçları ve pala bıyığı andıran, her iki yana doğru uzayan dik dörtgenimsi devrimci bıyıklarıyla Mahmut, sırtında taşıdığı, askerlerden alınmış LAW silahını, içinden "Burası yeridir işte" deyip sırtından indirdi ve sarı kaplamalı boruyu, direnen çadırlardan birine iyice nişan alıp "Kıjjjjjj!" diye borudan ilk çıkış sesiyle fırlattı. Roket, hedefi 12'den vurduğu gibi, zaten sallanmakta olan çadır olduğu gibi çöküp alevler içinde kaldı. Bunu gören tüm militanlar zafer zılgıtları çalarken, o ise, yılların verdiği alışkanlıkla pek de heyecanlanmadan kendi kendine "İyi işti Mahmut" demekle yetindi.

Gerillalar yüklendikçe direnen askerler tek tek susmaya başladı. Bu sırada Yaşarê Spîndarokê, gür sesiyle askerlere seslenerek, "Size bir şans tanıyoruz: HRK'ye teslim olun!"

O ara iki tarafta da bir sessizlik oldu, sonra Bedran'ın işaretiyle, Silopili genç Alan, sevimli parlak ve tüysüz çehresiyle, yerle bir olmuş halde sürüne sürüne 12 metre kadar askerlerin son direnme noktasına yaklaştı ve yine yanındaki 3. RG-41 Rus parçalanma bombasını var gücüyle onlara fırlattı. Epeyi etkili sesiyle patlayan bomba askerleri vurup dağıttı. Hemen ardından gerillaların 6 silahı birden çalıştı ve askerlerin direnme yeri darma-duman olup silah sesleri yerine ölmekte olan veya yaralıların hançerelerini yırtan bağırışları duyuldu.

Bedran'ın "Haydin!" deyip ileri atılmasıyla baskın grubunun hepsi hemen yerinden fırlayıp, tedbir olarak önlerini taraya taraya tüm çadırlara ve haymalara girdiler. Karakol diye bir şey kalmamış, tamamen düşmüş, militanların zaferleri artık taçlanmıştı. Gerillalar onu bekledikleri halde korakor bir mücadele olmamıştı; militanların açık farkla üstünlüğü seyyar karakolu kısa sürede yerle bir etmişti. Agît haber aldığı gibi yine soğukkanlıca "Çok iyi! Çok iyi! Tam istediğimiz oldu!" deyip çadırlara doğru gitmek için hazırlandı.

Gerillalar çadır ve haymalara girdiğinde bazı askerler kaçmış, ölen ölmüş, yerde kan içinde cansız yatıyor, bazıları ise bitmeyen hırıltılar

içinde yerde yaralı yatıyor, ölmek üzere idi. Askerlerin yarı kadarı pusuya gitmişti zaten; onlar, Doktor Baranlarla çatışmada bir kayıp verseler de hemen hepsi sağ kalmıştı.

Karakol yerindeki çadırlara ilk ulaşanlardan biri Silopili Alan idi. Geldiği gibi gözü dönmüşce yaralı bir askerin başında durdu. Asker tam o esnada can verdi. Alan askere birkaç tekme savurdu.

Tam o sırada Agît geldi ve olanları görünce öfkeden kontrolünü kaybetti. Kontrolü kaybetmek onun için tehlikeli bir şeydi; bunu düşünerek hemen kendisini toparladı ve yüzünden düşen bin parça olur bir suratla genç alana baktı. "Sen nasıl bunu yaparsın, sen nasıl parti anlayışını almışsın!" diye bağırarak üstüne yürüdü. Kolundan tutup "İndir silahını kütüklüğünü, indir çabuk; en kısa sürede seni mahkeme edeceğiz, ölüm kararı da çıksa ben engellemeyeceğim" dedi. Bu tavrı gören Alan duygulandı, gözünden iki damla göz yaşı geldi ve sitemkâr bir şekilde "Agît heval, bunların yaptığını görmeyelim mi? Köyden beraber katıldığımız arkadaşı yakaladıklarında askerler sağ sağ gözünü oyup, burnunu ve kulağını kesmişler, karnını oyup bağırsaklarını dışarı dökmüşler, ayrıca cinsel organını kökünden koparıp ateşe atmışlardı. Sonra da kafasını kesip top oynamış ve her biri sırayla ayağıyla kafasının üstüne basıp hatıra fotoğrafı çekmişlerdi. Bunun dışında köyde, gerillaya katılmış olan biz gençlerin evlerini yakmış, benim 13 yaşındaki bacımın ırzına geçmişlerdi." Burada çok duygulandı Alan ve daha yüksek sesle Agît'e doğru bağırıp, "Heval Agît! Heval Agît daha sen de bana kızıyorsun!" dedi. Agît, çok yiğit ve son derece fedai ruhlu Alan'ın bu halini görüp çok etkilendi ve onu çağırıp "Heval, dediklerin doğru, kabul ediyorum intikamımız eksiksiz alınmalı, ama biz onlar gibi olamayız. Onlar gibi olursak, niye özgürlük mücadelesi veriyoruz ki, gidip onlara katılırız!" diye karşılık verdikten sonra, onu yanına alıp ayak üstü aceleyle birkaç temel nasihatleri yaparak, "Sonra konuşuruz genişçe" dedi ve silahsız genci geri saflara gönderip kendileri eylemle uğraşmaya başladı.

Gerillalar daha sonra, yıkılmış olan çadırların altında sağ kalıp da onları vurabilecek asker olabilir diye, iki militan silahları elde kontrole başladılar. Bir ara hepsi baktı ki, garip bir Türkçe ile "Teslim! Teslim! Teslim!" sesleri geliyor. "Bu kimdir?" diye tüm gerillalar oraya doğru bakınca durmayan bir kahkahaya tutuldular: Meğer çadırları ihtiyat diye kontrole giden ama Türkçe bilmeyen bir gerilla, olur ki sağ kalmış olan vardır diye "Teslim olun!" diyeceğine, dil bilmediğinden sanki biri teslim oluyormuş gibi "Teslim! Teslim! Teslim!" diye çağırıyor.

Karakoldaki malzemeler toplanırken, Şêxmus kayıtsız bir şekilde, elinde taba rengi hakiki deriden, ön kısmında çantanın genişliğince ve yüksek bir fermuarlı cebi ile bu cebin üzerine dikili bir şekilde, birbirine

paralel olarak çıkan iki askı, yukarı kısımda, diğer yüzden askıların uzantısı olarak gelen yuvarlak tutacakla birleşip, çifte kulplu bir hal alan çantayla dolaşıyor ve içindeki kağıtları arkadaşlarına göstererek "Ben bunları yakacağım heval!" diyordu. Bunu gören Agît hemen ona müdahale edip "Sen deli misin heval! Biliyorsun ki savaşta kuraldır, ele geçen hiçbir şey önemsiz diye atılmaz. Belki o şeyi bulan kişi bulduğu şeyin öneminin farkında değildir, ama yok etmeyip komutanına getirirse onun çok değerli bir şey olduğu görülebilir" deyip çantayı elinden aldı ve birkaç saniye göz gezdirdikten sonra "Bak işte, tam dediğim gibi çıktı, bunlar önemli evrak heval, evrak! Belki içinde eylemimizden de önemli şeyler var!" deyip yanına aldı. Şêxmus ise, mahcup bir şekilde elini açık olan göğsünden koynuna sokup kaşıyarak, "Bilmiyordum heval. Dedim 'Bize neye yarar ki bunlar.'"

"Neyse, işinize devam edin."

Herkes bir yandan karakoldaki eşyaları talan eder gibi ganimetleri toplarken, aynı zamanda mutluluktan "Bijî Serok Apo! Bijî PKK! Bijî ERNK! Bijî HRK!" sloganlarını atarak, sevinç nidalarını nerdeyse ta çevre köylere ulaştırıyorlardı.

Gerillalar, askerlerin silah ve cephaneleri, çantaları, telsiz aleti olmak üzere gerekli olan her şeyi aldıktan sonra, Agît "Çadır ve haymaları yakın" dedi. Ve bir anda hepsinin ateş aldığı görüldü. Mutfak yanarken, Hasan kod adını kullanan Urfalı Emin Dal, teatral bir hüzünle "Ben hiçbir şeye yanmıyorum da o mutfakta kül olup giden bir çuval güzel kırmızı pul bibere yanıyorum. Halbuki bizim hemşeriler biberi korumak için Fransızlara karşı çıkıp onlarla savaşmış, ölmüş öldürmüş herhalde" dedi gülerek.

Çadır ve haymalar cayır cayır yanarken, Zeki, hemen "Ya şu paçavra bayrağı yakın, bayrağı. Ne o öyle havada dalgalanıp duruyor" dedi. Ahmet Rapo hemen koşup gönderi kendisine doğru çekti çekti, zorlandığı için yüzü kıpkırmızı olup balon gibi şişmesine rağmen vazgeçmeyip daha da yüklenerek çekti ve sonunda "Şaaarrkk!" diye kalın direği kırıp ateşe attı. Türk bayrağı ateşin içinde anında alev alıp yandı. Bayrağın yanışını seyreden Avyanlı Kahraman, aheste aheste ve ağzını yayık gibi yayarak, "Hele binêre, binêre, çawa wekî benzîn dişewite. dibêjî qey ji bo şewitandinê hatiye çêkirin, tev tev tev tev!"[52] diye konuştu.

Geri çekilme işareti verilmişti. Karakoldaki gerekli olan her şeyi silip süpürerek almış ve geride 9 ölü, 2 de yaralı asker bırakarak geri çekiliyorlardı. Bedran ölü ve yaralı askerlere bakarak, arkadaşlarına "Bu bir ezeli ve tarihi intikamdır. Yüzlerce yıldır zorla sömürgeci kölelik altında tutulan, cezaevlerinde insanlık dışı işkencelerden geçerek ser verip sır

vermediği için şehit düşen ve dağlarda ülkemizin bağımsızlık ve hürriyet bayrağını göndere çekerken gencecik hayatını kaybeden yoldaşlarımızın intikamıdır!" dedi coşku dolu bir sesle ve ardından olanca gücüyle bağırıp ekledi: "Bu intikam bitmeyecek, sönmeyecek, ateş daha da gürleşip her tarafı saracaktır! Halkımıza başka yol bırakılmamıştır!"

Birlik komutan yardımcısının sözleri oradaki herkesi galeyana getirmişti: Militanlar silahlarını aniden boşaltıp sloganlar attılar. Özellikle Türk ordusunun kendi aralarındaki bütün yazışmaları, telsiz konuşma notlarını, var olan kitap ve broşürler ile tutanakları, yani mevcut tüm belgeleri alarak oradan ayrıldılar. Onlar ayrılırken geride, üzerinden yüz binlik bir ordu geçmiş gibi, dümdüz olmuş bir karakol, bulaşıcı veba hastalarının kaldığı, karantinaya alınmış tehlikeli bir yerin, çadır, odun ve eşya parçalarıyla yakılarak tertemiz edilmiş bir alan bırakmışlardı.

O gece herkes eylemden payına düşen yükü alarak gece boyu, yaya bir şekilde uzaya çıkar gibi bir türlü bitmek bilmeyen bir yolculuk yaptı. Sabaha doğru kamplarına ulaşıp, ölüm saatleri gibi saatlerce süren bir yorgunluk atma uykusundan sonra eylemin toplantısını yaptılar. Toplantıda hata ve eksiklikler dile getirilirken, esas olanın döneme öncülük eden bir başarının ortaya çıktığı ortak karar olarak kayıtlara geçti. Toplantı divanında, diğer militanlar gibi bir aşırı sevinci hiç de yaşamayıp, kim bilir cemedanî'sini nerede bırakmış halde başı açık, siyah saçları ve bıyığı özenle taranmış olarak, ciddi ve sessiz bir şekilde oturan Agît, "Tüm arkadaşların bu büyük başarısını kutluyorum. Eylemimiz, karakol kaldırma olduğu için, eğer devam ettirirsek taktiğin yeni bir evreye girmesini sağlayabiliriz. Ama, biz bu zalim düşmanın dişlerini ne kadar çeksek de yine de cezaevlerinde bize güvenerek şehadete ulaşan Mazlum Doğan'ların intikamını almış olmayız. O nedenle bu düşmanı ne kadar çok vurursak, o kadar şehitlerimizin kabirlerinde rahat uyumalarını sağlayabiliriz" dedi. Her fırsatta Mazlum Doğan'ları ve örgütün liderliğini dile getirip onları, emri altındaki militan yapıya anlatıp mücadele tarzlarını onlara özümsetmeye çalışan Agît, bu eylemi de aynı amaç doğrultusunda değerlendirmişti.

Toplantı sonrası, her başarılı eylem ardından onun taçlandırılması gibi, Kürtlerin geleneksel ruh hali olduğu üzere, nerdeyse hepsi içmeden kendisini tamamen yitirmiş bir taşkınlıkla kol kola girerek çevirdikleri halaya Agît katıldı ve sonuna kadar, ter sicim gibi kendisinden akana kadar oynadı. Çünkü bu minyon sayılacak tipli komutanın bilinen alışkanlıklarından biri govend tutmayı ve Kürtçe stran söylemeyi sevmesiydi.

Güneş balçıkla sıvanmaz misali, olayı gizleyemeyen Türk basın-yayın organları da olayı "Hakkari'nin sınır karakolunu basan bölücü çete mensupları 9 erimizi şehit ederek kaçtı!" diye vermek zorunda kaldılar.

Eylem sadece Türkiye ve Kürdistan'da değil, uluslararası alanda da yankısını çabuk buldu. Başta BBC ve Ortadoğu'dakiler olmak üzere, diğer ülke basın-yayın organları da bir ilk olan karakol kaldırma olayına gereken yeri verdi.

Elde edilen malzemeler o kadar değerli ve fazlaydı ki, G-3 mermilerini kullanmak üzere, kurye olan Şırnak-Çemko Tehlo Köyü'nden Aslan ve yine Botanlı Zeydin, gidip Bestler'deki gerilla birliklerine getirdiler. Olayın dikkate değer sonuçlarından biri de yöre halkının, geçim kapısı olan sınır ticaretini engelleyip, bu bahaneyle halka eziyet eden karakol kaldırıldığı için çok mutlu olmasıydı. Köylüler çoğunlukla alttan alta gülüp birbirlerine çok gizli bir şeyi söylüyormuş gibi bakarak, "Heval Agît, bu eylemi biraz da bizi düşünerek yaptı. Karakolu yerle bir etmiş ve ticaret yolunu tekrar açmış. O, yoksul halkın durumunu çok iyi anlayan ve kalbi bunun için mum gibi yanan birisi" diyordu.

Belgeler….Belgeler…..Belgeler…. En önemlisi de bunlardı. Şêxmus'un yanlışlıkla nerdeyse yakacağı çantanın içinden, PKK'nin gökte arayıp yerde bulduğu değişik değişik belgeler çıktı. Örgüt bunları alıp en iyi şekilde değerlendirmeye çalıştı. Türkiye'nin PKK'yi yok etme stratejileri, bunun için kimleri ve hangi araçları devreye koyduğu, sahadaki savaş açısından uyguladığı taktik ve psikolojik savaş yöntemleri gibi farklı farklı konuları önüne serdi. Bu evrakların içinde önemli şeylerden biri de Türk devletinin PKK'nin yaptığı 15 Ağustos Atılımını sürdürmesine imkân vermemek ve örgütü bitirmek için sınırda, Irak muhalefet güçleri ve KDP ile gerek elçiler aracılığıyla gerekse de doğrudan yaptığı gizli görüşme ve toplantıların belgeleriydi. Kendilerine Kürtçü, ilerici ve komünist diyenlerin, Türk Devleti ile, "sınırdan geçiş imkânı, erzak temini, barınma, TC'nin kendilerine karışmaması ve faaliyetlerine göz yumması" gibi çıkarlar karşılığında nasıl ilişkiler kurup görüşmeler yaptığının evraklarıydı bunlar.

Ele geçen evraklar arasında, düşmanlarını deşifre edici önemli bir belge daha vardı: Kitapta Kürdistan'da görev yapan TSK – 7. Kolordu Komutanı Korgeneral Kaya Yazgan'ın satırlarının bulunduğu ve sadece rütbeli askerlere dağıtılması için, Kurmay Binbaşı Ali İhsan Gürcihan tarafından kaleme alınan "PKK Hakkında Bilgiler" adlı çalışma. 29 Nisan 1985 tarihinde Genelkurmay tarafından bizzat basılmış ve önemli olduğu için, sadece rütbeli askerlere verilen söz konusu kitabın, özel savaş yöntemlerini içerdiği, belli ki bu çalışmanın hazırlanması için talimat veren ya da onun bilgisi dahilinde yazımı gerçekleşen, Özel Harekât İcra Komutanı Korgeneral Kaya Yazgan'ın ilk sayfada yazdığı şu cümlelerden de anlaşılıyordu: "Kısa adı PKK olan Kürdistan İşçi Partisi'nin amacı, taktik ve doktrini hakkında tanıtıcı bir doküman hazırlanmıştır.

Birliklerimize ve Güvenlik Kuvvetlerine, mücadele ettikleri unsurları tanıtarak, uygulanan karşı harekatın etkinliğini arttırmak maksadı ile hazırlanan bu doküman, yararlanmak üzere bölük seviyesine kadar dağıtılmaktadır." PKK, ele geçirdiği bu belgeden epeyi yararlandı.

***

Agit komutasındaki Birinci Ana Birlik, sürekli hareketli bir halde Batı Botan'da her gittiği yerde eylemlere imzasını attı. İki ay gibi bir sürede 15'e yakın başarılı eylem çıkararak PKK'nin 1985 Güz Hamlesi'nin belkemiğini oluşturdu. Kuzey Kürdistan'ın diğer yerlerinde gelişen eylemlerle birlikte bu atılım, inisiyatifin yeniden örgütün eline geçip güçlenmesine yol açarken, yersiz kayıpların da önüne büyük oranda geçti. Kato Xelîla toplantısından sonra gerilla, bahar sürecindeki küçük birimler halinde ve dağınık hareket tarzına son verip toparlanmış, yönetim kendi gücü üzerinde denetim sağlamıştı. Bunu gören devletin kolluk kuvvetleri de eylemlerden ürkerek eskiden araziye çok fazla yayılmış olan kuvvetlerini hızla toparlamıştı.

Eğer Ebubekir komutasındaki İkinci Ana Birlik de aynı performansı göstermiş olsaydı, kuşkusuz gerillanın başarısı çok daha büyük olacaktı. Fakat Doğu Botan birliği aynı savaş performansını gösteremedi. Daha tecrübeli ve güçlü savaşçılardan oluşmasına rağmen, birkaç küçük eylem girişiminden öte bir şey yapmadı. Dahası hamle sonunda planlanan genel toplanma yerine de bir ay gecikmiş olarak geldi. Savaşta komutanın belirleyiciliği hususu kendini bir kez daha kanıtlamış oluyordu.

Onikinci Bölüm

Ağustos ayının son günleriydi. Artık sıcak hava yavaş yavaş yok olacaktı. Yaz sıcağı altında otlar kurumuş, her yan sapsarı olmuştu. Bitkiler, meyveler ise olgunlaşmıştı; toplama mevsimi gelmişti. Botan köylüleri ektiklerini topladıkları gibi, doğada yetişen yararlı bitkileri de topluyorlardı. Genelde olduğu gibi, Besta alanında da köylüler bu biçimde hummalı bir çalışma içindeydiler.

Abbas ile Sarı Cemal, kendilerine bir yaz noktası yapmışlar, bir haftayı aşkın süredir burada çalışıyorlardı. Kato Xelîla toplantısından sonra buraya gelmişlerdi. O alanda bulunan kadro ve birliklerle toplantılar yapıyor, gelen rapor ve notları inceleyerek her birine cevaplar hazırlayıp gönderiyorlardı. Selim de yanlarında kalıyor, bazen okuyup yazıyor, çoğunlukla da kendine pratik iş bularak zamanı geçirmeye çalışıyordu. İç tepkisini fazla dışa yansıtmamaya çalışsa da toplantının görevden alma kararını hazmetmemişti. Kendi işleri yanında Abbas ile Cemal bu durumu da gözetliyorlardı. Bir gün Abbas,

"Cemal arkadaş, bu işler tümden bitmez, fakat birikmiş olanları da yaptık, artık hazırlık yapıp Gabar'a gidelim" dedi. Gidip bir süre de çalışmalarını Gabar'da yürütmek istiyorlardı. Hatta Abbas Cudi'ye de geçerek o dağı da görmek, her yeri başka güzellik taşıyan Botan coğrafyasını tümden tanımak istiyordu.

Sanki her an böyle bir söz bekliyormuş gibi, Sarı Cemal anında,

"Olur heval, ben grubu hazırlayayım, bu akşam olmazsa yarın akşam yola çıkalım" dedi.

Gabar'a gitmek için Herekol ve Çirav dağlarını geçmeleri gerekiyordu. Her iki dağı da üzerine çıkarak aşmak en az üç gün zaman alacaktı. Grup hazırlıklarıyla ilgilenen Sarı Cemal, yol üzerine Selim ve başka alanı kısmen bilen bir gerilla ile konuştuktan sonra gelip Abbas'a,

"Heval dağları aşmak çok fazla zaman alır, biz her iki dağın da Cudi'ye bakan yanlarından dolanarak gidersek iki günde ulaşırız. En azından Gabar'ın bizden yanındaki Gelîyê Gurdila'ya ulaşırız. Ama bunun için bir gündüz Navyana Şêxê Köyü mıntıkasında kalmamız gerekir. Navyan Şexleri kötüdür, devlete ihbarcılık yapıyorlar, bu açıdan gizli olmamız lazım. Biraz riskli, fakat dikkat edersek gideriz" dedi.

Abbas, Cemal'in söylediklerini biraz düşündü, alana ve yola ilişkin başka sorular sordu. Bir süre bu konuyu kendi aralarında tartıştılar. Sonunda erzak hazırlıklarını da yaparak ertesi gün akşam yola çıkmaya karar verdiler.

Yol hazırlıklarını daha çok Sarı Cemal örgütledi. Kendilerine iki gün yetecek erzak hazırlattı. Orada var olan savaşçılarla da konuşarak gidecek grubu netleştirdi. Selim ile birlikte toplam on bir kişi olacaktı grup. Grup'ta yer alacak iki kadından biri yine Doktor Cihan'dı. Alanı tanımadığı gibi, Kürdistan'dan da epeyi uzak kalmıştı. Alanı ve gerilla yaşamını biraz tanıyıp öğrenmesini istiyordu Abbas. Ayrıca Gabar Dağındaki çalışmalarda görevlendirmeyi düşünüyordu. O alan hem gerilla için daha elverişliydi hem de doğduğu yerlere daha yakındı. Grupta ayrıca Kara Ömer, Korkmaz, Sarı İbrahim, Nusaybinli İbrahim gibi gerillalar yer alıyordu.

Zamanı gelince akşam yola çıktı grup. İki günlük erzak savaşçıların yüklerini biraz ağırlaştırmıştı. Fakat buna aldırış etmeden heyecanla yürüdüler. Bestlerden Şehriban alanına geçiyorlardı. Arazi ormanlık ve yumuşaktı, küçük dere ve sırtları aşarak ilerlediler. Yorulunca bir kısa ara verdiler. Beş saati aşkın yol gittikten sonra, dalları sık yüksek meşe ağaçlarıyla kaplı bir sırta gelip durdular.

"Burada kalacağız" dedi Sarı Cemal. Uygun bir yer bulup oturdular. Gece yarıyı geçmişti. Etrafı biraz kolaçan ettikten sonra herkes kendine bir yer yaptı ve yattılar. Hızlı yürüdükleri için epeyi yorulmuşlardı. Yatıp dinlenmeleri gerekiyordu, çünkü esas yürüyüş sonraki gece olacaktı. İyi bir tempoyla en az 11 saat yürüyeceklerdi ki, Çirav Dağının ötesine geçebilsinler. Çirav'ın Cudi'ye bakan yamacındaki kayalık boğazı sağlam geçerlerse güvenlikli alana ulaşmış olacaklardı.

Sabah daha güneş doğmadan nöbetçinin sesi duyuldu. Köylüler çilo kesmeye gelmişlerdi. Nöbetçi hemen herkesi uyandırdı ve eşyalarını alarak köylülerin geliş tarafından biraz uzaklaştılar. Korktukları olmuş, iş ciddiye binmişti. Hemen herkese yiyecek bir şeyler verdiler ve ikişer üçer oradaki kaç ağaçlarının içine girip gizlendiler. Cemal ile Selim köylülerden taraf olan kaç ağacının içine yerleşti. Artık bu biçimde gizli kalabildikleri kadar gizleneceklerdi. 'En az öğlen sonuna kadar görünmezsek, ondan sonra görseler de biraz oyalar, sonra da yola düşüp gideriz' diyorlardı. Bunun için herkese çok iyi gizlenmesi ve ses çıkarmaması sıkıca belirtildi.

Köylüler sırayla ağaçların dallarını kışın hayvanlara vermek için kesiyor, birini bitirince diğerine geçiyorlardı. Beş kişiydiler, üçü kesiyor, ikisi kesilenleri topluyordu. Kendi aralarında bağırarak konuşuyorlardı. Onlar konuştukça, oradaki gerillalar susuyorlardı.

Durum bu biçimde devam etti. Güneş çıktı, dünya ısınmaya başladı. Güneş gökyüzünde yükseldikçe sıcaklık daha çok arttı ve giderek dayanılmaz hale geldi. Kaç ağaçlarının dikenleri güneşi koruyup iyi gölge etmedikleri gibi, bir de her fırsatta gerillaların orasına burasına batıyorlardı. Yaşam sanki bir işkence haline gelmişti. Abbasların grubu adeta bunalır gibi oluyordu. Dahası çilo kesen köylülerin sesleri de gittikçe yaklaşıyordu.

Böyle işkenceli bir yaşam içinde öğle vakti oldu. Çok zorlansalar da tüm gerillalar dikkat edip dayandılar. Gökyüzünde güneş devrilip ikindi vakti yaklaştı. Köylüler de gerillaların sağlandığı kaç ağaçlarının yakınına geldiler. Gerillalar akşam yaklaşıyor diye sevinirken, köylülerin yakınlaşması karşısında ise üzülüyorlardı. Artık daha fazla gizlenebilmeleri mümkün değildi, köylüler her an görebilirlerdi.

Bir köylü yanlarındaki ağaca gelince, önce Cemal ile Selim saklandıkları yerden çıktılar. Ardından diğer gerillalar da ikişer üçer ağaçların altından çıkmaya başladılar. Köylüler gerillaları görünce çok korktular. Korkuları her hallerinden anlaşılıyordu. Cemal ile Selim hemen köylülerin yanına giderek, selam verip merhaba ettiler. Diğer gerillalar biraz arka tarafta kendilerini tanıtmamaya çalışarak kaldılar.

Cemal ile Selim köylülerle toplu olarak oturup sohbet etmeye çalıştılar. Zaman kazanmak, köylüleri orada tutarak akşamı yaklaştırmak istiyorlardı. Bir saate yakın böyle konuşup sigara ve çay içtiler. Daha fazla da bu durumu sürdüremezlerdi. Birbirine gözle işaret edip, artık bu durumu sonlandırmaya karar verdiler. Sarı Cemal köylülere, "Biz bu alanda kalmıyoruz, gelip geçiyoruz, (Eliyle Cudi tarafını göstererek) bu tarafa gideceğiz. Ne biz sizi gördük ne de siz bizi gördünüz. Herkes kendi işine gitsin. Bizi gördüğünüzü askere falan söylemeyin. Bizden size zarar gelmez" dedi. Köylüler birbirine sıra vermeden "Estağfürullah heval, biz hiç öyle yapar mıyız, siz hiç merak etmeyin" dediler peş peşe. Daha güçlü olsun diye Selim de kısa uyarı yaptıktan sonra kalkıp köylülerin elini sıkarak grubun yanına geldiler.

Grup çok kısa toplu değerlendirme yaptı. "Bizi ihbar etmemeleri için uyardık, hepsi 'etmeyiz' dediler, fakat söyledikleri doğru değildir, biz ayrılınca ilk iş olarak gidip köylerindeki karakola haber vereceklerdir" dedi Cemal, az düşünüp "Biz hemen şöyle yandan dönüp onların görmediği yerde tekrar yola çıkarak hızla gidelim. İyi yürürsek gece bize ulaşamazlar, sabah olmadan Çirav boğazını geçersek de bize bir şey yapamazlar" diye ekledi. Selim de aynı görüşteydi ve Cemal'in belirttikleri için diyecek bir şey yoktu. Grup hemen kalkıp çantalarını sırtlayarak, önceki gecenin sıralaması temelinde yola çıktı. Yan tarafa giderek köylüleri yanıltmaya çalıştı. Ardından da yola çıkıp hızla yürüdü. Gün batımına bir saat gibi bir zaman vardı.

Grup yüksek tempoda ve hiç durmadan yürüyordu. Gittikleri yol esas olarak düz denebilecek durumdaydı. Abbas yol yürümede iyiydi, ortalama yürüyüşçü ardından yetişemiyordu. Uzun boylu olan Sarı Cemal de iyi yürüyordu. Grubun diğer üyeleri de biraz zorlanma yaşasa da tüm gücünü verip onlara ayak uydurmaya çalışıyordu. Böyle birkaç saat gittikten sonra Selim geride kalmaya başladı. Grup bir sefer bekleyip aldı, ikinci sefer bekleyip aldı. Ama geride kalma durumu değişmedi. Yavaş yavaş geliyor, hemen gruptan kopuyordu. Bu durum Abbas'ı çok öfkelendirdi. "Belli ki yanımızda getirmekle hata yapmışız" dedi kendi içinden. Neden böyle yapıyordu? Oysa bunun sonucunun ne olacağını en iyi bilenlerdendi. Acaba yaşadığı tepkiden dolayı mı yapıyordu? Yoksa gerçekten yürüyemiyor muydu? Zira kısa boylu ve zayıf bir vücut yapısı

vardı. Bu düşünceler içinde Abbas, Cemal'e "Git konuş, böyle yapmasın" dedi. Sarı Cemal gidip konuştu, fakat sonuç değişmedi. "Siz hızlı gidin, ben arkadan gelirim" demişti. Cemal de rahatsız olmuştu, fakat belli etmek istemiyordu. Selim'i bırakıp gitmeyi ise ikisi de düşünmüyordu, zira bu kabul edilebilir bir durum değildi.

Baştan hızlı çıkan grubun temposu iyice düşmüş, normalin de çok altına inmişti. Dahası Selim kopunca durup beklemek zorunda kalıyordu. Gece boyu bu biçimde durmadan yürüdü grup. Sabah oldu, dünya aydınlandı; değil Çirav boğazını geçmeyi, Çirav'a bile ulaşamadı. Güneş çıkıp etrafı ısıtmaya başladığı sıra Çirav'ın kuzey ve doğu yakasından kıvrılarak akan suya ulaşabildi. Artık yürümek intihar etmek gibi olurdu, çünkü kendilerini herkes görürdü. Her taraf zom ve köylü doluydu. Daha boğazı aşmak için iki saat yolları vardı.

Suya ulaşınca Cemal, "Su boyu biraz yukarı çıkalım, kayaların dibinde gizlenip kimseye görünmeden gündüz burada kalalım, akşam olunca ona göre hareket ederiz" dedi. Zaten yapacak başka bir şey de kalmamıştı. Zira oraları yine en iyi tanıyan Sarı Cemal'di.

Su boyu 15 dakika kadar yürüdüler, su kenarındaki uygun taşların dibine gizlenecek şekilde konumlandılar. O taraflarda zom veya köylü yoktu. Dikkat edip gezmezlerse kendilerini kimse görmezdi. Biraz hazır şey yiyip, nöbetçi çıkartarak hazırladıkları yerlere yattılar. Zaten çok yorulmuşlardı, aynı zamanda gerginlik de vardı. Gün boyu öyle yattılar; ne kendileri kimseyi gördü ne de kimse kendilerini. İkindi vakti uyanıp kalktılar, çay yapıp yemek yediler. Asker gelmemiş, helikopter uçmamıştı; hiçbir işaret yoktu. Bunun üzerine "Acaba ne oldu, yoksa atlattık mı?" diye içten düşünüp anlamaya çalıştılar.

Güneş batmaya yaklaşınca kalkıp tekrar aşağı inerek, gidecekleri patika yola geldiler. Artık zomlara yakındılar. Önceden "Bir şey olup olmadığını zomlardan sormayı" kararlaştırmışlardı. Çobanların ve kadınların hareketinde de bir anormallik hemen göze çarpıyordu. Çobanlar sürülerini hızlı hızlı yoldan sürüyor, o alandan uzaklaşmaya çalışıyordu. Kara Ömer ile Sarı İbrahim'i en yakındaki zoma gönderdiler. Hem asker gelip gelmediğini soracaklardı hem de biraz erzak getireceklerdi.

Fazla zaman geçmeden Ömer ile İbrahim geri döndü. Az bir erzak almışlardı. Heyecanla "İki saat önce bir birlik asker gelmiş, biraz etrafa baktıktan sonra Boğaza doğru yürüyüp gitmişler" dediler.

Korkulan olmuş, durum çok daha karmaşık hale gelmişti. Belli ki Navyana Şêxan köylüleri, gerillalar ayrıldıktan hemen sonra gidip karakola haber vermişlerdi. Bir askeri birlik de yola çıkıp gece ve gündüz boyu gerillaların izini sürerek oraya gelmişler, yol boyu gerilla grubunu

bulamayınca, “Eğer geçmemişlerse mutlaka gelip gece boğazdan geçecekler” diye gidip boğaza pusu atmışlardı.

Bu bilgi grubu bir süre düşündürdü. Sarı Cemal, bilgiyi duyunca hemen “Boğaza pusu atmışlardır” dedi. Baharda da aynı boğaza pusu atmışlar ve iki gerillayı şehit etmişlerdi. Sıkıntılı halde düşünüp duran Abbas,

“Peki geçecek başka yer yok mu?” diye sordu. Bilenler hep birden “Yok” dediler. Gerillaların “Serxwebûn Dağı” adını taktıkları dağ ile Çirav Dağı arasından geçmek için başka bir yol yoktu, tek yol o boğazdı. Orayı da asker tutunca gerillaların işi epeyi zorlaşmıştı. Bu duruma Selim’in gece yürüyememesi yol açmıştı. Aslında o da diğer grup üyeleri gibi yürüyebilmiş olsaydı, en geç şafak sökerken boğazı geçecekler, gündüz Gelîyê Gurdila alanında kalacaklardı. Abbas ile Sarı Cemal öfkelenip biraz of-puf ettiler, fakat yapacak fazla bir şey yoktu. Şimdi çare aramak ve de bulmak zorundaydılar.

“Ne yapalım” diye düşünürken, birden Selim “Boğazdan geçebiliriz” dedi. Belli ki biraz da suçluluk psikolojisinin etkisi vardı. Zaten herkes de bu çıkışı böyle değerlendirdi kendi içinden. “Bahardaki pusu yerini ben biliyorum, boğazda pusu kurulabilecek başka da yer yok, dolayısıyla pusu yerine varmadan patikadan çıkıp gidebiliriz” diye ekledi Selim. Biraz düşünceli olsa da Sarı Cemal de buna katıldı.

Boğazı tanıyan üç kişi ile Kara Ömer bir kenara çekilip “Geçiş planı” yapmayı tartıştılar. Sonucu gelip Abbas’a ve gruba aktardılar. Boğaz çok fazla kayalıktı, ortaya yakın bir çukurluk vardı, onu geçince de boğaz biraz genişliyor, pusu atmak için daha uygun bir hal alıyordu. Baharda asker buraya pusu atıp gerilla vurmuştu. Plan gurubu, “Yine aynı yere pusu atar, boğazda pusu atacak başka uygun yer yoktur. Biz sessizce buradan gidip o hafif yuvarlak olan yere ulaşırsak, orada Serxwebûn Dağı tarafına bir dar yol çıkıyor, oradan yürüyüp boğazı aşağıdan dolanarak pusu yerine gitmeyiz, asker bizi göremez ve pusuyu geçip gitmiş oluruz” diye ulaştığı sonucu özetledi.

“Ya başka yere pusu atarsa” dedi Abbas hemen. Cemal “atamaz, ancak biz yine de çok hazırlıklı tedbirli yürürüz tüm boğazda” diye cevap verdi.

Yapacak fazla bir şey yoktu. Grubun düzeni buna göre yeniden oluşturuldu. Gece olduğu için zaten yakın yürünecekti. İki öncü iki de artçı oluşturuldu. Abbas altıncı sırada yürüyecekti. Alanı tanımadıkları için kadın gerillalar Abbas’ın arkasındaki grup içindeydi. Cemal ve Selim ile birlikte Kara Ömer ve her iki İbrahim Abbas’tan önceki beş kişi oluyordu. Herkes kurşunu namluya sürüp tüfeğini atış yapacak konumda eline aldı. Dünya kararırken gerilla grubu boğaza doğru yürüdü.

Boğaza girdiklerinde gerçekten çok kayalık olduğunu gördüler. İki tarafı yüksek kayalarla çevrili bir tünelin içinden yürüyorlardı sanki. Biri öndekini görmese, eğer orayı tanımıyorsa kesin kaybolurdu. Etrafa biraz da hayret içinde bakarak sessizce ilerlediler. Öndeki beş kişi, peş peşe patikadan sapacakları hafif yuvarlak yere geldiler. Abbas da kaya tünelden çıkıp o alana adım atacakken, aniden karanlık içinden taş gibi bir şeyin bir taraftan atıldığını görür gibi oldu. Tam o anda "Pusuu!" diye bağıracaktı ki, ortalığı kurşun kusan silah sesleri kapladı. Gerillaların yol değiştirecekleri yere doğru onlarca silah ateş ediyordu. MG-3 silahının böğürtüsü kayalarda yankılanarak sesini kat kat artırıyordu. Silahların alevi o alanı aydınlatıyordu.

Bu durumu sadece Abbas görüyordu. Arkasındakiler tünel gibi kayalığın içinde olduklarından, sesten başka şey duyup görmüyorlardı. "Eyvah, arkadaşları vurdular!" dedi Abbas içinden. Bir anda "Ne yapmalıyım" diye düşündü ve iki adım daha ileri atıp ateş edilen yerleri görünce elindeki silahı çalıştırdı. Pusudakiler yandan kendilerine ateş edildiğini görünce, hemen silahlarının yönünü Abbas'tan yana çevirdiler. Birden kurşunların kendine çevrildiğini fark eden Abbas, tekrar iki adım geri atarak kayaları kendine siper etti. Kayalar çok büyük ve kalındı, kurşun değil roket bile işlemezdi. Askerlerin sıktığı kurşunların bir kısmı üstten gidiyor, bir kısmı da kayalara çarparak sağa sola dağılıyordu. Abbas her ihtimale karşı birkaç adım daha geri çekilerek kaya tünelinin içine iyice girdi. Arkadakileri "Pusuya düştük" diyerek geriye itti. Amacına ulaşmıştı. Neredeyse bütün silahlar kendisinin olduğu tarafa çalışıyordu. Böylece öndeki arkadaşlarına fazla ateş edilmesini önlemiş oluyordu.

Abbas'la birlikte geride kalan toplam altı kişi kısa bir süre bu durumu izledi. Hiçbiri alanı tanımıyordu. Geldikleri yol dışında hiçbir yeri görmemişlerdi. O arada dönen gözlerle etrafına bakan Doktor Cihan, "Şimdi ne yapacağız heval?" diye sordu. Abbas hiç düşünmeden, "Geldiğimiz yoldan geri çekileceğiz" dedi. Zira yapabilecekleri farklı bir şey yoktu. Sadece geldikleri alanı az da olsa tanımışlardı. Diğer arkadaşlarını da ancak bu biçimde belki bulabilirlerdi.

Dikkatli bir biçimde adım adım geri çekilip taşlık boğazdan çıktılar. Yoğun silah atışları devam ediyor, ses kendilerine geliyordu; ancak kurşunlar artık kendi taraflarına gelmiyordu. Akşam geldikleri yoldan dereye doğru yirmi dakikadan fazla geri gittiler. Gündüz kaldıkları yere kadar gitmeyi düşünüyorlardı. O sırada patikanın altında zor seçilen bir ses duydular. Biraz dikkatli dinleyince hemen kendi arkadaşları olduğunu anlayıp, kendileri de seslendiler. Bir anda iki grup karşı karşıya geldi.

Birbirine sarılıp tamam olup olmadıklarını sordular. Her iki grup da tamamdı. Hepsi derinden bir nefes aldı. Sanki bir mucize gerçekleşmişti. Yüzler güler hale gelmişti.

Durmadan geri gidip, gündüzün kaldıkları yere ulaştılar. Orada oturup ilk bir değerlendirme ve yeni planlama yaptılar. İlk ateş edildiğinde Nusaybinli İbrahim kolundan hafif yaralanmıştı. Yönleri patikadan çıkmaya dönük olduğu için, hepsi birden hemen kendilerini kayaların arkasına atmışlardı. Yönleri aşağı doğru da olduğu için, kurşunlar ya kayalara değmiş ya da üstten gitmişti. Belki Abbas ateş edince, onlara sıkılan kurşunları azaltmıştı.

Doktor Cihan, İbrahim'in yarasına bakıp, hızla sararak korumaya aldı. Orada biraz dinlendiler. Gecenin ortasında her tarafta sanki ölü sessizliği vardı. Uzaktan silah sesleri derinden de olsa hala geliyordu. Şimdi ne yapacaklardı? Sarı Cemal, "Dere boyu gidip Çirav'ın yamacına çıkalım. Olası operasyon alanının dışına çıkıp, gündüz orada kalalım. Sonrasını yarınki duruma göre orada planlarız" dedi. Kendini toparlayan gerilla grubu dere boyu gece karanlığında yürüyüp gitti.

Sabah olup dünya aydınlanınca çatışma yerinde bir hareketlilik başladı. Gece boyu hiçbir asker mevzisinden çıkmamış, aralıklarla ateş ederek öyle beklemişti. Yaralı ya da pusu olur diye yerlerinden çıkmaya korkmuşlardı. Ne zaman ki etraf aydınlanınca her biri bir yandan çıkıp avı ilk bulan olmak istedi. Fakat sağa sola koşturmalarına rağmen hiç kimseyi bulamadılar. Bunun üzerine öfkeyle bağırdı komutan:

"Nasıl olur, beş metre önümüzdeydiler, hepsini vurduk, şöyle etrafa bakın, taşların arasında kalmışlardır."

Askerler çatışma yerinin etrafını da dolaştılar. Ancak yine bir şey bulamadılar. Geceden çatışma haberi vermiş, merkezden helikopter istemişlerdi. Güneş doğarken "Pat, pat" sesiyle helikopter de gelip daire çizerek olay yerinde dolaşmaya başladı. Ne yaptıysa o da gerillalara dair herhangi bir iz bulamadı.

Bu minval üzere öğleye kadar etrafta aramayı sürdürdüler. Dere boyundaki çadırlara gidip "Terörist gördünüz mü?" diye sordular. Fakat hiçbir bilgi alamadılar. Avı kaçırmış, gözlerinin önündeki insanlardan birini bile vuramamışlardı. Tam başarısız bir pusu örneğiydi. Pusuyu atan birliğin komutanı sıkıntı ve ter içinde alanda dolanıp durdu.

Gerilla grubu hem dere boyu yukarı çıkmıştı hem de Çirav Dağı'nın yamacında epeyi yükseğe çıkmıştı. Pusu yerinden uzaktılar, ama yüksekte oldukları için pusu yerinin doğu tarafını boydan boya görebiliyorlardı. Dürbünleriyle askerin sağa sola koşuşturmasını gülerek izlediler. Helikopterin havada dolanışını çıplak gözleriyle bile gördüler. Bir kişinin grubun yürüyüşünü yavaşlatması sonucu çok tehlikeli bir pusuya

düşmüşlerdi. Fakat şans onlardan yana olmuş, mucizevi bir biçimde tehlikeyi atlatmışlardı.

Abbasların grubu akşama kadar Çirav yamacında dinlendi. Akşama doğru kalan erzağı da yiyerek hazırlandılar ve bulundukları sırttan yukarı doğru yürüyerek Çirav Dağı'nın tepesine çıkmayı planladılar. Çıkacakları sırtta küçük bir patika vardı, fakat gerçekten yol muydu, yoksa alanda otlamış keçilerin yolu muydu belli değildi. Ama o sırttan çıkmaktan başka çareleri de yoktu. Geri dönüp eski yollarından gidemezlerdi, çünkü her taraf askerdi, henüz asker saldırısı sona ermiş değildi. Vadinin üst kısımlarını ise tanımıyorlardı, sadece daha yukarda bir köy olduğunu ve köyde de karakol bulunduğunu duymuşlardı.

Güneş batarken, dağın üstüne çıkmak için sırt sırt yürümeye başladı grup. Epeyi dinlenmişlerdi, dolayısıyla iyi yürüyorlardı. Ancak gittikçe sırt dikleşmeye başladı, orman azalırken xiz bir zozanlık toprak üzerinde yürür oldular. Aşağıdan takip ettikleri patika da yok oldu, meğer keçi patikasıydı. Bu minvalde iki saate yakın yürüdüler, yorulunca dik yamaçta az bir oturacak yer bulup mola verdiler. Aşağıya bakınca derin bir karanlık dışında hiçbir şey görünmüyordu. Arazi iyice sarp hale gelmişti. Çıkıp çıkamayacakları belirsizdi. Aşağıdaki derin karanlığa bakan Kara Ömer, yanındaki Sarı İbrahim'e bakıp,

"Gel şu kayayı aşağı yuvarlayalım, ayağımız kayar da düşersek başımıza neyin geleceğini görmüş oluruz" dedi.

Ömer'e yorgun bir gülümsemeyle bakan İbrahim, çevreden olumsuz tepki gelmeyince, "Haydi o zaman" dedi ve kayanın yanına gitti. Ömer de gelince ikisi birlikte kayayı yerinden oynatıp aşağı yuvarladılar. Ay ışığı yeni çıkıyor, etrafı biraz aydınlatıyordu. Yerinden kopan kaya, yarım ay ışığında büyük bir gürültüyle aşağı doğru yuvarlanıp gitti. Gerillaların hepsi merakla izliyordu, nereye düşeceğini ve düşünce nasıl bir ses çıkartacağını merak ediyorlardı. Ama bunu anlayamadılar, çünkü karanlıkta kaya görünmez olduğu gibi, giderek sesi de duyulmaz oldu. Merakla bakan Sarı İbrahim,

"Vay be, ne kadar derinmiş, demek ki ayağımız kayar da düşersek yerimizi kimse görmeyeceği gibi, sesimizi de kimse duymayacak" dedi.

Bu söz üzerine oradakilerin hepsini buruk bir gülümseme sardı. Durgun gözlerle biraz daha aşağıya baktıktan sonra toparlanıp tekrar yola düştüler. Fakat yolları yürünemeyecek kadar dikleşmişti. Ağır ağır ve birbirlerini gözetleyerek adım atıyorlardı. Basarken adeta dizleri titriyordu, çünkü her an ayaklarının bastığı küçük taş yuvarlanır ve kayıp aşağı gidebilirlerdi. Aşağı düşünce de başlarına neyin geleceğini yuvarladıkları kaya ile sınamışlardı.

Ayaklarının kaymaması ve düşmemek için çok dikkatli adımlarla tırmanmayı sürdürdüler. Öyle bir yere geldiler ki, artık ne durabiliyor, ne dönüp aşağı bakabiliyor, ne de geri dönüp aşağı inebiliyorlardı; önlerinde tek çare olarak sağlam biçimde tırmanıp dağın tepesine çıkmak kalmıştı. Ter-kan içinde ve dizleri titreye titreye dikkatlice yürüdüler. Bir süre böyle çıktıktan sonra birden öndekinin sesi duyuldu: "Kayaların dibine çıktık!" Bu ses umut oldu ve geridekiler de yürüyerek dağın tepesini saran kayalıkların altına çıktılar. Burası artık dik ve kaygan değildi, rahat hareket edip oturabiliyorlardı. Bir süre oturup dinlendiler.

"Uygun bir yer bulalım da bu kayalıkların üstüne çıkalım" dedi sarı Cemal. Önce sağ tarafa gitti ve geri geldi, uygun bir yer bulamamıştı. Sonra aynı şeyi sol tarafta da yaptı, sonuç aynıydı. Bunun üzerine "Ancak dünya aydınlanırsa uygun yer bulabiliriz" diyerek o da oturdu. Fakat gün ışığında hareket etmeleri de sakıncalıydı, alanı tanımıyorlardı ve her an birileri tarafından görülebilirlerdi. Bu kaygı içinde sabaha kadar beklediler. Şafak sökünce her bir taraftan uygun yer aramaya çıktılar. Bazıları tırmandı kayaların yüzeyinde, bazıları ise boş yerlere ipler atarak birbirini çekti. Sonuçta güneş doğarken hepsi Çirav Dağı'nın zozanlık zirvesine çıkmayı başardı.

Uygun yerler bulup gündüz dinlenmesine çekildiler. Öğlen sonuna kadar dinlenip çevreyi gözetleyecekler, durum normal ise akşama doğru yürüyüp geçemedikleri boğazın Gabar tarafındaki yüzüne ineceklerdi. Yanlarında şeker dışında yiyecek başka bir şey kalmamıştı. İdare etmek için herkese bir miktar şeker dağıttılar. Sade şeker bazılarının bağırsaklarını bozdu. Böyle de olsa biraz dinleniyorlardı ki, saat on civarı Çirav dağının Gabar tarafından silah sesleri gelmeye başladı. Giderek silah sesleri çoğaldı ve geniş bir alana yayıldı. O tarafta karakol bulunan köyler vardı. Belli ki asker araziye çıkmış, operasyon yapıyordu. Acaba genel miydi, yoksa çevre operasyonu muydu? Bir süre bunu anlamak için dinlediler ve takip ettiler. Saat birden sonra silah sesleri giderek uzaklaşmaya ve azalmaya başladı. Belli ki çevre operasyonuydu, ancak böyle de olsa gidecekleri tarafın bu durumu daha dikkatli hareket etmelerini gerektiriyordu. O gece ve ertesi gündüz de orada kaldılar. Herhangi bir düşman hareketliliği gözükmeyince, ertesi akşam yola düşüp Çirav Dağından aşağı indiler. İki saatte aşacakları boğazı üç günde geçmişlerdi.

Abbas ile Sarı Cemal'in grubu önce Çirav ile Gabar dağlarının arasındaki Gelîyê Gurdilada kamp kurup kaldı. O alandaki bazı gerilla birliklerini görüp toplantılar yaptılar. Yine ilk iş olarak Kato toplantısının yazılı raporunu hazırladılar. Diğer alanlardaki çalışmalara ilişkin de ra-

porlar hazırlayarak hepsini paket yapıp Nusaybinli İbrahim sorumluluğundaki bir birimle Apo'ya gönderdiler. Kurye birimi Türkiye-Suriye sınırını vurup geçecek, raporları Apo'ya ulaştıracaktı.

Raporların Apo'ya sağlam ve erken ulaşmasını Abbas çok önemsiyordu. Kurye birimi yola çıktıktan sonra kulağı hep radyodaydı, çatışma olup olmadığını radyo üzerinden takip etmeye çalışıyordu. Üç gün sonra korktuğu haberi akşamki bültenden dinledi: Cudi'nin Suriye sınırına yakın Şax Köyünde çatışma yaşanmış, bir gerilla şehit düşmüştü. "Kesinlikle İbrahim'in birimidir" dedi Abbas yanındakilere. Birkaç gün sonra da şehit düşenin Nusaybinli İbrahim olduğu bilgisini aldılar. Kurye biriminin diğer üyeleri sınırı geçmiş, raporları sağlam olarak götürmüştü. Ancak Apo'ya ulaşması epeyi gecikmiş, bir de bir gerillanın şehadeti pahasına olmuştu. İbrahim uzun boylu, fizik olarak güçlü, biraz da delidolu bir kişilikti. Son derece yurtsever bir aileden geliyordu. Tükenmez ve yorulmaz bir enerjiye sahipti. Pusuya düşmelerine rağmen bir askeri de vurmuş ve öyle şehit düşmüştü. Olay üzerine Abbas çok üzüldü ve yanındakilerle bir toplantı yaparak İbrahim'i andı.

Abbas ile Cemal'in grubu daha sonra Gabar Dağının üstüne çıkıp kamp kurdu. Birkaç hafta çalışmalarını bu alanda yürüttüler. Gabar'ın birçok alanını gezdiler. Zaten görmeden de Gabar'ı epeyi öğrenmişlerdi, çünkü gerillanın en çok anlattığı alan konumundaydı. Dağı gezip gördükçe, "Anlatıldığı kadar da varmış" dedi Abbas kendi içinden. Derşew Köyüne doğru alanı görünce, "Herhalde özgürlük savaşının en büyük çarpışması burada yaşanacak" dedi. Güz dönemiydi, bostan ve bahçeler tümden meyveye durmuştu. Çekiciliği, askeri bakımdan stratejik yapısı yanında oldukça verimli ve her bakımdan zengin bir alandı.

Yaşanan savaşı bir süre buradan koordine ettiler. Gelen rapor ve notları inceleyip her alana talimatlar gönderdiler. Alanda bulunan gerilla birlikleriyle görüşüp toplantılar yaptılar. Gelen raporlar içinde Abbas, bir gün Saadet Dersim'den gelen bireysel rapora rastladı. Çalışmalar hakkında bilgi verdikten sonra "Görüşmek ve konuşmak istediğini" belirtiyordu. Hemen Abbas, Piro Dağında gördüğünde tartışamadığını hatırladı. 12 Eylül 1980 darbesi öncesi Dersim'den tanıyordu. Lübnan-Filistin döneminde birçok kez görüşmüş, konuşup tartışmışlardı. Saadet Botan'a gelirken de Abbas epeyi konuşmuş, pratiğe ilişkin perspektif vermeye çalışmıştı. Not üzerine düşündükten sonra, "Cudi'ye geçtiğimde görüşüp konuşurum" dedi kendi kendine. Zira Gabar'dan sonra Cudi'ye de geçmek ve orayı da görmek istiyordu. Saadet Cudi'deydi ve raporu oradan yazıp göndermişti.

Abbas ile Sarı Cemal bir ay civarı Gabar ve çevresinde kalıp çalıştılar. Cudi'ye geçmek için hareket edip dağın eteklerine kadar da gittiler.

O sırada Bestlerde çalışma yürüten birlikten bir not ulaştı ve çok önemli bir iş için acil görüşmek istiyorlardı. “Ne olabilir?” diye bir süre tartıştılar, fakat somut bir şeye yorumlayamadılar. “Başka çaremiz yok, gidip görmemiz gerekir, hem o zaman Agit arkadaşlara da yaklaşıp fırsat olursa onlarla da görüşürüz” dedi Abbas. Cemal’de uygun görünce yollarını değiştirip bu sefer yönlerini Bestlere çevirdiler. Yola çıkarken Saadet’e küçük bir not yazıp gönderdi Abbas. Notta “Bestlere gelmesini, orada görüşüp konuşacaklarını” belirtti.

***

Evin orta yaşlı kadını, başında simsiyah bir kaliteli kumaştan eşarbıyla misafirlerine çay vermek için odanın kapısından içeri girdiği gibi, Zahide aceleyle, ivi sol tarafta olan saçının, alnın sağ yanına düşmüş perçemini eliyle tutup üste doğru atarak yerinden kalktı ve ona doğru gitti. Kadından tepsiyi alarak, “Ver ana ben dağıtayım, ne diye sen kendini bu kadar yoruyorsun” dedi. Kadın vermek istemediyse de kadın gerilla elinden kapmıştı bile. Sonra çayı odada oturanlara dağıttı. Kısa kesilmiş saçı, yüzünün uzunluğunu daha da görünür kılmıştı. Çabucak işini bitirip yerine oturunca, ev sahibi kadın,

“Sen ne kadar çeviksin, kuş gibi hafifsin” dedi ona.

“Evet anne, yapım öyle. Bir de partimin bana kazandırdığı özellik o. Hele hele bu dağlarda çevik, hareketli ve askeri yeteneğimiz gelişkin olmazsa nasıl yaşayabiliriz ki?”

“Valla ben sana şaşıyorum. Sen bir kadınsın, ama bu dağlarda, erkeklerin içinde tek başına ve devlete karşı…! Ben böyle bir şeyi aklıma getirmeye bile korkarım. Biliyorsun toplumda kadınlar çok naziktir. Böyle erkek işlerini imkân yok yapamazlar. Ama ben sana bakıyorum, bunların hepsini beceriyorsun. Demek kadınlar istese yapabiliyormuş. Bir de derler ya namuslu bir kadın tek başına bir ordunun da içinde olsa o yine namusludur. Sen bunu gösteriyorsun işte.”

“Bütün bunları bize devrim aşkı yaptırıyor ana.” Eliyle orada oturan, evin 18 yaşlarındaki kızını göstererek, “Sen, o, başkası, hangi kadın istese yapabilir bunu. İstemek önemli.”

Zahide, biraz durduktan sonra esas propaganda sunumuna geçti:

“15 Ağustos’un birinci yıldönümü yaklaşıyor. Bizim için çok önemli bir gün. Kürdistan’da ilk kurşunun sıkılarak gerilla temelinde kurtuluş mücadelemizin başladığı milat. Bu ilk kurşun sadece askerlere, devlete sıkılmadı ha ana, aynı zamanda zavallı durumuna düşmüş köle kürde ve hainlik yapan soydaşlara da sıkıldı.”

15 Ağustos üzerine propaganda konuşmasını örgütün belgelerinden öğrendikleri temelinde uzun bir süre anlattı oradakilere.

Yapılan düzenleme sonucu, burada adını Zahide yapan Saadet, Şırnak-Cûdî köylerinde çalışmalara başlamıştı. Tek bir kadın olarak erkek arkadaşlarıyla birlikte Cûdî dağında üsleniyor, geceleri inip Hesena, Hewlêr, Şax, Bilîka, Bêspîn, Gite gibi o yöreye ait köylerde propaganda ve örgütlenme çalışmaları yürütüyordu. Görev almasıyla, çocuklar gibi sevinerek çok saf bir şevk içinde çalışmalara başlamıştı. Sertaç ile birlikte çalışma yürütüyordu.

Asıl adı Fazıl olan Sertaç, Gaziantep-Arabanlıydı. 1978 yılında, esas olarak, Ankara'da örgütün önde gelen kadrolarından M.Hayri Durmuş vasıtasıyla Apocular Hareketi ile tanışıp sempati duymuştu. Bu etkilenme ile Urfa Eğitim Enstitüsüne kayıt yapıp, orada örgütle daha fazla ilişkilenmiş ve siyasi olarak kendini geliştirmişti. Kendisine verilen görevleri istekle yerine getirdi. Urfa'da bir ara yakalanıp kısa sürede serbest bırakıldı. Akabinde 2 dönem öğretmenlik yaptıktan sonra Almanya'ya gitti. Orada örgüte çok yanlı çalışmalar içinde oldu. 1982'de Ortadoğu sahasına PKK merkezine gelerek kadro ölçülerini geliştirmiş olarak Kürdistan'a mücadele etmek için gitti. 1984'den itibaren Şırnak-Cûdî hattında çalışıyordu.

Köyden çıktıklarında, yolda koyu bir sohbete girmişlerdi. Doğası gereği tartışmacı özelliği olan Sertaç, konuşma arasında, üçgen yüzü, hafifçe aşağı doğru dik inmiş ince bıyıkları ve düzgün kesilmiş dalgalı saçlarını bütünleyecek bir şekilde yüzüne oturmuş kalın siyah çerçeveli ve kalın camlı kare gözlüğünü eliyle hafifçe yukarı kaldırdı. Ve alışkanlığı olduğu üzere, hiç etrafına bile bakmadan, kendisini epeyce vermiş olduğu sohbete devam etti. Karanlıkta ağaçların arasında giderken ister istemez ikide bir dallara sürtünerek "Hışşşt! Hışşşşt" seslerini çıkarıyor, bazen de ayakları taş ve çilo'lara takılarak tökezleyip düşecek gibi oluyorlardı. Zahide'nin esprilerine dayanamayıp her güldüğünde, büyük ağzı iyice açılıyor ve doğası gereği yüzü bir bütünen kırmızı bir renk alıyordu.

"Sen çok askerisin heval Zahide, sanki asker doğmuşsun."

"Abartma ya."

"Yo valla, içimden geleni söylüyorum."

"Öyle olsun."

"Saçını bile sanki onun için böyle kısa kesiyorsun."

"Saçı ne yapacağım ki? Bu imkansızlıklar içinde uzun saçın bakımını yapmak zor. Ben buraya savaşmaya gelmişim."

Gülerek "Elbette. Halk sana karşı güvenli ve saygılı. Bunu başarıyorsun."

"Hayır, daha çok var… Kadın olsun, erkek olsun onlardaki-düşmanın biraz körüklediği-işte 'Kadın namustur, aile gerçeğimiz var, nasıl

dağa çıkar? Hem onlar erkek değil ki, nasıl savaşırlar?' gibi anlayışlar, Havva ile Rûken arkadaşların çalışmaları, ardından çatışarak şehadetleri, yine bizim buradaki duruşumuz ile önemli ölçüde kırılıyor. Ama henüz bize karşı acıma duyguları da var. İşte, evin annesi ve kızı bana içerde 'Rûken'e çok yazık oldu, bizim sizi bu vahşi devletin şerrinden korumamız lazım' diyorlardı."

"Doğru heval, bu şekilde olmaktan ziyade, bir özgürlük savaşçısı ve yanında kendisini güvende hissedeceği öncüsü olarak görmeli."

"Gelişecektir bu ama. Belli ki, kadın arkadaşların büyük bedelleri ödemesi karşılığında olacaktır."

Konu açıldığı için, Zahide, Rûken'i yeniden hatırladı ve masmavi bir elem gözlerinden akıp tüm vücudunu avuca aldı. Sonra Sertaç'a bakarak konuştu:

"Onu çok özlüyorum heval, çok… Çok erken şehit oldu, ülkeye geleli daha bir ay kadar olmuştu…Çok erken çok… "

"Evet, çok erken… Her erken ölüm, dünyanın boynuna asılmış bir günah gibidir, kefaretini mutlaka öder."

"Halbuki birbirimize söz vermiştik, beraber kurşun atacaktık daha. Ama o sözünü tuttu."

"Ne sözü?"

"Semir, basit bireysel yaşama ve insanların güdülerine hitap ederek parti içindeki bayanları etkileyip dağa gelmelerini engelleme, hatta örgütten kopmalarını sağlama çabası içine girmişti ya. Hatta bazı bayanları kandırıp epeyi etkili de olmuştu. Ona karşı işte biz, aksine daha erkenden dağa gelmeyi kendi aramızda konuşmuştuk. Hayri Durmuş ve Mazlum Doğan arkadaşların dışarıdaki kadın yoldaşlar için gönderdiği 'Zarife gibi yapsınlar, buralara düşmesinler!' çağrısını esas aldık ve bu konuda onlara söz verdik. İşte, arkadaş çok erken de olsa, Zarife gibi Kürt erkeğiyle omuz omuza kendisini ülke için feda etti."

"Hımm, doğru."

Rûken, Batmanlı Firaz'ın komutasında Garısa yerel birliğinde çalışmalara katılmıştı. Çok kısa bir dönem bu faaliyeti yürütürken, Ebubekran mıntıkasında hayatını kaybetmişti.

Mayıs ayı içinde Erzurum'dan takviye amaçlı gelen 29. Piyade Tümeni Siirt-Şırnak alanında konuşlanmıştı. PKK militanlarının sınırdan geçişlerini engellemek için, Cûdî Dağı'nın her iki tarafını kontrole almaya özel olarak girişti. Güvendikleri bir kurmay albay komutasındaki alayı ise, Eruh'a göndermişlerdi. Onun pratiği diğer birliklere ilham kaynağı olarak gösteriliyordu.

Tümenin gelmesiyle, belli ölçüde boşta kalan Hasan Kundakçı komutasındaki tugayın bir kısım özel eğitilmiş birliklerini, boşluk var diye,

Firaz'ın aktivitesinden hayli endişeye girdikleri Garısan alanına kaydırdılar. Buraya gönderilen birlik, gerilla savaşının gelişmesi sonucu, buradan edinilen deneyimler temelinde özel eğitime tabi tutulup ona göre donatılan kontrgerilla birliklerinden biriydi. İlk olarak PKK ile savaşa sokulan bu özel birlikler üzerinde Tuğgeneral Kundakçı'nın kendisi bizzat duruyordu. Militanları gece alt etmenin tecrübesiyle, bunlar gece hareketi, saldırı ve sızmalarına önem veriyor, arazide onun için uzun süre gizlice kalıyor, dar geçitlerde, köylerde evlerin damları ve kapılarında pusu kuruyorlardı. Ekipman olarak da gece görüş dürbünü ve M-16 tüfekleriyle donatılıyor ve birlik üyeleri rütbeli ve savaş tecrübesi olan askerlerden oluşturuluyordu

Pervari Belediye reisi Emin Özcan Ağa da zaten devletin yanında yer almış, aşiretini bunun için hazırlıyordu. Hedefe alınıp üstünde durulan Komutan Firaz'ın birliği, Siirt Emniyet Müdürü'nün muhbirlerinden aldığı bilgileri değerlendiren Hasan Kundakçı'nın bizzat üstünde durmasıyla, 6 ile 21 Temmuz günlerinde peş peşe iki sefer, Garisa'nın Ebubekran Köyü alanında pusuya düşürüldü ve gece çıkan çatışmada grup komutanının yanı sıra, Rûken ile Omyanuslu Edip, Dersimli Yılmaz ve Eruhlu Mervan da hayatını kaybetti. Kontrgerilla birliği, amacına ulaşmak için uzun süre orada gizli kalmıştı. Askerlerin, gece görüş dürbününü kullanması bu çatışmalarda sonuç almalarında etkili olmuştu. İlk olarak bu çatışmada kullanılan bu teknik, henüz yeni ve gelişkin bir düzeyde olmadığından, hava tamamen karanlık olduğu için ilk pusuda istedikleri sonucu almamışken, ikincisinde ay ışığı olduğu için dürbünden istedikleri sonucu almışlardı.

Komutan Agît, bu olayı sadece hayatını kaybeden arkadaşları açısından değil, genel gerilla savaşlarını ilgilendiren bir bağlamda askeri taktik açısından ele alıp üstünde kafa yormuştu. Karşılarında yeni ve tehlikeli bir örgütlenme olarak bu özel birliğin savaş tarzını analiz etmiş ve Abbas'a yazdığı bir notta, onlara yem atarak "pusuya düşürme"yi planladığını belirtmişti.

Botan'da daha bir kendini hissettiren, özellikle evini sırtında taşıyan gerilla için, gündüzlerin bıktırıcı bir sıcaklık, gecelerin ise can sıkıcı bir soğuğun olduğu eylülün günlerinde, gece Cûdî'den yola çıkan küçük grup, Abbas ile görüşmek için Bestler'e geliyordu. Zahide'nin önde çevik adımlarla diğer gerillaları peşinden çektiği, hemen arkasında ise ince-uzunca yapısıyla Sertaç'ın geldiği grup, epeyi yol geldikten sonra, yeşillikler içindeki Bîryan köyüne hakim Çiyayê Filla[53] ile Şırnak Merkezin üstündeki Çelê Nimêja Dağı arasındaki Xana Serê boğazından geçerek Bestler arazisine girmişti. Bu her iki heybetli dağ, o gece karanlığında daha bir kasvetli şekilde başlarını göğe kaldırmışlardı.

Yeni aldığı mekap ayakkabısının da sevinciyle neşeli bir ceylan gibi engebeli arazide seke seke ilerleyen Zahide, bir süre sonra da Çemê Mezin[54] denen yerde gidiyordu artık. Sabahın olmasına çok az kalmıştı.

Çemê Mezin denen yerde adı gibi büyük bir su yoktu aslında. Bu koyakta küçük bir su akıyordu. Belki de eskiden addedildiği gibi büyük bir akarsu vardı. Koyağın muhtelif yerlerine dağılmış gov'lar da vardı. Bazı kavak ağaçlarının da olduğu bu arazi Zorava Köyü'ne aitti.

Bu sırada arazinin yapısına göre tek taraflı, ama biraz uzunca bir şekilde pusuya yatmış olan askeri birliğin komutanı, elindeki askeriye sarısı ve çift gözlü gece görüş dürbünü ile etrafı kontrol ederek avını bekliyordu. Aniden, dürbünün görüntü geliştirme sistemi sayesinde ay ışığı altında, yeşil flu halinde, gelmekte olan küçük gerilla grubunu fark etti. Sevinçten yanındaki çete liderine "Tamam, doğruymuş, geldiler!" dedi ve G-3'ün emniyetini yavaşça açtı, parmağı tetiğe daha iyi oturdu.

Devlet, mecliste koruculuk projesinin tartışılması akabinde, özellikle Tevfik'in samimi itirafçı olup halktan insanları yakalatmasıyla birlikte Botan ve diğer alanlardaki köylere büyük telsiz vermişti. "Vatandaşlık görevi olarak teröristler gelirse bize haber verin" diyerek. Kitlesel koruculuğa başlangıç adımı olarak bundan sonra, bakanlar kurulunda ilgili kararnamenin çıkmasının ardından, yaz ve güz boyu başta Botan olmak üzere, Kürdistan genelinde halka silah dağıtmaya başlamıştı. Bunu da "Eşkıyaya karşı köyün nöbetini tutmak" adına yapıyordu. Bununla birlikte iş birliğine gönüllü yatan aşiret kesimlerine ise silah vererek doğrudan operasyonlarda aktif ve profesyonelce kullandığı korucular haline getiriyordu. İkna veya baskı yoluyla yer yer yapabildiği oranda köylülere de silah verip operasyonlara çıkarıyordu.

Şırnak Merkez'de "Mala Sülayman Axa" denilen Tatarlar ailesiyle, Gabar ile Cûdî dağları arasındaki bölgeye düşen, Şırnak'a bağlı Dêrgûlê Köyü'nde ise Batuyan aşiret ileri geleni Osman Ağa, böyle eskiden beri rejim işbirlikçisi olarak devletle içli dışlı olan kesimlerdi. Her ikisi de gönüllü korucu olarak kolluk kuvvetlerinin yanında silah kaldırmıştı.

Pusudaki yüzbaşıyla birlikte, kalaşnikofuyla mevziye yaslanmış halde hazır bekleyen korucu da silahının dipçiğini daha iyi bir şekilde omuzuna oturtup parmağını tetik üzerine götürdü ve "O zaman ateş edelim hemen!" dedi komutana. "Yo, dur biraz 'ölüm bölgesi'ne girsinler. O zaman ben dediğimde ateş edersiniz."

Zahide, her şeyden habersiz, kafasında Abbas'la görüşmede konuşacakları üzerine yoğunlaşarak hızlı denebilecek bir tempoyla ilerlemeye devam ediyordu. Yola çıktıkları güzergahın sakıncalı olmasından ötürü

tam bir sessizlik içinde hep yol gelmişlerdi. Gece görüş sisteminin devreye girdiğini bilmediklerinden, ses çıkarmazlarsa bir şey olmayacağı inancı içindeydiler.

Grup az daha ilerleyerek en önde yürüyen kadın gerilla pusunun ölüm bölgesine girdi ve arkasından da diğerleri tam hedef haline geldi. O anda yüzbaşı "Tamam, şimdi!" diyerek kurşunları gönderdi.

Sertaç ile Saadet'in grubu Bestler'e gitmek için yola çıktıktan hemen sonra Cûdî Dağı'ndan bir gerilla kaçıp karakola teslim olarak onların güzergahı hakkında bilgi vermişti. Durumu değerlendiren askerler de Şırnak Merkez'de artık aktif milis haline gelmiş Alihan Tatar'ı devreye koymuşlardı. O da yakın adamlarını göndermiş ve ağası olduğu Şırnak köylerinden akşam adam toplayıp silahlandırarak, şehir merkezindeki korucularla birlikte askerlerin yanına vererek hem Bestler hem de Cûdî'de ihbarı yapılan güzergahta pusuya yatmışlardı.

Mala Süleyman Ağa, yani Tatarlar, Şeyh Sait İsyanı'ndan beri devletin yanında yer alarak işbirlikçilik yapmışlardı. Halk içinde söylenen bazı iddialara göre, 1927'deki Eruh-Yakup Ağa isyanını da devlete ihbar eden onlardı. İsyan başarısızlığa uğrayınca Mustafa Kemal Süleyman Ağa ile bir resim çekerek ödüllendiriyor ve o da bu resmi bir gurur nişanesi olarak evine asıyor. Köylüler arasında, Süleyman Ağa Ailesi'nin, daha Cumhuriyet öncesinde de Geliyê Teyarê'de Hıristiyan halk devlete karşı direnirken, onlar Osmanlı'nın yanında yer alıp onlara karşı silah kullandığı söyleniyordu. İşte, Alihan Tatar'a babası ve dedesinden böylesi bir aktif işbirlikçilik mirası kalmıştı.

Tarihten beri Şırnak'taki Tatarlar ve -şimdi yurtseverlik yanları olsa da-ağalık yapılanmalarından ötürü Mala Axayê Sor, çevre köylerden, örneğin Gilindor, Nêwava, Spîndarok, Gundikê Remo, Cîfana, Serê Dehle, Şilerût, Batû, daha birçok köyü, onlarca Silopi kırsal mesken yerini, geniş patileriyle vahşi bir vaşak sürüsünün bir tavşan grubuna dalması gibi talan ediyor, tarlalarına, bahçe-bostanlarına el koyuyor ve viran hale getiriyorlardı. Sahipsiz fakir köylüler ise, bu ceberut yaklaşımların sihir erbabı bir iblis gibi ustaca tepelerine inmelerine ve onları ya din ya da dünyada artık ipliği pazara çıkmış zehirli bir yılan benzeri gelenek-göreneklerle onları kandırmalarına karşı bir şey yapamıyorlardı. Ağaların bu yağmalarında eskiden beri avcı bir kurnaz kedi gibi hesaplı davrandıkları yerlerden biri Gundikê Mele Köyü idi. Bu köy, onların türlü oyunlarına karşı, meleler köyü olduğundan, bu statüyü, onun verdiği gururla değerlendirerek ağalara boyun eğmemişti. Burası, çevrede ortaya çıkan sorunlarda, kavga ve kan davalarında, geniş cübbeleri ve uzun, özenle taranıp esans serpilmiş sakallarıyla etkileyici şahsiyetler olarak aracı olup çö-

züme bağlıyordu. Bu da kendilerine, fildişi değerinde bir itibar sağlıyordu. Ayrıca, Kürt medrese kültürünün de etkisiyle, zihin ile duyguyu birleştiren kara kadife taşının yörüngesindeymiş gibi kendi aralarında bir birliğe de sahiptiler. Ondan ötürü ağalar çok fazla üstlerine gelemiyordu. Hatta bazı çevre köyler koruculuğun geliştirildiği dönemde, cesurca davranıp "Gundikê Mele Köyü, silah almıyorsa biz de kaldırmayız" diyebilmişti.

PKK döneminde, Tatarlar, eskiden beri devam eden işbirlikçiliklerini günün koruculuk örgütlenmesine dönüştürmüşlerdi. Agît komutasındaki ana birlik, devlet işbirlikçisi olduğu için eylül ortasında Tatarlar'ın mülklerine yönelik eylem yapmıştı. Onlar da çeteleşme faaliyetine hız vermişlerdi. Ayrıca Bîryan, Nêrêx, Heştan, Zorava, Gilindor, Navyana Şêxa, Avyan, Aqêr, Gûndike Remo, Avka Masıya, Şilerût, Serê Dehlê ve tüm Bestler ve Cûdî'deki köylerde de koruculuğu geliştirip halka silah vermek için muhtarlara talimat vererek toplantılar yaptırmıştı. Öyle ki, muhtarlar kendi başına köye ait korucu listesi yapıp, korucu başını belirleyerek bunu ikna ve zor yöntemiyle iç içe köylülere dayatıyor, isimleri de ağa ve komutana gönderiyordu. Şimdi pusuda bu biçimde çeteleşmiş olan bir korucu grubu da vardı.

Yüzbaşının silahından fırlayan G-3 mermilerinin en az yarısı en öndeki gerilla Zahide'nin bedenini buldu. Korucu Sabriyê Şewrê'nin attığı kalaşnikof mermilerinden bazılarının sesi de genç kadının tenine gömülünce susmuştu. Birliğin komutanının atışıyla birlikte pusudaki tüm askerler hedefe mermi gönderdi. Genç kadın gerilla, olduğu yerde yere yıkılıp kavak ağaçlarının arasına düştü. 4 kişilik küçük grup aralıklı geldiği için, toplu hedef olmamışlardı. Ama sağanak dolusu gibi mermiler tepelerinde yağmaya başladı. Sertaç, diğer ikisi yeni katılan savaşçı olduklarından onların önünde fedaice bir tutumla ayakta silahını otomatiğe bağlayarak pusudaki askerlere çılgınlar gibi sıkmaya başladı. Arkadaki diğer iki gerilla hemen kendilerini yere atıp onlar da rastgele otomatik kurşun yağdırdı pusu hatlarına. Karşı ateşle pusudaki silah sesleri zayıflamıştı. Sertaç halen ayakta "Gelin ulan gelin alçaklar, sizden korkan yok! Biji PKK! Biji Kürdistan!" deyip durmadan ateş ediyordu. Sonra o da kendisini yere attı. Bir süre böyle çatıştılar. Sonra arkadan gerilla Nuri, her taraflarından mermi yağarken "Heval Sertaç, haydi kaçalım, haydi kaçalım!" diye peş peşe bağırdı. Sertaç sesi duyunca en mantıklı şeyin bu olduğunu düşünerek arkadaşlarına doğru koştu. Hem ateş ediyor hem de alandan çıkmak için koşuyordu. Önündeki diğer iki gerillayı takip ederek zor bela pusu sahasından uzaklaşmaya çalıştılar. Onlar kaçarken ay ışığı altında mermiler taşlara çarpıp parçalar uçuruyordu.

Zahide yere sırt üstü düşmüştü. Gözleri gökyüzündeki aya dikilmişti. Ne kıpırdayabiliyor ne konuşabiliyordu. Önce hoş bir sıcaklık bedenini sardı. Yalnız, nefes alamıyordu. Her nefes almak istediğinde ciğerleri kanla doluyordu. "Nefes alamıyorum!" dedi kendi kendine. Bir sefer daha içinden sessiz ve çaresizce "Nefes alamıyorum!" dedi. Sonra vücudu soğumaya başladı. Gittikçe üşüdü. Metrelerce karın içinde çırılçıplaktı sanki. Soğuğa dayanamıyordu artık. "Anne, niye bu kadar soğuk ya! Öldürecek bu soğuk beni" dedi. Vücudu kar denizinin içine giderek battı…battı… kaskatı bir buza kesmişti bedeni. Bir noktaya geldikten sonra artık soğuğu da hissetmiyordu; hafiflemiş, bir boşlukta kuş kanatlarıyla uçuyor gibiydi. Aya dikilmiş gözlerindeki mavi ışık yavaş yavaş söndü ve yerini gri bir gökyüzü aldı; ardından hızla sonsuz bir siyahlık tüm evrene hakim oldu.

Diğer 3 gerilla karanlıkta biraz gidince Sertaç düşüp kalkamadı. Yaralanmıştı; topuğu parçalanmıştı. Çemê Mezin sırtının diğer tarafı Kaniya Diza[55] alanıydı. Yanındakiler ona yardım ederek, bazen koltuğunun altına girip bazen sırtlayarak, bazen de dört ayak üzerinde yürüyerek, o yokuşu çıkıp sırtı aştılar ve gidip uygun bir yerde durdular. Hem artık gidecek takatleri kalmamıştı hem de gündüz olmuştu. Orman da elverişliydi, gizlice kalırız diye düşündüler. Burası Kemalokê'nin arkasındaki sık ormanlıktı. Kısa bir mesafeydi ama yaralı olduğundan epeyi zamanlarını almıştı.

Sabahleyin askerler ve korucular kaçan gerillaları aramaya başladı. Alihan Tatar Ağa'ya bağlı, yörede usta bir "dewsdoz"[56], "mêşdoz"[57] olmakla ün salmış Osmanê Mirad isimli köylüyü önlerine katıp yola düştüler. Osman, aslen Zorava köyünden olup, Çemê Mezin'de kendi gov'unda kalıyordu. En zayıf noktası olarak, korucular onu iyice pohpohlayınca tamamen tahrik olup canla başla gerillaların izini sürmeye başlamıştı.

Osman ustaca, kâh arazideki kimsenin fark edemediği çok detay bir değişimi fark ederek, kâh tutulan bir dalı anlayarak, kâh basılan yerdeki ayak izini görerek kısa sürede tereyağından kıl çeker gibi kolluk kuvvetlerini sessizce Sertaçların üzerine getirdi. O sırada Sertaç, bir ardıç ağacının içinde, iğne yaprakların canına batıp rahatsız etmesine aldırmadan, hem kendini gizlemeye çalışıyor hem de yarasını temizleyip sarmakla uğraşıyordu. Epeyi kan gitmişti ayağından.

Asker ve korucular Sertaç'ı gördükleri gibi aniden ateşe başladılar. Yaralı gerilla aldığı yeni kurşun darbelerine rağmen yerde iki sefer dönerek kendisini doğrultabildi ve zaten tetikte hazır bekleyen kalaşnikofuyla o da yerde oturmuş halde yoğun atışla cevap verdi. Bu sırada diğer

iki gerilla da birer ağacı kendilerine mevzi alıp asker ve korucularla çatışmaya başladı. Çatışma çok kısa sürdü. Sertaç aldığı çok sayıda kurşunla can verirken, Nuri ve diğer gerilla da hızla oradan kaçıp uzaklaştılar. Yörenin çocukları olduklarından giderek izlerini kaybettirdiler.

Yüzbaşı, yaşanan çatışmalarda şehit düşen her iki gerillanın na'şını, biri epeyi yaşlı, diğeri de aksine o kadar genç katırların üstüne, el ve ayaklarından tutup birer yük çuvalı gibi atarak getirtti. Sonra Sertaç'ın yaralı ayağından, Zahide'nin ise sol kolundan tutup sürükleyerek köy meydanına attılar. Halka açık bir gösteri yapmak istiyordu komutan.

"Bu iki Ermeni tohumunu görüyorsunuz, vatan haini bunlar. Dağda hayvanlar gibi yaşayan bu hainlerde namus diye bir şey yok! Şimdi doktor gelip kontrol edecek bu terörist kadını, o zaman hepiniz göreceksiniz bunların nasıl birer namussuz gavur tohumu olduklarını."

Gecikmeden sivil bir doktor, yanında bir hemşireyle geldi ve köyün meydanında kanlar içinde yatan Zahide üzerinde bekaret kontrolü yapmak için kolları sıvadı.

Tüm köylüler hem büyük bir hicap hem derin bir acıma duygusu hem de umarsız bir korku içinde sonucu teskin edilemez bir merakla beklemeye başladı. Kadınlar utancından kıpkırmızı olmuştu. 17 yaşlarındaki bir genç kız dudağını ısırıyordu. Askerler gülüyordu ama çekik gözlü, köylü yanığı yüzüyle bir asker, "Bu kadar da olur mu ya? Allah var, vicdan var!" diye içinden sürekli köpürüyordu. Rahatsızlığından sırtını naaşlara dönmüş gözünü kırpmadan hep uzaktaki dağın zirvesine bakıyordu.

Yüzbaşı, kendinden çok emindi. Doktora askeri bir üslupla "Haydi doktor haydi, elinizi çabuk tutun biraz, hepimiz sizi bekliyoruz" dedi.

Doktor, hemşire ve askerlerin yardımıyla Zahide'yi kaldırıp, üstleri baltayla düzleştirilmiş, kenarları halen kabuklu ve masa gibi yan yana koyulmuş iki ağacın üstüne uzattı. Sonra hemşireyle birlikte üzerine eğilip bir süre uğraştı. Ardından doğrulup kafasını iki yana salladı. Sonra hemşireden gazlı bez istedi. Akabinde bir daha genç kadının üzerine eğildi. Daha uzun bir süre uğraştı. Sonra doğruldu. Sakin adımlarla biraz uzakta bekleyen komutanın yanına doğru gitti. Ona alçak bir sesle bir şeyler söyledi. Komutanın yüzü aniden ekşidi. Büyük bir hayreti yaşıyor gibiydi. "Hayır, nasıl olur?! Sen iyi kontrol etmemişsin, bir daha bak doktor!" dedi adama huşunetle. Doktor ise, soğukkanlı ve kibar bir üslupla "Ben zaten iki sefer kontrol ettim efendim, kadın bakire" dedi. Doktor bu sefer yüksek sesle konuşmuştu. Bunu duyan köylü kalabalığının içinde bir uğultu yayıldı.

"Kadın kızmış ya!"

"Vah vah zavallı, bir neler diyorlardı onun için."

"Nasıl olur ya, dağda tek başına o kadar erkeğin içinde?"

"Valla bu Apocular hepimizden daha namusluymuş, bravo size! Ben bundan sonra kızımı elimle teslim ederim onlara, gerilla olması için."

O yıllarda hep yaptıkları gibi, askerler, Zahide ile Sertaç'ın na'şını da Kasaplar Deresi'ne attılar. Fakat Şırnaklı Kürt yurtseverleri her iki gerillanın Kasaplar Deresi'ne atılmasını kabullenemiyordu. Gün devrilince, Şırnaklı iki yurtsever her iki gerillanın na'şını Kasaplar Deresi'nden gizlice çıkardılar. Kentin Dicle Mahallesi'ndeki Kendalîş Kabristanı'nda yan yana iki mezar kazıp kefenleriyle sırt üstü uzattılar. Ardından da hızla ruhları biraz rahatlamış olarak oradan uzaklaştılar.

Halk, her iki gerillanın mezarını görünce çok heyecanlandı. Özellikle yurtsever kadınlar sık sık ziyaret etmeye başladı. Kısa bir süre sonra halk içinde, özellikle de kadınlar arasında Zahide'ye kutsallık atfedilip, mezarı ziyaret olarak kabul edildi. Kadınlar üzerine gidip ince meşe çubuklarını birbirine tutturarak haç biçiminde bebekler yapıp oraya bırakıyor, yazma, eşarp, ip bağlıyor ve dilek tutuyorlardı. Gelip kabirden teberik niyetine toprak alıp, dertlerine deva olsun ve şifa bulsunlar diye evlerine götürüyorlardı. Olayı işiten Apo, bundan heyecan duydu. Ellerini arkaya bağlayıp ayak parmakları üzerinde hafifçe bir-iki yaylanarak bakışları düşünceli bir halde orada oturan militanlara bu olayı duyurdu:

"Saadet, kahraman bir kızdı. Yanımızda yetişti. İlginç bir ölümle şehadete ulaşmış. Yörede ölmediğine ve tekrar dirildiğine dair bir efsane doğmuş."

PKK'nin intikamı acımasızca ve gecikmeden oldu. Hareketi yıpratıcı ve yok edici saldırılardan koruyup caydırıcı olabilmek için buna özellikle önem veriyordu.

Kato Xelîla merkezi oturumunda Bestler Yerel Birliği yeniden düzenlenmiş ve toplantı dağılınca örgütün üst düzey üyeleri de bu alana gelmişti. Geldiklerinde genelde olduğu gibi Bestler'de de koruculuğun resmen hayata geçirildiğini öğrenmişlerdi.

Xirbikê Bestê, Çemkê Tehlo, Avyan, Dehreben, Ramûran, Girek, Bacrît gibi Bestler köylerinde, buraların ileri geleni olarak Evdilayê Silêman, Herekol Dağı'nın eteğindeki Dehreben köyünde ağa idi. Onunla birlikte Sabriyê Şewrê Avyan köyünün rû spî'siydi,[58] Alihan Tatar Ağa'ya bağlı bir şekilde bu proje üstünde duruyordu. Devlet yetkililerine korucu olarak bu köylerden 60 kişinin adını vermişlerdi. Yörenin mülki amir ve kolluk kuvvetleriyle iş birliği içinde Hosyan dahil alandaki köylere koruculuğu dayatıyorlardı. Yaz sonlarında ilk elden, Dedreben'e 9 adet G-3 silahı vermişler, Avyan Köyü'ne de telsiz indirmişlerdi.

Bu durumun üzerine, üst yönetimin kendisi oradayken Sertaç ile Zahide vakası da acı bir olay olarak cereyan etmişti. Koruculuk projesini "ölü doğurtmak" ve pusu olayına cevap vermek için duruma müdahale edip, Bestler Yerel Birliği'ni geçici takviyelerle bu konuda görevli kıldılar.

15 kişilik Birlik, yıldırım hareketi benzeri bir akışla önce Dehreben köyündeki tüm G-3 tüfeklerini, ikna yolunu da devreye koyarak kimse direnmeden aldı. Kan davasına dönüşmesin diye, Evdila dahil kimseye bir şey yapmadı. Peşi sıra Avyan'a gidip köyü kuşattı ve oradan da devletin vermiş olduğu telsize el koydu. Sabriyê Şewrê'nin köyde olduğu bilgisini de almışlardı. Sabri, Alihan Ağa'nın evinden tekrar helikopterle dönüp Serikê Mehemê Oso'ya inmiş, oradan da kendi başına Avyan köyüne evine gelmişti. Bir süredir evdeydi. Usta bir askeri planlamayla hiçbir çatışmaya mahal bırakmadan onu da yakaladılar.

Elleri arkadan kendirle bağlanmış ve dizleri üzerine çıplak araziye oturtulmuş Sabri, uzun boyuyla iyice öne doğru eğilmişti. Ayağında yine uzun askeri botlar vardı. Ama üstünde bu sefer bej rengi Kurdî bir sivil kıyafet duruyordu. Başında sarık biçimine oturmuş kefiye bozulmadan yere düşmüştü. Gömleğin altında görülen çizgili mintanının yaka düğmelerinden biri, gerillalar onu tutup hızla çekerken kopmuştu.

"Söyle Sabri, biz sana ne yaptık ki, sen iki arkadaşımızı askerlerle vurup şehit ettin. Hem bize de o geçen gece Çemko Tehlo Köyü'nde askerlerle birlikte pusu kurdun. Kurşunlar çanta ve elbiselerimizi delip geçti, zor kurtulduk. Her şeyi olduğu gibi itiraf et en iyisi."

Sabri, biraz direndiyse de sonunda ağlayarak konuştu:

"Doğru iki olayda da ben vardım. Çok pişmanım şimdi. Gerçekten sizin hiçbir zararınız da bana olmadı. Ama ben Alihan Tatar'a kandım ve bir bok yedim. İnanın çok pişmanım. Beni affedin! Çoluğum çocuğum var. Bir daha size en ufak bir zararım bile olmaz. Aksine sizin için çalışır, her şeyi yaparım."

Korucu, affedilmesi için gerillalara yalvardıysa da küçük mahkeme onu affetmedi. Ölüm kararını 18 yaşındaki bir gerilla uyguladı. Sabri'nin, gözleri bağlı bir şekilde öne eğik kafasına yandan grup sorumlusunun tabancasıyla üst üste iki kurşun sıkarak yerine getirdi. Kurşunları yiyen korucu, yüksek bir apartman yere yıkılır gibi yana düştü.

PKK'nin intikamı bunlarla da sınırlı kalmadı. Bir akşam izci Osman'ın kapısı ısrarlı bir biçimde çalındı.

"Kim o?"

"Benim kardeş, katırımı kaybetmişim. Buraları dolaşıyorum, geceye kaldım."

"Ya öyle mi? Gel içeri birader gel, gel!"

"Çok teşekkür ederim."

Genç misafir, Siirt tarafından gelmişti Bestler'e. Elinde kenevir liflerinden örülmüş bir halat yular vardı. Yuları elinde durmadan sallıyordu. Katırı kaybolmuş onun peşindeydi. Zavallının eşi de ölmüştü. Aksilik ya, hep üst üste gelmişti. Yemekten sonra gitmek istediyse de ev sahibi bırakmadı.

"Olmaz, tanrı misafirisin, bu gece vakti nereye gideceksin? Gece burada kal, yarın yine katırını arar, gidersin."

"Tamam da, şey, bir şey var ama…"

"Nedir kardeş, söyle, sen misafirimizsin."

"Valla diyorlar burada teröristler çokmuş. Biz onlarla da düşmanız. Beni öldürüp möldürürler."

Ev sahibi, misafirinin bu kaygısı üzerine geriye doğru kurulup, kibirli bir havayla,

"Yok ya, korkma korkma, bir şey olmaz."

"Ama onlar acımasız, adamın peşini de bırakmıyorlar…"

"Doğru da herkes için değil. Burada bize güçleri yetmez. Alihan Ağa onların hep peşinde. Daha bu yakında bir kadın bir erkek, 2 kişiyi pusuya düşürüp öldürdüler."

Tam bu noktaya geldiğinde ev sahibi, belirgin bir şekilde böbürlenerek,

"Kız yerinde ölmüş, erkek kaçmıştı. Bana söyledi ağanın adamları, izini bulmam için. Tabi ağamın sözünü yerde bırakır mıyım. 'Tamam!' deyip önlerine düştüm." Anlatımının bu anından itibaren iyice kendinden geçerek devam etti. "Ama kardeş öyle bir izi götürdüm, öyle bir izi götürdüm ki…5 dakikada elimle koymuşum gibi askerleri üzerine götürdüm. Ben bu konuda çok ustayımdır, çok… Ha şimdi desinler şeytan buradan gitti, bulabilir misin bize? Ben derim evet, 2 dakikada gider şeytanı saklandığı delikte bulurum." Mütevazı poz takınarak, "bu da Allah vergisi tabi, ne yapalım…"

Osman, misafirinin anlatılanlardan hoşlanıp rahatladığını görünce memnun olmuştu. Gece onu ağırlayıp sabah yolcu etti.

Ertesi akşam, Osman'ın kapısı yine çalındı. "Allah Allah bu sırada da her gün misafir geliyor, hayrola" diyerek kendi kendine, gidip kapıyı açtı. Karşısında aniden kalabalık bir grup silahlı adamı görünce beti benzi attı. Karanlıkta kapının içinde Azrailler toplantısındaymış gibi duruyorlardı. Ama öndeki kişinin dün geceki misafiri olduğunu fark edince ferahladı, onun akrabaları olmalılar diye düşündü. Ne var ki, gelenler gerillaydı. Osman'a bir oyun oynamışlardı. PKK'liler, Zoravalı Osman'ın Zahide ve Sertaç olayındaki suçlu rolünü söylenti biçiminde halktan

duymuşlardı. Ama emin olmak için grup içindeki gerilla İbo'yu sivil kılıkta evine göndermişlerdi. O da usta oyunculara taş çıkartır bir biçimde rolünü oynamıştı.

İbo, halat yuları yine elinde sallıyordu. Ama bu sefer kurnazca sırıtıyordu da. Başka bir gerilla ise, omuzuna elbise askısı gibi paralel asmış olduğu silahının demirine elini sinir bozucu bir şekilde "Tap! Tap! Tap!" diye vuruyordu. Osman'ı evinin aşağısında bir yere götürüp yularla bağladılar. Sonra 3 gerilla gidip yarım saat kadar uzakta çobanlık yapan 20 yaşlarındaki genç oğlunu da getirdi. Kendisinin yaptığı itiraflar esası üzerinden cezalandırma kararı zaten verilmişti. Orada ikisi için infaz yapıldı. Osman'ın evdeki brunosunu da aldılar.

***

Miroz Kampı'nın sorumlusu Fuat, oturduğu kütük parçasının üzerinde elindeki el ilanını okuduktan sonra başını iki yana sallayarak konuştu:

"Özellikle Botan'da olmak üzere genelde Kürdistan'da, Pişmanlık Yasası'nın çıkmasından sonra bunları bolca havadan uçaklarla dağ-taşa atıyorlar ki gerillanın eline ulaşsın. Şu devletin haline bak ya! Koca Türk Devleti, sıkıştığı için her yola başvuruyor. (Aniden kahkahayı basarak, şiddetli gülmekten konuşamaz halde) Şuna bakın ya! Tam bir satış reklamı gibi, kah kah kah kah! Kah kah kah kah kah!."

Sonra "Bir sürü…! Arkadaşlar içerden getirdiler. Bakın daha neler neler var: 'Apo iki katlı villada oturuyor, kurşun geçirmez mersedese biniyor' diye bir resimli el ilanı yapmışlar, ki tam bir sahtekarlık! Önderliğe benzeyen birinin resmini arabanın önünde çekip dağıtmışlar."

Fuat, daha bir öfkelenmiş olarak, "Hele şu rezalete şu alçaklığa bakın siz ya!"

Kağıtlarda şunlar yazılıydı:

"Delikanlı: seni ayaktakımı gibi kullanan, kullandıktan sonra bir paçavra gibi ölüme terk eden profesyonel katillerden hesap sor!

Af, Türk milliyetçiliğinin şanındandır. Bunu unutma ve pişmanlık yasasından faydalanmaya bak."

"Vatandaş:Mukaddes kitabımız Kur'an-ı kerim diyor ki (al-imran/105), 'siz kendilerine apaçık deliller, ayetler geldikten sonra parçalanıp ayrılanlar, ihtilafa düşenler gibi olmayın. İhanet şebekelerinin bu oyununa gelmeyiniz!"

"Vatandaş! Bu eşkıya güruhunu gördüğün zaman güvenlik kuvvetlerine bildir. Bu senin dini, milli ve her şeyden de öte insanlık görevindir."

Fuat, sonra elindeki çeşitli ebatlarda küçük kâğıtları bırakıp "Bunların hepsinin amacı, örgüt içinde de halk arasında da insanları ihanete teşvik edip ödül karşılığında kelle avcılığı yaptırmak. En hafifi, saflardan kaçmak ve itirafçılık, muhbirlik yapmak. Pişmanlık Yasası'nın hareketimiz ve halk açısından taşıdığı anlam bu" dedi. Ardından, çoğu zaman konuşmasında ön plana çıktığı gibi duyguları da devreye koyup, özellikle yüz mimikleriyle etrafındakiler üzerinde ikna edici olmaya çalışarak devam etti:

"Devlet, geçmiş dönemlerde hep yaptığı, yine o satın alma ve direnişten vazgeçirme silahını devreye koyuyor. Hareketimizin tüm ülkeyi saran muazzam direnişi düşmanın ruhunu lime lime ederken, içimizden teslim olan o birkaç kişinin itirafçı olup sömürgecilerle birlikte dağ-taş peşimizden koşması ve yasadan yararlanması onlara umut oldu. Devlete göre, diğerleri de ağır koşullara, hele bir de kış-kar olursa dayanamayarak hemen koşup teslim olacaklar. Koruculuk ve Pişmanlık Yasası'ndan sonra geniş kapsamlı bir af konusunu düşünüyor, İran ve Irak'la bize karşı birlikte hareket etmek için çalışıyor, Barzanî'yi tehdit ederek KDP'yi bize karşı aktif kullanmak istiyor… Böyle birçok tedbirle mutlaka hareketimizi tasfiye etmeye çalışıyor. Adamlar çok zor durumda kaldıkları için baksanıza en büyük sahtecilikle İslamiyet'i kullanmaktan dizginsiz bir ırkçılığa kadar her şeyi devreye koymak istiyor."

Konuşmaları dinleyen Sömürge Hasan, ufak tefek ve zayıf haliyle Fuat'a bakıp konuşmak istedi. 29 yaşlarındaki gerilla, zaten epeyi ufak olan siyah gözlerini, biraz ezilmişliğin yarattığı aşırı bir saygıdan, biraz da yoğunlaşmanın etkisiyle bu sefer de daha da küçülterek dudaklarını hareketlendirdi:

"Heval, tabi ki bu Pişmanlık Yasası daha baştan ölü doğdu. Devlet, 'İstersen yüz asker-polis öldürmüş olun, yine de teslim olur, örgütü ele verirseniz sizi affederiz,' demesine rağmen bir sonuç almadı. Adeta yalvarıyorlar, "Gelin teslim olun size estetik yüz ameliyatı yapar, yeni kimlik, pasaport, para, iş, koruma her şeyi veririz" diye. Ama bütün bunlar, ülkenin her yerindeki direnişlerle boşa çıkarıldı, çıkarılıyor. Düşman katledilen arkadaşların resimlerini basıp aileleri korkutarak devlete teslim etmesi için çocuklarının peşine düşürmek ve bizimle halkı karşı karşıya getirmek istiyor, ama bunda da sonuç alamaz."

Hasan'ın konuşmasını Kürtçe yapması herkesin dikkatini çekmişti. Sömürge Hasan, Miroz kamp yönetiminin üyesiydi ve oradaki basın çalışmalarına katılıyordu. Kürtçesi ve halkla ilişkileri iyi olduğu için, zaman zaman Şemdinli'nin Gerdî Mıntıkasının sınır köylerinde propaganda çalışması da yapıyordu; Govendê ile Tepe Xûdê arasındaki Benê

Boğazını aşıp Grana, Zêtê, Berox, Hopê köylerine kadar gidiyordu. O sırada Berox köyünün ileri geleni olan ve PKK'ye de dostluk yapmaya çalışan Mehmet Sait haber göndermiş, önemli bir konuda görüşmek istemişti. 15 Ağustos Eruh ve Şemdinli eylemlerinin birinci yıldönümü olduğu için, "halka propaganda da yaparım" diyerek, Hasan söz konusu görüşmeye gitti.

Ağustos güneşi, orada, eşi tarafından terkedildiğinden yalnız başına kaldığı için orta yaşlı bir erkek gibi hüzünle dikilmiş duran Güney Kürdistan'ın Hopê Dağı'ndaki kayalıkları ayın 15'inde tam öğlen üstü iyice ısıtmış, değişik renkte yılanlar taşlar arasında kendilerine gün doğmuşçasına akıp gidiyor, ufak bir tehlike karşısında hemen tıslıyorlardı. Kuzularını kendisinden daha küçük kız kardeşiyle birlikte dağın eteğine getirmiş olan bir oğlan çocuğu, tam o sıcakta boyunun bile yetişmediği ceviz ağacına elindeki sopayla zıplayarak vuruyordu. Yere "Pat!" Pat! "Pat!" diye düşen koca yeşil cevizleri, küçük kız sevinç içinde topluyor ve hemen oradaki taşın üzerinde kırıyordu. Kızıla çalan saçı, safir rengi gözleri ve tombul yüzüyle tıpkı bir plastik bebeği andıran kızın sadece dudakları ve eli değil, yüzü-gözü, çıplak kolu, her tarafı ceviz karası olmuştu. Ağaçtan düşen cevizleri bir sana bir bana diye abisiyle kendisine adil bir biçimde pay ediyordu.

Hope'nin kuzey yamacının alt taraflarında, her yanı kapalı bir koyağın içinde, düzlük sayılabilecek bir alanda kurulmuş Zêtê Köyü'nde ise öğlen sıcağı olduğu için insanlar genellikle evlerine çekilmiş, nispi bir sükûnet havası hâkimdi. Yaşlı bir kadın, bostanından iki tane küçük karpuzu koparmış geliyor, yanındaki o sıcakta allı yeşilli kalın örtüler içindeki uzun boylu bir genç kız ise, mevsimin sebzelerinden, epeyi etli dolmalık biberle doldurmuş olduğu bir kamış sepeti taşıyordu. Yaşlı kadınla genç kızın köye ulaşmasıyla birlikte, Sömürge Hasan da terden adeta banyo yapmış bir halde köye ulaşıp kendisini hemen kenardaki evlerden birine attı.

Zêtê, hemen Grana Köyü'nün karşısında, tam sınır üzerinde etrafı ormanlık bir köydü. Köyün içinde de ağaçlıklar vardı. Kalabalık olmayan bu yerleşim yerinde Güney Kürdistanlı halk esas olarak kalsa da bazı Kuzeyli aileler de vardı ve hatırı sayılır ölçüde peşmerge kalıyordu. Köyün geneli Barzaniciydi. Gerdî_Beroj mıntıkası ileri geleni Mehmet Sait ile görüşecekti burada.

Gerdilerin önemli bir kesimini oluşturan Beroj alanı, Şemdinli'nin güneyine düşen bir yamaç yerdi. Sınırı oluşturan Hacı Beg Çayı, önünden akıyordu. Güney'den gelirken bu çayı geçince oraya ulaşıyordun. Arazisi suya yakın yerde nispeten yumuşak olsa da genel olarak meşe

ormanıyla kaplı sarp bir coğrafyaydı. Bu yamaca serpişmiş birkaç köyden birinde karakol da vardı.

Eskiden beri örgütle ilişkisi olan Mehmet Sait, Gerdîler içinde birçok çevresinin olduğunu, 100 silahlı adamının hazır bulunduğunu belirterek, PKK ile birlikte devlete karşı ayaklanabileceklerini söylemişti. Bunun üzerine örgüt yönetimi Miroz Kampı'nda Sömürge Hasan'la konuşmuş, ona perspektifler verip alana göndermişti. Hasan, Mehmet Sait'in yardımıyla, o yıl ilan edilmiş olan ERNK örgütlenmesi temelinde mıntıkada görüşme ve toplantılar yapıp ilişkiler geliştirecek, bu temelde adım adım bir kalkışa hazırlık yapılacak ya da bunun koşuluna bakılacaktı.

Köyde Mehmet Sait, üst sınırdan orta boyu ve üzerindeki boz renkte gabardin bir Kurdî takımla onu karşıladı. Takım gömleğinin boydan boya açık olan ön kısmındaki düğmeler aynı kumaşla kaplama olduğu için pek fark edilmiyordu. Hasan'la kapının önünde öpüştükten sonra onu içeri aldı. Odaya girdiklerinde Mehmet Sait, onu, kuzey yönde yere serilmiş bir metre kadar enindeki ve kahverengi çizgilerle desen verilmiş olan yün keçenin üzerine oturttu. Az ileride duran ve ince boyun kısmını çevreleyen, birbirine ekli çiçeklerle süslü sürahi ile yanındaki cam bardağı da uzanıp Sömürge'nin dirseğini dayamış olduğu uzun yastıkların yanına sürdü. Hasan,

"Senin Partiye gönderdiğin haber çok önemli Mehmet Sait arkadaş. Biz de zaten başından beri halkımızı ayağa kaldırmak için çalışıyoruz. Aslında, sen de biliyorsun, burada Şemdinli'de de oldu kalkış denemeleri. 15 Ağustos Atılımımızla birlikte Botan ve Hakkâri'de insanlarımız ayağa kalktı, dağa çıktı aslında, biz bunu zamanında değerlendirip örgütlü bir halk ayaklanmasına dönüştüremedik. Şimdi burada bunu birlikte yapabilirsek tarihi bir şey olur" dedi oturur oturmaz.

Beriki, soğukkanlı ve olgun bir halde, ağır ağır konuşmaya başladı:

"Doğru heval, iyi ki geldin. Bu konuyu iyi konuşup ciddi ele alabiliriz. Aslında, daha önce, haziran ayında Şemdinli grubu, Esat arkadaşlar da geldi yanıma. Fazla kalmadıkları için fırsat olmadı onlarla da konuşayım bu konuyu."

"Öyle mi, arkadaşlar buraya mı geldi? Ne zamandı?"

"Evet, haziran ayında. Başlarında Esat vardı."

"Tanıyorum. Eski bir arkadaşımız, biz Amed'de birlikte çalışmıştık bir ara."

Esatların grubu, Mîroz Kampı'nda haziran ayında Abbas onlarla konuşup perspektif verdikten sonra 5 kişi olarak hemen Şemdinli'ye doğru yola düşmüşlerdi. Esat, kamptan çıktığı gibi düşünceler içine girmişti.

Örgütün çok önemli bir savaş alanına grup sorumlusu olarak tarihi görevlerle gidiyordu. Kısa kesilmiş kumral ve dalgalı, gür saçlarını sağdan sola doğru yatırmış, kamptan bulduğu parçalarla kendisi için şık bir giyim kombine etmişti. Koyu gri rahat bir şalvarın üzerine devetüyü rengi bir spor gömlek giymiş, omuzlarına hantal olmayan orta boyda mevsimlik bir kefiye atmıştı. Esasen gidip sınırda, Bedri ile Ermeni Nubar'ın üstünde olan, yavaş yavaş o yöredeki gerillaların üniforması haline gelen pırıltılı sarı Kurdî takımdan yaptırılacaktı yeni gelenlere.

Esat, Abbas'ın anlattıklarını kafasının içinde evirip çeviriyordu. Merkezi sorumlu coşkulu bir şekilde el-kol hareketleriyle,

"Gideceksiniz orada halk ayaklanma durumundadır. 15 Ağustos Atılımımız onun koşulunu yarattı. İşte, devlete karşı ayağa kalkmak isteyen kitlelere öncülük yapacak, örgütleyecek ve onları harekete geçirerek ayaklandıracaksınız! Her yere ulaşın, çok sayıda müfreze kurun, halkı silahlandırın! Bu temelde yolları tutalım, pusular atalım ve karakolları baskınlarla ele geçirelim; her yerde ayaklanmalarla kurtarılmış bölge gerçeğine ulaşalım" demişti.

Grup sorumlusu "PKK daha başından beri Şemdinli'nin önemini bildiğinden zaten hep ağırlık verip 15 Ağustos Atılımını da burada yaptı. Şemdinli'nin önemini bildiğinden hep buraya ağırlık veriyor" diyerek yola çıkmıştı.

Alanı esas olarak Bedri tanıdığından grubu o Mîroz'dan Deşta Heyatê üzeri sınıra götürmüştü. Sarı Kurdî elbiseler dikilip, bir köy bakkalından bal rengi gıcır gıcır mekap ayakkabılar alındıktan sonra Mehmet Sait'in yanına gitmişlerdi.

Hasan, bu bilgiyi almasının iyi olduğunu düşündü. Kendisi de derli toplu giyinmişti. Açık toprak rengi bir Kurdî takımın altına, onunla uyumlu duran, sayası yer yer siyah çizgili olan mat koyu sarı bir deriden, tabanı ise kalın kauçuktan yapılma bir ayakkabı giymişti. Ufak-tefek gerilla, beyaz zemin üzerine simetrik bir düzenle yerleştirilmiş küçük siyah desenli kefiyesini özenle Güneyli Kürtler tarzı bağlamıştı. Güneylilerin aksine, tepesinde özel bir külah kullanmadan, kefiyenin tümünü başında toplayıp kafasını hiç açık yer bırakmayacak tarzda sarmıştı. Bu haliyle, saf ruhu gibi giyimi de doğal olmuştu; sadece kolundaki beyaz madeni saat modernizmin bir hatırlatıcısı olarak sırıtıyordu.

Hasan'ın geldiğini duyunca çok gecikmeden köylüler de oraya damlamıştı. Oda biraz kalabalık olunca Sömürge, fırsatıdır deyip geçmiş Şemdinli İsyanı'ndan da onlara bahsetmeyi uygun gördü. Zaten kendisi de daha çok bu yörede ayaklanma eksenli bir çalışma için gelmemiş miydi buraya?

“Arkadaşlar, bu topraklar esareti hiçbir zaman kabul etmedi aslında. Bu tür dayatmalara karşı çok direndi. Gerdiler de Şemdinli’nin doğu ve güney sınır boyunca uzanan sarp araziye dayanarak tarihten beri yarı bağımsız yaşamışlardır zaten. Düşmanın haksızlıklar yapıp halkı sıkıştırması sonucu gelişen Şemdinli Kürt İsyanı’nda onlar da aktif rol almışlardı.”

Hasan’ın bu son noktayı vurgulamasıyla, köylülerin de birkaçı birden kendi önünde konuşur gibi düşündüklerini dile getirdiler hemen. Hasan, biraz daha yaptığı konuşmanın etkisiyle sıcağı bedeninde daha etkili hissetmişti ki, kefiyesini kafasından çıkarıp hiç bozmadan düzgün halde sağ kenarına indirdi. Onu örnek almışçasına Mehmet Sait de aynı şeyi yaptı o sıra. Köylüler ise, yapılan hareket normal bir şey olduğu halde, misafirden ötürü, merakla durmuş onları izliyordu.

Sömürge Hasan tekrar konuşmaya başlayacaktı ki genç bir köylü tepside kahve getirdi içeri. Hasan artık bir şey diyemedi. Kahvelerin içilmesi için çok kısa bir ara verdi. Arada Mehmet Sait, Esat’ın grubunun kendisine yardım ettiğini de ağız içinde dile getirdi, ama açmadı. Gerçekten grup ona epeyi yardımcı olmuştu. Mehmet Sait’i zomlarda görmüştü gerillalar.

Sömürge Hasan, aranın sonunda başı biraz hava almış olduğu için yanında duran hazır kefiyesini olduğu gibi kaldırıp tekrar başına koydu. Her iki eliyle üst kenarlarından tutup bastırarak kafasına iyice oturttu. O sırada yakınında oturan bir köylü “Heval, bir sigara içsen, güzel bir tütünüm var” deyip gülümseyerek, canlı rengiyle hemen dikkati çeken keseyi ona uzattı. Hasan, kararsız kaldı. Bir tütüne baktı bir odada onun konuşmasını dinleyenlere. Sonra, sadece dudaklarını kapalı bir şekilde iki yana doğru çeken sıcak bir tebessümle tütünü ona ikram edene bakıp “Kese şimdi burada kalsın, sonra içerim” deyip konuşmaya devam etti.

Tekrar ara verildiğinde sigaraya uzandı. Herkes bir veya iki sigara içtikten sonra Sömürge Hasan anlatımına devam etti.

Esatların grubu sınır üzerinde ortada tek başına olan bir gov’da kalmıştı en son. Akşam yola düşüp Şemdinli’ye gireceklerdi. 9 kişilik gerilla grubunun hepsi “Mehmet Sait güvenilen bir dostumuzdur” düşüncesiyle, kendilerini gov’un ortasındaki 75 santim kadar yüksek ve üst üste konmuş düz bir değirmen taşını andıran yuvarlak sekinin üstüne atıp yatmışlardı. Sekinin üzeri, birkaç kalınca sütun üzerine oturtulan ağaç ve çilo’larla kameriye tarzı örtülüp gölgelik de yapılmıştı, ama güneş yine kenarlardan içeri vuruyordu. Militanların silahları bir tarafta, simsiyah ya da bazılarının boyası gitmiş beyaz demirden şavkıyan güneşin ışınları havada kaybolurken, genellikle kemerli kütüklüklerinin ise sarı, kırmızı,

kahverengi derileri iyice ısınmış ve ondandır ki, fark edilmeyecek derecede yumuşamıştı. Onların bu haline bakan Esat, "Bu ne iş ya! Gerilla hiç nöbetçi bırakmadan yatar mı? Ne kadar güvenilen bir yer de olsa gerillanın kendi içindeki birinci kuralı budur. Bu arkadaşlar unutmuş bazı şeyleri herhalde" dedi öfkeyle. Kendisi doğrudan sıcak savaş alanı olan Kuzey Kürdistan'daki pratiğe yeni gidiyor olsa da bu temel kuralları kitaplardan biliyordu ve ayrıca Lolan günlerinden gelen bir tecrübe kazanmışlığı vardı. Artık kimseyi uyandırmaya gerek yoktu, zaten yatmışlardı. Uzun bir yol gidecekleri halde uykusuzluğu göze alıp kendisi, silahı omuzunda, grubun az ilerisinde uyanık kalıp nöbetçi olarak etrafı gözetlemeye başladı.

Bu sırada Mehmet Sait, omuzunda çok yeni de değil ama, pek de kullanılmamış çift kollu portatif kalaşnikofu, belinde bal rengi kaliteli bir deriden dikilmiş, 3 şarjörlü ve 2 tane Rus yapımı savunma el bombalı kütüklüğüyle çıkıp geldi ve grubun etrafında iki tur atıp çevresine baktı. Sonra silahını götürüp ötedeki kayaya dayadı ve orada bir şeylerle meşgul olmaya başladı. Sekinin yanındaki bir taş veya bir ağaçla uğraşıyor, alttan alta ise Esat'a hainane bakışlar fırlatıyordu. Orada biraz daha eğleşince, nöbetçi olarak bir gözü aynı zamanda grupta olan Esat "Bu ne yapıyor orada? Ne işi var ki öyle?" dedi kendi kendine.

Mehmet Sait, Esat'ın ona doğru baktığını görünce, ucundan tutup kaldırmış olduğu kabuğu soyulduğundan beyaz beyaz parlayan ince bir tomruğu yere bırakıp grup komutanının yanına geldi. Esat'a hiç de sıcak gelmeyen belli belirsiz bir tebessüm uzunca yüzünde karanlık bir ışıltıyla bir an parlayıp söndü. Grup sorumlusuna,

"Heval, niye yatmıyorsun, akşam yol gideceksiniz, sen de biraz dinlen bence" dedi.

Esat adamın yüzüne biraz tuhaf tuhaf bakıp,

"Gerilla hiç nöbet tutmadan uyur mu heval Mehmet Sait?"

"Yok, heval doğru söylüyorsun da buralarda kimse yok zaten, yani pek tehlikenin olacağını zannetmiyorum."

"Olsun, bizde kuraldır. Biz nöbetimizi tutalım da…"

Mehmet Sait bunun üzerine gitti. Bu sefer sekinin öte tarafında, yerdeki meşe dallarını toplayıp biraz daha uzak bir yerde yığmaya başladı. Bazen yine gelip sekinin etrafında dönüyor, yerden çeşitli boyutta taşları topluyor, bu arada bazen yine alttan Esat'a kaçak bakışlar fırlatıyordu.

Adam bir süre bu işle de uğraştıktan sonra, bu sefer elinde silahıyla yine grup komutanın yanına gelip, yumuşak bir yüzle,

"Heval, valla sen çok yoruldun, hem uzun bir yol gideceksiniz, sen de git uyu biraz, yorgun kalırsın sonra, ben uyanığım zaten, ben nöbet tutarım senin yerine" dedi. Ama Esat gülerek, "Yok, sağol Mehmet Sait

heval, ben yorgun değilim, sen elindeki işine bak" deyince, beriki grup komutanıyla kırk yıllık dostmuş gibi kolundan tutarak "Haydi heval git git hele, tamam işte ben tutuyorum" deyip, onu ileri doğru sürmek istedi. Esat bu sefer rahatsız olup kesin bir üslupla, "Yok dedim heval! Kuraldır, gerilla kendi nöbetini kendisi tutar. Haydi sen git işine bak, ben biraz daha tutup sonra arkadaşları kaldıracağım zaten. Yola düşeriz artık" deyip, adamın oyununa gelmedi. Mehmet Sait, bu tavır karşısında iyice bozulup umudunu kaybetmiş olarak başını eğip gitti.

Mehmet Sait'in yanında kaldıkları o gün akşama az bir zaman kala, Esat arkadaşlarını kaldırmış ve ev sahibinden hatır isteyerek Şemdinli'ye doğru yola çıkıp gitmişlerdi.

Ne var ki, grup, haziranın sıcakkanlı ruhuna sarınarak içeri girdiğinde daha ilk köyden başlamak üzere her gittikleri yerde propaganda yapıp konuştuktan ve ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra, arkalarından hemen ihbar yapılmıştı. Grup gece gündüz operasyon ve çatışmanın içinde kendi canını zorbela kurtarmıştı. Yine de bazı eylemler de yapmışlardı. Esat, önlerine konan ayaklanma perspektifiyle uğradıkları durumu karşılaştırıp adeta şok olmuştu.

Sömürge Hasan'ın Şemdinli İsyanı üzerine olan anlatımı bittikten sonra oradaki köylüler yavaşça dağıldılar. Mehmet Sait ile tek kalan Hasan onunla konuştu:

"Sen, 100 silahlı kişi benimle birlikte, hazır bekliyor" demişsin…"

"Evet, heval Hasan, biz birlikte bazı tanıdık diğer Gerdî ileri gelenleriyle konuşur, onları da ikna ederiz (Zaten ben ön konuşmalar yapıp zemini hazırlamışım) onlar da kendi silahlı adamlarıyla gelir. Siz de hem savaşçı getirir hem de harekete önderlik yaparsanız, kesin büyük bir şey yaparız."

Hasan bu konuşmalara güven duydu ve ruhundaki mutluluk hemen bir parmak kalınlığında uzamış simsiyah sakallı kara-kuru yüzüne vurdu. Zaten küçük olan gözleri sevinçten daha da küçüldü. O anda kurnazlık adına bakışlarında bir canlılık baş gösterdi, ama bu gerçekte saflığın daha üst bir versiyonuydu. Mehmet Sait'e "Tamam, tamam, çok iyi! Fazla yaymayalım şimdi. Hazırlığı tam yapalım biz gösteririz bu devlete!" dedi.

Önüne, büyük bir pötikare bezden sofra açıldı. Bir kuzu kesilmiş, üzerine pilav yapılmıştı. Sömürge, iştahla sofraya oturup doyunca yedi. Kalkmak istedi, fakat Mehmet Sait kolundan tutup bırakmadı. Israrı üzerine Hasan bir daha yedi. Tekrar kalkmak istediğinde ev sahibi yine bırakmadı, "Ye heval, yemek çok" diyordu. Hasan kendini zorlayarak biraz daha yedi. Mehmet Sait kaç sefer onu böyle zorladı ve Sömürge'nin karnında nerdeyse yer kalmadı.

Karanlık basınca yola düştüler. Mehmet Sait tek gitmeyelim diyerek köyden iki kişi daha çağırmıştı. Mehmet Sait ile Hasan önde, diğer iki köylü arkalarında yürüyordu. Köyden az uzaklaşmışlardı ki, Mehmet Sait sezdirmeden yavaş yavaş arkada kaldı. Bir-iki metre Sömürge'den gerideydi ki, silahını karanlıkta sessizce omuzundan indirdi. Mermi önceden namluya sürülmüştü. Bir-iki elinde gidip geldi kalaşnikof. Hasan, önde karanlıkta hiçbir şey fark etmiyordu. Sonra aniden bir salvo atış sesi, bir gökdelenin yıkılışını andıran uzatmalı bir şiddetle "Gırrrrrrr!" diye gecenin kucağını doldurdu. Kurşun sesiyle birlikte gerillanın "Ahhhhh! Ahhhhhh!" diye acı feryadı durmak bilmeden peş peşe yükseldi. Yakın mesafeden ağır ve derinden yaralanmıştı Sömürge. Mermilerin hepsi önden çıkmış ve tekrar şiddetle yoluna devam etmişti.

Hasan yere düşmüş, henüz hiçbir şey anlamadan acı içinde inliyor ve arada bir mecalsiz halde, "Mehmet Sait, bu neydi ya? Askerler pusu mu atmış, bu neydi ya?" diyordu. Kefiyesi olduğu gibi başından düşmüş, bozulmadan az ötede duruyordu. Bedeni kan içinde yerde inliyordu. Kan akmaya devam ediyordu. Mehmet Sait ile diğer iki köylü çabucak yanına geldiler. Hemen silahını alıp kütüklüğünü söktüler. Onlar başındayken o halen "Heval, bu neydi ya? Asker nerede? Nerden bize pusu kurmuş? Siz niye ateş etmiyorsunuz? Size de kurşun değdi mi?" diye soruyordu durmadan.

Köylülerin her üçü ise sessizce işini yapıyordu. Hemen saatini ve parmağındaki nişan yüzüğünü çıkardılar. Yüzüğü anında köylülerden biri parmağına geçirdi. Sonra ceplerini kurcaladılar. Biraz İran tümeni vardı kendisinde. Bir tükenmez, bir dolma kalem ve güzel bir günlük defteri vardı. Onları da aldılar. Cebinde küçük bir paket iğne vardı. İçlerinden biri, "Karıma veririm, işe yarar" deyip onu da cebine attı. Yere düşmüş kefiyeyi Mehmet Sait alıp beline bağladı.

Bilincini henüz yitirmemiş olan Sömürge, bunların yaptığını görünce yaralarına aldırış etmeden var gücüyle bağırdı: "Ulan alçaklar, siz mi bunu bana yaptınız? Ulan namussuzlar? Hain oğlu hainler, siz nasıl yaptınız bunu bana? Siz nasıl Kürtsünüz ya? Sizde hiç mi Kürt namusu yok, bunu nasıl bana yaptınız?" deyince, her üçü "Pat küt! Pat küt!" diye tekme tokat yaralı halde ona girişti. Mehmet Sait, elindeki silahın dipçiğiyle kafasına çok sert bir darbe vurdu. Gerilla anında bayıldı. Bedeninin sağlam yerleri de bu sefer yara-çürük ve kan içinde kaldı. Kafası yarılmıştı, yarılan yerden akan kan, kalın bir şerit gibi kalın iki kaşının arasından gelip zayıf yüzünün ortasında kocaman duran burnunun tam sırtından akıp "Şıp şıp!" diye üst dudağına damlıyordu. Her iki gözünü kan basmış, kapatmıştı. Uzun ve enli siyah dulukları kandan kıpkırmızı olmuştu.

Hemen yakında hazır bekleyen bir deri bir kemik kalmış, uzun kulağıyla boz bir katırı getirdiler. Gerillayı karın üzeri hayvanın üstüne atıp hiç durmadan hemen karşıdaki Grana Köyü karakoluna gittiler. Baygın halde olan Sömürge'nin kolları ve ayakları hayvanın her iki yanında sallanıyor, kanı da akıp o yükseklikten yere dökülmeye devam ediyordu.

Karakola ulaştıklarında onu komutana teslim ettiler. Mehmet Sait, kurbanına en son her türlü yemeği ikram ederek ona "iyi bakmış" ve sunağa yatırmıştı.

Yaralı gerilla getirilince komutan zevkten dört köşe oldu adeta. Baygın halde olan Sömürge Hasan'ı karanlık bir odada öylesine betonun üstüne attılar. Ardından bir kova dolusu su getirip başına döktüler.

Sabaha kadar, komutanla Mehmet Sait, Hasan'ın başında, ağır yaralı halde onu itirafçı olmaya zorladı. Her onlar dayattığında Sömürge, "Gidin, ben partime ihanet etmem!" diyordu. Her bunu dediğinde de komutan ve yanındaki askerler özellikle yaralarına ve başına hınçla vuruyor…vuruyor…durmuyorlardı. Sabah olduğu sıralarda kan kaybından can verdi. Yeşil betonun üstünde kıvrılmış, ağzı ve gözleri açık öyle ölmüştü. Bedeninde kan kalmamış, bir kuru ağaca dönmüştü. Gece boyu yaptıkları işkence sonucu, ince bıyıkları ve uzun favorilerinde rastgele tutulup çekilen kılların yerinde, kanamış ve kızarmış boşluklar oluşmuştu.

Sabahleyin komutan, "Karakolun etrafında dolaşan bir terörist pusuya düşürülerek öldürüldü" diye çevreye yaydı. Mehmet Sait, "Talimatın gereği yerine getirildi" yazılı kısa bir notu Deşta Hayatê'deki KDP yönetimine gönderdi. PKK ile ittifakı bozan KDP, yeni müttefiki TC ile "PKK avı" faaliyetine başlamış oldu.

Ayrıca Mehmet Sait, askerlerle girdiği bir çatışmadan ötürü mahkûm duruma düşmüştü. Bu olay sonunda, koruculuk kanunu gereği devlet tarafından affedildi.

Komployu yapan Gerdili ağa, Sömürge Hasan olayından sonra tekrar kendi köyüne yerleşerek, adamlarıyla birlikte Beroj mıntıkasını belli başlı korucu odaklardan biri haline getirdi.

Olayın ardından PKK'nin yayın organı Serxwebûn'da, "Partimizin önde gelen kadrolarından Hamit Avcı (Sömürge Hasan) yoldaşın, "Gerdî" hain aşiret reisleri eliyle, devlet tarafından satın alınması sonucu tuzağa düşürülerek katledildiği ve ilkel-milliyetçiliğin de bu komplonun ardında olduğu artık açıklık kazanmıştır" denerek, KDP'nin de olayda rolünün olduğu ortaya kondu.

Sömürge Hasan'ın örgüte bağlılığı emekçi yapısına ve derin Kürt yurtseverliğine dayanıyordu. O, Kürt ve Kürdistan'ı kendisine kıble edinmiş biriydi. Yüzyıllardır Ortadoğu ve dünya devletlerinin, dolgunluktan

patlayacak gibi olmuş yumuşak ve nazik derili memelerindeki sütü sağmak gibi gördükleri politikalarından, hep o küçük kalbinde taşıdığı koca bir ülkeyi Apo gibi bir önder ve kurduğu PKK partisinin kurtaracağına inandığı için, birçok militan gibi ölümü baştan göze alıp tüm hayatını yürütülen mücadeleye vermişti. Ondandır ki, Apo'yu insanüstü bir kişi, bir peygamberden de öte görüp ona öylesine bağlı hareket ediyordu.

Daha 31 Mayıs 1984 yılında Apo'ya yazdığı bir raporda şöyle diyordu:

"Partimizin Değerli Sekreterine,

"Sizinle direkt yazışma gibi, elimize geçen büyük bir fırsatın sevinci ve heyecanı içinde, uğrunda yüzlerce PKK önder ve savaşçısının canını adadığı, rengarenk süslenmiş şirin Kürdistan'ın Zagros sıradağlarının yüksekliklerinden, duygularımı saygıyla iletiyorum. Her şeyden önce bize verdiğiniz böyle bir fırsatın önemini yazıyla dile getirmenin mümkün olmadığını belirtmeyi borç bilirim.

"…"

"Partimize inancımız sonsuzdur. Her şey Süleyman ve onun gibilerinin durumuyla açıkça ortadadır. Şimdi çok mutluyuz; parti içi düşman yenilmiş, sömürgeciler ise bizi yok etmekte geç kaldılar. Sizin gibi önderlere sahip olan bir hareketin yenilgisi hiç mi hiç mümkün değil. Bize ulaşan her sözünüz, su, hava ve yemek gibidir. Ben, partimiz için her şeyi yapmaya hazırım. 'Bir militan ve savaşçı, mücadelenin ateş hattında belli olur' sözünüze ve yine Mehmet Karasungur yoldaşın 'Artık amatör çalışmaların devri kapanarak, güçlü devrimciler örgütüne layık tarzda profesyonelce çalışmalar kendini dayatmaktadır' sözüne uygun bir militan olmaya çalışıyorum."

Onüçüncü Bölüm

Agît, yağmurun azizlik edip yağmadığı bir kasım günü, sırtını artık soğukluğu hissedilen kalın bir mazı ağacının gövdesine dayamış, altına asker yeşili ve içi kürklü parkasını 3 kat edip sererek oturmuştu. Kato Xelîla'da planlanan güz hamlesi başarılı karakol kaldırma eylemiyle sonuçlanmıştı. Bu yüzden morali yerinde, biraz da sevinçliydi. Ancak 1985 yılının tümü böyle geçmemişti, bu bakımdan dönüp yıl pratiğine bakınca derin düşüncelere dalıyordu. Ne olursa olsundu, yine de yıl pratiğini değerlendirmek, derslerini çıkarmak ve sonuçlarını Apo'ya rapor etmek gerekiyordu. Birinci Ana Birliği Xabur Vadisinde suya yakın bir yerde üslendirmiş, birlik eğitim görüyordu. Kendisi de elindeki büyük boyutlu kareli bir deftere, tükenmez kalemiyle acele acele bir şeyler yazıyordu. Belli ki yoğunlaşma halinde dimağına akın eden fikirleri kaçırmadan yazmak için kalemi defter üzerinde hızlı hızlı getirip götürürken, ara sıra da durup, çoğu kişide kalemin ucunu ağzına götürme şeklinde olan alışkanlığın tersine, o, bembeyaz kaleminin klipsini dudaklarıyla çekip "Şapp!" diye ses çıkaracak şekilde bırakarak düşünüyor, birkaç sefer böyle yaptıktan sonra tekrar zihnine akın eden fikirleri yine hızlı hızlı yazmaya başlıyordu:

"(…….)

Hedeflenen atılım kısmi isyan, ordulaşma ve örgütsel derinleşmeyi kapsamıştır. Bugün bunlara ulaşamadığımız gibi, önemli kadro ve cephane kaybıyla durum atlatılmıştır. Ortada bulunan, elden kaçırılmış bir isyan fırsatı ve önemli kadrosal, maddi kayıplardır. 1985 yılının bilançosunu böyle belirleyebiliriz.

Aralık toplantı planımız şöyle idi:

1- Eldeki kadro ve savaşçı mevcudu 7 eyalet sahasına dağıtılacak. (1984 Aralık toplantısında 5 Merkezi Bölge olarak kararlaştırdıkları eyaletleri, süreç için de 7'ye çıkarmışlardı.)

2- Örgütsel kurumlaşmaya gidilecek.

3- Birinci eyalette gerilla ve isyan harekâtı geliştirilecek, 6 eyalette silahlı propaganda grup ve birlikleri dağıtılacaktır.

4- Ocak'ta konumlanma hareketine girişilecek.

5- 21 Mart'ta (ERNK'yi kastederek) ilan ve eylem harekâtına girişilecek.

6- 15 Ağustos'ta Hakkâri merkezinde kısmi sonuca ulaşılacaktır.

7- Harekât batıdan başlatılıp doğuya kaydırılacak."

Bunları yazıp toplantı planını madde madde belirttikten sonra Agit biraz düşündü. Ortaya çıkan pratiği özetlemek üzere devam etti:

"Planın uygulanma süreci ise şöyle gelişmiştir:

Eyaletlere dağılmak için harekete geçen güçlerimiz, kışın Nebil ve Tevfik'in ihaneti engeli ile karşılaşmış ve ilk yürüyüş kolu imha olmuş, geridekiler adım atamaz duruma düşmüşlerdir. Bölgelere ulaşma başarılamadığından, Şirvan, Mutki, Sason, Bingöl ve Diyarbakır'daki gruplarımızın Merkez ile bağlantısı uzun süre kesik kalmış, bu güçler denetimsizliğin de verdiği boşluk sonucu zayıflama içine girerek, düşman tuzaklarından kendilerini kurtaramamışlardır. Neticede 21 Mart atılımı yapılamamıştır. Bunun beklentisi içinde bulunan kitleler, sürekli kayıp, ihanetler ve düşmanın 15 Mart'taki ayaklanmayı önleyici saldırısı ile karşılaşınca, eğilim ve desteklerini geri almak durumunda kalmışlardır. Planın üzerinde şekillendirildiği ortamın yitirilmesi ardından, haziranda planın aynı tarzda uygulamaya konulması sonucu değiştiremediği gibi, yetersiz taktik ve güçle ortaya çıkışımızı gören işbirlikçi ve kararsız kesimler, düşman dayatmasına boyun eğip milisliği kabullenerek karşımıza dikilmişlerdir.

Düşmanın bahar atılımımızı boşa çıkartmak için oluşturduğu plan dört temel husus içermekteydi: Geri cepheyi çökertme, gericiliği hortlatma ve aşiretleri kazanma, etki alanlarımıza nüfuz ederek fiziki bağı koparma, ulaşım ve irtibat kanallarımızı kesme ve yol hatlarını tuzak kanallarına dönüştürme".

Agît bunları Apo'ya yazarken oldukça sıkıntı içindeydi. Apo'nun karşısına başarısız olarak çıkmamak için adeta yemin içmişti. Ne var ki, özellikle diğer bazı merkezi üyelerde, kendisindeki ultra düşünce ve pratikte enerji sarf etme yaklaşımını göremiyordu. Bu da onun çabalarını ister istemez geriye çekiyor veya yalnız bırakıyordu. Kendi kendine "Eğer benim gösterdiğim müfrit çabayı diğer arkadaşlar da gösterselerdi, şimdi Parti Önderliği'nin karşısına böyle çıkmayacaktık" diyerek, "Uff!" diye sıkıntısını dile getirdi. Sonra yanındaki ağacın yere doğru epeyi yaklaşmış uzun dalının taşıdığı kırağıyı, kalemi öbür eline alarak sağ eliyle boydan boya silip süpürür gibi aldı. Ardından dalın yüzeyinin fazla soğuk olmasından ötürü oluşan ve farklı farklı şekillerde olan bu kristalleri topluca ağzına götürdü. Sıcak hava ile dolu olan ağzında hemen eriyen kristallerin verdiği serinliği tüm vücudunda hissetti ve bir hoş oldu. Sonra tekrar kalemi yaşarmış sağ eline alıp yazmaya devam etti:

"Bu temel hususları içeren düşmanın karşı taktiği karşısında ciddi önlemlerimiz olmamış, yeni bir durum değerlendirilmesine gidilmemiş ve bu yöndeki bireysel talep kabul görmemiştir. Sorun mücadelenin doğal gelişme seyri ile çözülmek istenmiş, fakat mücadele bu güce ulaşamadığından düşman uygulamalarını durduracak önlemler alamamıştır.

Mayıs ayından itibaren planımız subjektif bir niteliğe büründürülmüştür. Çünkü;

a- İnisiyatif ve siyasal ortamın bizden yana olduğu dönemin koşulları üzerinde oluşturulan yayılma taktiğinin önü kapatılmıştır. Yayılmanın gerektirdiği fazla güç dağılımı, düşmanın denetimini pekiştirdiği alanlar üzerinde gerçekleştirileceğinden, güçler emniyetsiz kalacak, yoğun baskı ve takip altında görevlerine sayısal olarak güç getiremeyeceklerdir.

b- Düşmanın kitleleri boğucu ve önemli bir kesiminin karşımıza çıkarıldığı o ortamda, örgütsel kurumlaşma için sayısal gücümüzün çoğunluğunu içine çeken şema düzeni geçersizdi. Çünkü, 3-5 kişilik birimler halinde güçleri bölüp dağıtan örgütsel çalışma, zayıf yapısı ile kitleler tarafından dıştalanan bir faaliyet haline gelerek verimsizliğe ve âtıl kalmaya yol açmaktadır.

c-Birinci eyalet için öngörülen gerilla ve isyan çıkarma rolünü görebilecek sayı ve nitelikteki kadro ve savaşçı bırakılmamış, eski uyumlu, denenmiş birlikler dağıtılmış, yerine çoğunluğu acemi gençlerden oluşan bir birlik ve üç grup bırakılmıştır. Diğer eyaletlerde, düşmanın birinci eyalet üzerindeki akınını durdurucu gelişme sağlanamadığından, düşman, bu sahadaki gücünü 50 binin üstüne çıkararak hareketi önemli oranda kısıtlamıştır."

Agit, kâh durup kâh yazarak düşüncelerini rapora dönüştürme çalışmasını sürdürdü. Sonuçta yazdıklarını katlayıp bantla sararak paket haline getirdi. Uygun kurye örgütlendiğinde Apo'ya göndermek üzere çantasına yerleştirdi.

***

Uludere sınır hattı üzerinde yine bir sonbahar günü hükmünü icra ediyordu. Abbas, gökyüzüne bakıp endişeli bir şekilde "Dur şimdi zamanı değil bunun" dedi. Ne emir verdiği ne de rica ettiği belliydi. Sadece bir dileğini yansıtmak istemişti. Kato Xelîla toplantısında planlandığı gibi, kasım ayı başında o da Sarı Cemal ile birlikte Xabur Vadisine gelmiş, Zendora Vadisinin Xabur suyuyla birleştiği derin üçgende kamp kurmuştu. Artık kuzeyde Türk Devletiyle olduğu gibi, güneyde de KDP ile çatışma içine girilmişti. İki ana birlik kasım başında Xabur Vadisinde bir araya gelecek, yönetim yeni bir değerlendirme ve planlama yapacak, bu temelde kış üslenmesine geçilecekti. Bu çerçevede Agit'in birliğinden bir süre sonra Abbas da toplanma yerine gelmişti. Birinci Ana Birliğin gerçekleştirdiği başarılı karakol eylemini duymuş, yüksek moralle somut sonuçları öğrenmek üzere sabırsızlanmaya başlamıştı.

O laf dinlemez havaya kendi içinden adeta böyle telkinde bulunduğu bir sırada Agît, kalabalık grubunun önünde oraya yaklaştı. Abbas, onu gördüğü gibi ayağa kalkıp yüzünden bir gün gibi akan coşku ve

memnuniyet ifadesiyle arkadaşına doğru gitti. Daha uzaktan her ikisi de kollarını açıp sıcak bir şekilde kucaklaştılar. Agît'in her zamanki saf gömleği ruhunun üzerindeydi. Çocukça bir sevinçle Abbas'ın yanında olan, Mîroz kampından gelmiş Fuat'la da aynı sıcaklıkta mütebessim bir halde kucaklaştı. Sarı Cemal ve orada bulunan diğerleri de Agit ve grubunu selamladıktan sonra hepsi oturup koyu bir sohbete daldılar.

Fuat, Sömürge Hasan'ın görüşmeye gidip de geri dönmemesi ve katledildiği haberinin etrafta yayılması ardından, tedbir olarak basın birimini Barzan sınırından çıkarmış, Çukurca sınırında uygun bir yere taşımıştı. Bu biçimde KDP'ye karşı daha güvenlikli bir üslenme sağlanmış oluyordu. Bu durumu bildirmek ve biraz da çatışmalara ilişkin bilgi edinmek üzere Haftanin alanına geçmiş, oradaki sorumlu grupla görüşmüştü. Abbas, alana tekrar dönünce bu bilgiyi öğrenmiş, olup bitenler hakkında daha detaylı ve somut bilgi edinmek için Fuat'ı kendi yanına çağırmıştı. Sarı Cemal'le birlikte Fuat'ın anlattıklarını dinlemiş, ne yapacakları konusunu tartışıyorlardı. Ara verdikleri sırada Agit yanlarına gelmişti.

Agît'in morali, peş peşe yaptığı eylemlerden, özellikle de Şikefta Reş karakolunu vurup ortadan kaldırmış olmasından ötürü bir hayli yüksekti. Abbas ile Fuat da aynı nedenden ötürü daha bir saygıyla yaklaşıyorlardı ona. Sarı Cemal'in yaklaşımı ise her zamanki gibiydi; ilk bakışta sevinçli gibi görünse de gerçekte içinde ne olduğu tam anlaşılamıyordu.

Agit orada bir gün kaldı. Dört arkadaş uzun süre sohbet ettiler. Agit, birliğinin yaptığı eylemlerin heyecanlı yerlerini tek tek anlattı. Özellikle Şikefta Reş eylemine dair tüm ayrıntıları belirtti. Yaşadıkları zorlukları, buna karşı arkadaşlarının gösterdiği direnme ve dayanma gücünü, zor anları ve zayıf yanlarını, düşmanın bir bütün durumunu genişçe ortaya koydu. Ayrıca yanında getirdiği çantayı isteyip yönetimin önünde açtı. Bir çanta dolu belge önlerindeydi. İçinde ne yoktu ki! Gerillaya dair en küçük duyumları bile yazıp değerlendirmiş ve tüm birliklere ulaştırmıştı düşman. İçindekilere dair Agit bilgiler verdi. Fuat hemen bir kısmını alıp incelemeye başladı. Ortamı tam bir coşku ve heyecan havası sardı.

Daha sonra Abbas, çalışmalara ilişkin bilgiler verdi Agit'e. Henüz kendilerinden başka kimse gelmemişti alana. "Önümüzdeki günlerde gelirler, ama inşallah geç kalmazlar" dedi Abbas. Bu konuda özellikle Ebubekir'in komuta ettiği İkinci Ana Birliğin durumunu tartıştılar. Bu birliğe dair kimsenin ciddi bir bilgisi yoktu. Bu noktada Abbas biraz tedirgindi. "Henüz geç sayılmaz, ama şimdiye kadar da gelmiş olması gerekirdi" diyordu. Yine Çirav'da düştükleri pusuyu tartıştılar. "Bilinçli yaptı diyemem, ancak Selim gerçekten çok kötü davrandı" dedi Abbas,

“bu işleri çocuk oyuncağı gibi sanıyor, örgütün iyi niyetini kötüye kullanıyor. Toplantı sonuçlarına ilişkin içten çok tepkili, adeta doğru ve başarılı işler yapamayacağımızı bize kanıtlamaya çalışıyor gibi.”

Sonuçta bir süre daha beklemeye karar verdiler. Zaten yapabilecekleri çok farklı bir şey de yoktu. Henüz kasım ayının ilk haftası dolmuştu. Fazla zaman geçmeden ve mevsim kış olmadan geleceklerini umut ettiler. Ebubekir gelince hemen toplanıp, yeni bir plan yaparak harekete geçeceklerdi. Bu temelde Agit ayrılıp birliğinin yanına gitti.

Agit ayrıldıktan bir gün sonra Selim, 5 kişilik bir savaşçı grubuyla Bestler’den yanlarına geldi. Selamlaşıp oturduğunda, eski yöneticinin, Abbas’a olan kırgınlığı yine kendisini sarmıştı. Nerdeyse ayıp olmasın diye elini uzattı, tokalaştılar. Ama Abbas, politik yaklaştı. Hızla kendisine doğru çekerek kucakladı ve o her zamanki mana yüklü üslubuyla “Nasılsın Selim arkadaş…!” dedi. Selim de bir diplomat gibi protokolün gereğini yerine getirdi: “Sağ olun, siz nasılsınız?”

Fuat da zor durumda olduğu için biraz da ona moral olsun diye coşkulu bir güler yüzle Selim’le kucaklaştı. Selim, Fuat ve Sarı Cemal’i görünce biraz canlandı, oturup olup bitenler üzerine sohbet ettiler.

Sohbet epeyi koyulaşmıştı ki, nöbetçi iki kişinin kampa gelmekte olduğunu bildirdi. Hemen ayağa kalkıp ileri çıkan Abbas ve oradakiler, Terzi Cemal’in gelmekte olduğunu görünce şaşkın şaşkın ona baktılar. Terzi Cemal, ocak ayı sonunda, Adıyamanlı Hasan’dan kısa bir süre önce Botan’dan ayrılıp Amed sahasına gitmek üzere yola çıkmıştı. Bir daha da kendisinden hiçbir haber alınamamıştı. Gerçekten gitmiş miydi, yoksa gitmemiş miydi, nerede kalıp ne yapmıştı, kimse bilmiyordu. Bakanların şaşkınlığını anladı ki, Terzi Cemal çökük avurduyla gülmeye çalıştı.

Şaşkınlığını yenen grup, adetten olduğu üzere Terzi Cemal ve yanındakini kucaklayarak karşıladı. Yine de Abbas, “Nerede kaldın Cemal arkadaş, sen bu dünyada var mıydın?” demekten kendini alamadı. Halhatır sorduktan sonra Terzi Cemal’le birlikte tekrar eski yere oturdular. Abbas hemen “Nerede olduğunu ve ne yaptığını?” sordu. Terzi Cemal, nasıl Amed’e gittiği, orada neler yaptığı ve ne tür zorluklar yaşadığı üzerine birçok şey anlattı. Abbas ve diğerleri, Amed’deki gücün durumunu, yaz boyu yapılan eylemleri sordularsa da Terzi Cemal’den somut ve doyurucu cevap alamadılar. Oysa yaz ortasında Amed-Bingöl karayolunda birkaç etkili gerilla eylemi olmuş, Dişsiz Mahmut komutasındaki grubun yaptığı bir eylemde bir askeri araç roketle vurularak içindekilerle birlikte imha edilmişti. Terzi Cemal bu ve benzer olaylar üzerine inandırıcı ve doyurucu bilgi veremedi. Yanındaki genç savaşçıyı da yakındaki kamp-

tan almıştı. Sorularına yeterli cevap alamayanların şaşkınlığı artarak devam etti. Hiçbir zaman da yeterli bilgi alamadılar ve yaşadıkları şaşkınlığı üzerlerinden tam atamadılar.

***

Geç sonbaharda gerillalar peyderpey geliyor, Güney Kürdistan'da sınıra yakın yer olarak Xabur Çayı-Komata Havzasında toplanıyordu. Dicle Nehri'nin kollarından biri olan Habur Çayı, Beytüşşebap dağlarından doğuyor ve kuzey-güney doğrultusunda akarak Uludere'den sınırı geçip Güney Kürdistan'a gidiyordu. Sonra batıya doğru akarak kuzeyden gelen Hezil suyuyla birleşiyordu. Doğduğu yerdeki dağların zirvelerinde sürekli var olan karların erimesiyle inen dereleri aldığı için yukarı çığırında suları bol olan Habur Vadisi bitki örtüsü bakımından zengindi. Kavak, çınar, söğüt, incir, adi dişbudak, dut, yabani elma, üzüm ve armut ağacı orada yetişen bitkilerdendi. Türkiye-Irak arasındaki Habur Sınır Kapısına adını veren, kayalık ve mağaralarla bezeli vadinin derin olmayan bazı yerlerinde ise şeftali gibi meyve ağaçlarının yetiştirildiği halkın bahçeleri vardı. Komata arazisi ise, Botan'ın hâkim bitki örtüsü palamut, mazı, dindar ve kevot dedikleri akça ağaç gibi ağaçlarla kaplıydı.

Agît, girişken olduğu için, bir gün Abbas'ın yanında kalan Korkmaz'ı çağırdı. Genç Korkmaz yanına gelince,

"Heval Korkmaz, sen Lewînê'den gidip Çukurca grubunu getirebilir misin?"

"Evet, heval."

"Tamam o zaman, yolda Dolê köyüne önce uğra, oraya gelmemişlerse, Lêvînê'ye gidersin. Kendinle Rojhatê Omyanûsî ile Arap Aziz arkadaşı da götür."

Arap Aziz deyince Korkmaz itiraz etti. "Kürtçe bilmiyor, yeni gelmiş tecrübesi yok, işaretleşme ile de onunla anlaşamıyoruz," gerekçesiyle birbirinden bir şey anlamayacaklarından ötürü öylesi bir tehlikeli görevde kendilerine zorluk çıkartır diye kabul etmek istemedi. Ancak Agît ısrar edince mecbur birlikte gittiler.

Arap Aziz, Güneybatı Kürdistan üzerinden dağa gelen ilk kadroydu. Lübnanlı enternasyonalist ülkü adına 1985 Sonbaharında Kürdistan'a savaşa gelmişti. Libya'da işçi olarak çalıştığı sırada Kürtleri ve PKK mücadelesini tanımış ve onunla gönül bağı kurarak yola çıkmıştı. Kürtçeyi henüz bilmemesi hem kendisi hem de yoldaşları için sorun oluyordu.

Yola çıkarken komutan ona dürbünü de almalarını söyledi. Ama Korkmaz kesin bir dille "Dürbüne gerek yok, benim gözüm iyi görüyor"

diyerek almadı. Daha reşit olma yaşını bile doldurmamış genç gerillanın gözleri, pratikte ispatlamıştı ki, nerdeyse dürbün gibi görüyordu.

Küçük grup, Hakkari'ye bağlı Lewînê Vadisi'ne gitmeye gerek kalmadan aradığı gerillaları Dolê Köyü'nde buldu. Grup Aziz ile zorlandığı gibi, enternasyonalist savaşçı da onlarla zorlandı. Rojhatê Omyanûsî ya da Korkmaz ona bir şey dediğinde anlamıyor, üçgen ve beyaz tenli yüzüyle onlara bel bel bakıyordu. Bu sefer diğer gerillalar ona ne dediklerini anlatabilmek için bazen palyaçolar gibi el ve yüz mimikleriyle şekilden şekle giriyorlardı.

Kadınlı erkekli grubu kısa sürede noktaya getirdiler. Geldikleri gibi Korkmaz yakınmaya başladı:

"Ben dedim size heval, Aziz arkadaş bizi çok zorladı."

Bunun üzerine Agît, elindeki boş cam çay bardağını yanındaki kayanın üzerine bıraktı, boğazına kadar gelen feveranı bastırdı ve delikanlıya akıl veren bir üslupla,

"Tamam da Korkmaz arkadaş, bu arkadaş nasıl öğrenecek peki hem Kürtçeyi hem de dağ pratiğini? Bir Arap olduğu halde her şeyini bırakıp bizim davamız için savaşmaya gelmiş bir insana 'Sen dil bilmiyorsun, git mi diyelim?' Hem nerdeyse dağdaki taşları, ağaçları bile savaşçı yapacağımız bu az sayı koşullarımızda bizim bir kişiyi öyle geri gönderme lüksümüz var mı? Sen zorlanacaksın, ben zorlanacağım, diğeri zorlanacak, Aziz arkadaş da böylece yavaş yavaş öğrenecek ve soylu emeğini halkımız için daha da anlamlı kılacak."

Korkmaz, bu ikna edici sözler üzerine sessizce hemen oradan ayrılıp tekrar eski kampına, Abbas'ın yanına gitti. Korkmaz kampa ulaşalı bir saat olmuştu ki, yanında bir grup gerillayla birlikte Gözlüklü Ali'nin kampa gelmekte olduğunu gördü. Gidip hemen heyecanla Abbas'a haber verdi. Abbas zaten bekliyor, "Bu günlerde herhalde gelir" diye içinden geçiriyordu. Çünkü baharda Garzan'a giderken, yapılan planlamaya göre zaten güzün dönecekti. Abbas, o yılki pratiğini de başarılı gördüğü Gözlüklü Ali'yi coşkuyla karşıladı. Kalkıp ona doğru giderek mütebessim bir çehreyle,

"Vay vay bizim şövalye de gelmiş! Gel bakayım heval Ali, hoş geldiniz!" deyip kucaklaştı. O da "Hoş bulduk heval" deyip, utangaç bir tavırla yanlarına oturdu.

Gözlüklü Ali, savaşçılığı ve centilmen ruhlu olmasından ötürü PKK'nin şair ruhlu centilmen şövalyesi gibiydi. Arkadaşlarına karşı zorlama tavırlarla sert ve aşırı resmi yaklaşan bazı komutanların tersine, kadın olsun erkek olsun herkesle ilişkilerinde mülayim ve sabırlı olmayı elden bırakmazdı. Belki de bir komutan için en talihsiz bir şey olarak aşırı duygusal biriydi. Bazen, ortaya çıkan bir sorun veya zorlandığı bir

yaklaşımdan dolayı bozulur, bu hemen çehresine yansıyarak sararır, hatta bir anda adeta zayıflayarak yüzü çekilir ve sessizleşerek kendi içine kapanırdı. Abbas, bu özelliğini bildiğinden,

"Bu duygusallığı bırak Ali arkadaş, bir gün başına iş açacak" diyordu kendisine.

Zorlu bir savaşı yürüten PKK'nin komuta yapısında duygusallığın pratikte çok zorlayıcı olacağı aşikardı. Abbas, Agît gibi militanlarda bunun zerresi bile görülmüyor ya da pratikte gösterilmiyor denebilirdi. Esasen, Apo daha baştan aşırı duygusal yaklaşımların bir devrimci için zararları ve kabul edilmezliği üzerine geniş analizler geliştirerek, sürekli bunu kadro yapısı nezdinde eğitim konusu yapmıştı. Kendisi zaten adeta doğuştan duygulara bağımlı dünyaya gelmemişti denmese bile, hissiyat dünyasını kontrol altına alıp bunları siyasi hayatına karıştırmamayı ustaca yapabilen biriydi. Agît, Abbas ve diğer önde gelen kadrolar da Apo'nun bu özelliği ve eğitimini esas alıyordu. Agît, askerlikte duygular, kalbinde sinsice mevzilenip kafana öldürücü kurşunu gönderen düşman suikastçılarıdır anlayışı gereği, kendi pıratiğinde onları işe karıştırmamış ve inancına göre, Kürdistan kurtuluş savaşının menfaatine olduğunda en yakın silah arkadaşının ölüm kararını bile çıkarmaktan imtina etmemişti. Abbas ise Ankara'da tanıştığı günden beri yaşamı ve çalışmalarında buna o kadar dikkat ediyordu ki, adeta nefes alışında bile Apo'yu örnek alıyordu.

Şemdinli eyleminin komutanı olan Gözlüklü Ali, 1985 Mayıs ayında, görevlendirme gereği Garzan'a gitmişti. O sert savaş koşullarında sağlam gidip dönmüştü. Oturduğunda Korkmaz çayları büyükçe kalın bardaklarda getirince almadı. Herkes şaşırmış bir halde ona bakıyordu. Ali ki çayı çok seven biriydi ve şimdi o kadar yoldan gelmişti. Kimse buna anlam veremeyip nedenini düşünüyordu ki, şövalye, kendisine meraklı meraklı dikilmiş çok sayıda göze bakarak hafif sarımtırak dişlerini gösterdi ve "Valla ben başka bardakta çay içemiyorum, şuna doldursam iyi olacak" deyip, çantasından Paşabahçe marka ince belli bir bardak çıkardı. Herkes "Vayy be!" deyip gülerken, o, "ne yapayım alışmamışım, hep bunda içtim" dedi.

"Bunu buradan giderken götürdüm, çayı güzel içiliyor."

"Sen şimdi bu bardağı buradan ta oraya götürdün, o sert gerilla pratiği içinde, o çatışmalar ortamında buna bir şey olmadı, çayını hep onunla içtin ve hiçbir şey olmadan yine çantanda getirdin ha?"

Ali utanmıştı. Biraz kızardı, biraz da sarardı. Suçlu bir insanın hafif ürkek bakışlarıyla cevap vermek yerine sadece başını sallamakla yetindi. Bunun üzerine Abbas,

“Ne yapalım, madem başka bardakta içemiyorsun onunla iç” deyip, hafifçe gülümsedi.

Gözlüklü Ali, kendisiyle birlikte Abbaslara Garzan’dan 2 kilo saçak tütün de getirmişti. Abbas sapsarı ve tel tel tütüne bakarak, “Ali arkadaş bizi düşünmüş, iyi” diyerek, yanlarında bekleyen Korkmaz’a orada bulunanlar için bölüştürmesini söyledi. Ardından yeni gelen Ali’yi bir kenara çekerek onunla uzun bir süre tek konuştu.

Bu konuşmanın da etkisiyle olacak ki, Abbas, bu güleç yüzlü emektar arkadaşına bakıp düşünmeden edemedi: “Başarılı ve yiğit biri. Darbe alıp tasfiyenin eşiğine gelen Garzan’a bir müdahale gücü olarak bir takımlık güçle gönderdik onu. Grubundan Atay düşmana teslim olup itirafçı olmasına ve tüm bildiklerini söyleyip karakoldaki askerleri takımın üzerine getirmesine rağmen, karakol komutanı yüzbaşıyı vurarak kendisini takım olarak koruyup, nerdeyse hiçbir ilişkinin kalmadığı bölgede bütün o eski ilişkileri kontrol etmiş. Bazı eylemler yaparak örgütsel toparlanmayı da sağlayabilmiş. Temiz bir pratik…dar ama başarılı. Sonunda da hiç kayıp vermeden buraya geri dönebildi. Zaten planlamamız da öyleydi: Bir hareketli birlik olarak gidecek, orada yapabildiği kadar örgütlenme sağlayıp dönecekti. İstikbal var bu arkadaşta: Sadece 15 Ağustos Şemdinli Baskını değil, öncesi ve sonrasında da mücadele pratiğine en aktif katılıp, başarılı işler çıkaran arkadaşlardan… Kuşkusuz eksileri de var ama genel tutum olarak mücadeleci ve koparıcı. İşte bu önemli. Geçen süreçte önemli bir rol oynadı. Daha Lübnan’da iken komutanlık yapabilecek potansiyelini görmüştüm. Katılımında bir olgunluk, bilinç ve yönetme düzeyi vardı. Kavrama ve çözümleme düzeyi yüksek, askeri refleksleri de iyiydi. Lübnan-Filistin kamplarında iken askeri ve ideolojik eğitimlere aktif katıldığı gibi, diğer arkadaşların eğitimine de destek veriyordu.”

Abbas, bu düşünceler içindeyken, “Tespitlerimde yanılmamışım; bizim şövalyede iş var, onu iyi değerlendirmek lazım” diyerek, kanaate ulaştı.

***

Botan, Hakkari, Orta Kürdistan, Amed’en gelen, yönetici-savaşçı toplam 60 kadar militan alana toplanmıştı. Sadece Ebubekir komutasındaki İkinci Ana Birlik alana gelmemişti. Oysa kasım başında herkesten önce gelmesi gerekiyordu. Neredeyse kasım ayı bitmek üzereydi. Bu durum Abbas’ı iyice rahatsız etmiş, öfkelendirmişti. Nerede olduklarına dair bilgi de alamıyorlardı ki haber göndersinler!

KDP ile aralarındaki gerginlikten dolayı Güney’in iç kesimlerinde değil de sınıra yakın kurmuşlardı kamplarını.Hiror Köyünün üstünden

sınıra kadar gerilla grupları vadi boyunca yayılmıştı. Abbas Zendora Vadisinin Xabur ile kesiştiği yerde kalıyordu. Kışa girilmekte olmasına rağmen kaldıkları bir ev bile yoktu. 1 mağara ile Şikefta Reş karakol eyleminde ele geçirdikleri ve Kaniya Sêvê noktasında açmış oldukları büyük bir çadır dışında arazide açıkta ağaçlıkların içinde kalıyordular.

KDP konusu bir süredir Abbas'ı artı bir sıkıntıya sokmuştu. Sırtını, üstündeki yosunları kuruyup artık orta tonda gri bir renk almış, kendisi ise pastel maviye çalan bir metre kadar yükseklikte piramit gibi dikilmiş bir kayanın, çıkıntı halindeki kenarlarından birine sanki bilerek dayamıştı. Her zamanki radikal disiplinini bu sefer de bedenine karşı uygulamış, tek başına olduğu halde, alışkanlıktan olsa gerek, ayaklarını uzatmamış, bağdaş kurarak oturmuş bir halde bu konuyu düşünüyordu.

KDP, 1985 Ağustosu'nda, 1982 protokolünü tekmeler gibi fırlatıp ikili ittifaktan tek taraflı olarak çekilmiş ve iki örgüt arasında fiilen çatışmalı bir dönem başlamıştı. Çatışma pozisyonu alan Barzanilerdi; PKK ittifakın devamından yanaydı. Aslında daha öncesinden artık dostluğun üzerine bir çizgi çekmişlerdi Barzaniler. Türk Devleti'nin, gafil avlandığı 15 Ağustos Atılımından sonra kendisini toparlayıp, '84-85 kışıyla birlikte her yerde şiddet estirerek, para ve korkuyla, merkeziyetçi aşiret ilişkilerini de devreye sokarak Kürtleri PKK'ye karşı çıkarma ve koruculaştırma konusunda belli adımlar atıp, örgüte ağır denebilecek darbeler de vurmasına paralel olarak, Barzaniler de hem ağız değiştirmiş hem de gittikçe bunu pratiğe geçiriyordu. Mesela, PKK'nin inandığı iddialara göre, KDP'li Salman Sindî, daha 1985 yılının nisanında yaptığı ihbar sonucu, Şırnak'ın Şikefta Kera alanında 1 gerilla Türk devleti tarafından şehit düşürülmüş, 7 militan da ellerine esir düşmüştü.

Abbas, bunları düşünerek hayıflanıyordu. "1985 Ağustosu'nda Mehmet Sait, Gerdilerin Beroj mıntıkasında Sömürge Arkadaşı arkadan komplo ile şehit etti; haince çağırıp vurdular, ama KDP bunu üstlenmiyor da. Benzer komployu yine aynı yılın güzünde Kızıltepeli Mehmet Emin Hoca'ya karşı da yaptılar. Bu arkadaş da diğer bazıları gibi sınır üzerinde kalıp halk içinde çalışma yapan bir birim üyesiydi. Bu arkadaşı da Xabur'da, Yekmal Köyü'nün altında çağırıp pusuyla düşürdüler. Tetiği çeken tespit edilemedi ama, orada daha çok KDP örgütlüydü. Bu parti yaptı, peşmergeler vurdu, işte bunu da üstlenmediler. Sicili pek de temiz olmayan bu partinin, gelişen gerilla mücadelemiz karşısında epeyi sıkışmış olan Türk Devleti'nin isteği ve baskıları sonucu bize karşı böyle bir yeni konuşlanmaya girdiği açık. Artık bize karşı somut bir mücadele içinde ve anti propagandamızı yürütüyor."

Abbas, elindeki helhelok denen kızılcık ağacının dalından yapılma uzunca bastonunun ucuna takılmış koni şeklindeki demiri, düşünülmeden bir refleks hareketi olarak yere durmadan vuruyor ve hep aynı yere değen bu vuruşlarla toprak zemin o noktada gittikçe küçük bir kuyu gibi deliniyordu. Harika bir bastondu. Tutulacak sapı, bir kalaşnikof mermisinin pastel sarı çekirdeği çıkartılarak gagası haline getirilmiş kartal başlıydı; tutacağın gövdesi yatay bir biçimde kıvrımlıydı ve genişçe duvarına Kürtçe "Berxwedan Jiyan e!"[59] yazılmıştı. Uzun olan gövdesi ise bıçak ve tornavida ile boydan boya yılankavi oyularak, bir çeşit helezonik bir hava verilmişti. En sonunda tüm baston önce zımbalanarak sonra, temizlenmiş yüzey ceviz renkli mat vernik ile boyanmıştı. Bu haliyle baston, albenisi bayağı zengin dekoratif bir malzeme haline gelmişti.

Bastonun sivri demir ucuyla, kurumuş otların arasında gittikçe derinleşen daracık kuyuyu kazmaya devam ederken, aynı zamanda derin düşüncelere de dalmıştı:

"Zaten bahardaki IKP ile çatışmalardan beri KDP ile ilişkiler sorunlu hale gelmişti. Türkiye'nin ayartmasıyla işler daha da sapa sardı. Düşman gibi bize yaklaşıyorlar artık. Ben elimden geleni yaptım; başka ne yapabilirdik ki? Haziranda LAK sorumluları Doktor Cercisle, Ebubekirle birlikte Zap'ta görüştük. Konuyu etraflıca koydum. O zaman her şeyi anladım: adamların ittifakı lağvedip bize karşı duracakları belliydi; sadece her şey için bahaneler uydurmaya çalışıyorlardı. Nasıl öyle kararlı bir şekilde 'Eylem yapmayacaksınız,' diyorlardı… Bizim "Biz eylem yapmazsak olmaz; eylemlerimize devam edeceğiz, kaygılanmakta nedenleriniz olabilir, ama size zarar verecek bir şey olmaz,' dedik, ama para etmediği belli ki, kısa bir süre sonra protokolü iptal ettiler. Ardından da bize karşı çatışma pozisyonuna girip, arkadaşları gördükleri yerde vurmaya başladılar. Allah kahretsin! Türklerle zaten dişimiz tırnağımızla gece gündüz uğraşıyoruz. Baharda IKP, şimdi de bunlar çıktı başımıza. Cephenin genişlemesi hiç de iyi değil. Tedbirlerimizi iyi almalıyız, yoksa aleyhimize sonuçlar yaratabilir. İşte, Güney Kürdistan'ı artık iyi kullanamıyoruz."

Abbas, tam oturduğu yerden kalkacaktı ki, gözleri kızgınlıktan kısıldı: Yere dayamış olduğu sol elinin üzerine bir akrep çıkmıştı. Kısa bir an içinde ne yapacağını düşündü. Akrep, bir avuç büyüklüğünde, simsiyah derisi nerdeyse bir çıra gibi parlıyor ve upuzun kuyruğunu kendi sırtına doğru kıvırarak bir yarım ay biçimine getirmiş, öylece durmuş halde Abbas'a bakıyordu. Kuyruğunun son boğumları kırmızı birer elmas parçası gibi parlıyordu. İğnesinin bağlı olduğu en son top kısım dolu zehirdi. O kadar büyük ve etkili bir zehir taşıyordu ki, bir defa sokmayla

vurduğu yeri kısa süre içinde felç edebilirdi; öldürmesi ise kişinin vücudunun direnç düzeyine bağlıydı. Bir süre yerinde çakılmış gibi durup o Abbas'a, Abbas ona baktı. Abbas, "Hareket edersem bu hemen sokacak, belli ki çok etkili bir zehre de sahip, hiç kıpırdamadan dostça ayrılalım ondan; sokarsa da artık şansıma" dedi ve ne elini ne bedenin hiç kımıldatmadan bir heykel gibi durdu. Ama gözleri hep akrebin üzerindeydi. Hayvan, konakladığı elin sahibinden hiçbir tepki görmeyince yavaş yavaş Abbas'ın elinden yukarı doğru çıkıp üzerinde dolaştı. Akrep, bir ağaç üzerinde yürüyormuş gibi hareketsiz bedende yürümesine devam etti. Abbas'ın en ufak bir hareketinde, çok hızlı bir şekilde iğnesini olduğu yerde vücuduna batıracaktı. Abbas, akrebin kolunun içinde yürüyüp onu sokmamasını biraz hayretle karşılamış ve bu sefer soğukkanlılığını yitirmeden "Bunun sonu nereye varacak?" diye merakla beklemeye başlamıştı. Hayvan, koca gövdesiyle ilerleyip Abbas'ın omzuna çıktıktan sonra orada kısa bir süre durdu. Sonra tekrar yürümeye ve bu sefer sırtından aşağı inmeye başladı.

Abbas beklenenin aksine "Olan olmuş artık" diyerek, soğukkanlılığını halen koruyordu. Akrep, üzerinde gezdiği tenden memnun olmalıydı ki, bu sefer göğüs kısmında yukarıya doğru çıkıp Abbas'ın göğsünü de aştıktan sonra hoşuna gitmiş gibi bu sefer sağ koluna yönelip gelip sağ elinin üzerinde durdu ve meydan okurcasına baktı bir süre. Yine herhangi bir hareket görmeyince Abbas'ın elinden inerek arazide ilerlemeye başladı. Kısa bir an için, orada duran beş kilo kadar ağırlığındaki siyah taşı alıp hayvanı ezmek Abbas'ın aklına geldi, ama hemen bundan vaz geçti ve "Onun da yaşamaya hakkı var; kaderini yaşasın. Ama, böyle insana, zafer kazanmış gibi o son duruşu var ya…" dedi içinden ve hafiften gülümsedi.

Sonra oturduğu yerden kalkıp çalışma yerine geldi ve orada bulunan PKK'nin resmi yayın organı Serxwebûn gazetesini karıştırdı. Gazetede düşündüğü konuyu, örgütün çok başarılı Şikefta Reş karakol kaldırma eylemi bağlamında değerlendiren ilginç bir yazıya gözü ilişti:

"TC karakoluna yapılan devrimci baskın, sömürgeci-faşistlerin. Ulusal Kurtuluş Hareketimizi kuşatma altına almak için bir kısım hainane planlar peşinde koştuğu ve bu doğrultuda belli adımlar attığı bir döneme denk düşmektedir. Bir başka deyişle Çukurca eylemi, düşmanın bu alçakça plan ve çabalarına karşı halkımız ve ulusal kurtuluş hareketimizin bir cevabıdır. Türk faşist cuntası, 15 Ağustos atılımı ile sürekli bir yükseliş kaydetmeye başlayan ulusal kurtuluş mücadelemiz karşısında acze düşünce, Kürdistanlı çeşitli güçleri üzerine sürerek ezme çabasını yoğunlaştırdı. Ve bu güçler vasıtası ile hareketi Güney ve Doğu Kürdistan'dan tecrit edip, "sınırlar" boyunca oluşturacağı "beyaz bir kuşak"la

kuşatma altına almak için çeşitli girişimlerde bulundu. Bu amaçla TC, öncelikle Irak gerici yönetimi ile "sınır"ın her iki yakasında 30 km'yi kapsayan bir alanda hareket serbestisi sağlayan bir anlaşma imzaladı. TC, esas umudunu Kürdistan'daki işbirlikçi eğilime bağlamıştır. Bu amaçla, 15 Ağustos atılımının hemen ardından başlayarak, I-KDP'ni gelişen mücadeleye karşı kendisi ile iş birliği yapması için bir yandan teşhir, tahkir ve tehdit ederken…"

Abbas, elindeki Serxwebûn'dan yazılan makaleyi dikkatlice okurken, bu cümleye geldiğinde, karşıdakini veya mevcut olayı küçümseyen o meşhur alaycı kahkahasını yine bastı ve "Adam biliyor bunlarda o yürek yok, ondan ötürü de her ikide bir kendilerine 'Höööt!' diyor. Cesaret, içinde zehir mi yoksa nektar mı olduğu bilinmeyen, ağzı kapalı bir kupadaki içeceği boğazından aşağıya indirmeye benzer. Sonunda ölebilirsin de, kaleyi zapt edip burçlarına da çıkabilirsin. Bunlarda o cesaret nerdeee….? Hele hele tutku….! Nelson Mandela'nın 'Cesaretin, korkunun yokluğu değil, korku üzerindeki zafer olduğunu öğrendim. Cesur olan kişi, korkmayan kişi değil, korkandır, ama bu korkuyu fethedendir" sözü ne kadar da yerinde. Bizim bu ilkel milliyetçilerde, bunun esamesi bile okunmaz; oysa Başkan APO, tam da burada tarif edilen cesaretin dikili bir heykelidir sanki..." dedi hafif bir sesle. Gazeteyi okumaya devam eti:

"…öte yandan el altından planlarına ortak etmek karşılığında, ona bazı kolaylıklar ve maddi destek vaadinde bulunuyordu. TC'nin Irak muhalefet hareketi ile bu yönlü görüşmeler ve sınır boylarında yaptıkları ortak toplantıların, CUD (I-KDP, IKP ve diğer örgütler) tarafından tutulmuş tutanaklarına kadar birçok belgeleri ele geçirilmiştir. Sınırlardan geçiş hakkı, erzak temini, barınma, TC'nin kendilerine dokunmaması ve faaliyetlerine göz yumması karşılığında bunlar, KUKH üzerinde pazarlık yürütme gibi utanç verici durumlar sergilemişlerdir. TC ise ilk etapta bu güçlerden, 'PKK'yi 30 km'lik mesafeye sokmayın', 'Güney'e komşu alanlar boyunca içerde de eylem yapmasını ve faaliyet yürütmesini engelleyin', 'Onunla ilişkilerinizi kesin' istemlerinde bulundu. Bunu, onlara kabul ettirebilmek için çeşitli vaatlerle yoğun çaba sarf etti. Irak muhalefet güçlerinin bu istemleri hangi oranda kabul edip etmedikleri henüz açıklık kazanmış değildir."

Abbas, makalenin bu cümlesine geldiğinde de güldü: Ama bu sefer yazıyı kaleme alan kendi arkadaşına. Bir şeyi, daha ötesi olmayan o kükremeli coşkulu dile getirişinin, bu sefer tam tersi olan, ağzının içinde yavaştan ve çok alçak sesle yaptığı sitemlerden birini tekrarladı: "Bizim bu arkadaşlar niye böyle yapıyor, anlamıyorum ki. Adamlar bize karşı savaşa başlamış, onlar halen o çok saf insanlar gibi tavırlarının henüz netleşmemiş olduğunu, diyorlar. İyi yani, netleştiğini ve kaç arkadaşımızın

komplolarla katledildiğini görmek için, Cûdî Dağı'nın Sefine'sine çıkıp davul-zurna mı çalsınlar yani." Abbas bir taraftan yazıyı okur, bir taraftan bunları düşünürken, bir taraftan da koruması olan gençlerden birinin getirdiği, köz üzerinde yapılmış çaydan arada bir, hafiften çıkan "Fıı!" sesiyle çayını midesine çekiyordu:

"Ama bu güçler, Hareketimize, Güney Kürdistan sahası içerisinde 'sınırdan' 15 km'lik hat boyunca hiçbir yerde, bulunmama, bu sahadan ülkeye giriş-çıkışı durdurma; Kuzey-Batı Kürdistan'da 'sınır' diye tabir ettikleri yüzlerce km'lik alanda eylem yapmama gibi dayatma ve telkinlerde bulundular. Bunu sağlamak için de, "CUD'un karar aldığını, TC'nin baskılarına karşı duramayacaklarını ve aldıkları kararlara uymamızı," Hareketimizin çeşitli birimlerine açıkça ifade ettiler. Partimiz, bu tutumun dayandığı tehlikeli mantığı, bunun Kürdistan halkının mücadelesine verdiği zararları, TC'nin halkımıza, yine demokratik-sosyalist güçlere karşı olan derin düşmanlığını hatırlatarak onunla bu zeminde görüşmeleri reddetmelerini; tarihi hataları tekrarlamamaları için çok dikkatli ve dürüst davranmalarını; bu koşulla Hareketimizin, kendilerini mücadelelerinde sonuna dek destekleyeceğini; ancak "sınırlarda" "beyaz bölge" oluşturma çabalarına şiddetle karşı olduğunu, bu alanları "beyaz alanlar" değil, "kızıl alanlara" çevirmekte kararlı olduğunu bu güçlere en açık bir dille ve dostça bildirdi."

"Bu güzel işte" dedi Abbas.

"Kaldı ki PKK ile I-KDP arasındaki protokole göre her iki gücün; TC'nin 'tampon bölge' haline getirmeye çalıştığı bu alan başta olmak *üzere,* Kürdistan'ın bu her iki parçasında da Irak ve Türk faşist sömürgeci yönetimlerine karşı ortak mücadelenin yükseltilmesi gerektiği, Hareketimizin bu protokole bağlı olduğunu, Partimiz bu güce çeşitli biçimlerde hatırlattı. Ne yazık ki, bu güçler, TC kaynaklı dayatmalarında ısrar ettiler. Bunun bir ürünü olarak, sekiz PKK kadro ve savaşçısı 1985 baharında alçakça katledildiler. Ama hesaplar yanlış yapılmış, tehlikeli oyunlara cesaret edilmiştir. PKK'nin ister iç, isterse dıştan kaynaklanan, Kürdistan Bağımsızlık ve Özgürlük Mücadelesini hedef alan tüm girişimlere şiddetle karşı koyacağı, bu amaçla üzerine gelen tüm güçlere karşı direnme gücünde olduğu, görmek isteyen herkes için açıktır."

"Evet, evet, bunu radikal bir biçimde hayata geçirmeliyiz" diye, bu son satırları okurken içinden geçirdi Abbas. "Başarı, bir anlamda, hayatta yeri geldiğinde atman gereken kritik adımların toplamıdır. Bu kritik adımları atmanın anahtarı ise, cesarettir açık ki. Cesaret! Çok büyüleyici, insanı kendi atmosferine alıp yutan bir kavram adeta. Kendini gerçek anlamda yapıp büyütmenin ve tarihin göbeğine, güneşin sapsarı ışınlarını hep yansıtan bir heykel gibi dikmenin kodları bu kavramda gizli.

Yeter ki, cesaret kavramını yerine ve zamanına göre çözmesini bil. O zaman işte, irade denen olay, gerçek anlamda devreye girerek arzuların gerçek olabilir. Yüzyıllardır, boyunduruk altında hayvanlar gibi güdülmek istenen bir halkın kurtarıcıları olarak Apocular'ın yapması gereken şey, tam da bunun tersidir."

Abbas, içinden gelen bir samimiyet ve sitemkârlıkla bunları söylüyordu. Çünkü onların tüm yaşamları, "düşün-dövüş-elde et" felsefesine göre yürüyordu. Elbette ki, o, hayata pasifist bakış tarzını kabul edemezdi. KDP'nin yaklaşımlarına karşılık, yaşlı bir kurdun üzerine yürüyen genç bir aslan gibi olmak gerektiğini düşünüyordu hep. Okumayı sürdürdü:

"UKM'nin 'sınırlarda', 'tampon bölge' kurulmasını kabul etmesi ne anlama gelmektedir? Açıkça, kendisinin 'beyaz bir kuşatma' altına alınıp, yerel hain güçler eliyle boğdurulmasını, ezeli kölelik statüsünün ebedileştirilmesini, bağımsızlık ve özgürlük hareketinin en alçakça oyunlarla tasfiyesini ve nihayet halkımızın çağın aydınlığına ulaşmadan iç gericilik ve sömürgecilik tarafından en amansız biçimde ezilip, tarihin en lanetli halklarından biri halinde yok edilmesini kabul etmesi demektir. Elbette ki PKK ve halkımızın devrimci-yurtsever evlatları, en son ferdi ve bir damla kanları kalma pahasına da olsa böylesine alçakça amaçlara ve bu yönlü çabalara karşı direneceklerdir ve direnmektedirler. İşte şanlı Çukurca eylemi, böylesi planlara karşı, faşist Türk sömürgeciliğinin şahsında, yurtsever Kürdistan halkı ve PKK'nin devrimci ulusal direnişimizi tüm bu oyunlara rağmen ve bu oyunları *ezerek* geliştirme, 'beyaz bölge' çabalarına karşı, 'kızıl bölgeler' yaratma kararlılığının en güçlü biçimde ortaya konulmasıdır."

"Evet! İşte bu!" diyerek, elinin tersiyle okuduğu sayfaya "Pat! Pat!" diye vurdu Abbas. "İşte bu! Agît başardı sonunda: Karakolu ortadan kaldırdı. Gelişecek taktik artık böyle olmalı." Sonra aniden coşkusu, bir yere çakılmış gibi durdu. Farkında olmadan elini irice duran burnuna götürdü. Sarı tüyleri, yüzüne yakından bakıldığında göze çarpıyordu. Alnının her iki yandan, aylar geçtikçe daha da açıldığının farkında mıydı acaba? Farkında olsaydı da bu onun için pek de dert edinilecek bir şey değildi. Son kısmını da okuyup bitirdi:

"Çukurca belediye başkanı Macit Bey, Türk Başbakanlık temsilcisi iki MİT görevlisi ile birlikte, Kasım ayı başında I-KDP'nin Rajan'daki merkezine giderek, M. Barzani ile bizzat görüşmüş ve sınırlarda 'tampon bölge' oluşturulması konusunda kendilerinden açık iş birliği isteminde bulunmuşlardır. MİT müsteşarları, I-KDP başkanından bazı olumlu işaretler alarak ayrılmışlardır. TC, bu gücü, halkımızın bir kara lekesi ve baş belası haline getirmek için ısrarlı bir çaba yürütmektedir. Biz, bu

güçleri uyarıyor ve diyoruz ki: Hareketimiz eylemleriyle dökülen kanların hesabını soracağını kanıtlamıştır. Bunlarla birlikte, bu alanı halkımızın birlik ve dayanışma zeminine dönüştürmeye de açık olduğunu, I-KDP ve CUD'un, Partimizin bu çabalarına ve direnişine omuz vermesi gerektiğini söylemektedir. Bu güçler, TC ile girdikleri ilişkiler ve mevcut olumsuz eğilimlerinde ısrar ederlerse, bunun sonuçlarının acı olacağını açıkça belirtmektedir.

-Zafer PKK Önderliğindeki ERNK'de Birleşen ve Direnen Halkımızın Olacaktır!"

***

Ebubekir'in komuta ettiği İkinci Ana Birlik, beklenenden çok geç olarak aralık başında toplanma yerine ulaştı. Bir ay gecikmeli gelmişti. "Hiç eylem çıkarmadılar" diye içinden geçiren Abbas'ın memnuniyetsizliği yüzünden okunuyordu. Pek de gönülsüzce elini Ebubekir'e uzatırken, kendisine mal olmuş o meşhur üslupla,

"Nerede kaldınız Ebubekir arkadaş!" dedi.

Ağzını yayarak cümleyi ifade ederek ve "arkadaş" kelimesinin son harfinin üstüne de basarak, ama sakince söylemekle gizli moddan bir paket de gönderiyordu karşıdakine. Bu yerine göre kapalı bir eleştiri, yerine göre bir istihza, yerine göre de örtülü bir sempati olabiliyordu.

Ebubekir,

"Doğrusu biz Şikefta Reş karakoluna eylem yapmayı düşünüyorduk, sonunda baktık Agît arkadaş bizden önce davranmış" diye karşılık verince, Abbas anlamlı anlamlı başını sallayarak,

"Yaparlar tabi. Birileri gecikince başkaları hep atı alıp Üsküdar'ı geçer" dedi.

Mevsim epeyi geçmiş, artık kışa girilmişti. Vadide kar olmasa da yüksek tepeler ve dağlar karlıydı. Planladıkları eylem ve üslenmeyi başarıp başaramayacakları belli değildi. Fakat yine de girişimde bulunmaları ve deneme yapmaları gerekiyordu. Başka çareleri yoktu çünkü. Ebubekirler güz hamlesine ciddi katkı yapmadıkları gibi, kış planlamasını da çok ciddi riske sokmuşlardı.

"Ne olursa olsun denememiz gerek" diyerek, Sarı Cemal'den toplantı örgütlemesini istedi Abbas. Oldukları yere Agit, Ebubekir ve Gözlüklü Ali de çağrılarak, beş yönetici toplantıya oturdu. Giriş olarak Abbas, Kato Xelîla toplantı planlamasını hatırlattı. İçinde bulundukları durumu özetledi ve "Kış üslenmesi için bir çare bulmaları gerektiğini" belirtti. Ayrıntıya girmeden Ebubekirlerin geç gelişini eleştirdi. "Alanı kendisinin tanımadığını, tanıyan arkadaşların Beytüşşebap eylemi için görüş ve öneri belirtebileceğini" söyleyerek sözü diğer üyelere bıraktı.

Önce belli bir sessizlik yaşandı. Her zamankinden daha sıkıntılı görünen Agit, yaşanan sessizliği bozdu. Söz alarak,

"Alanı biraz tanıyoruz. Fakat çok geç oldu. Bu durumda dağları aşmak ve öyle kapsamlı bir eylem yapmak zordur. Ancak yine de teşebbüs etmek durumundayız" diyerek, dağların aşılması durumunda yapılabilecek eyleme dair somut ve kısa bir plan sundu. Alanı Gözlüklü Ali de tanımıyordu, sadece Agit'in eylem planına ilişkin birkaç ayrıntıya dikkat çekti. Alanı biraz tanıyanlar Sarı Cemal ile Ebubekir'di; onlar da ciddi bir şey belirtmeyip, esasta "Agit arkadaşa katılıyoruz" dediler. Abbas da "Alanı tanıyan arkadaşlarla konuşup planı iyice somutlaştırmak gerekir, yine alanı iyi tanıyan başka arkadaşlar da eylem gücüne katılabilir" diyerek, bazı uyarılarda bulundu.

Eylemi esas olarak iki ana birlik birlikte yapacaktı. Takviye olarak alanı tanıyan birkaç arkadaş daha alınacaktı. Eyleme Agit ile Ebubekir birlikte komuta edecekti, Sarı Cemal de geriden onlara destek olacaktı. Kış başında Beytüşşebap ilçe merkezine kapsamlı bir baskınla düşman gücü ezilecek, böylece etkisizleştirilip denetim altına alınacak, bu temelde de geniş bir arazi olarak Kuzey Komata Vadisi-Uludere hattında birbirini korumalı bir stratejiyle tüm güç konuşlandırılarak kış üstlenmesi hayata geçirilecekti.

İki ana birlik bir araya getirilerek, vakit kaybetmeden gereken hazırlıklar yapıldı. Bu durumda zaten ancak elde hazır olanla hareket edilebilirdi. Güçle bu temelde gereken toplantı ve düzenlemeler yapıldıktan sonra eylem gücü yola çıktı. Birlikler eylem için sınırı ve Xabur Çayı'nı geçtiler, ama Beytüşşebap zozanlarında kar çok olduğundan aşamayıp geri döndüler. Birkaç gün uğraşmalarına rağmen, geçmeleri mümkün olmamıştı. Aslında bu eylem kasım başı için planlanmıştı, bunun için Abbas da Botan'dan gelmişti buraya. Ama Ebubekir'in ana birliği geç gelince aralık ayına kaldı ki, o zaman da kar çok düşmüştü artık.

Birlikler tekrar eski yerlerine döndüler. Eylemin genel sorumlusu olarak Agit, "Bu koşullarda yapmak mümkün değil" diye tekmil verdi. Böylece durum daha karışık ve sıkıntılı hale gelmişti.

***

Planlanan eylemin yapılamayacağının kesinleştiği sırada, İran üzeri Apo'nun yanından bir grup gerillanın geldiği bilgisi ulaştı Abbas'a. Birkaç kişi önlerine çıkarak, gelenleri doğrudan Abbas'ın kaldığı yere getirdiler. Sorumlu olarak Antepli Sadun ile birkaç savaşçı Apo'nun yanından geliyordu. Sadun üniversite öğrencisi iken 12 Eylül darbesi öncesi katılmış ve Filistin'de eğitim görmüş bir kadroydu. Filistin'de "Cephe Nidal" kampında askeri eğitim görürken bir roket patlamış, Filistinli

Hoca yaşamını yitirirken, Sadun da ağır yaralanmıştı. Daha iyi tedavi için, Apo tarafından Avrupa'ya gönderilmiş, orada hem tedavi olurken hem de genel sorumlu düzeyinde Avrupa çalışmalarını yürütmüştü. Şimdi de iyice hazırlayarak Apo ülkedeki savaş pratiğine göndermişti.

Hal-hatır sorduktan sonra Sadun, Abbas'la tek konuşmak istedi. Önce Apo'nun selamlarını söyledi, ardından eleştirilerini iletti. Daha sonra da yanında getirdiği büyük bir paket yazıyı çıkartıp Abbas'a verdi ve "Burada yazılı olanların gereklerine göre hareket edilecek ve yazılanlar yerine getirilecek" dedi. Sadun çok ciddi ve resmi davranıyordu, hatta biraz da sertti bile denebilirdi.

Konuşma ardından Abbas, kendisine verilen paketi açtı. Daktilo ile yazılıp teksir yapılmış iki broşürdü. Başında büyük harflerle "Kasım Talimatları" yazıyordu. Baktı, her ikisi de aynıydı, hazırlayanlar tarafından iki nüsha gönderilmişti. İçinden "Bu bizim için bir çıkış olabilir" diye geçirdi.

Abbas, hemen çok kısa bilgi vererek, Sarı Cemal'den merkezi yönetimin oldukları yerde toplanmasını istedi. Kaldıkları yer hem daha kamuflajlıydı ve hem de kış mevsimi olduğu için içinde oturabilecekleri bir çadır vardı. Yağış olursa toplantıyı çadırda yaparız diye düşündü. Toplantıya kendisi ve Sarı Cemal'le birlikte Agit, Ebubekir, Terzi Cemal, Fuat, Gözlüklü Ali ve Sadun katılacaktı.

Sarı Cemal toplantıya katılacakları örgütlemeye çalışırken, Abbas, Apo'nun broşür halinde gönderdiği talimatları hızlı bir biçimde okudu. Esas olarak 1985 yılı pratiği geçmişle bağ içinde değerlendiriliyordu. Çok geniş ve kapsamlı değerlendirmeler, açık ve net eleştiriler vardı. Okuyunca Abbas, eleştirilerin etkisiyle yerinde irkildi. Durduğu yerde "Arkadaş yine bizi bizden daha iyi görüyor" dedi sessizce. Abbas yapılan eleştirilere aşinaydı, bir düzeyde kendisi de eleştiri yapıyordu; fakat bunların birinci muhatabı kendisiydi ve bir de çözüm geliştirmede yetersiz kalıyordu.

Katılacakların gelmesiyle merkezi yönetim toplantıya başladı. Hava açık olduğundan, arazide kısmen düzlük bir alanda, artık yer soğuğu çektiği için, birer kütük üzerine ya da parke ile kefiyelerini altlarına koyarak oturdular. Abbas, toplantıya başlamadan önce, hızla kefiyesini başından çekip elinde tutarak ayağa kalktı ve "Arkadaşları, özelde 1985 yılı şehitleri, genelde ise tüm devrim şehitleri için bir dakikalık saygı duruşuna davet ediyorum" dedi. Herkes hızla ayağa kalkıp, elleri iki yanda hazır ol vaziyetinde, gözleri ufka bakarak saygı duruşuna geçti.

Saygı duruşunun ardından herkes tekrar yerine oturunca, Abbas, 25 sayfalık kitapçık halindeki talimatı eline aldı. Birçok zaman ruh halini kapsayan coşkulu ve vücut dilinin öne çıktığı canlı mizacı bu sefer yoktu

üzerinde. Sakince ve biraz da düşünceli bir halde, Apo'nun ülke örgütüne gönderdiği Kasım Talimatlarını iyi bir diksiyonla okumaya başladı.

Talimat okundukça toplantıdaki herkesin üstünde gittikçe bir baskı oluştu. Öyle ki hemen hepsi bu baskıyı kendi üzerinde hissetti. Abbas'ın sanki yılların yorgunu sarı benzi daha belirgin kendisini gösterirken, Sarı Cemal'in beyaz teni renkten renge giriyordu. Fuat, nerdeyse somurtmaya varan, daha çok duygu dalgalanmalarının şekillendirdiği oldukça öfkeli bir yüzle hiç kıpırdamadan yere bakıyordu. Terzi Cemal, her zamanki kaygısız ve sıradan bir esnafın olgunluk gibi pazara sürdüğü rahatlığı içinde kâh düşünen adam pozlarına giriyor, kâh merak içinde oradaki herkesin yüzünü tek tek kolaçan ediyordu. Agît, başarılı pratiğini de arkasına almış olduğundan dikkatlice talimatı dinliyor, ama pratiğe gerektiği gibi cevap olamamanın verdiği sıkıntı dışında bir endişe veya eziklik yaşamıyordu.

Apo'nun, 1985 pratiğinin iyi gitmemesinden ve özellikle verilen kayıplardan çok öfkelendiği talimattan hemen anlaşılıyordu. Kapsamlı değerlendirmeler yapıyor ve ülke içi yönetimine çok ağır ve şiddetli eleştiriler yöneltiyordu. Toplantıdakilerin etkilenmeleri bundandı.

Başta Bestler'deki hareket tarzından kaynaklananlar olmak üzere Botan, Garzan ve Ağrı-Kars hattında yılın ilk yarısında verilen kayıpları ciddi biçimde eleştiriyor ve,

"Bunlar açık ki gerilla olmanın değil, gerilla olamamanın sonuçlarıdır. Yönetim, 15 Ağustos'ta başlayan atılımımızı devam ettiremedi, örgüt yönetilemedi. O kadar arkadaşın şehadeti yönetimin bu tarzından, yanlış komuta duruşundan kaynaklandı.

O halde yönetim kendi sorunlarını çözmelidir. Eğer çözemiyorum diyorsa, en üst çözüm yeri olarak herkesi kongreye davet ediyorum" diyordu.

Apo'nun son sözleri herkesin üzerinde soğuk duş etkisi yapmıştı. Apo, dal-budaklarla uğraşmıyor, radikal bir şekilde sorunu kökten ele alıp halletmek istiyordu.

Talimatın okunması bitince, sonra değerlendirmelere geçmek üzere ara verdiler.

Abbas, ara verildiği gibi yazmaya başladı. Geldiğinden beri her gün durmadan yazıyor ve okuyordu. Birimlerden gelen notları okuyor, onlara cevabi yazılar kaleme alıyor, değişik konularda örgütü bilgilendirmek üzere Apo'ya gidecek raporları hazırlıyor, şu veya bu hususta teorik metinler hazırlıyordu. Teori ve yazın alanında tartışılmaz ve başkalarıyla kıyaslanamaz durumdaydı. Apo ve Mazlum'dan sonra örgüt içinde en çok yazan olmuştu. Hareketin daha ilk grup döneminden beri birçok metin ve belgesinde onun emeği vardı.

Yemekten sonra toplantı başlayınca ilk değerlendirmeyi Abbas yaptı: "Bu yıl ilk yarıda inisiyatif düşmanda idi; sömürgeciler diğer alanlarda o kadar inisiyatifli olamadı. Ama Botan merkezi olduğu için önemli. Planlandığı gibi ocak ayının ortası veya sonunda biz Mardin'den eylemleri başlatabilseydik başarılı olur muyduk? Bence doğru bir gerillacılık başarılı olurdu. Kolay değildi tabi. Tevfik, Nebil ve Bekir'in verdiği bilgilerden yararlanan düşman epeyi hazırlıklıydı, özellikle Eruh baskını komutanlarından Tevfik'in gelip ilişkileri tek tek yakalatması halkta kırılma da yaratmıştı. Şehadetler arkadaşlarda da bir kırılmaya yol açtı tabi. Yine de baharda aleyhimize yaşanan durumlara merkezi yönetim tarafından hemen müdahale edilip onları telafi eden bir birlik ve eylemsellik durumuna geçilseydi, kırılmanın önüne geçilip menfi sonuçlar geriye çekilebilirdi. Bu gereğince olmadı. Ancak yılın ikinci yarısında Batı Botan'daki Güz Hamlesi durumu biraz toparladı, ama yine de istediğimiz sonucu tam alamadık."

Bu çerçevede Abbas, toplantıya kapsamlı bir değerlendirme sundu. Ardından, sıkıntılarını öteleyip denebilir ki moralli bir insanın ruh halini kendinde inşa ederek,

"Evet arkadaşlar, buyurun, konuşmak isteyen söz alabilir" dedi. Daha da zayıflamış yüzünde yaşanan olumsuzluklardan etkilenme yerine, güven veren çizgiler hakimdi. Zira o biliyordu ki, bir yönetici olarak sıkıntı ve moral bozukluğunu canı çektiği biçimde yaşama hakkı yoktu. Apo, hepsini, öğrenim sıralarında oturan birer öğrenci gibi gün gün eğitiyordu. Yönetici herkes gibi özgür olamazdı. Herkes gibi gülüp ağlayamazdı da. Arzu ettiği her şeyi yapamayacağı gibi, bazen de hiç de istemediği şeyleri yapma fedakarlığını gösterebilmeliydi. Kutsal amacın çıkarı için yönetici, zorlansa da yaşadığı sıkıntıları hızla güç getirip aşarak yapısına güven verip ayakta tutmalıydı. Yoksa ondan yansıyacak ruh hali yönetilenlerde doğrudan çöküntü etkisi yaratabilir ki, bu da bir savaş ve tehlikelerle dolu devrimci mücadele için büyük zarar ve kayıplar demekti. Parti ortamı tamamen politize olmuş bir ortamdı, bir gülüş, bir sıkıntı, bir bakış alta doğru dalga dalga kelebek etkisi yaparak yayılabilirdi.

Bazılarınca "Kürdistan Devrimi'nin Sverdlov'u!" olarak adlandırılan bu sarışın Türk, söz konusu gerçeği en iyi bilenlerden biriydi.

Bir yönetici gereken yerde gereken role de girebilmeliydi. Her an her şeye hazır olmalıydı: Gerektiğinde ağlayan bir kalp taşırken gülebilmeli, iyi bildiği bir şeyi yoldaşlarının anlamasını sağlamak için bir daha dinleyebilmeliydi. Bir anlamda kişinin salt bireysel duygularını yaşayamamasıydı. Ama bir PKK yöneticisi bunu yapabilmeliydi. Gerçek

inançlı devrimci, bu fedakârlığı gösterebilen kişiydi. Çünkü, insanın gerçek özgürlüğü henüz yakalayamadığı ve zayıflıklar içinde boğuştuğu günümüz koşullarında maskeler, toplumu ayakta tutacak ve onu ileri hedefe ulaştıracak zorunlu araçlardı. Ve kişinin adı kadar hakikiydiler.

Örgütte yöneticilik, böylesine disipline edilmiş bir olaydı.

Günün sonunda çay içerlerken, Şırnaklı genç Kerim Agît'in yanına geldi. Hem gülüyor hem de köylü utangaçlığıyla yüzünü dönüyor, sonra tekrar ona bakıyordu. Komutan bir şeyler olduğunu anlayıp,

"Ne var Kerim, söyle bakayım hele?" dediği gibi, genç delikanlı gülmekten kendini tutamayarak cevap verdi:

"Elemon Köyü karakol komutanı bir köylüyle haber göndermiş. Demiş 'Git orada Apoculara söyle, Şikefta Reş eyleminde aldıkları çadırımızı göndersinler.'"

Gerçekten de komikti, ama Agît bunu duyunca aksine hiç gülmedi, inanamadı da, hasta mıydı bu komutan? Yine de bir cevabı vardı:

"Git o köylüye söyle, 'Biz burada çocuklar gibi oyun oynamıyoruz, eğer istiyorsa yüzbaşının kendisi gelip çadırını alsın.'"

Ertesi gün toplantıda Agît, radikal bir değerlendirme yaptı:

"Yüzlerce irili-ufaklı silahlı eylemimiz mevcut. Yaygın bir hareketliliğimiz var, fakat nitel bir askeri sonuç elde edilememiştir. Yani, ordulaşamadık, bir toprak parçasına kavuşmadık, düşmanın bir saldırısını püskürtemedik ve bir stratejik gücünü imha edemedik. Gerillanın eylemi açısından stratejik bir anlam ifade eden bu noktaları niçin yakalayamadık? Çünkü, gerillayı minimalist[60] bir yaklaşımla ele alıp sürdürdük ve bu yüzden de varmak istediğimiz askeri atılım hedeflerinin uzağında kaldık."

Komutan, en sonda, göğsünden umut güvercinleri uçurarak konuşmasına son verdi:

"Tabi bütün bunlar bizim için sağlam bir temel oldu. Şimdi ise görev, bu temel üzerinde halk savaşı kompleksini inşa etmektir."

Toplantı sonunda karar almaları gerekiyordu. Ya sorunlarını bulundukları zeminde masaya yatırıp çözerek yenilenmiş bir halde o büyük silahlı atılıma girişecekler ya da buna güç getiremeyerek Lider'in sahasına gidip orada çözümleyici bir kongre yapılacaktı. Apo, talimatta bu alternatifleri sunuyordu özünde.

Abbas bu durumu tartışmaya açtı. Kendisi de tam karar vermiş değildi. Üyelerin konuşmasını bekledi. Ama herkes ilgisizmiş gibi bir şeyle meşguldü. Birisi elindeki küçük bir çöple yerdeki toprağı hafiften kazıp gittikçe derinleştiriyor, birisi teneffüs zilini bekleyen bir öğrenci gibi çok dikkat çektirmeden arada bir saatine bakıyor, kimisi de gözlerini gökyüzüne dikmiş bir halde düşünüyor, ama bir türlü konuşmuyordu. Agît, ilk

konuşmayı arkadaşlarına bırakmak istemişti, ama hoş olmayan bir tablonun ortaya çıktığını görünce söz alıp konuştu:

"Mevcut durumu, ciddi bir ideolojik-örgütsel mücadele temelinde sorunları masaya yatırıp gerçek gerilla komutanlığından oluşan bir yönetim çıkarmakla aşabiliriz arkadaşlar. Örneğin, muhasebe anlamında kapsamlı bir toplantı yapsak, Parti Önderliği'nin talimatı, bu konuda zaten sorunları derinlemesine ele alıp çözümleyen hazır bir rapor niteliğinde."

O sırada genç Korkmaz çay dolu bardaklarla geldi. Abbas gülerek "Hem çayımızı içip hem de bu arada biraz düşünelim" deyip, kısa bir ara verdi.

Korkmaz, çayla birlikte pasta da getirmişti! Herkes hayretle "Oo, bu kıtlıkta bu nereden geldi" dedi. Korkmaz, "Valla Cahide, Komando Ayşe ve Rûda arkadaşlar yapmış heval" diye cevapladı.

Pek imkânları yoktu. Sabahları daha çok mirtoxe, öğlen ise kuru bir pilav yiyorlardı. Hangi noktaya gitsen bir parça naylonun içinde hamur, şipşak 4 taşı çatarak da ekmek yapıyorlardı. Tüm yönetim orada olduğundan ve KDP ile gergin ilişkiler nedeniyle güvenlik çok sıkı tutulduğundan, yerleşke üyelerinin gözüne rahat bir uyku da girmiyordu. Yine de hayat devam ediyordu. Yaşama renk olsun diye, kadın gerillalar da çevreden bir yağ tenekesi bulup düzeltmişler ve çarber'in içine bolca köz yığarak, şekerleri olmadığından tuzlu bir pasta yapmışlardı. İyice kızarmış ve yüzeydeki yağı bayağı parlayan yuvarlak pastalar üzerlerinden buğu kalkar halde getirildiğinde yöneticilerin bayağı bir iştahını çekmişti.

Herkes çayını pastayla içerken, Ebubekir tebessümle "Korkmaz arkadaş, hani HRK elbisen üzerinde yok, ne oldu? Oysa sana çok yakışıyordu. Hele o başındaki kep, alın kısmındaki kızıl yıldızla… Yeni katılan bir arkadaş, 'Ben, köydeyken Korkmaz'daki bu elbiseyi görünce etkilendim, 'Ben de bunun gibi bir gerilla olacağım' diyerek partiye katıldım' diyordu."

Korkmaz, tüm yöneticilerin içinde bu sözler üzerine hem çok sıkıldı hem gururlanarak cevap verdi:

"Evet heval, çok hoştu o elbise, ben çok sevdiğimden hep giydim. Ama benimki de arkadaşlarınki de çoğu bu sonbaharda yırtılınca biz de indirdik."

Çaydan sonra hemen toplantıya devam ettiler. Ortama bir suskunluk hakimdi yine. Yöneticiler kara kara düşünüyor gibiydi. Karşılıklı konuşmaktan ziyade fikrettikleri birbiriyle diyalog içinde gibiydi. Daha doğrusu karşılıklı kılıç şakırtıları içinde düşünceler çatışıyordu sanki.

Gözlüklü Ali, daha da sararıp çekilmiş zayıf yüzüyle, "Vay be, durumlar hiç iyi değil. Bu kadar tahmin etmiyordum. Ne yapacağız ki

şimdi? O kadar değerli arkadaş da şehit oldu. Hep bizim suçumuz! Hep bizim suçumuz! Parti Önderliğine ne diyeceğiz şimdi? Hangi yüzle onun karşısına çıkacağız?" diye düşünüp çok karamsar ve umutsuz bir ruh halini üretiyordu. Ebubekir, her zamanki gibi çok düşünüyor görünüp ama ne düşündüğünü belli etmeyen halini sürdürürken; Terzi Cemal, her zamanki kendinden razı haliyle "Hep bu adamın yüzünden! Semir'in dediği gibi pınarın başını tutmuş, bırakmıyor kimse öne geçsin, gereken adımı da attırmıyor" deyip, Abbası hedefliyordu.

Sarı Cemal ise, "Bize ne, bizim sorunumuz değil. Abbas ile Selim Hoca'nın sorunu. İnisiyatif en üst düzeyde onların elindeydi. Durum bu noktaya geldiyse sorumluları onlardır. Biz niye onların suçunun ortağı olacağız. Bunu Parti Önderliğine iyi izah etmemiz gerekecek. Küçük burjuva-aydın öncülük tarzının iflasıdır bu," tarzında iç sesini yükseltiyordu.

Abbas o an en yoğun iç muhakeme içine girendi belki de: "Yönetimden hiç kimse sorunları burada ortaya dökerek radikal çözümlere ulaşacak bir iradeyi gösterecek durumda değil. Problemlerine sahip çıkıp yürüten bir durumumuz yok. Selim zaten bireyci ve kariyerist davranıp o kayıplara yol açtı ve görevden el çektirildi. Hasan zaten tutuklandı. Ebubekir hiçbir şeye karışmıyor. Terzi Cemal sözdeAmed'e gidip geldi, ama ortada hiçbir şey yok. Sarı Cemal ise kıştan itibaren eylem yapacaktı, hiçbir şey yapmadı. Bir tek Agît arkadaş etkili çalıştı, sonuç aldı, ama o da her yere yetişemez ki… Ağır bir yönetim sorunumuz var."

Sorunların nasıl ele alınacağı meselesinin netleşmesi, öncelikle bu konuda bir karar verilmesi gerekiyordu. Uzun iç sorgulama ardından Ebubekir söz alarak, "Bence en doğrusu kongreye gitmektir, zaten kışa girdik, bu kış sürecinde kongre yapılırsa bahara daha hazırlıklı girilir" dedi.

Yaşanan çözümsüzlük ortamında Ebubekir'in söyledikleri zayıf ve belirsiz de olsa bir çözüm gibi göründü toplantıdakilere. Sanki çaresizliğe çare bulmuş gibi oluyorlardı. Yine de Abbas, tek tek sordu herkese. Bu konuda herkes görüş belirtsin istiyordu. Her iki Cemal "Ebubekir'in görüşüne katıldıklarını" belirttiler. Gözlüklü Ali ile Fuat, "Arkadaşlar bilir, Ebubekir'in belirttiği gibi de olabilir" diyerek, özünde katılmış oldular. Sadun zaten karara muhatap görmedi kendisini. Agit ise, "Aslında kendimiz çözebilirdik, ancak arkadaşlar böyle uygun görüyorlarsa yapılabilir" dedi son olarak.

Genel eğilim "Kongreye gitme" biçiminde ortaya çıkmıştı. Bu biçimde toplantıdakiler çözüm iradesi gösterememiş oluyordu. Abbas da mevcut yönetimle işlerin geliştirilemeyeceği ve mutlak bir yenileştirici

çözümlemenin gerektiğine inanıyordu. Ama bunun nasıl olacağı konusunda net değildi. Daha doğrusu çözüm üretmede kendine tam güvenemiyordu. Eğer güçlü bir irade çözümden yana olsaydı, kendisi de buna etkin biçimde katılabilirdi. Fakat sonuç böyle bir iradenin olmadığı yönündeydi. Bunun üzerine kendi görüşü de içinde olmak üzere son noktayı şöyle koydu: "Çoğunluk görüş kongreye gitmekten yanadır. Ben de aksini belirtmiyorum. Fakat bu noktada bir önerim var: Diğer arkadaşlar İran üzeri gitsin, Agit arkadaş ise Botan üzeri gitsin."

Bunun gerekçesini, Agit'in Önderlik sahasından baharda geldiği, Botan üzeri gidiş mümkün olmasa da kalıp çalışabileceği biçiminde izah etti. Esas aklından geçense, "Çözümsüz yönetim geri çekilirse engel oluşturmaz, o koşullarda Agit arkadaş daha rahat ve kendi bildiği gibi çalışabilir ve savaşı geliştirebilir" biçimindeydi. Çünkü savaşı geliştirmeyen yönetim Agit'e engel oluyordu.

Abbas'ın en son belirttiği biçimde uygun görüldü. Agit, "bu durumun kendisi için de iyi olacağını" ifade etti. Sonuçta ortak değerlendirme olarak, kendilerinin sorunu ülke zemininde çözemeyeceklerine kani olup, "Ne olursa olsun kabul ediyoruz" mantığıyla Apo'nun kaldığı sahaya gidip örgüt kongresini yapma kararını aldılar.

1985 Aralığında aldıkları bu kararın planlamasına göre, Agit dışında diğer yönetim olarak İran üzerinden gidilip, gerilla hareketliliği açısından "ölü mevsim" denebilecek kış sürecinde kongre yapılacak, örgüt kendisini yenileyecek ve baharda tekrar geri gelip yeni atılıma geçeceklerdi. Agit ise Botan üzeri kongreye gitmeye çalışacaktı. Gidemezse de hem Botan sorumlusu ve hem de genel sorumlu olarak Botan üzerinden gerilla savaşına komuta edecekti!..

Ondördüncü Bölüm

Toplantı ardından, alınan karar doğrultusunda hemen harekete geçtiler. Zira kış gelmiş, alanda epeyi bir güç birikmişti. Öngördükleri üslenme gerçekleşmemiş, dahası kongreye gitme temelinde yeni bir planlama ortaya çıkmıştı. Kongreye gidecek gücü, gruplar halinde İran'a gitmek üzere yola çıkardılar. Bazı güçleri Hakkâri, Uludere, Bestler, Gabar

gibi alanlara düzenleyerek, gruplar halinde gecikmeden onları da yolcu ettiler. Agit, Botan'a geçmek için uygun bir birlik oluşturup hazırlıklarını yaptı. Yeni gelen Sadun, bir birlikle birlikte alanda kalacaktı. Önce öngördükleri gibi olmasa da sayısı çok bir güç alanda kalıyordu.

Abbas ile Agit, önce Sadun ile genişçe konuştular. Alanı ve gücü tanıttılar. Kış üslenmesi, güvenlik sistemi ve çalışmalar üzerine yeterli bilgi verdiler. Oradaki tüm malzemeleri ve kampları Sadun'a teslim ettiler. Sonra alanda kalan güçle toplantı yapıp, her konuda yeterli bilgilendirme ve değerlendirmede bulundular. Alanda otuz civarı güç kalıyordu. Sadun ile birlikte güce komuta edecek yönetimi belirlediler.

Daha sonra Abbas ile Agit birçok konuda geniş olarak konuşup sohbet ettiler. Abbas her konudaki görüşlerini Agit'e söyledi. Ekim başında Gabar'dan ayrılırken, bölgeler ve kuzey eyaletleriyle iletişim sistemini, kendisi dişçi olan ve 1980 öncesi İstanbul'dan katılan Serhatlı Doktor Cafer'e bırakmıştı. Dr. Cafer sorumluluğunda üç kişilik bir yönetim birimi oluşturmuştu. Bir yerde iç merkez, iç koordinasyon rolündeydi. Gelen bütün rapor ve notları topluyor, okuyup inceleyerek gereken cevapları veriyordu. Cevap veremediklerini Haftanin'e kendisine iletecekti. Ayrıca cevap verdiği not ve raporların hepsini de gönderecekti. Bütün bunları Agit'e anlattı. Doğru Gabar'a gidip bu birimi kendi sorumluluğu altına almasını belirtti. Artık askeri yönetim ile diğer yönetim birleştiriliyordu. Hepsinin sorumlusu Agit oluyordu.

Agit, bu durumun "çok ağır olacağını" söylese de başka çare yoktu. Abbas, üstesinden gelebileceğini, yeterli bir yönetimle ve herkesi örgütleyerek çalışması gerektiğini belirtti. Agit, itiraz etmeden dikkatle dinlese de sonunda "Fazla geç kalmayın, erken gelin" dedi.

Sohbet havasında bir güne yakın konuştular. Sonunda Abbas, "Çözümsüzlük içinde bu da bir çözümdür. Artık doğru bildiklerinizi engel olmadan uygularsınız. Şimdiye kadar size ayak bağı olan şeyleri ortadan kaldırdık" dedi.

Bunu duyunca Agit, Abbas'ın yüzüne sessizce baktı. Evet engeller ortadan kalkıyordu, ama olumlu bir çözümle yönetimi güçlendirme temelinde değil, bütün görevi Agit'e yükleyerek Agit'i yalnız bırakma temelinde oluyordu bu. Söyleneni anlayınca Agit hafifçe gülümsedi, sonra kaşlarını çattı ve "Gerekleri yapılacaktır heval!" dedi. İki arkadaş birbirine "Güvenliğe dikkat etme, kendine iyi bakma" dileğinde bulundular. Sonra kucaklaşarak ayrıldılar. Agit birliğinin başına geçti ve Botan'a gitmek üzere yola düştü.

***

Xabur Çayı-Komata Havzası'ndaki merkezi toplantı ardından Gabar'a gitmek üzere Urfalı Kazım'ın sorumluluğunda örgütlenen 6 kişilik grup, bulundukları yerden Haftanin'e gelmiş, oradan Deriyê Dawetiyê üzeri Sinath'a ulaşarak sınırı geçip Zêrinker arazisinde güvenlik nedeniyle birkaç gün kaldıktan sonra Bestler'e ulaşmıştı. Akabinde durmadan, Gabar'a geçmek için Dola Gûrdila'da Birkê köyüne gelmişlerdi.

Artık kışa girilmiş olduğundan, aç olmalarının yanı sıra, hepsi oldukça da üşüyordu. Alttan pijama veya herhangi pamuklu bir iç giysi olmadığından hepsi soğuktan ayakta duracak halde değildi. Köylüler onlara oldukça ilgiyle yaklaştı. Uzun fistanlarının ucunu kemerlerine sıkıştırmış genç kızlar peş peşe yemek, çay ve meyve getiriyor, aile reisi onlara sigara sarıyor, ev kadını epeyi ıslanmış yeleklerini ateşin önünde kurutuyordu. Mardinli Şêxmuş ve Sipîndaroklu genç Metin birbirlerine fısıltıyla "Halkımız ne iyi ya!" deyip duygulu anlar yaşıyorlardı.

Gece çok devrilmeden, tehlikeli olur diye yola çıkmak istediler ki, bir gözü sakat, kirli sakallı aile reisi ve kadınlar,

"Heval bu yağmur-çamurda nereye gidiyorsunuz? Seher vakti gidersiniz. Bari etrafınızı biraz görürsünüz" dediler. Grup "Olmaz" dediyse de aile ısrar edince çoğu kalmaya niyetlendi. Ama Şêxmus gitmekten yana kesin tavır koyunca, evdekilerin çaresiz bakışları altında köyden çıkıp, çok gitmeden o köy ile Bîava arasında bir yerde konuşlandılar.

Sise çevirmiş havada, etraftan görmezler diye iliklerine kadar üşümüş bedenlerini ısıtıp, ıslak giysilerini de kurutmak için güzel bir ateş yaktılar. Karanlıkta geldikleri için tam yolun karşısında konumlandıklarını bilmiyorlardı. Güneş ortaya çıktığında, sisin yerden yukarıya doğru dağılıp yok olmasıyla, nöbetçi olan Korkmaz, hemen 100 metre kadar ilerisinde askerlerin aceleyle mevzilendiklerini gördü. Genç gerilla hızla arkadaşlarını ayağıyla dürterek "Kalkın, kalkın askerler!" deyip uyandırmaya başladı ki, jandarma komutanının bas sesi duyuldu:

"Çabuk teslim olun! Siz daha çocuksunuz, sizi imha etmek istemiyoruz, teslim olun!"

Bunun üzerine çocuk yaşta gördüğü Korkmaz, "Kahrolsun sömürgecilik!" deyip otomatik bir tarama yaptı askerlere. O arada kendisini yakınındaki büyükçe taşın ardına atıp, askerlerin özellikle keplerini hedefleyerek ateşe durmadan devam etti. Uyanan grup üyelerinin bir kısmı kendilerini yere atıp çatıştılar. Korkmaz'ın "Açıkta yukarı çıkmayın!" uyarısına rağmen bazıları aceleyle arkadan üste çıkmak istedi. Arkadaki kayaya elini atan Şêxmus'un ekmek tahtası gibi geniş kuluncuna iki kurşun değip genç delikanlıyı cansız yere düşürdü. Hakeza benzer biçimde Metin elinden yaralanırken, grup sorumlusu Kazım'a arkadan çifteyle sıkıldığından saçmalar makatına ve testislerine değip sayısız darbe alarak

berbat bir yarayla haya bölgesini kan içinde bıraktı. Kazım, acılar içinde kendisini ayakta tutmaya çalışırken, aynı zamanda grubunu da toplamak istiyordu. Korkmaz'ın mevzisi iyiydi. Ayrıca İsmail de sağlam mevzilenmiş çatışıyordu. İkisi etkin atışla askerlere fazla çatışma fırsatı vermiyordu. Zaten askerlerin sayıları da azdı ve tek bir yönden ateş ediyorlardı. Bu ortamda grup üyeleri birbirini savunarak çatışa çatışa yukarı çıktı. Şoreş'in silah ve çantasını da almışlardı.

Birkê köyünde onlara komplo kurmuşlardı, tedbirli davranıp erken çıkınca asker burada onlara ulaşmıştı.

Yukarı çıktıklarında sis tekrar onları yakaladı. Araziyi iyi bilenler olarak Şoreş ve Metin de kayıptı. Mecburen alanı sınırlı tanıyan Korkmaz grubun önüne geçip yola düştüler. Sonbaharın değişken havası şanslarına o gün adeta durmadan değişiyordu. Kar verdi. Bu iyiydi, ayak izlerini kapatıyordu. Az sonra hava sulu kara çevirdi. O da bazen yağmura dönüyor ve fırtına kimseyi dinlemeden ortaya çıkıp etrafı dağıtıyordu. Bu karmakarışık ve soğuk havada, bir yaralıyla her tarafları sırılsıklam olmuş ve dün geceden beri üşüyüp nerdeyse donacak bir bedenle pek de güzergahı bilmeden yol alıyorlardı. Kazım yaranın etkisiyle daha fazla üşüyerek, titreyerek ellerini şalvarının cebine koyuyor, ama bu pek bir fayda vermiyordu. Fırtınada rüzgârın o soğukta yüzlerinde bir kırbaç gibi şaklaması adeta ruhlarını vücutlarından alıp çıkarıyordu.

Korkmaz onları Gabar dağına çıkartıp oradaki Qernê köyüne götürüyordu. Köyde ise asker vardı, alanı tutmuş, nöbetçiler her tarafta dikilmişti. Gerillaların her biri yorgunluk ve soğuktan bitkin halde sessizce bir ceset gibi yol alıyordu. Köye gittikçe yaklaştılar. Kazım, "Çabuk gidelim buraya öldüm ya ben!" deyip bir an önce ulaşmak istiyordu Qernê'ye. O havada askerin köyde olacağı hiçbirinin aklına bile gelmiyordu. Az daha ilerlediler, köye girdiler. Girişte konumlanmış nöbetçi askere doğru gittiler. Sessizce daha da ilerlediler. Çok az daha gidince artık nöbetçinin yanına ulaşacaklardı. Nöbetçi ise mermiyi namluya vermiş, tetikte bekliyordu. Askere birkaç metre kaldı. Korkmaz "İşte, ulaştık köye, iyi bir dinleniriz" düşüncesiyle adımlarını hızlandırdı. Sevincini arkadaşlarına seslenerek söylemek için ağzını açmıştı ki, hemen önünde duyduğu bir küfür onu allak bullak etti:

"… koyduğumun şansı, 15 gün teskeremiz kalmış, nedir bu operasyon, nöbet, şu bu ya!"

Korkmaz'ın yüreği ağzına geldi, hemen geri dönerek arkadaşlarına fısıltıyla "Asker, asker!" deyip onları sessizce alandan çıkardı. Şansları vardı ki yoğun sisten asker onları görmemişti. Yoksa çevreyi tutmuş olan askerlerin ortasında imha olmaları söz konusu olabilirdi.

Aceleyle oradan uzaklaşıp, bu sefer Gabar'ın üstündeki Deşta Gabar ve oldukça yüksek Deriyê Bêsûke[61]'ye gittiler. Yüksekte, o ova gibi yerde, devasa bir ayının uzunca böğürmesi gibi gök gürültüsü ve ter-su karışımı sönmüş yüzlerini kısa aralarla aydınlatan ışın kılıçları gibi şimşek çakmaları altında tanrıyla sessiz bir diyaloga girmiş gibiydiler. O Allah'ın dağında bir başlarına ne yapacaklarını, nereye gideceklerini bilmeden naçar bir halde bekliyorlardı. Grupları perişan olmuştu. Öncüleri kayıptı, Metin de yaralı halde ayrı düşmüştü, şimdi yanlarında bir yaralıyla çaresiz halde Allah'ın dağında kalakalmışlardı. Korkmaz bunları düşününce, ağlanacak hallerine güldü. Abbas arkadaş kendilerini gönderirken "Siz özel kuvvetsiniz, vurucu timsiniz; mobil halde çok geniş bir sahada dolaşıp eylem yaparsınız!" demişti, ama şimdi daha ilk günde paramparça olmuşlardı.

Orada öyle dururken tesadüfen gördükleri bir çobandan bilgi alarak Bêsûke köyüne gittiler. Şansları vardı ki orada kayıp arkadaşları Metin ile Şoreş'i de buldular.

Kazım Şoreş'i gördüğü gibi "Sen niye bizi bırakıp kaçtın!" diye üstüne yürüdü. O da "Kim kaçtı ya?" diye savunmasını yapıyordu. Küfürkavga birbirine girdiler, diğer gerillalar zorla ayırdı onları.

Cehennemden cennete transfer edilmiş gibiydiler. Gittikleri Xelîlê Evdê ailesinde karınlarını doyurduktan sonra, evin orta yaşlı kadını pansuman için sıcak su hazırladı. Bu ilgi Kazım'ı düşündürttü: "Birkê köyünde de bize o kadar iyi davranıyordular, ama alttan ise komplo ile neredeyse hepimizi imha edeceklerdi. Bir parça ekmek verdiler, hayatımızı alacaklardı. Biz ise bunlar için, ailemizi, okulumuzu, o her şeyin bol olduğu rahat şehir yaşantımızı bırakıp bu zorlu dağlara geldik. Düşman öyle bir yapmış ki, insanlarımızı tamamen baştan çıkarmış. Ama herkes öyle değil tabi. Bunlar iyi insanlar olsa bile, yine de topun ağzındayız. Şimdi düşman benim kan izimi de takip etse gelip bizi burada bulabilir. Ne yapalım, yapacak bir şey yok!"

Bu işten anlayan kendisi olduğu için, Şoreş, koşarak Kazım'ın yaralarını tek tek pansuman etti.

Artık pek kimseye güvenleri yok gibiydi. Mecburen gece yarısı köyün dışına çıktılar. 3-4 saat yol gidip Gabar'ın eteğindeki Hristiyan köyü Ceneta'ya ulaştılar. Gece geç saatlerde köyden çıkıp arka taraftaki araziye konumlandılar. Hepsi öylece ayakta duruyordu. Hava bir yağmur oluyor, bir bulut, bir şimşek, bir gök gürültüsü… Her taraf ıslak, çamur ve soğuk olduğu için yatacak yeri bırak, doğru-düzgün oturacak bir yer de yoktu. Görünür diye ateş de yakamıyorlardı. Her beşi öyle ayakta, elleri ceplerinde, ısınmak için yerinde sayarak zamanın geçmesini bekliyordu. Dayanılacak gibi değildi. Grup üyesi Zîwer, "Ben nereden geldim

bu cehennemin içine, nereden! Buradan çıkalım ilk fırsatta bırakıp gideceğim, ilk fırsatta!" diye geçiriyordu içinden. Tam o sırada sanki Zîwer'i duymuşçasına Sipîndaroklu Metin gökyüzüne başını kaldırarak "Hey, duy bizi! Sen veya başkası, kim önümüze ne zorluk çıkarırsa çıkarsın biz bu devrimi yapacağız ya! Yapacağız işte, yapacağız!!" diye haykırdı. Zîwer utandı, başını öne eğdi.

20 gün bu alanda öyle zorluklar içinde dolaştılar.

Bu sırada Agît de onları arıyordu. Güney'deki merkezi toplantıları bitince, dolgun bir grupla Uludere'nin sınır köyü Hedrîş üzerinden Bestler'e, oradan da Gabar'a geçerken yolda köylüler ona, "O grubunuza ulaşın, başına bir iş gelir, imha olurlar" demişti. Kazım'ın grubu şiddetli yaşadığı iç sorunlarını köylülere yansıtmıştı çünkü. Agît de henüz bir şey olmadan kendi grubunu üçe bölerek gece gündüz onları arıyordu.

Sonunda Nanîf'de onları buldu Agît ve toplantı yaptı. Örgütte gelenek olduğu üzere o da toplantıyı "Devrim şehitleri için 1 dakika saygı duruşu" ile başlattı. Durumlarının çok perişan olduğunu görünce üstlerine gitmedi, şefkat göstererek onlara bazı şeyleri kavratmaya çalıştı.

"Kendinizi bu duruma sokmanız doğru değil heval. Sabaha doğru saat 4'de köylerden çıkıyormuşsunuz, bu olur mu hiç? Düşmana 'Gel beni öldür!' demektir." Özellikle Kazım ile Şoreş'e yönelik konuştu. "Hem de köylülere yansıtacak şekilde kendi aranızda kavga edip, grubun hayatını tehlikeye sokmak sizin gibi arkadaşlara yakışır mı hiç?" deyip özelde ikisine, genelde tüm gruba nasihat verdi ve onları incitmeden eleştirdi.

Korkmaz, "Bence böyle bir grubun oluşturulması yanlıştı" dedi, Kazım sorumlu olmaya uygun değildi. Bir defa onu uykudan davul zurnayla bile kaldıramıyoruz. Gruptaki bazı arkadaşlar 2 saat sigarasız kalmaya dayanamıyor. Açlığa da. Kazım arkadaş aç kalınca gidip salyangozları bulup yiyor!" Bunu deyince herkes güldü. "Kazım arkadaşla Şoreş kariyer çatışması içine girdiler. Güya vurucu timdik, daha yola çıkmadan kayaya vurulan bir nar gibi parçalanıp etrafa dağıldık."

Toplantı sonunda Kazım ile Şoreş hatalarını anlayıp özeleştiri verdi. Agît, gerillanın hareket tarzı, köylere giriş-çıkış ve yoldaşlık ilişkileri üzerine eğitim amaçlı bir konuşma yapıp bitirdi. Kendilerini koruyamayacaklarından yeni gelenleri de yanına alarak 34 kişilik bir birliğe ulaştı. Özellikle 85 kayıplarını düşünerek elindeki gücü korumaya esas önemi verdi. Oluşan yeni birlikle de kısa bir toplantı yaptı:

"Sabit bir yerde kalamayız arkadaşlar. Hele mağaralara asla girmeyeceğiz, soğuktan ölsek de!.. Geçen pratikte o hareket tarzı yüzünden en değerli arkadaşlarımızı şehit verdik. Yakalanmalar oldu buralarda. Parti Önderliği bunu çok ciddi eleştirdi. Köylere topluca gitmemeliyiz. Ayrıca

köye gidildiğinde de en geç gece saat 1 dolaylarında oradan çıkmalıyız. Biliyorsunuz ki, kaç gerilla arkadaşı, yiyecek temini için 2-3 kişi halinde köye girdiği ya da orada kaldığı için kaybettik. Partimizin artık bir tek kişiyi dahi kaybetmeye tahammülü kalmamıştır."

"Heval peki diyelim 2 veya 3 kişi erzak getirme veya bilgi almak için gittiğinde, havada kar yağmur çok kötü olursa orada gece yatıp sabaha doğru çıkamayız mı?"

Agît, genç Yaşar'ın sorusuna gülüp yüzüne baktı ve belliydi ki kerhen,

"Ee, bazen çok zorunlu durumda, sayı da az olursa ve yer de güvenlikliyse öyle bir istisna belki olabilir" dedi.

Komutan, grupta disiplinsizliğe izin vermeyeceğini daha baştan, ortaya çıkan bir olayla savaşçılarına hissettirmişti. Çünkü ona göre bir gerilla birliğinin asıl düşmanı, disiplinsizlikti!

***

Agît olayı duyunca çok kızmıştı. En çok kızdığı anlardan biri, kayıp olaylarını duyduğunda ortaya çıkıyordu. O tür durumlarda hayatını kaybeden yoldaşlarına derinden üzüldüğü gibi, kayıp verilmesine de çok kızıyordu. Hatayı genellikle gerillanın kendisinde görüyor ve "Biz dikkatli ve gereken tedbirle davranırsak kendimizi koruyabilir, şehadet olaylarına izin vermeyiz. Niye bu hatalar yapılıyor ki niye?" diyordu. Mütevazi, şefkatli ve insancıl özelliklerinin belirgin olmasının yanı sıra, yeri geldiğinde erkek-kadın yoldaşlarıyla şakalaşıp bazılarına takılan bir yanı da vardı. Ama şiddetli öfkelendiğinde de yanına yaklaşılmayan kişiliklerdendi. En çok kızdığı şeylerden bir diğeri de işte birlik içi disiplinin ihlal edilmesiydi. Şimdi yapılan da buydu. Hiç ertelemeden hemen ikisini yanına çağırdı.

Muşlu Zeki 1980 yılında örgüte katılmış, Önderlik sahasından ülkeye gelmişti. Grup içinde kendisine nöbet listesini hazırlama görevi verilmişti. Şırnaklı Ebdo ise, 1984 Atılımı sürecinde, çocuk yaşta gerillaya katılmıştı. Daha o yaşta yöreyi iyi tanıdığı ve askeri-pratik konulardaki yeteneği nedeniyle Agît, diğer genç katılımlar gibi gelişmesi için üstünde duruyordu. Birlik içinde kendisine "lojistikçi" görevi verilmişti. Birliğe çorap, pil gibi eşyalar geldiğinde herkese dağıtıyordu.

Agît, oldukça sert bir yüz ifadesiyle önce Şırnaklı Ebdo'ya sordu:

"Niye kavga ettiniz?"

Ebdo, kızdığından bıçak atsan kan çıkmaz denilen bir haldeydi. Oval ve beyaz tenli çocuk yüzü öfkeden biraz sarıya dönmüş, biraz da çekilerek uzamış gibiydi. Yapılan haksızlığı kabul etmediğinden olay belli ki çok zoruna gitmişti:

“Heval Agît, ben her gün yatmak için o kadar uğraşıyorum, yaz-kış yaprak, ot, ince ağaç dalı toplayıp yatmak için her gün kendime yatak yapıyorum. Kaç gündür bu arkadaş hep kendisini benden sonra nöbete yazarak, ben kalkınca gidip yerime yatıyor.”

Bunun üzerine Agît, sen de anlat dercesine Zeki’nin yüzüne baktı. Orta boylu, koyu esmer ve yuvarlak ile oval arası bir yüz yapısına sahip gerillanın daha o yaşta başının ön kısmı tepesine kadar açılmıştı. O da aceleyle kendini savundu:

“Yalan söylüyor heval! Nöbete itiraz ediyor, amacı nöbet tutmamak.”

Ebdo, nefesini kesen bir kızgınlıkla tekrar konuşmak istediyse de Agît izin vermedi:

“Böyle basit nedenlerle kavgalar etmeyin. Biz gerillalara yakışmaz bu. Bir daha yaparsanız siz bilirsiniz, sonra söylemedi demeyin. Biz bu dağlara düşmana karşı savaşmak ve zafer kazanmak için geldik, birbirimize düşmek için değil. Onun için ciddi olun!”

Sonra Zeki’nin gözlerinin içine bakarak,

“Tamam, belki senin baban ağaydı, sen de çocuğu olarak sivil yaşamdayken ağalığı ondan kapmışsın. Ama eğer burada da ağalık yapmak istiyorsan, kusura bakma burası PKK ocağıdır, öyle şeyler olmaz, herkes kendi emeğiyle yaşar” dedi.

Zeki’ye karşı pek sıcak değildi, bir birimin başında herhangi bir göreve gönderdiği de görülmemişti. Ama Dişsiz Mahmut, Doktor Cafer, Mahir, yetkin kadrolar olarak güvenip birçok konuda fikir tartışmasına girdiği ve önemli görevler verdiği kimselerdi. Dersimli Sarı Hüseyin, Dersimli Kemal, Propagandacı Kemal ve İsrafil ile de ilişkileri sıcaktı ve grup başında değişik vazifelere gönderiyordu. Botanlı genç savaşçıları ise, umut besleyip geleceğin komutanları olarak yetiştirmek istiyordu.

Agît, Zeki ile Şırnaklı Ebdo’yu gönderdikten sonra biraz açılıp yürümek istedi. Az bir şey gitmişti ki, genç gerillalardan Spîndaroklu Metin’in orada bir kayanın altında üstü açık bir şekilde kıvrılıp yatmış olduğunu gördü. “Bu arkadaş böyle hasta olacak” dedi içinden. Geri döndü. Gidip çantasından, Şikefta Reş eyleminde askerlerden aldığı kamuflaj yağmurluğunu getirip üstüne itinayla örttü. Ve sonra yoluna devam etti.

Birlik, gerillanın temel üslenme yerlerinden birinde konuşlanmıştı. Gabar’daki Mêydîn, Kelhokê, Şêxşero, Berê Mîrê köylerinin arka kısmı epeyi vahşi bir araziydi. Güven veriyordu onlara. İçinden kolay geçilmez sık orman, derin vadiler, uçurumlar, mağaralar…O nedenle sık sık geliyorlardı buralara.

Agît, buradayken Dersimli Kemal’le birlikte, yöreyi tanıyanlar olarak Şırnaklı Şahin ve Korkmaz’ı Dicle Nehri’ne gönderdi:

“Gidip suya yakın köylerde nehri geçmek için ilişki bulmaya çalışın. Siz yol bulunca ben size ne yapacağınızı söylerim. Hiç kimse bilmesin size verdiğim bu görevi.”

Küçük birim yola düştü ama Şırnaklı Şahin ile Korkmaz merak da ediyordu: Su geçişi ne için lazım ki bu kışın ortasında, aralık ayında? Hem bu kadar da gizli tutuyordu ve her şeyi kendilerine söylememişti de.

Dicle’ye ulaşıp suya baktılar. Ama bakmalarıyla ürkmeleri de bir oldu. Mevsim yağmurları nedeniyle nehir çılgınlar gibi coşmuş, bir vahşi hayvanın kurbanını yemek için çıkardığı homurtuları çağrıştıran seslerle vadiyi dolduran yatağını ezip gidiyordu. Küçük birim oraları yakından tanımadığı gibi, suyun kenar köylerinde tanıdıkları ilişki de yoktu. Su kenarında olup geçişlerde çok işe yarayan Kereşa köyünde ise karakol olduğundan oraya inemediler.

Dêra Dağı’na giderek, buradaki Yukarı Dêr ile Aşağı Dêr köylülerinden yardım almak istediler. Her ikisi de Hristiyan köyüydü. Kürtçe “dêr” “kilise” demekti. Gerek bulundukları dağ, gerekse de her iki köy adını buradan alıyordu. İki köy de eskiden beri gerillaların dostlarıydı. Özellikle Yukarı Dêr’in ileri gelenleri olarak Heno, Fehmi ve Kerim, Agît’i iyi tanıyor ve saygı duyuyorlardı. Ellerinden geldiğince de militanlara yardımcı oluyorlardı. Küçük birim buna dayanarak her iki Dêr köyüne de gelmişlerdi. Burası Kereşa köyüne de pek uzak değildi zaten, Yukarı Dêr’den oraya yaya 2 saat kadar vardı. Ancak buralarda da su çok kalkmış olduğu için yardımcı olamayacaklarını söylediler. Gerçekte köylüler askerin alandaki hareketliliğinden korkuyordu. Mecburen elleri boş döndüler.

Agît, buna çok sinirlendi. Bir süre sonra bir daha aynı grubu gönderdi. Yine eli boş döndüler. Komutanın rahatsızlığı bu sefer iki katına çıkarken, her iki Botanlı gerillanın merakı da iki katına çıkmıştı. Neydi bu kadar önemli olup gizli tutulan? Ne olacaktı? Sorular kafalarını kemiriyordu.

Mêydîn tarafındayken, Agît, birlikten bir grupla fırsattır diyerek bu köyde güvendikleri bir ilişki olarak Hemo’nun evine gitti. Bazı işleri vardı ve ihtiyaçlarını da gidereceklerdi. Hemo’nun eşi Şehrê, Gabar köyü Dêrşev ağasının kızıydı. Ağa kızı olmaktan gelen cömertliğini sosyalitesiyle biçimlendiriyordu. Aile Agît’i çok seviyor ve değer veriyorlardı. Grup gittiği gibi kadın hemen kalkıp banyo için su ısıtmıştı. Önce komutan gitti banyoya. Oturma yerinden az ötede büyükçe sayılabilecek bir yerdi. Ama oturma odalarına göre doğaldır ki daha az bir özenle yine taş-topraktan yapılmıştı. Kenardaki geniş ocağın üzerindeki büyük bakır

kazanın içi dolu sıcak suydu. Suyun üstünde de nakışlı bir yayvan tas yüzüyordu.

Agît, banyosunu yaptıktan sonra diğer militanlar sırayla gitmeye başladı. Biri çıkıyor, biri giriyordu. Küçük banyo adeta umumi bir şehir hamamı gibi harıl harıl çalıştı. Şehrê bırakmadı gerillalar kendi elbiselerini yıkasın. Hepsini kendisi tek başına yıkadı ve yırtıklarını dikti. Utanan militanlara "Niye utanıyorsunuz heval, çıkarın hele ben yıkar, dikerim" deyip cesaret veriyordu.

Çok hamarat bir kadındı. Ortada hiç istirahat etmeden dönüyor, her seferinde bir şeyler yapıyordu. Banyo işleri devam ederken, militanlara yemekten sonra ceviz ikram etti.

Gerillaların hepsi oturmuş, ev sahibesiyle sohbeti kızıştırmıştı. Bazı komşu kadınlar da gerillaların yanına onları görmek için gelmişti. Genç bir kadın sağ köşede kucağındaki çocuğunu emziriyor hem de Agît'in konuşmalarını dinliyordu. Yanında da, iki tane ön dişi düşmüş yaşlı bir kadın ara sıra gerillalara merak ettiği soruları soruyordu.

Korkmaz, Şehrê'ye "Hava soğuk, bir pantolon varsa arkadaş giyse" dedi. Kadın hemen gitti kocasının bir pantolonunu getirdi. Fakat zayıf bir bedene ait olan pantolon Agît'in kısmen dolgun vücuduna olmayınca Komutan, biraz da burun kıvırırcasına, "Bu nasıl bir pantolon ya, insan bu kadar da zayıf olmaz ki…" dedi.

Orada otururlarken, Agît'in talimatı üzerine Metin'le İsmail, köyde tanıdık bir aile reisine para verip kendilerine kentten 10 adet şalvar yaptırmasını istediler. Adam parayı eline dahi almadan, "Bu paradan PKK'nin kokusu geliyor, bunu yaparsam beni yakalar, Cizre köprüsü üzerinden Dicle Nehri'ne atarlar" dedi. Morali bozulan gerillalar gelip durumu Agît'e aktardılar. Komutan çok kızdı. Militanların zor durumda olduğunu gören Şehrê hemen araya girerek, "Heval, verin bana o parayı, ne istiyorsanız giderim Deşta Lala'ya, Kızılsu'ya, oralarda olmazsa Şırnak'a, Cizre'ye temin eder getiririm. Ben yaparım, kendinizi üzmeyin siz" dedi. Bunun üzerine gerillalar ihtiyaç listesi olarak şalvar, pil, çorap ve muhtar çakmağı yazıp parayı ona verdiler.

Şehrê, giderken onlara bolca ceviz, patates, soğan verdi. Araziye giderken her biri kafasına takılan şeyi yanındakiyle konuşuyordu. En önde Agît, şalvar temin etmeyi reddeden adama çok kızmış, Propagandacı Kemal'e "O erkeklerden 10 tanesi bir Şehrê etmez!" diyordu öfkeyle. Arka sıralarda ise Urfalı Kazım, hemşerisi İbrahim'le sohbete girmişti: "Kadını gördün mü ya çocuğu emzirirken göğsünü nasıl açmıştı. Bizim Urfa'da olsa, misafirler gittikten sonra onu hemen keserlerdi valla!"

Karakış geliyordu artık. Dağların başı artık hep beyaz olsa da her taraf kar tutmamıştı henüz. Ama günlük olarak bazen kar, bazen yağmur

yağıyor, vıcık vıcık bir çamur koca dağda yürümeyi oldukça zorlaştırıyor, bazen de kuru bir soğuk, ıslak bir bedene vurulan metal bir çubuk gibi herkesi yakıyordu. Kalabalık grup ise ortamda aç ve açıktaydı. Kalıcı bir üslenme yerleri yoktu. Gezgin bir halde, mağara ve benzeri kapalı bir yere de girmeden o dağ senin bu dağ benim dolaşıyorlardı. Çadır temin edecek imkanları ve paraları da yoktu.

Grup uzun bir yoldan hiç dinmeyen yoğun kar yağışı altında geliyordu. Herkes, kefiyesi, elbisesi, silahı ve yüzünün açık kalan yerine kadar beyazlayıp kardan adama dönmüştü. Sadece açıkta kalan gözleri sık sık kırpışarak kar tanelerini anında eritiyordu. Hepsi soğuktan silahlarını koltuklarının altında sıkıştırarak her iki elini ceplerine koymuş, sadece önündekini takip ederek yol gidiyordu. Dişsiz Mahmut, o hiçbir zorluktan etkilenmeyen ruh haliyle,

"Gelin haydi arkadaşlar! Biz genciz, devrimciyiz, her türlü fedakârlık bizim işimiz" deyip, durmadan yağan kar altında zorlanan grubun başına geçip onları hızla çok küçük bir düzlüğe götürdü. Ardından, gençlere çabuk benimle gelin diyerek gidip öte yere yıkılmış kuru palamut ve mazı ağaçlarının gövde parçaları ve dallarını getirdiler. Ferhanê Sor, Metin, Yaşar, Fadıl ve Sarı İbrahim koşarcasına ilerideki dereye inip oraya yuvarlanmış epeyi uzun ve kalın bir ağaç gövdesinin altına girerek ıhlaya ıhlaya zorla yamaçtan çıkarıp ateşin üstüne "küütt!" diye attılar. Bir tane daha öyle büyük kütük getirdiler. Kaldırdıkları ağaçların kıymıkları ve tozu boyunlarından vücutlarına girmiş epeyi rahatsız ediyordu.

Grubun bir kısım üyesi aşırı üşüdüğünden kar yağışı altında, elleri halen ceplerinde öylece zangırdayarak duruyor, adeta ne yapacağını bilmiyordu. Agît, çabucak yeri el ve ayaklarıyla eşeleyip toprak kısmı çıkardı. Sonra karda üşüyen ellerini birbirine sürüp biraz ısıttı ve cebinden çakmağını çıkarıp elindeki ince kesilmiş bir lastik ayakkabı parçasını tutuşturdu ve rüzgâr söndürmesin diye eliyle siper yaparak odunların altına yerleştirdi. Kısa sürede yanan odunlar gür bir ateş haline geldi. O zaman tüm arkadaşlarını çağırarak "Gelin, gelin ateşin etrafına!" dedi. Komutan, savaşçılarına bir ebeveyn gibi sahip çıkıp koruyordu. Herkes birbirine sokulup ateşin etrafında kümeleşti. Bazısı öyle çıplak yere oturmuş, bazısı mekap ya da kara lastik ayakkabısını, bazısı da kefiye veya çantasını altına koymuştu. Bazısının üstünde parka vardı, bazısında o da yoktu, bir kazak ya da sadece yelekle idare ediyordu.

Kabuklu büyük ağaçlardan, yere uzanmış ve üzeri pullu bir ejderhanın ağzından fışkıran alevler gibi yukarıya doğru uzanan koca yalazlar, belli bir yükseklikte yağan kar tanelerini buharlaştırarak bırakmıyordu gerillaların üzerine yağış halinde düşsün. Bu biraz idare ediyordu. Ama

çok can sıkıcı bir şeydi. Ön tarafları ateşe dönük olduğunda iyice ısınıp artık yanarak vücutları kıpkırmızı olurken, aynı anda arka tarafları soğuktan neredeyse donacak gibi olup, iyice ıslanıyor, o halde biraz uzun süre kalanın ya da uykuya dalmış olanın elbiseleri kar tutarak bembeyaz oluyordu. Sonra gövdesinin yarısı nerdeyse donmuş, diğer yarısı da adeta pişmiş bir halde aniden panikle uyanıp hemen vücudunu çeviriyordu. Aynı bedenin yarısı cehennem gibi sıcak, yarısı Sibirya gibi soğuktu yani. Ondandır ki, gerillaların hepsi sabaha kadar, düzensiz tempoda bir göğüslerini ateşe veriyor, bir de dönüp sırtlarını veriyorlardı. Ateşe dönük olan taraf ısınıp yanmaya başlayınca bu sefer hemen diğer tarafı dönüyorlardı. Ferhanê Sor kurulmuş bir makine gibi hiç şaşmadan hep aynı periyotta bir ön, bir arka tarafını dönüyordu. Metin ve Fadıl ise, ara sıra diklemesine ayaklarını neredeyse ateşin tam içine sokuyor, ayakları ısınınca bu sefer dönüp başlarını öyle alevlerin içine doğru uzatıyorlardı.

Böyle berbat bir geceyi, ne kadar yatmak isteseler de hep yarı uyanık bir halde ve uykularının ancak ya üçte ya da dörtte birini alarak geçiriyorlardı. Özellikle grup kalabalık olduğu için Agît, genellikle herhangi bir kapalı yerde kalmayı göze alamıyordu. Ama Bestler gibi yerlerde, bir de daha küçük gruplar olduğu için gerektiğinde gov 'da da kalabiliyorlardı.

***

Merkezi toplantıdan sonra Bedran da Omyanuslu Emin'le birlikte 6 kişilik bir grup olarak Uludere'nin sınır köyü Hedrîş arazisinde 2 mağara içinde yer, barınak yaparak kışın bir süre orada kalmışlardı. Tedbir olsun diye her iki yerde dönüşümlü olarak bir süre kalıyorlardı. Erzak önceden depolamışlardı, yine de acil bir ihtiyaçları olsaydı, köyde örgütledikleri bir milis temin edip belli bir noktaya getiriyor, onlar da sonra gidip oradan alıp barınağa getiriyorlardı.

Bir süre sonra orayı bırakarak Hêzil Çayı'nın Uludere tarafındaki Xana Şêro Köyü arazisinde kaldılar. Bu köyün etrafı bol ağaçlı ve taşlık, kayalıktı. Orada Hêzil Vadisi sarp olup mağaralar vardı. Bedran'ın grubu bu mağaralarda kalıyordu. Ayrıca Dêryan, Axyan köyleri de o hatta idi. Suyun bu tarafında, karşıda ise Bacrît, Girek, Avyan köyleri vardı. Buralar da benzer arazi yapısındaydı. Bu köylerin suya uzaklıkları ise 20-30 dakika kadardı. Hozê köyü de Uludere tarafında aynı Hêzil hattındaydı ama o daha yukarı tarafa düşüyordu. Hristiyan-Süryani köyü Mehrê de aynı hatta ve yukarı, Beytüşşebap sınırı tarafındaydı. Gerillalar bütün bu köylere gidiyordu; sağlam ilişkiler kurmuşlardı. Yıl içinde Hêzil Vadisi'ndeki yabani elma, armut, alıç, melengiç gibi meyveleri

ceplerine dolduruyor, daha yukarıda arazideki meşe ağaç çeşitlerinden gizlenmek için yararlanıyor, odunundan ateş yakıyordular.

Bestler'de yerde yeni yağmış kar varken, Türk ordusundan üç tabur asker, Omyanus köyü alanında operasyona çıkmış, her tarafı tutmuştu. Gerillalar operasyonun içinde 4 gündür alana sıkışmış hareket edemiyorlardı. Dördüncü gün köyden 30 yaşlarında, birisi aşırı esmer, diğeri ise oldukça sarışın iki kadın çıktı. Bir süre ilerleyip arazide bekleyen askerlerle 5 dakika kadar konuştular. Sonra sağa doğru gidip ormana girdiler. Onların hemen ardından askerler, silahlarının namlusuna mermi verip, eller tetikte, sine sine kadınların tersi yönde ormanda ilerlemeye başladılar. Aynı sırada komutanları telsizle bir yerle konuştu ve onların gittiği yöne karşı taraftan da bir grup asker dikkatli bir biçimde ilerlemeye başladı. Ormanın sığ bir yerine doğru iki koldan ilerliyorlardı. Bu sırada gerillalar, oldukları yerde açlıkla boğuşuyordu. Köylerden genellikle günlük yiyecek getirdiklerinden, erzakları 3 gün öncesinden bitmişti, bu nedenle bitkindiler.

Köylü kadınlar da ormanın içinde bir yere ulaştılar, etraflarına bakarak aceleyle mor ve beyaz desenli bir bezin içinde sırtlarına bağlamış oldukları çok sayıda ekmek ile bir miktar peynir ve keşk'i orada bir taşın oyuk olan altına koyup hızla uzaklaştılar. Sonra gidip ileri tarafta büyük çilo kümesinden bir miktar alıp indirdiler.

Bu sırada askerler, tam ulaşmak istedikleri hedefe varmışlardı. İlk önce o iki asker, ellerindeki bombaların pimine parmaklarını takıp çektiler. Tam atacaklardı ki aniden oradan bir ayının sessizce kaçtığını gördüler. Bazı askerler ateş etmek istediyse de komutanları bırakmadı. Elinde bomba olan askerler panikle hemen tekrar pimleri yerine taktılar. Yüzbaşı, öfkeyle "Vay be, köylü kadınlar 'Burada dün bir hareket gördük' demekle haklılarmış, ama ayı çıktı, tuhh!" dedi ve geri döndüler.

Diğer yandan, kadınlar epeyi orada eğleştikten sonra ikişer kucak yük çilo sırtlarına atıp köyün yolunu tuttular. Onların gitmesinden 2 saat kadar sonra iki gerilla sessiz gelip ekmek bıraktıkları taşın altına bakınca gözleri parladı. Hemen tüm yiyeceği alıp epeyi ileride bir yerde sık ağaçların içinde kalan gruba ulaştırdılar. Grubun sarı kıvırcık saçlı ve esmer zayıf yüzlü komutanı, hemen bir gerillaya "Bunu arkadaşlara paylaştır" dedi. Gerillalar kurtlar gibi yiyeceğin üzerine çöküp 2 dakikada bitirdiler.

Önceden anlaşmış oldukları üzere, zor durumda olan gerillalara kadınlar hayvanlar için çilo getirmeye gidiyoruz bahanesiyle yiyecek getirmişti. Yolda gelirken de askerlere biraz güven versinler diye önceden bir ayı barınağı olduğunu tahmin ettikleri o yeri söylemişlerdi.

Daha önce, sonbahardan beri, Sinanê Sor'un komutasında, Omyanuslu Enver ve Nuri ile Zivinga Şikakalı Akif'in de içinde yer aldığı 9 kişilik bir grup Bestler'in Avyan, Dêryan, Omyanus, Çemkê Tehlo, Girek, Bacrît gibi köy çevrelerinde kalıyordu. Bu grup da kışın çevre köy ve gov'lara giderek hem propaganda ve kitle toplantıları yapıyor hem de günlük yiyecek ihtiyaçlarını karşılayarak çıkıp arazide konumlanıyordu. Onlar köyden çıktıktan sonra da sabah erken taraftar köylüler küçük baş hayvanlarını onların gittiği yerden götürüyor ya da kendileri ormanda sincap yakalama bahanesiyle yola çıkıp gerillaların izlerini siliyorlardı.

Hedrîş'teki grubun alana gelmesinden sonra, iki grup Bedran'ın komutasında birleşmişti. Bedranlar Xana Şêro'da kalırken, artık komutanın yardımcısı olan Sinan'ın grubu ise, Bestler'in iç kesiminde, Hêzil'den yaya 3-4 saat kadar bir mesafede olan Xirbikê Bestê Köyü çevresinde kalıyordu. Genellikle köy çevresinde kalırken, riskli günlerde, mağara-kayalıklarıyla daha sarp bir arazi olan Bacrît, Girek gibi Hêzil'e yakın köylere gidiyordu.

Sinanê Sor'un grubu bir gece yine bu tanî gov'lardan birine gelip epeyi kaldıktan sonra geri dönünce yağmur aniden bardaktan boşanırcasına verdi. Hemen hepsi koşup orada bulunan bir dêrî'nin altına girdiler. Kümenin bilerek üst kısmı dar, bir huni biçiminde yapılmış ve tepesine birkaç tane büyük taş konarak bastırılmıştı. Ondandır ki suyu geçirmiyor, kenarlarından akıp gidiyordu. Ama yer küçük olduğundan kenarda olanların sırtları şarıl şarıl yağmur altında yıkanmış gibi ıslak olmuştu. Sinanê Sor, "Arkadaşlar yer değiştirsin, kenardakiler içe gelsin" dedi. Ama kenarda olan Omyanuslu Emin ile Enver ısrarlara rağmen yer değiştirmediler. Yaşamda fedakarlığı her zaman gösteren iki gerillaydılar. 3 saat boyunca hepsi öyle küçücük yere sıkışmış olarak kendilerini yağmurdan korumaya çalıştı. Belki yağmuru çok yemediler ama soğuktan hepsinin çenesi "Tak tak!" diye durmadan vurdu. Hele Emin ile Enver o uzun süre boyunca kenarda kaldıklarından sırtları hep su almış, soğuk ciğerlerine işlemişti, ama yine de şikayetçi olmadı ve hiç ses çıkarmadılar.

Yağmur dindiğinde Sinanê Sor, sarı bıyıklarından su damlar halde, yardımcısı konumundaki Akif'e, "Çabuk heval, bir ateş yakın arkadaşlar ısınsın, çabuk!" dedi. Akif de zahiri bir tebessümle "Tamam, hemen Sinan arkadaş, sen hiç merak etme" dedi, ama yüzünü döndüğü gibi içinden "Konuşmasan olmuyor mu? Biz düşünüyoruz o kadarını herhalde. Senin gibi işe yaramaz birini de başımıza vermişler. Ama biraz daha sabret, kısa sürede o yere benim nasıl geldiğimi görürsün" diye geçirdi. Genç yardımcı bir-iki kişiyle çevreden odun topladılar, sonra dêrî'nin içinden bir bağ kuru çilo çekip onunla diğer yaş odunları tutuşturdular. Gerillalar bazen yer yaş olduğunda da böyle kuru çilo bağını çekiyor, dış

kenarda kaldığından yaş olan yaprakları koparıp atarak, geriye kalan kupkuru kısmın üzerinde yatıyordu.

Bir gün Sinanê Sor'un birliği bir mağarada kalırken, gruplar halinde göreve gitmişler, geride üç kişilik bir grup kalmıştı. Yaşlı bir gerilla olan Ehmo,

"Siz yatın heval, ben nöbet tutarım" dedi yanındaki genç gerillalara.

Lübnan sahasından gelmiş yeni bir kadro olan Urfalı Edip, arkadaşının bu önerisi üzerine,

"Yok heval, biz tutarız, sen yat hastasın" diye cevap verdi. Deşta Lala'dan köylü katılımı Cemil de ısrar etti:

"Heval ikiniz de yatın, ben gencim sabaha kadar da nöbet tutarım."

"Yok heval, ben başta dedim, siz yatın, arkadaşlar gelene kadar ben uyanık kalırım. Zaten ateş var, yanıyor, hastalığım sorun olmaz ısınmış olurum."

"Sen bilirsin heval, ısrar ediyorsan sen tut nöbeti. Biz, sen rahatsızsın diye söyledik."

Edip, ateşin sağ tarafında, Cemil de sol tarafında uzanıp yatmaya başladılar. İkisi de hava soğuk diye mümkün olduğunca ateşe sokulmuştu. Ehmo ise mağaranın ağız kısmında dışarıda durmuş, etrafı dinliyordu.

Edip ile Cemil uyuduktan sonra Ehmo, uyuyan iki gerillanın yanına sessiz adımlarla yaklaştı. Elini tetiğe atıp, silahı uyuyan her iki gerillanın üzerine tuttu. Sonra bir daha geri çekip güldü. "Aptallar, nasıl da uyuyorsunuz" dedi kendi kendine. Ardından, elindeki, üç yerden darbe yemiş olduğu için beyaz tahtası açığa çıkmış sarımsı kahverengi ahşap dipçikli kalaşnikofun ağzına, kurma kolunu adeta milim milim geriye çekip aynı tarzda yavaş yavaş bırakarak mermi verdi. Bir daha silahı her ki gerillanın üzerine doğrulttu; bir süre öylece durdu. Ama bu fazla sürmedi. Gözlerini celallendirerek "Geberin hepiniz namussuzlar!" deyip silahın tetiğine asıldı.

Girek Köyü mıntıkasında, Hêzil'ın kenarındaki, duvarları, ağız kısmına yakın yerde yakılan ateşten dolayı kara kara is tutmuş mağarada kalıyordu her üç gerilla. Bestler yerel birimi olarak Sinanê Sor'un grubu, o sıralarda askerler yine hareketli olduğu için, daha güvenlikli yer olarak yine geçici amaçlı Hêzil Çayı kenarına gelmişti. Aniden gürleyerek yağan yağmur ya da bir bakıyorsun gökyüzünden süzülerek inen kardan ötürü gece vadinin sarp arazisindeki mağarada kalıyor, sabah olmadan erkenden çıkıp buranın arkasındaki ormanlık alanda üsleniyorlardı.

O gün, gruptan Sinanê Sor ile Omyanuslu Haşim'ın oğlu Ahmet, bir konu için Xara Şêro'ya Bedran'ın yanına gitmek için yola düşmüştü. Sinan, sık dalgalı saçlı kızıl başını ağarmış bir kefiyeyle sarmış ve elinde

uzunca bir şîlan ağacından bastonla en önde yürüyordu. Noktaları olarak mağarada kalan 6 gerilladan üçü de yiyecek getirmek için Girek Köyü'ne gitmişti hemen onlardan sonra. Mağarada kalan 3 gerilladan Ehmo yeni yanlarına gelmişti.

Ehmo, aslen Garısalıydı. Hem eski bir mahkumdu hem de bir süredir, alanda bulunan KUK örgütlenmesi ile birlikte hareket ediyordu, onlara katılmıştı. Bütün bu kanun dışı konumlarından ötürü devlet tarafından kendisine onlarca yıl ceza verilmişti. Köylülerin içinde "100 yıl ceza almış" diye söylenti halinde durmadan dolaşması, kariyerist duygularından ötürü o anki kederli yüreğine serpilen bir tas su gibiydi. Yaşlı biri olduğundan yetişkin kızını Xirbikê Bestê Köyü'nden biriyle evlendirmiş, bu vesileyle buraya hısımlarının yanına ara sıra gidip geliyordu. Bir gün buradaki PKK taraftarları yoluyla, artık KUK'tan herhangi bir hayır çıkmayacağını, bu nedenle de Kürdistan'ın tek özgürlükçü kuvveti olarak gördüğü örgütlerine katılmak istediği haberini gerillalara ulaştırmıştı. Bedran durumu değerlendirmiş ve Haşim'in oğlu Ahmet'le iki gerillayı daha göndererek onu Omyanus'tan kendi yanlarına getirtmişti. IKP ile olan çatışmalardan dolayı KDP ile araları bozuk olduğundan Güney Kürdistan'a savaşçı eğitimi için gönderemediklerinden onlarla birlikte kalmıştı.

Ehmo, tetiğe bastığı gibi, bir şarjör dolu mermiyi her iki gerillanın üzerine boşalttı. Silah elinde, mağaranın içinde korkunç uğultuya dönen bir yankılamayla ses çıkartıyor, namlu bir Edip'in, bir Cemil'in üzerine gidiyor, boş kovanlar çok sert fırlayışlarla yere çakılırken, her iki gerilla yakın mesafedeki kurşunların şiddetiyle delik deşik oldu.

Ehmo, işini bitirince "Vay be, çok zor değilmiş!" diyerek, olayın ardından adi bir basma bezden yapılmış tütün kesesini çıkararak bir sigara sarıp soğukkanlılıkla içti. Bu arada sevincinden gayri ihtiyari ikide bir "Bu iş bitti! Bu iş bitti, kurtuldum!" diyordu.

Sigarasını içtikten sonra beklemedi, hemen boşalmış şarjörün yerine Edip'in silahının dolu şarjörünü taktı. Ardından her iki gerillanın ceplerini kurcalayıp değerli şeyleri aldı. Köylü bir genç olan Cemil'in cebinde değerli hiçbir şey yoktu; sadece boş zamanlarında kız kardeşi için örmekte olduğu sarı, kırmızı ve yeşil renklerden bir bileklik vardı. Çok seviyordu kardeşini, hiçbir şeyi olmadığından yurtsever ailelerden temin ettiği orlon iplikle bunu ona bir hediye hazırlıyordu. Ehmo, "Bu zengindir valla, Suriye'den gelmiş" deyip, sırıtarak Edip'in ceplerini aradığında büyükçe birçok ağızlı ve kırmızı renkli İsviçre bıçağını bulunca "Vay be, bu bir Ziyat!" dedi. Sonra Edip'in gömlek cebindeki kalemini ve tıraş makinesini aldı. Ardından kolundaki içi siyah, yuvarlak ve fosforlu saatini görünce "Kih kih kih kih!" diye gülerek "Bu her şeye bedel

işte!" deyip gerillanın kolundan koparırcasına çekip aldı. Silah ve mermiler ağır olur diye onları almadı. Ama tam gideceği sırada durdu. Düşündü. Sonra Edip'ten aldığı İsviçre bıçağının ağzını "Şak!" diye açtı. Çelik demir pırıl pırıl ediyordu. "Hem böylece bıçağı da denemiş oluruz" dedi ve uzanarak Edip'in sağ kulağını kökünden kesti. Bıçağın ağzı tamamen kan olurken, kırmızı ve biraz katı sıvı genç gerillanın yüzünün sağ tarafında boydan boya geniş bir şerit halinde inerek yakasının içinden koynuna gitti. Sonra diğer kulağını da aynı biçimde kesti. Arkasından Cemil'in de her iki kulağını kesip hepsini yerdeki kefiyeden kestiği büyükçe bir parçaya iyice sararak cebine koydu. "Bu da benim ispatım olur, belki bana inanmazlar" dedi ve Xirbikê Bestê karakoluna doğru yola düştü.

Bu sırada Sinanê Sor ile Haşim'in oğlu Ahmet Bedran'ın yanına ulaşmış konuşuyorlardı. Sinan, Bedran'ın gözlerinin içine bakarak dikkatli bir şekilde anlatıyordu:

"Heval, bu Ehmo'nun durumu normal değil. Hiç gözümüz tutmadı bu adamı. Şüpheli bir hali var vallahi. Niye içimize gelmiş, durumu nedir, bir türlü anlamadık."

Bedran bunun üzerine konuya aniden ciddi bir ilgi duyup sordu:

"Öyle mi? Şüphelenmeniz için ne gibi somut belirtiler var?"

Bu sefer Ahmet, hafif yapılı vücudunu toparlayarak, söz hakkı istedi:

"Mesela heval, biz noktada iken kendisini günlük yaşama katmıyor, emek sarf etmiyor, 'Ah hastayım! Off öldüm!' diyor bahane olarak, ama biz köye gittiğimizde hiçbir şeyi kalmıyor, bir anda cin gibi oluyor. Sonra tekrar noktaya geldiğimizde aynı hastalık numarası…"

"Hımm!" diye ses çıkaran Bedran, kafasını eğip düşünmeye başlarken Sinan tekrar konuştu:

"Heval, biz diyoruz bu şüpheli durumundan dolayı onu soruşturmaya alalım, bir şey çıkmazsa zaten tamam, iyi, ama bir şey çıkarsa ona göre hemen cezasını da veririz. Siz de uygun görüyorsanız böyle yapalım."

Bedran bir süre kendi kafasında muhakeme ettikten sonra, yine çoğu zaman bu tür durumlarda takındığı öfkeli haliyle her iki gerillaya keskin bakışlarını fırlatarak,

"Doğru düşünmüşsünüz, hemen soruşturmaya alın gereksizi! Bunun altından farklı bir durum çıkabilir de. Nihayetinde KUK içinde o kadar kalmış ve mahkûm kişiliği var kendisinde."

Sinanlar, orada fazla eğleşmediler, yemek yiyip çay içtikten sonra tekrar yola düştüler. Kendi noktalarına gelirken, yolda Girek Köyü'ne uğradılar. Gruptan 3 arkadaşlarının da oraya gelmiş olduğunu gördüler.

Gittikleri aile bazlama yapıyordu ateşin üzerinde. Genç kız, onlar gelince sacın üzerindeki pişmiş ve yer yer kızararak şişmiş bazlamayı Sinanlara uzattı. Onlar da "Vay vay bu ne hamaratlık ne güzel sıcak ekmek, eline sağlık" diyerek aldılar. Sonra beklemeden ertesi gün için biraz sıcak bazlama ve katık alıp arkadaşlarıyla birlikte yola çıktılar.

Yerlerine yetiştiklerinde gün doğduğu için, doğrudan ormana gittiler. Ormanda arkadaşlarını görmeyince "Bunlar niye gelmemiş acaba? Geç hareket etmişler henüz yoldalar mı yoksa?" deyip beklemeye başladılar. Fakat epeyi bekledikleri halde gelmeyince telaşa kapıldılar. Sinan, "Niye kimse gelmemiş ya? Bunda bir iş var" deyip Enver Omyanusî ile Haşim'in oğlu Ahmet'i aceleyle mağaraya gönderirken, kendileri de orada kayalık-taşlık yerlerde, ağaçların ardında herhangi bir duruma karşı mevzilendiler.

Enver ile Ahmet, mağaraya girdiklerinde şok oldular. Her iki gerillanın cansız bedeni yerdeydi, Ehmo da yoktu. Durumu hemen fark edip, öfke ve üzüntüden çatlayacak bir halde eğilip arkadaşlarının her ikisini de mağaranın içinde bir köşede düzgünce yan yana uzattılar. Enver'in yüzü kızgınlıktan tanınmaz hale gelmiş, başını sallayarak, "Sen ne yaptın hey alçak! Sen ne yaptın!" diyordu durmadan. Tam bu sırada dışarıdan helikopter sesini işittiler. İki helikopter havada döne döne uygun bir yere inmeye çalışıyordu. Arkadaşlarının eşyalarını alıp hızla uzaklaştılar.

Helikopterler ise her iki gerilla cenazesini alıp uzaklaştılar.

Ehmo, karakola ulaştığında askerler önce ona inanmamış, kestiği kulakları gösterince güven getirip oturtmuşlardı. Edip'ten aldığı saatin, bıçağın ve tükenmez kalemin her birini bir er alarak "Allah'ın kırosu sen ne yapacaksın bunları? Teröristlerin malının hepsi bizim devletimize aittir!" deyip cebine atmıştı. Ardından da helikopterle onu mağaraya götürmüşlerdi.

Ehmo, Şırnak'taki korucu başı Alihan Tatar aracılığıyla devletle anlaşarak gerillanın içine gelmişti. Bütün cezalarının affedilmesi karşılığında bazı PKK'lileri öldürüp kaçacaktı. Bedran, bir süre olayın etkisinde kaldı. "Ehmo'yu kesin cezalandırmalıyız, bizim bir arkadaşımızı hem de alçakça katleden biri asla yaşamamalıdır! ilk elden bunun planlamasını yaparak peşine düşüp ibret verici bir şekilde yok etmeliyiz bu haini" dedi.

Her iki militanın cenazesini, tüm gerillalara yaptıkları gibi Şırnak merkeze götürüp teşhir ettiler. Böylece hem halka korku salıyorlar hem de intikamcı duygularını tatmin ediyorlardı. Cemil'in ailesini Deşta Lala'dan özel olarak getirttiler. Annesi, beyaz tülbendinin ardında gizliden ağlayarak yüzünü çevirdi; gözyaşlarını komutanın gözlerinden saklamak için kendisine yapmadığı eziyet kalmadı. Babası, "Komutan beg,

komutan beg! Bu benım oğlım değil" diyordu. O sırada bir hışım gibi bacısı öteden geldi. Kızgınlıktan bir alev topu gibi olmuş, her tarafı yanıyordu. Cemil'in başına ulaştığı gibi "Tuuuhhh!" diye ağız dolusu kardeşinin yüzüne tükürdü. Cesedin yüzü-gözü tükürük içinde kaldı. Tükürük parçacıklarının bir kısmı, genç gerillanın dağda onun için yapmakta olduğu ve yarısı gömlek cebinden çıkmış olan sarı-kırmızı-yeşil bilekliğin üstüne sıçradı. Ölünün başında dikilmiş olan kadın, aynı anda tüm vücudu titreye titreye elini sallayarak "Sen bizi mahvettin, aileyi mahvettin!" dedi ve hiç beklemeden dönüp gitti.

Bu komplo olayı çevrede duyulunca herkeste şok etkisi yarattı. Daha bir korku sardı PKK sempatizanlarını. Cemil'e kız kardeşinin yaptığı, çocuğu gerillada olan aileleri özel olarak ürkütüp düşündürdü. Genç Korkmaz ve alandan diğer katılmış olan gerillaların aileleri, yöredeki idari amir ve komutanların da dayatmasıyla çocuklarının gelip teslim olması için onlara peş peşe çağrılar yaptılar.

Fakat, uzun bir süredir hayata geçmiş olmasına rağmen, birkaç sayılı olay dışında Pişmanlık Yasası'ndan devlet hemen hemen hiçbir sonuç alamamıştı. PKK'nin kadro yetiştirme tarzı zaten, bu tür davadan dönme tutumlarına kişilikte izin vermiyordu. Pişmanlık Yasası çıktığında örgüt kendi yapısı üzerinde bunu boşa çıkartıcı bir şekilde özel olarak da durmuştu. Nitekim yasanın ilk uygulaması ceza evindeki MLSPB örgütünden Şemsi Özkan ve diğer 5 militan üzerinde oldu. Daha sonraki süreçlerde de yüzlerce başvuru olsa da bunlardan, değişik örgütlerden karışık olarak ancak parmakla sayılabilecekler kadar bir sayı geçerli kabul edilmişti. Onlara da itirafçılık dayatılıp zorla operasyonlara götürülmüştü. PKK'lilerden kayda değer bir pişmanlık başvurusu yapılmamıştı. Zaten İçişleri Bakanı Yıldırım Akbulut'un kendisi de yasanın pek yararlı olmadığı hissine kısa sürede kapılmıştı.

***

Gabar'da grubun hepsi koca ateşin etrafına dizilmiş, Komutan Agît'i dinliyordu. Bir gerilla arada sırada elindeki bir demir çubuğu tam közlerin oluştuğu yere sokup ateşi harlıyor ve sayısız kıvılcım tehlikeli havai fişekler gibi yukarı çıkıp dağılıyordu. Militanların hepsi Komutan'a saygıdan bedeni toplu bir halde oturuyordu. Agît, mütebessim bir çehreyle anlatmaya devam etti:

"Benim bir cipim vardı. Pazar günleri bazen kız arkadaşları alıyor ve ekibimdeki erkek arkadaşlarla birlikte onları arabama bindirip mersiyeye gidiyorduk. Hoş sohbet ve samimi bir ortamımız vardı. Karşılıklı birbirimize takılıyor, şaka ediyorduk. Benim akraba ve komşularımla, kadın arkadaşlarla aram iyiydi. Bırakmazdım kimse benden incinsin

veya arkamdan kötü laf etsin. Ben onlara değer veriyor, saygı gösteriyordum, onlar da bana…"

Komutan ardından, kurutmak için çıkarıp ateşin kenarına indirmiş olduğu ayakkabılarını yanmasın diye biraz daha geriye çekip, tüm militanlara sordu:

"Arkadaşlar soru sorabilirler. Böyle zamanları bir nevi eğitim ve tartışma için değerlendirelim. Bakın ne güzel sıcak ateşin önündeyiz."

Bunun üzerine Karslı Doktor Cafer, izin isteyip konuştu:

"Heval, gün geçtikçe düşman da yoğun tedbir alıyor, bu bizim eylem yapmamızı zorlamaz mı?"

"Onu hiç aklınıza getirmeyin heval. Düşman ne yapsa da biz devrimciyiz, bir devrimcinin önünde hiçbir şey engel olamaz. Düşman ne ki? Biz üstüne yürür darbeler, zorlar, gelişme sağlarız. O tedbir alırsa biz de karşı tedbirleri geliştiririz. Mao'nun dediği gibi o kaçarsa, biz kovalayıp vururuz, o saldırırsa biz iyi bir savunma yaratırız. Sağ gösterip sol vururuz, baskın beklediği yerde pusu atarız, pusu beklediği yerde sabotaj yaparız. Yani su gibi koşullara göre akışkan ve değişken olmak, düşmanı şaşırtmak, hareket tarzında gizli, strateji ve taktikte son derece gizli, adeta bir ölü gibi sır çıkmaz olmak çok önemlidir."

"Bir de diyordunuz 'zayıf ve güçlü hedef' heval…"

"Tabi. Gerilla savaşı için şu iki şey de çok önemlidir: Birincisi, düşmanla büyük bir güç dengesizliği içinde bulunduğundan, onun zayıf yerlerini bulup vurmak çok önemlidir. Şehirde olsun, kasabada olsun ya da kırsal alanda, gezersiniz, nerede düşmanın zayıf bir tarafını görürseniz hiç vakit kaybetmeden, Yahudilerin 'Şimdi olmazsa ne zaman?' felsefesine göre hızla hazırlığınızı yapıp hemen vurursunuz. Gerilla zaten hareketlidir, her yeri gezer.

"İkincisi şu: Eğer düşman tedbir alıyorsa, biz ne yapacağız? O zaman hiç eylem yapmayalım mı? Ya da işte o tedbir almış, zordur diye kendimizi avutmak ve örgütü yanıltmak için gidip bir ajan vurma, sivil korucu hedefine eylem sayısı artsın diye yönelme gibi ucuz şeylere mi başvuralım? Tabi ki bu olmaz; örgüt de affetmez. O zaman, o tedbir alıyorsa biz de ona göre donanım ile hareket tarzımızı, taktiğimizi yenilemeli ve yine o hedefi vurmalıyız. Vietnamlılar bunu müthiş yapıyor. Mesela orada düşman karakollarını yüksek duvarlarla aşılmaz kılmak istiyor, ama gerillalar ona karşı pratik merdivenler yaparak yine o kalelerine çıkıp eylemini yapıyor. Biz de böyle bin bir türlü yol geliştirmeliyiz yani…"

Sonra Agît, konuyla bağlantılı aklına gelmiş bir soru olarak dönüp sağındaki gerillaya,

“Sahi Ferhan, sen yörenin çocuğusun bilirsin, bu Kızılsu karakolunda kaç asker var?”

“….”

“Bir gerilla böyle olmaz işte heval. Kendi alanındaki her şeyi bilmen gerekir. Soracaksın, araştıracaksın, keşfedeceksin…ki bilesin.” Ardından sustu ve düşünceli bir yüz hattıyla “Galiba diyorlardı 11 asker kadar.” Kaşlarını kaldırıp, gözlerinin içi gülerek devam etti. “İyi bir lokma valla… Bir ara bunu düşünelim” diyerek sözünü tamamladı.

Tam o sırada Sarı İbrahim, içi özlem dolu bir psikolojiyle “Acaba bize ait böyle özgürce dolaştığımız topraklar olacak mı heval?” dedi.

“Elbette bizim de kurtarılmış bölgelerimiz olacak. Yoksa niye savaşıyoruz. İlk etapta kurtaracağımız bölgeler Gabar, Besta, Cûdî, Şemdinli, Oramar gibi yerler. Oraları hareketli veya düzenli ordu birliklerimizle sağlamca tutar, hava savunması için tepeleri doçkalarla donatırız. Tabi, kendine yeten ekonomik faaliyetleri hızla örgütler, üretimi kooperatif ve komünal tarzlarda geliştirir, acil imalathaneleri hemen kurar, köylere jeneratörlerle elektrik indirerek aydınlatma sorununu çözer ve yerel düzeyde Kürt polisi ile jandarmasını oluşturup güvenlik meselelerini hallederiz.”

Bu sözler Metin, Zana, Yaşar, Fadıl ve Korkmaz’da anında bir heyecan yaratıp yüzlerini gülümsetti. “Kürdistan” adlı kendi ülkelerini kuracaklardı çünkü. Yine de Yaşar’ın içinde bir kuşku vardı. “İnsan tam inanamıyor yine de. Bizim sayımız henüz çok az, birkaç kişi, nasıl kurtarılmış bölge yaratırız ki?”

Agît, çalışmalar ve keşif-istihbarat, erzak temini gibi hazırlıklar için, Dişsiz Mahmut, Sarı Hüseyin ve Mahir’in öncülüğünde bir grubu Eruh yöresine gönderirken, Doktor Cafer’in başında olduğu başka bir grubu da Cûdî tarafına gönderdi. Baharda eldeki kuvvetle etkili bir eylemsel atılım başlatmayı düşünüyordu. Bu hem 1985 Baharının bir nevi rövanşı olacaktı hem de PKK artık mevsimsel atılımları gelenek haline getirmişti.

Kendisi de kalan grup üyeleriyle Meydîn’den Berkevi r Köyü çevresine gitti. Yine gündüz arazide kalıp, gece köye gidiyordular. Gece dayanılmaz bir soğuk vardı. İdare edilecek gibi olmadığından köyün camisinde yatıp sabah olmadan karanlıkta çıkıp araziye gitmeye mecbur kaldılar. Grubun sayısı da azalmıştı artık.

Caminin pencereli büyükçe salonunda, köylüler yıkamakta ihmal etmediklerinden temiz ve protokol kırmızısı renginde halıfleks yerdeydi. Köşede içeriyi temizlemek için iki tane sarı çalı süpürge duruyordu. Dışarıda köşede ise geniş bir mavi naylon leğen ile içinde kirli bez parçaları vardı. Urfalı Kazım ile Metin hemen orada kesilmiş halde üst üste

dizili duran odunlardan bir kucak alarak yuvarlak odun sobasına atıp yaktılar. Ardından hepsi gelip sobanın etrafında önce bir oturup ısındılar. Sonra da nöbet listesini hazırlayarak sobadan uzak olmamak için iç içe, çantalarını başlarının altına koyup, kefiyelerini de üstlerine çekip uyudular. Agît, az ileride basit bir girinti biçiminde yapılmış mihrabın hemen önünde uykuya geçti. Tesadüf olmuştu ama imam gibi cemaatin önünde mihrapta durmuştu!

Biraz uyuduktan sonra daha sabaha epeyi varken Agît, hepsini uyandırıp, çoğu uyku sersemi bir halde, omuzlarından sallanarak "Tak-ruk! Tak-ruk!" sesleri içinde köyü terk ettiler. Arazide uygun bir kayalıkta konuşlandıktan sonra sabah olunca Agît, Metin, Korkmaz ve Ebdo'yu, oradan 20 dakika kadar ilerideki bir yerden Çirav'ın grubunu getirmeye gönderdi. Küçük birim hızla kayarak, içinde çisenti biçiminde çok hafif yağışın olduğu sisli bir havada gidip onları buldular. Kiçî aşiretinden Piling ile İsrafil ve Sipîndaroklu Metin'in kardeşi Musa da yanlarındaydı.

Agît'in yanına geldiklerinde gece yine gidip aynı camide kaldılar. Çirav bunun üzerine şaşkınlığını gizleyemedi:

"Siz nasıl burada yatıyorsunuz heval Agît ya? Araba yolu köye geliyor. Kızılsu buraya yakın, orada da biliyorsunuz karakol var. Hadi diyelim karakolda asker sayısı az, 10-15 kişi. Ama ya helikopter indirme yaparsa? Şırnak ve çete köyü Dêrgûlê uzak değil zaten. Valla çok cesursunuz!"

Agît, gülerek cevap verdi ona:

"Cesaretten değil Çirav arkadaş, hava çok soğuk, arkadaşlar dayanamıyor. Soğuktan birine bir şey olursa, bu kışın ortasında onu ne tutacak bir ortamımız ne de tedavi imkânımız var. Zaten sabaha daha epeyi varken çıkıyoruz buradan."

Biraz uyuduktan sonra bu sefer çıkıp başka bir noktaya gittiler. Burada Dersimli Kemal, yanında bulunan ince ağızlı, plastik saplı ve 7 santim paslanmaz çelikten bir makasla çok sayıda gerillanın saçını kesti. Hiç kimse sakalını kesmedi. Bazıları birbirine bakıp "Sen böyle gür sakal, kısa saçla tam bir imam olmuşsun ha!" derken, diğeri ise "Vay be ben de tam senin için onu düşünüyordum!" diye cevap vererek katıla katıla gülüyorlardı.

Akşam, Agît ile Çirav aralarında kararlaştırıp Cûdî'ye doğru yol aldılar. Yoldayken, Berkevir köyü ile asfalt arasında kalan Gûndikê Mitriba[62] köyünden ihtiyaçları olan ekmek, un, şeker, tütün, yağ, tuz almak için savaşçılar köyün evlerine dağıldı. Bu köyün ahalisi aslında Batiyan aşiretindendi, ama köye o isim takılmıştı. Gerillalar Agît ile Çirav'ın yanına döndüklerinde o kadar evden ancak bir kilo şeker, yarım kilo çay,

bir kilo tuz ve yarım torba un toplayabilmişlerdi. Çok az peynir ve keşk de getirmişlerdi. Agît içinden "Bu 20 kişiye ne kadar dayanır ki?" diye geçirdi ve sesli olarak "Çok az erzak gelmiş" dedi, naçar bir yüz ifadesiyle. Botan Agît'e bakıp yine espritüel bir üslupla, "köy zaten adı üstünde mıtrıp köyü" deyip kahkahayı bastı. Savaşçılar da hep birlikte gülmüştü ki, Agît, sadece çok hafiften tebessüm etti ve konuştu:

"Öyle değil de halk çok fakir, baksana, bir şeyleri yok. Ondan erzak az geldi. Devletin, egemen kesimlerin içinde bulunduğu bolluğa bak, bunların böylesine yoksul yaşamına bak! Ben hayret ediyorum, bu halde nasıl yine yaşamayı kabul edip de isyan duyguları gelişmiyor? Olmaz böyle olmaz! Kıyameti koparmalılar halbuki şimdi."

Şırnak-Cizre asfaltını her zamanki güvenlik tedbirleriyle geçtikten sonra, Kaniya Qeymeqam tarafı, Banê Botiyanê ve Dola Gûrdila'dan gelip, oradan Qasrikê'ye gidip sonra Dicle'ye dökülen Qûşş suyuna vurdular. Kışın ortasında buz gibi soğuk mu soğuk suya peş peşe vurmalarıyla birlikte hepsinin bedeni lime lime edilmiş gibi oldu. Agît'in o an, amansız bir soğukluk tüm vücudunu sarıp, ruhunu gövdesinden koparıp alan bir acıyla bütün bedeni sarsıldı. Komutan birkaç saniyeliğine kendinden geçti. Sonra kendini zorla ayakta tutmaya çalıştı. Arkasından gelen Dersimli Kemal durumu fark edip kolundan tuttu. Agît, biraz daha kendine geldi ve daha fazla o öldürücü soğukta kalmamak için iradesine yüklenerek aceleyle kıyıya çıktı. Her çıkan "Üvvvhh! Üvvvhh!" titremeleri altında dişleri birbirine sertçe vurarak, bedenini ısıtmak için rastgele ileri doğru ya da sağa-sola koşmaya başladı. Biraz ısınınca hemen üç tane çok büyük ateş yaktılar. Koca arazide alev dilleri, karanlığı birer ateş mızraklar gibi yarıp göğe doğru yükseliyordu. Silahlarını yaş olmaması için askı kayışını boyunlarına geçirip omuzlarına paralel yatırmışlardı; kütüklükleri ise bir ellerine alıp yukarıda tutmuşlardı. Onların dışında ayakkabı, elbise, şûtik, çorap her şeyleri ıslanmıştı. Orada uzun süre kalarak iyice kurulanıp demli çaylarını içtiler. O anda bir operasyon olsaydı, öylesi elverişsiz bir arazide hiçbirinin kurtuluşu olmazdı belki de ama başka çareleri de yoktu.

Akabinde kalabalık grup, yine alanı iyi tanıyan Spîndaroklu Musa'nın kılavuzluğunda, Cûdî'nin eteğindeki Nerdûş Vadisi'nden geçen suyu bu sefer taşların üstüne basıp zıplayarak aştılar ve Cûdî'de gerillalarca, "Atatürk Burnu" adı takılan kayalıklarda konuşlandılar. Agît, nöbet yerini kendisi tespit ederek, "Şimdilik burada kalalım, eğer bir şey olursa çekilir ya da çatışır Cûdî'ye çıkarız" dedi.

Komutan, burada grup dinlenmeye geçtikten sonra, Çirav'ın grubunu elbise ve ayakkabıları bayağı yırtık olduğu, kendileri o haliyle perişan bir görüntü verdikleri için eleştirdi:

“Heval giyiminiz, haliniz hiç iyi değil. Eğer maddi imkânınız yoksa biz verelim, kendinize bir şeyler alın. Yok varsa böyle yapmanız doğru değil. Bu halde halkın içine nasıl gidersiniz? Halk sizi böyle görünce hiç de olumlu açıdan etkilenmez. Biz de bu halde gitmenizi kabul edemeyiz. Baksanıza, gerçekten tanımayan biri sizi gördü mü diyecek bunlar eşkıya mı, mahkum mu, hırsız mı, mıtrıp mı?”

Aslında paraları yoktu, zor durumdaydılar, ama o halde dolaşmayı sineye çekiyor, durumlarını kimseye söylemiyordular. Bir de onlara göre şekil önemli değildi. “Ha yeni ha eski giymişsin, biz devrimciyiz, ne fark edecek ki? Önemli olan çalışıp mücadele için bir şeyler üretmektir” mantığındaydılar. Agît’e bu tarzda konuştular, ama Agît, “Tamam, onu anlıyorum, fakat halk bunu bilmez ki, üst-başınıza bakıp kararını verir” diyerek onaylamadı.

Doktor Cafer’ler de yanlarına gelince Komutan, Çirav, Doktor Cafer, Propagandacı Kemal ve İsrafil’le tartışıp sohbet ettikten sonra, Çirav’a Serava Kiça Köyü’ne gitmesinin iyi olacağını söyledi. O kadar insanın erzakı da kalmamıştı zaten.

Serava Kiça Köyü, Nerdûş Suyu’ndan sonra Şikêran’ı da geçtikten sonra önüne çıkan ovadaydı. Köy sakinleri Kiçî aşiretinden olduğundan bu ismi almıştı. Bu köyden bir saat dolayında bir yol gittikten sonra, Cizre’nin bir mahallesi gibi olan Banê Xanê Köyü’ne ulaşılıyordu. Gerillalar 4 saatlik kadar bir yolculuktan sonra köye ulaştılar. Köylüler Piling’in kendi aşiretlerinden olduğunu anladıkları için onlara daha değer verdiler. O yörede meşhur “sîrik”lerini[63] çayla birlikte önlerine indirdikten sonra Çirav fırsatıdır deyip propagandaya başladı. Çünkü oda dolmuştu. Kadın, erkek, genç yaşlı herkes yığılmıştı.

Epeyi konuştuktan sonra Çirav sözlerinin etkili olduğuna inanmış olacak ki, “Sizin de devrime katılma zamanınız. Bakın sizin aşiretten Piling arkadaş da katılmış. Siz niye katılmıyorsunuz?” dedi. Odadakilerde kısa bir sessizlik oldu, sonra bir genç yanındaki kendisi gibi genç ve güzel bir sarışın kadını göstererek, “Heval bu benim karım, ben nasıl bunu bırakıp devrime geleyim? Senin de böyle güzel bir karın olsaydı katılır mıydın?” dedi. Ortam çok kısa bir süre buz gibi soğuk oldu, ardından aniden köylüler kahkahayı patlattı. Erkekler ağızlarını olanca açmış “Ha ha ha ha ha!” diye gülerken, kadınlar da fıkır fıkır gülüyordu. Çirav şahmat olmuştu. Şaşkınlıkla bir gülenlere bakıyor, bir adamla eşine, ama hiçbir şey diyemiyordu. Kazım, İsmail de şaşırmış gülenlere bakarken, Sipîndaroklu Musa ve Korkmaz ise, başlarını öne eğmiş sessizce nasıl gülüyordular. Adamın eşi ise göğsünü gururdan daha bir kabartarak Çirav’a poz verir gibi bakıyordu. Çirav durumun vahametini görünce o da gülerek olayı geçiştirdi.

Sonra ihtiyaçlarını alıp, tehlikeli olduğu için kaçarcasına ovayı aşıp noktaya yöneldiler. Nêrdûş suyunu geçerken aniden Korkmaz'ın ayağı yosun tutmuş taştan kayarak, "Güüüüm!" diye büyük bir gürültüyle, koca bir bıçağın üzerine düşer gibi buz gibi suyun içine düşüp bedeni soğuktan boydan boya biçildi. Kendisini zorla dışarı çıkardıklarında titremekten duramıyordu. Arkadaşları çanta ve silahını alıp hep birlikte yola düştüler. Korkmaz o kadar yolu, her tarafı sırılsıklam olmuş bir halde, soğuktan titreye titreye kat edip kampa ulaştı. Görevden gelenlerin hepsi bu sefer nöbet de tuttu. Korkmaz'ın perişan halini gören Agît, hemen önüne geçerek "Sen git yat, ben senin yerine tutarım" dedi. Korkmaz itiraz etmek istediyse de işaret parmağını dudaklarına götürüp "sus" işareti yaparak, "Tamam, bitti, sen git yat dedim" diyerek, konuşmasına izin vermedi.

Agît, orada Çirav ve diğer komutanlarla toplantı yaparak kimseye söylenmemesini tembihleyip gündemdeki kongre hakkında bilgi verdi. Aynı zamanda Bahar Atılımı için Gabar, Cûdî gibi alanlarda yapılması gerekenler üzerine tartıştıktan sonra kendi birliğiyle tekrar Berkevir'e geldiler. Çiravlar da Cûdî grubu olarak orada kaldılar.

Gördükleri manzara karşısında Agît, o kadar acayip kaldığı gibi, öfkeden de çılgına dönmüştü adeta. Hayıflanarak "Nırç nirç nirç!" edip duruyordu. "Bu sahtekarlarda ne din ne iman var aslında, her şeyleri zulüm ve Kürdistan'ı yakıp yıkmak. Ne kadar vahşi bir devlet! Ama suç onların değil. Başka bir yerde bunu yapsalardı ora insanları kıyameti koparırdı. Ama burada hiç kimse bir şey demiyor. Oysa farz edelim ki böyle bir şeyi bizim yaptığımıza inansalardı 'Teröristler! Din düşmanları!' deyip etmediklerini bırakmazlardı" dedi sonra. O ara birkaç saniye durup sonra daha sakin bir ses tonuyla "Fakat halk ne yapsın ki, korkuyor ve geri bir durumda" deyip konuşmasını bitirdi.

Devlet, Agîtlerin camide yattığını öğrenince, onlar yokken hışımla gelip orayı bir viraneye çevirmişti. Caminin içindeki halıfleks, süpürge ve diğer eşyaları dışarı çıkararak yakıp kül etmişlerdi. Dizginlenmez bir kinle her şeyi kalbura çevirmişlerdi. Soba yüzlerce kurşunla eğik bükük bir halde iç içe geçmişti. Çaydanlık, mermilerle zıplatıla zıplatıla 200 metre öteye uçmuştu. Hiçbir pencere sağlam kalmamış, paramparça olmuştu. Caminin naylon terlik ve abdest alınan ibriği bile dolu şarjörler üst üste boşaltılarak ikiye bölünmüştü. Madeni tabakların delinmeyen yeri kalmamış, içlerinde boşluklar açılmıştı.

O gün köye yakın bir yerde sordar ağaçlarının içinde kaldılar. Bu ağaçlardan Berkevir, Deşta Lala, Dola Gûrdila'da vardı. Kendisi kırmızı ve dallarının üstü tozsuz, temiz olup, yaprakları portakal, mandalina yaprağına benzeyen sordar'ın kışın ortasında tutan pekmez gibi tatlı

meyvesinden gerillalar doyunca yiyip midelerine bayram ettirdiler. Yörede "tiriya sordar"[64] dedikleri, fıstık gibi kırmızı meyvesinden, Ferhan ile Sait koparıp bir tabakta Agît'e de götürdüler.

Bu ağaç fazla su çekmediği için akça ağaç ve melengüç gibi gerilla yaşamında ateş yakmak için birebirdi. En çok dumansız ateşi de bir sanatçı titizliğiyle akça ağaç odunuyla yakıyorlardı. İsrafil ile Ferhanê Sor, eğri-büğrü sordar dallarını koltuklarının altına alabildiğince sıkıştırarak getirip parçaladılar ve koni biçiminde dizerek gür bir ateş yaktılar. Beride kefiyesini top edip dizleri üzerine koyarak oturmuş olan Agît, duman yapmasın diye ağaçların üstündeki tohumları çekmelerini söyleyince, Metin hemen denileni yaptı. Ateş daha net ve dumansız yanmaya başladı. 100 metreden bile ateş olduğu fark edilmezdi. Sonra hem ısınıp hem de kara çaydanlıklarını önüne koydular.

Sonraki günlerde Eruh tarafına giden Dişsiz Mahmut'un grubu ile başka yerlere gönderilenlerin gelmesiyle 30 kişi olan grup Mêydîn'deyken Berê Mirê köyünün altında bir yere gitti. Yine hemen bir ateş yaktılar. Özellikle gece dumanın kokusu epeyi uzaklara gittiğini biliyorlardı, köy de yakındı, ama o soğukta mecburen bu kadarını da göze alıyorlardı. Şanslarına ki erkenden kuvvetli bir yağmur verdi. Hepsi yine arazide açıkta, nerdeyse içine girecek şekilde yaktıkları ateşin başına üşüşmüşlerdi. Ama şimşek gittikçe daha fazla çaktı, bulutlar delice gürledi ve yağmur yeryüzünü doldurdu. Gerillalar ne kadar çaba gösterdiyse de ateşlerini canlı tutamadılar, hepsi söndü. Militanların hepsi suya düşmüş gibi ıslandı. Elbise, silah, parka, her şeyleri su gibi oldu. Zaten her taraf ıslak olduğundan oturulacak bir yer de yoktu koca dünyada. Grup zorlanınca yakınma ve rahatsızlıklar peş peşe dillendi.

"Heval, mahvolduk, mağaraya gidelim!"

"Mağara hemen şurada ya, niye gitmiyoruz ki?"

"Böyle nasıl idare edeceğiz sabaha kadar, hayret ya!"

Agît, gerillalara baktı. Komutana duydukları saygıdan daha öte bir şey demiyorlardı, ama iyice dolmuş oldukları belliydi. Agît, üzerinde ağır bir baskıyı hissetti. Gerçekten de şarıl şarıl yağmur yağıyor, açıkta olan o kadar insanın tepesinden girip ayak tabanından çıkıyordu. Bedenlerinin soğuktan kırılması bir yana, o sıra gözlerine bir yılan gibi gelen suyun vücutlarında dolaşarak irrite etmesi daha çok çekilmez bir şeydi. Komutan bunların hepsini düşündü, ama mağaraya gitmemek daha ağır bastı.

1985 kayıplarını tekrar düşündü. Evde ve mağarada kıstırılıp öldürülen arkadaşları gözlerinin önünde dolaştı o an. Bütün bunların aynı zamanda örgütü müthiş zor durumda bırakması aklına geldi. Ardından

“Hayır, ölsek de burada öleceğiz!” diye içinden haykırdı. Sabaha kadar hepsi o yağmurun altında kalacaklardı.

Dişsiz Mahmut, o soğukta gömleğin üzerinde askeri yeşil bir kazak giymişti. Yerinde durmuyor, oraya koşuyor buraya koşuyor bir şeyler yapıyor, aksayan bir yanı düzeltmeye çalışıyordu. Goyînalı Burhan, Ziwer ve Bingöllü Hayri’nin yan yana durmuş yakındıklarını görünce hışımla önlerine gelip, ağzını açtı;

“Siz ne burada durmuş pıt pıt ediyorsunuz? Niye ha, niye? Ne olmuş?” dedi. Öfkeden, gözleri lavlar saçan bir volkan ağzı gibi kıpkırmızı oldu, ateş çıkıyordu. “Altı-üstü bir su değil mi ha, biraz su değil mi? Biraz ıslandınız diye mi böyle durmuş boş konuşuyorsunuz? Yemin ediyorum, önümüze ilk çıkacak akarsuya koyacağım sizi, saatlerce çıkarmayacağım!”

Bunun üzerine her üç gerilla sırtını dönüp oradan uzaklaştı.

Dişsiz Mahmut’un sesini Agît de uzaktan duymuştu. Yanına çağırıp kendisine kızdı:

“Sen niye böyle yapıyorsun heval, doğru değil. Belli ki zorlanıyor arkadaşlar. Herkes bir olmaz. Sen böyle yaparsan etrafında kimseyi bırakmazsın. Ya kaçırtırsın ya vurursun.”

Sehere doğru o çevredeki Şikefta Xevê denen bir mağaranın yanına gittiler. Bazen sis bazen yağmur oluyordu hava. Agît, yine kimseyi bırakmadı mağaraya. Yalnız Kazım, Metin ve Doktor Cafer’i oraya mecburen ekmek yapmak için gönderdi. Dışarıda kalanlardan Dersimli Kemal ile Ferhanê Sor da tüm birlik için mercimek çorbası yaptı.

Akşam olunca, erzakları bittiği için, Gûyînalı Sinan’ın “Akrabalarım orada var, bize yardımcı olurlar” diyerek ihtiyaçlarını karşılamak için, Dişsiz Mahmut’un başında olduğu bir grupları Gabar’ın Sûadiyê köyüne indi. Bir kısım ihtiyaçlarını dükkândan parayla aldılar, bir kısmını da evlerden toplayıp aceleyle katırlara yükleyip gitmek istediler. Fakat katır istemeye gittikleri, Sinan’ın akrabaları onlara yakası açılmamış küfürler edip çifteyle ateş açtı. Köy muhtarı gizliden telsizle haber verdiği için tam o sırada Fındık Taburunun askerleri de arazide rastgele ateş ede ede köye doğru gelip alanı da tutmak istemişlerdi. Durumu iyi görmeyen Dişsiz Mahmut inisiyatif koyarak, katır bulmayı bırakıp herkesin sırtına alabildiği kadar yük almasını söyleyerek yola çıktılar. Eşyalarının yarısını ancak kaldırabildiler, dükkândan parayla satın almış oldukları ayakkabı ve diğer bir çok şey yerde kaldı. 1,5 saat kadar yüksekliktеki yokuşu gece karanlığında bir ton yükün altında nefesleri kesile kesile zorbela çıkıp Agîtlerin yanına ulaştılar.

Onbeşinci Bölüm

Günler birbirini kovalıyordu, gerillalar da günleri. Her gün bir yerdeydiler, kışı öyle geçiriyorlardı. Kış ve vahşi araziyle bütünleşmiş, onun doğal bir parçası olmuş gibiydiler. Kar, soğuk, sel, çığ, uçurumlar, yırtıcı hayvanlar günlük yaşamlarının sıradan öğeleriydi artık. Bazen açıkta kalmış ve donmak üzere olan bir tavşan yavrusuna analık yapıp koruyorlar, bazen bir grup kurttan kendilerini elbirliğiyle koruyorlardı.

Agît'in birliğiyle alanda olduğunu öğrenen askerler de harekete geçmişti. Onun bulunduğu alanı tespit ettiklerinde orada nokta operasyonları ve pusular çok daha artıyor, gece o yöredeki karakol askerleri sabaha kadar rasgele etraflarını tarıyorlardı. Komutan'ı etkisiz hale getirmek askerin asıl amacı olmuştu. Bu alarm durumu birliğin köylere gidişini de bazen uzun süre engelliyordu.

Uzun süredir köye gidemedikleri ve saatlerce durmadan yol yürüdükleri için, dağdan vadiye kendilerini bıraktıklarında artık hiçbirinin mecali kalmamıştı. Hemen hepsi kendisini rastgele karın içine attı. Uzamış saç-sakal, kir ve terden, birçoğu aynaya bile bakmak istemiyordu. Dişsiz Mahmut, Propagandacı Kemal'in yüzüne bakıp, "Ula Kemal, sen insanlıktan çıkmış gibisin" deyip güldü. "Hepimiz böyle miyiz acaba?"

"Aynaya bak görürsün heval Mahmut" dedi Kemal çok sakince, "Avcılık döneminin mağara adamları gibi olmuşuz."

Mahmut çok patlamalı bir kahkaha atarak,

"Ne mağara adamı? Biz mağaraya da giremiyoruz. Ayılar bile giriyor mağaraya, biz giremiyoruz. Mağara adamları da denemeyeceğe göre ne denir bize?"

Kemal biraz düşündükten sonra, aniden gözlerini ayırıp, dişlerini gösterip ve parmakları açık bir şekilde her iki elini de yukarı kaldırarak çocukları korkutan canavar imajı verdi ve

"Hah hah hah! Taş devrinin taş adamları" deyip, bu sefer eski sakinliğini bozarak iyice güldü.

Mahmut ise soğukkanlılığını hiç bozmadan ve yüzünde en ufak bir tebessüm kıvrımı bile olmadan,

“Ee, ne yapalım, taş adam, biz devrimciyiz, bunun ne önemi var ki? Biraz eylem yapıp şu soytarı devleti zayıflatalım da gerisini boş ver” tarzında konuştu.

Agît, ötede bir küçük kayanın üzerine oturmuş acılar içinde, cebinden çıkarmış olduğu kırmızı kaplı küçük ve narin defterine sık sık yaptığı gibi günlük notlarını düşüyordu:

“Çok uzun bir yol geldik. Dizimdeki ağrılar yine beni mahvetti, utanmasaydım kendimi yarı yolda yere atacaktım. Yaşam enerjimden harcayarak yol geldim.”

O, acılarını hiç kimseye sezdirmiyordu, hiçbir zaman geride de kalmıyordu, ama neler çektiğini bir tek kendisi biliyordu. Ayağı düztaban olduğu için herkes gibi rahat yürüyemiyordu. Ayak tabanındaki rahat yürümeyi sağlayan oyukluğun azalması veya kaybolması demek olan düztaban kişilerde yürüme sonucu ayak, diz ve belin alt kısmındaki bölgede devamlı ağrı oluşur. Dizlerin açısı bozularak kireçlenme meydana gelir. Bu nedenlerle ordularda düztaban olanlar normalde askere alınmazken, Agît, gerilla savaşında böylesine zorlayıcı şartlarına rağmen üst düzeyde bir komutan olarak öne çıkmıştı. Her gün tarifsiz acılar çekerek de olsa istek ve azminin onu getirdiği-kimilerine göre inanılmaz-bir noktaydı bu. Önderi olan Apo’nun “Zor koşullar güçlü insanları ortaya çıkarır” analizine hayat bulduruyordu Komutan. Bu, tarihte ilk olarak Kürt kahramanlığını yaratma olayı değildi açık ki, ama Kürtler için gecikmiş olan eskinin savaşçı kahramanlar dönemini uzay çağında ortaya çıkarmaydı bir nevi.

Agît, bir daha Dicle Nehri’ne aynı nedenle küçük bir grup gönderdi, ama yine sonuç çıkmayınca canı bir daha sıkıldı. Eskiden giden Şırnaklı Şahin ve Korkmaz’ın yanı sıra yeni gidenlerde de bu gizemli çaba bir merak uyandırdı. Herkes kafasında kendisine göre bir şekilde yorumluyordu.

***

Havanın sakin olduğu günlerden biriydi. Güneş, korka korka kendisini gösteriyor, kor gibi gülüşü bir süre yeryüzüne hafif bir sıcaklık yayıyor, daha sonra bir bakıyorsun, bulutlar avını bulmuş gibi üzerine saldırıp onu kovuyordu. Arada bir kupkuru bir rüzgâr çıkıyor, militanların yüzüne bir çalıyla çarpıp kızartır gibi yalayarak geçiyordu. Oraya biraz uzak bir yerden gök gürültüsünün sesi bir bombardıman gibi ta kendilerine kadar geliyordu. Havanın bu hayırhah halini fırsat bilen kuşlar o gün daha çok ortalıkta görülmeye başlamış; tavşan, tilki gibi kara hay-

vanları başını yuvalarından dışarı bir neşeyle uzatmışlardı. Dağların yükseltisinde ise, kurt ulumaları yolda bir yerde birbirine çarpıp patlar gibi etrafa yayılıyordu.

Agît'in birliği, o gün gelmiş olduğu Çiyayê Reş'de hummalı bir faaliyete girmişti yine. Bu dağ Mişarê'nin üzerine sayılıyordu, ama Gabar sıradağları buraya kadar uzanıyordu. Bu dağ gerilla açısından pek elverişli bir yer sayılmazdı. Nivîya, Kêrxwar, Gamê, Girdara, Goveşîn gibi birçok köy, Cûdî benzeri tarzda bu dağın etrafında yer alıyordu. Su ihtiyacını karşılamak için ise daha çok burada doğal çukurluklar ve sarnıçlar vardı.

Gerillalar Nivîya ve Goveşîn köyünden un, peynir, zeytin ve helva getirmişlerdi. 14 kişilik tam tekmil birliğe ekmek yiyecek hazırlıyorlardı. Agît, asıl amaçlarından biri olarak büyük bir birliği kışın zor şartlarında korumayı başarıyordu. Artık bahara doğru gidildiği için elini çabuk tutarak, yavaş yavaş atılım sürecini başlatmak da istiyordu. İmkânı varsa şimdi, yoksa baharda eylem çıkarma amacıyla buraya gelmişlerdi. O nedenle 3 grubu farklı yerlere keşif-istihbarat ve diğer hazırlıklar için göndermişti.

Öğlen zamanını biraz geçmişti ki, buğusu üstünden kalkan ekmek ve tabakları olmadığı için tencerenin içinde sıcak pilav sofraya konuldu. Agît ile gerillalar biraz yedikleri gibi, Komutan yemeyi bırakıp ağır bir şekilde görevlileri eleştirdi. Her zamanki aşırı kızgınlık hali üzerindeydi. Sorumluluk hassasiyeti gösterilmeden yapılan şeylere özellikle böyle çok kızıyordu:

"Heval, siz nerde yaşadınız? Görmediniz mi unun içi fare pisliği dolu? İnsan şûtik'e vurup onları temizler. Bilmiyorsanız sorsaydınız, normaldir bu."

Sonra İsmail ile Eruhlu Simko'ya dönerek, "Pilav ise herkesin dişini kıracak şimdi. Hiç bakmadan hemen kazana dökmüşsünüz. İçinde kafam kadar taş var."

Agît, yemedi. Gerillalar da peş peşe sofradan kalktı. Ama az da yemiş olsalar o bile militanları 2 gün boyunca hasta etmeye yetti. Çünkü küçük küçük siyah fare pisliği ekmeğin içinde hatırı sayılır orandaydı. Zehirlenmişlerdi.

Daha sonra Agît, yaşananlar onlarda psikolojik çöküntü yaratmasın diye moral verici konuşmalar yaptı.

"Yarın Kürdistan kurtulduğunda bütün bu yaşananların ödülü olarak bizler de güzel bir hayatı yaşarız arkadaşlar. O zaman bu yaşadıklarımızı, böyle fare pisliği dolu una muhtaç olduğumuzu, zehirlenip hasta düştüğümüzü anlatsak kaç kişi inanır acaba? O nedenle bizim bu yaşamımızın iyi yazılması, romanlaştırılması lazım, yoksa unutulur. Bakın

burada suyumuz öyle. Sarnıç ya da çukurluktaki birikinti su olduğundan temiz değil. (Parmağının uç kısmıyla göstererek) Hah şöyle şöyle siyah ve kırmızı kurtlarla içi dolu. Mecburen onu iyice kaynatıp kurtları öldürüyor ve öyle çay yapıp içiyoruz. Yoksa çeşme suyu için köye gitmemiz gerekir, o riski de su için göze alamayacağımıza göre…" O ara arkadaşlarına bakıp gülerek, "Ama iyi yapılırsa buranın suyunun da çayı güzel olmuyor değil yani" diye sözünü bitirince, militanların da hepsi güldü.

***

Sarı İbrahim'le Korkmaz ve bir gerilla daha Tito ile Deştê'nin evine gittiklerinde, onları çok iyi karşılayıp hemen oturtarak izzet ikramda bulundular. İbrahim'in ilk işi bu farklı odaya gözünü gezdirmek oldu. Duvarda Hz. İsa'nın çok yaygın bir resmi asılıydı. Yakışıklı peygamber, ince ve temiz yüzü, omuzlarına kadar ulaşan açık kahverengi saçları, aynı renkte ince ve adeta örülmüş gibi duran bıyıkları, nihayet o masmavi gözleriyle saf bir şekilde genç gerillaya bakıyordu. Nedense bu resim o an İbrahim'in o zorlu dağ yaşamında fırtınalı olan ruhuna bir parça huzur koymuştu. Küçük masanın üzerinde ise, kucağında çıplak bebe İsa ile lacivert, kenarları sarı şerit süslerle bezenmiş çarşafvari giysiler içinde ve etrafına beyzi şeklinde dizilmiş bir dizi beyazlara bürünmüş uzun sarı saçlı meleklerin olduğu Meryem Ana'nın göğe alınmasını ifade eden bir resim vardı. Raflarda ise iki İncil ile çok sayıda farklı Hıristiyan külliyatından kitaplar vardı.

Agît'in talimatıyla Gabar'da Deşta Bîra mevkiinden yola çıkan 3 gerilla Hristiyan Cinet köyüne gelmişti. Tito ile Deştê bu köydeki güvenilir ilişkileriydi. Misafirlerine zeytin, peynir indirip, yumurta pişirmişlerdi. İri, her bir habbesi neredeyse bir incir kadar, yeşil ve tadı güzel zeytinleri çevrede meşhurdu; Gabar'daki birçok köy gibi kendileri bin bir emekle yetiştiriyordu. Tandır ekmeklerini ise çok güzel pişirmiş, sıcak sıcak getirmişlerdi. Tutmaya el dayanmıyordu; ayırıp içini açtığından sıcak buğu insanın suratını yakıyordu.

Ev sahipleri misafirlerini yolcu ettiğinde "Ne ihtiyacınız olursa gelin" deyip, özellikle Agît'i sorup selam gönderdiler.

Küçük birim sonra yarım saat kadar uzaktaki Berkever'e gidip Agît'in dediği gibi orada Dersimli Kemal ile Şırnaklı Şahin'i bulup, o gece orada kaldılar. Gece soğuktan uyuyamamış oldukları için gündüz güneşte uyumak istediler. Akşam yola düşeceklerdi. Bêsûke Köyü'nden Sofi Ahmet'in kendilerine şehirden almış olduğu 6 adet şalvar da çantalarındaydı. Şehrê istedikleri şalvarları, diğer ihtiyaç maddeleriyle birlikte onlara getirmişti, ama yetmemişti.

Gündüz uyurken aniden çok sayıda asker etraflarını sardı ve çatışma başladı. Beş gerilla ormanlık, ama hiç kayalığın olmadığı arazide yüzlerce askerle 200-300 veya bazı yönde 500-1000 metreden çatışıyordu. Orada kalmaları imhayı getireceğinden 2 saat kadar uzaktaki Berkever kapısına ulaşmaya çalıştılar. O taraf sadece açıktı ve hem ormanlık hem de kayalık-taşlık bir alandı. Diğer her yönde askerler vardı ve ağaçları paramparça edip ormanı inleten kurşunları acımasızca gerillalara gönderiyorlardı. Militanlar ise, çıplak ağaçlar arasında sırayla bazıları çatışıp diğerleri geri çekiliyordu. En zorlarına giden askerlerin arasındaki korucuların canı gönülden çatışması ve onlara ana-avrat küfretmesiydi. Kızılsu ve Nanif köyünün korucularıydı bunlar. Özellikle Nanîf köyü muhtarı peşlerini bırakmıyordu.

Gerillalar her tarafları tutulmuş halde kapıya doğru çatışa çatışa aceleyle geri çekiliyordular. Önleri de kardı. Kapıya yaklaşmışlardı ki, helikopteri korucular oraya indirme yapması için telsizle "Teröristler kaçıyor, kaçıyor kaçıyor, bırakmayın!" deyip yönlendirmeye başladı. Kapı tutulsaydı, tam çembere girmiş olarak kapana kısılacaklardı; sonucun imha olması akıllarına gelen ilk şeydi. Ondandır ki, bir nevi helikopterle yarışa girerek bir an önce kapıya ulaşmak için bütün enerjilerini sarf ettiler. Helikopter ise yönergeyi aldığı gibi havada şöyle bir yükseldi, sonra döndü ve hızla kapıya doğru gitmeye başladı. Helikopterin kapıya doğru hızla aktığını gören Dersimli Kemal ile Sarı İbrahim'in yüzü aniden tebessüme boğuldu. Biraz rahatlamışlardı. Zira yöreyi tanımayan helikopter pilotu gitmiş Bêsûke Kapısı'na indirme yapıyordu.

Militanlar ciğerleri parçalanırcasına nefessiz kalmış olarak kapıya ulaştılar ve hemen kendilerini yere attılar. 2 saat kadar bir süreden sonra varmışlardı buraya. Güzelce dinlenip nefes aldıktan sonra tekrar aceleyle kendilerini aşağı vadiye bıraktılar. Hızlı hızlı giderlerken aniden yakınlarındaki TRT yerindeki askerlerin kendilerini aşağıya bırakarak önlerini kesmek istediklerini gördüler. Arkalarından gelen askerler ise kapıya çıkmıştı. Durumun vahametini gören militanlar, TRT'den gelen askerlerden özellikle kurtulmak için bir uçurumdan can havliyle kendilerini aşağıya bırakarak çanta ve silahlarıyla tangır tungur sesleriyle ağaçlıklar, taşlık-kayalıklar içinde, yuvarlanarak kestirmeden yıldırım hızıyla inmeye başladılar. Yerde gevşek bir kar da vardı. Bazen baş aşağı var gücüyle koşup zorla bir ağaç, bir kayaya tutunup hızlarını alıyorlar, bazen karda kayıyorlar, bazen takla atarak gidiyorlardı. Kendilerini sakat bırakmaları veya ölmeleri her an olabilecek bir şeydi. Hayatlarını şansın eline teslim etmişler, adeta Müslümanlar gibi "Allah vekildir" deyip gidiyorlardı. Kuşatılsalar da zaten sonu ölümdü, böyle de ölüm olsa çok fark etmeyecekti onlara göre.

Dersimli Kemal kar üstünde koşuyordu bir ara. Gittikçe hızlandı. Biraz daha koştu, aniden ayağı kayıp geriye doğru giderek takla attı. Bir takla daha… kendisini tutamıyordu, silah ve çantasıyla takla ata ata gidiyordu. Silah boynuna dolanmış yüzünü, boynunu ezip çiziyor, çanta kafasına çarpıp duruyordu. Ne yapsa kendisini tutamıyordu. Sanki kendisi değil de dünya etrafında takla atıyordu. Yuvarlana yuvarlana giderken hayal-meyal önündeki büyük kayayı gördü. Doğrudan oraya gidiyordu. Kendinde değildi artık, takati de pek kalmamıştı, zaten yapacak bir şeyi de yoktu. O hızla doğrudan kayanın üstüne gidiyordu. Kafası kayaya değdiğinde paramparça olacaktı. Yuvarlandı, yuvarlandı, tam "kafam çarpacak" dedi kendi içinden sakince. Yazgısını kabul etmişti artık. Son dönüşte havalandı ve süratli bir biçimde kafası tepe noktasından büyük kayaya doğru gitti ve "Küütt!" diye bir ses çıkararak çarptı. Kemal'in bedeni deprem gibi sarsıldı. Kafası zonkladı ve kayanın dibine yığıldı.

Birkaç dakika sonra kendine geldi, sersem gibiydi halen. Kendisini yokladı, kan veya benzeri bir şey yoktu. Etrafına baktı, arkadaşları arayı açmıştı. Biraz daha öyle bekledi kendisini toparladı ve koşmaya devam etti. Kafası tam kayaya çarpacağı sırada, sırtındaki, içi parkası, kefiyesi ve satın aldıkları altı şalvarla dolu çanta öne doğru fırlayıp başı ile kaya arasına girip kafasını korumuştu.

5 kişilik grup her tepeyi tutmuş ve yaygın pusu atmış askerler içinden, araziyi iyi tanıdıkları için zorbela çıkıp, aç ve uykusuz bir halde akşamdan sonra Agîtlere ulaşmak için Deşta Bîra'ya doğru gittiler. Burası, Deşta Bîra, coğrafik açıdan stratejik bir özelliği olan Berê Mirê, Aşilme, Sipîvyan, Xûrsê, Dêrşew, Deşta Lala, Mêydîn köylerinin olduğu havzada yer alıyordu. Yaban domuzlarının uğrak yeri olan güzel bir pınarı da vardı. Sipîvyan köylüleri her Cizre'ye gittiklerinde buradan su içiyordu. Pınarın çevresi çıplak, ama etrafta arazi hep orman ve dereydi.

Aynı zamanda operasyon bu tarafa da çıkmıştı. Agîtler, gerilla jargonuyla kendilerini kenara vererek çatışmaya girmemiş ve sonra epeyi ilerdeki ikinci randevu noktasına gitmişlerdi. Sarı İbrahimler, onları bıraktığı yerde askerlerin konuşlandığını uzaktan görünce hemen sessizce oradan uzaklaşıp ikinci noktaya gitmişlerdi.

Buluştuklarında Agît, Dersimli Kemal ile Sarı İbrahim'den olanları sordu. Ardından sert bir eleştiri yöneltti.

Birim, kendisini kurtarmıştı ama Cinet köyünden aldıkları ekmeği orada bırakmıştı. Ayrıca ilk asker geldiğinde de dürbünü nöbetçi yerinde bırakıp koşarak arkadaşlarını uyandırmış, o arada da karşı taraf nöbet yerini tutmuştu.

Asker ekmeği ele geçirince, aynı çevrenin köyleri birbirinin ekmeğini tanıdığından, korucular "Bu ekmek sizin" diyerek, Tito ile Deştê'yi

yakalatıp Şırnak'ta ağır işkenceden geçirmişlerdi. Ama her iki taraftar köylü direnmiş ve ekmeğin kendilerine ait olduğunu kabul etmemişlerdi. Agît, toplantıda, özellikle iki hususta arkadaşlarını eleştirmişti: Birincisi, 'o kadar kurşun sıkıldığı halde niye düşmana hiç kayıp verdirilmedi' diyordu. İkinci olarak da dürbün ile ekmeğin askerlerin eline bırakılmasına kızmıştı. Bu iki konu üstünde epeyi durmuştu. Konuşmasını bitirirken "Gerillanın bir iğnesi bile kesinlikle düşmanın eline geçmemeli!" diyerek, bir berceste dize gibi son sözlerini herkesin belleğine nakşetmişti.

Toplantıdan sonra, tarağını çıkarıp uzun ve gür sakallarını her zamanki el alışkanlığıyla taradı. Siyah ve sık sakallarını hemen hemen hiç kesmiyordu. Uzun sakal ona bayağı yakışıyordu. M-16 silahı, siyah sakalları ve uzun marsis darcıxara'sı onun gerilla imajını çizen üçleme gibiydi. En sonda yeleğinin cebinden, dikdörtgen şeklindeki parlak madeni tütün kutusunu çıkarıp bir sigara sarmak istedi. Kutuyu açınca boş olduğunu gördü. Sonra birliğin lojistik görevlisi Şırnaklı Ebdo'ya baktı. O da "Heval, tütün, erzak hiç kalmamış. Arkadaşlar da tütünsüz" dedi.

O arada Sinan, cebinde kalmış olan son tütünle bir sigara sarıp Agît'e uzattı. Agît, hiç düşünmeden "Hayır, eğer kalmamışsa ben ne diye tek onu içeceğim?" deyip ikramı geri çevirdi. Tam o sırada bir şey gözüne çarptı. Ziwer ile Eruh-Aval Köyü'nden Hüseyin çay posasını geniş bir taşın üstünde güneşte kurutuyor, sonra onu beyaz ve kareli defter yaprağının küçük bir parçasıyla sararak içiyorlardı. Bir yoldaşlık olarak herkese ikram da ediyorlardı. Bunu gören Komutan, hızla yerinden kalkarak yanlarına gitti. Çok kızmıştı. Daha yoldayken ağzının içinde "Nasıl bunu yaparlar ya!" diyor, demek eğitememişiz diye kendini sorumlu görüyordu. Onlara ulaştığında ikisi de hızla ayağa kalktı. Yaşken iri taneli olan posa kurumuş, suyunu çektiği için ufalmıştı.

"Nedir heval bu yaptığınız, nedir? Siz gerillasınız, unuttunuz mu? Nasıl bu posayı içersiniz? Bugün nefsinize böyle sahip çıkamazsanız, yarın düşmanın eline geçtiğinizde ya da yaralandığınızda nasıl edersiniz?"

Sonra hançeresinden çıkan katre gibi tane tane ve bir şefkat resmi geçidi gibi sözcüklerle,

"Yapmayın böyle arkadaşlar, bu zayıflık iyi değil, arkadaşlar arasında da yaymayın bu nefsi çöküntüyü. Gerillanın şanına yakışır mı hiç?"

Her iki gerilla utandığından başlarını kaldırmadılar.

Agît, en son olarak Kereşa ve Binîsra tarafına yine 3 kişi gönderdi, yine Dicle Nehri'ni geçip diğer tarafta neler olduğunu öğrenmek, kurye İbrahim'le ilişki kurmak için. Ne var ki onlar da eli boş döndü. Söylentiye göre İbrahim de bir çatışmada askerlerin eline düşmüştü.

***

Artık bahara girilmişti. Agît, PKK 3. Kongresi'ne gitmek için oraya Amed, Garzan, Dersim ve Botan'ın diğer alanlarından gelmiş olan delegelerle bir toplantı yaptı. Kırmızı kaplı küçük defterini yine çıkarıp önüne koydu. İnce metal bir tükenmez kalemi koymuş olduğu sayfa arasını açıp oradaki notlara hızla göz gezdirdi ve konuştu:

"Arkadaşlar, bu konuda bir karara ulaşmamız lazım artık. Çok zorladık, kaç sefer grup gönderdik, ama Güneybatı Kürdistan'a geçiş yolu bulamadık. Bilemiyorum, düşman bir koku mu almış ne, başından beri sınırı sağlam tutmuş. Kanımca bizim gidişimiz artık kaldı. Zaten şimdi kongre de bitmek üzeredir. Planlamaya göre kışın yapılacaktı. Biz zaten bir süredir başlatmış olduğumuz Kış-Bahar Süreci Atılımımıza, havaların iyi olmasıyla etkin eylemler yaparak hız vereceğiz."

1985 sonu Güney Kürdistan sınır boyunda yapılan toplantıda, Agît'in de 3. Kongre'ye gelmesi kararlaştırılmıştı. Bunu Botan üzerinden yapacak, Dicle üzeri yol bulursa kongreye gidecekti. Gidemezse sahada kalıp savaşı geliştirecekti. Daha önce kendisi zaten Önderlik sahasına gittiği için, onun tekrardan o sahaya kongre için gitmesi çok öncelikli görülmemişti. Ayrıca, Apo daha çok sorunlu yönetimi kongreye davet etmişti. Agît'in ise böyle bir sorunlu yapısı değil, aksine başarılı pratiği mevcuttu. 1985'de Selim ve Sarı Cemal Botan'da sorunlu yapılarıyla işleri daha da geriye çektiğinden, şimdi bunların da oradan kongre için alınmasıyla Agît sahada daha rahat çalışabilirdi. Ki Botan, aynı zamanda tüm Kuzey Kürdistan'ın merkezi olduğundan, aynı zamanda tüm ülkenin komuta düzeyi oluyordu. Abbas'ın kafasındaki düşünceler bunlardı.

İşte, bu şekilde Gabar'a gelen Komutan, kurye İbrahim'e ulaşarak imkânı varsa sağlıklı bir şekilde diğer delegelerle beraber Güneybatı Kürdistan'a geçmek istemiş, başaramamıştı.

Agît, kendi konuşmasının ardından toplantıdakilere söz hakkı verdiğinde, 60 sayfalık, 2 ortalı, kareli bir ilkokul ders defterine tutanak yazmakta olan, hepsinden daha yaşlı İsrafil, elindeki kalem ve defteri yanındaki Mahir'e vererek görüşlerini açıklamak için hazırlandı. Olgun ve şefkatli bakışlarını her iki yanındaki arkadaşları üzerinde gezdirerek,

"Yani olmuyorsa zorlamanın anlamı yok bence de. Arkadaşın dediği gibi zaten vakit de geçti" dedi. Ardından söz alan Doktor Cafer ile Sarı Hüseyin de benzer şeyler söyledi. Dersimli Kemal ise konuştuğunda biraz tanıklık da yaptı:

"Doğru heval, ilk seferinde bizzat ben grubun başında gitmiştim. Köylüler de korkudan hiçbir şeye yanaşmıyorlar."

Dişsiz Mahmut ile Sarı İbrahim ise hiç konuşmadılar. Bir an önce toplantının bitip eylem için hazırlıklara başlamayı düşünüyorlardı o an. Sonunda oy birliğiyle Agît'in görüşleri onaylandı.

***

Gabar'da birçok köyde kalıcı ve seyyar karakollar vardı. Agît'in 34 kişilik gücü tüm Botan'ın ana birliği olarak askeri hareketlilik içinde bulunacaktı.

Ayrıca, Bestler'de Bedran ve Sinanê Sor'un, Cûdî'de Çirav'ın, Ludere'de Zeynel'in sorumluluğunda yerel birlikler vardı, onlar da bahar ve Newroz'u aynı şekilde güçleri oranında eylemsellikle karşılayacaklardı. Hakeza, Botan Eyaleti dışındaki tüm Kuzey Kürdistan eyaletleri hep birlikte 1986 Bahar Atılımının kapsamlı bir şekilde hayata geçmesi ve Newroz'un askeri etkinliklerle adına layık kutlanması için kuvvet ve olanaklarını seferber edeceklerdi. O zaman Agît, bir nevi tüm Kuzey Kürdistan'ın komuta düzeyini temsil ettiği için, bu görevler için gerek o eyaletlere gerekse de Botan'ın yerellerine lüzum eden yazılı talimat ve yönergeleri gönderip onlardan notlar aldı. Eruh yereline de keşif ve eylem arayışı için kendi birliğinden Dişsiz Mahmut komutasında ve içinde Muşlu Zeki'nin de yer aldığı bir grup gönderdi. Şimdilik Gabar'da ise ana birlik vardı.

***

"Bizim istediğimiz bu değildi arkadaşlar, nasıl böyle bir sonucu kabul edebiliriz. Siz nasıl böyle hayati bir konuda bizi yanlış yönlendirdiniz?"

Agît'in hiç bu kadar kızdığı görülmemişti. Öfkeden dudakları titriyor, kendini zor zapt ediyordu. O kadar kan dökülmüştü, bunu kim, nasıl kaldırabilirdi? Toplantıdaki herkes Komutan'ın hiddeti karşısında konuşma kudretini de kendinde bulamamıştı. Dişsiz Mahmut, o da çok öfkeli bir halde kafasını eğmiş yerden avucuna aldığı toprağı ezip ezip un gibi ediyor, sonra onu hırsla atıyor, yenisini alarak aynısını yapıyordu. Kafasını kaldırıp bakmıyordu hiç. Grubun o yöreden katılan en yaşlı gerillası önce hiç cevap vermeye niyeti yoktu aslında. Çıplak bir taşın üzerine bağdaş kurup oturduğu yerde, hep Komutan'a bakıp onu dinliyor, ama aslında fazla kimseye hissettirmeden sağ avucu içine almış olduğu sol elinin iki parmağını sürekli ovarak kendisini sakinleştirmeye çalışıyordu. "Konuşmazsak çok kötü olacak. Konuşursak da kötü. Ne işe çattık böyle?" diye düşünürken, Agît aniden yüzünü ona çevirip gözlerinin içine sertçe baktı.

Agîtler eylem olarak planlamaya TSK'nin baskısıyla da olsa Zivinga Şikaka'da koruculuğu kabul etmiş kimselerden silahlarını almayı koymuşlardı. Ağalar 1985 içinde alanda koruculuğu hayli geliştirmişti. Baho Ağa Haruna'da, Mehemedê Hesam Zivinga Hacı Eliya, Xûrsê ve Hîrareş'de kendi adamlarına silah dağıtmıştı. Xûrsê köyünde ilk olarak maaşlı koruculuk çok aktif bir şekilde ortaya çıkmıştı. Zêwê Köyü'nde de sonunda koruculuk gelişmişti. Devlet buralara dayanarak diğer köylerde de koruculuğu tamamen yaymak istiyordu. Gûyina, bunu kabul etmeyince, alanda gerillaya en çok katılım olan yerlerden biri olduğu için de 1985 yazında yakıldı. Bir ilkti bu. Baskılara dayanamayan ve 40 dolayında haneye sahip Zivinga Şikaka ise, aşiretsel açıdan Haruna'nın etkisi altında olduğu için de devletten belli sayıda G-1 silahı almıştı.

Çok büyük olmayan, iki mahalleli Zivinga Şikaka Köyü, Gabar'ın batısında dağın sıfır noktasında yer alıyordu. Gabar'ın bu batı tarafını tümden Dicle Nehri sarıyordu. Nehir ile Gabar arasında geçit veren belli yerler vardı. Ancak Siirt köprüsünden Cizre'ye kadar takriben 60 kilometre upuzun bir duvar gibi bir dağ parçası yer almaktaydı. İşte Zivinga Şikaka bu tek parça halindeki dağa yakın bir yerde Gabar'ın yamacında bulunuyordu.

Köy, tarih içinden beri, 4 parça Kürdistan'dan gelenlere-bazı dönemler 500 kadar öğrenci birikiyordu- medrese eğitimimin verildiği bir melleler köyüydü. Master ve doktora eğitimi için de buraya gelinirdi. Ondandır ki, çevrede saygınlığı olan bir yerdi.

Eskiden beri dost olan ve 4 genci gerillaya katılmış bu köyde, daha önce Bestler'de gerçekleştirdikleri Ramûran ve Qernê'de gerçekleştirdiği gibi kan dökmeden onları ikna ederek düşmanın silahlarını ellerinden alma planlanmıştı. Bu eylemin ardından Agît, Kızılsu karakoluna baskın yapmayı düşünüyordu.

19 Mart 1986 günü akşam üstü Dişsiz Mahmut'un komutasında 10 kişilik bir birim ayrıldı. Tüm birlik, Gabar'ın devamı olan ve Dicle'nin üstünde yer alan "Banê Kokê"[65] denilen yerde konumlanmıştı. Ayrılan grup aşağı inip, kendi bostanlarından gelip köye giden bir grup korucu köylüyü durdurarak, yukarıdan Agît'i de çağıracak ve böylece topluca Zivinga Şikaka'ya gidip pek sorun çıkmadan uygunca silahları toplayacaklardı. Ne var ki, grup aşağıda köylüleri durdurmak isterken, korucular dan biri gerillalara ateş açmış ve çıkan çatışmada 6 köylü öldürülmüştü. Gûrrî isimli korucunun da militanlar silahını alıp bırakmıştı.

Bunun üzerine grup hemen yukarı Komutan'ın yanına çıkmıştı. Artık eylem sabote olmuştu. Onun toplantısı yapılıyordu.

Agît sertçe Gûyînalı Sinan'ın gözlerine bakıp,

“Siz dediniz köy bizimle çatışmaz heval. Sen, Burhan, Ferzende ve Sait dediniz köylüler bizimle çatışmaz, silahları alıp geliriz. Biz de siz komşu köy Gûyîna’dan, aynı alandan olduğunuz için, arkadaşlar tanıyordur onları ki böyle söylüyorlar diye düşünüp yola düştük. Yoksa bu köy bizim insanlarımız, milislerimiz, gerilla arkadaşlarımızın akrabaları, nasıl bu köyden adam öldürürüz? Bize böyle yanıltıcı bilgi vermeseydiniz, bu olaya böyle girişir miydik hiç? Zaten düşman zorla, baskıyla, bin bir türlü hileyle Kürt köylülerini korucu yapıyor, biz de böylesi sonuçlara yol açacak girişimlerde bulunursak, bu, düşmanın ekmeğine yağ sürmek olur. Partimizin politikası böyle olamaz!” dedi.

Nihayet Gûyînalı Sinan kalkıp “Biz çatışacaklarını tahmin etmiyorduk heval, ondan öyle söyledik” dediyse de Komutan’ın öfkesini hiç yatıştırıcı rol oynamadı.

***

“Ezeceğiz bu askerleri arkadaşlar. Korucular Kürt köylüleri olduğu için onları hedeflerken hassasiyetleri elbette dikkate alırız. Ama sömürgeci askeri güçlere aman yok! Bu gece Zivinga Şikaka olayı olduğu için, hem zaten yarın 21 Mart Newroz, ondan dolayı da Fındık Köyü’nde var olan taburun askerleri sabah saat 5 veya 6’da operayona çıkıp yukarı gelmek isterler, biz de kapıları tutup onlara ağır bir darbe vururuz.”

Zivinga Şikaka’da başarısız bir eylem girişimi olduğu için herkesin morali çok bozuktu. Komutan birliğinin moralini de düşünerek böyle bir konuşma yapıyordu. Ki Newroz dolayısıyla zaten eylem yapacaklardı. Bulundukları yer Banê Kokê, Dicle ile Gabar arasındaki upuzun bir duvar gibi tek parça halindeki dağın üstündeydi. Bu dağ üzerinden epeyi bir yol sırt sırt gidip kat ederek sabaha yakın Fındık köyünün üstündeki, yörede “Kelha Findikê-Fındık Kalesi” denen yere ulaştılar. Altta bulunan Fındık Köyü Taburu askerlerinin buraya çıkabilmesi için, arazi sarp uçurum olduğundan ancak Fındık Kapısı ve Suadiye Kapısı denen geçit yerlerinden gelmesi gerekiyordu. Sûadiyê Köyü’nde askeri birlik yoktu. O kapıdan gelecek olanlar da Fındık Taburu askerleriydi.

Gece Fındık Köyü Taburu’nda hummalı bir hareketlilik vardı. Taburun komutanı olan binbaşı, tüm askerleri karşısında dizmiş kızgınlıkla önlerinde gidip geliyordu. Askerler sabah erken planlandığı gibi taburdan çıkıp kapılara yöneldiler.

Bu sırada gerillalar da hummalı bir hazırlık yapıyordu. Agît, grubu ikiye böldü. Kendisinin başında olduğu grup Fındık Kapısı’na gitti. Dişsiz Mahmut ile Doktor Cafer de bu gruptaydı. Diğer grup ise Sûadiyê kapısına gitti.

Agîtler gece hemen işe girişip, ıpıssız dünyada mevzilerini yaptılar. Orası zaten kayalık, taşlıktı. Her biri bir yerde, belli bir hat olacak şekilde mevzisini yapmaya başladı. Alçak yerleri taşlarla yükseltip, açık yerleri yine aynı şekilde taşlarla kapatıyorlardı. Her ihtimale karşı kenarlara da taş dizip biraz yükselterek mevzileri sağlamlaştırıyorlardı.

Agît, ortada iyi bir yer seçmişti kendine. Peş peşe koca taşları zorla kucağına alıp saçlarının dibinden bile ter fışkıra fışkıra mevziye taşıdı. Ardından gelip dikdörtgen şeklinde siyahımsı büyük bir taşın yanında durdu. Fadıl'la Metin'i çağırdı. Urfa, Antep, Batman'ın çarşı hamallarının üstlerindeki uzun kahverengi abanın alt kenarını bellerinin ortasında toplayıp yük taşımaları gibi oradaki taşı kaldırmak istedi. Aba yerine kefiyesini düzgün katlayıp tam belinin ortasına koydu. Kendisini yere paralel gelecek şekilde eğdi. O durumda kefiyenin yükseltisi ile omuzları düz denebilecek bir zemin oluşturdu ve "Tamam, taşı verin sırtıma" dedi arkadaşlarına. Ama ikisi de taşı kaldırmaya yanaşmadı.

"Ne oluyor, niye kaldırmıyorsunuz?"

"Heval beline bir şey olur."

"Ya kaldırın heval!"

"Sen çekil, biz kaldıralım."

"Ne demek, sizinki de can değil mi?"

"Tamam da sana bir şey olursa kim birliğin üstünde durur?"

"Ya kaldırın kaldırın siz, bir şey olmaz, haydi!"

Agît kararlıca ısrar edince taşı kaldırıp sırtına yerleştirdiler. Tam iki büklüm halde ve çok yavaş, birbirine destekli bir şekilde attığı adımlarla yükünü kapıya götürünce, iki arkadaşı tekrar sırtından indirip oraya koydu. 4 taş daha böyle sırtında götürdü.

Sarı İbrahim ile Kazım'ın taşçılık işi daha yoğundu. Yeni bir taktik de içeriyordu. Agît, öncesinde her ikisiyle konuşarak taktiği vermişti: Sarı İbrahim grup üyelerine "Kaya parçası ve büyük taşları kapıya yığalım, haydi!" dediğinde herkes şaşırmıştı. Sarı İbrahim ile Kazım onlara izah etti:

"Bu iyi bir taktik. Zaten bu kapı bir uçurum, patikadan geldiklerinde önce bu kaya parçası ve taşları üzerlerine atarız, sonra da kurşunlarız, çoğu ölür o zaman."

Yeni taktik hepsinin hoşuna gitmişti. Aceleyle en büyük taşları ve kaya parçalarını tam kapıya getirip yığdılar. Bazı taşları kucaklarında, bazılarını koltuklarının altında getiriyor, çoğunu ise ancak 2-3 ya da 4-5 kişiyle taşıyabiliyorlardı kapıya. Takriben 300-400 kiloluk 4 tane kaya parçasını 4-5 kişi, yuvarlaya yuvarlaya zorla kapıya götürdü. Sarı İbrahim epeyi taşı arkadan iki elle alt kısımdan tutarak sırtında getirmiş ya

da omuzuna atıp taşımıştı kapıya. Tek kaldıramayacağı bir kaya parçasına yaklaştı. Ardından İsmail ile Propagandacı Kemal'i çağırdı. Her birisi taşın bir yerine yapıştı ve dengeli bir halde kayayı ha düştü ha düşecek bir halde ve iki büklüm olmuş bir pozisyonla getirip yüksek bir yere koydular. Ferhanê Sor ise diğer uçta, bir makine gibi, tıknaz ama sağlam bünyeli yapısıyla koca gri taşları kucağına alıp acele acele götürüp kapıya yığıyor, dönüp yenisini alıyordu.

Kazımlar işlerini bitirdiklerinde istirahate geçtiler. Taş ve kaya parçalarını tam istedikleri gibi kapıya yerleştirmişlerdi. Sarı İbrahim, elini bir tokat gibi yaparak "Geldiklerinde elimizle şöyle bir vursak hepsi üstlerine gider artık" deyince, herkes kahkahayla güldü. İlk olarak bir gündüz, hem de sabah erken eylem yapıyorlardı. Savaşçılarda bunun heyecanı da vardı. Cephaneleri de fazla yoktu. Yerleri iyiydi ama. Korkmaz, içinden "Vay be, biz gündüz de düşmanı vurabiliyoruz artık" deyip, sevindi o ara.

Sabah olduğunda herkes yerindeydi. Yığılan taş-kaya parçaları kapıda iki küme halindeydi. Kazımlar birisinin ardında, diğerinde de Sarı İbrahimler hazır bekliyordu ki, o an geldiğinde aşağı yuvarlamak için. Saat 6'ya doğru 40 kadar asker aşağıda Sûadiyê köyünden çıkıp, 30 metre gibi bir arayla tek sıra halinde gelmeye başladı. Sarı İbrahim, öndekini bırakalım geçsin, arkadaşlar yakalar, birini sağ tutalım. Arkasından hemen diğerlerinin üstüne taşları bırakıp kurşunla vururuz" dedi. Gerillalar bu plan içindeyken, saat 6 olmuştu ki diğer kapı tarafından yoğun tarama sesi geldi. Aşağıda Sûadiyê'den gelen askerler, daha çok uzaktayken bu dehşetli sesi duydukları gibi korkudan hepsi kendisini anında yere atarak, bir yerlere saklayıp bir daha da kalkmadılar.

Fındık Kapısında yaklaşık aynı sayıda asker benzer aralıklarla tek tek köyden çıkıp daha erkenden gerillaların pusu yerine doğru gelmişti. Henüz uzaktaydılar. Agît "kimse sakın ateş etmesin" diye uyarı verdi. Askerler hâkî elbiseleri içinde, bazısının kepleri elinde, bazısının ki başında sallapati geliyorlardı. Her ne kadar yüzbaşı ortada, tabancasını çekmiş, eli tetikte bir ileri bir geri gidip ve "Mesafeyi bozmayın lan köpoğulları, canlanın, dikkatli olun!" diye küfürler edip askerlerini disipline etmeye çalışıyorduysa da özellikle yukarıya daha da çıkıp yorgunlukları artınca erler daha çok kendini bırakıyordu.

En öndeki asker gerillalara 40-50 metre kadar yaklaştığında, diğer arkada gelenler de mesafeyi bozmuş epeyi ona yaklaşmışlardı. O anda tam zamanıdır deyip Agît, M-16'sının siyah plastik kundağını omuz boşluğuna iyice oturtarak askerleri hedefe yerleştirdi ve seri atış yaptı. Öndeki 2 asker hemen yere düştü. Birisi anında ölürken, diğeri yolun orta-

sında yaralı halde acı ve korkuyla boğazı yırtılırcasına "Öldüm ana! Öldüm! İmdat! İmdat komutanım!" diye bağırıyordu. Bu arada tüm gerillalar durmadan ateşe başlayıp yamacı kurşun sesine boğdular. Ta en alt başa kadar askerler kendilerini hemen yere attı. Öndekiler şuursuzca geri kaçıp tekrar kendilerini orada yere attılar. Oradan çatışmaya devam ettiler. Agît, yolun ortasındaki yaralı askeri nişan alarak üç tek atış yaptı. İkisi gidip askerin gövdesini buldu. Askerin sesi artık çıkmıyordu.

Bir süre böyle çatıştılar. Dişsiz Mahmut, ön safta kalan askerlerin de kaçtığını görünce, kefiyesini aceleyle elinde kendi ekseni etrafında biriki çevirdi ve beline bağlayıp aşağı doğru "Heyt, vurun vurun kaçıyorlar, kaçıyorlar vurun! Vel vel vel nasıl kaçıyorlar, vurun, vurun arkadaşlar!" deyip çılgın bir kahkaha atarak koşmaya başladı.

Coşkuya gelmişti, askerleri değil de ölümü kovalıyordu sanki. Kahkahası ta alt baştan duyuluyordu. Onu duyan askerlerin çoğu anında bir psikolojik yıkıma uğramıştı. Rastgele giyinmişti. Her bir parça bir renkti. Eski bir koyu gri şalvarı ayağına çekmişti. Baş aşağı o hızla gidince şalvarı arkadan bir sağa bir sola gidip geliyordu. Saçını 3 numaraya vurmuştu. Sakalları uzun, bıyıkları gür bir şekilde yüzünü tutmuştu. Askerlerin üstüne giderken, öfkeli suratı ve keskin bakışlarıyla bir masal kahramanı gibiydi. Meyilli patikadan hızla inmeye başladı. Karşı taraftan rastgele sıkılıp etrafında vızıldayan kurşunlara aldırış etmeden ilerledi. Bunu gören askerlerden biri korkusundan mevzilendiği yerden ayağa kalkarak kaçtı. Dişsiz Mahmut'un tam istediği fırsattı bu. Hemen diz çöküp askeri taradı. Er anında sadece yavaş bir sesle "Hık!" deyip yere düştü. Bir taşın ardından korka korka ateş eden başka bir askeri vakit geçirmeden hedefe aldı. Onunla da bir süre çatıştı. Sonra yoğun tarama yapıp durdurmadan adamın üzerine yürüdü. Boş kovanlar el yakan sıcaklıklarıyla fırlayıp etrafında düzensiz bir yağmur gibi yere düşüyordu. Bazısı yakına bazısı uzağa…

Yarı yolda silahı aniden durdu. Ortada tamamen savunmasız bir hedefti şimdi. Yine de durmadı. Hem ilerleyip hem de belinden, sacdan imal edilme, üstünde 3 tane ince şerit biçiminde kabartma yapılmış uzun ve kavisli yeni şarjörü çıkarıp silaha takıyordu. Bir an önce taşa yetişmek istiyordu. Taradığı askerin bulunduğu yerden herhangi bir kurşun gelmiyordu, ama daha aşağılardan ve yan taraftan kurşunlar üst üste geliyordu. Aldırmadan ilerledi. Nitekim kısa bir sürede oraya yetişip silahını taşın ardındaki askere doğrulttu. Asker, boyun ve göğsünden yaralanmış kanlar içindeydi. Hiç durmadan iki kurşun kafasına sıkıp ilerlemek istedi.

O anda aniden "Ta ta ta ta ta ta ta ta!" diye helikopter sesini işitti. 3 helikopter yarım saat içinde alana gelmiş, ama biraz da şaşkın gibi sağa-

sola gidip geliyordu. Agîtlerin ve Kazımların bulunduğu yer üzerinde, Zivinga Şikaka, Gûyina, Çiyayê Bizina, geniş bir sahada durmadan dolaşmaya başladı. Uzak çevreye asker indiriyordu. Ama çatışma yerine doğrudan müdahale edemiyor, yaklaşıp asker de indiremiyordu.

Dişsiz Mahmut tehlikeli olur diye durmuştu. Yan gözle helikopterlere bakıp "Behey tenekeler, siz nerden çıktınız şimdi?" diye kızarak bakıp bir-iki adım daha attı. Yoğun kurşun geliyordu. Yere mevzi aldı. O sırada Metinê Sipindarok'un yanından geçtiğini fark etti. Hemen "Dur, daha fazla gitme Metin, tehlikeli!" diye bağırdı arkadaşına. Metin, duydu ama duymazlıktan geldi. Birkaç adım daha gitti. Her yönden kurşunlar geliyordu. Biraz uzaktan geliyordu çoğu ama silah menzili içindeydi kendisi. Sonra durdu ve yol boyunda mevzilenmiş en yakın askerle çatışmaya girdi. Beş dakika kadar çatıştı. Bu sırada Dişsiz Mahmut da olduğu yerde kendi tarafındakilerle çatışıyordu.

Metin'e karşı çatışan asker etrafına baktı, yakında kimse kalmamıştı. Paniğe girdi. Kepi bir tarafa uçmuştu, matarası bir tarafa. "Allah'ım bu nedir başıma geldi, öldürecekler şimdi beni burada. Vatanı kurtarmak bana mı kaldı ya, bu ne iştir" deyip duruyordu. O an korkudan kendini tutamadı, donunu ıslattı. Ama ölmek de istemiyordu. Ölmemek için tüm çabasını sarf ediyordu. Bütün inandığı değerler hafızasından tek tek siliniyordu şimdi. "Daha çok gencim, boku bokuna bu Allah'ın dağında öleceğim şimdi. Oysa paşaların oğlu şimdi evinde sıcak yatakta mışıl mışıl uyuyor. Bütün Türkiye'nin derdi bana mı kaldı ya bana mı?! Ben hiçbir şey istemiyorum, Allah kahretsin, kim ne yaparsa yapsın, sadece köyümde huzurlu bir yaşamım olsaydı!" Paniğe girdiği için durmadan yerinde dönüyor, kaçmak için bir yol arıyordu. Yerinde durmadan dönerken Metin'e daha iyi hedef oldu. Metin silahı tek teke alıp doğrudan nişanı ona tuttu. Mermi gidip omuzunu buldu. Ağır bir yara değildi. Ama o panik haliyle kendini kaybedip ayağa kalktı ve G-3 silahıyla gerillaya rastgele ateş etti. Mermilerin çoğu isabetsiz gitse de bazıları hemen Metin'in yanından geçti. Metin, çok geçmeden karşısındaki bu canlı hedefi durmadan üst üste otomatik taradı. Asker birçok yerinden kurşun alıp sırt üstü "Küütt!" diye büyük bir sesle düştü.

Bu sırada diğer askerlerin hepsi aşağı kaçmış uzaktan çatışıyordu. Helikopterler çevrede vızır vızır dolaşıyordu. Metin riski göze alarak gitti vurduğu askerin silah ve cephanesini aldı, Dişsiz Mahmut da kendi vurduklarının. Tam o sırada Agît onları çağırdı, gideceklerdi artık. Daha fazla kalmaları tehlikeli olurdu. Gerideki iki ölü askerin silah ve mühimmatını da diğer gerillalar almıştı. G-3'lerin yanı sıra epeyi mermiyle, bomba, çanta, radyo ve bir MP-5 silahı ele geçirmişlerdi. Hemen geri çe-

kildiler. Bu sırada, bekledikleri askerler çok uzakta yere atıp kalkmadıkları için eylem imkanları ortadan kalkan diğer grup da geri çekilip Mêydîn ile Spîvyan arasında bulunan Şikeftê Xewê'ye gelmişlerdi. Agîtler de daha sonra oraya geldi. Tehlikeli bölgeyi aşmışlardı artık. Helikopterler durmadan havada dolaşıyor, ama gerillalardan saatlerce uzak yerlere indirme yapıyordu.

***

Grup gece birleşmiş halde Berê Mirê'ye yakın bir yere gitti. Bir derede üslendiler. Agît'in talimatıyla orada iyi bir ateş yaktılar. Kıvılcımlar havada uçuşuyor, alevler hepsinin yüzünü aydınlatıyordu. Metin ile Korkmaz, "Bu ateş niye, anlamadık, yakılmasına gerek yoktu, asker her yerde bizi arıyor" dediler yan yana iken. Agît, ateşin üst başında konuşmaya başladı:

"Bugün 21 Mart Newroz arkadaşlar. Kürt halkının tarihte zalim Dehak'tan Demirci Kawa önderliğinde kurtularak özgürlüğüne ulaştığı gün! Yani halkımızın direniş ve özgürlük günü. Aynı zamanda Çağdaş Kawa Mazlum Doğan'ın, cezaevinde üç kibrit çöpü yakarak Newroz Bayramı'nı kutladığı ve yeni dönemin çağdaş direnişini başlattığı gün! Biz dünyanın öbür ucunda tek başımıza da olsak Newroz Direniş Günü'müzü kutlamalı ve köklerimizle kuvvetlice buluşmalıyız. Newroz, hepinize kutlu olsun!"

Agît'in bu sözü üzerine tüm birlik üyeleri gür bir sesle "Sağol!" dedi. Heybetli sesleri, ağaçların dallarını kıracakmış gibi eğerek dereyi aştı, yüksek yamaçlara ulaştı. Agît devam etti:

"Bu günkü eylemimiz çok başarılı geçti. Böyle önemli bir günü iyi bir eylemle kutlamış olduk. Bu konuda da hepinizi tebrik ederim. Bu eylemle Büyük Devrimci Mazlum Doğan'ın intikamını bir sefer daha almış olduk. Ama bir-iki sefer yetmez. Onların gerçekten layık olan intikamlarını almak için sürekli en büyük eylemleri yapmalıyız, ta ki ülkemizi özgürleştirene kadar!"

İki genç gerilla toplantı sonunda o ateşin Newroz ateşi olduğunu öğrenmişlerdi.

***

1986 yılının Mart ayı sonlarına yaklaşmıştı. Artık bahar kendisini her tarafta hissettiriyor, doğanın uyanışını herkese iyice gösteriyordu. Her yıl olduğu gibi, "ateş", "kor" anlamına gelen cemrenin, baharın muştulayanı olarak önce 19-20 Şubat'ta havaya, ardından 26-27 Şubat'ta suya ve en son 5-6 Mart'ta toprağa düşüşünü izleyen köylüler, Newroz'un da habercisi olarak artık, kışlık barınaklarından çıkarak yeni

hayata başlamışlardı. Otlaklar artık yavaş yavaş boy verdiği için köy sakinleri meleşen kuzu ve koyunlarını doğaya salıyor, toprağın işlenme dönemine gelindiğini düşünerek planlama içine giriyordu.

Agît'in birliği 22 Mart'tan beri Deşta Bîra'da kalıyordu. Kısa inişli ve çıkışlı yapısıyla bir kent veya köyün sokaklarını andırıyordu burası. Güvenlik nedeniyle grup buradaki pınarın başında kalmamıştı. Bir yamaçta konumlanmışlar, nöbeti ise, tetikte olabilmek için gündüz sırtta, gece noktanın her iki yanında tutuyorlar, sabah keşiflerini aksatmıyorlardı. Mağara yoktu buralarda, ama taşlık ve ormanlık bir alandı. Oturmuş hep birlikte çay içerlerken, Doktor Cafer'in çoktandır dikkatini çekmiş olacak ki, Karslı olduğu için alışkanlık olduğu üzere çayını dişleme içtiğinden elindeki şekeri ağzına götürürken durdu ve hayranlık duyan bir edayla "Bu Gabar'ın taşları da mermer gibi vallahi, toprağı kırmızı toprak" dedi.

Yerde kar da vardı; beroj'da az, ama nizar'da çoktu, epeyi yığılmıştı. Agît, "Aman dikkatli olun burada, nöbeti iyi tutun, fazla hareket edip ateşten duman çıkarmayın. Göreve gittiğinizde ayak izi bırakmamak için mümkün olduğunca taşların üzerinden gidin, su varsa oradan gitmek en iyisi tabi. Çünkü köylüler bilmesin yönünüzü" diye uyarıyordu.

Fındık pususundan sonra rövanş peşinde olan TSK, alandaki eylemlerin Agît komutasında yapıldığını bildiğinden özellikle operasyonun kapsamını çok genişletmiş, çevredeki köylerin hemen hepsini tutmuştu. Gece hareketliliği daha çok pusu atma şeklindeydi. Gerillanın üst üste yaptığı iki eylem devlete şok tesiri yapmıştı. Hem 2 gün peş peşe o kadar asker ve korucunun öldürülmesi hem de bu bütün tedbirlerine rağmen 20-21 Mart Newroz günü gerçekleştirilmiş olması TSK'yi düşündürdüğü gibi. halk üzerinde de PKK lehine belirgin sonuçlar yaratmıştı.

Halk eylem üzerine kendi arasında yaygınca konuşurken, vurulan darbe yöredeki askeri komutan ve erler üzerinde de hayli korku yaratmış ve efsane biçiminde anlatılıyordu. Daha önce alanda Mela Bedri vurulduğunda ilgili komutan terfi etmişti. O zaman Fındık Tabur Komutanı yanındakilere "Keşke biz de teröristlerle karşılaşsak da vurup terfi alsak" derken, bu eylemlerden sonra yüreğine korku inen subay, halkın içinde bile "Yok yok kardeşim, onlarla karşılaşsak bile biz mi ölürüz onlar mı bilinmez, en iyisi hiç karşılaşmayalım da ne onlar bizi vursun ne biz onları" demekten çekinmiyordu.

O eylemin hedefi olan askerlerden biri halen yaşadığı şoku üzerinden atamamıştı. Her zaman olduğu gibi camiye gelip namazını kıldı. Ardından, kenara indirmiş olduğu kepini alıp başına takıp 33'lük koyu sarı tespihini de cebine koyarak, geniş ve kiremit rengi desenli halı üzerinde

oradakilerle sohbet etti. Halen o günü yaşıyormuş gibi gözleri balon dışarı fırlayıp ve bir kekeme gibi hecelere takılarak anlatıyordu:

"Vallahi bunlar insan değil, bunlar cin! Üstümüze gelip 4 metreden bizi çılgınlar gibi taradılar, biz başımızı bile kaldıramadık. Bunlar insan değil ya, bunlar insan değil ya..! Ölmekmiş, korkuymuş, hiçbir şey yok gözlerinde…"

Gerilla grubu 22 Mart'ta, Mêydîn, Şerefiye köylerine belli bir mesafede olan Barnas'taki mağaralarda kalan göçebe Sorî Aşireti çobanlarından un, tuz, şeker, çay, tütün ve sigara kâğıdı, keşk, peynir, teneke kutuda yağ ve biraz ekmek getirmişlerdi. İhtiyaçlarını çok az karşılayabilmiş oldukları için Agît, lojistik sorumlusu genç Ebdo'ya bizzat talimat vererek, "Herkese her öğünde yarım parça ekmek ver. Her çay yapıldığında da bir tane kesme şeker ver, onunla kaç bardak çay içeceğini kendisi bilir artık" dedi. Eldeki unun tümü ekmek yapıldığında da her gerillaya birkaç tane toplu halde verilerek, herhangi bir pusu veya operasyon sonucu birisi tek kalırsa onunla idare etmesi için. Komutan durumun ciddiyetini görüyordu, ondandır ki tedbirlerini alıyordu.

Günlerce 34 kişi orada kalıp hayata geçirdikleri ve yapmayı düşündükleri eylemler üzerine tartışma toplantıları yapıp, dönemi değerlendirdiler, eleştiri-özeleştiriler sundular, sohbet ettiler. Agît, mümkün olduğu kadar zamanı iyi değerlendirip, savaşçıları için bir eğitim aracına dönüştürmek istiyordu. Kızılsu Karakolu, Komutan'ın kafasındaki eylem alternatiflerinden biriydi yine.

Ay sonu yaklaştığı için doğa yeşillenmiş, güneş mutluluktan gülümsüyordu herkese. Taze çimenler etrafın peyzajını daha bir çekici kılıp etrafa o ferahlatıcı kokusunu serpiyordu. Kürdistan dağlarının yaygın ot çeşitlerinden gûhreşk, ağaç diplerinde kendini gösterirken, birçok yerde sîrmok'un[66] keskin kokusu önünden geçene reverans yapıyordu. Sıcak pınar başlarında ise tûzik[67], yabani marul ve pûnk[68] zarif bedenleriyle arz-ı endam ediyorlardı. Kenger ise toprak altından başını göstererek 'ben de varım' diyordu. Havalar ısındığından ağaçlar da yaprak açmaya hazırlanıyordu artık. Akça ağaç, melengiç ve kızılcık ağaçları uyanmış dinç görünürken, yüksek tepelerde badem de çiçeğe durmuştu.

Agît, o günlerde hep yüzü güleç ve coşkuluydu. Birliğinin moralini sürekli canlı tutmak için uğraşıyordu. 27 Mart günü akşam 5'de Sipîndaroklu Metin, Yaşar ve Korkmaz'ı yine böyle mütebessim bir yüzle çağırdı.

"Gidin TRT, Mêydîn ve Deşta Lala çevresini dürbünle uygun bir yerden keşfedin, oralarda ne var, çobanlar nerede duruyor, köylüler nerede diye… TRT'nin arkasındaki yoldan Berkevir tarafına gideceğiz.

Mêydîn Köyü'nde askerin o yolu tutup tutmadığına bakın. Eğer yolda asker varsa gelin, bilelim."

"Tamam heval."

Keşif grubu 20 dakika kadar ileri gidip alana hâkim yüksek bir tepeden denileni yaptı. Birliğin gideceği yol, gündüz oradan görülüyordu zaten. Asker yolda yoktu. Geri dönüp komutana tekmil verdiklerinde, Agît, sevinçli bir ruh haliyle, "Güzel!.." dedikten sonra, bir sırrı açıklar gibi yine güleç bir yüzle alttan savaşçılarına bakıp "Berkevir'de Çiravlarla bulaşacağız," diyerek devam etti.

Agît, Çirav'la buluşup, o zamana kadar gerçekleşmesi gereken 3. Kongre sonuçlarını öğrenmek için Xabur-Komata'ya gidecekti. Newroz'da başarılı bir eylem yapmıştı. Hızla oraya gidip, kongreden dönen yönetici arkadaşlarıyla konuşarak yeni perspektif temelinde gelip bahar atılımını daha etkili bir şekilde devam ettirmeyi düşünüyordu.

Üstünde mavi tonunda bir giysi olan Komutan, uzun saç-sakalı ve omuzundaki, dinozorlardan kalan son nesil olarak büyük ve zarif bir sürüngeni andıran M-16'sıyla, karlı geceye doğru tek başına, bir kulübenin penceresinden yansıyan bakır rengi ışıklar gibi gökyüzünden dökülen akşam güneşinin kızıllığında, dağın fatihi edasıyla dik ve heybetli duruyordu. Üstündeki uzun askeri parka ona azamet kazandırıyordu. Elindeki radyosunu, anteni uzatılmış bir halde tek eliyle yukarıya doğru kaldırmış haberleri dinliyordu. Özgüveni tamdı savaşçılarının yanında. Özgür Kürdistan'ı kurmayı ne kadar çok istiyordu o anda… Yanındaki savaşçıları da moral ve azmi oldukça yüksek komutanlarının yanında başarı duygusuyla dolu bir haldeydiler. Daha baharın başlangıcında, hem de Newroz'u karşılayacak bir şekilde yaptıkları eylem yeni bir ruh katmıştı onlara sanki.

27 Mart akşam üzeri bahar kokusu dolduruyordu dünyayı. Havada bulut yok, gece ayaza gebeydi. Birlik, tam tekmil Agît'in yanına geldi. Hepsinin silahları omuzunda, çantalar sırtta ve kefiyeler başa bağlanmıştı. Komutan hepsini tek sıra halinde yol için hazırladı. Kendilerini vadiye bırakacaklardı. Akşam güneşi zamanında etrafta henüz aydınlık var olduğu için, tepeden biri baksaydı onları görebilirdi. Ondan, Agît, "Dereye inene kadar 30 metre arayla gidelim arkadaşlar" dedi. Kendisi de ön başa yakın bir yerde sıraya girdi. Hemen önünde çantasını taşıyan Deşta Lalalı Sinan vardı. Dişsiz Mahmut ise o sırada ön taraftaydı.

34 kişi birden yola düştüğünde o an görkemli bir ordunun ilerleyişini andırıyordu. İçi, kendisinin de fark etmediği bir huzurla doldu. Grubun başındakiler dereye yetişmişti ki tam o sırada ön tarafta olan Dişsiz Mahmut, "Herkes olduğu yerde dursun, asker!" diye yüksek sesle ve sertçe söyledi. Ayakta durmuş, iki eliyle sağlamca kavramış olduğu çift

gözlü siyah ve büyükçe dürbünü gözlerine daha bir iyice yerleştirip, "Yanlarında köpek de var" diye ekledi. 20 kadar asker Mêydîn ile Deşta Lala arasındaki bir sırttan ileri doğru gidiyorlardı. Asker, oradan yaya belki de 2 saat kadar uzaktaydı. Ama henüz etrafta aydınlık olduğundan Mahmut dürbünle askerleri görmüştü. Sırtta karın üzerinde olduklarından daha iyi belli ediyorlardı.

Grup mecburen karanlık basana kadar orada bekledi. Dişsiz Mahmut yerinde durmamış, Fadıl'ı alarak yine o artık tanınan hızlı adımlarıyla bu sefer çarçabuk ilerideki sırta çıkarak askerleri izlemişti. Tekrar yola çıkacakları sırada Agît, cebinden tütün kutusunu çıkardı. Sigara kağıdına bir miktar tütün döküp sardıktan sonra tütün dökülmesin diye uç kısmını kâğıdı içe doğru toplayıp biriktirerek kapattı. Sonra da çakmağını çıkarıp yaktı.

Yola çıkacağı sıra, genellikle bir yerden giderken orayı iyi tanıyan gerillalara güzergahı danıştığı için, bu sefer de hepsi o alandan olan Sinan, Ferdi, Burhan ve Ferhan'a hangi taraftan gidelim diye sordu. Askerler gidip bir yerde pusu mu atacaktı, yoksa TRT yerine mi ya da Deşta Lala'ya mı gidecekti belli değildi. Sorduğu gerillaların telkini üzerine oradaki derin ve ağaçlı bir vadiye indiler. Askerlerin görüldüğü tarafa değil, Dêrşev ve Sipîvyan köyleri tarafına doğru bir süre ilerleyip oldukça derin bir yerde mola verip ateş yaktılar. Nizarda epeyi halde bulunan kardan alıp ateşin üzerinde eriterek is kokusu sinmiş suyu kara çaydanlıklarına doldurdular. Toplam 2 saat kadar yol gelmişlerdi.

Derinde bir yerde oldukları için, gökyüzü adeta bir kuyunun içinden bakıyormuş gibi geliyordu onlara. Geceye düşen ayaz şiddetli bir şekilde kendisini hissettiriyordu. Her şeyi yakıyordu sanki… 34 kişi bir ateşin etrafına üşüşerek ısınmaya çalışıyordu. Nedense sessiz ve ağır bir havaydı. Kurşun dökülmüş gibiydi…Her biri bir yerden gelmiş bir grup genç insan bu derin ve ıssız vadide kaderini arıyor gibiydi. Pepûk kuşunun kederli sesi duyulduğunda hepsinin yüreği paramparça oldu bir anda. Hikayesini biliyorlardı çünkü.

Ateşe koydukları çay olunca, herkes bardağını doldurup aldı. Lojistikçi Ebdo, aceleyle herkese birer kesme şeker verdi. Agît'e geldiğinde ona iki tane uzattı. Komutan iki şekeri görünce yüzü aniden ekşidi, gözleri üflenmiş bir köz gibi parladı. Sert bir şekilde,

"Sen niye bana iki tane veriyorsun. Biz hepimiz arkadaşız, aşiretin ağası mıyım ben? Bir daha böyle şeyler yapma!"

Ebdo, neye uğradığını şaşırmıştı, aceleyle bir şekeri ona uzatıp oradan kaçarcasına hiç ses etmeden uzaklaştı.

Gece Korkmaz nöbetçiyken aceleyle gelip arkadaşlarına, "Köpek sesi çevreden geliyor" dedi. O sıra herkes uyanıktı zaten. Yerde kar

vardı, hava da ayaz olduğundan soğuk bırakmıyordu gözlerine uyku girsin.

"Yok ya, buralarda köpek ne arar? Sana öyle gelmiştir."

"Köpek sesi köyden geliyordur heval Korkmaz." Korkmaz buna hemen itiraz etti.

"Yok heval, ne Mêydîn'den ne Deşta Lala'dan ne de başka çevre bir köyden köpeğin sesi buraya kadar gelmez."

Agît, konuşulanları dinledi. Bir şey demedi.

Gece saat 1:00'de tekrar yola düştüler. Komutan parola ve gerekli komutları verdi onlara:

"Parolamız "21 Mart", işareti "Mazlum Doğan". Herkes bunlara dikkat etsin arkadaşlar: Birincisi, mesafeler kısa tutulmalı, 5 metre kadar. İkincisi, yolda konuşma falan kesinlikle olmamalı. Üçüncüsü, yolda iken öksürüğü gelen arkadaş ağzına kefiyesini sıkıştırmalı ki ses çıkmasın. Olur ki pusuya düşersek, geri çekilmede ilk noktamız bu çay içtiğimiz yer, son randevu noktamız ise bu gece ilk yola düştüğümüz, yani bir hafta kadar kaldığımız yer."

Agît genel olarak tedbirli davranıyordu, ama yanı sıra o an bir kaygı da var gibiydi. Askerlerin ortaya çıkışı onu düşündürmüştü. En son yola düşmeden önce kaldıkları yerde çok ateş yakmışlar ve çoban da onları görmüştü. Beyninin kıvrımları arasında dolaşan soruya cevap arıyordu. Düşman bir duyum almış olabilir miydi acaba? Bu gece bir pusuya mı düşeceklerdi yoksa? Düşünceler kafasında birbirini kovalıyordu.

Ayazda kurumuş karı ayakları altında "Kırt kırt!" diye kırarak ilerliyorlardı. Dünyada, kendilerinin düzenli atılan adımlarının çıkardığı bu sesten başka bir şey işitilmiyordu. Komutanlarının dikkat çekmesi üzerine o kadar dikkat ediyorlardı ki, bazısı ruhunu hafifleterek bedenini de onun peşinden sürüklediğinden, karı kırıp ses çıkartacak bir ağırlığın bile vücutlarından akmasına izin vermiyor, beyaz zeminin üzerinde adeta bir kuş gibi sekerek gidiyordu. Gece kırıldıkça ayazın keskin soğuğu da gittikçe daha fazla yüzlerine çarpıyor, ama yürüyüş halinde olduğu için ısınan bedenden ötürü onu çok da hissetmiyorlardı.

Gece sessiz ve dilsizdi.

Oldukça zengin bir arazisi vardı Gabar'ın. Küçük küçük tepe ve dereleri peş peşe geliyordu. Palamut ağaçları sıra sıra dizilmiş, taşlık-kayalık yerler alana parça parça kar adalarıyla serpilmişti. Gerillalar nerdeyse nefeslerinin çıkardığı sesi bile en aşağıya doğru çekerek bir dereden çıkıp diğerine giriyorlardı. Arazi öyle birbirine benziyordu ki, bazıları içinden diyordu: "Ya biz şimdi buradan geldik!"

Alanı tanıdıkları için, Deşta Lala Köyü'nden Ferdi en önde gidiyor, bir sorun çıkmasın diye grubu patikadan değil, arazi arazi götürüyordu.

Gûyîna Köyü'nden Burhan onun hemen arkasındaydı. Onun arkasında da yine Gûyîna Köyü'nden Sait, ondan sonra Deşta Lala Köyü'nden Fadıl geliyordu. Fadıl'ın arkasında, Agît'in önünde giden Gûyîna Köyü'nden Sinan vardı. Komutanın arkasında yer alan Dişsiz Mahmut'tan sonra sıra geriye doğru öyle gidiyordu. Grubun arka sıralarında Sarı İbrahim vardı, onun arkasında Korkmaz yer alırke, Amedli Zeki de genç gerilladan sonra ilerliyordu.

Bir saat kadar böyle sessizce ilerlemişlerdi ki, bir derede giderken önlerine bir kayalık yer çıktı. Orayı aşıp tepeye çıkmak için öncü Ferdi yukarıya doğru vurdu. Grup, yamaçta karın üzerinde gidiyordu. Gökte ayazın, yerde karın ışığında etraftaki ağaç, taş-kaya, insan rahat seçilebiliyordu. Aniden ortadaki gerillalar durdu. Bir sürü ayak izi, kırılmış kar şekilleri halinde sıralanmıştı. Birbirine fısıldayarak "Bu ne?" "Kimin bunlar?" "Ya dikkatli olun birileri buradan geçmiş!" dediler. Onların hemen önlerinde giden ve arkalarında gelen gerillaların hepsi oraya toplandı. Kalabalıktan bir uğultu çok geçmeden yayıldı etrafa. Değerlendirme ve tartışma sesleri birbirini kovaladı.

"Asker olabilir."

"Burada askerin olması zor."

"Çoban desem hayvanların ayak izi yok."

"Endişelenmeyin bir yolcudur herhalde."

"Hayır, yolcu niye buraya vursun, patikadan gider."

"İzler acaba eski mi yeni mi?"

Komutan onların bu durumunu görünce hızla birkaç adımda geriye doğru geldi. Kızarak ve merak içinde,

"Ses çıkarmayın arkadaşlar! Ne oldu? Niye öyle toplandınız?" dedi.

Bu sırada öncü Ferdi, aşacağı kayalara ulaşmıştı. Sağ ayağını ileri atıp sağlamca bastı ve kendisini yukarıya doğru çekip yükseltinin üzerine çıkmak istedi. Başı yükseldi, kayanın hizasını aştı ve karşısına koca bir kepli kafa çıktı. Askerdi! Kayanın hemen üstünde mevzideydi. Eli tetikteydi ve kurulu silahı tam gerillanın göğsüne doğruydu. Kurtuluşu yoktu artık. Hayat bir parmağın bir santimlik hareketine kalmıştı. Heyecandan içi alev alev yandı o an.

Askerler o yükseltiye mevziler kazıp pusuya yatmışlardı. Mêydîn ile Sipîvyan arasında bir yerdi burası. Yoldaki asker mi oraya gelip pusu kurmuştu, yoksa Sipîvyan karakolunun kuvveti mi inip pusu kurmuştu? Tuhaftır ki o ölüm-kalım anında Ferdi'nin kafasından bu soru yıldırım hızıyla gelip geçti. Sipîvyan oraya 45-60 dakika kadar uzaktaydı.

"Kıpırdama lan, seni öldürdüm!"

Şansı yaver gitmişti. Asker hemen tetiğe basmamakla genç gerillaya bir hayat bağışlamıştı belki de. Ferdi, "Asker!" deyip hemen kendisini

geri attı ve meyilli araziden uçarcasına aşağı indi. Aynı anda G-3'ten çıkan kurşun çekirdek kendi ekseni etrafında dönerek sesten kat kat hızlı bir biçimde, Ferdi'nin cüssesinin bıraktığı boşlukta uçup gitti. Bu sırada diğer gerillaların da her biri bir tarafa dağılıp kendisini dereye attı. Aynı anda çok sayıda G-3 silahı ve MG-3, meyilli araziden aşağıya doğru sayısız mermiyi gönderdi. Yaylım ateşin basıncıyla Sarı İbrahim ve onun arkasındaki genç bir gerilla kendisini tutamayarak yere düştü.

Tüfeklerin peşi sıra gecikmeden pusunun sağ başında bulunan bir asker tek atımlık M72 LAW silahını ateşledi, fakat roket gidip uzakta, derenin diğer tarafında patladı. Hemen arkasından sol baştaki er de ikinci LAW silahının arka kapağının pimini hızla çekerek açtı ve boru şeklindeki namluyu çekip uzattı. Sonra da silahını omuzuna koyup ateşledi. 200 metrede etkili silah, kıç tarafından dumanlar çıkarak gidip gerilla birliğinin arka kısmındaki üyelerinin yakınında mermi seslerini çok bastıran büyük bir gürültüyle patladı. Değdiği yerde alevler ile duman, toz ve kar parçacıklarının yığını dev bir kütle halinde yukarı doğru yükseldi. Oraya yakın bulunan Doktor Cafer'in yüzü ve elbisesi yan taraftan boydan boya ateş ve ısının etkisiyle yandı. Doktor Cafer, "Allah kahretsin yandım!" diye öfkeyle söylendi ve hemen yerde dönerek öteye doğru kaçtı. Sonra kendisini kontrol etti, çok ciddi bir durumu yoktu, buna sevindi.

Pusuda korucular da vardı. Onlar da bir taraftan askerle birlikte ateş ediyor, bir taraftan da durmadan küfrediyorlardı. Yoğun ateş sırasında mevzideki bir köy korucusu pis küfürler savurunca, Metin içinden "Ya ben bu adamı şu anda öldürseydim de ben de oracıkta ölseydim, ah! Namussuz! Köpek oğlu köpek!" dedi var olan tüm öfkesiyle.

Askerler bombalarını da çekip, kayanın arkasından fırlatmaya başladılar. Her bomba düştüğü yerde karı hallaç pamuğu gibi savurup etrafı kor tozundan görünmez kılıyordu. Peş peşe patlayan bombalar, gerillaların içinde ya da yakınında patladığı için nerdeyse kulak zarlarını patlatacak bir ses basıncı oluşturmanın yanı sıra, sinir tellerini de bir keman telini kabaca çeker gibi gerip gerip bırakıyordu.

Pusu ön ve yan taraflardan içine düşenleri saracak biçimde atılmıştı. Bir anda karşılaştıkları bu cehennemi durumla neye uğradıklarını şaşıran gerilla birliğinin düzeni alt-üst olmuş, her şey birbirine karışmıştı. Militanların bir kısmı korumasız bir biçimde orta yerde kalmış, bir kısmı ya rastgele bir yöne kaçıyor ya da çıplak yere sinerek mermilerden kurtulmaya çalışıyor, bir kısmı da ya ayakta ya mevzilenmiş çatışıyordu…

Dere çıplaktı, fazla ağaç yoktu, ama taşlık-kayalık olduğundan bu işlerine yaradı. Dişsiz Mahmut hemen yerde karın içinde döne döne bir

kayanın ardına kendini attı. Yuvarlanırken ayakkabısının sol teki ayağından çıkıp ötede karın içinde kaldı, aldırış etmedi. Şûtikının bir kısmı açılıp yerden sürünmeye başladı: onu da hemen topluca eline alıp rastgele kemerine soktu ve tüfeğini doğrultup pusu yerini yaylım ateşi altına aldı. Gece ikliminde mermiler askerin mevzilendiği kayalara çarparak kıvılcımlarla birlikte şiddetli sesler çıkarıyordu. Bu askerleri biraz korkuttu, gruba bir nefes aldırttı adeta. Aynı sıralarda Doktor Cafer olduğu yerde uzanmış halde çatışmaya başladı. Durmadan kontrollü bir biçimde değişik değişik mevzi yerlerine ateş ediyordu.

Agît, grubun dağınıklığını ve savaşçılarının tehlike içinde olduğunu görünce hiç durmadan ayakta bir oraya bir buraya koşmaya başladı. Gerillalardan kimisi kendisini yere atıp, kimisi bir kayanın ardına sığınıp, kimisi bir ağacın ya da taşın önünde uzanıp kendisini korumaya çalışırken, Komutan hep ayakta kaldı ve savaşçıların paniğe girmesinin önüne geçmeye çalışarak grubunu toparlayıp korumaya çalıştı. Derenin orta yerinde büyük bir taş vardı. Bazı militanlar askere karşı kendilerini korumaya almak için onun arkasına sığınmıştı. Oradaki arkadaşları "Heval buraya gel! Heval buraya gel, vurulursun!" diyerek ısrarla onu yanlarına çağırmalarına rağmen o gitmedi. O taşla asker mevzileri arasındaki alanda açıkta hareket edip komut veriyordu. Kâh taşın bu tarafına geçiyor, kâh geri tarafına, kendisini korumak için silahı elde hazır vaziyette bazen eğilerek, bazen sinerek yada bir kayayı kendisine çok kısa süreliğine siper ederek gidip-geliyor, durmuyordu, hep ayaktaydı. Mermiler sağından-solundan gidiyor, ama aldırış etmiyordu. Bir koşarak yanlış yöne kaçan gerillalara bağırıp "O taraftan değil, gelin buradan geçin, şuradan geçin!" diyor, bir açıkta kalmış bir savaşçıya bir yer göstererek "Oraya sığın!" diyor, bir askere yakın bir yerde kendisini korumaya çalışan bir militanı askerle çatışarak geriye doğru getiriyordu. Üzerindeki parke koyu renkli olduğundan ayaz hava ve kar aydınlığında bir karartı olarak askerin önünde dolaşıp ayna gibi görüntü veriyordu.

Yaşar, ayakta durmuş pusu mevzilerine çılgınlar gibi mermi atarak özellikle kendilerine "Teröristler teslim olun, yoksa hepinizin anasını sikeceğiz burada, teslim olun!" diye ikide bir ağır küfürler eden korucular, "Hainler alın size! Biz hepinizi öldüreceğiz alçaklar!" deyip bağırıyordu. Agît bunu görünce hemen kızıp bağırarak "Öyle yapma, öyle yapma! Mevzi al!" dedi ve savaşçının yere yatmasını sağladı. Az ileri koşup Doktor Cafer'in yerde savunmasız bir biçimde çatışmasına müdahale etti ve onu ilerideki büyükçe bir taşın ardına göndermek istedi. Cafer yüzü gözü kar dolmuş halde "Heval, ne olursa olsun bu saatten sonra,

ben devam edeyim burada" deyip, gitmek istemediyse de Komutan, "Çabuk kalk heval öyle şey mi olur?" deyip onu gönderdi. Doktor Cafer aceleyle denileni yaptı.

Sonunda ortadaki taşın askerin olduğu tarafında kalmış arkadaşları için tekrar koşturmaya başladı. Takriben 10 dakikadır o göze çarpan parkasıyla, grubuna düzenli geri çekiliş yaptırıp kurtarmak için uğraşıyordu. O altta giderken, yukarıda pusunun orta yerinde mevzilenmiş bir asker, kemerinden koyu sarı renkli iki savunma bombasını çıkardı ve birisinin pimini çekerek yerinden çıkmadan kolunu uzatıp rastgele dereye fırlattı. Agît'in yakınına düşen bomba alevler çıkararak patladı. Komutan aniden düşüp yere kapaklandı. Birkaç saniye sonra kendine geldi ve yavaş yavaş doğruldu. Bombanın basıncı onu yere düşürüp sersemletmişti. Burnu kanamıştı. Kolunun yeniyle kanı sildi. Ama kan durmadı, bir daha, bir daha sildi. Adımını atıp koşmak istedi, ki tam o anda askerin bu sefer ikinci bombası patladı. Agît, bu defa daha şiddetli bir biçimde sırt üstü yere düştü. Hiç ses çıkmadı kendisinden. Arkadaşları ortadaki büyük kayanın ardından bağırdılar: "Agît arkadaş vuruldu! Agît arkadaş vuruldu!" Bir gerilla yanındakilerine sertçe "Beni koruyun!" deyip parkasını soyup ona doğru koşmak isterken, Agît'in tekrar yavaş yavaş doğrulup hızla oradan uzaklaştığını gördüler. İkinci bomba daha fazla yakınına düşmüştü, ama parçalar tesadüfen kendisine değmemiş, etrafından geçip giderek, yine basınç onu yere düşürmüştü.

Bu sırada Sarı İbrahim ile Fadıl ve Burhan geri tarafta kendilerini bir kayanın ardına ulaştırarak askerle çatışmaya başlamışlardı. Ortada tek kalmış olan Korkmaz da hemen kendisini onların yakınındaki kayanın ardına attı. Orada karın da olmadığını görünce iyice yerleşip o da çatışmaya başladı. Sarı İbrahim ince uzun yapısıyla daha da ileri çıkıp hedef tutturmaya özen göstererek ateş ediyordu. Ama mermileri diğer çatışan gerillalarınki gibi ya askerlerin arkasına mevzilendikleri kayalıklara çarpıyor ya da hemen üstlerinden uçup kayboluyordu.

Bir anda derenin içi tam bir savaş alanına dönmüştü. Vızır vızır giden mermiler, kar, toz, duman yığınları, patlayan bombalar ve ölümün kan donduran çığlığı gibi yoğun bir ses atmosferi gerçek bir savaş meydanı yaratmıştı. Yalnız çatışmanın kaderini belirleyen şu vardı: Askerlerin çoğu zaten acemi oldukları için isabetli atış yapamıyorlardı. Bir de ilk şaşkınlıktan sonra gerillalar karşı ateşe etkili başlayınca bu sefer korkudan başlarını mevziden çıkaramaz hale geldiler. Militanların bulunduğu yer dere olduğu ve askerler kayalık yükseltide bulunduklarından, kendini mevziden epeyi çıkarmasan gerilla grubunun ön kısımları zaten kolay mermi tutmuyordu, orta ve arka kısımları daha çok tutuyordu.

Ateş etme karşılıklı olmaya dönüşünce bu sefer iyice mevziye sindiklerinden grubun geneline etkili atış yapamıyor, korkudan başlarını çıkarmadan daha çok silahlarını uzatıp rastgele ateş ettiklerinden, çoğu atışları geri kesimdekileri de ya tutmayıp üstlerinden gidiyor ya da hedefi isabetli bulmuyordu. Yoksa karşı tarafa büyük kayıplar verdirebilirlerdi. Gerillalar da alt tarafta oldukları ve pusuya düşen kendileri olduklarından, ne kadar çırpınsalar da çatışmanın hâkim tarafı olamıyor, kurşunları, yukarı kayalıkların ardına gömülmüş olan askerlerin ya üstünden gidiyor ya da kayaların önüne çarpıp sonuç alıcı olmuyordu.

Sarı İbrahimlerin yeri geride ve yüksekte bir kayalık olduğu için askerlere karşı daha rahat ateş edebiliyorlardı. Onlar da bir süredir çatışıyordu. Bu sırada gerillaların ortasında bir yerde, askerlerin siyah bir kurt köpeğinin militanlara durmadan havlayarak saldırdığını fark ettiler. Korkmaz yukarıdan sesi duyunca "İşte daha önce mola yerinde duyduğum ses, bana inanmadınız be!" deyip hayıflandı. Sarı İbrahim ile Korkmaz köpeğin saldırı halinde olmasına hayret ettiler. Köpekler genelde kurşun patlayınca korkudan kaybolur, demek ki bu çok eğitimliydi. Daha çok da zorlarına gittiği için ikisi de köpeği vurmak için sırayla havladığı yeri hedef alarak kurşun sıktılar ama sonuç alamadılar.

Bu sırada Agît'in, gür sesini işittiler: "Herkes geri çekilsin!" Agît, epeyi çabalamadan sonra artık grubu çekip pusudan kurtarmak istiyordu. Çatışma 10 dakikayı biraz geçiyordu artık. Sesi duyunca gerillaların hepsi bulunduğu yerden geri çekilmeye başladı. Yukarı kayalıkta Fadıl ile diğer gerillalar çatışıp onu kororken Sarı İbrahim kendini oradaki vadiye yuvarlayarak bıraktı. Yamaç çok sertti, taşlık-kayalıktı. Yol üstünde ne var, başı ve sırtını hangi taşa-kayaya çarpacak, vadi ne kadar derin, vadide ne var, o gece karanlığında hiçbir şey bilmeden kendini yuvarlayıp aşağı indi. Korktuğu başına geldi. Bir süre gittikten sonra başını "Küüütt!" diye bir kayaya çarptı. Dünya gözünün önünde kapkara oldu. Simsiyah bir okyanusun içinde boğulurcasına yavaş yavaş dibe indiğini fark edebiliyordu. Bütün bedeni ruhundan kopmuş bir cansız yığın gibiydi. Epeyi uzun bir süre öyle gittikten sonra dibe vardı. Bir süre yerde öyle kaldı. Sonra yavaş yavaş kendine geldi. Ölmemişti! Sevindi. Kayaya başı çarparken hız o sırada az olduğu için kurtarmıştı.

Sonra, genç Korkmaz kendini bıraktı. Onunki de tam bir işkenceydi. Bir taraftan sırtında 5 kiloluk dolu bir dikdörtgen yağ tenekesi vardı, bir taraftan da silahı elindeydi. Her ikisine de yuvarlanırken bir şey olmaması için dikkat etmeliydi. Silahı daha iyi korumak için askı kayışından boynuna geçirdi ve kendisini yuvarlayarak dereye bıraktı. Yolda kutu ve silah tangır-tungur ediyor, "Küütt!" "Tak! Tuk!" diye kâh kalaşnikof, kâh kutu, kafasına, sırtına, boynuna değiyor acıdan mahvediyordu. Bu

da yetmezmiş gibi eli, ayağı, kaba etleri ve beli yolda taş ve kayalara çarpa çarpa kara taş üzerinde tokmakla ezilen bir et parçası gibi kıvrandırıyordu onu. Bu sırada ona doğru atılan askerlerin kurşunu ise o yuvarlandığı yeri tutmadığı için üstünden geçip gidiyordu.

30 metre kadar yuvarlanıp vadinin dibine ulaştıktan sonra, Fadıl ile Burhan da aynı şekilde aşağı indiler. Bu sırada Sinan ile Ferdi'nin de orada olduğunu gördüler. Korkmaz şaşırdı. "Onlar niye buraya gelmiş ki? İkisi de ön taraftaydı, oradan sağa vurup öyle bir dereye çekilebilirlerdi. Daha rahattı. Çünkü düşman en çok bizim tarafı yoğun ateş altında tutuyor. Niye oradan dönüp bizim çatıştığımız yerin bu altına gelmişler ki?" diye muhakeme etti kendi kendine, ama bir şey anlamadı.

Bu sırada Dişsiz Mahmut ile Doktor Caferler olay yerinden 1 kilometre kadar uzakta büyük bir kayalığın önündeki bir derede toplanmıştı artık. Mahmut havaya tam yukarıya doğru bir izli mermi sıktı. Bunu gören Sarı İbrahimler toplanma işareti olduğunu anlayıp hızla oraya gittiler. Askerler halen pusu yerinde durmadan kurşun sıkıyordu, ama gerillalar artık tehlike çemberinden çıkmıştı.

Herkes toplanma yerine geldiğinde sayım yapıldı ve komutanları Agît ile Basa (Güçlü Konak)'lı Lezgînê Dirêj adlı gerillanın eksik olduğunu gördüler. Bir de yaralıları vardı: Spîndaroklu genç Metin dizinden yaralanmıştı. Komutanın olmadığını görünce başta Dişsiz Mahmut hepsini bir telaş sardı: Agît nasıl yoktu? Neredeydi? Ne olmuştu acaba? Uzun süre bunun üzerine tartıştılar. Her birisi bir şey diyordu, birçoğu da öfkeyle ağzını açıp kapatıyordu:

"Nasıl Agît arkadaş yok ya, nasıl? Nerede şimdi o? Acaba şehit mi oldu?"

"Biz nasıl onu bırakıp geldik, bu nasıl olur arkadaşlar?"

"Ya şehit düşmüşse? Hepimizin cezalandırılması gerekir, ah!"

"Bence şehit değil ya! İmkânı yok, Agît arkadaş nasıl şehit olur? Hayır, hayır şehit olmaz!"

"Heval, biz çekilirken baktım o yanımızdan geçip gitti, geri çekildi yani. Ben öyle dedim kendi kendime, ama burada yok şimdi, başka nereye gitmiş olabilir acaba?"

"Gidip oralara bakalım?"

"Gidemeyiz artık, buna imkân yok, arkadaş herhalde farklı bir yere geri çekilme yaptı."

"Herhalde randevu noktasına gitmiştir, gidip orada görürüz."

Bu sırada, çakal ulumaları o çevreyi doldurmuştu. Çakallar gecenin sessizliğinde, askerlerin rastgele sıktıkları kurşun seslerini bastırıyordu. Öylesine ürkütücü… ve güçlü…. Bu sesler hepsinin dikkatini çekti ama bir şeye yoramadılar; ne işti bu?

Birlik üyeleri, uzun uzun tartıştılar, ne yapacaklarına karar veremediler, orada fazla da kalamazlardı artık. Sabaha kalırlardı. Lezgînê Dirêj'ın ne olduğu konusunda ise hiç bilgileri yoktu. Sonunda komutanları randevu noktasına gitmiştir diye kendileri de 3 grup halinde yola çıktılar. Mecburen tekrar geri dönüyorlardı. 2 grup önde gidecek bir hafta kaldıkları noktaya girecek, bir şey yoksa orayı tutacak ve bir grup da arkadan yaralı Metin'i oraya getirecekti. Çünkü sabah olunca her tarafa operasyonların çıkacağı kesindi, ona hazırlanıyordular.

Arkadan gelen grup Metin'i getirirken epeyi zorlandı. Fadıl, Kazım, İbrahim, Yaşar mecburen onu sırayla o aç, yorgun ve halen üstlerinde var olan çatışma psikolojisiyle sırtına alıp dere-tepe, taşlık-kayalık demeden getiriyorlardı. Parçalanmış dizinin verdiği dayanılmaz acı içinde inleyip bağırıyordu. Hele bir de yolda birisinin sırtında iken ayağı yere değip sürüklenince ruhu çekiliyordu sanki. Ama elinden "Ahhhhhh!" diye inlemekten başka bir şey gelmiyordu. Korkmaz'a sık sık "Heval sen beni sırtına alma. Boyun kısa ayaklarım yerde sürükleniyor, mahvoluyorum ya!" diyerek yalvarıyordu adeta. Kimse olmadığı için sıra gelince yine o da kaldırıyordu mecburen. Yaralıdan gelen kan kokusu gerillaların iyice boşalmış midelerini tutuyor, sık sık "Öööö!" diye içi dışına gelip kusacak gibi oluyordu.

Sabah olduğunda yaralıyı noktaya yetiştirdiler. Tüm grup oradaydı. Agît yine yoktu. Herkesin buna canı çok sıkılmıştı, ama bir yerlerdedir diye biraz daha beklemeyi yeğlediler.

Noktada gündüz çatışma için mevzilendiler. Asker geldiğinde o halde sonuna kadar ölümüne vuruşacaklardı, sonu ne oluyorsa olsundu artık. Yaralı haldeki Metin'i de bir kayanın dibine koydular ve yanına da onu koruması için Ferhan ile Yaşar'ı bıraktılar. Şiddetli bir çatışma çıkarsa onu kurtarmaları imkânsız gibiydi artık. Dişsiz Mahmut Metin'in yanına gitti, onunla konuştu. Bekledikleri gibi askerler Çirav Dağı'ndan Eruh'a kadar alana geniş bir şekilde indirmeler yaparak tuttu. En çok hareketlenmeleri pusu yerinde oldu. Grubun kaldığı yere operasyon dalgası gelmedi.

Akşam Doktor Cafer, gündüz kayalık mevzide uzun süre kaldığı için epeyi tozlanmış başını yıkayıp saçını kuruladıktan sonra, cebinden, köşesi dün geceki pusuda kırılmış küçük siyah radyosunu çıkarıp antenini uzattı ve BBC'nin Türkçe istasyonunu açtı. Önemli haberlerden olarak asıl ismi Mahsum Korkmaz adıyla Agît'in de gece öldürüldüğü haberini duyunca radyo "Şrakk!" diye elinden düştü.

Diğer gerillalar da duymuştu. Herkes şok oldu. "Doğru mu yanlış mı? Belki yanlıştır!" diye aralarından uğultu yayıldıysa da haberin doğru olduğuna esas olarak inanmışlardı.

Yetim kalmış çocuklar gibi her biri bir tarafa düştü. Genç savaşçıların hemen hepsi ağlıyordu. Doktor Cafer'in gözleri doldu, uzaklaşıp ormanın öte bir yerine gitti. Dişsiz Mahmut ağlamıyordu, onun hiçbir zaman gözünden yaş gelmezdi zaten, ama yüreği bir kılıçla paramparça olmuş gibiydi. O öfkeyle dağların zirvelerine bakarak söz verdi kendine:

"Ey Agît, eğer senin intikamını almaz, bu dağları sömürgeci askerlere mezar etmezsek, bu dünyanın bütün alçakları yüzümüze tükürsün!"

İKİNCİ CİLDİN SONU

---

[1] Dan û Pez zamanı: buğday ve küçükbaş hayvan anlamına gelen bu deyimle köylerde sabah güneş doğduktan 1 saat sonrası için denen işbaşı yapma zamanı.

[2] Romî: Bu kavram Kürtler için daha Roma devletinin hâkim olduğu zamandan kalmadır. Roma İmparatorluğu askerlere bu bölgelere işgal ve diğer amaçlarla geldiğinde halk korkusundan "Romî hat!", yani "Romalılar geldi!" diyordu. Kavram tarihsel süreçte değişmeden öyle kalmış Kürtler içinde ve Romalıların dışında hangi işgalci güç askerleri gelse aynı deyimle "Romî hat!" söylemiyle dile gelmiştir. En son işgalci Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyet askerleri için de alan geldiklerinde aynı "Romî hat!" kavramı kullanılagelmiştir. Burada "Romî hatin, birevin!" derken de "Romalı askerler geldi, kaçın!" demektedir.

[3] Karker (Kürtçe): İşçi. Güney Kürdistan'da, militanlar oraya ilk geldiklerinde PKK (Partiya Karkerên Kurdîstan) isminin kısa söylenme biçimi olarak "karkerler (işçiler)" diye anılıyorlardı.

[4] Gûndî (Kürtçe): Köylü.

[5] Eşekten, eşek doğar.

[6] Ana sütündeki kurt ölüme kadar var olur.

[7]Ağanın malı gider, uşağın canı yanar.

[8]Bêş (Kürtçe): Baç, haraç, salma, vergi.

[9] Beroj (Kürtçe): Güney yamacı, güneşlik, bakı.

[10] Kevanî (Kürtçe): Ev işlerini yapan kadın, evin anası, gelini için kullanılır.

[11] Kiras û sermil (Kürtçe): Kiras: Fistan. Sermil: Omuzluk. Fistanın üstüne giyilen ve önü boydan boya açık, kollu pelerin gibi bir giysi.

[12] Korkmam lan! Senin babandan bile korkmam, hey köpek!"

[13] "Oy! Oy! Evimiz de gitti! Oy Allah'ım! Bu ne beladır başımıza geldi?"

[14] Paşmalê (Kürtçe): Evin arkası.

[15] Berfgîr: Çok kar alan yer anlamında bir deyim.

[16] (Kürtçe) Biri daha gitti!

[17] Bêrî (Kürtçe): Kürdistan'da, çobanın otlatmaya çıkarmış olduğu küçük baş hayvanlardan kırda süt sağma işi.

[18] Bêrîvan (Kürtçe): Süt sağmaya giden kadınlar.
[19] Gratis (İngilizce): Yok yere, gereksiz yere, sebepsiz, bedava.
[20] Serçopî (Kürtçe): Halay başı.
[21] "Siz kimsiniz?"
[22] "Biziz, arkadaşız,"
[23] Lan siz kimsiniz?
[24] Biz arkadaşız.
[25] Hîcab: Perde; kıl çadırlarda alt kenarlara çekilen örtü.
[26] Xalo (Kürtçe): Dayı.
[27] Şîjar (Kürtçe): Kırsal alanda, içinde süt ve diğer hayvansal ürünlerle ekmek, içecek taşımaya yarayan hayvan derisinden yapılmış kap, tulum.
[28] Kozaklar: Oldukça savaşçı özellikleri olan, yaşantıları bu hali almış, kimilerince deli bozuk bir Slav halkı.
[29] Şerm (Kürtçe): Ayıp.
[30]Seni gidi eşeğin amı, sen bizi kandıracak mısın? Yok, yok, biz sizin bu oyunlarınıza gelmeyiz.
[31] Oliyê Melek (Kürtçe): Melek odası, melek yeri.
[32] Ban (Kürtçe): Dam, çatı.
[33] "O kimdir heval? Bu nasıl böyle oldu? Diğer arkadaşlara ne oldu?"
[34] Maker (İng.): Yapıcı, yaratan, üreten, yapımcı (kimse).
[35] Gûndork e gûndek e!: "Bir köy, bir kavun, kime yetecek ki?" anlamında bir Kürtçe deyim.
[36] Kuro (Kürtçe): Evlat, ula anlamında bir hitap.
[37] (Kürtçe) Kim kayarsa o yanar!
[38] Keşkn (Kürtçe): Kurut.
[39] Jajî (Kürtçe): Çökelek.
[40] Mehîr (Kürtçe): Ayran çorbası.
[41] Siyabo (Kürtçe): Çörek otu.
[42] Şehitler ölmez!
[43] Yaşasın PKK!
[44] Yaşasın Kürdistan!
[45] Kurê maro (Kürtçe): Yılanın oğlu.
[46] Goman (Kürtçe): Kırsal alanda küçük yerleşim yeri; birkaç evin olduğu köy.
[47] Kato Xelîla (Kürtçe): Xelîla Katosu.
[48] Tehtê Nêriyan (Kürtçe): Dağkeçisi Kayalıkları.
[49] "Bal çalanı arı sokar."
[50] "Kim kayarsa o yardım görür!"
[51] Lêxin! (Kürçe): Vurun!
[52] (Kürtçe) "Hele bak, bak, nasıl da benzin gibi yanıyor.Öff, diyorsun belki yakılmak için yapılmış, vel vel vel vel!"
[53] Çiyayê Filla (Kürtçe): Hristiyan dağı.
[54] Çemê Mezin (Kürtçe): Büyük akarsu.
[55] Kaniya Dizza (Kürtçe): Hırsızlar çeşmesi

[56] Dewsdoz (Kürtçe): iz süren.
[57] Mêşdoz (Kürtçe): Arazide bal arısının izini takip ederek yuvasını, doğal kovanı bulan iz takipçisi.
[58] Rû spî (Kürtçe): (Bir toplulukta) ileri gelen, sözü geçen yaşlı kişi.
[59] "Direnmek yaşamaktır."
[60] Minimalist (İng.): Bir şeyi geniş ve karmaşık yapıda ele almak yerine, en az, basit düzeyde, en alt basamakta ele alan (kişi).
[61] Deriyê Bêsûke (Kürtçe): Bêsûke Kapısı.
[62] Gûndê Mitripa (Kürtçe): Mıtrıp Köyü.
[63] SÎrik (Kürtçe): Otlu peynir.
[64] Tiriya sordar (Kürtçe): Sordar ağacı üzümü.
[65] Banê Kokê (Kürtçe): Küçük tepe, küçük yükselti.
[66] Sîrmok (Kürtçe): Yabani sarımsak.
[67] Tûzik (Kürtçe): Su teresi.
[68] Pûnk (Kürtçe): Yabani nane.